

دیوانہ داران میرزا

لوگر ذمہ دار، حسین موحد ممدی
پیچوڑہ و دو پوختہ گردنا، حبیب اللہ گلبرگ

هره از م

دیوانی

میرزا نه حمه دی داواشی

کو کردنه وهی: حوسهین موحه ممه دی

پیاچوونه وهی: حه بیب الله که ریمی

داواشی، احمد، ۱۲۷۹ - ۱۳۵۹.

دیوانی میرزانه حمدهی داواشی / کوکردنه وهی حوسهین
موحه مدهی: پیاچوونه حبیب الله کریمی.

تهران: احسان، ۱۳۸۹.

ISBN: 978-964-356-497-1

۶۹۲ ص.

قهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. شعر کردی -- ایران -- قرن ۱۲. الف. کریمی، حبیب الله، مصحح.

ب. محمدی، حسین، ۱۳۳۸ - ، گردآورنده. ج. عنوان.

۸۱۶۱/۲۱

PIR ۳۲۵۶/س ۷۴۳۲۲۳

۱۳۸۹

۲۳۲۳۲-۸۱۲

کتابخانه ملی ایران

دیوانی میرزانه حمدهی داواشی

کوکردنمدهی:	حوسهین موحه مدهی
به خشکار:	نشری تپحسان
تیراژ:	۲۰۰۰ دانه
چاپی:	یه کهم، سالی ۱۳۸۹ هه تاوی
مافی چاپ:	بوپه خشکار پاریزراوه
قیمت:	۱۰۰۰۰ تمن

ISBN: 978-964-356-497-1

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۴۹۷-۱

دفتر مرکزی:

تهران، خ. انقلاب، خ. صفی علیشاه.

کوچه بهرامی، پلاک ۲۴

تلفن: ۷۷۵۳۶۵۵

پیرست

- ۱۳ کورته یك له زبان نامه‌ی خوالیخو شبوو «میرزا نه حمه‌دی داواشی».
- ۲۳ پیشه‌کی و خو ناساندنی شاعیر.
- ۲۵ مونا جات و ته وحید.
- ۳۵ شهوی به دنیا هاتنی «پینغه مبه‌ر» (ص).
- ۳۶ یا «رسول الله».
- ۳۷ مه‌دحی حه زره‌تی «موحه ممه‌د» (ص).
- ۴۱ قسه‌ی س‌نگ ته‌راش و حه زره‌تی مووسا (ع).
- ۵۳ خاسش فه‌رماوان شیخ «مه‌وله‌وی».
- ۵۴ جه‌ژن می‌عراج.
- ۵۷ وه تولووع تا‌عت.
- ۵۹ بینای بین زه‌وال.
- ۶۱ سه‌حرای «حجاز» ره‌وشه‌نه‌ن.
- ۶۲ یا «الله» زارم.
- ۶۵ بو‌حه زره‌تی «عه‌لی رض».
- ۷۰ تو‌به‌ی گورگ.
- ۷۶ حه‌جی ریوی.
- ۸۹ دی‌هاتی و شاری.
- ۹۳ وه‌ته‌ن.

۹۵	دیتقان
۹۸	زارع بى ھۆشین
۱۰۳	جەنگ و سولح
۱۰۷	پەفیقى ناکەس
۱۰۹	گلەگى باوك له فەرزەن
۱۱۲	شەھید
۱۱۴	پیری و جوانی
۱۱۹	بەسەرھاتی قەلای پوخواو
۱۲۴	بەدبەختی بەختم
۱۲۶	ئاغە وە حالم
۱۲۸	فەلەك داخ و دەرد
۱۳۰	چەرخ ئەفلاکەن
۱۳۷	ئەجەل
۱۳۹	ئەگەر بەدکارم مانعم تووی
۱۴۲	ئاسیاوہ کەى دل
۱۴۳	یاد وە تەن نە کەى
۱۴۴	ئاموزگاری
۱۴۸	وہ تەلەى کەلەك
۱۴۹	ئاموزگاری بۆیەك قوماریاز
۱۵۲	حاجی بە تالە
۱۵۵	باسی مورشیدانی ئەهل حق
۱۵۸	دانش
۱۵۹	کار
۱۶۴	ھەندى له پيش بينیه کانی «میرزا ئەحمەدی داواشی»

۱۶۴	هر وا بووگه و هر وا نه ویت
۱۶۷	تا که شیمر
۱۶۹	تافه‌رین
۱۶۹	نه ره‌هی مال خراو
۱۷۰	کالی گولآلهت
۱۷۰	خودا حافظت
۱۷۰	نه‌ی چهرخ
۱۷۱	توویت کهر قازی
۱۷۱	مه‌جنون وه بین تو
۱۷۲	سه‌ری چهنی تو
۱۷۲	تانه مه‌ده‌ری
۱۷۳	عه‌قل وه که له‌س
۱۷۳	«له‌یلا» فدای مه‌یل
۱۷۴	سه‌وزم، نه‌سیرم
۱۷۴	نه‌گر دوو دیدت
۱۷۵	شهرت بوّ جه داخت
۱۷۶	هن‌دی له‌بیره‌وه‌ری یه‌کانی «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»
۱۸۰	ئاغهی مال ویران
۱۸۲	به‌هار
۱۸۹	به‌رزه چناری
۱۹۱	سیاپوش
۱۹۶	نازیم مه‌یلم
۱۹۹	دیدم له‌دووریت
۲۰۱	ته‌قازای نیعدام

- ۲۰۲ نازیز وه خاودیم.
 ۲۰۶ نازیزم شه‌بوؤ.
 ۲۰۸ نازیز نگاتهن.
 ۲۱۰ یه‌ك شه و ناره‌زوو.
 ۲۱۲ میرزام وه قه‌لوه‌ز.
 ۲۱۴ خاترم وه خار بین مه‌یلت ریشه‌ن.
 ۲۱۷ قیبله‌م قه‌رارم.
 ۲۱۸ قیبله‌م خه‌یا‌لان.
 ۲۱۹ هیجران.
 ۲۲۰ نازیزم پیری.
 ۲۲۱ حه‌ی و به‌ی و نه‌ی.
 ۲۲۳ په‌روین بین په‌روا.
 ۲۲۶ نازیز خه‌یا‌لان.
 ۲۲۷ یه‌ك روؤ چون مه‌جنوون.
 ۲۳۰ نازیز غه‌مانم.
 ۲۳۲ قامه‌تم چون قه‌وس.
 ۲۳۴ شه‌م جه‌ماله‌نی.
 ۲۳۷ شیرین شیرینی.
 ۲۳۹ قیبله‌م وه ده‌ردم.
 ۲۴۱ شیرینی و تالی.
 ۲۴۲ شوخ و شه‌نگه‌که‌م.
 ۲۴۴ «سینی»
 ۲۴۶ دیدم دیده‌ی به‌د.
 ۲۴۸ شه‌م جه‌ماله‌که‌م.

۲۵۰	وه سفی یار
۲۵۱	جام جهم جه مین
۲۵۲	سوسدن خالی دیم
۲۵۴	بوی عه ترگولت
۲۵۶	من سه رعی ولیوه
۲۵۹	زه بوونم که ردهن
۲۶۰	سووزانی جه رگم
۲۶۱	شه که رنوشه که م
۲۶۲	ره عنای شوخ و شه نگ
۲۶۳	سه وزه
۲۶۴	قه سه م نامه
۲۷۱	نازیزم قاری
۲۷۳	دیدم بی ده ماخ
۲۷۵	نازیز غه مینه ن
۲۷۶	یه ک زلانی هات
۲۷۹	شیرین تالی یه ن
۲۸۰	شنه فتم سادر کریان قه رارم
۲۸۱	قوربان مه یله که م
۲۸۳	بیجار که ی بیجار مه حیووبه جارهن
۲۸۶	نازیز وه حومام
۲۸۷	شیرین خه یالی
۲۸۹	نازاران یه ک تیر
۲۹۰	چه ده ردیم کیشان
۲۹۱	خه یالت نازیز

- ۲۹۳ جه غه م خه یالت!
 ۲۹۵ غه مبارم ئیمشه و
 ۲۹۷ قومری مات جه رات
 ۲۹۸ دیده م زه روور بی
 ۲۹۹ چه زانان حال م؟
 ۳۰۱ نهی دل تا وه که ی؟
 ۳۰۲ شه مال وه گیره ن
 ۳۰۳ گولان مونته زیر
 ۳۰۴ نازیز خه یالم
 ۳۰۵ شیرین و فهرهاد
 ۳۰۵ پویشتنی «شیرین» بو سه ره لشی «فهرهاد»
 ۳۰۸ دیده م که رده وه
 ۳۰۹ شیرین بیزه که م
 ۳۱۰ قبیله م وه لمان
 ۳۱۴ شنوی سه حه رخیز
 ۳۱۵ عه رزم که رد مه جنون!
 ۳۱۶ گیان وه له ب یاوا
 ۳۱۷ ریزه ی نه لماسه
 ۳۱۹ مه حبووب گولئی وه ن
 ۳۲۰ بن مه یلی وه سه ن
 ۳۲۱ دوور که فته ی وه تن
 ۳۲۴ شه مال وه جایه
 ۳۳۶ شه مال نامانه ن
 ۳۴۲ شه مال غه مانم

۳۵۱	شەمال زەرورەن
۳۵۴	شەمال و «ئاويەر»
۳۵۷	وەيىنى «ئاويەر»ى «كوردوستان» بۆيەكى لە دۆسان
۳۶۳	بۆكوردوستان
۳۷۰	پروائىسەر و گەرمەخانى
۳۷۲	داستانى عەنتەر و مەيمون
۳۷۷	شىم وە «توانكەش»
۳۸۳	خاتىرەى بەك پوژ سىزىدە بە دەرلە تاقۇسانى «كرماشان»
۳۸۷	شكار وە بەھار
۳۸۸	شەمال مائەكەى
۳۹۰	تاقەتم تاق بى
۳۹۱	فەلەك تۆ خانە خراوم كەردى
۳۹۲	«نەحمەد» تىر ناز سەوزەش بەرد وە گل
۳۹۴	نازىز كەرد وە كىش
۳۹۶	شەمال ناشادم
۴۰۰	«شەھلا»
۴۰۲	شەمال بۆ «نەوسوود»
۴۰۴	نە ھەر تەنيا تۆ
۴۰۶	نامەكەت ياوا
۴۰۷	دوور لە وە تەنم
۴۰۹	قەدمش وە خەير
۴۱۱	تەسكىن بەخشەكەت
۴۱۴	سەرو سەھى تەرز
۴۱۶	ھەر دل دەرد نەكا

- ۴۱۸ سروه مه‌علوومهن بای به‌هارین
- ۴۲۰ «نوحه‌دی ده‌ماغم»
- ۴۲۲ نامه‌کی نامی
- ۴۲۵ ته‌بریک نه‌ورووز
- ۴۲۶ چون بولبول پی‌گول
- ۴۲۸ پره‌فیک شه‌فیک
- ۴۳۰ پره‌فعت پایه بای
- ۴۳۴ نالیسم وینه‌ی نه‌ی هزار ته‌رزن
- ۴۳۷ دانای خواهش مه‌زمون
- ۴۳۹ بی‌قیاسه‌نی
- ۴۴۲ بوزورگواره‌نی
- ۴۴۴ نامه‌ی ماموستا «سه‌یید تاهیری هاشمی»
- ۴۴۴ بو «میرزا نوحه‌دی داواشی»
- ۴۴۷ نامه‌ی «میرزا نوحه‌دی داواشی بو «ماموستا سه‌یید تاهیر هاشمی»
- ۴۵۰ سولتان ده‌عوه‌تم که‌رد وه «پروانسر»
- ۴۵۱ زام غونچه‌ی گول
- ۴۵۳ موباره‌کت بو که‌ردی عه‌رووسی
- ۴۵۴ دل مه‌ده‌ر به‌دوان
- ۴۵۵ نامیرزا نامه‌ت
- ۴۶۱ نیم‌شه‌و
- نامه‌ی ماموستا شیخ «موحه‌مه سه‌عید» ی نه‌قشبه‌ندی بو «میرزا نوحه‌دی داواشی»
- ۴۶۲ داواشی
- ۴۶۴ ولامی «میرزا نوحه‌دی داواشی» بو «شیخ موحه‌مه سه‌عید نه‌قشبه‌ندی»
- ۴۶۶ ولامی «میرزا نوحه‌دی داواشی» بو «سه‌عید وه‌زیری»

- ۴۶۸ یا واپیم نامه ی
- ۴۷۱ شیخری بن نوخته له «میرزا نه حمه دی داواشی»
- ۴۷۳ مه رسیه له «میرزا نه حمه دی داواشی» بو «شیخ حسام الدین»
- ۴۷۵ شنفوی شه مائی بو «شیخ نصرالدین» «پاوه»
- ۴۸۵ مه رسیه بو هونوری پایه بهرز «سیف الله یه عقوبی» «الله یارخانی»
- ۴۸۹ مه رسیه له «میرزا نه حمه دی داواشی» بو «خه لیفه سه یید عه نایه ت» «ورا»
- ۴۹۷ مه رسیه بو «که ریم سولتان»
- ۵۰۲ مه رسیه بو «غولام حوسه یین خان نه رده لان»
- ۵۰۵ مه رسیه بو «فه تاح بیگ» «وه له د بیگی روانسر»
- ۵۰۸ دوو سه رو سه هی باغچه ی «روانسر»
- ۵۱۳ «جوانپرو» بی تو
- ۵۱۷ مه رسیه بو «قاضی» پاوه
- ۵۲۱ گوژش دهن وه عه رزم
- ۵۲۲ خارغم وه کوم
- ۵۲۴ مه رسیه بو «عبدالرحمن بیگ وه کیل» «جوانپرو»
- ۵۴۳ موعه ما له «میرزا سوه راب» بو «میرزا نه حمه دی داواشی»
- ۵۴۴ جوابی موعه ما له «میرزا نه حمه دی داواشی» بو «میرزا سوه راب»
- موعه ما له «میرزا نه حمه دی داواشی» بو شاعیری پایه بهرز «سیف الله یه عقوبی»
- ۵۴۶
- ۵۴۸ موعه ما له «سیف الله یه عقوبی» بو «میرزا نه حمه دی داواشی»
- ۵۴۹ وه لامی موعه ما له «میرزا نه حمه دی داواشی» بو «سیف الله یه عقوبی»
- ۵۵۰ موعه ما له «میرزا نه حمه دی داواشی»
- ۵۵۰ بو «سیف الله یه عقوبی» الله یارخانی
- ۵۵۱ موعه ما له «میرزا نه حمه دی داواشی» بو «سیف اله یعقوبی»

- ۵۵۲ موعەمما لە «میرزا ئەحمەدی داواشی»
 ۵۵۳ موعەمما لە «میرزا ئەحمەدی داواشی»
 ۵۵۳ موعەمما لە «میرزا ئەحمەدی داواشی»
 ۵۵۳ موعەمما لە «میرزا ئەحمەدی داواشی»
 ۵۵۴ موعەمما لە «میرزا ئەحمەدی داواشی»
 ۵۵۵ مەرگی «شاهین»
 ۵۶۷ جەنگ نامەی «هەلالە زەرد»
 مەرسبەیی مامۆستا «شیخ محەممەد سەمید نقشبندی» بۆکوچی دواپی «میرزا
 ئەحمەدی داواشی» ۶۸۰
 مەرسبەیی مامۆستا سەبید «موحەممەد تاهر سەبید زادەیی هاشمی» بۆکوچی
 دواپی «میرزا ئەحمەدی داواشی» ۶۸۲
 بەشی لە مەرسبەیی «موحەممەد علی سولتانی» بۆکوچی دواپی «میرزا
 ئەحمەدی داواشی» ۶۸۹

به ناوی خودای به خسه‌نده و میهره‌بان

کورتیه‌ک له ژیان نامه‌ی خوالیخو شیبوو «میرزا ئه‌حمه‌دی داواشی»

خوالیخو شیبوی باو کم ناوی
«ئه‌حمه‌د» کوری «موحه‌مه‌د» که له
سالی ۱۳۲۳ی مانگی دا له شاری
«پروانسه‌ر» هاتوه‌ته دونیا. هه‌ر
به‌مندالی دایکی مردوه وه له ژیر
چاودیری و سه‌ر په‌رشتی و
بارهینانی باوکی دا گه‌وره بوو، وه
هه‌وه‌لین ماموستایه‌ک ده‌بی که «میرزا
ئه‌حمه‌د» وه «خورشیدنمای»^(۱)
خوشکی له خزمه‌تیا خویندن
وقورنان فیرده‌بن تا ته‌مه‌نی ده سالی

ئه‌رکی فی‌ر کردن و بارهینانی به‌ئه‌ستۆ ئه‌گری وه پاشان بو خویندنی ده‌رس و
زانستی عه‌ره‌بی و دینی ئه‌ینیریته خزمه‌تی «مه‌لاحه‌سه‌نی جوانپوژی» که
له‌وسه‌رده‌مه‌دا له‌گوندی «ته‌م ته‌م» سه‌ر به‌شاری «پروانسه‌ر» ده‌رسی دینی
وتوه‌ته‌وه. تا ماوه‌یه له خزمه‌ت ئه‌و ماموستا هه‌ندی له عیلمی عه‌ره‌بی ئه‌خوینی،
به‌لام به‌هۆی بارودوخی رامیاری ئه‌و سه‌رده‌مه وه به‌شداری باوکی له خه‌باتی

۱- خوشکی هۆنه‌ر وه یه‌کی له‌ژنانی شاعیره و عارفه‌ی کورد که قورنانی پیروزی له‌به‌ر کردووه وه ده‌رسی
قورنان و ناموزگاری به خوشکان وتوه‌ته‌وه.

گهلی کورد به سرکه‌ردایه‌تی «سردار په‌شیدی نه‌رده‌لان» دژ به حکوومه‌تی «په‌زاخان» ده‌سی له مه‌کته‌ب و ماموستا ده‌پړی‌وله‌گه‌ل هیزی کوردانا له شاخه به‌رزه‌کانی «شاهو» بو پرزگاری ولاته‌که‌ی تی ده‌کوشی به‌لام به هوی عیشت و عیلاقه‌ی زور به زانست هه‌رگیز له خویندن و موتالای کتیبانی چاک و به نرخ ده‌س ناکیشی وه پوژ له دوی پوژ پله‌ی زانستی خوی زیاده‌کات. هه‌روه‌ها له پیسه‌وه‌گوتمان باوکی «میرزا نه‌حمه‌د» له لایه‌ن حکوومه‌تی نه‌رده‌لانه‌وه به‌رپرسی نه‌رکی خه‌زینه‌داری ده‌بن وه له‌قبه‌ی «داواشی» پین نه‌ده‌ن که پاش کوچی دواپی نه‌و «میرزا نه‌حمه‌د» یش هه‌ر به‌م نازناوه مه‌شهوور ده‌بن به‌لام له هونراوه‌کانیدا هه‌ر ناز ناوی «نه‌حمه‌د» بو خوی هه‌ل ده‌بژیری.

هوندر به هوی هوش و وریایی زور باشه‌وه له حودودی سالی ۱۳۲۰ ی هه‌تاوی «غولام‌ععلی‌خانی نه‌رده‌لان» سر په‌رشتی به‌ش زور له مه‌حال و‌گونه‌کانی «پروانسه‌ری» پین ده‌سپیری که تا سالی ۱۳۴۰ نه‌م نه‌رکه به نه‌ستو نه‌گریت وه له نه‌وپه‌پری ده‌سه‌لات‌داری دا هه‌مووکات لایه‌نگری هه‌زاران و لئ قوم‌اوان بووه «میرزا نه‌حمه‌د» له‌گونه‌کانی «بابا‌عه‌زیز»، «ته‌م ته‌م»، «قه‌لانجه»، «مسکین‌ناوا» «سابق‌ناوا» ی سر به‌شاری «پروانسه‌ر» هه‌رکام چهن سال له ژینی داوه‌ته‌سه‌ر به‌لام له‌گوندی «کانی‌خیران» نیشته جی ده‌بن وه تا کوچی دواپی هه‌ر له‌وی ده‌میئته‌وه. وه ژیانی به‌باخه‌وانی و کشت و کال نه‌دایه‌سه‌ر.

«میرزا نه‌حمه‌دی داواشی» له بناغه‌دا خه‌لکی «جوانپرو» په‌وه له بنه‌ماله‌ی هوزیکی به‌ناو بانگ و نازا به‌ ناوی «موحه‌مه‌د یارک» که ماویان‌گوندی «سووریده‌ر» له به‌شی خوهره‌لاتی شاری «جوانپرو» مه‌شهوور به «چالی هه‌نجیر» له نزیکی مه‌زاری «شیخ نه‌پووبه‌کر» پووه. شایانی باسه که هوندر نه‌ی‌گوت: نه‌م بنه‌ماله له نه‌سل و نه‌سه‌ب‌دا ده‌چنه‌وه سر نه‌ته‌وه‌ی «که‌ریم‌خانی زه‌ند» وه له شاری «شیرازه‌وه» هاتوونه نه‌م ولاته.

خوالی‌خوشبووی باوکم مروئیکی موسولمان و خواناس و له نه‌نجامی

عیبادهت و نهرکی دینی دا زور نازا و به غیرهت بوو. قورئانی پیروزی زور ده خویند. پیش نویزی مزگهوتی حدزرتی «عومر» له گوندی «کانی خیران» بوو وه له باس و وتاره کانیدا هه مووکات خه لکی بو خواپه رهستی و پاریزکاری ده عوهت ده کرد. له ژباندا رقی له هیچ کهس نه بوو وه خه لکیش زور ئه ویان خوش ده ویست وه به نه خلاقی جوان و شیرین خویش و بیگانهی بۆ لای خوی راده کیشا. سواری و تیرهاویشن و مه له وانی چاک ده زانی، له له شیکی ساق و به هیز به هره مه ند بوو، هیزی په نجهی به راده به ک زیاد بوو که «بهی» کالی به به ک ده ست لهت ده کرد. له جوان خاصی و ده نگ خوشیدا زور مه شهوور بوو وه به ته وای تاهه نگ و موسیقا کانی ره سه نی کوردی ناشناو شاره زا بوو. هه مووکاتی حه زی له ره فیقی پاکان و پیاو چاکان ده کرد. بو وینه عارفی پایه به رز ماموستا شیخ «موحمده سه عیدی نه قشبه ندی» ماموستا «سه ید تاهیری هاشمی» ماموستا مه لا «محمی الدین صالحی» وه نو سه رو و نه دبیی به ریز کاک «موحه ممه د علی سولتانی» هه ر کام له کوچی دواپی هونه ردا مه رسیه به جوان و به نرخیان داناهه. له نزیکي سالی ۱۳۵۰ی هه تاوی له کوپری نه ده بی شاعیرانی شاری «کرماشان» به شداری کردوه وه ته نیا هونه ریک بووه که له لایه ن کوپری نه ده بی و شاعیرانی نه وسه رده مه وه له کاتی حه یاتی خویدا کوپری ریز لی گرتنی له «کرماشان» دا بو گرتوه.

هیزی بیرو هوشی نه ونده زور بوو که ته وای شیعه کانی هه ر له سه ره تایی جوانی تا زه مانی پیری له بهر بوون. هونه ریکی فی البداهه ویزو تیژجواو بوو که سه بارهت به هه رشت و هه ر مه تله بی له هه ر کاتیک دا ده ها شیمری جوان و په وان و پر مه عنای به بیان ده کرد. حه فتا ونو سال ته مه نی بوو که پوژی دوو شه ممه، دوا زده ی «ذیلقعه ده» له سالی ۱۳۵۹ کوچی هه تاوی له رین «تاران» نه و کاته ی که بو چاره ی نه خوشیه که ی بو خه سه خانه نه مان برد، بهر له تیشکی هه تاو بو هه تاهه تایه چاوی له دنیا به ست و مه لی گیانی بۆ لای یار هه لفری وه له بهر وه سیه تی خوی له لای مه رقه دی «اویس القرن» دا به خاک سپیرا وه، خوی لی خوش بیت یاخوا. شایانی

باسە که «میرزا ئەحمەدی داواشی» رۆژی له دنیا دەرچوونی خۆی بەر له مردنی پیش بینی کردبوو.

شێعرەکانی: ^(۱) دیوانە کە ی ئەم ھۆنەرە وە کوو باخیکی رازاوو پەر لە گولانی رەنگارەنگ و بۆن خوشن که ھەر بۆلبولن بە شەوقی گولن دەتوانن لەو بناخەدا بخوینن.

«میرزا ئەحمەدی داواشی» پتر لە بیست ھەزار بەیت ھۆنراوێ هەبە کە ھۆنراوێ کانێ تیکەلن لە سێ لە ھەجە وزاراوێ «ھەورامی»، «سۆرانی» و «جافی» کە ھەندێ لە شێعرەکانی بە شیوێ چیرۆک داناون وە کوو شێعرەکانی «سەنگ تەراش و حەزەرەتی مووسا»، «تۆبەیی گورگ»، «حەجی رینوی»، «مەرگی شاھین» وە... کە ئەم تاییەت مەندیە ئەسەلمینیت ھۆنەر جگە لە بە یانی شێعر لە بواری چیرۆک و داستانیشدا دەستیکی بالای ھەبوو. ھەندێ دیکەش لە ھۆنراوێ کانێ بریتین لە: موناجاتی عیرفانی لە گەل خالقی عالەم، مەدحی پینغەمبەری خوشەویست حەزەرەتی «موحەممەد» (ص)، ئامۆژگاری، تەوسیفی، کۆمەلایەتی، دینی، رامیاری، مەرسیە، مەتەل وە نامە بۆ شاعیران و ئەدیبانی ھاوچەرخێ کە ھەر کام لەم شێعرانە دیمەن و شوینەواری جوان و ئەخلاقێ لە دلێ خوینەراندا دانەنن.

بە کێ دیکە لە شێعرەکانی ھەرە گرنگ و زۆر جوانی «جەنگ نامەیی ھەلالە زەردە» کە شێعریکی دوور و درێژە لە خەباتی گەلی کورد بەسەر کەردایەتی «سەردار رەشیدی ئەردەلان» والی کوردوستان لە شاخە بەرزەکانی «شاھۆ» دژ بە حکوومەتی «رەزاخان» کە «میرزا ئەحمەدی داواشی» خۆی بە کێ لە خەبات گێرانی ئەو شەپەییە وە رووداوێ کە مان لە نزیکەووە بۆ دە گێریتەووە کە سەرەرای ئەووە بۆ نازادی خوازان زۆر دەرس و رازو رەمزی لێ دەرنە کەوینت وە فیلم نامەیی کێ

۱- «میرزا ئەحمەدی داواشی ھەندێ جار لە دەس نووسی شێعرەکانی دا بری وشەو مسراعی بەک شێعری بە دوو شیوێ ھیناوە. وە خاوەنی سەبکیکی تاییەتی لە شێعدا بوو، وە زۆر ئیستلاحات و مەعناگەلی نوێ و تازەیی بە لەپال بە کتانی دوو یا چەند وشە داناووە کە پیش لە ئەو لە لایەن کەسیکی ترەووە بە کار نەھیناوە.

مێژوویی و جوان و نامادە بە بۆ ئەو کە سانهی لە بواری فیلم و سینامادا کار دەکەن.
بیرەوری ھۆنە و ھۆنەری «میرزا ئەحمەد» زۆر سەیر و سرنج پراکیشن کە لیڤەدا
یە کێکیان لە زوبانی خۆبەو و پێشکەشتان دەکەم. ھۆنەر ئەی گوت:

زۆرم پێی خۆش بوو کە شیعری لە مەدحی حەزەرەتی «موحەممەد» (دا/ص)
دا بنیم بەلام ھەرچی ھەولم ئەدا نەم دەتوانی تەنانەت وشە بە کیش بنووسم، زۆر
پەڕیشان و ناراحت بووم تا شەوی لەخەودا ئەم تاکە شیعەرەیان پێی گوتم:
«ئەداس «نامینەن» بابۆش «عەبدولان» بسوزرگە واریش پساک و بەرمەلان»
ئێتر ھەر ئەم تاکە شیعەرە بوو بە سەرمەشق بۆم وە زوبانم بۆ وەسفی پێغەمبەری
خوشەویست کرایەو، لە خوشیدا ھەر بەوشەو ھەستام شیعەرە کەم تەواو کرد.

یە کێی دیکە لە تاییبەت مەندێ کانی ھۆنراوەی ھۆنەر ئەو یە کە لە کۆتایی ھەر
ھۆنراوە یە کدا یە ک یا دوو شیعەر بۆ ناگاداری و داچلە کاندنی خوینەرەن بەرەو پێی
خواناسی و پراسی و نامۆزگاری بەیان دەکات کە تەواوی مەعناو مەبەستی
شیعەرە کە ییشی تێدا دەگونجینی. بۆ وینە لە کۆتایی شیعری «تۆبە ی گورگ» دا دەلیت:
«ئەحمەد» دی بەسەو کافی یە و حەدە گورگ خوەی خاسە گورگە میش بەدە
یا لە ناخری شیعری «پیری و جوانی» دا دەلیت:

ھیچ کەس نەنازۆ بە جوانی ویش عومر بۆ پلە ی پیری ھا لە ریش
«ئەحمەد» وە ی دنیا خاتر مە کەر شاد پیر مەوی و مەشو جوانیت جە یاد

و ھەندێ لە شیعەرە کانی ھۆنەر بە ھۆی حیکمەت و پڕمانایی لە نیو

کومەلدا بە وتە ی سەری زوبانی خەلک دەرهاتوون وە کوو:

عەقل وە کەللەس نەک وە مەلایی نان وە خوداس نەک وە فەلایی

خودا بیدا رزق کەسێ لە ئاتای غە یو بۆی ئەرەسێ

خودا بوو پێی رزق کەسێ چاوی ئەقوچی و دەمی ئەو سێ

خوینەرانی بەرێزا ئەگەر بمانەوی سەبارەت بە شیعەرە کانی ئەم ھۆنەرە و تە یە ک

بێنێنە سەری زوبان کە بە پراستی حەقی مە تلەب مان بەیان کردبێ، ئەبێ بلیین:

شێعرەکانی جوان، شیرین، خوش تاهەنگ و مەوزوون، دلپەزین، قەشەنگ، یەك پارچە، پەوان، بەلیغ، سەهل مومتەنع وە لە یەك وشەدا جادوو کەرن وە کەمتر بەیتێ لە ھۆنراوەکانی ئەبیین کە خالی و بێ بەش لە ئارایەکانی ئەدەبی بیت کە بەراستی کۆی ئەم ھەموو سیفەتانە بەدەس نایە مەگەر ئەو بە بەخششی بزانی لە لایەن پەرورەدگاری گەر و مێھرەبانەو کە بە ھۆنەر خەلاتی کردووە کە ھوونەر خۆی ئەم شێعرانە بە تیشک و بەشی دەزانێ کە لە عالەمی بالاو بە ھۆی خەویک لە ئەشکەوتی «مەرکە یوانۆ»ی «شاھۆ» لە نزیکی گوندی «چروسانە» نسیبی دەبیت.

«میرزا ئەحمەد» بە شیوہیە زۆر جوان ھەموو جوور ئارایەکانی گرتگی لەفزی و مەعنەوی کە جوانی و قەشەنگی کەلام زیاد ئەکەن لە ھۆنراوەکانیا ھیناوە کە چەن وینە لەو شێعرانە لە گەل باسی کورت لە ئارایەکان پیشکەشتان دەکەین.

جیناس: وە کوو یەك بوونی دوو یا چەن لەفزو مەعناکانی جووراجوور:

ھەناسەم چون دووی دەماوەن دەم دەم

مەخیزۆ دەم دەم لە دەم وینە ی تەم

وہ شیخ «سەنعان» وە دین «تەرسا»

وا دین «تەرسا» پەرسا و نەتەرسا

مولەممەع: ئەوہیە کە ھۆنەر لە ھۆنراوە دا دوو زوبان بە کار بەینێ:

مەلا فتاوی دا وە قەول عەرەب لَعْنَةُ اللَّهِ دَاخِلَ النَّسَبِ

ئیسە من جە کار خەزان وە سەفیل «دست ما کوتاە خرما بر نخیل»

سؤال و جواب: کە لامیکە کە شامیلی چەن پرسیارو و لام بیت:

واتم: ئەی سەوزە ی سەفای سەرکانی

رەشتە ی لەقای حەق حەیی سوبحانی

نەشەم کەر وە شەھد شیرە ی کەلامت

بەفرما چی شەن شۆرەت و نامت؟

وات: نام «قه مر» نازکیش نازم

باز شکار که رو دیده ی شابازم

یقتیباس: هاوردنی ثایه یا حه دیس یا ره وایه تی له شیمر دا:

قه دیم کاران، کار ساز بی چون دنیا فانی که ره وه «کن فیکون»

یشتیقاق: هاوردنی وشه گه لی له یه ک ریشه و نه سل:

واتم: نه لبه ت چهرخ وه کامم ئیمشه و چهرخیان وه مهیل مه رامم ئیمشه و

غلو: له وه سفی شتیکا قسه کردن که له حه دهر چیت و به عه قل و عاده ت

مه حال بیت:

یه خ که رده ن ئاوان له ئه سهر دم زارم، زویرم، زه عیفم، زه رد م

سه نگ که رو وه ئاو شورگریانم مه یا و وه عهرش قرچه ی بریانم

موعه ما: هاوردنی وشه و پسته ی سهخت له شیمر دا که خوینهر له دهر کی

مه عناکه ی دابمینیت:

نه گه ر عاقلی و عه قلت وه نامه نه و گوشته کامه؟ پوشتش له نامه؟

ته شبیه: وه کوو یه ک کردنی دوو شت له سیفه تیگ دا به یه ک تر که زور تر هیزو

توانای ویزه نه گه یه نیت:

عه ر عه نامه ن، بالآ نه مامه ن

جهمین چون جامه ن، زولف ده سه دامه ن

زولف زه نجیری وه ن، بز انگ تیری وه ن

بو عه بیر ی وه ن، کورده میر ی وه ن

نه و چه م چون سوهیل پر شنگ مه شانو

شهوق له ستاره ی شه فقه مه ستانو

نیستیعاره: جوړه مه جازیکه که له فز به هو ی شه باهت له یه کی له سیفه ته کان له

جیی له فزیکی دیکه به کاری بهن:

سیاپۆشه كەم، سیاپۆشه كەم
 وەش ئامای ئەی مای سیاپۆشه كەم
 تەجاهل العارف: ئەو یە كە شاعیر بە عەمدو بۆ لوتفی كەلام، خۆی بە نەزان نیشان
 بدات:

«كەو» بێ؟، «كۆتر» بێ؟، «تەیر» بێ؟ «تەوار بێ»؟

«چەرخ» بێ؟ «شاهین» بێ؟ «باز» بێ؟ «شكار» بێ؟

تەلمیح: ئیشارە بە ئایە یا چیرۆك و حەدیس و مەسەلێ:

دەمت سەر چەشمەى ئاو حەیاتە

«ئەسكەندەر» بۆ ئاو جۆیای زولماتە

«ئەحمەد» ئەو «سەنعان» حەفتا سالتەن

نامش سەبت لە لەوح سەرقەوالتەن

موبالغە: وەسفی شتی كە لە حەد و ئەنازە دەرچوو بیت بەلام مەحال نەبێ:

قامەتم چون چۆی چەوگان چەم وەردەن

چون ئەبرۆی ئازیزو هەم، خەم وەردەن

ئیفراق: وەسفی شتی زۆرتر لە حەدی ئەنازە كە بە عەقل مومكین، بەلام لە

عادەتدا مەحال بێ.

بلیسەم بەرزەن وە بەرزى بالآت

چوونەن بۆی بۆسۆم نیاوان وە لات

ئیستیشاد: ئەو یە كە هۆنەر بە شیوەی جوان ناوی خۆی لە شیعردا بەیان كات:

شەكەر زوانیت لە حەد بیهن رەد وە زوان بەستی زوان «ئەحمەد»

دوقالیبتین: ئەو یە كە شیعەر دوو قافیەى هەبێ:

چین مەدۆ وە چین، ئە گریجەى چەنگش

كەرۆ وە پەرچین دیدەى قەشەنگش

تیکرار: ئەو یە كە شاعیر لە فزی دووبات بكاتەو.

په ی بی که سان که س، که سان بی که س

بالا دست تو تیه ن دست که س

فریا په س بره س، تو ی فریا په سم

بی که سم بی که س، بی که س تو ی که سم

ته وزیع: بلاوکر دنه وهی حه رفی له چه ن وشه، یا وشه یه له چه ن میسراع:

«په راو» په ر تا په ر، په ر فشانیشه ن

هر په ری دووسه د، په ر نیشانیسه ن

شه هید شه یدای شیفته ی، شیوته بیم

وه خه یال خال لیوت لیوته بیم

حذف: شاعیر پیویست بی که یه ک حه رف یا دوو حه رف، یا نوخته له شیعردا

به کار نه هیئی:

سه راسه ر سارای دلّه ی وه کولم کول مه دا وه کول له دووری گولم

قه لب: ته وه یه که مه تلّب یا وشه یه به شیوه یه خوش هه ل گیرنه وه یا حه رفی یا

چه ند حه رف له وشه یه کدا جی به جی بین.

حەل نمای موشکلّ وامه نده ی مسکین

واعزو وازع دارای فه زل و دین

ته زاد یا تیباق: هاوردنی نه لفازی که له مه عنی دا دژایه تی یان له گه ل یه کتردا بیت.

شادی لیم بیزار غه مم هاوده مه ن خه یال زکر زات یاد تو م که مه ن

موراعاتی نه زیو: هاوردنی شتانی له شیعردا که له گه ل یه کتردا په یوه ند و

هوگریان هه بی.

وه لی بو وه یاد ویه رده ی وه رین له چه مان مه ست بریژه نه سرین

تو هه رنه و گولی، گونا گولناری من نه و بولبولم هر هام له زاری

جه مع: هیئانی دوو یا چه ن شت یا که س له شیعردا که هه موویان مه شمولی یه ک

حوکم بن.

«وه فای»، «ناری»، «نالی»، «موسه فا» یهك یهك گهرد و بهرد دنیای بی‌وه‌فا
 «ئاویهر» چادر غه‌م له سه‌ر لابه‌رد ته‌م و هه‌م و غه‌م به جاری با به‌رد
 خوینه‌رانی به‌ریزا سه‌رجه‌می هونراوه‌کانی ئەم هونره به هوی زورو زه‌به‌نی و
 به‌ربلاو بوونیان له‌م دیوانه‌دا کو‌نه‌کراوه‌ته‌وه، بو‌وینه‌وه‌کوو ته‌واوی نامه‌کانی بو
 هونهران و ئەدیانی هاو‌چه‌رخ‌ی، پیش‌بینیه‌کانی وه‌هه‌ر وه‌ها‌ئو هونراوانه‌ی که له
 به‌ر تاییه‌ت‌مه‌ندی به‌زمان‌و‌که‌سان‌و‌شتانی گوتوو‌یه‌تی که نه‌ده‌کریا له‌م
 سه‌رده‌مه‌دا بنووس‌رین وه‌زور هونراوه‌ی دیکه که هیشتا له‌سه‌ر شریتن وه‌به
 ده‌سمان نه‌گه‌یشتون که هیوادارین نه‌گه‌ر له‌داها‌تو‌ودا هه‌ل‌و‌ده‌رفه‌تمان بو‌ده‌س
 بدات، ئەو شیع‌رانه‌یش له‌نامیلکه‌یه‌کی جیا‌کاردا بلاو‌بکه‌ینه‌وه.

به‌وه‌هیوايه که چاپی ئەم دیوانه‌ خزمه‌ت‌یک بی‌ت به‌زوبان و فره‌ه‌نگی ره‌سه‌نی
 گه‌ل و نیشتمانمان. شایانی باسه که خوشکه‌زای به‌ریز و ئەده‌ب دۆسم‌کاک
 «حیب‌الله‌کریمی» مامۆستای قوتابخانه‌کانی «روانسه‌ر» بو‌پیاچوونه‌وه‌ی ئەم
 دیوانه‌هاو‌کاری زوری له‌گه‌ل کرد‌م. له‌کو‌تایی‌دا له‌برای به‌ریزو فره‌ه‌نگ دۆس
 «مامۆستا‌عبدالرحمن‌یعقوبی» به‌ریوه‌به‌ری ئینتیشاراتی ئیحسان که بو‌چاپ و
 بلاو‌بوونه‌وه‌ی ئەم دیوانه‌ یارمه‌تی کرد‌ین سوپاس ده‌که‌م. وه‌سوپاس بو‌نوینه‌ری
 به‌ریز کاک «سه‌بید‌فه‌تحو‌لا‌حوسه‌ینی» که بو‌ئیحازه‌ی چاپی ئەم کتیه‌هاو‌کاری
 له‌گه‌ل کرد‌ین. هه‌روه‌هاله خوشکه‌زای به‌ریزم‌کاکه «صدیق» که لانه‌ری که‌ئهرکی
 مالی چاپی ئەم دیوانه‌ی به‌ئسته‌و‌گرت سوپاس نه‌که‌م.

له‌گه‌ل سوپاس: حوسه‌ین موحه‌مه‌ده‌دی کو‌ری شاعیر

جوانرو: ۱۳۸۸/۵/۱۰ هه‌تاوی

پیشه‌کی و خوناساندنی شاعیر

ئییتدا به نام عه‌لیم دانا
 قه‌ییوم قادر حه‌یی ته‌وانا
 سه‌لوات و سه‌لام بی‌حده و شومار
 نازل بی له سه‌ر «ئه‌حمده» موختار
 ته‌وه‌لود ویم بی‌که‌م و که‌سری
 هه‌زارو سی‌سه‌ده بیست و سی‌هیجری^(۱)
 هه‌ژده ماه ته‌مام به‌ئه‌مر داوهر
 مه‌نده بیم چون دو‌ر له به‌تن ماده‌ر
 دووشه‌مه‌و دوازده‌ی ذی‌القعدة به‌وه‌خت
 له «روانه‌ر» بووگم وه‌ زمانئ سه‌خت
 له سی‌سه‌ده و سی‌ئیدم مه‌تلووب بی
 باوگم وه‌ حاکم «ئه‌لک» مه‌نسووب بی
 هه‌ر نه‌وسال دایکم له سه‌ر زکو‌مرد
 باوگم له «ئه‌لک»^(۲) دوو ژنی هاورد
 باوگم خواهی زاناو ته‌حسیلی پیم کرد
 له پانزه ساله ژنی بسوم هاورد
 له دوای نو مانگ ژنه‌که‌م مه‌وتی کرد
 له «ئه‌لک» وه‌ ده‌رد وه‌با فه‌وتی کرد

باوکم هه شتادو چوار سالی ته ی کرد
 نه جهل سهرو نه ی حه یاتی په ی کرد
 شه مسی هزار و سی سه د چهنی حهفت
 ناسای زنده گی له ده سی داکهفت
 باز هه ر نه و سال بو خوهم فکرم کرد
 له «ئه لک» ژنی نه سیلم هاورد
 دایک حهفت نه ولاد، سی و سی نه وه مه
 هیمای له گه لیا، گاله و گه مه مه
 قه مری هه زارو چوار سه د قه والهم
 وازح نیشان دا حهفتا و حهفت سالهم
 باهوش و حه واس خاس له سه ر حالهم
 بازه وق و نه ده ب نازک خه یالهم
 به هار ته بعم گول پاشی نه کات
 فه ردم چون «مانی» نه قاشی نه کات

موناجات و تهوید

دادار داوهر، دادار داوهر
 پادشای شاهان، دادار داوهر
 بن میخ و ستون، سه ما نیجاد که ر^(۱)
 «ئیراهیم» جه نار،^(۲) «نهرود» نهجت دهر
 نهقاش ته سویر، زیب ناری نهختر
 بهخشندهی شوعاع، شوعلهی^(۳) ماه و خوهر
 موبه را جه عیب، بن جرم و جهوههر
 بن جسم و جهسهه، بن سایه و سیوهر
 زاتت بن زهوال، نیست عزمین
 هزار و یهک نام، یهکش ره حیمین
 دارای نیقتیدار،^(۴) وهزع شهوو رو
 رهزاق^(۵) نهرزاق، گروهای گرو
 خالق مهخلووق، ههژده هزار جهم
 فروزندهی عیشتق، پهروانه پهی شهم
 سهمیخ وه بن گوش، بینا وه بن چه
 نساتق و گویای بن زوان و دهم

۱- خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِقَبْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ... (لقمان، ۱۰) (خوایه) که ناسمانه کانی وه بی پایه و ستون

۲- ناگر.

خولفاندوه ...

۴- هیزو توانا.

۳- نیشک.

۵- روزی دهر.

پسادشای شاهان، بنی سپاو عه‌لم
 «کاتب الحروف»،^(۱) بنی ده‌س و قه‌لم
 نه هه‌رجا مه‌وجود، بنی‌پا و بنی‌قه‌دم
 نیج‌اد کونه‌نده‌ی،^(۲) هه‌ستی جه عه‌دم
 شیوه‌ت له شیواز، هیچ ره‌نگی نیه‌ن
 ده‌نگت له شبه‌ی، هیچ ده‌نگی نیه‌ن^(۳)
 بنی‌شک لاشه‌ریک، یه‌کتاو به‌رزنه‌ی
 بنی‌بابؤو نه‌داو^(۴) زه‌وجه و فه‌رزنه‌ی
 قادر وه قودره‌ت حه‌ققه فه‌رزنه‌ی
 ئافه‌رینده‌ی، سه‌ما و ئه‌رزنه‌ی
 ساده وه بنی‌به‌رگ، بنی‌پوو‌پوش بنی‌فه‌رش
 نگارنده‌ی چه‌رخ، قه‌رار داده‌ی عه‌رش
 گونا به‌خشنده‌ی، گونا کارانه‌ی
 ئامر ئه‌برو بساد و بسارانسی
 بنی‌په‌روا له عه‌یب، بنی‌نه‌ندیش له مه‌رگ
 به‌ره‌م زه‌ننده‌ی^(۵) کووس و تاج و نه‌رگ
 بنی‌خورد و بنی‌خاو، بنی‌فکرو خه‌یال
 بنی‌میسل و مانه‌ند، دانای «ذوالجلال»^(۶)
 سه‌میع و به‌سیر، بنی‌شبهه و تمسال^(۷)
 بساخه‌به‌ر له حال، که‌رو کویر و لال

۱- نووسه‌ر. ۲- به‌دی هی‌نه‌ر.

۳- ... لَيْسَ كَيْفِيهِ شَيْءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ. (شوری، ۱۱)
 ... هیچ شتی وه کوونه‌و (خودا) نیه وه‌نه‌و (به‌کرداری په‌نده‌کانی) شنه‌واو بینابه.

۴- دایک. ۵- تیکده‌ر، خاهوورکه‌ر.

۶- خاوه‌ن گه‌وره‌یی. ۷- بنی‌وی‌نه.

حەل‌نمای موشکیل بەستەیی کارانی
 ناگادار وە حال، دەردە‌دارانی
 فەرەح بەخس وە قەلب، پەڕیشان تۆنی^(۱)
 حە‌کیم زامان، دل‌پیشان تۆنی
 ئوستاد سونەت، «کا» و «کو» و «ئاو»
 بی‌غەم و خەفەت، بی‌خورد و بی‌خاو
 بی‌شک لاشەریک، تساک تەنای فەرد
 هە‌ی کا وە کوکەر، کوکەری وە گەرد
 دە‌هەندە‌ی بی‌باک، بە‌خشە‌ندە‌ی دارا
 بە‌رئارندە‌ی گول لە سەنگ خارا
 قە‌دیم کاران، کارساز بی‌چوون
 دنیا فانی کەر، وە «کن فیکون»^(۲)
 نە‌گەر مە‌یلت بو، بی‌نای بی‌زە‌وال
 لال مە‌کە‌یت وە سە‌نگ، سە‌نگ مە‌کە‌ی وە لال
 هە‌م خالق خە‌لق، حە‌یی سوبحانی
 یا پە‌ب وە حاجەت، سە‌مای پە‌رئە‌قش
 وە «لوح المحفوظ»^(۳) وە ساق عەرشت
 وە کورسی و قە‌لە‌م، عە‌دل و می‌زان
 بە‌شەرە‌فناکی، حووری پزوانت

۱- تۆی.

۲- بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ. (بقره، ۱۱۷)
 (خودا) خالقی ئاسمانە کان و زە‌مینە وە هە‌رکاتێ ئیرادە‌ی کارێکی بی‌ هە‌تاگوێ بیە نە‌بی‌ت.

۳- ... وَ عِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ (ق، ۴).

... وە لە‌لای ئێ‌مه‌ بە‌ لوح المحفوظ

وه شه‌رافه‌تی، ساقی که‌وسه‌رت
 وه مه‌لایکان ره‌شته‌ی نه‌نوه‌رت
 وه نومیدو بیم، رووی پوژی مه‌حشر
 یا ره‌ب وه حاجه‌ت، دین په‌یغه‌مبه‌ر
 به‌عنی «موحه‌مه‌د» «ختم‌المرسلین»
 به‌رگوزیده‌ی حسه‌ق، «رب‌العالمین»
 وه «موسای عیمران»، که‌لیم کوی توور
 وه «عیسای» «مهریه‌م»، خولقیان جه‌نوور
 هم وه حاجه‌تی، په‌یغه‌مبه‌ران گشت
 ناگانی وه حال، فرقه‌ی زیبا و زشت ^(۱)
 قه‌بوول که‌ر لاله‌م، ^(۲) فهد ته‌نیای تاک
 یا نیجادنمای، ناده‌می له خاک
 وه بارناوه‌رده‌ی، میوه‌جات له دار
 هه‌ر توونی رازق، مه‌ل و مور و مار
 یا عه‌ترنایمیز، گولان وه‌ش ره‌نگ ^(۳)
 نازک و قه‌شه‌نگ، به‌ر مه‌یو جه‌سه‌نگ ^(۴)
 وه چه‌شمه‌ی ناوان، نه‌علا‌ی موته‌هه‌ر ^(۵)
 جه‌سه‌سپر قودره‌ت، به‌ر مه‌یو وه به‌ر
 وه هم نه‌باتات، ^(۶) هه‌رچیت په‌روه‌رده‌ن
 په‌ی توخم ناده‌م، نیجادت که‌رده‌ن

۲- پارانه‌وه‌ونزا.

۴- له به‌رد.

۶- گزوغیا.

۱- ناشیرین، ناحه‌ز.

۳- خوش‌په‌نگ.

۵- پاك و خاوین.

یا سه بووری دهر، وه حشیان کو
 یا فره خونده به خش، دارای شهوو رو
 بی بابو ئه دا، سه تار سرپوش
 بینای بی دیده، شنه وای بی گوش
 قه بوول که لاله م، موشکیل گوشادکه ر
 له به حر عوسیان، باوهرم وه بهر^(۱)
 بوه خشه گونای ئی به ندهی موزنوب^(۲)
 به زاری ئاده م سه رکوی «سه ر ئه ندیب»^(۳)
 ئومیدم به تون، شاه ئه به دی
 ره همنمای راهان هر نابه له دی
 له ئاخر نه ففس، نه زع رو می مه مات
 نه جات دهر تونی، بدهرم نه جات
 پهی بی که سان که س، که سان بی که س
 بالاده ست تو، نیهن ده ست که س
 یا حیی بیچوون، فهر د فهر یاد ره س
 فهر یاد ره سیم که ر، جه ئاخر نه ففس
 له و سه ختی حالت، وه زع رو می مه رده ن
 ته ریده ی^(۴) رای دین، خه یلی، نه به رده ن
 نه ئه و حاله دا، ئومید هر به تون
 که ره م بی پایان که ره مت بی شون

۲- تاوانبار.

۴- مه به ست له شه ی تانه.

۱- دهرم پینه.

۳- ناوی کیویکه له هیندوستان.

بیاوه به داد، بهندهی گوناکار
 جه شهر شهیتان، که رش پستگار^(۱)
 مه بادا عهدووی،^(۲) دین موینم
 فرسعت باوه رو، بستانو دینم
 واجب الرحیم،^(۳) پادشای نه کبر
 ره حمی که روه حال، بهندهی خاک وه سر
 له کونج تاریک، زولمات^(۴) بی دهر
 چوونش قه راره ن، تا «یوم المحشر»^(۵)
 زه لیل و زه بوون، زبانش له ننگه
 ناحه قش نیه ن، یا گه کesh^(۶) ته ننگه
 نه حقیق مه زانو، جای نه به دینه
 غهیر له ذات تو، ئومیدش نیه ن
 «الله» ئومیدم، نه که هیت نائومید
 ته بدیل که نامه ی، سیام^(۷) وه سفید
 نه که رده گونا، نیه ن به عیده ن^(۸)
 له نائومیدی، به سی ئومیده ن
 من عهد عاسی، وه کون گونا هم
 نیه ن غهیر له ذات، پاکت په نامه
 مه ر به لوتف ویت، بده ی نه جاتم
 وه نه من بهنده ی، بی ده سه لاتم

۱- پرگار.
 ۲- دوزمن.
 ۳- شایانی به زه بی.
 ۴- تاریکایی.
 ۵- پروژی قیامت.
 ۶- چگه.
 ۷- زور دوره.
 ۸- زور دوره.

له قه‌بر ته‌نگدا، پر خوف تاريك
 جه پرد سرات، راي دوور و باريك
 جه هر پلله‌يه، به‌ره‌م وه راهي
 ره‌هنما توئي، هر تو په‌ناهي
 ئي هر دوو پله، خه‌يلئ سته‌مه‌ن
 هه‌ركه‌س موئمه‌ن، بو خو‌هي بي غه‌مه‌ن
 هه‌ركه‌س ويئنه‌ي من، نه‌ر گونا‌كاره‌ن
 چه‌مه‌راي ره‌حه‌مه‌ت، په‌روه‌ردگارن
 نه‌گه‌ر لوتف حق، ياوه‌ر بو‌جه‌ سه‌ر
 بي خوف و په‌روا، مه‌كه‌روون گوزه‌ر
 مه‌بو لوتف بو، بده‌ي نه‌جاتم
 وه‌رنه‌ من به‌نده‌ي، بي زور و زاتم
 كه‌ره‌م كه‌ر كه‌ريم، كه‌ره‌مه‌ت بي شوئن
 جو‌مله‌ي عاسيان، ئوميدمان به‌ توئن
 ويت فه‌رماوانت، جه‌سووره‌ي ته‌نزيل
 هيچ كه‌س جه‌ گوناي ويش نه‌بو زه‌ليل
 هر ويم پادشاي، حه‌يي نه‌كه‌برم
 ساحيب عه‌دل و داد، بوژ مه‌حه‌شهرم
 گونا به‌خشنده‌ي، گونا‌كارانم
 دادره‌س داد، شه‌ره‌مه‌سارانم
 به‌نده‌ي خه‌جاله‌ت، خوار و پروو په‌شم
 وه‌لي جه‌و بوئو، يه‌ك جار دلخوه‌شم
 يا په‌ب وه‌ حاجه‌ت، زات له‌تيفت
 وه‌ شه‌رافه‌تي، ئايه‌ي شه‌ريفت

بوه خشه گونای، گرد گونا باران
 به قه تری په حمهت، سه یلات باران
 عه تا که روه پییم، زه په ئیمانی
 بوه خشم وه خاک پای موسلمانی
 نه وهل جه خاک و ئاخیش خاکم
 که ردی و مه که ری، دی چیشنه باکم
 هانا^(۱) هامسه ران، هوشم که م که ردهن
 بی خوف نه نشین، جه خوف مه ردهن
 عاقیبهت مه رگن، هه ر مه بوم ردهن^(۲)
 مه ردهن چهن مه ردان، جه مه یدان به ردهن
 جه دمای^(۳) مه ردهن، یا گه مان^(۴) قه ورهن
 تاریک و نوو تهك، پر جه فا و جه ورهن
 سه رینمان سه نگن، پاینمان سه نگن
 نه رای گوریزه^(۵)، نه یا گه ی ده نگن
 رشته ی ئیختیار به رمه شو له دس
 خسه ریکه ن چهنی ژماره ی نه فهس
 نه دؤس نه ئه قوام، نه فامیل نه کهس
 کهس وه دهر د ناخوا، غه یر له فه ریاد پهس
 نه کور نه که نیشك، نه گه نج و نه مال
 وه حه ساب نایه ن، به غه یر له ئه عمال

۱- هاوار.

۲- وَكُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ (آل عمران، ۱۸۵) هه مووگیان له بهرئی نامی مه رگ نه چبزی.

۳- له پاش.

۴- چیکه مان.

۵- ریگه ی پراکردن و دهر چوون.

به زات پاکت، بینای بی زهوال
 به زکر زانت، زوان نه بو لال
 به غیر له معبود، پادشای نه کبر
 کی فریاد پره سن، له و جاگهی خه تر
 یاران بکوشین، وه تاعهت کهردهن
 وه نیاعهی حق، وه جا ئاوه ردهن
 به لکه خوداوهن، کهره م بی شو مار
 بوه خشیت گونای، گردین^(۱) گونابار
 یا پهب وه حاجت، شای بوراق سوار^(۲)
 وه جومعه و جهاد سه حابه ی کوبار
 وه خوین «حسه ن»، «حوسه ی ن» نازار
 نوور دوو دیده ی، په سوول موختار
 وه ئال نه باو نه ولاده ی په سوول
 دوغای ئی که م فام، بکهری قه بوول
 مؤمنه و مؤمن، نیسلامی به کسر
 بوه خسه وه نوور، پاک په یغه مبه ر (ص)
 یا بینا و به سیر، پادشای لاره یب^(۳)
 یا سر قودرته پشت په رده ی غه یب
 بی شکل و شیوه، زات له م یه زه ل^(۴)
 نائومید نهوم، له نامه ی عمه ل

۱- همروگشت.

۲- مبهست پیغه مبه ری نازیزه.

۳- بی شک و گومان.

۴- بهر قه رار و پایه دار.

له روژ مه‌حشر، سارای^(۱) عه‌ره‌سات
 سیوای خه‌یر و شه‌ر، پای هات و نه‌هات
 نه‌جات‌ده‌ر توونی، بده‌ره‌م نه‌جات
 بوویه‌رم^(۲) چون ته‌یر، له سه‌ر پای سیرات
 یا ره‌ب وه حاجه‌ت، سه‌یید که‌ونه‌ین^(۳)
 به نوور له‌قای، شای «به‌در» و «حونه‌ین»^(۴)
 هم وه حاجه‌تی هر چوار ئیمانان
 «بوو به‌کر» و «عومه‌ر»، «عه‌لی» و «عوسمان»
 باز وه حاجه‌تی، قورئان عه‌زیم
 کریان وه خه‌لات، ره‌سول، په‌ی ته‌علیم
 سوره وه سوره، سه‌د و بیس حزبه^(۵)
 بوویه‌ر^(۶) له ته‌قسیر به‌نده‌ی بی حزبه^(۷)
 ئه‌ر سه‌د که عاسیم، نامم «نه‌حمه‌ده‌ن»
 «نه‌حمه‌د موختار»، هر «موحه‌مه‌ده‌ن»
 زه‌ره ئیمانن، عه‌تا که‌ره وه پی‌م
 یا ره‌ب بوه‌خشه‌م، به ئیسه‌که‌ی ویم
 یا ره‌ب وه حاجه‌ت نوور «موحه‌مه‌د»
 بوویه‌ر له ته‌قسیر نسادانی «نه‌حمه‌د»
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ

۱- سه‌حرا، ده‌شت.

۲- تی به‌رم.

۳- ناغای هردو دنیا. مه‌به‌ست پی‌غه‌به‌ری خوشه‌ویسته.

۴- ناوی دوو شه‌ر له شه‌ره کانی پی‌غه‌به‌ری نیسلامه.

۵- قورئان سی جوزنه‌هه‌ر جوزنی چوار حزبه‌که‌ه‌ وایی سه‌دو بیست حزبه.

۶- عه‌فووکه.

۷- بی نه‌رزش.

شەوی بە دنیا هاتنی «پێغه مبهەر» (ص)

شەو دووشەمبە، یاوام وە مەنزل
 دیم نەسیم عەترئ، لە تیف تر لە گول
 پەیی ساکنی دەرد، دلەیی پەر داخم
 ئاوەرد چون شەو بوو، دای لە دەماخم
 سەرسام سادار، هارو وە حەسەرەت
 پەرسیم و واتن: مزگانی حەزەرەت
 نیشەو پانیان، وە عەرسەیی زهوور
 دنیا سەرتاسەر، پەر کەردەن لە نوور
 بێ هۆش بێم لە بۆی، عەمبەرفشانیش
 دەرلاد^(۱) گیان و یم، دا بە مزگانیش
 بەو شتۆی نەسیم، وەش بۆی موعەتەر
 شیم لە حال هۆش، ئەو شەو تا سەحەر

یا «رسول الله»

یا رسول الله شهیداو شیّت و بیّ قه رارتم
 وه کوو په روانه‌ی بیّ چاره‌ی شه‌معی روخسارتم
 بیّ خواه راځو بیّ خه‌وم گیان به قوریانت هه‌رشه‌و
 له عیشقی دینی دیده‌ت تا سه‌هر بی‌یدارتم
 قامه‌تم خه‌م بوووه له ژیر باری گونا‌هانان
 به نومیدی مه‌رحمه‌ت من هه‌ر نی‌تتیزارتم
 هه‌رچهن گونا‌بارو شه‌رمه‌سارو قور به سه‌رم
 به هیوای شه‌فاعه‌تی هه‌ر نومیده‌وارتم
 من پیرو ناته‌وانو سووتاودل و حه‌زینم
 تینوی زوری به تاسه‌ی لیوی شه‌که‌ر بارتم
 مانی حوسن و جه‌مال و که‌ماله‌ عه‌رش و سه‌ما
 من مه‌ستی تام و شه‌هدی شه‌رابی گو‌فتارتم
 یا رسول الله «نه‌حمه‌د» گه‌ر چه شووم و به‌دکاره
 نومیدم زوره چونکه هاونای موختارتم

مه‌دحی‌ه‌زرتی «موحه‌مه‌د» (ص)

به‌یتی یه‌که‌می‌نم‌شیره‌له‌خه‌ودا، به‌شاعیر‌ئیلهام‌بووه

«ته‌د‌اش»^(۱) نامینه‌ن، بابوش‌عه‌بدولان

بسوزورگه‌واریش، پاک و به‌رمه‌لان»

باشه‌ئن و شه‌ره‌ف، شه‌رت و شئوونه‌ن

دور مه‌عریفه‌ت، ده‌ریای مه‌کنوونه‌ن^(۲)

سه‌روه‌ر زومره‌ی، ئه‌نبیا‌گشته‌ن

خوداوه‌ن وه‌تاک، وه‌پاک‌سرشته‌ن

موبه‌پرا‌جه‌عه‌یب، پاکیزه‌و‌پاکه‌ن

گولئ‌وه‌ن له‌ناو، گولان‌گشت‌تاکه‌ن

شاره‌زای‌ئه‌وزاع‌هه‌ر‌حه‌فت‌ئه‌فلاکه‌ن^(۳)

په‌ویه‌ی بو‌هه‌ر‌دوو‌دونیا‌پرووناکه‌ن

به‌هه‌شت‌وه‌شیره‌ی‌شیرینه‌ش‌وه‌ش‌بی

نوورش‌له‌دنیاو‌مافیها^(۴) به‌ش‌بی

شافع‌زومره‌ی، گوناباران‌ه‌ن

مه‌لجه‌ئو‌پجای،^(۵) شه‌رمه‌ساران‌ه‌ن

ساحیب‌شه‌ره‌فه‌ن، دارای‌ئومه‌ته‌ن

سرپر‌خه‌فی‌یه‌ن، وه‌حی‌وه‌حده‌ته‌ن

۱- دایکی.

۲- جهوت‌ناسمان.

۳- هیوا.

۴- نادیار.

۵- هه‌رچی‌ئیدایه.

خوهر وه تهجه لای، نوور ئەو پره وشه نهن
 زه مین وه زینت گول ئەو گول شه نهن
 عه رش وه گهرد پای، ئەو سنه وه بی
 پای ئەناز پاش، دوپرو گه وه هر بی
 «ئەحمەد» و «مەحموود» «موحه مەهد» نامهن
 پره فعت پایه و ئەرفه ع مەقامهن
 توغیان کهرد کهوسه پهی ئاو پاشی پاش
 مهله کان یهك یهك سه مه نیان جه راش
 حووری و پهری گشت خزمهت کارش بی
 «حَمَلَةُ الْعَرْشِ» خاکه سارش بی
 «سدر الْمُنتَهَى»^(۱) مه جهوول نه مانۆ
 ته سنیف تهوسیف جه زه رت مه وانۆ
 خودا دوو دونیاش پهی ئەو سرشتهن
 به ههشت وه له قای نور ئەو پره شتهن
 قه لهم له پرووی لهوح، بهی تهوور ئینشا کهرد
 نام «موحه مەهد»، به عد له «الله» بهرد
 «ئەحمەد» ئەگه رچی، شووم و به دکارهن
 جه گوناباری، ویش، شه رمه سارهن
 کار و کرده وهی، به دیش بی چه دهن
 نو میدش ئییدن، نامش «ئەحمەدەن»
 دل مۆر که به نوور، نام «موحه مەهد» (س)
 مه ترس له ته قسیر، نادانیت «ئەحمەد»

نه‌گهر چی «نوحه‌مد»، پرووی راست نیهن

راستیش هر ئیده‌ن هیچ خاصیت نیهن

دوور له ئیتاعت بی به‌زاعه‌تم

«نوحه‌مد» بکا، مهر شفاعه‌تم

وه ئیلا قوهی، خیزانم^(۱) نیهن

پرووی لوای وه‌پای، میزانم نیهن

ناگادار ویشه‌ن، فەرد ته‌نیای تاك

جه سنوی مووری، مه‌ویه‌رۆ جه خاك

هه‌نی چ لازم، ئی عه‌دل و میزان

قادر هه‌ر ویشه‌ن، پادشای سوبحان

موتیع نه‌مرم، سه‌عی^(۲) یا شه‌قیم^(۳)

نه‌گهر به‌هه‌شتی، یا خو دۆزه‌قیم^(۴)

۱- هه‌ستان.

۲- خوش‌به‌خت.

۳- به‌دبه‌خت.

۴- نیشاره‌یه به نابانی ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷ و ۱۰۸ له سووره‌تی «هود» سه‌لامی خوای له سه‌ربنی
 یَوْمَ يَأْتُ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ سُقِيُّ وَ سَعِيدٌ (۱۰۵) فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَيَقُولُ لَنْ نُجِيبَهُمْ فِيهَا زَيْفٌ وَ شَهِيْقٌ (۱۰۶)
 خَلْدِيْنَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمُوتُ وَ الْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ قَعَالٌ لَّمَّا يُرِيدُ (۱۰۷) وَ أَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا فَيَقُولُ لَنْ نُجِيبَهُمْ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمُوتُ وَ الْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْذُوذٍ (۱۰۸)

۱۰۵- پۆزێك كه پۆزی چه‌شرو چه‌م بوونه‌وه و قیامت دیت كه سێ ته‌وانای قسه‌كردن و ناخافتنی نیه
 مه‌گهر به‌ نیجازه‌ی خودا (له‌ ئه‌و پۆزه‌دا مه‌ردم دوو ده‌سته‌ن): ده‌سته‌یه‌ك (به‌ هۆی گوم‌پراهی و كو‌فرو
 به‌دكاری‌یه‌وه تووشی ئه‌نوعای عه‌زاین، وه) به‌دبه‌خت و پۆز په‌ش و كو‌لۆلن، وه ده‌سته‌یه‌ك تر (به‌ هۆی
 تاعه‌ت و عیبه‌ده‌ت و كاری چا كه غه‌رقی نیعمه‌ت و خه‌لاتی جو‌ریه‌ جو‌رن، وه) خوش‌به‌خت و به‌خته‌وه‌رن ...
 «شقی»: به‌دبه‌خت ... «سعی»: به‌خته‌په‌ر، خوش‌به‌خت ...

۱۰۶- وه‌ نه‌مما ته‌وانه‌ی كه به‌دنیقبال و به‌دبه‌خت و پۆز په‌شن له‌ناوی ناگری جه‌حه‌نم‌دان وه له‌ ئه‌وی‌دا
 هاوار و ناله‌ ده‌كهن ... «شقا»: به‌دبه‌خت و پۆز په‌ش ... «زفیر»: ده‌نگی هه‌ناسه‌ به‌ده‌ر دانه‌وه‌ی توندو دریز
 ... «شهیق»: ده‌نگی هه‌ناسه‌ كێشانی زۆر توندو دریز ...

۱۰۷- ته‌وانه له‌ جه‌حه‌نم‌دا بو هه‌تاهه‌تایه‌ ده‌مینه‌وه تا ناسمانه‌كان و زه‌مینی (ئه‌وی) به‌رپان. (واته‌ تا
 دۆزه‌ق دۆزه‌قه‌ له‌ ئه‌وی به‌ سه‌ر نه‌به‌ن) مه‌گهر نه‌مه‌كه‌ خودای تو‌گه‌ره‌کی بی (وه‌ ئه‌وزاع و نه‌حوال بگو‌یپ
 وه‌ عه‌زاین بیته‌ جیگه‌ی عه‌زاییك‌تر) بی‌شك خودای تو‌ هه‌ر کاریك‌ كه‌ مه‌یلی بیته‌ به‌ نه‌نجامی ده‌گه‌یه‌ئیت.

پازیم به ره زاش، هه رچی ره زاشه ن
 «نه‌حمه‌د» فه‌رمانبه‌ر شه‌مروقه‌زاشه ن
 موسته‌حق ره‌حمم، مه‌که‌رجه‌وابم
 مه‌ده‌ره به‌نار، حیرمان^(۱) عه‌زابم

(وه هیچ شتی ناتوانی به‌ری بگریت) «ما دامت السموات و الأرض»: ناسمانه‌کان و زه‌مینی جه‌ه‌نه‌مه
 (ابراهیم/۴۸) یا مه‌به‌ست هه‌میشه بوون و هه‌تاهه‌تایی وه نه‌بریانی جه‌ه‌نه‌مه‌یه‌کانه له جه‌ه‌نم ...
 إلا ما شاء ربك مه‌به‌ست شه‌به‌دی بوونه (انعام/۱۲۸) یا شه‌مه‌یه‌که جیا کردنه‌وه‌ی نه‌هلی ته‌و‌حیدی گونا‌باره
 واته له دوزه‌ق‌دا ده‌میننه‌وه مه‌گه‌ر نیمان‌دارانی گونا‌بار.

۱۰۸- وه نه‌مما شه‌که‌سانه‌ی که (به‌هوی‌کاری چا‌که‌دا) خو‌شه‌خت و به‌خته‌وه‌رن (وه له ناوی به‌ه‌ه‌شتن
 وه) له به‌ه‌ه‌شت دا بو هه‌تاهه‌تایه ده‌میننه‌وه هه‌تا ناسمانه‌کان و زمین باقین، مه‌گه‌ر شه‌وه‌ی که خودا‌گه‌ره‌کی بی
 (وه نه‌هلی ته‌و‌حیدی گونا‌بار نه‌خاته به‌ه‌ه‌شت وه بیان‌خاته جه‌ه‌نم خودا به‌ خو‌شه‌خته‌کان) به‌خششیکی
 زور زور‌گه‌وره شه‌به‌خشش که هه‌میشه ده‌وامی هه‌یه بو تاو‌یککی زور‌که‌میش ناب‌رینه‌وه وه فه‌تع نایی.
 ۱- دووری، بی‌به‌شی، نانومی‌دی.

قسه‌ی سەنگ تەراش و حەزرەتی مووسا (ع)

ئییتدا بە نام، پادشای غەفوور
 سانع و سامع، سەتار و سەبوور
 سەنگ تەراشی بی، لە سەر کیف توور
 سەنگش مەتاشا، وە دلە ی پەرشوور
 مەوات^(۱) یا بی چوون، پادشای شاهان
 فەرپەخش شەوکت،^(۲) حوشمەت^(۳) پەناهان
 کان کۆی کەرەم، کارساز کاران
 نزام زینەت، مەا و ستاران^(۴)
 بە سوێج، سەفا دە، کورە ی تەرز وە نوور
 پۆشینی پۆ بەر، وە شەو دە ی جوور
 تەشکیل دە هەندە ی، چوار فەسل لە سأل
 «لا شیریك له»^(۵) بی زولم و زەوال
 سەردی زمستان یەخ بە نان سەخت
 ناغافل شاهان مە عزوول کەر جە تەخت
 سەختی زمستان تۆف هەوای سەرد
 هە ی سەنگ وە ئاو کەر، ئاو کەری وە بەرد
 سەر پ خە فیهن^(۶) «واحد القهار»
 بە مە لایمی ماوەرۆ وە هەار

۱- ئەبوت.

۳- گەورە بی.

۵- بی هاو بەش.

۲- شکۆ.

۴- مانگ و نەستێرە کان.

۶- نەینی، پۆشراو.

سان داده‌ی سامان، سه‌ف نارای گولان
 ته‌سه‌لای ته‌سکین، ناله‌ی بولبولان
 تاوسان وه گهرمی شه‌راهی شه‌ره‌ر
 پاییز پرباره‌ن وه سفره‌ی سه‌مه‌ر
 عارنیه‌ن وه قه‌د یه‌ک په‌ره‌کاهن
 ته‌گهر بنوازو، شاهن، گداهن
 چیش مه‌بو جاری، ده‌ردت له‌ گیانم
 ته‌شریف باوه‌ری و بووی وه میهمانم
 تا روح وه پیشواز، پابوس پات بو
 تا سه‌ر سه‌رئه‌فراز، گهرد پالات^(۱) بو
 تا دیده‌ به‌ دین،^(۲) دیده‌ت ره‌وشه‌ن بو
 تا خار خوسران، غم وه گولشه‌ن بو
 تا خاک پالات، وه تووتیا کم
 بینای نابینای، ویم پیش بینا کم
 تا دل وه گهرمی، مه‌یلت، پرچوش کم
 باز هم به‌ سه‌یلات لوتفت خاموش کم
 تا که‌ی په‌نهانی، به‌رز بولنه‌ن مال؟
 وه شیت شیوه‌ت، بنمانه‌ جه‌مال
 له‌ سه‌ختی سه‌ما، دوور له‌ جه‌فا به‌ر
 ته‌شریف بار به‌ وار، سه‌یرو سه‌فا که‌ر
 له‌ سه‌ر چه‌شمه‌ی ساف، زه‌لال بی‌گهرد
 په‌ریت مابوه‌رووم، تاو کووزه‌ی سه‌رد

شهرت بۆ یهك مائی، چون نه‌قش نه‌رژه‌نگ
 په‌ریت بتاشووم، یهك پارچه له سه‌نگ
 جا‌رووی بکیشم، وه‌ئابای به‌رم
 مننه‌ت به‌ دیده و پات له سه‌ر سه‌رم
 چه‌نی ویم په‌رووت^(۱)، به‌سه‌یر گول‌گه‌شت
 ساکن که‌رخه‌مان وه‌ سه‌یران ده‌شت
 هه‌رچی مه‌یلت بۆ، ده‌رلاد بی دره‌نگ
 په‌ریت ماوه‌رووم، میوه‌ی په‌نگاره‌نگ
 شه‌ریه‌ت و شه‌راو، بامه‌زه‌ی له‌زیز
 ماوه‌رووم په‌ریت، پاکیزه و ته‌میز
 پۆر و بولده‌رچین، ژه‌ره‌ژ و ته‌یه‌وو
 گوشت به‌په‌میش، یا به‌په‌ ئاهوو
 حه‌قا میهمانیت، وه‌دل ته‌واو که‌م
 نو‌ش گیانی که‌یت، بو‌ت وه‌ که‌واو که‌م
 له‌ شیر و به‌ور و، له‌ نه‌ژده‌ها و مار
 مه‌ترسه‌ بی خو‌ف، ته‌شریف بی‌ره‌ خوار
 له‌ جای باسه‌فای، نه‌گه‌رم و نه‌ سه‌رد
 چیگه‌ت بۆ داخه‌م، له‌ سه‌ر ته‌خته‌ به‌رد
 پشتت بشیلم، ده‌ستت بمالم
 پازت بۆ بکه‌م، بخه‌ف له‌ مالم
 ته‌هییه‌ میهمانی، خودای گرت وه‌ دل
 ته‌زه‌ین که‌رد ماواو مه‌نزلی وه‌ گول

ئەسەسە ی بسات، شادی تەواو کەرد
 کاسە و چمچە ی شۆرد، کووزە ی پڕئاو کەرد
 «الله!» ئەر تەشریف، بئیرتە مالم
 شەرتە خاک پات، وە چەم^(۱) بمالم
 ھەر چەند ناز کەری، مەکیشوووم نازت
 ئاواگەرم کەرووم، پە ی دەس نەمازت
 ئەگەر غەمگین بی، غەمخواریت کەرووم
 ئەگەر دل تەنگ بی، دلداریت دەرووم
 سەرت وەساون، سەرکەف ئەشۆرم
 سەر تا پا لیباس، بەرت ئەجۆرم^(۲)
 غەبیر لە پەزای تو، نیەن تەلاشم
 پێش شەریف، شکرین ئەتاشم
 بوتم، سەنەمم، شوخم، تەننازم
 تەننازی، شوخی، خاس بووت بخوازم
 تاق و ئوتاقی، گشت نەقاشی کەرد
 ھەوش و ھەیات، گولاپاشی کەرد
 چل پۆ^(۳) وەك یەك پۆ، مەنالاً بە زار
 بەزاری و زەبوون، مەسۆزا بە نار
 لە جۆی چەشمە ی چەم ئەسرش بی جاری
 تەك تەك مەتکیا، وینە ی مرواری
 لافا و سەیلان، لەسەر چاوگە ی غەم
 بی غەم مەپێژا، مەوج مەدا وە ھەم

مهوات: ئه‌ی که‌ریم، که‌رهم بنمانه
 بی‌که‌رهم مه‌به‌ر، یه‌کتای یه‌گانه
 تاکه‌ی ماوه‌ری، عوزر و به‌هانه
 نوور جه‌مالت له‌ من په‌نه‌انه
 کولبه‌ی تاریکم پوژشن‌تر له‌ خوهر
 به‌ ته‌جه‌للای ویت بکه‌ر منه‌وهر
 به‌ زات پاکت، یه‌کتای نیلاهی
 هیچ قه‌بوول ناکه‌م، لیت عوزرخواهی
 په‌رده‌ی سه‌بووری تاقه‌تم درپان
 تاقه‌تم تاقه‌ و تاقه‌ت لیم برپان
 ته‌شریف باوه‌ره، خوایی نه‌خوایی
 به‌دل حازرم، په‌ی په‌زیرایی
 پالشت و پشتی، بنیمه‌ پشتت
 کاکله‌ و کشمیش، بکه‌مه‌ مشتت
 ته‌ختت بو‌ دانیم له‌ و گو‌شهی ماله
 په‌نجه‌ره‌ی وازکه‌یت، رووه‌ و شه‌ماله
 «شنگ» و «ریتواس» و «به‌ره‌زا»ی که‌مه‌ر
 په‌ریت ماوه‌رووم، نو‌ش گیانت که‌ر
 که‌لانه‌ی «پیچک»، وه‌ که‌ره‌ی تازه
 چه‌ور و گه‌رم و نه‌رم، خواه‌ش وه‌ئه‌نازه
 قاورمه‌ی «قارچگ» بو‌ت لینیم یه‌ک ده‌س
 خاس وه‌ مه‌یل خواه‌ت ته‌ر بخوه‌ی یا هه‌س
 نه‌چم له‌ شوان، بو‌ت نه‌سینم شیر
 سه‌رشیر و ماس و مورهبای و په‌نیر

سووبحانە لەسەر، سفرە ی بەیانیت
 حازری ئەکەم، بۆ بەرقلیانیت
 بۆ ئەوسەر قەتعی، بەهائەت ئەکەم
 بترسیت من خوەم پەوانەت ئەکەم
 تەهیە میوانی، خودای گرت وەدڵ
 تەواو ماله کە ی، پازانو وە گوڵ
 وات: یارەب قوچئی، پە ی قوریانی تو
 بسینم بیرم، پە ی میمانی تو
 ئید وات: چون مەجنون، ویل هەردە ی کاو
 ئەسرین لە دیدەش، مەریزا وە تاو
 بە دەم لەرزەو، هەم لەتاب تەب
 بە یارەب یارەب وە ئیشارە ی لەب
 مەوات: ^(۱) ئی دیدە ی، ستەم دیدە ی من
 ئی دلە ی ناشاد، پەنج کەشیدە ی من
 روشن کەر بە نوور، تەجەلای ^(۲) زات
 فارغ کەر خە یال، دل بە سیفات
 بی هوش کەفت وە بان، سەنگ ساراو
 مەنالو مەوات وە ماجەراو
 نەر خودا تەشریف، شەو ئاوو وەردە بۆ
 بی غەم لە جای ویش، خاوش بەردە بو
 مەبادا بیدار، نە بو خەستە بۆ
 دەروازە ی مەنزل، ویش نەبەستە بۆ

ده‌خیله دیره، با عه‌ج‌له‌که‌م
 قوچه‌که‌م بوهم، راکه‌م په‌له‌که‌م
 دزو دروژن، یا جان‌ه‌وهری
 بی‌یاونو و زات، پاکش زهره‌ری
 نیسته نه‌وقاتی، شیرینی تاله
 بی‌تاقه‌ت بووگه، نه‌نیا له‌و ماله
 حه‌تمی هاتگه، نیسته میهمانه
 ده‌ی سا بو نه‌رم، بی‌ئاو و نانه
 بچم بیوینم، مالم پر نوور بو
 قلبی محزوننی، من پیش مه‌سروور بو
 وه په‌له‌کیشای، وه که‌شان که‌شان
 قوچ قوربانی، خوه‌ی وه شان‌ه‌وشان
 لیزو بوو چون ئاو هه‌ره‌س له‌سه‌ردا
 هه‌ر سه‌ری نه‌دا وه هه‌ردو به‌ردا
 شه‌خس‌ی به‌پاسی، سالم و سه‌لیم
 ماجه‌رای عه‌رز کرد وه «مووسای» که‌لیم
 واتش: سه‌نگ‌تاشی، ها له‌کیف^(۱) توور
 بی‌عه‌قله‌و که‌مال بی‌فه‌مه‌و شعور
 هه‌ر رو تا وه شه‌و، شه‌وتا به‌یانی
 ده‌عوه‌ت حق‌نه‌کات، له‌پرووی نادانی
 تا شه‌فت «مووسا»، نه‌که‌ردش قوسوور^(۲)
 به‌توندی و تالی، خوه‌ی گه‌بانه‌توور

سەرسام بی مەنزڵ، سەنگ تراشی دی
 مەنزەرە ی عەجیب، دلخراشی دی
 تەواسا و تاسا، «مووسا» لە حەرسا
 دەس دا و ئەسسا بێ پەرسا و تەرسا
 کاسە وە کووزە، کووزە وە کاسە
 شیوانی بسات، ئەو بەزەمە خاسە
 نساغافل، سەنگ تاش، ئاما وە لاو
 حەزەت «مووسای» دی، دەس وە ئەساو
 دیش کاسە و کووزە ی، یە کسەر شکیاگە
 ئەساسە ی مائی، لە یەك دریاگە
 وتی: وە «مووسا»، بو دردەت دینوان
 ئەساسە ی بسات، شادیمت شیوان
 دەك خودا مائی تویج بکا کاول
 خوەت بکا وە چیو، عاباب وە داوڵ^(۱)
 پە ی چی شیشە ی شەوق، شادیم شکانی
 سومای بی نای دیدەم تکانی
 ناخون دای لە زام، توژ نەبەستە کەم
 خەمانی قامەت، لە خەم خەستە کەم
 یە پە ی چییش، خانە خراوم کەردی؟
 جگەر پساو و کەواوم کەردی
 سەرمایە ی هەستی، پەنجەم دای وە باد
 خوا رەنجەت بکا، وە پەنج «فەرهاد»

«موسا» وہ ہے بیہت، و اتش: (۱) نہی کہم قام!

شیتِ دیوانہی نہ بلہی خدیالِ خام!

خوداوهن زاتئِ بئِ چوون و چہران

«سُبْحَانَ الَّذِي» (۲)، لہ عہیب موبہران

نہ خورد و نہ خہو، نہ خوہ راکی ہس

نہ ترس و نہ خوَف، بیم و باکی ہس

کہی داخلِ عیشق و شہد و شہراوہ

کہی تالبِ گوشت و بہرہ (۳) کہواوہ

نہو کہی ناره زووی، سہیران دہشتہ

نوور لہ قای خوہی سہ قای بہہشتہ

بیر و باوہ پری، خوہت لہ دہس داگہ

دین و نیمانت زہرہ نہ ماگہ

سہنگ تاش شنہفتی، لہ «موسا» خہ بہر

گراواو نالا، چون گاکہ مووتہر

واتش: وہ «موسا»، وہ کوزی زوخالِ بای (۴)

حق ہور نہ گیرو، لیت بہ لکہ لالِ بای

پرہ نجم شی (۵) وہ باد، جہ قام وہ عہ بہس (۶)

داد وہ کئی بہ رووم، کئی بہن داد پرہس

نیڈ وات وہ نالان، وہ گریانہوہ

روو نیا وہ چوَل، بیواوانہوہ

۲- پاك و بئى گہردہ.

۴- ببی.

۶- ببہردہ.

۱- ببیوت.

۳- بہرخ.

۵- چو.

بئ هوش و گوش بی، چون مرده‌ی مزار
 مه‌گره‌وا^(۱) به‌سوز، مه‌نالآ وه زار
 سه‌ر نیا وه بان، سه‌نگ سه‌رده‌وه
 به‌نائومیدی، خاوش به‌رده‌وه
 حق خه‌تابش کهرد وه «موسای عیمران»
 وات: به‌زات ویم، قه‌دیمه و سوبحان
 ره‌نجنای دل‌هی یار بابه‌بنهت^(۲)
 ویل و سه‌رگردان، له سارای^(۳) مه‌بنهت
 سه‌ر نیاوی پیش، دل‌داریش ده‌ری
 حه‌تمی مه‌وزووت، له په‌یغه‌مبه‌ری
 سه‌رمایه‌ی هه‌ستیش، تو‌دای به‌غاره‌ت
 زوو بچو‌بده‌ر، وه پیش به‌شاره‌ت
 بواچه^(۴) بی‌چوون، بینای بان سه‌ر
 سوبح میهماتنه‌ن به‌ر له لیزگ خوه‌ر
 «موسا» له میقات، له عه‌تاب حق
 ته‌واسا و ته‌رسا، له خه‌تاب حق
 به‌هه‌زار زه‌حمه‌ت، ته‌قالا و ته‌لاش
 «موسا» وه حه‌سره‌ت، یاوا وه سه‌نگ تاش
 دیش بی‌هوش وه بان سه‌نگ سه‌رده‌وه
 مه‌نالو بیه‌زار وه ده‌م ده‌رده‌وه
 واتش: نه‌ی سه‌نگ تاش! عاقیبه‌ت به‌خه‌یر
 بده‌یه وه ره‌حم، خوا بکه‌ر سه‌یر

۱- وه‌فا - به‌بن.

۲- بلی، بیژه.

۳- نه‌گریا.

۴- سه‌حرا، ده‌شت.

هورزه^(۱) تا وه کئی، نه لئاماتنه
 بدهر مرگانیم، حقه میمانتهن
 سه‌سام بی سنگ تاش، ساتی ته‌واسا
 هه‌لمهت به‌رد دهس و پای «مووسا» بؤسا^(۲)
 بی‌نا به‌خاتر، په‌ی دلگیری نه‌و
 «مووسا» حازر بی، په‌ی ده‌سگیری نه‌و
 ئاوه‌رد وه مه‌نزل، وه ده‌وان ده‌و
 واتش: بیدار به‌ر، تا سه‌حهر ئیمشه‌و
 بیدار به‌ر ده‌سم به‌ داماتنه
 شادی که‌ر وه شاد، حقه میمانتهن
 سه‌نگ تاش وه سه‌سره‌ت، تا واده‌ی شه‌فه‌ق
 مدرا موته‌زر، په‌ی ئامان حقه
 دیش به‌ر له شه‌فه‌ق، شو‌عه‌لی نوور حقه
 نازل بی نه‌سه‌ر، سه‌نگ تاش وه ته‌به‌ق
 سه‌نگ تاش نوور حقه، کیشا وه ئاغوش
 مه‌ست بی وه له‌قایی، خودا شی له هوش
 وه ئاگر عه‌شق، نوور حقه یه‌ک ده‌س
 گر سه‌ند^(۳) سووزیا، تا بی وه قه‌قنه‌س^(۴)
 خودا نه‌مرش که‌رد وه مووسای که‌لیم
 بو به‌ زات ویم، قه‌دیمه و عه‌زیم

۲- ماچی کرد.

۱- هه‌سته، هه‌له.

۳- ئاگری گرت.

۴- بالندیه که کاتی مهرگی هه‌ندئی پل و پووش کو ده کاته‌وه وه نه‌ونده باله‌کانی به‌یه‌کدا نه‌دات تا ئاگر نه‌گریت.

بشو بوینه، دۆسه‌ک‌هی گیانیم
 ناخر گیان ویش، ک‌هر د به قوربانیم
 وینه‌ی په‌روانان، وه شو‌عله‌ی نوورم
 سووزیا و پۆحش هاله حوزوورم
 شسنه‌فتش «مووسا»، د‌هر دم به زه‌روور
 به زه‌رووریه‌ت، ویش گ‌ه‌یان وه توور^(۱)
 دیش لاشه‌ی سه‌نگ‌ت‌لش، ی‌ک پارچه نوورن
 ماواو مه‌نزلش، پ‌ر په‌ری و حووره‌ن
 «مووسا» دیش فه‌وری، سو‌جده‌ی حق به‌ردش
 شوکر زات پاک، بی‌هم‌تا ک‌هر د‌ش
 ده‌ر لاد ی‌ه‌ک ق‌ه‌وری وه ئاره‌زوی دل
 سازا رازانا، سه‌رتاسه‌ر وه گ‌ول
 به‌و ته‌ور، ته‌کمیل ک‌هر د‌، «مووسا» نه‌و ق‌ه‌وره
 بی وه ته‌وافگ‌ای، خ‌ه‌لک نه‌و د‌وره
 یا ره‌بی به‌زات، ذوالج‌لالی ویت
 وه بی مه‌کانی و بی‌میالی^(۲) ویت
 ئی ع‌ه‌بد ع‌اسی^(۳)، دل پ‌ر خ‌ه‌راشه
 بوه‌خشه وه خ‌اک، پای نه‌و سه‌نگ‌ت‌اشه
 گ‌ونام نه‌ر چون ک‌ون^(۴)، نه‌گ‌ر چون خ‌اشه
 پروم له‌ پرووی پاسی، نه‌ک‌ه‌یت چه‌واشه
 «نه‌حمده» نه‌گ‌ر چه‌ گ‌وناش وینه‌ی «ک‌ون»
 کان^(۵) له‌ موقاب‌ل لوتف و ع‌ه‌فو تون

۲- بی وینه‌بی.

۴- ک‌یو.

۱- ک‌یویکی به‌ناوبانگه.

۳- گ‌ناحبار، خ‌ه‌تا کار.

۵- وه ک‌وو ک‌ایه.

خاسش فه‌رماوان شیخ «مهوله‌وی»^(۱)

ره‌حمه‌ت نه‌ توریه‌ت، مه‌ولای مه‌عنه‌وی
 خاسش فه‌رماوان، شه‌یخ «مه‌وله‌وی»
 باران بارینگه، خه‌نه‌ق ته‌فیگه
 که‌ر تا بالای گوئی، تی‌یا چه‌فیگه
 منیش نه‌و ده‌رده، بووگه‌ دووچارم
 غم و مه‌عسیه‌ت، بووگه‌ وه‌ بارم
 پای باره‌وه‌رله‌نگ، کوپانم شیره
 باره‌که‌م سه‌قه‌ت، ریگه‌که‌م قوره
 که‌ری بار نه‌وه‌ر، گیروده‌ی گلم
 تا رو‌ی قیامه‌ت، تی‌یا ماتلم
 که‌ره‌که‌ شه‌له، باره‌که‌یش قورسه
 ریگه‌که‌ سه‌خته، مله‌که‌یش ترسه
 نه‌گه‌ر بترازی، که‌ر وه‌ باره‌وه
 کلافه‌ نه‌وی، وه‌ مه‌غاروه
 له‌ ری‌ی پاس ویلم، من وه‌و باره‌وه
 وه‌لی شنه‌م تی، له‌ ری‌ی لاره‌وه
 به‌ل حق وه‌ کاران، کرده‌وه‌که‌ی ویش
 نه‌ر تاوی هه‌نیم، باورو وه‌ پیش

۱- «میرزا نوحه‌دی داواشی» نه‌م شیعه‌ری به‌ بونه‌ی نیستقبال له‌ یه‌ك به‌یت شیعر له‌ «مه‌وله‌وی» کورد وتوه.

غهم و په‌ژاره‌و، زام و زووخ و نیش
 گردین وه یه‌ک جار، بکه‌رو ساپیش
 نه‌ر گوشاد که‌رو، ده‌روازه‌ی که‌ره‌م
 جه‌ه‌نم مه‌بو، وه‌په‌وزه‌ی نه‌ره‌م^(۱)

جه‌ژن می‌عراج

جه‌ژن می‌عراج‌ه‌ن، جه‌ژن می‌عراج‌ه‌ن
 نیمشه‌و یادبوود، جه‌ژن می‌عراج‌ه‌ن
 سکه‌ش له بازار، شاهان په‌واجه‌ن
 شاهان وه ساحیب، می‌عراج موحتاج‌ه‌ن
 «مسجدالاقصی» موعه‌تته‌ر که‌ردش
 عه‌رش و ناسمان، مونه‌وه‌ر که‌ردش
 به‌ه‌م‌پرای حه‌زرت، وه نه‌مر جه‌لیل
 رکاب بو‌سش بی، نه‌خی «جبره‌ئیل»
 فریشتان عه‌رش، فه‌رش وه‌ش که‌ردن
 به‌نوور حه‌زرت، مونه‌ققه‌ش که‌ردن
 ته‌واف حه‌لقه‌ی، باب هیمه‌تش
 کافیه‌ن په‌ی ده‌فح، گونای نوممه‌تش

۱- به‌ه‌شتی نه‌ره‌م، باخ یا شاریک بووه‌که ده‌لین «شداد» یه‌کئی له شاهان عه‌ره‌ب دروستی کردووه وه وه‌کوو
 به‌ه‌شتی زه‌مینی بووه، به‌ه‌شتی شه‌دادیشیان پی‌گوتووه.

چوار مهله كەي موقه رەب عەيان
 بەشارەت مەدان وە كەرو بەيان
 حەق «موحه ممد» ش، پەي پەيغە مبهري
 نيا جە فەرقش تاج سەرورەي
 بوراق ئاوەردەي رەف رەف سوارەن
 مەنموور ئەلغاي كوفەر كوفارەن
 خەلات خەرقەي نوبووەت پۆشان
 وە حەق پەي ئيجراي ئەمر حەق كۆشان
 پەيغە مبهران گشت، حازر بين جەلاش
 سەيقەل روو مەدان، وە گەرد پالاش
 ھەريەك وە نەوعى لالە مەكەردن
 يەك يەك وە ئيكرام نامش مەوەردن
 وە تەمجيدەو مەكەردن سەناش
 لالە مەكەردن مەوەردن پەناش
 وە تيب خاتر^(۱)، دەس بەستەي حوزوور
 سەلەوات مەدان، مەلەك چەنى حوور
 «جبرەئيل» نەمەند، تەوانا و تابش
 عوزر خواھى كەرد، بۆسا ركابش
 قودرەتم نىيە بەرترەر بپەرم
 ئەگەر بپەرم ئەسوزى پەرم
 سرووشى جە غەيب ھات جە بالاوە
 فەرماش: بفرما، ھەر وە پالاوە

وەش نامای^(۱) وەش بای، موشە پەف کەردی
 وە عەرش ئەعلام، تەشریف ئاوەردی
 وە گەرد پالات دۆس عەزیم
 سەفا دەر وە عەرش پاك و تەمیزم
 با گەرد پالات، پەر بەها و قیمەت
 بوەخشێ وە عەرش، عەزیمم زینەت
 رەنگین کەر بە رەنگ رەنگینت رەنگش
 با رەنگین تەر بو نەقش قەشەنگش
 خودا نیشانەیی، بوزورگی دان پیش
 فەخرو العالەمەن^(۲) لە شا تا دەرویش
 قەلەم لە پرووی لەوح، بەی تەور ئینشا کەرد
 نام «موحەممەد»، بەعد، لە «الله» بەرد

وه تولووع تاعهت

وه تولووع تاعهت ئیتاعهت که ردهن
 فهرزن نهك وه قهرز، بهجا ئاوردهن
 فهرزن ئهو فهرزه، لهو فهرزه فهرزه
 وهر نه بی سووده، ئی ئه دا و قهرزه
 مامله ماچان^(۱)، راسه وه بهخته
 وه نسیه^(۲) مهخه ئهو مامله نهخته
 نهك وهك من نیسه، وه زامهت^(۳) سهختم
 وه نسیه كهفتگه مامله نهختم
 یاران مال هوردان، وهه وهاره وه
 من هر حاخامهن، گا وه باره وه
 دهس له هاو دهسبار، حهقیقی بریان
 بار هم لاره سەنگ، تەنگ بار نه کریان
 بئ تۆشه و تەنیا، بار كهفتهی هەردم
 که رهم دار مهرویش دهواکا دهردم
 فریارهس برهس، توی فریارهس
 بئ کهسم بئ کهس، بئ کهس توی کهسم
 ساقی فدات بام، وادهی وهختشه
 دلە ی تفلان خووم، جههدو جهختشه^(۴)

۱- نەلین.

۲- قهرز.

۳- جۆش و خورۆش وهههول دان و رهنج کیشان.

۴- زهحمهت.

دەس بەردار نیەن، وە کول مەجۆشۆ
 مایلەن جامن، بەدە ی بنۆشۆ
 تۆیج سا ویت ئاسا؛ مەدەرەش بازی
 وە جامن جە ویت، بکەرەش بازی
 بادا بنۆشۆ، جورعی جام مە ی
 وە یاد دەوران، بەزم جەم و کە ی
 ناخر نە ک ئی چەرخ، چەواشە ی چە پگەرد
 ریشە ی جەم و کە ی، سەر جەم بەرناوەرد
 دەروازە ی هەستیم، کلیل و کۆمە
 شوخم مەزرەعی، کشتیم بئ تۆمە
 لە فەلای (۱) خوەم دەسم بپریاگە
 هۆرە کەم وە بان، گاوە دپریاگە
 پاییز بئ زمهەر زمان غوسە مە
 بەهار قات و قپرتاوسان و سە مە (۲)
 مەرخوا هەر خوە ی بمخاتە باریا
 پا بنیم وە بان، سەر کورە ی داریا
 وەرنە بئ سوودە، ئی شووم (۳) و کشتە
 مسال و یرانیە، ئی مەن و مشتە

۱- جووتیاری.
 ۲- لە پابروودا کەسانێ کە زۆر نەدار بوون وە کانتێ گەندمیان نەبرد بۆ ئاسیاو لەبەر کەم بوون گەندمە کە یان بۆ نارد نەدە کرد. ناچار گەندمە کە یان لەسەر گەندمی کەسێ تر نەریژا وەدوایی بەقەد گەندمە کە ی خوێان ناردیان نەبرد.
 ۳- زەوی کیلدراو، جووت کراو.

بینای بی زهوال

بینای بی زهوال، بینای بی زهوال
 پادشای شاهان، بینای بی زهوال
 با خەبەر وە حال، کە پو کویر و لال
 نگارندە ی چەرخ، پوژ و ماہ و سال
 فەرد تەنیای تاک، بی باک لە تانە
 گەردانندە ی چەرخ دەور و زەمانە
 یا قەدیم بەزات پادشای ئەقدەس
 یا پازق پزق موورچە و مەگەس
 ئاشنایی دەر، خویش و بیگانە
 بی پەروا پە ی شەمع، کەردی پەروانە
 جیلووە بەخش بەزم، دیوانە و عاقل
 ئاگا وە نالە ی، بولبلان پە ی گول
 تەسەلی دادە ی دلە ی دل پێشان
 مەلھەم زەدە ی زام زخوومەت کێشان
 سەلوات و سەلام، «رب العالمین»
 نازل بو لە سەر، «موحەممەد ئەمین» (ص)
 دروود بو ئەرواح ئال و ئەسحابش
 گیان مەدان وە مەیل لە پای پکابش

ره حمهت حق له سه ر، هه ر چوار بارش
 مه خسوسدن^(۱)، «سددیق» ره فیق غارش
 وه قه د عیلم حق، حیلیم په یغه مبه ر
 سه لوات و سه لام، په ی حه زرت «عومه ر»
 سالار سه ر به رز، دیوان مه حشر
 ئاشکار کهرده ی، الله اکبر
 سیهم «ذی النورین»^(۲)، «نوراً علی نور»
 خزمه تی ئیسلام، مه کهر د بن قوسور
 دروود و حمه د و سه نا په ی «حه یده ر»^(۳)
 ستون سه یوان، دین په یغه مبه ر (ص)
 یاره ب به حاجت، دین «موحه مبه د» (ص)
 بوویه ر له ته قسیر، نادانی «نه حمه د»

۲- له قه بی حه زرتی «عوسمانه».

۱- به تاییه ت.

۳- له قه بی حه زرتی «عه لی».

سه‌جرای «حجاز» ره‌وشه‌نه‌ن

نیمشو شادی و سروورن، دنیا گشت پر له نوورن
 جه‌شن مه‌له‌ك و حوورن، شه‌یتان له‌م به‌زمه‌ دوورن
 دل‌مان فارغ له‌ غه‌من، چون به‌زم به‌زم ده‌من
 هر چی بیژم هر که‌من، یاد نه‌بی خاتمه‌من
 سه‌جرای «حجاز» ره‌وشه‌نه‌ن، هر و‌ك به‌هشت گولشه‌نه‌ن
 قه‌دمگای ره‌سول زولمه‌نه‌ن، دنیا وه‌ نه‌و پابه‌نه‌ن
 «نه‌حمه‌ده» فرموی وه‌ شتاب، نییلاغ بکه‌ن وه‌ نه‌سحاب
 بو نیجرای نه‌مر وه‌هاب، حازر بوون گشت بو جه‌واب
 جه‌م بوون و هاتن به‌کسر، عه‌رزیان کرده‌ به‌یغه‌مبه‌ر(س)
 نه‌مرت پی‌مان نییلاغ که‌ر، دل ساکن و بی داخ که‌ر
 نه‌سحاب وه‌ قه‌ول خاتمه‌م، جه‌م بوون وه‌ك په‌روانه‌و شه‌م
 مه‌دان گشتیان وه‌ به‌ك‌ده‌م سه‌له‌وات وه‌ فه‌خر عالم
 ونی: کسینه‌ن مه‌ولاتان، دافع هر به‌لاتان
 مه‌ولواو په‌هنماتان، له‌ مه‌حشر شه‌فاخوانان
 گشتیان له‌ عالی و دانی، وتن: تو مه‌ولامانی
 دنیا په‌هنمامانی، مه‌حشر شه‌فا خوانامانی
 نه‌وه‌ل «په‌فیق غارش»، دوه‌م «فاروق» یارش
 سی‌به‌م «عوسمان» موشارش، چوارم «علی» دل‌دارش
 وتیان: موتیعیم یاره‌سول، هر نایه‌تنی بو نزول
 «امنا» که‌ردیم قه‌بوول، نه‌مرت نه‌مره‌ن یا په‌سول

خودا خواهه یه ناگامان، هه رچی بویت گونامان
ئیسلام یه کیکه رامان، «موحه ممه‌دهن» به نامان

یا «الله» زارم

یا «الله» زارم، یا «الله» زارم
یا «الله» نه‌که‌یت زه‌لیل و زارم
نه‌که‌ری زه‌بوون، نه‌فس عه‌ممارم
کوئی کبیر و ریا نه‌که‌یت وه بارم
که‌مالم وه نه‌فس نه‌که‌ری زه‌بوون
فه‌ریم نه‌دۆ، شه‌یتان وه شه‌سوون
وه دانه‌ی ته‌مه‌ع، نه‌وزی وه دامم
تا مه‌حشر نه‌که‌یت زه‌بوون به زامم
من ویم مه‌زانووم چه‌ند شه‌رمه‌سارم
عاسی و پروسیای پرووی پۆزگارم
عیان چون قوله‌ی قاف وه بارمن
یاد مه‌یل تو، مه‌ده‌دکارمن
له‌دنیای دهنی کویر و که: بووگم
بی به‌ش له‌شادی گیر شه‌ر بووگم
نه‌نیا و نسابه‌له‌د پشتیانم توئی
له‌مه‌وج تو فان کشتیانم توئی

پرووی پرو به پروی ره‌حمت ئاوه‌ردم
 گران‌تر نه‌بو چه فیشته‌ر دهردم
 قه‌دهم وه بارگه‌ی، یانه‌کته به‌ردم
 خاکش په‌ی ده‌وای، دهر دَل وهردم
 پرووی سیام وه‌خاک ماله‌کته مالاَم
 په‌ی به‌دبه‌ختی ویم نالام و لالام
 دل له تو‌ی بو‌ته‌ی گهرمی مه‌یل جوشا
 نه‌سرینم چون جو‌ی سه‌راو خورو‌شا
 وه ئیلتیجاوه پرووم مالا وه‌خاک
 خاک وه نه‌سرینم نم‌نم بی‌نمناک
 واتم: به‌خشه‌نده‌ی گونا‌کارانی
 شه‌فا به‌خش دهر دهرده دارانی
 په‌نام ئاوه‌رده‌ن وه‌ی گشت گوناوه
 به‌ی مووی سفیدو وه‌ی پرووی سیاوه
 به‌زه‌بیت به‌یو وه شه‌رمه‌ساریم
 ئامان دهرمان که‌ر دهردان کاریم
 ره‌حمی که‌ر وه حال په‌شیوی جه‌ستم
 مه‌له‌هم دهر په‌ی ئیش زامان خه‌ستم
 ده‌لاله‌ت وه دَل، دل‌گیرم دهره
 له هر دوو دنیا، ده‌س‌گیرم که‌ره
 به‌دهر دله‌ن، که‌ی حکایه‌ته‌ن
 حکایه‌ت نی‌ن، هر شکایه‌ته‌ن
 دهرمان دهردان، نادیاریم که‌ر
 ناشنای راگه‌ی، ره‌ست‌گاریم که‌ر

وه فخر تاعهت مه‌غرورم نه‌که‌ی
 وه باده‌ی غه‌فلت مه‌سرورم نه‌که‌ی
 پروم له‌پرووی پاسی پروگمردان نه‌که‌ی
 په‌نگ زهردم له‌ناو، هام‌فگردان نه‌که‌ی
 زادگای چه‌زرهت «په‌سوول که‌ردم سه‌یر
 به‌شارهت مه‌دا خیراً علی خیر
 شادی دا به‌شاد شکست وه غم دا
 پژوهنی به‌پرووی سه‌حرای ماتم دا
 چند میلیون فرقه‌ی حاجیان هم بی
 بین شک نیشانه‌ی سه‌حرای عده‌م بی
 من هم وه په‌جم «شه‌یتان» که‌ردم په‌د
 ته‌وبه له‌به‌دی که‌ردم تا‌ئه‌به‌د
 وه ئوسوول ش‌دع شیم وه عه‌ره‌فات
 بین چه‌د وانام چه‌مد به‌زات و سیفات
 شوکر چه‌ق که‌ردم بین چه‌ساب و چه‌د
 مالام پروم به‌پرووی «حجرالاسود»
 تاهر له‌ته‌وهین دوور بیم له‌کینه
 وه پاکسی راهی بیم په‌ی «مه‌دینه»
 حوجره‌ی سه‌عادهت شای خیرالبشر
 به‌شارهت مه‌دا په‌یابه‌ی به‌کسر
 ته‌واف چه‌لقه‌ی باب هیممه‌تم
 کافیین په‌ی ده‌فغ گونای نوممه‌تم
 من به‌نده‌ی تووم و نوممه‌ت په‌سوول
 یا «الله» لآلهم بکه‌ری قه‌بوول

بوچه زرهتی «عہلی رض»، (۱)

یا «عہلی» دادم! یا «عہلی» دادم!
 یا «عہلی» ده خیل! برہس وه دادم
 وه لای کئی بهرووم! داد و فریادم
 نیسمت یا «عہلی»، ٹامان وه یادم
 مہولای دہرویشان! مہولای دہرویشان!
 مہدہد یا «عہلی»، مہولای دہرویشان
 توئی حہ کیم حال، جو ملہی دل پریشان
 ہر توئی فہرہح بہخش، قلب پریشان
 شہخس ہن نہر پنا، بہرووم وه پیشان
 ہہرہک وه میقدار، ہیممہت ویشان
 فہقت ہر توئی شای، پریازہت کیشان
 تو موشکیل گوشای، منم پریشان
 یا «عہلی» زات! یا «عہلی» زات!
 یا «عہلی» مہدہم، سہوگہند بہ زات
 بہو شان و شہوکت، شیوہ و سیفات
 بہو گشت زور و زات، بہو کہرامات

۱- میرزا نهحمدهی داواشی دہلیت کہ لہ خودا بہ حزمہتی حہزرتی «عہلی» گہ یشتروم وه سہبارہت بہو
 خہوہ ٹہم سئی بہیتہ ٹہلی:

دیہنم مہودایہ تیغ دووسہری
 سہیر کہرامات حہ پدہریش کہردم
 مہبو پھی فہردای من وه خہ یانہت

واردم شہر بہتئی نوشام شہ کہری
 قہدم وه بازگہی سوقہدہم بہردم
 ٹہ گہر بواجووم شہر حہ یانہت

باقی یه ن موعجز، حال حیات
 چه فارقن پهی تو، نه حیا و مه مات
 بهو سه‌خاوه‌ته، سایه‌ل^(۱) وات جه توو
 تو ویت پهری شه، نیای له تهرازوو
 یا «علی»! منیش، وه تو موحتاجم
 چون شه سایه‌له، بکهر عیلاجم
 یا «علی» به‌نه‌ن! یا «علی» به‌نه‌ن!
 نهراد نهردم، له شه‌ش‌دهر به‌نه‌ن
 سپای غم وا ده‌ور، قه‌لای دل ته‌نه‌ن
 ریشه‌ی بنچینه‌ی شادیم تیشکه‌نه‌ن
 زور^(۲) له کتفو شان، ده‌س و پام سه‌نه‌ن
 ته‌وانا و تاقه‌ت، دونیام نه‌مه‌نه‌ن
 ده‌قیانوس کووس ناقووسی ژنه‌ن
 نه‌وبه‌ته‌ن پهری، زولفه‌قار شه‌نه‌ن
 مهر ویت بهو موعجیز، عیفریت به‌نه‌وه
 بهو سه‌یف دوو سهر، قودره‌ت ژنه‌وه
 عه‌له‌م شادیم، له دل به‌رپا که‌یت
 به‌ختم وینه‌ی شه‌ست، عیفریت ره‌ها که‌یت
 یا «علی» ته‌نگه‌ن! یا «علی» ته‌نگه‌ن!
 یا «علی» ده‌خیل! وه‌ختم وه ته‌نگه‌ن
 دل زه‌ده‌ی سه‌رنیش، مه‌ودای خه‌ده‌نگه‌ن
 روشنیم له عه‌ین، تاریکه‌ی زه‌نگه‌ن

زوانم چه وه سف، سه نای تو له ننگه ن
 شه به تم ژاره ن^(۱)، شه هدم شه ره ننگه ن^(۲)
 که شتیم له گنجاو، گیر نه هه ننگه ن
 قافلهم له خه پرگاو، مائل و له ننگه ن
 فریستم له خو، بی هوشی به ننگه ن^(۳)
 دلش له باره م، چون سیاسه ننگه ن
 دامانم چه زووخ، زامان گول پره ننگه ن
 مه ولا به فریام، برهس دره ننگه ن
 بهند بهر بهر بهس، بهند بهر بهر بهس
 یا «علی» نه علا، بهند بهر بهر بهس
 حل نمای موشکیل، وامنده ی بی کهس
 دادخوای عادل، نه میر نه قدس^(۴)
 حبه ن دل چون که وک، له قهرن قه فس
 پای نه جات نیه ن، بکی شووم نه فس
 چون «غولام پره زا»^(۵)، گیرم وه مه حبهس
 شو میدم نیه ن، غه یر له تو وه کهس
 یا «علی» زارم یا «علی» زارم
 یا «علی» ده خیل! زه لیل و زارم
 له تهنگی نه وقات، له گیان بیزارم
 مه حروم له دیسن، دیده ی نازارم

۲- زهره، هدرشتیکی تال.

۴- پاک تر.

۱- زهره، سه م.

۳- مه ست.

۵- نیشاره به حهفت بهند شیعه کانی «غلامرضا خان» ندرکه وازی که له بهندیخانه ی حسن خان والی لورستان گوتوبه تی.

ئه‌وه‌ن یا «عه‌لی»، سه‌خته‌ن ئازارم
 چون گدای بی‌پوول، وینل بازارم
 دل زده‌ی مه‌ودای، سه‌رنیش خارم
 بار ناقات، بیه‌ن وه باپم
 زه‌لیل زامه‌ت،^(١) پرووی پوزگارم
 هر ئان وه جووری، مه‌دو ئازارم
 چون بولبول مه‌حرووم، فه‌سل به‌هارم
 مه‌ولا به‌ لوتفت، ئومیده‌وارم
 به‌وینه‌ی «سه‌لمان»، یا «عه‌لی» گیرم
 گیر سه‌رپه‌نجه‌ی، پر خه‌شم شیرم
 مه‌ر ویت به‌و موعجیز، بده‌ی نه‌جاتم
 وه‌ر نه‌ یا «عه‌لی»، قه‌تعه‌ن حه‌یاتم
 یا «عه‌لی» جه‌مه‌ن! یا «عه‌لی» جه‌مه‌ن!
 ئه‌وه‌ن خه‌یالات، له‌ ده‌روون جه‌مه‌ن
 دل زده‌ی سه‌رنیش، مه‌ودای^(٢) سه‌مه‌ن
 شه‌هد شه‌ربه‌تم، ژار^(٣) ئه‌رقه‌مه‌ن^(٤)
 شادی لیم بیزار، غه‌م هاوده‌مه‌ن
 خه‌یال، زکر زات، یاد توّم که‌مه‌ن
 موشکیل گوشاد که‌را موشکیل که‌فته‌ن
 فریشته‌م له‌ خار، بی‌هوشی خه‌فته‌ن

١- زه‌حمه‌ت.

٢- زه‌هر.

٣- ماری په‌ش و چه‌رمگ، ماری په‌ش که‌ له‌ بان پشی دا خالی سه‌ی بیت، خرابترین مارگه‌ل.

٤- لیواری تیخ، نوکی خه‌نجه‌ر و شمشیر، نوکی تیژ.

یا «عەلی» هانا، رستگارش کەر
 لە خاوەن غەفلەت، بوو بیدارش کەر
 مەولام نەر نە کە ی، پەرحمیی وە جەستەم
 باز نە کە ی قایی، موراد بەستەم
 ساکن نە کە ی دڵ، لە غەمان کە یلم
 نە بەندی چون سەد، سەرچەشمە ی سە یلم
 ساپیش نە کە ی زووخ، زامەت نە پەستەم
 وە ئیلا لە ژیر، بار غەم خەستەم
 مەر من لە حەساو توو تەرحم مەولام
 تاکە ی نە مە دە ی، توو فەرحم مەولام
 «ئەحمەد» مونتەریز، لوتف مەولاشەن
 مەولا غەیر لە توو، وە کئی هاناشەن^(١)

تۆبه‌ی گورگ

گورگنن جه نه‌قدیر، جه‌فای پوزگار
 له‌گه‌ردشی چه‌رخ، چه‌پی چه‌پ ره‌فتار
 ته‌له‌گرتیوو، به‌ینن و ماوو
 ماجه‌رای دنیا، سه‌ری لن داوو
 چه‌فت و چیل و چه‌ق، وا قرخوئل بووو
 له‌برسیا که‌فتگ، خاس گه‌پوئل بووو
 هییزی نه‌ماوو، بو به‌ره‌وژووره
 نه‌یوت خوا مه‌رگ، ریگه‌که‌دووره
 ته‌وانا و تاقت، نه‌ماوو له‌لای
 زه‌وی نه‌ئه‌گرت بو ری‌وه‌روون پای
 بییشی زه‌یینی، زه‌په‌نه‌ماوو
 له‌کونالوتی تکه‌ی داداوو
 چه‌قی ژیر ملی، گه‌یووه‌نافی
 مونسه‌ریف^(۱) بووو له‌بی نینسافی
 لچ داش‌پوریاگ، ده‌می دوئل بووو
 چاوی شیویاوو، دگانی کوئل بووو
 گه‌لوو دا که‌فتگ سوورته‌لوزج و پوچ
 هه‌روه‌ک که‌یوانوی کونه‌ی دوا کونج

زوانسی کهفتوو، وه لای کهلاوه‌ی
 کنیاوو هر په‌نج، په‌نجه‌ی کلاوه‌ی
 دووگ داپزیباگ، میش دایوه بنی
 بوو وه ته‌ماته‌ی، قرمزی گونی
 قونگ و قرخ بووو، وه سین ته‌یلرخان
 هه‌روه‌ک سل گرتگ، وه حال ته‌یقرخان
 وه هه‌ر فه‌لاکت، گه‌یی وه غاری
 غار نا‌هامار، تا نادیارئ
 کهفت له قاپئ غار، ته‌ی نالان له دهرد
 ته‌یوت تو‌به‌وی، تاک ته‌نیای فهرد
 شه‌رت‌وی تا له دهور، دنیا بمینم
 هه‌ر پوژ پوژگوم، شه‌و نو‌یژ بخوینم
 هومرم سه‌رف بکه‌م، به زوه‌د و به وه‌رع
 زه‌ره لانه‌ده‌م، له سه‌ر پتگه‌ی شه‌رع
 بو‌هه‌ر بینگانه، له خویش، خویش تر بسم
 دی^(۱) گورگی نه‌که‌م، له میش میش تر بسم
 ئازارم نه‌وی، بو‌بی‌زوانئ
 له‌م غارا بمرم، که‌س پیم نه‌زانئ
 می و بز نهر پا، بنینه‌چاوم
 خوا ئاگاوئ، لی‌بان لی‌ل ناوم
 عومریکم ماوی، له‌ی دونیای فانی
 شه‌رته سه‌رفی که‌م، له ری‌ی شوانی

ئەشی خوەم حەفت سأل، کەرەك پۆش بکەم
 غولامی مئی پەر، بزنە پۆش بکەم
 وه رۆژ خزمە تکار، وه شهو پاسهوان
 وه ریا زه تو، بی ئاوو بی نان
 یهك مئی و یهك بز، له ران جی ماون
 ئاوسون ئەوشه، هەردکیان زاون
 شیر خوەیان ئەداو کاویژیان ئەکرد
 کەم کەم له قەسەم گورگ گوییان ئەگرد
 بزنی بووه دەرویش، لەرزى و قارانی
 مئی بووه سوئی، فەوری بارانی
 وتیان: السلام، عابدى عالی
 فەرماشت چەس، بمان کە حالى
 وتی: بووگمە شیخ، بو پئی هەدايەت
 بو سوئی و دەرویش، گرتن بی غایەت
 دیسارە ئیو، چاره سفیدن
 خوەتان هاتگن، ئەوەل موریدن
 زەحمەت بکیشن، بچن ئیرشاد کەن
 هەریهك چەن مورید، سادق وه یادکەن
 بەچکە کانێچتان، بیژنە لای خوەم
 له خوەتان خاستر، خزمە تیان ئەکەم
 بزنی و مئی له بان، هاتن وه دامان
 بو ئیرشاد کردن، کەفتنە رانە و ران
 هۆز وه هۆز ئەچوون وه دلەى بریان
 وه دەم قارەوه وه چاوی گریان

ھەر کە چەن کەسێ، لە ئەقرەبا و خویش
 خوەیان جەم کردۆ، لە بزن و لە میس
 وتیان بێن بچین، عەشرەت بێ درێخ
 خوا شوکر گورگی بو مان کردە شیخ
 ئیمە یچ لازمە، وە بێ زەحمەتی
 بچین و بوەین، بو ئەو نیمەتی
 بەل بکە فینە بەر دۆعای خەیر ئەو
 شاد بوین وە دین، سەفا و سەیر ئەو
 قەسەمی خواردگە، وە چەن ئاواتی
 هیچ قەبوول ناکا، لە کەس سەوقاتی
 وە قەوول سوؤفی، وە گوڤتە ی دەرویش
 دلێان گەرم بوو، چ بزن و چ میس
 وە قارە و بارە، جوملە قەوم و خویش
 ھەلسان کەفتنە شوین، خەلیفە و دەرویش
 مێ خوەی خەلیفە و بزن دەرویش و
 باقی مەعلومە، سەرچۆپی کیش و
 تاگەین وە دەر، قاپی پیریان
 غەیر شیخ نەماو و کەس، لە بیران
 دیان ھەر وە ک خوەی گورگ خەفتگە
 گونچکە ی، وە لای ملیا کەفتگە
 چەرمگۆ نەوگە و پەنگی ھەر بوژە
 زانیان تەوبە ی گورگ ناجۆرە
 گورگ دی ئازا، ھەلسا خوەی دەسوور
 نالی و لوورانسی و سەری کردە ژوور

وتی: خوا شوکر پزقم وافر بوو
 له شیخی دەر چوو فەوری کافر بوو
 کەفتنە خاک و پای گورگ وە بئێ درنخ
 گورگ دگانی ساودا، هەر وەك تیخ
 چاوی لئ قووچان، وە نەرم ئەیمیران
 لئو خوێ ئەخواردو، دگانی ئەکیران
 وتی: بە خەیر بئین، بچنە ئەم غارە
 ئیسراحت بکەن، مەوقەئێ نەهارە
 بەسیە ئیترا من، شەرمەسار مەکەن
 لەمە بەدبەختتر، گونابار مەکەن
 سەری تەسلیمان، بۆ هاورده خوار
 خام و خاوۆ بوون، یەك سەر چوونە غار
 گورگ دی ^(۱) بازی، خەیلێ خاسی کرد
 دووشەشی ^(۲) هاورد، شەش دەرە کەئێ گرد
 دووگی لئ جەردا، سەری هەلبەری
 روویانی تئێ کرد، دەمی داچەری
 وتی: نە بئێ هوش، نە مەستی مەیم
 ئیستە وە حوزوو، باپیرەم گەیم
 واتئیمی خویری، ترسیام لە ئەو
 ئاقەتم نەگرت، راشنیام لە خەو
 وتی: پئیم تۆ کەئێ، مەوقەئێ تۆبەتە
 فرسەتە کویری، هەلسە نۆبەتە

۱- بینی.

۲- وتەبە کە لە کایەئێ تەختە نەرد بە کاری دەبەن.

تهوبه‌ی گورگ مه‌رگ بووگه و مرده
 مه‌گه‌ر تو حی‌زی، تو بهت کردگه
 نه‌گه‌ر وه قه‌ولی، جه‌دهم ئیم‌جاره
 نه‌که‌م کویر شه‌وم، بی‌کس له‌م غاره
 خودا وائیوه‌ی، هاورده‌گه مال‌م
 شه‌بهت زالم‌ن، منیچ زه‌والم
 به کامیان رازین، پیم بیژن کویم
 بستان‌خنکینم، یا بستان‌درم
 جه‌تمیه ئیم‌پروس، رۆژ مه‌رگتان
 قسه‌ته‌ی منه، سیه و جه‌رگتان
 عه‌رزیان کرد قوریان، وایه مه‌زانه
 باپیره‌ت نه‌وگه، شه‌وه شه‌یتانه
 په‌شیمانۆ به، له‌م خه‌یالاته
 به‌غیر له‌گورگی، کاسی قاته؟
 وتی: شه‌یتانی، وه‌ها خه‌یرویز وی
 یاخودا هه‌ر وا، عومری دریز وی
 هه‌رکس بۆ هه‌رکس، نه‌ر قانزاجی^(۱) ویت
 وه‌ک عه‌قره‌ب و مار، نه‌ر مه‌زاجی ویت
 شه‌شی له‌قه‌ولی، هیچ خه‌تا نه‌که‌ی
 هه‌رچی شه‌و ئیژیت، شه‌شی وا بکه‌ی
 ویلتان که‌م بچن، مه‌گه‌ر من کویم
 دووگستان شه‌وپرم و پیرتان ده‌رتیم

«نه حمده» دی به سه، کافیه و حده
گورگ خوهی خاسه، گورگه میش^(۱) به ده

حه جی ریوی^(۲)

یهك پۆ رووبایه، له راو په میده
زه رپ و زۆر و زولسم، سه یادان دیده
سه رد و گهرم و شوور، ته لخی چه شیده
مهینه تان وه مهیل، په قیب که شیده
دهره و دۆل و یال سارا تهی که رده
تا وه جه زیره ی، جه زا په ی به رده
خه یالان خام، وه خه یال ویش
له سه به رکه رده ن، وه که مال ویش
تار زه مزه مهی مووزی گهری ویش
ژه ندش به میزراب، پمووزی گهری ویش
کهفت وه خه یالنی به شارته دهر بو
نه غفال کونه نده و غارته گهرته ر بو
وه دهس ته بیعت، له دهر گای عیلاج
وا عیلاجی کرد، ببو وه جه جاج

۱- نه وکه سهی که گورگه به لام جلی می کردوه ته بهری.
۲- مه بهست له نه م شیعه ته زوپیرو خه له تانده که حاکمان و زورکارانی میژووله سئ شت یانی: زه پو
زۆر ته زویر بوئیتیماری خه لک که لکیان وه درگرتووه.

نه وه شهو نارام نه پوژ مه‌کهرد خاو
 ته‌ی مه‌کهرد سارا وک‌هش و کوؤ کاو
 تا غورووب گه‌یی، وه نزیك شاری
 دی^(۱) چه‌شمه ئاوو یه‌ک و دوو داری
 دی^(۲) ده‌رگای مه‌نزور، ناره‌زوی وازه
 ئاخونی^(۳) مه‌شغوول ئه‌دای نمازه
 عابای کرده به‌ر، نه‌وی له عاسای
 میزه‌ره‌ی به‌ستوو که‌وشی کرده پای
 مه‌لا وه خه‌یال، خوه‌ی خوه‌ی بردو
 پئوی وه فرسه‌ت که‌ره‌که‌ی کردو
 هه‌وساری کیشاو برده‌ی پای سه‌نگی
 سوار که‌ر خوه‌ی بوو، وه بی‌دره‌نگی
 شه‌مله و میزه‌ره‌ی، وه سه‌ر نیا که‌ج
 چه‌ بکه‌م، چه‌ نه‌که‌م، که‌فته‌ی ریگه‌ی چه‌ج
 ئاخون له دوای، دو‌عای مه‌غفه‌ره‌ت
 له ده‌رگای باری، عوزر و مه‌عزه‌ره‌ت
 پروانی که‌رو، ئابای نه‌ماگه
 که‌وش و میزه‌ره و عه‌سای بریاگه
 پئوی تا سوار، که‌ر مه‌تله‌ب بوو
 جله‌و که‌ج‌تر و به‌تر جه‌له‌ب بوو
 وه شه‌و پا مه‌کهرد، وه بی‌نازاری
 به‌ پو‌جا مه‌گهرد، له مه‌رغزاری

۲- تی‌گه‌یشت.

۱- بینی، چاری بی‌که‌وت

۳- مه‌لا.

تا یاوا وه سر، سه‌رئاوو هوزی
 دیش وه تاك تیا، نیشگه سه‌ر سه‌وزی^(۱)
 پئیوی سه‌ر سه‌وزی، فهوری دی وه چاو
 وتی: «السّلام»، ساداتی سه‌راو
 «إنشأالله» دوعای خه‌یرم بو بکه
 خه‌یالم کردگه، بچم بو مه‌که
 دوعای خاسان وی، دوس حه‌قیقیم
 ئومیده‌وارم بکه‌ی ره‌فقیقیم
 وتی: حازرم بو، نیک و به‌دت
 بفرما بچین په‌نا وه جه‌دت
 «سه‌ر سه‌وز» که‌فته به‌ر، «پئیوی» له شوینی
 تا فرسه‌ت بی‌ری و بویته خوینی
 راه که‌ردن ئه‌و رو، یاوان وه باغی
 به‌ک باغی شیرین، ساحیو په‌رداغی
 له چیچه‌ی بولبول، له بو‌ی عه‌تر گول
 زه‌وق مه‌دا وه دل، جوان و کامل
 به‌هشت قهرینه، فرده‌وس شیویه
 پرسایه و سیوره، ساحیو میویه
 په‌واس^(۲) گوشتش گرت، ته‌قه ته‌قن مه‌ی
 ده‌نووکه ته‌قه‌ی، به‌ک له‌ق له‌قن مه‌ی
 عابای کرده به‌ر، نه‌وی له عاسای
 میزه‌ره‌ی به‌ستوو که‌وشی کرده پای

بۆ مەرام خوہی، وہ بہانہ ہی حق
 لەقلەق پئیوی، روی بۆ لای لەقلەق
 «لەقلەق» پئیوی دی، ھاتە پیشوازی
 پئیوی وتی: پئی، خودات لئ پازی
 پەنام ھاوردگە، لە پرووی گومپراییم
 ھەمپراییم، بکە جە پرووی بپراییم
 عەرز ناکەم برا، وەك ئاغە و نەوگەر
 بۆ ئەم پئی خەیرە، بووینە ھاوسەفەر
 «پئیوی» کزی کرد، دو میکی لەقان
 «لەقلەق» لە خوہشی، دەنووکی تەقان
 وتی: حازرم، ھەم مەمنوونتم
 چون ئەچی بۆ حج، پەھنموونتم
 «پئیوی» وا درگای، عەپاری کردۆ
 لەق لەقی لە گەل، خوہیا ھاوردۆ
 وەلئ «سەر سەوز» ی خاس کردوو حالی
 فەوری ھاتە بآل وە ئیستیقبالئ
 وتی: بە خەیر پئی حاجی قەدیمی
 بوزرگیت کردگە حەقە نەجیمی
 میزەرەم وە پەنگ پراسی سەوز بووہ
 تەشریفت ھاورد، دل پرفەوز بووہ
 سەرسەوز و لەق لەق، «پئیوی» وە تفاق
 سواربوون و چوون، وە خەندە و مەزاق
 وەلحاسل خوہشون، ھەریەك وە حالئ
 قسەت پئیگەیان، کەفتە پەرمالئ

دی یان هاتیا، که یوانوی کویری
 مامر و جووچک و یهک که له شیرینی
 «پتوی» پوانسی، زانسی فرسه ته
 وتسی: براگهل، وهخت نه سره ته
 نه گهرکی گهل وین، شیرین تر نه وین
 جه ماعه تمان بوی، نوورین تر نه وین
 هه رکس بو پتگی، پاسی عازمه
 مه خسوس بو دینوی، مه لا لازمه
 بووچکی بکهین نهوی منته تمان
 خاسه بو ته لقین فهرز و سونته تمان
 وتیان: ماموسا، لهم کویره دیندا
 مه عاشت چلون، نه چینه پندا
 خسیزانت فرس منالت ورده
 فایدهی نیه بوت هه رکرد و خورده
 نه ته شریف بیی، گول پیزانت نه کهین
 بووچکی خوهت و خیزانت نه کهین
 وتسی: حازرم، منیچ بار نه کهم
 به مه لای تان، نیفتیخار نه کهم
 عه رزیان کرد قوریان، زووتر سا دیره
 مال بوتوو فرس، مناله کان بییره
 په واس وات: نه چسی، گرانه نه رکم
 مناله کانت زوو، بنییره ته رکم
 نوو خسوهت نه زانی کارمان زه رووره
 بهرو به حر نه کهین پتگه مان دووره

ٺهون بؤ خرووس، بافی و پڙانی
 تا سواری کرد، خواهی و خیزانی
 تہ فٺول خہیری^(۱)، زانی سفہر خواهی
 «رہواس» راویاز، خوپی له «کہر» خواهی
 کہفت وه نہندیثہ، بؤ ٺہک سوڙاخنی
 تا سوڙاغی کرد، له ٺہک ٺیلاخنی
 «پڙوی» وه یاران، ویش وات: وهی دہستور
 رای هاموون خہیلن، خہتہرناکہو دوور
 مہجز موحافز، فتنہی شہب و رؤ
 سہلاحم ٺیدہن، بلدہرین وه کو
 عہرز کہردن یاران ہاین له فہرمانت
 حازرین بنین سہر له پڙی گیانت
 «پڙوی» وه حیلہو حہوالہی درؤ
 فریویانی داو فہوری دان وه کو
 تا یاوان وه پای، کہمہرو کاوی
 جاگہرتن له پای، شیرین شہتاوی
 ٺہو شہو بن خہیال، بن خہم و خہتہر
 ویاران وه شاد، تا وادہی سہحر
 سہحر وه شنوی، نسیم و ہرکاو
 «پڙوی» راو دیسڈہ بیڈار بی له خاو
 گوش مہدا له شباخ، فرفارمہیؤ
 قہسپہ و قہہقی «کہوک»، ہم «کہوار» مہیؤ

عابای کرده بهر میزهره‌ی به‌ستو
 عاسای عه‌یاری خواهی گرتنه ده‌ستو
 وتی: وه «مه‌لا»، هه‌سه، نویزه
 شه‌زانی شه‌وگار، چه‌نی دریشه
 عیلم و عالمیت، نیمرو بنوینه
 بانگ و سه‌لانی، وه مه‌یل بخوینه
 «که‌له‌شیر» دای له بال، قوولانی وه مه‌یل
 «پئیوی» مه‌واران، شه‌سرینان چون سه‌یل
 وتی: وه یاران، وه‌خت تاعه‌ته
 تاکه‌ی تیر ناخوه‌ن، له‌م ئیسراحه‌ته
 «پئیوی» واقانی، سه‌رسوز قیپانی
 «ماهر» قرتانی، «جوجک» زیرانی
 «له‌ق له‌ق» وه مه‌وله‌ق ده‌نووکی ره‌قان
 پیزیان کرد چما^(۱)، شه‌س تیریان ته‌قان
 کردیان وه کاری، وه بی ته‌حاشا
 «که‌و» و «که‌وار» گشت، هاته ته‌ماشا
 «پئیوی» روانی، «که‌و» و «که‌وار» هات
 وتی وه یاران، گول و به‌هار هات
 به‌که‌ر ساکت بین، مه‌به‌ووت بوون و مات
 داشان وه دیدار، «زه‌ره‌ژه»^(۲) سه‌له‌وات
 «پئیوی» ره‌والا، وات: شه‌ی فریشته
 په‌نجه‌ی پا په‌نگین، خال خودا ره‌شته

وا وانموو کرد حاجی بهرگه شته
 وتی: وه یاران ئه ی جا به هه شته
 خوا فریشته ی خه یرش نازل کرد
 خوف و خه یالات به دش باتل کرد
 سه رومیزه ری نیال به ره پی
 وتی: فریشته ی شه ریف وه خه یر بی
 خوا فریشته ی، چون تو نوورین
 سهوت و سه دا خواهش، شیوه حوورین
 له باغچه ی به هه شت، وا توش ناراسته ن
 په ی حج قه بوولی، منت کیاسته ن
 ته شریف باوهره، سه حه رخیزی که ین
 شاکرین شوکر، شه که ره پیزی که ین
 به زه رافه ت، زه ریف تر ئه وین
 وه شه رافه ت، شه ریف تر ئه وین
 ئینکارت نه وی له به ره مر حه ق
 حه ق وه ناحه ق که ره، مه شو وه دوزه ق
 ویت لاده له شه ره، خه یری بسوینه
 په شیمانو به و نوویزی بخوینه
 «پتوی» وا ره گی، خاوی که وی گرد
 بالی پین شوپ کرد، زوانی به ست و مرده
 تی: حازرم، مهنه ت باره نان
 ویم و «گه وار»م، خزمه ت کاره نان
 «خورووس» و «مورغ» و، «سه رهوز» و «له ق له ق»
 «کهو» چهنی «که وار»، موله حه ق بین وه حه ق

«رئوی» ناره زووی، نه ما ته‌واو بوو
 وه خه یال که‌واو، به کسه رکه‌واو بوو
 کفت وه په‌زاره‌ی وه سواسه‌ی بيشو
 نه شهو خاوش بی و نه خوه‌راک وه پو
 تا سوراغش کورد، له وه ره‌مه‌غاری
 بهک سوراخ ته‌نگ، تا ناديارئ
 وتی: وه یاران فه‌سل زمه‌انه
 لازمه بو‌مان لانه و کولانه
 و انیشانی‌دا، حاجی به‌رگه‌شته
 وتی: وه یاران، نه‌م جا به‌هه‌شته
 نه‌ر به پو سه‌یران، کوو کاو که‌ریم
 په‌ی ویمان راحت، به شهو خاو که‌ریم
 مه‌بادا وه‌ریم، به‌ر به موشکلئ
 له‌ی جاگه خاس‌تر، نیه‌ن مه‌نزلئ
 جا به‌ی شیرینی و راگه به‌ی پاسی
 په‌ی کئ ده‌س مه‌دو، لانه‌ی وه‌ی خاسی
 وه غارنشینی، که‌ریم عیبادت
 تا بو‌انه‌مان، نه‌هل سه‌عاده‌ت
 فه‌قت بو‌نیمه، سه‌خته بهک پله
 نه‌شن بکیشین، به‌کئ بهک چله
 من ویم له قسای، مه‌راقب مه‌بووم
 مه‌راقب نه‌بووم، مه‌عاقب مه‌بووم
 چون من مه‌ستولم، له پوژ جه‌زا
 نه‌ر به‌کئ نیوه، بده‌رو سزا

عەرز کەردن یاران، مەوافقەنان

مەوافق نەوین، مەوافقەنان

وتیان: وه «مەلا»، ئیستیخارە کەر

پۆز و مانگ و سأل، خاس شومارە کەر

پۆزی مـوارەك، وه ئارەزۆی دل

تەعین بـفەرموو، بـچینه مەنزل

وات: ئیمشەو جومعەس، ئەلبەت غالبە

بۆ هەر مەتلەبێ، هەر کەس تالبە

فتوای «مەلا» بی وه دلخواشی دل

وه دەستەوجەمی گشت شین وه مەنزل

«پـئوی» پوانی، کەسێ نەماگە

شوکر خودای کرد، وا پرزی داگە

تا چوونە کونا، «پـئوی» بەلەپەل

وهك دز چالاک، خوهی گەیانە کەل

مورادی وه مەیل، حەق کربا حاصل

ئاواتی بـریا و دەس مالالە دل

وتی: وه «سەرسەوز»، سەوزە مـیزەرەت

جە کام نەسەبیو، جە کۆن شەجەرەت؟

وتی: مەیدم، خەتەرەم نیە

وهلێ نازانم، شەجەرەم چـیە

وتیان: وه «مەلا»، ئەم کسارە چۆنە

فەرمایش پـئویە، یا قەوڵ سۆنە

«مه‌لا» فتوای دا، وه قه‌ولّ عه‌ره‌ب

«لمننه‌الله داخل‌النسب»^(۱)

«پئوی» موولّه‌تی نه‌دا وه نا‌قی

وتی: وه «له‌ق له‌ق»، ب‌ذهر شه‌لاقی

تا «سه‌سه‌وز»ی خوارد، حالی خراو بوو

بووه «گورگ» هار، چه‌شت که‌واو بوو

خو‌ری له «له‌ق له‌ق»، حاجی به‌رگه‌شته

وتی: چو‌ن ئی‌زی، جی‌گه‌م به‌ه‌شته

حاجی که‌ی واسه، رات و پرووت^(۲) نه‌که‌ی

پرسی‌گه‌م قورواق، هه‌شت هه‌شت قووت نه‌که‌ی

فرسه‌تی نه‌دا له‌ق له‌قی‌شی ه‌ارد

گو‌شتی کرده ئاو پی‌شه‌ی کرده ئا‌رد

خه‌تاب که‌رد وه «که‌وک»، که‌ی توو فرشته‌ی

به‌نجه‌و پا وه خوون ئی‌مامان ره‌شته‌ی

تو‌به‌د عه‌شره‌تی، قه‌وم و برات گشت

بانگ نه‌که‌یت وه غه‌یر، خو‌مت نه‌یده‌ی وه کو‌شت

«مه‌لا» فتوای دا، وتی: ئه‌ر واسه

شه‌خس به‌د عه‌شره‌ت، بو‌کو‌شتن خاسه

وه‌فتوای «مه‌لا»، «پئوی» که‌وی گرد

ده‌رسات له‌ملو، پی‌سی ده‌رهاورد

پادا‌رش گرت و مال ویشه‌ن بی‌پا

پئوی ره‌حمت بوو، حالی هاته‌جا

۱- له‌عنه‌تی خودا له‌وکسه‌ بی‌ به‌ درو‌ خو‌ی داخلی نه‌سه‌ بی‌ ده‌کا.

۲- تالان.

فکری چوووه لای، «جووجه» شومازدن

تا واگهوره بوون خاس هاتنه خواردن

وتی: وه «مهلا»، کهی ئەمه دینه

ئەوینم وه چاوا، زنای موحسینه

تاریخ باس ناکا، دوو ههزار سال پیش

براکهرده بو، زنای والئی ویش

براو خویشکن، له یهك مامرن

خهتای وا ئەکهن، یه کهر کافرن

کهی قه بوول ئەکهم، ئەم ناحه ساوه

کهواویان فەرزه و خواردن سهواوه

وه فتوای «مهلا»، «پئوی» خواردیانی

وه سهرو پیسو، تهواو هاردیانی

«مهلا» وه خه یال، خوهی دی مه عاف بوو

تا بهینئ پئوی، ئەشتههای ساف بوو

پئوی بو پیا، هه ر ئان له زکراو

وه لن بو خواردن، مهلا له فکراو

خوهی کرده خهفتنگ، گوئی لن ئەته کان

که له شیر هه لسا مامره کهی شکان

هه ر تا که له بان، «مامر» هاته خوار

تهپ تهپ دای له بال، قوولانی یهك جار

«پئوی» روانی و سهری گرتنه پاس

وتی: «ماموستا»، عهجه و دهنگ و باس!؟

بهی تهور بانگ وه لهش، جنوب مهوانی

قه تلئ واجبه، مه ر نهمه زانی

بهر خیلاف شهرع، عورف و عاده ته
 کوشنت غه زاس حق شه هاده ته
 بنج پیشی گرت، وهك چه تل قه زه
 تاگرتی و خواردی، وه نیهت غه زه
 «مامر» ته نیا کفت، گریاو قه سپانی
 «پړیوی» چاپی کرد، ئازا چه سپانی
 وتسی: ره قیبت^(۱)، پهیدا کردگه
 یا شیوهن نه کھی، جفتت مردگه
 نه ونه ته دیگه و نه ونه ته داگه
 نه وهن گه پیاگی، ئاو پروت نه ماگه
 سهرت بتاشم سوار کهرت کم
 بو پهن دونیا شاره و دهرت کم
 بهرگه شته حاجی به تر کافر بوو
 ساو دگانی داو سوار مامر بوو
 «حاجی» سی ره ننگن، نه گهر بیناسی
 به کئی وه به دی دوان وه خاسی
 وه ئیراده ی حق، وه بانگ ره سوول
 هه رکام چوونه حج، قه بوولهن قه بوول
 نور ئیمانی لی زایه ره نه وی
 هه خاسی و پاسی، لی دایه ره نه وی
 هه رکامیان وه دهنگ «شهبتان» خه وه ره بوو
 حارس و حهریس، په نجی بی وه ره بوو

لە پراسی دوورو لە خاسی وێلە
 لە حەق بەرگەشتە، شووم و شەر کێلە
 ئەوێت وەو پێوی، شووم ندامەت
 سەر رەفێق خوێ خوێر خوێر هەر سەلامەت
 «ئەحمەد» گونای توو نیە عیلاجی
 مەر وە ئیرادەیی حەق، بووی وە حاجی

دیهاتی و شاری (۱)

پۆژی بەک نەفەر، دیهاتی هەزار
 کەلەشپیریکێ بوو هەلی گرت بۆشار
 قەزا بەک نەفەر، شاری گەیی پێی
 وتی: بەخەیر بێی، خالۆ خەلک کوئی
 خوەت هاتی بۆشار، یا وتیانە پێت
 یا قوینخای دیکە، نەویگە لە گویت
 بەم ترک تۆف و هەوای بەرف دەی (۲)
 هاتووی بۆکام، تارفە یا پەیی؟

دیهاتی:

وتی: پەیی چۆنە، ناغە پێم بێژە
 پانە، سێ سووچە، کۆتاس، درێژە؟

۱- رەختە، لە وەزعی هەلبژاردنی نوێنەر بۆمەجلیس، لە حکومەتی تاغوتی دا.

۲- بەفرانبار.

زه ریف نازانم، حالیم که کاکه
 خوه راکه یا که، بهرگ و پو شاکه؟
 پیمنی نیشانده، بچم بیوینم
 که له شیره کم، بدهم بیسینم
 بز انم کامیان، وه من مه ربووته
 مناله کانم، گشت قووت و پروته

شاری:

شاری وتی پی، مونعیم و گدا
 واجبه نه شی، ره ی بو خوه ی بدا
 وه کیل^(۱) مه علووم کا، بو ناوی نیجلاس
 تاله به دبه ختی، بمانکن خه لاس

دیهای:

وتی: تو خودا، نه مه تو نیژی
 کو تا پیمن بیژه، نه ک وه دریزی
 که ی نه م فریشته، هه لساگه له خه و
 روشنی گردگه، زولم و تاری شه و
 نه جاتمان بدا، له م به دبه ختی به
 له نه اه و ناله و له م زام سه ختی به
 کاری و ابوی، حه تمی بزانه
 نیشانه ی زهوور، تاخر زه ماهه

شاری:

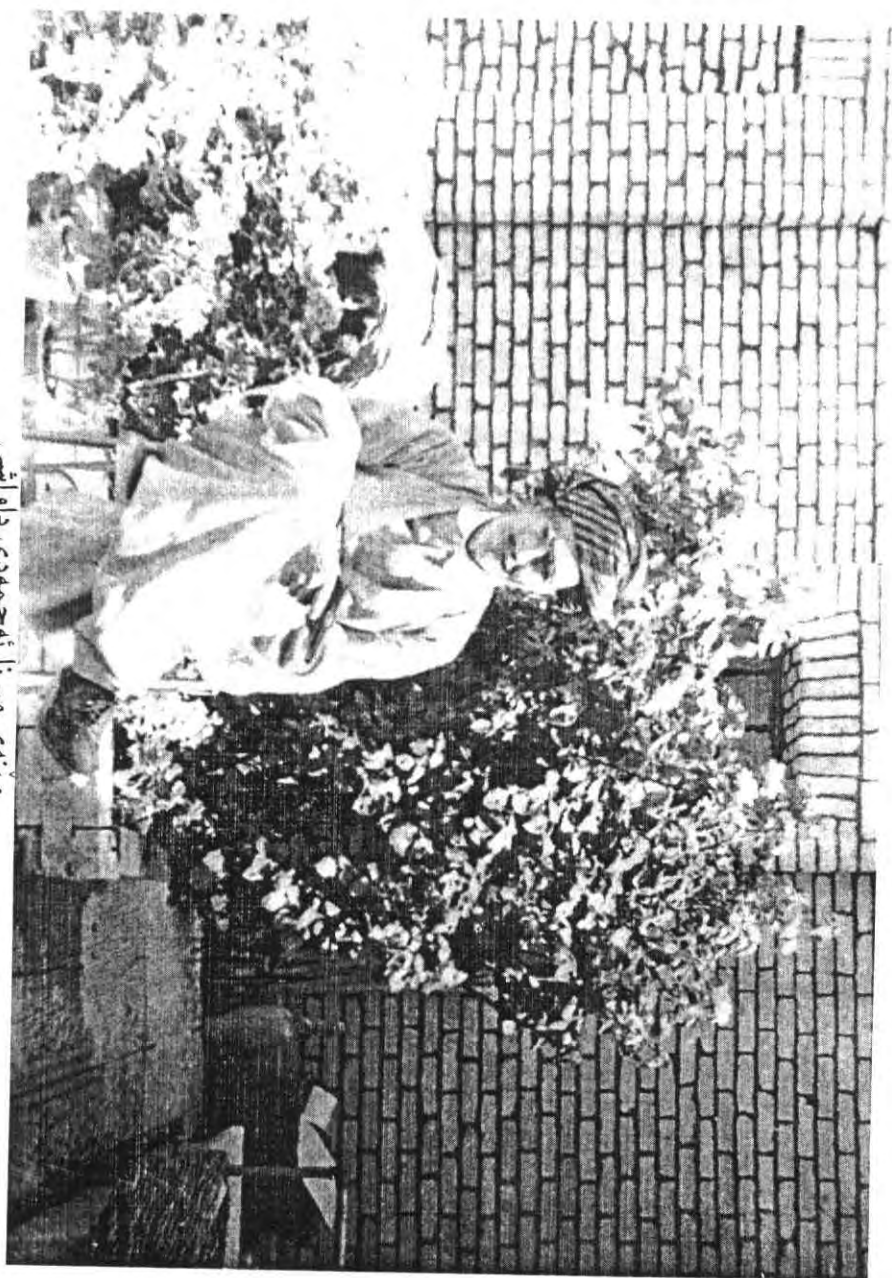
شاری وتی: پئی کاکه چهن ساله
 وه کیل تن و نه چن، هه روا بهم حاله م
 دیهاتی:

وتی: نهم کاره، بووه له مهو بهر
 هیچ نه فی نهوگه، به غهیر له زهره ر
 وه کیل مان بووگه زلمیچ باقیوگه
 زوردار بو بئی زور، ماقه ماقیوگه (۱)
 هه روا باقیوگه، زولم وهك سالان
 زالممان مالممان نهوهن وه تالان (۲)
 وه کیلم بو چهس، زولم بمینن
 هه ر پوژ زالم گیان مه زلووم بسینن
 نوو خسوا بلانم، وازم لن بییره
 سهه وه کیل نه ژیت، نهم که له شیره
 گاهی (۳) له چاهن (۴)، دهرم نه پهری
 که ی بو من نهین، وه که له شیر ی
 هیچ نهین وه تنگ بدهو بییره که م (۵)
 دهس گشتیان وه گون که له شیره که م

۲- چه پاو - غاره ت.
 ۴- تنگ و چه له مهیه.

۱- چاوه زاقه.
 ۳- کاتی - ده می.
 ۵- موشکیلات - سهختی زبان.

وینہی میرزا نه‌حمه‌دی داواشی

وہ تہن

ہر کہ سئ کوردی، نہ سیل و نہ سلہ
 گیانی لہ گہل خاک، وہ تہ نیا وہ سلہ
 کوردی بہ غیرت، پاکیزہ و پاکمان
 گیان نہ دہین لہ بان، ناو و خاکمان
 وہ تہن بسوئیمہ، لہ خہیر لہ بریزہ
 سہنگی گہوہرہ و خاکسی زہ پرخیزہ
 نہ شی وایہک دہس، بکہین دہسمان
 بکہنین پشہی، خار و خہسمان^(۱)
 پشت وہ پشت بدہین، یہ کسہر پشتمان
 حازر کہین بوڈہم دوژمن مشتمان
 یہک روو یہک رہنگی، وہ یہک بنوئین
 دوژمن نہر شیر ویت، پشتی بشکینین
 دیبای ئی حساسات، پاکی بپوشین
 وہ ہیچ قیمہ تی، وہ تہن نہ فروشین
 بین بکہن وہ قہول، قہی نہرد من
 چ کورچ کہ نیشک، چ پیاک و چ ژن
 خوردو کہ لان و ئیناس و زوکوور^(۲)
 شاری و دیہاتی، نزیک یالہ دوور

عالم و عهوام، بوومی و وه‌ته‌نی

«گه‌بر» و «یه‌هود» و «ته‌رسا» و «ته‌رمه‌نی»

ده‌س بده‌ین وه‌ ده‌س، چون یه‌ک برادر

نه‌وا وه‌ته‌ن‌مان، که‌فیته‌ خه‌ته‌ر

ته‌گه‌ر وه‌ته‌ن‌خواین^(۱) وه‌ته‌ن‌مام‌مانه^(۲)

هو‌ی سه‌ر بوله‌ندی و یاد و نام‌مانه

ده‌س وه‌ده‌س، ده‌س مام، با بگرین وه‌ده‌س

ده‌س مامان نه‌ده‌ین، وه‌ده‌ست ناکه‌س

مام بده‌ین له‌ده‌س، هه‌تیم نه‌که‌فین

گوشه‌یه‌ نه‌یه، تیا یا بـخه‌فین

خوانه‌یه‌ریتی، نه‌و پوزگاره

گه‌وره و بچووکمان، نه‌که‌ن بیچاره

تا که‌وتین وه‌ده‌س، باوه‌پیاره

زله و شه‌ق نه‌خوه‌ین، سوح تا ئیواره

«نه‌حمده» وه‌ «نه‌حمده»^(۳)، سول‌حی مه‌نزوره

له‌ ئایین و دین، جه‌نگجویی دووره

«الله»! هه‌ر که‌س، وه‌ته‌ن‌فرۆشه

له‌ دونیا بچیت، بی‌مایه و توشه

پاس وه‌ته‌ن‌نه‌که‌ین، خوه‌لاسه‌ی که‌لام،

بی‌قورب و شه‌ره‌ف، نه‌که‌فینه‌ دام

ديققان^(۱)

«ميرزا نه حمه دى داواشى» نهم هوئراويه بو زيانى پر له نه ستم و زووخاوى
جوتياران و كرىكاران له سهرده مى رابروودا نووساوه.

بيچاره ديققان، بيچاره ديققان
بى جان نه هر جا، بيچاره ديققان
بى جاه و مهكان ئاواره ديققان
جهرگ و دل و ولك، سهد پاره ديققان
كوپ تو چون زالوو، عوريانهن ديققان
سووخته و سياو، بريانهن ديققان
له كوپ ئاغه سهر، سهرسامه ديققان
ههر روزه ليف و حه مامه ديققان
كوپ تو له بهر خوهر، بى مائه ديققان
كوپ نه و مليونر له سايه ديققان
مه دام كار نه كهى، وه برسى ديققان
باز هم نه لرزى و نه ترسى ديققان
مه بادا ئاغه ئيرادى ديققان
بگرى و بهر يا كا، فه سادى ديققان
به كسر بو ئاغه، گه وهه رى ديققان
بو خوهت سهر تا پا، زهره رى ديققان

ئارەق و خوینت مەخلووتە دێقان
 بۆئاغە دانە و زمرووتە دێقان
 بى بەرگ و پۆشاک، بى خۆراك دێقان
 لوخت و و پاپەتى، سینه چاك دێقان
 ھەر چى ئەدەى رەنج، بۆئاغە دێقان
 گشت ئەوێتە گەنج بۆئاغە دێقان
 ژن تۆ بى بەھەرس لە دنیا دێقان
 لى و لى پورەش، رەنگ سیا دێقان
 خانم ئاغە بە و فرمە دێقان
 ھىچ قانع نى وە «ترمە»^(۱) دێقان
 ھەر رۆژى مودى ئە پۆشى دێقان
 شەربەت و شەراو، ئە نۆشى دێقان
 سفید وە سىما، چون بلوور دێقان
 ئەھل ماتىكە و^(۲) مانىكوور دێقان
 ژن تۆ ھەر خەرىك، سەئیرە دێقان
 ئەوېچ وە برسى، كەى تیرە دێقان
 كەنىشكت خوار و خەفیفە دێقان
 حەسرەتى و ناشاد، زەعیفە دێقان
 دەم وشك و لىوى پەربارە دێقان
 پرووى پەرتەم و غەم، غوبارە دێقان
 وەلى كەنىشك خان، پەرجەلاس دێقان
 لە سەرتا وە پا، ھەر تەلاس دێقان

۲- سووراویكە كەژنان بە لیویان دا دەیمالن.

۱- جۆرە پارچە یە قىمەتى.

تسه‌والت کهرده چل په‌نگه دیقان
 شیرین و شه‌کیل قه‌شه‌نگه دیقان
 له زه‌حمه‌ت و زه‌رع، له کشتت دیقان
 نامینن پوولن، له مشتت دیقان
 مالک وه کۆله‌ک شه‌وباشن دیقان
 شه‌وه‌ن ناحق بو‌ت شه‌تاشن دیقان
 خوینت بو‌ ئاغه، شه‌راوه دیقان
 شه‌ینوشن و ئیژی، سه‌واوه دیقان
 مالک^(۱) بو‌ت وه‌ک گورگ، بن ماله دیقان
 گوشتت وه‌ک من بو‌ی، جه‌لاله دیقان
 حوکم خوه‌ی وه‌تو، شه‌نوینین دیقان
 گوشتت شه‌خواو پیشه‌ت، شه‌شکینن دیقان
 تو‌هر شه‌و کیشک، تا سه‌حهر دیقان
 شه‌وره‌حعت له بان، ته‌خت فه‌نهر دیقان
 وه‌ک عه‌نتهر شه‌کا، پیت بازی دیقان
 هی‌مای هه‌رنیه، لیت رازی دیقان
 تو‌وه‌ک شوانه‌کهی، بی‌حقی دیقان
 هه‌ر ئان دانیشی پر شه‌قی دیقان
 مه‌گهر تو‌خرسی، یا حو‌لی دیقان
 هه‌ر ئان شه‌چی کۆل، وه‌کۆلی دیقان
 عومرنی وه‌ ته‌لخی، نیم نه‌فوس دیقان
 سه‌سه‌و کافیه، بو‌هر کس دیقان

به‌لام بزانه وه حاله دیقان
 زالم ئاخری، زه‌واله^(۱) دیقان
 نه‌رچی بو «ئه‌حمده» سته‌مه^(۲) دیقان
 گیان بدا هیما، هه‌ر که‌مه دیقان

زارع بی‌هوشین

زارع بی‌هوشین، زارع بی‌هوشین
 زارعین تا‌که‌ی مه‌ست و بی‌هوشین
 تا‌که‌ی جورعه‌ی جام، خاموشی نو‌شین؟
 تا‌که‌ی زولم و زور، زالم له‌دوشین؟
 تا‌که‌ی نا‌ژنه‌فین، مه‌گه‌ر بی‌گوشین؟
 له‌حاف غه‌فلت وه سه‌ر ئه‌پوشین؟
 زولم زه‌لاله‌ت، چهن سال له‌مه‌وبه‌ر
 باو با‌پیرمان، بی‌یرینه‌نه‌زه‌ر
 مه‌لاکه‌ین وه‌ک گورگ زارع وه‌وه‌ می‌ش
 هه‌ر یه‌ک له‌یه‌ک لا‌مه‌کی‌شا‌په‌ی ویش
 کۆت^(۳) و خه‌لیلی^(۴) و زه‌ولانه^(۵) و زه‌نجیر
 نه‌و بگه‌ره و بکوژ، تو‌یلاو دار و گیر

۱- نابودی - له‌به‌ین چوون.

۲- زور سه‌خته.

۳- داری نه‌ستوری قاچی زیندانی.

۴- زه‌نجیری قاچای زیندانی ده‌گه‌ل کۆت ده‌گوتری: (کۆت و خه‌لیلی).

پیاویان ئەرمان، وه سین و چوار ئەفەر
 یەکی بسان پا، یەکی بسان سەر
 ئەیوت دەریژن، لیباس لە بەری
 توپلا^(۶) حازر کەن، بۆگاہوسەری^(۷)
 توپلا یا «مازوو» یا «وەن» یا «بەرۆو»
 یا «گوپژ» چل چل یا تەرکێ تەرۆو
 بانگیان لێ ئەکرد، هەرکەس وه کاره
 حالی یان ئەکرد وهك خۆینەخواره
 وابدا لە پشت، کولۆک و رانی
 شیر تەلفی مەزە، بیدا لە دانی
 مانگاو مین و بزنی، گاو کاو و کەر
 ئەوه قولخ^(۸) بوو، لە دواي گاهو سەر
 هەر سوخ پەنیر و کەری و ماس و شیر
 واجب و فەرزو، لە گدا و فقیر
 فەراش^(۹) ئەیان سەند، وهقسە تەق و لەق
 ئەر ئەیوت نیە، ئەیانگرتە شەق
 هەرکەس بی وایا، وه قەدر حالی
 لە بەر یا گلیم، نەوگ یا قالی
 هۆرۆ شۆلەکە و گوریس و تەناف
 نەیانوردایا، دوورو لە نینساف

۵- ئەلقەي گير کراو لە ئەلقەي تر.

۶- دار.

۷- لێ دان و کوشتن.

۸- باج، جريمه.

۹- پياوی خان.

گدا و دەولەمەن، وە ھەر ئەنازە
 ئەر بیکردایا، لیباسی تازە
 خان بیدیا، فەوری لە بەری
 ئەیدا بیکەنن، بۆیەك نۆکەری
 تانجی خیرا گەمالی قوچاخ
 کەلە شیرئ لاری یا مامری چاخ
 بیانزانیایە هین کئیس ھالە کوئ
 مەئموور تاین وو فەوری دی وەدی
 ئەبوت وە مەئموور زوو بچۆدیرە
 ھەر چواری وە زۆر بستیئە و بیئە
 تانجی بۆ شکار گەمال بۆ پاسە
 مامرو کەلە شیر بۆ ئیمە خاسە
 ھەر ژنە رایەتی خاس خوەشگل وایا
 وە شەرتە ئاغە ئەوی وە دل وایا
 ئەبوت وە خانم بنیرە شوینی
 واجبە ئەشی بیئ و بیوینی
 نەیان ئەپرسی لە قوبح و قەبیح
 شا پەریان تیژوو بۆ فیعلی شەنیح
 چینی بۆ چاتۆل، جلی بۆ جەوال
 کافی و بوایا، پلاسی بۆ مال
 گەنم خو ھەر نەو زەرات مەحالوو
 نان دایمی، یا جو یا گالوو
 بەکودوو نیەن مالک خراوون
 نیسبەت وە دبقان گشت ناحەساوون

وه زع زارعین، نه و پۆ خراو بوو
 جوتیار بی چاره، جه‌رگی که‌واو بوو
 مه‌خسوس مالکین کوردستانی گشت
 چون دانه‌ی عه‌ده‌س بی به‌رو بی پشت
 دنیا وه به‌ک لا، نه‌وان به‌ک تهره‌ف
 مه‌شه‌ووره حوکم «نه‌ مروود»ی «ئاسه‌ف»
 ناگرواران و مه‌حال وه مه‌حال
 خوین دلیان نه‌خوارد، هه‌ریه‌ک وه‌یه‌ک حال
 مالک پیاوانی، نه‌نارد وه پایز
 وه له‌فز شیرین، شه‌هد شه‌که‌ر ریز
 به‌م جوژه ده‌ستور، نه‌دان وه رایه‌ت^(۱)
 زراعت بکه‌ن، فره‌ی بی غایه‌ت
 بکیلن تا پای، گاتان کار نه‌کا
 نه‌تانکا به‌ مال، قه‌رزتان بار نه‌کا
 نه‌یوت: نه‌زانن، له‌ نه‌ف چۆنه‌ر
 هه‌م پاره‌ی هه‌یه، هه‌م قه‌ن و شه‌که‌ر
 وه شه‌رتی حه‌فت هیش، بده‌ن له‌زه‌وی
 نه‌مینی تیدا، بپرو بته‌وی
 نه‌مه‌ ده‌ستووریه، نه‌رلوپیی یا له‌ک
 چۆنه‌ر نه‌بی گشت، تاک بی‌ت و ته‌ک ته‌ک
 نه‌ر قه‌سد قه‌ولم، بکه‌ن عه‌مه‌لی
 کار بکه‌ن وه مه‌یل، نه‌که‌ن ته‌مه‌لی

نە پەر، نە تەنگ، وا وه ئوسوول بئ
 وانە کەن قەوری چۆنەری قوول بئ
 دەس ئاخەر هەستان مائنی دەخەروار
 ئەگەر وانە بوو، منم خە تاکار
 لە ئساخر حەساو تەسفیەی چۆنەر
 چ خەیری نەوگە و شەر تا بان سەر
 وه زە زارە و کارێگەر بەک سەر
 بەیان ناکرئ، چۆنوو لە مەوبەر
 نە ساحیب گیان و نە هین منال بوون
 نە خواوەن رهئی^(۱) و ئیدارە ی مأل بوون
 بەدبەختی ئەو وەخت، بەیان کەم، هەر تەرز
 ئەبێت وه داستان، بەک مەسنەوی بەرز

جهنگ و سولج

جهنگ و سولج دوو پای هات و نه‌هاتن
 سولج پای حیات و جهنگ پای مه‌ماتن
 سولج سه‌رمایه‌ی شادی و نشاتن
 جهنگ تاریکه‌ی تار، زولم و زولماتن
 غونچه‌ی هر بهار سولج و شادین
 هر شادی سه‌فاش له نازادین
 جهنگ جه‌رو قه‌رو فقر و نفاقن
 سولج نحیای عیشق و زه‌وق و مه‌زاقن
 جهنگ درد و نه‌لم، ره‌نجوری و ره‌نجن
 سولج وه سه‌راحت گه‌نجوری گه‌نجن
 جهنگ وهك جه‌ه‌نم دنیای ره‌وشه‌نن
 هرئان سولج به‌هار گول و گولشه‌نن
 جهنگ سیایی شه‌و، تاریکه‌ی تارن
 وه‌لئ سوبج سولج سه‌فاش سه‌د تارن
 زمستان جه‌نگ، وه‌روش^(۱) قه‌هارن
 نه‌وبه‌هار سولج، گولشه‌ن وه بارن
 جه‌نگ له خودخوایی و جاته‌له‌بی‌ین
 جه‌نگجویی جانی، له جه‌له‌بی‌ین

ئوستاد نه‌خشه‌ی جه‌نگ، نه‌وه‌ن ناشی‌یه‌ن
 نه‌وه‌ل ف‌ه‌رق خو‌ه‌ی، مو‌ته‌لاشی‌یه‌ن
 جه‌نگ که‌ی ئیختیلا‌ت، شو‌خی و با‌زیه‌ن
 جه‌نگ تو‌پ و تی‌ر و بو‌وم نه‌ندا‌زیه‌ن
 جه‌نگ قه‌حتی و مه‌ره‌ز خو‌شکه‌سالی‌یه‌ن
 جه‌نگ نه‌هری‌مه‌نی و به‌د خه‌سالی‌یه‌ن
 تو‌فان ته‌رزه‌ی جه‌نگ هه‌ر شه‌دیده‌ن
 سو‌لج ئس‌تواری دژ جه‌مشیده‌ن
 سو‌لج ئس‌ارامش و جان جه‌هان‌ه‌ن
 جه‌هان وه‌ بی‌سو‌لج، که‌ی ساحی‌ب جان‌ه‌ن
 جه‌نگ خیلاف عورف و دین و ئاینه‌ن
 مو‌خالیف سو‌لج جه‌هان خائینه‌ن
 فه‌زای سو‌لج سه‌فای به‌ینه‌لمله‌ن
 بته‌وای به‌نای جه‌نگ هه‌ر خه‌له‌له‌ن
 جه‌نگ وه‌ك جه‌ه‌ننه‌م، سزای دو‌زه‌قه‌ن
 مه‌نافع جه‌نگ، چوماق و شه‌قه‌ن
 بو‌ی نه‌سیم سو‌لج، په‌وزه‌ی به‌ه‌شته‌ن
 کشت سه‌حرای سو‌لج گو‌ل و گو‌ل‌گه‌شته‌ن
 جادووی جه‌نگ نه‌ر نه‌ی، نه‌په‌ر‌ه‌نگ بنوا‌ز
 جاوید له‌ جه‌هان، یه‌کی‌ نما‌ز
 مه‌سجدو ده‌ی‌ر و کلیسا و کنشت
 چ پی‌ر و چ جوان، چ زیبا و چ زشت

بو نمونه کەس، کەسێ ناوینێ
 ئەزانێ^(۱) بو فەرز یەزدان بخوینێ
 ئاتەش سووزان، جەنگ جەهانی
 پووشن بو دویا، مەکرۆ فانی
 بووم شووم جەنگ، ئەگەر بخوینێ
 غالب و مەغلوب هیچ کام نامینێ
 کاوو کەشووکۆو هەردەو بیدو دەر
 یەختەسار مەبو، چون پوژ مەحشەر
 نە کشت و نە زەرە، نە گولزار مەبو
 بولبولان لە گول، گشت بیتزار مەبو
 نە باغ نە بوستان نە گولزار نە گول
 زاغان مەوانان لە جاگەیی بولبول
 کاخان گرد داغان، بێ پەونەق مەبو
 تاقشان چون تاق، کیسرا شەق مەبو
 نە عیلم و دانش نە دەرس و تەعلیم
 نامینێ ئوستاد لە پرووی حەفت ئقلیم
 پیشەوایان گشت بێ پیشە مەبو
 پیشەیی گشت مەفتووع وە تیشە مەبو
 سەرتاسەر سینەیی، دویا چاک مەبو
 شاناران وە شکیل تەلە خاک مەبو
 فەتح و شکستی تاقی نەمەبو
 وە تاقی جەهان، باقی نەمەبو

عەقل و کەمەل و هەوش و فەراسەت
 کیمیای تەدبیر، عیلم سیاسەت
 بەک سەر لە لەوحەیی هەستی پاک مەبۆ
 چەن ئارەزوو، وای بە خاک مەبۆ
 پشت قارەمان، دونیا تا مەبۆ
 دەست ئارەزووی دی^(۱) کوتا مەبۆ
 فەرد فەرزەنان گشت هەلاک مەبۆ
 قەلب موحەبەت پەدر چاک مەبۆ
 تەلفان وە توفەیل، دەوای دەرد مەبۆ
 لە ناغۆش گەرم مادەر سەرد مەبۆ
 جەنگجۆیی شیوێ دێوساری یەن
 خەیاڵ باتل بەدەیی هاری یەن
 هەرکەس بنۆشۆ، چون «هیتلەر» مەبۆ
 لە هەر دوو دنیا، رەنج بیوەر مەبۆ
 انشاالله هەرکەس نەرجەنگجۆ مەبۆ
 ئاخەر چون «هیتلەر» رەنجەرۆ مەبۆ
 «ئەحمەد» تا ئەبەد، سولحش مەنزوورەن
 لە ئاین و دین، جەنگجۆیی دوورەن

پەرفیقى ناکەس

کەردەم ھەوسى، کەردەم ھەوسى
 ھانا ھام سەران، کەردەم ھەوسى
 ۋە سۆسەى خەيال، فراوان بەسى
 ۋەستەم ۋە تۆر دام، عەجەو ناکەسى
 مەن کە ناکەس بېم، ۋا تۆم کەرد ۋە کەس
 ناکەسى چون تۆ، بەرنەدام لە دەس
 پەرفیقى ناکەس، چون تاشای^(۱) سەنگەن
 دۆسى نەدارۆ، دايم ھەر جەنگەن
 ناکەس ۋەینەى گۆل، ۋیش مەدۆ نیشان
 ھەر کەس بۆش کەرۆ، مەبۆ پەشیمان
 ۋە زاھیر چون گۆل، نەر چەنیت یارەن
 ۋەلن بزانە ۋە باتن خارەن
 ھېچ گۆلت نەبن، مەبۆ بە خارت
 بارت مەکەرۆ، ۋیشەن سەربارت
 ساکەسى چون مەن، ئەگەر خام نەبۆ
 نەفام ۋە نادان ناکەمام نەبۆ
 چەنى ناکەسان نەدارۆ بەینەت
 ۋیش ۋە دەست ۋیش، نەدۆ^(۲) مەینەت

رەفییی ناکەس مەکەر، زینهارەن^(۱)
 رەفییی ناکەس، چون بازی مارەن
 سەد ساڵ ناکەسی بگێری وە دۆش^(۲)
 ھەر ئان بنیەری،^(۳) کەردەن فەرماش
 رەفییی ناکەس، مەکەر بە تالەن
 وە زاھبیر شیرین، وە باتن تالەن
 نەر پێشە ی ناکەس، بەر ئاری وە بەر
 بشۆریش وە ئاو، سەرچەشمە ی کەوسەر
 وە «ماءَ طَهُور»^(۴)، جووی شیر و شە کەر
 بـمـالـی تـالـیش، نـمـە شـۆ لـە وەر
 نە گەرمی لە یەخ، نە سەردی ئاتەش
 نە کەس لە ناکەس، نە سوون وە بۆی خوێش
 نە سویدەن نە بو، هیچ کەس نە دیدەن
 ناکەسان وە کەس، کەردەن بە عیدەن
 «ئەحمەد!» عومر ویت، سەرف کەسان کەر
 دی بەس پە ی ناکەس، ویت ھەراسان کەر

۲- کۆل.

۴- ئاری باک.

۱- ئامان. ھەرگیز.

۳- دایینی.

گله‌گی باوك له فه‌رزهن

دارا شه‌رف بای، دارا شه‌رف بای
 پۆله‌ی عه‌زیزم دارا شه‌رف بای
 په‌روه‌ده‌ی «په‌زا» و «شاه‌نه‌جف» بای
 قه‌له‌م زنده‌گی، دایم له‌که‌ف بای
 پۆله‌ توولنی بیت، بن‌به‌رگ و پیره
 ده‌س نیشان من بیت، له‌سه‌حن بیره
 وه‌ ئاو دیده، وه‌ خوین جگهر
 په‌روه‌ده‌ کرای، هاتیه‌ سه‌مه‌ر
 نه‌ر شه‌د ئه‌ولاد پۆله‌ی خاسم بیت
 ته‌نیا تو فه‌قه‌ت، دیده‌ی پاسم بیت
 واتم: ئه‌لبه‌ته، فریاد په‌سم بیت
 بۆ وه‌خت پیری، ئاسای ده‌سم بیت
 نه‌زانام وه‌ چاو، پاسی ناموینی
 وه‌ ئاسام ناوی، پایچم ئه‌شکینی
 پاسه‌ من پده‌ر^(۱)، جه‌فاکیشته‌ بیم
 خاستر له‌ دایکت، که‌ی نازکیشته‌ بیم؟
 هه‌ر شه‌و نه‌ئه‌خفت، تا وه‌ به‌ریه‌یان
 ئه‌ر مه‌واتی ئای، ئه‌و مه‌واتش گیان!

له پای گوارهت^(۱)، هەر شهو تا به پۆ
 لایه لایهش بی، پۆله، په ری تو
 وه میهر و مۆبەت^(۲)، ئەو مەدا شیرت
 ئەو شیرینی شیر، چۆن شی^(۳) له بیرت
 گاهێ له ئاغۆش، گا له دۆشم بیت
 کە ی ئانی پۆله، فەرامۆشم بیت
 جەفامان بێ سوود، پەنجمان وه عەبەس
 پەنجت بۆ ئیمە و گەنجت بۆ ناکەس
 تۆم نیا وه مەکتەب، تا خاس بزانی
 بخوینی وه دەرس، عیلم ئینسانی
 نەزانام^(۴) له عیلم ئاداب دوور ئەویت
 هەر چەند بخوینی، بێ شعور ئەویت
 حەیفە پۆله گیان، هەر له رووی هەوەس
 باوک و دایک خوەت، بەر بەدی له دەس
 نایه و نەمر حەق، کەردی فەرامۆش
 ئەمر عۆلەمات، نیاوان وه گوێش^(۵)
 ئەمر خوداوەن، پەزای پەیفەمبەر
 بەستەس وه پەزای، پەدەر و مادەر
 سەختە ئەر له خووف، خودا نەترسی
 جار جار هەوائی، لێمان نەپرسی

۲- خوێشه ویستی.

۴- نەمزانی.

۱- بێشکە.

۳- پۆیشت.

۵- گوئی.

هیچ مه‌نات^(۱) ناکه‌م، له‌م پۆزگار
 هەر گۆل وه‌ نه‌وعی، موبته‌لای خاره
 ده‌سه‌لات نیه‌ن، شه‌ریکت کوته
 شوکر نه‌که‌م، هینما^(۲) به‌تان و پۆته
 یاخوا هەر خومش بای، نه‌رچی بێ مه‌یل بای
 نه‌ک وینه‌ی ئیمه، له‌خه‌مان که‌یل بای
 له‌مه‌ زیاتر، بێ ئینسافی به
 بێ که‌فایه‌تیت پۆله‌ کافیه

شه هید

به نام نه وکس، که سه بو بی کهس
 بالادهس نهو، نیهن دهس کهس
 له نایه ی چوار سووره ی «موحه ممد»
 به شاره تش دان «الله الصمد»
 هر که سی بدا، گیان له راگه ی حق
 وه بهر حق خودا، بناسی وه حق
 پوچی له عذاب، قه یامهت دوورن
 ماوای بهه شتهن، هاوده می حوورن
 حه ققی شه هیده، «جنات النعم»
 موتابق نایه ی، «قرآن کریم»
 خودا خوهری داناو بیناو عه لیمه
 کوفار سزاوار، نار جه حیمه
 موجهید نیسلام، دارا نومیده ن
 یا غه زانه کهن، یا که شه هیده ن
 موفته خه ره وه لوتف، حه بی نه کبه رن
 موسته فیز وه فه یز، ساقی که وسه رن
 شه هید مه قامی، نه علاو شه ریفه
 دارای شه رافهت، دین حه نیفه
 شه هید له ته بار پاک په یغه مبه رن
 سالار سه ره رز، پوژ مه حه رن

شه‌هیدان وه خوین سورخ یاقووتی
 شکست دان وه جه‌بر زولم تاغووتی
 نه‌لّهت بو نیسلام، نه‌ک هه‌واو هه‌وه‌س
 چهن شه‌هید عزیز، گیانیان داله‌ده‌س
 شه‌ریت شه‌هادت، وه جوانی نوّشان
 چهم له زندگی، دنیایی پوّشان
 به‌رگ غه‌زایی، وه به‌رکه‌ردشان
 تا وه شه‌هادت، ته‌شرف به‌ردشان
 تسانیسلام واقع دارا وجود‌کن
 کوفرو کافری به‌کسر نابوود‌کن
 وه نومید دین جوّشان خوروّشان
 دونیا وه به‌رچم نیسلامی پوّشان
 بوزرگن له لای، حق مه‌قامشان
 تا مه‌حشر تازهن، خوین زامشان
 شیرین بی وه شه‌هد، نه‌جهل کامشان
 سه‌بته‌ن له تاریخ نیسلام نامشان
 جای غم و نه‌ندووه، نیه‌ن موته‌لقا
 شاد بین وه به‌هشت، له «دارالبقا»
 پنگه‌ی خوینینی، شوهدای نیسلام
 نیدامه‌ بده‌ین، خواه‌لاسه‌ی که‌لام

پیری و جوانی^(۱)

تۆر دام پیری، له سەر تا دامان
 هەر ئان ئامادهس، پەي نەوجوانان
 ئەو بالای عەرعر، نەونەمامەي نو
 خەم مەدۆ مەبۆ وینەي سیاچۆ
 ئەو دەسەي زلفان، خەیاتەي خام تاو
 مەبۆ وە پەیحان پەژموردهي بی ئاو
 ئەو چەتر نیم پاچ، پەرچ تاوس تار
 بی زینەت مەبۆ، وینەي پۆی دەوار
 ئایەنەي تەویڵ سیمای سفیدکار
 مەبۆ جە تاوشت، پیری لەکەدار
 ئی زەرەو خەندە و گوفتار و قسە
 مەبۆ وە خەفەت، پەژارە و غوسە
 ئەو قەوس قەتران، ئەبرۆی کەمانی
 نەمەدۆ شەوکەت، شیوەي جەوانی
 ئی نوتق و ئیخلاق عیشوہ و ئیشارە
 ئی ئیفادەي ناز، کەرشمە و لارە
 مەبۆ وە قوفە و قرخە و لرخە و جەخت
 هەناسەو نەفەس، پژمە و سەور سەخت

ئی یومن و نگین، ئی ئیقبال و بهخت
 پیری مهسانۆ،^(۱) لیش تهوانای وهخت
 ئەو چەم چون سوەیل، پرشنگ مهشانۆ
 شەوق لە ستارەیی، شەفق مهستانۆ
 مەبۆ وه گردووی شکستەیی بی ناو
 جە پێش پیری، مەبۆ لیش زووخواو
 قامەت قونگ و قاخ، قەوس وه پشت مەبۆ
 بی قەدر ژلای یاران زشت مەبۆ
 حاشیەیی گووشەیی چەمان چرچ مەبۆ
 بیینی تەق و رەق، قرخ و قرچ مەبۆ
 ئەو جیلووی جەمال، چون جەلای قەمەر
 مەبۆ وه پاڤەم^(۲)، کووورەیی ئاسنگەر
 زێبای رەنگ و روو، وه دەواس مەبۆ
 سافی سوورەت زوور، وه پئاس مەبۆ
 ئەو لێوہ چون لال لەعل رومانیی
 زەهرش کەرد نە جام، نۆشاش وه جانی
 ماجەرایی پیری، بەی تەورە بی شوڤ
 مەبۆ وه زێوار، بانەیی کەوشە کۆڤ
 ئەو خالە ماچی^(۳)، پیروزی پاکەن
 چەن کەس جە تاسیەیی، بۆسەش هیلاکەن
 مەبۆ وه فلفل، تایی جامەیی عەتار
 نەمەبۆ وه عەین، ئەسل خسریدار

۲- مەوانەیی ئاسنگەر.

۱- نە بیینی، وەری دە گرتی، ئەبیاتەوہ.

۳- نە لێی. وه کوو.

سیمای زەنەقدان^(۱)، ماچی کۆی سیمەن
 خال وەك پیرۆزە، پیشۆ موقیمەن
 نەمدۆ جیلووە و جەلای جایهلی^(۲)
 مەبۆ وە هەنار، پیر مەکایهلی^(۳)
 بە یازەیی بە یزای، بلووری گەردەن
 عاشقان جەداخ، زەردیش رەنگ زەردەن
 مەبۆ وینەیی بەند، کودووی^(۴) کەفتەیی هەرد
 قەرچ و کەرچ و چەرچ، ئافات زەدەیی دەرد
 بریقەیی بەقەیی، سوخمەو سینە و مەم
 مەر شەوق شەفەق، بە یزای سووبەدەم
 مەبۆ وە رووی سەنگ، پاشۆرگەیی حەمام
 بێ زینەت مەبۆ، لە لای خاس و عام
 ئە کسیری دانەیی، خال خال داران
 قەساس قاتل خوینی هەزاران
 مەگیلیۆ جە رەنگ بێ رەونەق مەبۆ
 سینە تەق و رەق مەمکە چەق مەبۆ
 نامینێ شەفاف، نی شیووە و پەرداخ
 مەر هەر بکیشین، بۆ جوانی ئاخ
 تەپل پۆس گۆش، نەم مەکیشۆو کەر
 دی^(۵) نیه وە تەنگ، قەسەیی خەیر و شەر

۱- چناکە. ۲- تافی گەنجی و لای.

۳- هەناری بچووک و سییاگک لە ناوچەیی پیر مەکایەل.

۵- نیتەر.

۴- کورولە کە.

لیل مه‌بو مینای، بینایی چه‌مان
 نیشان مه‌ده‌رو، یه‌کی وه دووان
 موبته‌لا وه ده‌رد، بی‌عیلاج نه‌وین
 له بسازاره‌دا، ناپاره‌واج نه‌وین
 کالای ئالامان، ناسینن وه موفت
 سه‌ودای جوانی و پیری ناوی جوفت
 جوانی چون گول، لیمان خار مه‌بو
 جوانان لیمان، دی بیزار مه‌بو
 فهم و فراهات، قسه‌ی نه‌کسیری
 نیهن چون جاران، پهی که‌س ته‌ئیری
 جوانی به‌هار، زمان پیری‌یهن
 وه‌ی له‌ی به‌دبه‌ختی، دامان‌گیری‌یهن
 جوانی و به‌هار، هر دوو ده‌میوهن
 هر دوو گرفتار، پرشته‌ی غه‌میوهن
 مه‌بو بنیشن، هر وه دلیگیری
 به‌هار بو پاییز جوانی بو پیری
 گوله‌که‌ی جوانی و خه‌زانه‌که‌ی ده‌رد
 هرکاتئی زانای پیریش هر ناوهرد
 مه‌ستانو قوه‌ی، هر دوو شان جه‌ده‌س
 که‌م که‌م مه‌کیشو پاش نه‌پا‌ئو په‌س
 جه‌مه‌جزوونی حال، مات و زویری
 نه‌ر نه‌سه‌ر که‌رو، نیشانه‌ی پیری

مه‌نیشین غه‌مگین، سه‌با^(۱) و ئیواران
 ده‌س له زرانسی^(۲)، له پای دیواران
 هدر ئاخ نه‌کیشین، چه‌م وه نه‌سره‌وه
 قه‌زای زوهر نه‌وه‌ین، وه لای عه‌سره‌وه
 باز جوانی، به‌ریشۆ له ده‌س
 وه‌قوو قووی قووشچی^(۳)، نمه‌یۆ وه په‌س
 هیچ که‌س نه‌نازۆ به جوانی ویش
 عومر بوۆ په‌له‌ی پیری ها له پیش
 «نه‌حمه‌د» وه‌ی دنیا، خاتر مه‌که‌ر شاد
 پیرمه‌وی و مه‌شو، جوانیت جه‌ یاد

۲- زه‌نگۆل.

۱- سوح - به‌ربه‌یان.

۳- بازه‌وان.

به سه رهایی قه لای رو خاو^(۱)

کاکه سلام، کاکه سلام
 کاکه قه بوول کەر، عەر ز و سلام
 ئەر چی شایسته نیهن که لام
 هام پایت نیهن پایه و مقام
 ناشیم و نه بوخت هیمای هر خام
 له خووم خام تره خامی که لام
 چهنی ئهی دلهی، پرپه ژارهی ویم
 وه په ژاره وه، هزار پارهی ویم
 مه که ردم رازان، جه به دبختی ویم
 جه به دبختی بهخت، جه زام سهختی ویم
 پاسه^(۲) مه زانام، وه خه یال چون ویم
 له دنیا نیهن، بی ئیقبال چون ویم
 واتم: کاش ئه زه ل، نه و یام له مادر
 نه که فتایم وه گنج، ده ریای ده ردیسه ر
 یام وه منالی، پهی ویم به مردام
 سهر وه توئی مهینهت، دنیا نه وه مردام
 فه لهک وهی ته وره، سزا بدو پیم
 هر روژی کوسی، باوه رو وه پیم

۱- ئەم شێعرە ی بۆ شاعیری پایه بەرز ی «دوو چیا» سەر بە شاری کرمانشان «سە یقوللا یه عقوبی» نووسیوه و شایانی باسە که بە هۆی دۆسایه تی زۆره وه، بە «کاکه» ئیوی بردووه.

۲- وامده زانی.

وه جهخت په‌یدا بی، هام بهختی چون ویم
 له ویم به‌دبخت‌تر، زام سهختی چون ویم
 په‌نماییم که‌رد، وه یه‌ک قه‌لایه
 چوار قایی به‌ستو، پرله به‌لایه
 کاکه قه‌لایه، کاکه قه‌لایه
 پراگم^(۱) که‌فت وه پای، عه‌جه‌و قه‌لایه
 چوار قایی به‌ستو، پرله به‌لایه
 هیچ نه‌ما بوو لیث، جیلوه و جه‌لایه
 بی سه‌روسه‌دا و په‌نگ و په‌ونه‌تی
 به‌رده بی هه‌رلا، دیوارش شه‌تی
 مه‌واتی زیندان، بی زینه‌تی بی
 خراوه‌ی خاپوور، بی قیمة‌تی بی
 بساوه‌قوش له پروش، لانه به‌سته بی
 ده‌ر و په‌یکه‌رش، گشت شکسته بی
 له جاگه‌ی سه‌دای، تارو ته‌موورش
 گوشش که‌ر مه‌که‌رد، زیوه‌ی زه‌موورش^(۲)
 لانه‌ی سیره‌مۆز، زه‌رده‌واله بی
 باعیس شه‌زیه‌ت، شه‌مه‌حاله^(۳) بی
 به‌غیر له زولمه‌ت، نووری نه‌دارو
 هه‌ر غه‌من وه پرووی، غه‌مدا مه‌وارو
 مات و ته‌م نه‌نگیز، پرله دوود غه‌م
 مه‌واتی شادی، نه‌دیه‌نش وه چه‌م

۲- زرده‌واله، هه‌نگه‌ ژاله.

۱- پریگه‌م.

۳- ناوچه.

خراوهی خاپوور، کاول که لاهه
 تاقش شق به‌رده، له هزار لاهه
 تاق بی‌نوتاق^(۱)، دیواخان بی‌نوور
 تارمه تاریک، تالار ده‌یجور^(۲)
 تا دیم دیویام^(۳) ته‌واسامه‌وه
 وایم سهر له پا، نه‌ناسامه‌وه
 ته‌کم دا وه ته‌ک، ده‌روازهی به‌سته‌ش
 په‌رسام لیش نه‌حوال، په‌شیوی جه‌سته‌ش
 واتم: نهی قه‌لای، خوار خاتر ته‌نگا
 که لاهه‌ی کاول، ویرانه‌ی به‌د ره‌نگا
 په‌په‌ی چی وهی‌ته‌ور، په‌ریشان جه‌سته‌ی؟
 ده‌روازه‌ی، شادی له‌پرووی ویت به‌سته‌ی؟
 بوومه^(۴) پاسه‌وان، سهر پاسارته‌ن
 عه‌نکه‌بووت وه تار، په‌رده‌دارته‌ن
 جه‌وش و جه‌یاتت، بی‌موسه‌حفزن^(۵)
 چال و چول چمان، مه‌کوگای دزن
 قه‌لا له‌جواو، من‌دا به‌ی ده‌ستور
 واتش: نهی نه‌بله‌ی، دیوانه‌ی مه‌غروور
 ناخر هه‌ر هه‌ستی، نیستی په‌دارو
 هه‌ر بو‌له‌ندی په، په‌ستی په‌دارو

۲- تاریک.

۴- باوه قوش - کونده بو.

۱- قه‌که‌ر.

۳- شیت بووم - له‌خوم چووم.

۵- چاو دیر.

تله خاکس بییم، بی‌زیبا و زینت
 خوئل‌که‌وانی بییم، بی‌قدر و قیمت
 رای پان و گاکه‌ل، پاشیل خه‌لک بییم
 خراوه و خاپور، خام و بی‌که‌لک بییم
 شه‌خسی شایسته، بی‌له‌ی مه‌حاله
 ئاوه‌رد و به‌بانم، عه‌مه‌له و فاله
 فرمان دا وه بیئل قولنگه^(۱) و خاکه‌ناز
 چوار شه‌قم کردن، میزان وه ئه‌ناز
 په‌مه‌ق دا وه پییم به‌ردش په‌ونه‌قم
 شه‌قم کرد وه‌ی جوړ وا‌که‌رده‌ن شه‌قم
 ئاوه‌ردش په‌ریم، عه‌جه‌و می‌عماری
 می‌عماری ته‌پده‌س، له‌کار ته‌یاری
 نه‌خشه‌ی وا‌کیشا، ته‌خته‌م ته‌خته‌ک‌ه‌رد
 هه‌ر ته‌خته‌م وه‌ چهن، هه‌زار له‌خته‌ک‌ه‌رد
 خاکم که‌رد وه‌ گل، گل‌م برشت که‌رد
 برشت، برشت گشت، گل‌م وه‌ خشت که‌رد
 ناخر به‌ی ته‌ور بی، سه‌رئه‌نجام من
 گشت وست وه‌ کووره، خشت خام من
 برزیام وه‌ ئاگر، سوزیام و سوختم
 پوخته‌ پوخته‌ بی، خامی نه‌پوخته‌م
 وه‌ختی به‌رئامام، جه‌ کووره‌ خانه
 هه‌ردانه‌ی خستم، بی وه‌ یه‌ک‌دانه^(۲)

له توئی^(۱) بوتهی^(۲) قال^(۳)، تاویامه‌وه
 تا وه پوتبھی بهرز، یاویامه‌وه
 روشن تر له دور، خاس تر له بلوور
 چون ته‌لای دووقال، مه‌دروشام له دوور
 ته‌لارم لایه‌ق، شه‌ه‌نشاهی بی
 موحکهم پام له بان، پشت ماهی بی
 بهرز بی ده‌ماخم، وه‌به‌رزى «په‌راو»^(۴)
 وهی ته‌وره پوژئی نه‌مه‌دیام وه‌خاو
 هیچ تاقم له تاق، «کیسرا» کهم نه‌وی
 ساحیو تاق که‌متر، له «حاتهم» نه‌وی
 خاس تر له «حاتهم»، میوان‌نه‌واز بی
 قاپیم په‌ی میوان، نه‌وازی واز بی
 ناخر چه‌رخ چه‌نیم وا ستیزه‌که‌رد
 به‌رد بنچینه‌م، ریزه‌ریزه‌که‌رد
 دیوارم رمان، سه‌ققم دا شکه‌ست
 قاپی ئومیدم، له پرووی میوان به‌ست
 هر کاتئ زانای، چه‌واشهی چه‌پگه‌رد
 چه‌پگه‌رد چهنی تویش وه چه‌پ بازی که‌رد
 شیشه‌ی شادی توپچ، دا وه به‌رده‌وه
 تا مه‌حشر نالای، وه‌دهم ده‌رده‌وه
 «نوحه‌ده» ئی دونیا، قه‌لای سپر به‌لاس
 هر قه‌لا خاکه وه‌ر خاکه قه‌لاس

۱- ناوی.

۲- کووره‌ی تاوانده‌وه‌ی زبیر و زیووشتی‌وا.

۳- ناوی کیویکی به‌رزه له کرماشان.

۴- تاواوه.

به دبه ختی به ختم

به دبه ختی به ختم، به دبه ختی به ختم
 یاران بیته سهیر، به دبه ختی به ختم
 گیروگی میهنهت، نازاری سه ختم
 برپاگه نان و درپاگه په ختم^(۱)
 له که چی ئیقبال، فریستم خفتهن
 ستاره ی به ختم وه عه قره و کفتهن^(۲)
 ئاگرم ناگری، چرام خاموشه
 فریستم هیمای، مهست و بی هوشه
 سه گم بوی نسیه، بناس و نه ناس
 نه زکی بدپی، له کهس ناکا پاس
 مشک خواردیسه، هه وانه و توریه
 دایم خزمه تکار، یه ک دانه گوریه
 له تهر نه خوات و نه خه فی له وشک
 میاوی ناکا، جارئی له پرووی مشک
 حاکم نامدوینئی، خویش لیم بیزیباگه
 ئیزی کفری حق، له من خیزیباگه
 ناویرم له جئی، خوهم بکه م ستیز
 مهردم هه ر وه ک گول، لیم نه کا تریز^(۳)

۱- جل و بهرگ.

۲- نه ستیره ناسان قدیم برپاریان و ابوو نه گهر نه ستیره ی به ختی که سی بکه و پته عه قره و نیشانه ی بی شانی

۳- خو پاراستن، دووری کردن.

دور نه بری.

سا بن جا دلّ وهی، زنده گیبه خویش که
 لیفیکم ماگه، بووگه وه رهشکه
 هر وهخت گهره کمه، بیده مه ملما
 هر وهک به ره داو نه چینه قولما
 له ده ولت داری، سه ری ئافریم
 نیسته خزمه تکار، یهک مامرو کپرم
 له نه وهلّ ده فعه، پانزه هه لئیری
 چه سایه ی نهوی، وه که له شیرینی
 نه گهر هر وهک نه سب، بیگر مه که ما^(۱)
 ناتسینه مل، مامری خووما
 «نه حمده» به دبه ختی، روو نه کاته کهس
 به حق نهو کهس، کهسه بو بنی کهس

۱- گیایه کی بون خوشه که له «شاهو» سهوز ده بی وه نالفی نازه له.

نَاغِه وَه حَالْم^۷ (۱)

نَاغِه وَه حَالْم، نَاغِه وَه حَالْم
 نَاغِه نِه رنه‌کهی، رِه‌حمی وَه حَالْم
 چون مورغ زه‌رین شکه‌سته بآلم
 گیر ئاورده‌ی دام، سآل ئیمسآلم
 له گهرده‌ش چه‌رخ، چه‌واشه‌ی چه‌پگهرده
 به‌رگهرده‌ن موهره‌ی، تاس ته‌خته نهرده
 نه‌رچی کس جه‌ دس، جه‌ورش نه‌پرسته‌ن
 نه‌فشارم گهرته‌ن، شه‌ش ده‌ر لیم به‌سته‌ن
 شانسم چه‌نی تاس، سا له‌که‌شاکه‌ش
 دو خآل ماوه‌رؤ، نه‌جاگه‌ی دوو شه‌ش
 پی‌شینان و اچان، نه‌دارؤ عه‌جیب
 راسی به‌ری دؤس، ده‌ردیچ به‌ی ته‌بیب
 به‌غیر له‌راسی، سه‌لاحیم نیه
 بریاگه‌ ئیمسآل فه‌لاحیم نیه
 دانه‌ شک ناوهم، له‌ده‌رو له‌ مآل
 نه‌گه‌نم، نه‌جو، نه‌زه‌رات نه‌گال

۱- سآلی که‌ فه‌لای و کشت و کالی شاعیر، بی‌ به‌رهم نه‌بیت، هم‌ شیعرانه‌ی بویه‌کنی له‌ هاوه‌لانی نزیکی به‌ناوی «نه‌کبه‌رخان آله‌یار خانی» نووساوه‌کاتئی که‌ هم‌ شیعرانه‌ نه‌گاته‌ده‌ستی «نه‌کبه‌رخان» سئی‌باری قاتر گه‌ندوم بو «میرزا نوحه‌مدی داوایشی» ده‌نی‌ریت.

«فاتمه»^(۱) پرووی تالّه، هر ثان له خه نم
 خو لقمی ته نگ کردگه، به کجار بوگه نم
 وه قو له و بو له، کردگه بیرم
 هر شه و بی نانی، نه خاته بیرم
 منیچ نه رخه یال، کارنکم بویت
 وه ده شه و هه وهس، جارنکم بویت
 نازش بی نانی، ماوه رو وه پیش
 ده رلاد مه ده رو، زهوق دل جه نیش
 نیه په رده ی شوق، شادی دل دریان
 به شم له خواهشی، خاو شه و بریان
 وه خه یال برسی وه زکی تیرو
 نه رچی هام له بان نه مکاته ژیرو
 بو په کی له ده ور، دونیا چون شیرئ
 من له ژیر تانه ی، «فاتمه» ده ر بیئرئ
 نه میچه گه ردش، روژگارنکه
 کهر و پای مله و پله و بارنکه
 دونیا تا وه سر، هر وا ته نگ ناویت
 کهر منیچ له پای پله له نگ ناویت

۱- پخاتوون «فاتمه» ناوی هاوسه ری «میرزا نه حمه دی داواشیه». که له بنه ماله په کی زور بهرزو به ناو بانگی «نه لک» سر به شاری «کامیاران» بووه.

فهلک داخ و دهر د

کیت زه بوون نه که رد، کیت زه بوون نه که رد؟
 فهلک داخ و دهر د، کیت زه بوون نه که رد؟
 سه رکیت له پرووی تن، سه رنگوون نه که رد؟
 تن کیت وه بی سه ر، غرق خوون نه که رد؟
 کیت نه وست وه گیتچ، ده ریای دهر دیسه ر؟
 تسن کیت له گیتجاو، ناوهردهن وه بهر؟
 داخم کیت نه دان، وه مهودای خه تهر؟
 کی له سای چهرخت، نشتن بی زهره ر؟
 کام شات نه وستن وه پروی گدایسی؟
 کام گدات نه نیان، وه تهخت شایسی؟
 شادی کیت بهر گهر د، نه که رد وه شیوه ن؟
 کیت نه وست وه باغ، هه ر غه مش میوه ن؟
 نهو میوه ت وه دهس، کام کس نه داده ن؟
 کام کس نه له جهور، زولمت نازاده ن؟
 نه ره هی سته مگر، جهفات بی سفان
 هیچ سفات نیهن، سفات بی وه فان
 هیچ کس نه نازو، وه سفا و وه فات
 هیچ کس نه نالو، وه جهور و جهفات
 نادانی وه ک من، لیت پرسو هه وال
 کیت نه وست وه ناو، غه مگینی و خه یال؟

جهرگ کیت وهك جهرگ، من پاره نه كهرد؟
 سهر کیت سهر اوینز، قه ناره^(۱) نه كهرد؟
 کیت وه تیغ نه جهل، دوو پاره نه كهرد؟
 دل کیت له خووندا، فهواره نه كهرد؟
 کیت وهك من خهریک، په ژاره نه كهرد؟
 کام چاره دارت، بیچاره نه كهرد؟
 دل کیت وهك دلهی، من داخی نه كهرد؟
 بدرگ کیت وهك من، قه لآخی^(۲) نه كهرد؟
 دل کیت وهك دلهی، من له ماته مدا؟
 نه کیشای وه توئی، هه تیهی^(۳) غه مدا؟
 نام کام نازارت، نه كهردهن بی ناز؟
 نهوستی چون كهوك، له چه نگال باز؟
 بی مروهت بی شهرت، بی وهفا و مهجاز
 ریشهی جهرگ کیت، نه كهندهن وه گاز؟
 دل فریهنی، به نهیرهنگ بازی
 هر ساتی وه مهیل، به کئی نه سازی

۱- داری نیچدام.
 ۲- پهش.
 ۳- پارچه پولا به کی کون کونه زیرینگه ران تاله زیره ی بی ده گوشن وه راست ده کهنه وه.

چہرخ ئه فلاکن

چہرخ ئه فلاکن، چہرخ ئه فلاکن
 خودا داد زدهس، چہرخ ئه فلاکن
 چہند له جوانان، سینه سہد چاکن
 چہن ز مہحبوبان، دیدہ نمناکن
 بہ عزی گرفتار، ئه سیر خاکن
 بہ عزی کفتہ کار، پیر ہلاکن
 بہ عزی مہدھوشن، مہست و بی باکن
 بہ عزی دایمہ، له چہ کاجاکن
 پہی ہیچ کس تاسہر، نہداری سفا
 چواشہی چہ پگہرد، پیر جہور وجہفا
 «خاقان» و «قہ پەر»، ئه ساسہی «فہ غفور»
 ژکۆن جمجمہ و سپای «سہلم و توور»
 فہلہک تہخت بہخت، کیت نہ کەرد خاپوور
 ئه عزای کیت نہ کەرد، وہ لانہی زہنجوور
 پہی ہیچ کس تاسہر، نہداری سفا
 چہواشہی چہ پگہرد، پیر جہور وجہفا
 کۆشی^(۱) شای «جہمشید»، جہکۆن «کہ یقوباد»
 پشینان پیش، باوہریم وہ یاد

شیونای خه یال «فرعون»، «شه‌داد»

وه په‌شه سپای، «نهمروود» دای وه باد

په‌ی هیچ‌کس تاسه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

«پوسته‌م» وه‌و ته‌رکیب، وه‌و نه‌نامه‌وه

سائیه ژکون، «زال» وه «سامه‌وه»

«گوده‌رز» و «په‌هام»، وه «به‌هرامه‌وه»

په‌کسه‌ر وینه‌ی، مورخ بین وه دامه‌وه

په‌ی هیچ‌کس تاسه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

«که‌بخوسره‌و» چه‌نی، سپا و ته‌بل و کووس

نه‌و سان سپاو له‌شکر نارای تووس

له‌ده‌وره‌ی «کیان»، تا وه «ته‌قیانوس»

چهند ناما چهند شی، فیل و مه‌نگه‌نووس

په‌ی هیچ‌کس تاسه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

«پروئین‌ته‌ن» مه‌جرووح، ها وه تیره‌وه

«بسیژهن» نه‌سیره‌ن وه زه‌نجیره‌وه

«پسیران وه‌یسه» وه ته‌دبیره‌وه

ما باقی شهاهان وه وه‌زیره‌وه

په‌ی هیچ‌کس تاسه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

ژکون شاعیران، گوه‌هر فروشان؟

له‌بازار عه‌شق، باده مه‌نوشان

به کسر شین وه جمع، جو مله‌ی خاموشان

سەنگ و خاک و گل بالاشان پوشان

په‌ی هیچ کس تاسەر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

کۆن په‌یغه‌مبه‌ران، په‌هنمای په‌هه‌بر

ژکۆن بریقە‌ی سه‌یف، برنده‌ی «حه‌یده‌ر»

وه زۆر بازوو، دوشه‌ق کسەرد خه‌بیر

پیشه‌ی کافران، به‌ر ناوهرد وه به‌ر

په‌ی هیچ کس تاسەر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

سه‌حرای «که‌ریه‌لا»، «حوسه‌ین» مه‌زلووم

له‌ نـزوله‌ی ئـسـاه، تـفـلـان مه‌سووم

شه‌هید بین وه دەس «شمر» چاره شووم

جاش سه‌قه‌رینه‌ن خوه‌راکش زه‌قووم

په‌ی هیچ کس تاسەر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

«یوسف» وه‌و شه‌وکەت، وه‌و جه‌ماله‌وه

«زلیخا» وه‌و زلف، خەت و خاله‌وه

«عه‌زیز» مسـته‌غـرق، وه‌ خه‌یاله‌وه

«قاروون» سه‌رنگوون، وه‌ کول ماله‌وه

په‌ی هیچ کس تاسەر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر چه‌وروجه‌فا

«شیرین» وه‌و شیوه، خودا دا وه‌پیش

«خوسره‌وه» وه‌و شه‌وکەت، خوسره‌وانی ویش

«شاپور» وه قه‌لم، نه‌قش و نگار کیش

«فه‌هاد» تا مه‌حشر، مه‌نالۆ جه‌ئیش

په‌ی هیچ کهس تا سه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر جه‌وروجه‌فا

نه‌وه «ئه‌فلاتون» وه «لوقمانه‌وه»

«ئه‌ره‌ستوو» ژ کۆن وه ده‌رمانه‌وه

«ئه‌سه‌که‌نده‌ر» وه تیپ، سپاوسانه‌وه

«نادر» وه یاسای، پای ئه‌فغانه‌وه

په‌ی هیچ کهس تا سه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر جه‌وروجه‌فا

سه‌ختی زمستان، وه کول قه‌هره‌وه

یه‌خو‌ه‌شی به‌هار، له‌پرووی ده‌هره‌وه

نه‌ه‌نگان له‌تۆی، گنج به‌حره‌وه

باقی نه‌نواعات، وه چه‌ند ته‌حره‌وه^(۱)

په‌ی هیچ کهس تا سه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر جه‌وروجه‌فا

ئه‌بله‌هان مه‌سروور، وه مال دنیا

ئه‌مه‌یچه‌گه‌ردش، دنیای بی‌بنیا

ته‌خت چه‌ند شاهان، له‌پیشه‌کنیا

ته‌بل به‌دنامی، چه‌ند که‌سان ژنیا

په‌ی هیچ کهس تا سه‌ر، نه‌داری سه‌فا

چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد، پر جه‌وروجه‌فا

چند ژیر بی وه بان، چند بان بی وه ژیر

چند په شه فایق، بهر شیر دلیر

چند حق وه ناحق، چند حق کفته دیر

چند زالم وه گوشت، مه زلووم بووگه تیر

په ی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشهی چه پگهرد، پر جه وروجهفا

گوم بی وه بگار، بگار بی وه گوم

شیونا غه و غای «غَلَبَتِ الرُّوم»^(۱)

چند شوم وه بایه، چند بایه ره شوم

ئه سل نه ماگه و گو پریاگه توم

په ی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشهی چه پگهرد، پر جه وروجهفا

نه مه ندهن بازار، نه بان تازی

بیهن وه بازار، هرزه و کهر بازی

نه مه ندهن فتوای، گو فتار قازی

هیچ کس وه ره فتار، شرع نیهن رازی

په ی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشهی چه پگهرد، پر جه وروجهفا

ناکسان مونعم، وه گهنج و وه مال

کسان گشت موحتاج، وه لامشتی گال

ده رویشان په شیو، سو فیان ره جال

سو نه تان بهرجان، فروزان به تال

پهی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشه‌ی چه پگهرد، پر جه وروجه‌فا

چند شاهان مه عزول، له پرووی کورسی عاج

کام تهخت و تاجش، نه دان وه تاراج

سکه‌ی سفیدی، نه دارو ره واج

وه حه کیمان دا، دهرد بی عیلاج

پهی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشه‌ی چه پگهرد، پر جه وروجه‌فا

یه گشت له گهردش، چه رخ نه زره‌قهن

ساتن پهی کس، ساحب ره ونه‌قهن

حهمان وه ناحق، ناحهمان حه‌قهن

نه لا گهردهن کس، زهردی مه‌فره‌قهن

پهی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشه‌ی چه پگهرد، پر جه وروجه‌فا

قه‌دیم ئوجاخان، زووخاو مه‌نوشان

کونه چوو پانان، ترمه مه‌پوشان

برا پهی قه‌تل برا، مه‌کوشان

هر مه‌دهی سی جام، خوونش مه‌نوشان

پهی هیچ کس تا سر، نه داری سفا

چه واشه‌ی چه پگهرد، پر جه وروجه‌فا

نه جیبان موحاج، نازاران بی‌ناز

کور کوره نشتن، له تهلار باز

نه زده‌های نفس، ده‌هن کهردهن واز

هرزن ژ پدهر، نه دارو نه غماز

پدی هیچ کس تا سر، نه‌داری سه‌فا
 چه‌واشهی چه‌پگهرد، پر چه‌وروجه‌فا
 مه‌علوم حه‌ق‌حاق، نته‌های مه‌نن
 زولم زالمان، زور چه‌حد سه‌نن
 «نه‌حمده» ژه و بونه، به‌ك جار دل مه‌نن
 وائسل به‌دهل، به‌دهل په‌سه‌نن
 پدی هیچ کس تا سر، نه‌داری سه‌فا
 چه‌واشهی چه‌پگهرد، پر چه‌وروجه‌فا

۷
 ئەجەل

نامان نازیزان، خاتر خار مەون
 پەي فەوت هیچ کەس، دل نازار مەون
 قاعیدەي قانون، پۆزگار پاسەن^(۱)
 «دائیم المدام»^(۲) زەهرش لە تاسەن
 موهرە مەشانۆ، لە پرووی تەختە نەرد
 گا مەواچان بی و گا مەواچان مەرد
 گا شاد، گا ناشاد، گا شیرین، گا تال
 دەوران بازیش، دوورە لە خەيال
 وە برد و باختش، هیچ کەس نەنازۆ
 نەر جارئی بەرۆ، دوو جار مەبازۆ
 کارەکان گەردوون، کەس نەکەردەنەن
 پەسم نادهمی، زاد و مەردەنەن
 گەردوون نای گەردوون، هەریە کارشەن
 زانایان حەیران، لە کردارشەن
 نەر شان، نەر گدان، نەر گەر خوونکارەن
 جاش^(۳) هەر قەبر تەنگ، زولمات تارەن
 وە یەکی خەلەت، دەولەت مەپۆشۆ
 وە یەکی بادهی، ئەجەل مەنۆشۆ

وه سەفاش ھەرگیز، مەوەسن کە مەر^(۱)
 وه فاش بەی ھیچ کەس نەویەن تا وه سەر
 عاقیبت مەرگەن ھەر مەبۆ مەردەن
 مەردەن چەن مەردان، جە مەیدان بەردەن
 تۆر دام ئەجەل، جە ئەزەل تەنیان
 مو حاسیرە ی دەور، دا بەرە ی دنیان
 دانە ی تە ماعش، وه خەروار نەك مشت
 وه فەلای^(۲) فریب، فەلەك کەرد وه کشت
 مورغە کە ی بە شەر، دانە چیشەن
 سە یادە کە ی^(۳) مەرگ، لە کە مینشەن
 وه حش و ئینس و جن، زی نەفس و بە شەر
 جە ی دانە و دامە، نەمشۆ وه بەر
 ئاخەر ماوەرۆ جە نیک و جە بەد
 گیر بەو سەر حەلقە ی، تۆر دام تا ئە بەد
 «ئەحمەد» وه ی خە یال خەم و خامە وه
 مە گیل تۆش مەویت، وه ی تۆر دامە وه^(۴)

۲- جوتیار.

۱- بروامە کەن. دل خوش مە کەن.

۳- پراوچی.

۴- شەش بەیتی ئاخیری ئەم ھۆنراوە بە وه سیەتی ھۆنەر لە سەر مەزارە کە ی نووسراوە.

نه‌گهر به‌دکارم مانعم تووی^(۱)

نمو پوچه عه‌دهم، دنیات کهرد سرشت
 ویت کیشای ته‌سویر، فهرقه‌ی زیباو زشت
 وات قه‌رارداگه، له‌سه‌ر عالم گشت
 گاگا پشت وه‌زین، گاگا زین وه‌پشت
 نه‌گهر به‌دکارم، مانعم تووی
 چون که‌جه نه‌زه‌ل، سانعم تووی
 یا قایم وه‌زات، پادشای نه‌قدوس
 یا ناگاوه‌حال، مورچه‌و مه‌گه‌س
 یا دانای داوهر، که‌سان بی‌که‌س
 بالآ ده‌ست تسوو، نیه‌ده‌ست که‌س
 نه‌گهر به‌دکارم، مانعم تووی
 چون‌که‌جه نه‌زه‌ل، سانعم تووی
 یا «عالم‌الغیب»، ناگای نه‌حوالآن
 یا سماع سرپر، سینه‌ی منالآن
 مه‌سموع نمای حه‌رف، زوان لالآن
 هه‌ر تسونی که‌ریم، قه‌دیمی سالآن
 نه‌گهر به‌دکارم، مانعم تووی
 چون که‌به نه‌زه‌ل، سانعم تووی

یا له قای به رحهق، دائیم و قه دیم
 یا نهقاش نهقش، تاق زه پرو سیم
 یا ساحیب سام، رۆی ئومیدو بیم
 تۆی فایق نمای، زه عیف بهر زه خیم
 ئه گهر به دکارم، مانعم تۆوی
 چون که جه نه زه ل، سانعم تۆوی
 یا که نندهی به نند، له ده روازه ی حهلق
 یا رهوشه ن نمای، بینایان خهلق
 تۆی ئوسای بونیاد، یاسان ئه بلهق^(۱)
 تۆی نگارندهی، چه رخ موعه لهق
 ئه گهر به دکارم، مانعم تۆوی
 چون که جه نه زه ل، سانعم تۆوی
 تۆ ویت سازنای ده مان و دوندان
 رازق هر تۆنی، هر ویت مه دهی نان
 تۆ عه تا نه که ی وه «مؤمن» ئیمان
 تۆی نازل نمای، به لای ناگه مان
 ئه گهر به دکارم، مانعم تۆوی
 چون که جه نه زه ل، سانعم تۆوی
 تۆی وه ده بچووری، شوعله ی خواه رشید بیز
 تۆی له دوما ی شهو، سو بچ سادق خیز
 تۆ ئاده م وه نه فس، مه ده ری ستیز
 تۆ شیروویه ت که رد، وه خوونی په رویز

ئەگەر بەدکارم، مانعم تۆوی
 چون که جه ئەزەل، سانعم تۆوی
 تۆی ئاگا وه سەر ببادان له باهیر
 تۆ مەواح کەردە، ئاوان وه زاهیر
 تۆ بەر ماوەری، گولان له پاهیر
 تۆ ئەکی له کان، ئیجاد جه واهیر
 ئەگەر بەدکارم، مانعم تۆوی
 چون که جه ئەزەل، سانعم تۆوی
 تۆ سفیدنمای، بەرگ سیاھی
 تۆ قەرارت دان گا له رووی ماھی
 زات لامه کان، بی ماواو جامی
 پەری عاسیان، هەر تۆ پەناھی
 من عەبد عاسی، بار جه گوناھم
 بە جوز زات تۆ، نیەن پەناھم
 بوو یەر جه تەفسیر، کەردەوہی بەدیم
 بە شەرەفناکی، ئیسم «ئەحمەد» یم

ئاسیاوہ کە ی دل

ئاسیاوہ کە ی دل، پەکی کە فنگە
 لە بئى ئاوی یا، ھەروا خەفتگە
 میزان و پراشتە و سەر و پای نیە
 شیویاگە بەك جار، ئاش ھۆسای نیە
 خۆیچم سەلیقە ی، ئۆستاییم نیە
 تەوانا و ناقت، تەنیا ییم نیە
 ئاسیاو بە تالە، بئى ئاو ناگەرئ
 ئاو بیٹ بئى ئوسایش، مەنئ ناھەرئ
 ئاخ بو ئۆستایە، وە بئى بەرداشتە
 سەر و پای دەرکات، بئیرئتیە پراشتە (۱)
 وە میرا (۲) مەیل، ھەل بکا ئاوی
 ئاوی کەن تا بار، بئیرنە ئاوی

یاد وه تهن نه کهی^(۱)

وه تهن خراوه، ده سم وه دامان
 یاد وه تهن نه کهی، نامان سهد نامان!
 وه تهن کام وه تهن؟، کهی نهو وه تهنه
 نیسه خراوهی، پر له له جهنه
 وه گولشهن نه ما، وه تهن دی خاره
 پر له قومقومه و مه زووکه و ماره
 سارای بی نووره، باغی بی فیره
 بولبول باغی، بووگه «قشقه ره»^(۲)
 شیرینی وه تهن، تهواو تالی به
 تالی گشت له دهس، بهد هاومالی به
 دی وه دی مه چو، وه زعی خراوه
 وه هر دی نه چی، چ سه گه راه
 دیهات نیشتتی، نه ما به تاله
 هر سه ره ی که ره و گه فه ی گه ماله
 نهو بی حه یایی و بی نه غمازی به
 حه یفه مه لا دل، نه ر پی پازی به
 «نه حمده» وه قوریان، شق خامه ته
 هه رثان نیترار، نامای نامه ته

۱- «میرزا نه حمده دی داواشی» له سالی ۱۳۵۷ کوچی هه تاوی نه م شیمره ی له ولامی «مه لا محی الدین صالحی» که له شاری «خرم آباد لرستان بووه و پرسیاری کردوه وه تهن چونه نووساوه.

ئامۆژگاری

مەلەم بەر پەي دەرد، زامان کاری
 زام ساپیش کەرە، پەي یادگاری
 پەردەي هم و غەم، وە هم پارە کەر
 چارەي بیچارەي، هەر بیچارە کەر
 دلەي دەردینان، ^(۱) دلنەوازی دەر
 وە یەك دلداري، بەدل پازی کەر
 بنوازه بە پرووی، بازەوە فقیر
 تالی ئەغم تال، نەشو له ویر
 وە هەزار شەربەت، دانای پڕکەمال
 شیرین نەبو، تالی ئەغم تال
 دارووی «ئەفلاتون»، «لوقمان» بەدی لیش
 نیش ئەغم تال، نەبو ساپیش
 پەفیتی پەفیق، بی ئەغماز نە کەیت
 شەریکی شەریک، قوماریاز نە کەیت
 گۆش مەدەر وە حەرف، دزان بو دزی
 تا خوەت نەوینی، وە خواری و کزی
 ئامانەن عادت، وە دروڭگویی
 نە کەیت غەیر لە سلق، پراسی و خوەشخویی

وه پراسی هه‌له، وه پراس دانیشه
 وه پراسی بو خوهت، زه‌حمهت بکیشه
 پراسی سه‌رمایه‌ی، فه‌خر به‌شه‌ره‌ن
 دره‌خت پراسی، ساحیب سه‌مه‌ره‌ن
 دیبای نی‌حساسات، پاکی بپوشه
 دینت وه دینار، وه کهس مه‌فروشه
 له سه‌ره‌پینگه، سه‌رخه‌و نه‌شکینی
 تا‌خه‌و ناشوو پاشوو نه‌وینی
 ته‌نیا و نابله‌د، مه‌ده له‌مله
 ئاخه‌رگیر ئه‌خوه‌ی له‌ئاخه‌ر پله
 هه‌رگیز نه‌فروشی، خاسی وه‌خراو
 خراوه‌ی خراو، ئه‌وینی وه‌چاو
 شه‌وال نه‌که‌نی، تا نه‌ده‌ی له‌ناو
 هه‌ساوت نه‌که‌ن، با وه‌ناحه‌ساو
 هه‌روا وه‌ناحق، مه‌ی‌ره‌قسه
 زوان له‌قسه‌ی، ناحق بووه‌سه
 تالی‌ت نه‌پرسن، مه‌ی‌ره‌جواو
 قسه‌ت ئه‌می‌نی، نیمه‌و نات‌ه‌واو
 زه‌م کهس نه‌که‌یت، تا نه‌که‌ن زه‌مت
 با وه‌به‌ند زه‌م، نه‌وه‌سن ده‌مت
 ده‌م بوه‌س له‌زه‌م، با نه‌که‌ن زه‌مت
 ئه‌ر نه‌وه‌سی ده‌م، نه‌وه‌سن ده‌مت
 مه‌که‌ر وه‌عه‌ده‌ت، مینا شکینی
 تا وه‌شکیاگی، مینات نه‌وینی

بوخت ناحق نه‌که‌یت، واپزانی خاسه
 هه‌رگیز وه درۆ، نه‌یه‌زی راسه
 هه‌رگیز نه‌تاشی، سه‌رئ وه بی‌ئاو
 ریشته‌تاشن، نیمه‌و ناته‌واو
 خوهت بو‌خوهت هه‌رگیز، نه‌وی وه قازی
 ئه‌ر بیت وه قازی، زوو خوهت مه‌بازی
 وه ممبر بو‌خوهت، بچی خه‌ته‌ره
 هه‌ر سو‌جهت بکه‌یت، بو‌خوهت زه‌ره‌ره
 ئاوی برژینی، خوه‌لاسه‌ی که‌لام
 وه خه‌م و خه‌فت، جه‌م ناو‌یته‌ جام
 که‌سه‌ی بو‌که‌سی، بکه‌نی چایه
 خوه‌ی تی‌ی نه‌که‌فی و ئیتر ده‌رنایه
 هه‌ر که‌س بی‌گانه، بکاته‌ خویش خوه‌ی
 جه‌تمی‌ه‌ن وه گورگ، نه‌دا می‌ش خوه‌ی
 ئه‌ر تووله‌ ماری، په‌روه‌ده‌ که‌ری
 جه‌تمی بزانه، زه‌هرش مه‌وه‌ری
 ئه‌ر ناز به‌چه، عه‌قره‌و بکی‌شی
 نه‌شی بکی‌شی، ئی‌شی له‌ نی‌شی
 هه‌ر بنا‌نریا، بو‌ته‌واوی‌یه
 هه‌ر ته‌واو کریا، بو‌خراوی‌یه
 دی‌بایه‌ بریا، بو‌د‌رین‌ ئه‌وی
 ئه‌ریاخ‌ئ نریا بو‌برین‌ ئه‌وی
 هه‌ر مه‌نی پر‌بوو بو‌ر‌زیان‌ ئه‌وی
 هه‌ر سه‌گ‌ئ هار‌بوو بو‌کوژیان‌ ئه‌وی

كەنين وە قەھقە، ئاخىر زارى يە
 درۆ بىسى درۆ، شەرمە سارى يە
 ھەرگىز موفسىدى، مەكەر وە پىشە
 باعىس تەفرە قەي، ئەقوام و خویشە
 نەخشەي رېشە كەن، بۆكەس مەكىشە
 بىن شىك رېشەي خوەت، دەرتى لە رېشە
 ھېچ نەچىت وە سەر، دەنگ و بىلس خەلك
 باگوپت شىل نەوېت، بۆ قەي بىن كەلك
 تووش شەرتە كا، قەي پىر و پووج
 ھەشالە سوحبەت، بىن سوود و بىن سووج
 بىكەر وە عادەت، شەو بىيدارى شەو
 وە تاعەتەو، بىزار بەر لە خەو
 نالە و پالە كەر، وە دىل نەك وە دەم
 بشۆرە گونات، وە ئەسرىن چەم^(۱)
 مەلھەمەن پەسى دەرد، زامان كارى
 وە گىريانەو، شەوان بىيدارى
 بەراسى بىكە، تۆبە وە ئىخلاص
 باعىس نەجاتە، تۆبەي رىك و پاس
 ھەر كەسى نەي وېت، مورشىدىئى كامىل
 ئەگەر «لوقمانە»، شىتە نەك عاقل

★ ★ ★

وه ته‌له‌ی که‌له‌ک

به‌ک جاری ده‌ولت، وه ته‌له‌ی که‌له‌ک
 م‌له‌تی کردگه، وه ریوی و ده‌له‌ک
 له هه‌ر کوی دزو، ده‌خه‌لن بوی
 چه‌لماس و چه‌لماخ، چه‌په‌لی بوی
 چه‌کوو چه‌کوچن، چه‌قو که‌شینکه
 پ‌رپروو پ‌رودار، به‌ک پ‌روره‌شینکه
 قه‌دیم قه‌رتگو، قورمساخیکه^(۱)
 دین وه دینار ده‌ر، قه‌ره‌زاخیکه^(۲)
 یا قه‌وم فروش و، یا قازاخیکه^(۳)
 مار نا‌هامار، هه‌ر س‌وراخیکه
 هه‌م له کشوهری و، هه‌م له له‌شکه‌ری
 نه‌یکه‌نه مه‌ئموور، ب‌و په‌نج بیوهری
 فه‌نی ب‌و فنوون خزمه‌ت م‌له‌ت
 مه‌واد‌ی و م‌سادی بی‌ن قه‌درو قه‌له‌ت
 نه‌سل و فه‌رعیان نیه‌ نا‌قزن
 په‌ف‌یق قافل‌ه‌و شه‌ریک دزن
 ۱۳۴۰ی هه‌تاوی

۲- چه‌نه باز، مفت و بی‌زه.

۱- جاکه‌ش، ده‌ویت

۳- چه‌کداری ده‌ولت، عازهب.

ئامۇزگارى بۆيەك قومارباز

قاپ قومارخانى، قاپ قومارخانى
 قارۋەخانەنىش، قاپ قومارخانى
 لۇقياي لۇقىن، لۇق لە قىنگ بېرىگ
 قەدر خۇنەزان، دۆل قىنگ دېرىگ
 كۆنە دارزىگ، ۋەك كەمتار كەفتىگ
 قارى قومارباز، لە مالگەل خەفتىگ
 كەۋە پىر بوۋىگى، يالت پزىگە
 لە ھەزار لاۋە، كۆمىت كزىگە
 زىكتى زىل بوۋىگە، ۋەك مەشكەدۈچىن
 دەم ۋەك كاسە كەل، دەس لەتەچىن
 دەم ۋەك بىلۈۋچى، ئاسىياۋە كۆنە
 خوت خاس ئەزانى، بۆگەنى چۈنە
 بەدەلە ھەفتا سال، ئەمە ھالە
 ھەرشەو بۆقۇمار، مالە و مالە
 كىرىمىت زىل بوۋىگە دى ئاكەيت چارى
 ھەر خورىا مەشغۇل ۋە شىارە و شارى
 ۋە پۇژ ھىلاكو، شەو بىن ئارامى
 ئارامىت نىيە، بىۋكاسە پامى
 بەسە غەيارى، تاچە ئەنازە
 كۆنە ئەفرۇشى، ۋە نىرخ تازە

خەس لیت شیبویاگە، بلش مەخشوش بووگی
 جك و بك نەما، لاچەو تووش بووگی
 منالەكانت، پوووك و پاکیان
 نیات نانه کەیی، خوەت وە چاکیان
 خاسیت نەماگە، بە غەیر لە خراو
 عەرەقی پیست، گرد عەرەق شەراو
 عەترت نەماگە، هەر چس و فسی
 شوڵە کەیی تپرو، هەوانەیی تسی
 هەیی پەنەیی نەگبەت، بەچ پەنیکیت
 سن بو هاتگ، چە بو گەنیکیت
 بەسیە داپزیسە، مەگەر منالی
 بی حەیا تاکەیی، حەفتا و پەنج سالی
 پات هالە گوئی گوپ، نزیکە بمری
 تازە تەماتە، کەلک و مل بگری
 مەر بمری وەرنە، هەر یە کەارتە
 بو «پۆکەر»^(۱) «پامی»،^(۲) شارەو شارته
 ویل و بەرەلاو، بی سەر و دومی
 تا پۆژی پەیدای، دوانزە پۆژگومی
 نە نوپژ نە پۆژگ، نە تاعەتت هەس
 کەیی لە دەس قومار، ئیسراحتت هەس
 زوان بـووسە، لە قبەیی ناحەق
 بپرسە لە نار، شەرارەیی دۆزەق

دی که متر مینای حه‌یات بشکینه
 له پشت سهر ناحق، بو که س مه‌خوینه
 دی چیت پین بیژم، بئ ناموس و نه‌نگ
 مینای خاترت، که م بدهر وه س‌نگ
 نهر حالی ناویت، شیر خام خوه‌رده
 با حالیت بکه‌م، وه ورده ورده
 نام چه‌ت پین بیژم، مه‌شکه دوچن زک
 چه‌فت به‌د چه‌میاگ، سهر تا پا ههر لک
 هدی خوه‌ت وه قهور خوه‌ت، سا چهن خه‌یسی
 سه‌گو و خنزیری، که سیفو پیسی
 دزو دروژن، چه‌قه‌ل و چه‌په‌ل
 خویری و خه‌والو، فاسق و ده‌غه‌ل
 وه زره نییه، نور نیمانت
 له خوه‌ت له‌ق‌تسه، عه‌هدو په‌یمانت
 باز هم ماگته، واز نایهرم لیت
 نه‌شی برژنم، شیر حه‌فت ماله پی‌ت
 هیمانن ماگته، نهر زه‌مت بکه‌م
 له خراوه‌ی خوه‌ت، پسر ده‌مت بکه‌م
 بووگی وه لانه‌ی، میکروپ هه‌زارده‌رد
 ناموس نه‌فروشی، بو قومارو گه‌رد
 بئ قه‌ول و قه‌رار، بئ نیعتیاری
 تف له دیارت، ههر تا دیاری
 سه‌ودات پین سووده، ده‌س مایه‌ت پووچه
 مه‌کرت وه سه‌ شار، سه‌ده‌زار کووچه

شه‌یتان له شوومی، شیوهت بی‌چاره‌س
 له شارو کووچه، مه‌کرت ئاواره‌س
 فریو دریاگی، رازی و ناپازی
 مردنت فه‌رزه، له قوماریازی

★ ★ ★

حاجی به تاله^١

حاجی به تاله، حاجی به تاله
 حاجی وه حه‌جه چیه به تاله
 فامت نه‌مه‌نیه و، عه‌قلت مه‌حاله
 راسی بیت وه پهن، رسوای سه‌دساله
 تو چیت وه «مه‌که»، مال خودا دیته
 موسلمان نه‌ویت، کافریش بیه
 تا نه‌چویت وه حج، شه‌خسئ مه‌عقول بیت
 که‌ی نه‌وه‌ن ده‌ریه‌ن، مه‌نافع پوول بیت
 شه‌خسئ چوو وه حج، قورس بوو ئیمانی
 تو ئیمانن چوو، دینیش له بانی
 خه‌رقه‌ی شه‌رافه‌ت، که‌نیه له وه‌ر
 روو سه‌یه دیوان، خوداو په‌یغه‌مبه‌ر

۱- «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی» هم شیعه‌ی به تکاور نه‌قازای کوپری حاجی «حه‌یده‌ره‌ی کرماشانی که باوه‌نه‌که‌ی له زه‌مانه‌ی حکومته‌ی «شاه‌دا له ده‌بیرستانی شه‌وانه ده‌رسی پیاوانی گه‌وره‌ی وتوه‌ته‌وه»، نووسیوه.

ماشین شەخسى، زنده گى سەرشار
 سەرروت و ده ولت، پول بى شمار
 ناخر عومرتو، نهوئل مالدارى
 باب له عنتى، له ته مه عكارى
 به رگه شته حاجيت، خيلافت نيه
 پول و نه نفع داين، كه فافت نيه
 لهى ناخر عومر، وه به دل خواه شيت
 داخل له جنبه، جبهه جاكه شيت
 زن حاجى نه سلن، سه وداى نيه
 نينشا و نيملاو، مه فادى نيه
 يه به دبه ختيت بى، كى وادارت كرد؟
 رشوه داي وه زور، سه وادارت كرد؟
 ته والت كه رده و زه ريف و نه زيف
 چمان وه دمس خومت، ده يده وى وه حمريف
 نه مر به مه عرووف، نه مى له مونكه ر
 نه گه ر ديسندارى، بگه رى وه نه زه ر
 حاجى خه رفو، بى مه غزو هووشى
 بى همه چيزو، نامووس فرووشى
 حاجى رسوايت، لهى شاره به سه
 ژنت وه زك پير، چووده مه درسه
 نه پراى گوزه ران، مه عاش حاجى
 گه رد شاگرده يل، كه يدن وپراجى
 تو كه حاجيت و، شوغلت عه لافه
 كار بى ره ويه، وه تو خه لافه

نه‌مینی له ده‌ور، هر بچوو گم بوو
 عه‌یب نیه ژنت وه موعه‌لم بوو
 تا ده‌رسی بویشی، دو دورس خوه‌نیه
 حاجی نه‌پام بویش، دی چه‌ی مه‌نیه؟
 حاجی دارزیه‌ی، یه‌چوو مه‌نیه
 برج وه برج پویل، ژنه‌ت سه‌نیه
 له ره‌نگ گه‌ردیایته، نیلیه‌و بیته
 ده‌س له دین کیشای، پویلیه‌و بیته
 حاجی «حه‌یده‌ر» بیت، بیت وه حه‌یده‌ره‌ک
 وه پال‌دوم ده‌رچیت، نه‌ویت وه به‌ره‌ک
 «نه‌حمه‌د» نه‌ر ره‌فتار، حاجی گه‌ل واسه
 تف له سه‌رومل، نه‌ویانه خاسه

باسی مورثیدانی نه هل حق

پیر پاک نه زهر، پیر پاک نه زهر
 نا «سید براكه» پیر پاک نه زهر
 نهر مه كهر دوه سینگ، سیایه ك نه زهر
 ته بدیل مه كهر دش، به دانهی گه وه هر
 جه فسل زمان، وه رو قه هاری
 مه داش وه میهمان، میوهی به هاری
 صحیح القولن له نه هل شعور
 له دهی ناوهردهن، شامی و نه نگوور
 دارای كهرامات، كه شف و كهره م بی
 چهند صاحب كهره م، له دهورش جه م بی
 كلام ته موور، زه مزه مهی جه مش
 نالهی مه ستانهی، دهور حهره مش
 هو هووی دهر ویشان، ته كیه نشینش
 سه رشار له بادهی، لوتف پرتیش
 بهند دهر ناوهران، گوشهی جه م خانه ش
 موسته فیز وه فه یز، خاك نا ستانه ش
 سوز سه دای سهوت، چزه و كزهی دل
 دل نهر جه سینگ بی، ماوردش وه كول
 «نه حمده» نی دونهی، دوون مه كاره
 هر به كارشهن، شووم به دكاره

عامی و عالم و سدید و ثاغه و شیخ
 بنچینهی قه‌لای کیش نه‌که‌ند جه بیخ
 بهی ته‌ور چه‌رخناش، چه‌رخ پرستم
 ته‌کیه‌داریش‌دا، نه‌و وه «سید روستم»
 به‌فه‌زل و به‌خشش، به‌عه‌تاو که‌رم
 بن شک شایه بی، خاس تر له «حاتم»
 سه‌ر سپرده‌ی خاک، نه‌و زاته پاکه
 جاگیر جادار، نا «سید براهه»
 دارای که‌رامات، کان کوی که‌رم
 که‌رم‌دار نه‌وی، کس وک «سید روستم»
 چون خوه‌ر ناوا بی، له‌مه‌غرب زه‌مین
 زه‌ره‌ی باتن‌دا، وه «سید شمس‌الدین»
 «شمس‌الدین» چون شه‌س، مه‌شرق بی‌تاین
 پو‌شن که‌رد وه‌نور، ناداب‌نابین
 پایه‌ی نوستوار، بورهان‌حق بی
 سیمای سه‌عاده‌ت، شه‌وق شه‌فوق بی
 نوستاد نیرشاد، نه‌هل‌حق وه‌حق
 ده‌لیل بورهان، باتن‌بی‌و مو‌تلق
 ته‌ی که‌رده‌ی راگه‌ی، راسی‌وه‌نی‌خلاص
 په‌ی به‌رده‌ی نی‌کسیر، کیمیا‌شناس
 نایافت‌نایاب، نادر‌نامی
 بوله‌ند بی‌پایه‌ی، عالی‌مقامی
 شیر‌بی‌نه‌ندیش، بیشه‌ی هونه‌ر بی
 نیت‌خاب که‌رده‌ی، ساحیب‌نه‌زه‌ر بی

بوزورگه‌واریش وا به‌رمه‌لا بی
 به‌رخوردار پوژ قال و به‌لا بی
 پیر مه‌یخانه و، نازکیش ناز بی
 خه‌تم سر حه‌لقه‌ی، نه‌هل نیاز بی
 فه‌یاز فازل، مه‌سنه‌دشین بی
 محبوب القلوب، نه‌هل یه‌قین بی
 نه‌وید نه‌وای، جه‌رگه‌ی ماته‌م بی
 ده‌رمان دلان، دل‌ه‌ی پرغهم بی
 ره‌هنمای ره‌هبر، راگه‌ی راسان بی
 چون سه‌رو سه‌ر ته‌ل، بی‌شه‌ی خاسان بی
 باز هم جه‌رخش وهد، جه‌رخ چه‌پ‌نگین
 تاج «شمس» نیا، وه سه‌ر «نصرالدین»
 نور بینایی، دیده‌ی نورین بی
 جاگیر له‌قلبو، گیان شیرین بی
 جه‌لال و جلوه‌ی، جه‌م‌نارای جه‌من
 جه‌م‌نمای خاتر، خاتر ناجه‌من
 شا باز شه‌ش دانگ، ته‌لارخانه‌ی جه‌م
 ستاره‌ی شه‌مس و، نه‌وه‌ی «سید پوسه‌م»
 حه‌ق کو‌تا نه‌کات، تا دیر زه‌مانه
 زه‌په‌ی نوور وه‌شت، له‌و خانه‌دانه
 وه‌و «سولتانه»^(۱) وا، وه ساقی ساقن
 «نه‌حمده» به‌دیدار دیده‌ت موشتاقن

دانش

نارامش دونیا، گشت به دانشه
 دونیای بی‌دانش، که‌ی نارامشه
 کشت مه‌زره‌عی، دانش پر به‌ره
 کشت بی‌دانش، به‌هره‌ش خه‌ته‌ره
 بوستان فه‌زلن، پرله میوه‌ی فام
 دانشه پایه‌ی، بوزورگی^(۱) و مه‌قام
 گول باغچه‌ی عیلمن، وا پر سه‌مه‌ره
 دانسی سه‌مه‌رش، دوپو گوه‌ره
 دانش شه‌وق و زه‌وق، فه‌خرو سرووره
 بی‌دانش له زه‌وق، زنده‌گی دووره
 شه‌خس بی‌دانش، که‌ره و کویره و لال
 بی فه‌مه‌و شعور، بی‌عه‌قله و که‌مال
 دانش سه‌رچه‌شمه‌ی، نیمان و دینه
 دین بی‌دانش، دی^(۲) که‌ی شیرینه

کار

«مەحی الدین» وە مەیل، «مەحی الدین» وە مەیل
 بەك رۆ «مەحی الدین» مەیلش كەرد وە مەیل
 بە وینەى مەجنوون دل لە غەمان كەیل
 شەهید شەیدای شیت شیوهى لەیل
 وە ئارەزوى لەیل پرو كەرد وە دووجەیل
 مەریزا جە شەوق ئەسرینان چون سەیل
 بە وینەى فەرهاد دێوانەى دیرین
 شیت شەیدای شەوق شیرینی «شیرین»
 چاكددا وە كەمەر بازوو كەرد گۆشاد
 تەن دا وە قەزا یەزدان كەرد وە یاد
 واتش: یا بى چوون وە ئومید تو
 قولەنگش هۆرگەرت پرو كەردش وە كو
 واتش وە قولەنگ: كارم زەروورە
 داوام هەن چەنى كوئى «كانى كوورە»
 یا بکەر وە گەنج بى پایان غەرقم
 یا نیش مەودات غەرق كەر لە فەرقم
 یاوا وە چەشمە جوشاو خوروشا
 چەن كەفنى لە ئاوسەرچەشمەش نوشا
 واتش: سەرچەشمەى حەیات و ژینم
 «شیرین» و «فەرهاد»، بەستەن یەقینم

سا تو بیچ چون شیرین بی وه‌فا مه‌به‌ر
 جه‌فاکیش توّم بی س‌فا مه‌به‌ر
 شه‌رته بتاشم وه تیّشه سه‌نگت
 به‌رز کهم له عالم ناوازه‌ی ده‌نگت
 مه‌غسلّ ده‌م سارات پر له جه‌لا کهم
 خاکت موتابق خاکه‌ته‌لا کهم
 سه‌نگت گشت به دور له‌عل و گه‌وه‌ر کهم
 چه‌شمه‌ت وه چه‌شمه‌ی حه‌وز که‌وسه‌ر کهم
 خاسته‌ر له فه‌ره‌اد یادگاری کهم
 تا ناوی کافی وه لیّت جاری کهم
 وشک بایرت خو‌په‌م و نه‌رز کهم
 چون «لبنان» وه باغ ناوازه‌ت به‌رز کهم
 نه‌قشی بسازم یادگاری کهم
 ده‌ورو به‌رت گشت وه گولّ‌کاری کهم
 حه‌وش و حه‌ولت گشت په‌ی یادگاری
 گشت بکه‌م وه کشت گولّ و گولّ‌کاری
 وا بو له نه‌تراف په‌ری دیده‌نت
 به‌یون په‌ی له‌زه‌ت ناو نوشیده‌نت
 مه‌بو وه ته‌رحیّ ناوت جاری کهم
 به‌هره‌به‌رداریت له مرواری کهم
 یادگار ده‌ور پوژ‌گاری کهم
 ناوت وه شه‌فای ده‌رد‌کاری کهم
 چوار ده‌ورت وه باغ میوه ئحداس کهم
 نسته‌خریّ وه مه‌یل مه‌رامم خاس کهم

بهر بایرت وه کشت زایه رکهم
 کان جه واهیر وه لیت دایه رکهم
 تهخت نشنتت وه دلخواهی کم
 قابل وه نشتن شهه‌نشاهی کم
 نامت له ده‌ولت «نیران» مه‌شهورکهم
 سه‌نگت سه‌رتاسه‌ر وه سورمه‌ی «تور» کم

جواو چه‌شمه:

چه‌شمه له جواو «محمی‌الدین» بهی ته‌ور
 شیرین چون «شیرین» له پرووی شهرم شه‌ور
 واتش: نهی «فه‌رهاد» په‌نج به‌رده‌ی تا‌قیم
 به‌وشه‌رت باقی بو‌حه‌یات با‌قیم
 نه‌ر ریشه‌ی کاوم به‌راری له بیخ
 پاره پاره که‌یت وه سه‌ر مه‌ودای تیخ
 جه‌رگم نا‌او‌یزان بکه‌ران له میخ
 گیان شیرین شه‌رته لیت نه‌که‌م در‌یخ
 بشکاوه جگه‌ر سه‌ر قوله‌ی کاوم
 جاری که‌ر له چه‌م هووناو چاوم
 وه زور با‌زوو، وه نی‌ش تیشه
 به‌رئاو‌ره سه‌نگ سه‌ختم له ریشه
 شکاف ده‌ر سینه‌ی سه‌نگم چون په‌له‌نگ
 بازکه‌ره مه‌جرای ناوم وه قوله‌نگ
 هه‌ر که‌سی له کار نه‌بو‌هه‌راسان
 مو‌شکل‌ته‌رین کار مه‌که‌رو‌ئاسان

واضح له «چه‌شمه کۆره» شنه‌فتش
 خورو‌شا غیرهت چون نار وه نه‌فتش
 به‌رئاما چون شیرجه‌نگی له بیسه
 بهی ئه‌حیای ئاوش ده‌س دا و تیشه
 کاو سه‌ر قوله‌ش ئاوه‌رد وه دامان
 خیزیلا له «چه‌شمه کۆره» ئه‌لئامان
 وه زۆر بازوو مه‌ودای قوله‌نگش
 فه‌له‌ك شكواوا په‌راشهی سه‌نگش
 وه تیشه‌ی فوولاد وا تا‌شا سه‌نگش
 مه‌نمانا جه‌ دوور چون بلوور په‌ نگش
 په‌راشهی پرشنگ ئه‌لماس سه‌نگ‌پر
 خیزیان مه‌پیزیان ریزیان وینه‌ی دوپ
 ریشه‌ی مانعش، له‌ ریشه‌ بپری
 چاك كهرد گریبان سه‌رچه‌شمه‌ش دپری
 نه‌ وه پۆ ئارام نه‌ شه‌و بی‌ خاوش
 تا بازكه‌رد مه‌جرای مه‌مبع ئاوش
 ده‌ی سا وه‌ك «فه‌ره‌اد» كه‌مه‌ر شكواوا
 به‌ئس حاسل نه‌كه‌رد وه‌ مه‌تله‌ب یاوا
 ئه‌و مه‌رده مه‌رده پشتكارش بو
 جای ده‌س دیاری و یادگارش بو
 بار پاسی مه‌ردان تاقت کاره
 شه‌خس بی‌تاقت هه‌ر باری لاره
 نه‌ر ئاو وه‌ نه‌رمی کار بکات بی‌ده‌نگ
 سو‌راخ مه‌که‌رو سینه‌ی سه‌خت سه‌نگ

جای سهد من گه ندوم وه مه وداى قوله نگ

دایه ر کهر دو کشت له سوراخ سه نگ

ده و روبه ر چه شمهش وا وه گول کالان

بى وه ته فریگای نازک نه وهالان

نازیزان دهس دهس وه ناره زووی دل

مه شیان وه سهیران سه رچه شمه ی پر گول

مه ویان وه زینت زیب نارای گولان

فیشته ر بى شیوه ن شین بولبولان

بى کاره دایم، کارى خراوه

له ناو ئیجتماع، نساوی به دناوه

سفره ی کارگر دایم پر نانه

بى کاره بى نان هم بى ئیمان

ده سمایه ی بى کار کویری و کزی به

ئاخر بییکاری دزی و حیزی به

بى تاقهت له کار کارى خراوه

بى کاره کارى هر ناته واوه

کارگر مه حبوب، نه نزار خه لکه

بى کاره گوشتی تاله و بى که لکه

بى کاره کارى دایم ناقزه

خوداوه ن له عهد بى کار عاجزه

کارگر دارا و سا کارو که لکه

بى کاره کارى سه رباری خه لکه

کارگر ساحیب میکنهت و ماله

بى کاره لات و شووم شه رکاله

هه‌ندی له پیش بینیه‌کانی «میرزا نوحه‌حمده‌دی داواشی»^(۱)
 هه‌ر وا بووگه‌و هه‌ر وا ئه‌وئیت

خوشک و برای مه‌هابادی
 گشت لی بدهن ته‌پلی شادی
 کور و که‌نیشک و ژنو پیاگ
 هه‌ل کهن به‌یداخی نازادی
 ★ ★ ★

بو نازادی له مافی ژین
 به‌یه‌کیه‌تی و به‌هیزی تین
 چ کاربگه‌ر چ زارعین
 تین هه‌لده‌ کهن مورته‌جمین
 ★ ★ ★

هه‌روا بووگه‌و هه‌روا ئه‌وئیت
 ئاخه‌ر ئه‌مر هه‌روا ئه‌وئیت
 ★ ★ ★

ئیران وه‌کوو ته‌نوور ئه‌وئیت
 پهر له ئاگری سوور ئه‌وئیت
 بلادی فارس خاپوور ئه‌وئیت
 پهر له شین و شتوور ئه‌وئیت
 ★ ★ ★

۱- «میرزا نوحه‌حمده‌دی داواشی» ئه‌م هونراوه‌یه له سالی ۱۳۱۵ی هه‌تاوی گوتوووه به‌لام به‌داخه‌وه زۆربه‌ی
 ئه‌م شیعرا نه‌ه‌وتاون وه هه‌ر ئه‌مه‌ی لی ماوه‌ته‌وه.

هه روا بووگه و هه روا نه ویت

ئاخر نه مر هه روا نه ویت

★ ★ ★

ده می دوره ی مه لا نه ویت

ئیران پر له به لا نه ویت

سه نگه ر له سه رقه لا نه ویت

قه تل به ناو «الله» نه ویت

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نه ویت

ئاخر نه مر هه روا نه ویت

★ ★ ★

تا بی ته قه ی داس و چه کوش

گویی شل مه که و بگره و بکوش

با بزانی غه یر له نه مه

باقی خشه س و مشه مش

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نه ویت

ئاخر نه مر هه روا نه ویت

★ ★ ★

جه نگی سیه م شروع نه ویت

له هندو چین وقوع نه ویت

قه تعی توبه ی نه سووح نه ویت

شیووعی ساحیب فتوح نه ویت

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نهویت

ئاخر نه مر هه روا نهویت

★ ★ ★

دهستی تره خه ریک نهویت

نیسلام لهوا شه ریک نهویت

شه مع شه معوون تاریک نهویت

پئی زنده گی باریک نهویت

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نهویت

ئاخر نه مر هه روا نهویت

★ ★ ★

مساواتی دایم نهویت

دهستی نیسلام قایم نهویت

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نهویت

ئاخر نه مر هه روا نهویت

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نهویت

جهنگ و غه و غا به ریا نهویت

زلم زالم کو تا نهویت

دهست مه زلوم بالا نهویت

★ ★ ★

هه روا بووگه و هه روا نهویت

ئاخر نه مر هه روا نهویت

نه‌گه‌ر ده‌رییت شیر له بیته
 نه‌روی و ما وی^(۱) بی‌نه‌ندیشه
 وه قوله‌نگ بی یا وه تیشه
 نسه‌شی بشکینین نه‌م پیشه

★ ★ ★

هه‌روا بووگه‌وه‌روا نه‌ویت
 ناخر نه‌مر هه‌روا نه‌ویت

★ ★ ★

تاکه شیعر

تاریخ ده‌وران، دنیا بخوینین
 دوژمن نه‌ر شیروی، پستی بشکینین

★ ★ ★

چه ته‌حوالات، سه‌خت ناما و ویه‌رد
 نامه‌رد گووی مه‌ردی، له مه‌یدان نه‌به‌رد

★ ★ ★

تاکه‌ی دل وه مه‌یل، بی مه‌یلیت ریش بو
 مه‌بو چیش که‌رو، ته‌کلیفش چیش بو

★ ★ ★

ده‌ست هه‌وسار‌که‌ر، بو‌که‌ر سه‌رت

نه‌وا‌که‌ناو‌ی، بکه‌فیته به‌رت

★ ★ ★

مورغ الف‌راق، هه‌ر شه‌و وه تا‌قی

هه‌ر تا‌ق تا‌قشه‌ن، حه‌ق تا‌قه‌و با‌قی

★ ★ ★

بی وه ک‌ری‌پوه‌ی، زه‌مه‌ه‌ریر سه‌رد

سه‌نگ مه‌بیا وه ناو، ناو مه‌ویا وه به‌رد

★ ★ ★

مه‌ردانه وه شو‌ن، نامه‌رد نه‌که‌فی

به دل بیدار به‌ر، به چاو نه‌خه‌فی

★ ★ ★

بار زلم و زور نه‌کی‌شین وه دوش

نه‌کی‌شین قسه‌ی ناحه‌ساو وه گو‌ش

★ ★ ★

شاعیر چون روسته‌م، مه‌یلش بو وه فه‌رد

مه‌که‌رو هه‌زار، قوله‌ی قاف وه گه‌رد

★ ★ ★

بی وه ستاره‌ی، سه‌عد ئیرانی

ئه‌ر ئاخه‌ر نه‌بو، وه په‌شیمانی

★ ★ ★

ثافه‌رین

ثافه‌رین خاست، شکان پیشه‌ی خوهت
 تیشه‌ی به‌دنامیت، دا له ریشه‌ی خوهت
 مادی و ریایی و، بنی وجدان بووگی
 مه‌علووم بو سوود خوهت، بنی ئیمان بووگی
 که‌فتیه بازار، به‌دی و گوم ریایی
 له گه‌ل چهند نه‌فه‌ر، نه خوهت ته‌نیایی
 خاس وادارتیان کرد، له ریگه‌ی ریایی
 بردتیان به‌ریی، خودا نه‌شناسی

★ ★ ★

نهر هه‌ی مال خراو

نهر هه‌ی مال خراو، نعمت زایه‌که‌ر
 عومرت فانیه، فکر ویت بکه‌ر
 فکر ویت بکه‌ر، نهر هه‌ی دیوانه
 وه‌ختی خه‌به‌ر بی‌ت، به‌جیت وه لانه
 لانه‌ی زلماتی، پر خوف و خه‌ته‌ر
 هه‌ر به‌جیت وه تی، دی نایه‌ی وه دهر

★ ★ ★

کالی گولآلهت

کالی گولآلهت، یاخوا کال نهویت
 شیرینی شیوهت، هەرگیز تال نهویت
 کام پۆ له دهور، دنیا باقی بی
 سه‌رگه‌رم سه‌ودای، باده‌ی ساقی بی
 ★ ★ ★

خودا حافظت

کەسێ ئەرجه من به دڵ پێشا بۆ
 یا خو چەنی من رهنجی کیشا بۆ
 گه‌رده‌نم ناسازاد بکه‌ران ئارۆ
 گه‌ر به دڵ روخست بده‌ران ئارۆ
 خودا حافظت من شیم وه‌ پاره
 دیدنی دیدارها شیو بپراوه
 ★ ★ ★

ئە‌ی چه‌رخ

له‌ پرسی ئە‌ی چه‌رخ، چه‌واشە‌ی چه‌پ‌گۆون
 عه‌یار هه‌فت‌پاز، جادووی پرنه‌فسوون

چیش و اچوون چهنیت چهرخ چهپی واز
 جادووی پرنه فسوون عه یار حهفت راز
 راسیت چهنی کهس، تا سهر نه وه ردهن
 وه کام تهخت و تاج، بازیت نه که ردهن
 چیش مه بۆگه ردش چه پت وه راس بۆ
 تا مهردان له بهند نامه رد خه لاس بۆ
 ★ ★ ★

تۆویت کهر قازی

نازیز مه رگ ویت، تۆویت کهر قازی
 بهی زلف یا روخسار ئاوات مه وازی
 بهد بهخت بای ئه گهر، پاسه بیت رازی
 دل ویت نه ده ری وه مای حجازی
 ★ ★ ★

مه جنوون وه بی تۆ

مه جلس بین باده ی، مه یلت خواهش نیهن
 مه جنوون! وه بی تۆ له یلت خواهش نیهن
 باده ی بین واده ی، ئه جهل نوش که ردی
 چون خه سره و شیرین، فه راموش که ردی
 ★ ★ ★

سەری چەنی تۆ

سەری چەنی تۆ، نەنالۆ شەوان
 یا پاین پەیی لات، نە یۆ وە دەوان
 ئەو سەر سەرنگوون، گل کۆی تازە بۆ
 ئەو پاگەزەیی مار، بی ئیجازە بۆ
 ئەو کەس نە کەرۆ، سەیران باغت
 مەست نە بۆ بە سەیر، بەرزی دە ماغت
 دەست و پا بەستەیی، جەلاد گەور بۆ
 ئەو جە ئەو فیشتەر، سزاش سەد تەور بۆ

تەنە مە دەری

تەنە مە دەری، لەی پۆزگارە
 ھەر گۆل مەوینی، پابەند خارە
 تویچ بەک خارینکی، ھای لە پەرەیی گۆل
 دڵ گۆل لە ئیش، نیشت مەدۆ چل

زەمان پیری، گەرمی مەیل سەرد کەرد
 گەرمی و نەرمی دڵ ھەر دوو کەرد و بەرد

عه‌قل وه کهله‌س

عه‌قل وه کهله‌س نه‌ک وه مه‌لایی

نان وه خوداس نه‌ک وه فه‌لایی

★ ★ ★

خودا بـدا پرزق که‌سئ

له ئاتای غه‌یو بوئی نه‌ره‌سئ

خودا بوورپی پرزق که‌سئ

چاروی نه‌قوچئ و ده‌می نه‌وه‌سئ

★ ★ ★

«له‌یلا» فدای مه‌یل

«له‌یلا» فدای مه‌یل، دلّه‌ی که‌یلت بام

فدای سهردی ئاه، گهرمی مه‌یلت بام

فدات بام سه‌وزه‌ی، باوه‌فاو مه‌یلم

وه مه‌یلم مه‌دام، جه‌ غه‌مان که‌یلم

خه‌یلبیوه‌ن خه‌یال، خالت جه‌نی غه‌م

چو‌قم مه‌ده‌رو، شه‌و تا شه‌فه‌ق‌ده‌م

تا له مه‌ردومه‌ک، دیده بو نوورم

به‌ دین دیدار، دیدت زه‌روورم

★ ★ ★

سەوزەم، ئەسیرم

سەوزەم ئەسیرم، سەوزەم ئەسیرم
 زانای وە چە تەور، بەردی ئەسیرم
 وە چە زەنجیری، کەردی زەنجیرم
 وە چە دامنی دای، تا مەحشر گیرم
 وە چە مەراقنی^(۱)، واکەردی پیرم
 بەردی وەفاو مەیل، وەرین لە بیرم
 ★ ★ ★

ئەگەر دوو دیدەت

ئەگەر دوو دیدەت، وە باز بنمانی
 باز خجلی مەبۆ، لە بازگەردانی
 سیمای سوورەتش، مەغسەل دادە بۆ
 پەیی دڵ پەسایی، دڵ نامادە بۆ
 دیدەش وە بادەیی، مەیی مەس کەردە بۆ
 وە ناحق قەتل، چەن کەس کەردە بۆ
 لباس عەزاش، لە بەرکەندە بۆ
 زلفش وە شەمال، شادی شەندە بۆ
 ★ ★ ★

شەرت بۆجە داخت

شەرت بۆجە داخت، شوخه‌كه‌ى چاومس

يەك نەونەمامى، باوهرم وه دەس

بنيشوم له ساش، وه نارەزوى دىل

بۆ بنيم وه بوى، زلفش چون بولبول

غەمخوار نازكيش، بنيشۆ وه لام

بەرئاوهرۆ خار، بى مەيليت له پام

راسته تۆ نازكيش، هم نازارەنى

وهلى بى رەحم، دىل نازارەنى

هەندێ له بیر و هەری یەکانی «میرزا ئەحمەدی داواشی»

«میرزا ئەحمەدی داواشی» لە شاری «پاوه» میوانی یەکنی لە دۆسانی دەبنی که خیزانی ناوی «کەوکەو» دەبنی وە کاتی نیمەرۆ خوهراکى کووکوویان بۆ ساز دەکا، «میرزا ئەحمەد» بۆ دەس خوشانەو سپاس و ریزگرتنی ئەو خانمە فی البداهە ئەم شیعراوە دەلیت:

یا من پیر بووگم، نە ماگە هوشم
یا سەدای «کەوکەو»، مە یۆ نە گۆشم
ئەو کووکووی کۆکۆ، «کەوکەو» ئاوەردەن
وە شتەرەن جە کۆ، «کەو» کەواوە کەرەن

«میرزا ئەحمەدی داواشی» ئەم شیعەرەى لە ولامى دەم چە پەلێ سەرگوردینكى كورد سە پارت بە گەلی كورد گوتوو.

خۆ كورد باوك كورد، باواگەورە كورد
ئێژى: كورد كەرە، جە ناب سەرگورد
چە یفە ئەسل خوەت، بەرداگە لە دەس
بووگی وە نوکەر، بیگانەى تەرەس
هەر خوەت چە پەلێ، سەرتا پە هەر نەنگ
نە هیچ گەلێ، وەك كورد بافەرەنگ

«میرزا ئەحمەد» ئەم شیعەرەى بە کەسێکدا وتوو کە بێ شارەزایی و زانستی دینی بۆ خەلك فتوای شەرعی داو:

نە مەلاو نە نیمەمەلا
بـئـى سەوادو دەم بەرەلا

بو گیان مه‌ردم بویته به‌لا
 ده‌روون مه‌فره‌ق پروک‌ه‌ش ته‌لا
 به‌سه نیتر ده‌مت بو‌ه‌س
 فتوا مه‌ده له پرووی هه‌وه‌س

«میرزا نوحه‌دی داواشی» نهم دوو به‌یته شیعره‌ی کاتی مال ناوایی له یه‌کئی له
 دوسانی خوشه‌ویسی ده‌لیت:

حوکم حا‌ک‌مه‌ن، مه‌رگ مو‌فا‌جا‌ت
 پا‌زی‌م وه مه‌ر‌ده‌ن، نه‌ک دوور بام جه‌لات
 وه مه‌ج‌بوور به‌رووم، پرووی ویم وه پاوه
 مه‌یلت مه‌کیشو، پام وه دماوه

«میرزا نوحه‌دی داواشی» نهم چهند شیعره‌ی له ولامی «سازنه» یه‌ک‌دا‌گو‌تو‌وه
 که بنی نیحترامی کردووه.

من نه‌گه‌ر کو‌ر‌م، خو‌خو‌ه‌م نه‌نو‌ین‌م
 ده‌وله‌که‌ت نه‌د‌ر‌م، سا‌ز‌ت نه‌ش‌ک‌ین‌م
 وه‌ک به‌ر‌دو ئاسیاو، نه‌چ‌ن‌م نیقت
 زه‌نگ نه‌ده‌م سا‌ز‌ت، نه‌و‌ر‌م پیقت
 له جیایی نه‌نعام، کراس و‌که‌وات
 سه‌ره‌گه‌وره‌که‌ی، نه‌و‌ر‌مه‌ دوات

روژی له روژان «میرزا ئەحمەدی داواشی» به ده عوه تی سەرداریکی «باوه جانی» له گەل قوینخایه كدا به سواری دوو ئەسپ دەروڤن بو گوندی «میرناوا» کاتی ده گەنه بهر مالی ئەو میره «نال به ند» خه ریکی نال کردنی ئەسپی ئەمیرده بی. سەردار به ئەو په پری ریز و خوشحالی وه له «میرزا ئەحمەد» ئیستیقبال ده کا و ئەلی، پیم خوشه له م حاله دا شیعیریمان بو بفرمووی. «میرزا ئەحمەد» دیش گورج ئەم تاکه شیعره به یان دکا:

گەر هه کته ئیمه له خۆت خوه شحال کهیت

ئەشی ئەسپ من و ئەم قوینخانال کهیت

روژی شاعیری به «میرزا ئەحمەد» ئەلی:

ریزه ریزهت کهم، وهك ریزه ی کاشی

خاست ئەناسم، «ئەحمەد داواشی»

«میرزا ئەحمەد» له جوابی دا ئەلی:

مه نقوشه ن وهك نه قش، دانه ی نه قاشی

به لی پیم ئیژن، «ئەحمەد داواشی»

باوك من داواشی و، کار به دهس نو دی و

ئەمه کولۆیه قەن، ناو باوك تو کی و؟

هیچ مه نعت ناکه م، لی ت ناگرم تاوان

کی قسه ی گرتگه، له به چکه گاوان^(۱)

دەمت برك ئە دەهێ، هیچ نیهن باکت

نسانە کە ی ساوکت، ئە نیمە چاکت

پەلامت تێ دەم، وەك پلنگ پەرجۆش

ناگە یە تە دادتا، هەزار «ئازەرنۆش»^(۱)

کابرای شاعیر دەلی: باکا کە یشم بێرم، «میرزا ئەحمەد» ئە لی:

مەر ئە مە بازار، خەرات و دۆمە

کا کە یشت بیری، بو گە لە کۆمە

رۆژیک هۆنەریک بو تاقی کردنە وە ی «میرزا ئەحمەدی داواشی» ئە م

موعە ممایە بو دە نییری:

وە سفیم مە نزوورەن، دانای سوخەن سەنج

ئە وە ل حەرفش نو، ئاخەر حەرفش پەنج

ولامی میرزا ئەحمەدی داواشی:

ئە و کە س تو جەرگت، بە موژەش هەلارە

حەسبش نە سی، حەرفش چوارە

وەك سەر حەدداران، جە شاهان یاخی

هەرهای لە هەوەس، قاپی و قاچاخی

وینت مەخفی کەردەن، جە پەنای پەردە

وە رۆژا عابەد، وە شەوا جەردە

روژى «فاتمه» خانم هام سهرى «ميرزا نوحه‌دى داواشى» ته‌ليت توّ هم هموو
شيعرانه بوّ خه‌لك ده‌ليت بوّچى شيعر يکيش له وه سفى من ناليت «ميرزا
نوحه‌دى» يش هم چهنده به‌يته له ولاميا ده‌ليت:

شه‌مال ده‌خيله‌ن، وه ياد جاران

سهرى بکيشه، وه «کانى خه‌يران»

دوور وه دوور، سيمای «فاتمه» نه‌وينى

هوشت بى شه‌مال، مل خوهت نه‌شکينى

فرييت نه‌دا، وهو خال و ليوه

بترسه راکه، ژن نيه ديوه

پاشان فاتمه خانم ته‌لى: خوزگه نه‌ده‌گوت شيعرم بوّ بلى «ميرزا نوحه‌دى»

ته‌لى: خانم خه‌جاله‌ت به‌خوم شيعر به‌قواره‌ى خاوه‌نيا ديت.

«ميرزا نوحه‌دى داواشى» هم چهن شيعره‌ى بوّ خانى زورکار نووساوه به‌لام

به‌داخه‌وه زور به‌ى هم شيعره‌فه‌وتاره

ئاغه‌ى مال ويران

ئاغه‌ى مال ويران ژن وه زوره‌که

له مال دهر کرياگ حال ناجوره‌که

ھەي لە شەلېل^(۱) شېر پالوۋ دېياگى
 لە بەرەك و ژىرزك، شۆر و بېرپاگى
 ساختمان نەوساز سەدسال لەمەوبەر
 نە دەروازەي ھەس نە دەر نە پەيكەر
 مەنزىلگاي دەل و تىل و تسانجىە
 سەگ تىبا بىخەفنى ناحەلانجىە
 ماشىنىكى ھەس مودل سى وشەشە
 خاسە بۆ شۆرەت دلى پىن خوەشە
 گازى بەرەكسە بۆ فەرمان بېرىن
 بۆقى نەماگە مەگەر وە تېرىن
 دىفرنسىال خراۋ گىرېوكسى لارە
 وە بۆق پىن ئەكا سوح تا ئىوارە
 موتىرى داغانە وە روغەن سووزى
 شارى كەپ كىرگە شىرەي ئەكسووزى
 چوار لاسىكى ھەس بووگن وە ھەسان
 بۆ پەنچەرگىرى ھە رنان ھان لەشان
 لە يەك دەسەناز فەنەر ئەشكىنى
 گاۋى رىن بكا سى شەو نەمىنى
 ھەرتا گازى دا چوار دەرى بازە
 ئىژى دالىكە خەرىك پەروازە
 ھەركەس نەي دىگە نازانىن چۆنە
 ماشىن خان بوگە قورازە كۆنە

خان تف له سه‌رو دهس و گوچانت
بی‌فهر چفته‌چفت ناو خه‌یاوانت

★ ★ ★

به‌هار

هام‌ده‌ردو هام‌ف‌رد، پوز‌گاره‌کم
په‌رسا بیت چوونن، نه‌وبه‌هاره‌کم^(۱)
یاوا پیم‌نامه‌ی، وه‌ش بو‌ی به‌هاریت
دور‌وبه‌رجان و، له‌عل و مرواریت
حقیقت‌ن‌وستاد، نه‌قاشیت‌کرده‌ن
وه‌ش‌ته‌ر له به‌هار، گول‌باشیت‌کرده‌ن
وه‌ش‌بای وه‌ش‌نامه‌ی، کیاستی وه‌لام
هه‌ی ویم‌وه‌سه‌ر‌گه‌رد، نیش‌خامت‌بام!
مه‌له‌هم‌بی‌په‌ی‌ده‌رد، زامان‌کاری
زام‌ساریش‌کرده‌ی، په‌ی‌یاد‌گاری
له‌دل‌نیش‌خار، غم‌به‌ر‌ئاوه‌ردی
هه‌ی‌یادت‌وه‌خه‌یر، وا‌یادم‌کرده‌ی!
سولتان‌به‌هار، زیبای‌زه‌پین‌په‌خت
خاس‌تر‌له‌جاران، قه‌زار‌گه‌رت‌له‌ته‌خت

۱- میرزا نوحه‌دی داواشی، هم‌شعیره‌ی له‌جواوی‌نامه‌ی‌مه‌لا «محمی‌الدین‌صالحی»‌نوسبووه.

مه‌نمور تاین که‌رد، به‌شهب و پرودا
 خه‌لات به‌خشان که‌رد، وه که‌ش و کو‌دا
 ره‌نگین که‌رد به ره‌نگ، ره‌نگامه‌ی ره‌نگین
 خاس تر له دیبای، پروم و هند و چین
 سپای گول‌الان، پوشان پرووی زه‌مین
 به‌هار دونیاش که‌رد، وه ره‌وزه‌ی به‌رین
 نه‌وه‌ل «گول‌نه‌وروز»، به‌رمه‌یو وه به‌ر
 ره‌نگینه‌ن چون ره‌نگ، خال پرووی دل‌به‌ر
 دیبای نه‌لوانش، پوشا که‌رد وه به‌ر
 نابی و نه‌زره‌قی و نه‌حمه‌ری و نه‌خزه‌ر
 «به‌ره‌زا» له پرووی، خار ناخیز که‌رده‌ن
 چون زولف شو‌خان، سه‌ریه‌ل دیز که‌رده‌ن
 شیرین‌تر له زولف، کو‌ریه‌ کناچان
 تازه‌و‌تر له بان، گو‌نای گول‌پاچان
 «به‌نه‌فشه» له تو‌ی، چه‌مه‌ن به‌رده‌ن چیم
 دی‌مای دی‌مشه‌ن، وه شنوی نه‌سیم
 تماشاش وه‌شه‌ن، هه‌ر شام و سه‌حه‌ر
 مه‌دره‌وشو چون خال، ژیر لیو دل‌به‌ر
 «نه‌رگس» چون دیده‌ی، نزا که‌ت داران
 مه‌خموور و مه‌سته‌ن، سه‌با و ئیواران
 «شه‌ویو» له «شاهو»، سه‌رکی‌شان نه‌وبه‌ر
 به‌هار گول‌ریزان، که‌رده‌ن ده‌شت و ده‌ر
 ره‌ونه‌ق دان «زه‌مه‌ق»، له سه‌ر مه‌زاران
 که‌چهن چون سه‌روین، شای شه‌ده‌لاران

«لاله» و «هاله»، وه ناز مه‌خیزۆ

چون دیده‌ی عاشق، سه‌یلات مه‌ریزۆ

غونچه‌ی نه‌شکوفته‌ی سو‌سمن دان جلووس

شیرین چون بوته‌ی، مه‌مه‌کی نه‌وعه‌رووس

«ری‌واس» چون بالای، به‌رز نازیزان

ئاخیز که‌رد وه ناز، خیزا له‌ ری‌زان

«چنور» چه‌په‌ی گوڵ، ویش که‌رد وه سه‌ردا

عه‌تر نه‌فشانی‌شن، وه ده‌شت و ده‌ردا

گوڵ باغان له‌ باغ، شکوفان بی‌غهم

به‌ ناز باز که‌رده‌ن، په‌ی بولبولان ده‌م

«که‌که‌بی» «گوڵ روز» «سه‌رو» و «یاسه‌مه‌ن»

چه‌مه‌ن خواه‌ش له‌ بوی یاس و «نه‌سته‌ره‌ن»

«شه‌قایق» به‌ ناز باز به‌ سه‌د ته‌رزه

ئاوه‌ردش چنار چه‌مه‌ن وه له‌رزه

«خه‌تمی» «خاته‌می» «خاده‌می» «ئه‌تله‌س»

فه‌رش که‌رده‌ن چه‌مه‌ن چین‌چین و ده‌س‌ده‌س

«به‌هار» وارپزنا و، خیزا و ئاخیز که‌رد

ده‌شت و ده‌ر و مال له‌، گوڵ له‌بری‌ز که‌رد

«که‌لان» خه‌لاس که‌رد، جه‌به‌ند زیندان

به‌ لوتف باری، پادشای یه‌زدان

کلاو وه کلاو، به‌رزی وه به‌رزی

بگیلۆن وه سوژ، په‌ی که‌له‌هه‌رزی

ته‌تاران په‌نای، ئه‌و وه‌رمه‌غاران

بی‌خوف و خه‌یال، جه‌میر شکاران

«کهوک» پانه‌خشین، سوپج جه سای که‌مه‌ر
 قنیات وه غونچه‌ی، نه‌شکوفته‌ی سه‌حه‌ر
 چون سه‌متوور ساز، سه‌دش سه‌د ته‌رزن
 ئاوازش نه‌ پای، کو‌ساران به‌رزن
 هازه و قیزو قاز ژ پروی که‌مه‌ردا
 په‌رواز وه دل‌واز وه ده‌شت و ده‌ردا
 «په‌شوله» سه‌رشار وه پاساره‌وه
 به‌و سه‌وت نه‌وای نه‌وبه‌هاره‌و
 چه‌هچه‌ی «په‌ره‌ستوو» به‌ په‌سم سالان
 به‌رزن جه یانه‌ی ویشان جه مالان
 زیر زار «ته‌یر» په‌پنده‌ی پرپال
 مه‌حزوونی دارو په‌ری نه‌هل حال
 ماباقی مه‌لان چه‌نی «که‌بووته‌ر»
 جه به‌ند زندان ئستخلاس به‌ک‌سه‌ر
 «هود هود» تاج شوق شادی نه‌فه‌رقن
 سه‌رتاپا وه به‌رگ ته‌لایی غه‌رقن
 چه‌کاجاک «چه‌رخ» چریکه‌ی «شایه‌ن»
 هه‌ر به‌ک په‌ی شکار ویشان بین تایه‌ن
 «ترمه» و «واشه» و «باله‌وان» و «باز»
 شکار مه‌که‌ردن به‌چه‌نگال و گاز
 «شیر» ان سه‌ره‌فراز «په‌له‌نگان» خوش‌په‌نگ
 جه شو‌ن شکار مه‌گیلان بی‌ده‌نگ
 «ته‌یر» و «ته‌وار» و بال‌دارو بی‌بال
 بال به‌ر ناوه‌رده‌ن هه‌ر به‌ک وه به‌ک حال

به نا به خاتر شای نه و به هاری
 ئامان به سامان گول و گول کاری
 وه هور په حمت وه یادو باران
 په ونهق دا به په رنگ قولی کوساران
 گا هور وگا باد گا خوره وگا وهشت
 قه وسوقه زح دان له دایره ی دهشت
 وه ناز بهر مه یو ساده سه یاران
 سه فا مه به خوش به دیده ی یاران
 نه وه ل بهر مه یو «گول نه ورؤز» جه خاک
 به وینه ی «مه جنون» بهرگ به دهن چاک
 دوهم «به نه فشه» جه سه حن باغان
 بهر ئاما په ی سه یر بوله ند ده ماغان
 «به په زا» ی به رزان وا بی ناویزان
 ده سته ی زلف دیز نازیزان بیزان
 «سوسه ن» وینه ی خال نازک نه وه آلان
 مه دره وشو نه جه مع جومله ی گول آلان
 بهر پایی خه یمه ی خه رگای «یاسه مه ن»
 فه زاش په ی سه یر و سه فاش په ی جه مه ن
 «نه رگس» وینه ی جه م مه ست مه ی خواران
 مه ست و خسومارن سو بیح و ئیواران
 «له ولو» لولیان لول دان وه همددا
 چون زلف نازیز جه ن پیچ و خه مددا
 «له ولو» لول وه رده ن نه پرووی قه سره وه
 هه رها وه خه یال سو بیح و عه سره وه

به‌هار چون ساقی، گول چون پیاله
 «شه‌ونم» چون قه‌تره‌ی، مه‌ی له «هه‌لاله»
 وه به‌های گیان، دلدار مه‌فرؤشا
 گیان مه‌دا وه مه‌یل، بولبول مه‌نؤشا
 «چنور» چه‌م وه‌رده‌ن، وه‌ راخانه‌وه
 «عنه‌بر» وست وه‌ کاو، ئیلاخانه‌وه
 «بید» چه‌نی «چنار» سه‌ر کیشان وه‌ ته‌وج
 وه‌ شنوی نه‌سیم وه‌ هم مه‌دان مه‌وج
 «گردو» ان گردین شانان شاخشان
 فشرش که‌رده‌ن چه‌مه‌ن وه‌ ساچاخشان
 «چناران» وه‌رده‌ن، چه‌م وه‌ چه‌مه‌دا
 چه‌م مه‌دان مه‌دام، وه‌ پرووی چه‌مه‌دا
 «یاسه‌مه‌ن» سیمای، سیمین وه‌ تن که‌رد
 ویش وه‌ ستاره‌ی، تاک چه‌مه‌ن که‌رد
 دره‌ختان جه‌ نؤ، جام مه‌ی نؤشان
 جه‌ سه‌ر تا وه‌ پا، به‌رگ سه‌وز پؤشان
 «بولبول» جه‌ شادی، مه‌وانا نه‌شعار
 مه‌وات: وه‌ش تامای، فسل نه‌وبه‌هار
 پازنای گولان، به‌ په‌زاو مه‌یلیم
 مه‌دهوشم له‌ بوی، عه‌ترش، دل که‌یلیم
 شکوفه‌ که‌نی، به‌ پرووی نازه‌وه
 نه‌وازا بولبول، به‌ پرووی بازه‌وه
 ناماده‌ که‌رده‌ن، ده‌هن، غونچه‌ی گول
 به‌ ناز که‌رو واز، په‌ی بؤسه‌ی بولبول

چه‌من به‌ستن ده‌یر، به‌هار له باخان
 شکوفه‌کهرده‌ن، شاخان چرخان
 «سیف» کیشا وه‌سه‌ر، برقه‌ی گولناری
 جوقه^(۱) دان به‌ویش، په‌ری دیاری
 تهل کیشان «میوان»، چون هه‌رده جاران
 خه‌یاته‌ش لوول‌دا، چون زولف یاران
 «به‌ی» و «هه‌لووجه» و «شیلانه» و «گیلاس»
 نیاشان وه‌سه‌ر، جوقه‌ی تاج نه‌لماس
 «قوڭ» دئیای حه‌ریر، دواره‌کهرده‌له‌وه‌ر
 ما باقی داران، مدران وه‌ران‌وه‌ر
 دار «نه‌نار» برقه‌ی ئاقیقی له‌سه‌ر
 چون له‌ب و روخسار شوخان دل‌به‌ر
 به‌هار نیمسال، «حسب‌المرام» بی
 چه‌من پرله‌گول، دل پیش نارام بی
 «نه‌حمه‌د» وه‌قوربان، شوق خامه‌ته‌ن
 هه‌ر ئان مونته‌زیر، نامای نامه‌ته‌ن
 «نه‌حمه‌د» راست ماچی وه‌شدن نه‌وبه‌هار
 وه‌لن بوک‌ه‌سن نه‌دل نه‌بو‌ش خار

★ ★ ★

به‌رزه چناری

به‌رزه چناری، به‌رزه چناری
 له «به‌رزه»^(۱) ما دیم، به‌رزه چناری
 سیمای سیمین تن، سیمین عوزاری
 گولئی‌وا نه‌ویهن، له هیچ گولزاری
 نازک و نازار، قه‌مەر ته‌لعه‌تی
 شه‌که‌ر گف‌تار و شیرین لوعبه‌تی
 ماه‌مشکین پو‌ش، زلفان موشکینی
 موشک‌نه‌فشان نه‌دور، جام‌جه‌مین
 سه‌ر و سه‌راوی، سه‌ول چه‌مه‌نی
 ناهووی^(۲) بی‌ناهووی^(۳)، سه‌حرای خوه‌ته‌نی
 قسامت قیامت، قه‌مەر پوخساری
 نازک و نازار، نزا‌کته‌داری
 خونچه‌ی گول‌باخچه‌ی، تازه‌په‌سیده
 شکوفه‌ی شیرین، شه‌ونم‌چه‌شیده
 هیمان‌خاس مه‌زه‌ی، عه‌ش‌قش‌نه‌چه‌شته‌ن
 تازه‌نوور عه‌شق، وه‌رووشا‌وه‌شته‌ن
 که‌و‌بی، کو‌تر‌بی، ته‌یر‌بی، ته‌وار‌بی
 چه‌رخ‌بی، شاهین‌بی، باز‌بی، شکار‌بی

۱- ناری لا‌دی‌په‌کی «قه‌لخانی»، که‌هاو سنووره‌له‌گه‌ل «باوه‌جانی».

۲- ناسک، خه‌زال.

۳- بی‌عه‌یب.

با مار گیسووش، مه شغول بازیش بی
 چون تورکان نه تهرک، تیره نازیش بی
 له گیان ویه رد، هه و آل لیش په رسام
 له تیره نازی، تورکان نه تهرسام
 به وینهی مه جنون، له غم که یله وه
 ته کم دا وه لای، له ییل وه مه یله وه
 واتم: نهی سهوزهی سهفای سه رکانی
 په شتهی لهفای حق، حهیی سو بھانی
 سه رو کام چه من؟ سیف کام باغی؟
 په روه ردهی کام شاخ، بولن ده ماغی؟
 سهوزهی کام سه حرای؟ گول کام گول شنهی؟
 به دیده و به دل، مه دهی په وشنهی
 بهت کام شتهی؟ سونهی کام تافی؟
 سیمورخ کام خان؟ حهفت قولهی قافی؟
 نازارم! به ناز، چه نیم ناز که ره
 به ناز قاپی ناز، له پروم باز که ره
 نه شه م که ره شه هد، شیرهی که لامت
 بفرما چیشهن، شورته و نامت؟
 خه رمان گیسووی، موشکین وست وه دوش
 شیرین چون شیرین، شوخ شه که ره نوش
 بهر ناما به ناز، له په ردهی شه رمین
 ریزنا پازان به نه رمه نه رمین
 بی ده نگ، وه ده نگ، دایو جو اوام
 کام ده نگ، وه بی ده نگ، کردی که اوام

وات: نامم «قه مەر»، نازکیش نازم
 باز شکار که رو، دیده ی شابازم
 «چنار»، «چنارم»، نامم وه «به رزه»
 «به رزه» له به رزیم، نامان وه له رزه
 «نه حمده»! چون «چنار»، تن وه له رزه وه
 له رزانهن وه بای، به رزی «به رزه وه»^(۱)

سیاپوش

سیاپوشه کم، سیاپوشه کم
 وهش نامای نه ی مای^(۲)، سیاپوشه کم
 شوخم شیرینم، شه که رنوشه کم
 چون شه که ر وه شیر، تازه جوشه کم
 گوئل بوی گوئل نه ندام، گوئل فروشه کم
 نه شته ر دای له زام، تازه جوشه کم
 زه حاک زالم، مار نه دوشه کم
 بو قه تل ناحق، مه زلووم کوشه کم
 گو شواره ی ته لای، زهره نه گو شه کم
 نیای بار مه یل، ویت له دوشه کم

۱- ناوی ناوای به که له «قه لختانی» وه هاو به رهی «باوه جانیه».

۲- مانگ.

«کرماشان» به نور، ویت پروخشان که ردی
 چرای بهرق و توپ، پهریشان که ردی
 بازارش واگرم، پرگه‌وه‌ر که ردی
 بهخش و مه‌حالش مونه‌وه‌ر که ردی
 «فه‌یز ئاباد» جه فه‌یز، فه‌زات پروخشانه
 وه هر جاش مه‌دیای، گشت دره‌خشانه
 «سیلوو» «سه‌ر ئاسیاو»، «مه‌لامیرانی»
 جه نامات پویشان، دیبای عه‌مرانی
 «پشت‌به‌ده‌نه»^(۱) تا «به‌رزه ده‌ماغ»
 «سن‌پای به‌هله‌وی» تا «دامه‌نه‌ی باغ»
 دریان به جه‌لای ره‌نگ و پروت به‌رداخ
 هه‌رکس مه‌وینۆت، هه‌ر مه‌کیشۆ ئاخ
 «سه‌راو» سه‌رچه‌شمه‌ی، سه‌راوش جویشان
 «کو سفید» دیبای، سفیدی پویشان
 «به‌راو» به‌ر تا به‌ر، به‌رفشانیشه
 هه‌ر به‌ری دووسه‌د، به‌ر نیشانیسه
 «بیستون» وه یاد، «فه‌ره‌اد» دیرین
 پوشا به‌رده‌ی ته‌م، جه‌داخ «شیرین»
 «ئه‌شکه‌فت» و «به‌لووچ» «هول هول» و «هه‌ژده‌ر»
 هه‌ر به‌کی به‌ک تانج زه‌ر نیان وه سه‌ر
 «خوپه‌له» و «خوپین»، فارخ له غه‌م بی
 «چالاه» و «گاجال»، سه‌بز و خوپه‌م بی

تاقوسان جه‌نۆ، به‌زم خوسره و به‌ست
 غولامان سف سف، که‌نیزان ده‌ست ده‌ست
 «نه‌کیسا» به‌ نه‌زم، نه‌وای عه‌نبه‌رین
 بیدار که‌رد «خوسره‌و»، له‌ عه‌شق شیرین
 «بارابود» مه‌دا، موژده‌ی نامای نه‌و
 شو‌ر شیرین وست، له‌ قلب خه‌سره‌و
 خوسره‌و له‌ شادی، غه‌رق له‌ شوق شو‌ور
 شکوفا چون گول، فه‌رماش: به‌ «شاپوور»
 نیم‌شه‌و شیرینم، خه‌یالش که‌رده‌ن
 گیسوی که‌مه‌ندش، وستهن وه‌ گه‌رده‌ن
 که‌لکه‌دی کوکهن، یا «په‌رویز» شه‌ن
 وه «شه‌و دی‌زه‌وه» و په‌ستاخیزشه‌ن
 یا هه‌وآل مه‌رگی، کوکهن شه‌نه‌فته‌ن
 ناشوفته‌ن «شاپوور»، «شیرین» نه‌سره‌فته‌ن
 «شاپوور» نه‌ جای من، عوزرخوایش که‌ر
 خاسته‌ر نه‌ جاران، په‌زیرایش که‌ر
 «نه‌کیسا» نه‌زمین به‌ دل خوایی نه‌و
 «بارابود» به‌زمین، خواهش نامایی نه‌و
 که‌نیزان هه‌ر وه‌ک، مه‌هو مه‌هپاره
 سف بده‌ن له‌ ده‌ور، نه‌و چون ستاره
 ویت به‌ر به‌ ساقی، سو‌ز و گودازش
 «شاپوور» شیرینه‌ن، بکیشی نازش
 مه‌بادا شادی و شه‌وقش به‌تال بو
 شیرینم نه‌وقات، شیرینش تال بو

«تیمچه» و «چه‌نانی»، وه گولگه‌شت که‌ردی
 «کرماشان» به‌کشان، وه به‌هشت که‌ردی
 باش بالاده‌س، جو‌مله‌ی مه‌هوه‌شان
 هه‌ر له «کورده‌سان» تاوه «کرماشان»
 قه‌ده‌م وه قه‌ده‌م، پرچه‌گول که‌ردی
 جه‌مین جام «جه‌هان»،^(۱) وه مه‌نزل که‌ردی
 نور وه‌شت له سه‌ر، قاپی نمره‌ی هه‌شت
 وه‌شت و نیشان دای، هه‌شت قاپی به‌هه‌شت
 جه‌مینت چون جام، جه‌م نمای جه‌مین
 خورشید له شیوه‌ی، شه‌وقت ماته‌مین
 ماه مه‌عزور له رووی، ماه روخسارت
 شه‌که‌ر شه‌رمه‌نده‌ی، شیره‌ی گفتارت
 نه‌رگس و سه‌سه‌ن، سه‌ر نه‌فگه‌نده‌ته‌ن
 «لوه‌لوه‌په‌ر» مه‌لوه‌ل، له‌ب پر خه‌نده‌ته‌ن
 گولباغی بی‌ره‌نگ، گولناریت
 مرواری په‌شیو، دانه‌ی مرواریت
 عاقیق بو‌له‌عل، لیوت خجله‌ن
 سیف بو‌سیف زنج، داغش له دلّه‌ن
 گه‌رگه‌ره‌ی گه‌رده‌ن، بلوور بی‌گه‌رد
 مینای مه‌ی په‌ریش، سه‌ر مه‌دۆ وه به‌رد
 نارنگی جه‌لای، نارنگی مه‌مان
 نه‌وینیش نامان، نامان وه نامان

سوورەت سیمای ساف، چون ئاو حەیات
 مەوج مەدۆ چەنی، تاریکی زولمات
 بوتهی ناف چون گول غونجەیی نیلووفەر
 شکوفتە و نیمباز، وە عەتر خووی تەر
 یا ناف ئاھووی، سەحرای خووەتەن خیز
 چون خووەتەن وەتەن، کەردەن موشک پیز
 «کرماشان» لە بوئی، زولف توۆ بە ک دەس
 تا مەحشەر کەفتەن، مەس لە بان مەس
 لە پرووی قورس مای، پرووی چەن عەقرەبەن
 خوینی کورد و فارس، تورک و عەرەبەن
 دوو هیلال وە بان، بەدر کاسمل دا
 دەرس مەجنوویش، وە چسەن عاقل دا
 موژەیی خەدەنگ خوئی، ریشەیی جگەر کاو
 ئەر وە شەست ناز، بیدەیی لە «پەراو»
 «بێستون» چسەنیش، پەرتا پەر تەواو
 مەدۆزۆو سۆزۆو، مەکەرۆش وە ئاو
 ئاخەر چۆن نەدۆ، خودا مەرگ من
 ھەر ئان مەدەیی سەد، تیر لە جەرگ من
 کوشی^(۱)، مەبەخشی، ھەر چئی سەلاتەن
 «ئەحمەد» تا مەحشەر گیان بە فدا تەن
 بەو سولسولەیی زلف، سیات زەنجیرەن
 تا مەحشەر زەلیل، زام ئسو تیرەن

نازیزم مه‌یلم

نازیزم مه‌یلم، نازیزم مه‌یلم
 جه نو تازه بی، جه لای تو مه‌یلم
 جوش ناوهرد دله‌ی، زخه‌مان که یلم
 جاریه‌ن هر شهو، جوی نه‌سر سه‌یلم
 به‌یینه‌ی مه‌جنون، مه‌حرووم که‌فته‌ی له‌یل
 هر له‌یل له‌یلمه‌ن، جه هرده‌ی دوچه‌یل
 سا توچ بو چون له‌یل، سه‌وزه‌ی سو‌سن خال
 تالی زلفه‌که‌ت بده‌ر وه شه‌مال
 به‌ی ساکنی دهره، شفای نیش زام
 چه‌نی نه‌سیمش، باوه‌رووش وه لام
 وه‌شهن نه‌ر شه‌مال، به‌یو وه راوه
 چه‌تایه زلف، تو‌ش هان وه لاوه
 وه مه‌رگت قه‌سه‌م، شه‌که‌ر ریزه‌ی پاز
 جه‌وده‌م نه‌رواحم، مه‌شو وه پیش‌واز
 پازیمه‌ن نه‌ رای تای گیسوی دل‌به‌ر
 نه‌ جای مزگانیش بده‌م گیان و سر
 به‌ی چی ریزه‌ی پاز نازت دل پاچان
 نه‌ر بو فدا‌ت بام، شه‌هیدم ماچان
 نه‌حیانه‌ن نازیز، نه‌گه‌ر من مه‌ردم
 گیان جه رای توغرای، زلفت سپه‌ردم

نه‌مجا ژه و ده‌مدا، شوخ نازارم
 نه‌شریف بار وه پنا، سنگ مه‌زارم
 وه حه‌سره‌ته‌وه، نو نه‌مامه‌ی نوّم
 په‌نجه‌ت بماله، وه خاك گلكوّم
 نه‌مانه‌ت فه‌رزه‌ن، شوخ شیرینم
 مقراز‌گازه‌كه‌ت، شی‌كه‌ر په‌ی شینم
 په‌خش‌كه‌ر چون ره‌یحان، زلفت له‌ ده‌ورم
 ده‌ر ساعه‌ت مه‌بو، وه به‌ه‌شت فه‌ورم
 له‌ جاگه‌ی ته‌لقین، سووره‌ی یاسینم
 بملاوینه‌وه، نیمان و دینم
 ده‌م بنیه‌ر وه بان، گلكوی تازه‌كه‌م
 واچه‌هه‌ی شه‌هید، تیرنازه‌كه‌م
 واچه‌هه‌ی مه‌جنون حال په‌شیوه‌كه‌م
 هیجران کیش ده‌رد خال لیوه‌كه‌م
 پیکیای په‌یکان، موژه‌ی تیره‌كه‌م
 مه‌قتول ناحق، بی ته‌قسیره‌كه‌م
 مه‌ست باده‌ی مه‌ی، له‌ب‌چه‌ش نه‌كه‌رده
 به‌سئ حه‌سره‌تان، وه گلكو به‌رده
 سه‌ره‌وّر ده‌ر من له‌یل، خاترخوارتم
 زام به‌ سو‌که‌فته‌ی، پای مه‌زارتم
 بدیه‌ من په‌ی تو جه‌رگم پرئیشه‌ن
 وه ناخوون سیف، روخسارم پرئیشه‌ن
 نه‌وسا نه‌په‌رسام، چیشه‌ن نازارت
 نیسه‌مه‌نالووم، له‌ پای مه‌زارت

ئەرچی بئی سوو، لەی سەرۆختەدا
 زاری کەیت وە بان، خار سەختەدا
 وەلئ بۆ وە یاد، وێردەیی وەرین
 نە چەمان مەست، بپریزە ئەسرین
 بەل قەترەیی ئەسرت، بگنۆ^(۱) وە رووی خاک
 وە حەسرەتەو، خاک کەرۆ نمناک
 جەودەم پەیی مەلەم، زامان خەستەم
 وە گەلکۆو، مەگنۆ وە جەستەم
 بە وینەیی ئەنفاس، مەسیحای مەریەم
 ئەحیام مەکەرۆ، قەترەیی ئەسر چەم
 وە نیلا «ئەحمەد» بە دل مەردەیی تۆن
 تا مەحشر سەوزەم ئیمان هەردەیی تۆن^(۲)

۱- بکەوی.

۲- وەسبەت نامەیی «میرزا ئەحمەد» بۆ نگار لەپاش مردن.

دیدہم لہ دووریت

دیدہم لہ دووریت، تاقہ تم تاقہن
 دل نہ گنج موج، دہریای فیراقہن
 میہر مہیلت وا، جاگیرہن لہ دل
 لہ یادت نیہن، نانی دل غافل
 ہناسم چون دووی، «دہماون»^(۱) دہم دہم
 مہخیزو دہم دہم، لہ دہم ویسنی تم
 لہ شالولہی عشق، گاز ناتہش خیز
 سارا سووزانہن، سہما تہم نہنگیز
 بلتیم بہرزہن، وہ بہرزی بالات
 چوونہن بوی بوسوم، نیاوان وہ لات
 دل داہم لہ توئی، مہکتہب خانہی عشق
 خت نہ بروئی تو، کہردہن وہ سہرمہش
 وہ نیش موزہی، تیزت چون قہلم
 وہ ہونواو جہرگ، مہکرو پہقم
 لہ نارہزوئی دین، دیدت بہی مہزمون
 نینشا مہکرو، وہ ہونواو ہون^(۲)
 وہ سیخ موزت، سوراخن جہرگم
 زووخاو مہیو لیش، تا بہ روئی مہرگم

۱- قولہ بہ کی ناگر ریڑہ لہ تریکی «تاران» کہ نیستہ خاموشہ وہ جار جار تہم دووکلی لی ہل دہستی۔

۲- «میرزا نوحہ» مسراعی دہمی تہم بہیتہی وہ ہایش ہاوردہ:

لہ نارہزووی دین دیدت بہی مہزمون لہ یلام وہ یلانم بہتر لہ مہجنون

حه‌یفه‌ن زام نیش، موژه‌ت ساپیش بو
 له دووریت ئانن، بی نیش نیش بو
 با هر چل بدو، چه‌نی دهرد ویش
 چک چک چکه‌ی زووخ، زامت به‌یو لیش
 چریقه‌ی چوقه‌ی، قرچه‌ی جه‌رگ و دل
 نا‌گرواران‌هن، ئازیز وه‌لحاسل
 دل‌داری وه نیش، موژه‌ی دل‌بهرش
 ریش نه‌بو ریشه‌ی، دل یا جگهرش
 ئسه‌و دل‌ه ته‌واو، توا بو وه تیخ
 نه‌و جه‌رگه‌ له‌ت له‌ت، به‌ر به‌یو له‌ بیخ
 «نه‌حمده» دل‌زده‌ی، زام موژه‌ی توون
 الْحَمْدُ لِلَّهِ، زامش هر به‌ سوون^(۱)

۱- «میرزا نوحه‌دهدی داواشی» سنی به‌یتی ناخیری نهم شیعری به نهم شیوه‌یش هاورده:
 نه‌و دل پاره بو به‌ر به‌یو له بیخ
 له‌و ساوه «نه‌حمده» زده‌ی زام توون
 پا به‌ند حه‌لقه‌ی زلیف دام توون
 قه‌رارش بریا بی نارام توون
 ویرد زوانش زکر نام توون

ته‌قازای ئیعدام

قبیله‌م ئیعدام‌م، قبیله‌م ئیعدام‌م
 حقه‌ سادر‌ک‌هی، حوکم ئیعدام‌م
 ئیعدام وه‌شته‌ره‌ن، ه‌هی نه‌ونه‌مام!
 نه‌ک ه‌ره‌ ئان نه‌م‌ک، مه‌ده‌ی له‌ زام‌م
 با ره‌حمت نه‌بو، ئه‌رچی بیچاره‌م
 بو به‌ی سزای سه‌خت، بد‌ه‌ر قه‌ناره‌م
 نه‌مر ب‌فه‌رموو، فه‌راشان چاو
 په‌تم له‌ زلفت، ه‌هل خه‌ران وه‌ تاو
 له‌ حه‌لقه‌ی زلفت، حه‌لقاوئیزم‌ کهن
 له‌ دار ب‌آلات، سه‌راوئیزم‌ کهن
 وه‌ نیش موژه‌ت، بزم‌ارئیزم‌ کهن
 دووچاره‌ زاب، پرستاخئیزم‌ کهن
 وه‌ ب‌ه‌ یانه‌دا، مه‌وله‌قم‌ کهران
 وه‌ تیغ‌ ئه‌برۆت، شق‌ شه‌قم‌ کهران
 رازی‌یه‌ن «نه‌حمه‌ده»، وا به‌ فیدات بو
 وه‌ شه‌رتی قه‌برش، جه‌ سه‌ره‌پات بو
 پا ب‌نیه‌ی پیش‌دا، وه‌ ناز بو‌یاری
 نه‌قش پات وه‌سه‌ن، په‌ی یادگاری

واتم: سهد ئوخه‌ی، من بيم نه‌مردم
 گه‌نج خه‌سره‌ویم، وه ده‌س ئاوه‌ردم
 ده‌س کیشام وه بان، سیم بیاغه‌دا
 شه‌ستم خوارد وه زه‌نگ، قاپی قافه‌دا
 ناغافل سیمورغ، لیم بی خه‌وه‌ردار
 نه‌وینی خوپی، لیم چون زه‌هره‌مار
 وات: کیه‌ن؟ شیتنه‌ن! دیوانه‌ی هه‌رده‌ن!
 یا ویله‌و به‌دبه‌خت، راش غه‌لت که‌رده‌ن؟
 نه‌ر «پوسته‌م» که‌رده‌ن، عه‌زم قاف من
 سه‌ر به‌ر نه‌که‌رده‌ن، له‌مه‌ساف من
 واتم: عاشقی، نه‌کرده‌مه‌شقم
 ویل و نابه‌له‌د، سه‌ره‌پای عه‌شقم
 وات: عاشق مه‌بو، هه‌ر نامراد بو
 یاوینه‌ی «مه‌جنوون»، یا چون «فه‌ره‌اد» بو
 یا وینه‌ی «وه‌لی»، دیوانه‌ی «شه‌م» بو
 وه شوق شوعلی، شه‌م خاتر جه‌م بو
 یا چون په‌روانان، بی په‌روا و بی‌غه‌م
 بو‌زیو وه شوق، شوعلی شه‌م که‌م که‌م
 عاشق مه‌بو عیشق، نه‌و مه‌زاقی بو
 وابو تا مابو، عه‌شقی باقی بو
 سه‌رمایه‌ی هه‌نگوفت^(۱)، عه‌شق ناکامی یه‌ن
 نه‌ر کامه‌روا بو، دی به‌دنامی یه‌ن

عاشق مہبؤ زووخ، زام دل و ہر دہ بؤ
 عہشق و ئارہ زوو، وہ گل و ہر دہ بؤ
 بنوشو جہ مہی، ہوون دل جامن
 بؤ مہزہ و لہ زہت، بہسہ سلامن
 عاشق مہبؤ نوور، عہشقس لہ چہم بؤ
 چہم چہنی چہمان، لہ چہم و خہم بؤ
 وہ بادہی خہیال، مہ عشوقش مہس بؤ
 وابو، نیم نگای، مہ عشوقش بہس بؤ
 «تھحمہ د» مہرد نیہن، ئہر عاشق نہ بؤ
 عاشقی خوہشہ ئہر فاسق^(۱) نہ بؤ

نازیم شهوبو

نازیم شهوبو، نازیم شهوبو
 ناره زوم ئە کرد، بوینم شهوبو
 بگیرووم وه دەس، بکەر ووم وه بو
 بزنام چوونەن، چەنی زلف تو
 زار و زویر^(۱) و زەدەو^(۲) زام بە سو
 غەمین و غەمبار، خار غەم وه کو
 پەشیو بێم چون زلف، پڕ پەشیو تو
 چون مەجنوون وه یاد، «لەیلا» دام وه کو
 دیم نیشتن جەمعی، یاران خوێش خو
 جەم کەر دەن خەرمان، گولالان کوکو
 یەکی وه لیشان، نەو نەمامە ی نو
 دەس بەرد بەک دەستە ی، شهوبوی «شاوہ کو»^(۳)
 بەخشا پیم و وات: ئی دەستە ی شهوبو
 باب تون ئیمشەو، بوش کەر تا وه پو
 زام کونە و نووم، کول ئاوەرد وه سو
 کەفتم وه خە یال، خال و زلف تو
 ئەو که دەس ئاوەرد، من هەم دەس بەردم
 ئەو دەسە ی شهوبو، جە دەستش گەردم

۲- لی دراو، پیکراو.

۱- خەمگین و مات.

۳- کبیری بەرز و جوانی «شاوہ».

ھەرتا بۆش كەردم، تەواسام مەردم
 بۆي زلفت سەوزەم، ۋە ياد ئاۋەردم
 ئىستىمام كەرد، ۋە ئارەزۆي وئىم
 مەزە ۋە فەزاي زلف، تۆنە بەخشا پىم
 ۋە تەشخىس وئىم، شەوبۆ ۋە زولف تۆ
 فەرقش زىاد بى، ئىد كۆ ئە ۋە جە كۆ
 شەوبۆ فەقەت ھەر، ۋە شە ۋە مەدۆ بۆ
 چوون قەياس كەرووم، چەنى زولف تۆ
 زولف تۆ شەوبۆن ۋە شە ۋە تا سەھەر
 سوب مەبۆ ۋە عوود، نىمە پۆ عەنەبەر
 ۋە عەسەر مەبۆ، ۋە دەستەي عەبىر
 گىيان بەدەي جە پاش، نەمەيۆ ۋە گىر
 مەغرىب عادەتش، ئىدەن چوون «ئەژدەر»^(۱)
 مەپپىچۆ ۋە توول، بالات چوون «عەرەەر»^(۲)
 يە كىن بۆ جە پاش، سەر سەپەردە بۆ؟
 چوون من ناغافل، دەس پەيش بەردە بۆ؟
 دىۋانە ۋە مەرگ، وئىش نىەن پازى
 چوون «ئەحمەد» ۋە مار، بىكەرۆ بازى

ئازیز نڭاتهن

ئازیز نڭاتهن، ئازیز نڭاتهن
 تاكه‌ی وینه‌ی باز، شه‌ش دانگ نڭاتهن
 توپه‌ی توغرای زلف، زهرد تاتاتهن
 نه‌قش نه‌قاشی، گوشه‌ی گوناته‌ن
 چون جه‌یران جه‌لد، ئاما و لواته‌ن
 سه‌یادان سه‌رسام، دیده‌ی سیاته‌ن
 وه‌ جام جه‌مین، جیلوه‌ و جه‌لاتهن
 جام «جه‌م»^(۱) له‌ لای، جه‌مینت ماته‌ن
 ده‌مت سه‌رچه‌شمه‌ی، ئاو حه‌یاته‌ن
 «ئه‌سکه‌نده‌ر» بو‌ ئاو، جو‌یای زولماته‌ن
 «ئه‌فلاتوون» له‌ فکر، فام تو‌ ماته‌ن
 «لوقمان» مونته‌زر، ریزه‌ی ده‌واتهن
 عه‌فت و عه‌مت پاپیچ پاته‌ن
 مانگ و خوهر هر دوو، مات له‌ قاته‌ن
 قامه‌ت قاخ له‌ داخ، قه‌د و بالاته‌ن
 قنیاتم^(۲) وه‌ گه‌رد، خاك پالاته‌ن
 سه‌ر و مال و گیان، فدا له‌ راته‌ن
 خوهراکم خه‌یال، خال ئالاته‌ن

دهر دم گرانه، دهرمانی قاتهن
 نه گهر مه یلت بو، دارووم له لاتهن
 گوش دهر وه عهرزم، گیانم فداتهن
 قامه‌تت وینه‌ی، شاخ نه باتهن
 به‌خشی یا کوشی، چه‌م ده‌سه‌لاتهن
 نهر نفرینم که‌یت، وه من‌خه‌لاتهن
 هم‌هج نه‌کبه‌ر، پوژ فهدراتهن
 سه‌ر به‌لا گهردان، دهر د و به‌لاتهن
 «نه‌حمده» تا زنده‌ی رووی سه‌ر بساتهن
 دوور وی یسا نزیک گیان وه فداتهن

یهك شهو ئاره‌زوو

یهك شهو ئاره‌زوو، یهك شهو ئاره‌زوو
 بۆم هات وه عه‌مه‌ل، عومده‌ی ئاره‌زوو
 له‌حاف په‌رنیا، دۆشه‌كه‌ی په‌رقوو
 چمان شاه‌ی بيم، نه‌و شه‌و تا شه‌وسوو
 ديم ئازيز وه ناز، ئامان وه به‌رم
 ده‌ست چه‌پ كيشا، وه ده‌ور سه‌رم
 ده‌ست راست نسيا، وه بان دلم
 گوشاد بی‌قایی، سه‌ختی موشكلم
 پۆشن كه‌رد وه نوور، حوسنش چراغم
 مه‌س بی وه بۆی زلف، وه شپۆش ده‌ماغم
 زاخاو دا وه دل، پر زووخواه‌كه‌م
 خه‌و به‌خشا وه چاو، شه‌و بی خواه‌كه‌م
 چون تاوس وه په‌ر، سه‌راپام پۆشان
 له‌باله‌ب له‌مه‌ی، له‌بان پيم نو‌شان
 وه پي‌زه‌ی پازان نازك خه‌یالی
 زه‌نگ زام و زووخ وه جاری مالی
 گا پاره مه‌كه‌رد، گاه‌ی مه‌دۆزا
 گا مه‌لایم بی، گاه‌ی مه‌سۆزا
 شه‌كه‌ر مه‌نو‌شا، به‌ دل پيم جاری
 گا سزام مه‌دا، وه سیا ماری

گا شیشه‌ی شادیم، وه بازی مه‌شکه‌ست
 گا بازهم به ناز، مه‌گردش په‌یوه‌ست
 گا خومار مه‌کرد، گا مه‌کرد مه‌ستم
 گا مه‌دا نه‌نق‌س، ده‌س بوش وه ده‌ستم
 گا مه‌دا نیش و گا مه‌کرد نوشم
 نه‌و نیش و نوشه، هر ها له هوشم
 گا ع‌زآب مه‌دا وه خارو خه‌سم
 گا مه‌دا ده‌سته‌ی زلفان وه ده‌سم
 گا نه‌هدید مهرگ، وه قه‌تلم مه‌کرد
 گا نومیده‌وار، وه وه‌سلم مه‌کرد
 چون «خضر»^(۱) ته‌ی کرد، پیم راگه‌ی زولمات
 په‌هنماییم کرد، وه ئاو حیات
 وه‌ئی نیایوام، وه ئاوات ئاو
 به‌نئومیدی، بیدار بیم له‌خاو
 «نه‌حمد» تا مه‌حشر هر نامراده‌ن
 وه کام نیاواو هر دل ناشاده‌ن

میرزام وه قه‌لوه‌ز^(۱)

میرزام وه قه‌لوه‌ز، میرزام وه قه‌لوه‌ز
 به‌ك رۆ په‌ی ته‌قدیر، پام كه‌فت وه «قه‌لوه‌ز»
 دیم كه نازاری، سه‌وزه و بالابه‌رز
 وه ناز ماوه‌ردش، قوله‌ی قاف وه له‌رز
 ناهووی خوه‌ته‌ن خو، خه‌یالی و خاویر^(۲)
 خاو خاو مه‌ویارا و، سه‌ر مه‌وست وه چیر
 ناهوو كام ناهوو، قوچ میس چم بی
 ناهووی بن ناهوو^(۳)، چون ناهوو كه‌م بی
 ناهوو و یاری، دیم تاكه‌كه‌لن
 كه‌شیده قامه‌ت، سه‌رو سه‌رته‌لن
 لاقه‌ید^(۴) له سه‌یاد، مه‌ست و بن‌باك بی
 نه‌و كه‌ل كه‌لن بی، له كه‌لان تاك بی
 كه‌ل چه‌نی ناهوو یاویان وه هم
 ناهوو سلخو بی جه كه‌ل مه‌كه‌رد په‌م
 ناهوو مه‌واتی ته‌وارو ته‌یه‌ر بی
 بن غه‌مو خه‌یال سه‌رشار له سه‌یر بی
 چه‌رخ مه‌داش وه چه‌م، چون باز په‌ی نه‌چیر
 سه‌یادان وه دام، زلف مه‌كه‌رد زه‌نجیر

۱- تافگه‌یه‌کی جوانه له نزیکه‌ی شاری «نه‌وسووه به‌زوبانی مه‌وارمی به تافگه قه‌لوه‌ز ده‌لین.

۲- بن عه‌یب.

۳- نیوان بیداری و خه‌و.

۴- بن‌باك.

هه ر پاو یاری، مه‌دیا مه‌دش گبیر
 شکار مه‌که‌ردش، له جوان و له پیر
 من پیر زه‌ره‌ان، هفتا ساله بيم
 له پیری خه‌ریک، ناه و ناله بيم
 ديم ده‌سته‌ی زلفان، نیاش له سه‌ردا
 چون نه‌فمی به‌ردا، له پووی که‌مه‌ردا
 هوجووم ناوه‌ردن، هه‌ریه‌ک وه سه‌د تار
 تارئ سه‌د نه‌فمی، نه‌فمی یه سه‌د مار
 هه‌ر ماری سه‌د گاز، هه‌ر گازی سه‌د نیش
 هه‌ر نیشئ سه‌د ده‌رد، هه‌ر ده‌ردئ سه‌د نیش
 هه‌ریه‌ک له سه‌د لا، دل گه‌سته‌ن په‌ی ویش
 دل له سه‌د لاوه، زووخواو مه‌یو لیش

خاترم وه خار بی مه یلیت پښهن

دلّم پښهن، دلّم پښهن
 دل له ئیش دهرده، دهرده پښهن
 خاترم وه خار، بی مه یلیت پښهن
 نهمه ز نازیزگیان، حال تو چپهن
 ناوه شیت نازیز، ناوه شم که ردهن
 جه نالای دهرده، دلّم پرده ردهن
 بی په نگیت به ردهن، په نگ له روخسارم
 نازارت وه سهخت، مه دو نازارم
 په شیوی زلفت، وا په شیوم که رد
 بار له بانته، بار به لیوم که رد
 زهردی روخسارت، زهردی به خاپیم
 هر ویم مه زانووم، چهنی دهرده ویم
 ته بت بی تا بم، که رده بی به کجار
 نالته سهنده بی، له دلّم قه رار
 نالته مه که رد به ند، جه رگ و دلّ پاره
 بی چاره م که ردی، تا تو م کرد چاره
 خسار خه مانم، بهر کریا له دلّ
 جه وه شیت دیدهم، شکوفام چون گول
 چون بولبول شهی گول وه ناره زوی دلّ
 یاوام به مراد، مه تله ب بی حاصل

نو میدوارم جهمین په‌ره‌ی گول
 ته شریفت وه خه‌یر به‌رده‌ن وه مه‌نزل
 په‌ونه‌ق دای به‌په‌نگ په‌نگینت چون گول
 دانه‌و دام وه گول نیای په‌ی بولبول
 تو هر نه‌و گولی، گونا گولناری
 من نه‌و بولبولم، هرهام له زاری
 گیرو زه‌نجیرو، گرفتار تووم
 زه‌بوون زامی، زه‌ده‌ی خار تووم
 «الحمد لله»، جه‌مین جامه‌که‌م
 وه ناسور نه‌که‌فت، یه‌ک جار زامه‌که‌م
 نه‌ر مه‌دیام زلفان، سیای مشکین فام
 به‌خام خه‌م به‌سته‌ن، له پرووی نوقره‌ی خام
 نه‌ر بن نوور مه‌دیام، دیده‌م دیده‌ی مه‌س
 و دیده‌ت قه‌سه‌م، مه‌ویام وه قه‌قه‌س
 یا مه‌دیام زلفان سیای مشکین فام
 به‌خام خه‌م به‌سته‌ن له پرووی نوقره‌ی خام
 نه‌ر بن نوور مه‌دیام، دیده‌ی نوورینت
 یا په‌شیو مه‌دیام، شیوه‌ی شیرینت
 به‌ر له تو مه‌دام، گیان ویم له ده‌س
 وه مه‌رگت قه‌سه‌م، نه‌ر باوه‌پرت هه‌س
 سیمای سیمینت، به‌زه‌ردی مه‌دیام
 یا گهرمی مه‌یلت، وه سه‌ردی مه‌دیام
 فه‌وری باده‌ی ده‌رد، نه‌جه‌ل مه‌وه‌ردم
 به‌ر له تو گیانم، ته‌سلیم مه‌که‌ردم

خار عشق توّم، نه وهن له جه رگهن
 هه رساتن دووریت، په رنیم سه د مه رگهن
 خورد و خوه راک و فکر و خه یالم
 شه هدم، شه ره تم، شیرینم تالم
 یومنم، نگینم، فه رم، ئیقبا لم
 کشتم، دانشتم، عه قلم، که مالم
 شادیم، سروورم، زه وقم، زینه تم
 قابلم، قووه م، که درم، قییمه تم
 مرواری و مه رجان، دانه ی زمپروتم
 دوپم، گه وهه رم، له علم، یاقوتم
 عه یشم، عه شه تم، شادیم، نشاتم
 قووتم، قنیاتم، بسانی هه یاتم
 به تم، بوچینم، سه رسه وزم، قازم
 چه رخم، شاهینم، بوله ندپه روازم
 که وکم، کوترم، ته یهووم، ته وارم
 واشه و بساله وان، شاهووم، شکارم
 نه یم، نه مامم، سه ولّم، عه ره رم
 یساسم، نه رگسم، عوودم، عه نه رم
 باغم، بوستانم، چه مه نم، ده شتم
 ره وزم، بزوانم، قاپی به هه شتم
 گولّم، سونبولّم، ته سه لای دلّم
 مه لهه م زه ده ی زام، ده رد قاتلم
 وه نه وشه م، شه و بوّم، سو سه نم، یاسم
 دو سم، دل سو زم، هه ی دیده ی راسم!

حه نمی بزانه، خال نوخته ی بی گهره
 وه مهرگت من هم، تهرک دنیا مه که رد
 «الحمد لله»، و اتو نه مه ردی
 وه پیم تهرک عهیش، دنیا نه که ردی

قیبله م قه رارم

قیبله م قه رارم، قیبله م قه رارم
 بریان له هیجران، دوریت قه رارم
 دوریت هر نه وهن، مه دو ئازارم
 شیرینم له گیان، شیرین بیزارم
 ناره زوی خه یال، وه سواسهت هر شهو
 خهو حه رام که ردهن، له تاسهت هر شهو
 مهر «شیرین»^(۱) شیرین^(۲)، به شیرینکاری
 بنوازوم به دل، بدوم دلداری
 نهر جاری «شیرین»، دهست وه که ردهنم
 مه دیام به ئاوات، بهر له مه ردهنم
 سارپش مهویا زام، دلهی سه دپارم
 مهویا وه باعیس، عومر دوویارم

وه نیلا «نوحه‌ده»، مه‌دام مه‌رده‌ی توَن
تا مه‌حشر «شیرین»، نیمان هه‌رده‌ی توَن

★ ★ ★

قیبله‌م خه‌یالان

قیبله‌م خه‌یالان، قیبله‌م خه‌یالان
کاری پیم که‌رده‌ن، سه‌ودای خه‌یالان
عقل و فام و هوش، گرد به‌رد وه تالان
ها بیم وه وازکه‌فت^(۱)، وامه‌نده‌ی سالان
وا وه پیم پوشای، په‌دای عه‌بدالان^(۲)
که‌شکوئم هه‌ل گرد، په‌ی گه‌شت مالان
نامه‌ی مه‌جنونیت، به‌ست وه گه‌رده‌نم
مور له‌یل کریان، تا رۆی مه‌رده‌نم
کافی به‌ن وه‌سه‌ن، نه‌وه‌ن جه‌فا و جه‌ور
مازه ئاره‌زۆت، به‌وهرم وه قه‌ور
«سه‌نعانم» که‌ردی، «ته‌رسا» ته‌رز ته‌ور
کی که‌رده‌ن چون من، حه‌فتا ساله‌ سه‌ور؟
«نوحه‌ده» نه‌و «سه‌نعان» حه‌فتا ساله‌ ته‌ن
نامش سه‌بت له‌ له‌وح، سه‌ر قه‌واله‌ ته‌ن

★ ★ ★

۲- گه‌په‌ده‌ی مال به‌کۆله‌وه، ناواره‌ی ده‌شت و کیو.

۱- پیری له‌کار که‌وتوو.

ہیجران

تاکہی لہ ہیجران دووریت بنالم؟
 تاکہی بنی مہیلی، ہاوار وہ مالم؟
 تاکہی چون قہقنہس، ناہر بشو لیم؟
 بنی دینی چون تو، باوہر نہ کا پیم
 ہر من چون «فرہاد»، ناوارہی چینم
 شہید شہیدای، شیوہی شیرینم
 ہر من پیری تو، ہوون دل وہردم
 ہر من پیری تو، گرانہن دہردم
 نہ نہ وہ راسی، راز نہ باتہ کم
 بوویہرہ چیشہن، تہ قسیراتہ کم
 ہر من چون مہ جنوون، وہ یلان ہر دم
 زہلیل و زار و زہ بوون و زہردم
 تو بیت وہ «تہ رسی»^(۱) لاوشیوہ شیرین
 من بیم وہ «سہنعان»^(۲)، دہیری^(۳) بیم لہ دین
 من ہر لہ سہفا، تو لہ جہفا بیت
 گونای من چیشہن، ویت بنی وہفا بیت

۱- کچی بوو «نہ سارا» کہ شیخی «سہنعان» عاشقی بوو.

۲- خوین سارد، گوی بہ ہیج نہدہر.

۳- عارفی مہ شہوور «شیخ سہنعان».

ئازیزم پیری

ئازیزم پیری، ئازیزم پیری
 پرا مه ده ر به دل، وه سواسه ی پیری
 تو هه ر نه وه له لوی شه که ر و شیر ی
 مه له می پی ده رد، بی ده وای پیری
 شاباز شه ش دانگ، ته رلان ته واری
 چمانی تازه، جو یای شکاری
 تو هه ر نه وه شاباز، من نه وه نه چیرم
 وه زه نجیره ی زلف، سیات نه سیرم
 له تو ی بو ته ی مه یل، تا ونا ی وه تا و
 جو شم دای وه جو ش، هه تا بیم وه نا و
 وه نا گر عه شق، سووزیام و سوختم
 هه ی به ده بخت به خو م، هیمای نه بوختم
 به رزه ن بل یسه ی سووزان نه فتم
 چون پیره داران، سووزیام و که فتم
 خاک و خوون پو شان، سه ر تا پا له شم
 هه ر نان وه نه سیم، یاد تو گه شم
 سه وزه م مه سازووم، وه ی زام وه سو وه
 با تازه وه بی، وه نسامو شو وه
 وه سه ن وه س ده رده ی، تی شه وه ریشه م
 پیر و نا ته وان، مه شکنه پیشه م

با هروا وهی دهد، بی درمانه وه
 بیچم پای سهبر، وه دامانه وه
 با هروهشت بو، لهی دونیای فانی
 هزار ساله بای باز هم جوانی
 با «نه‌حمده» پیر بو، پهریش زهروورن
 چون جه سهفای حوسن، پر سهفات دوورن

حه‌ی و به‌ی و نه‌ی

ئاغه خه‌یالم، ئاغه خه‌یالم
 په‌شیوه‌ن په‌ی تو، فکرو خه‌یالم
 له به‌دبه‌ختی به‌خت که‌چی ئیقبالم
 تا مه‌حشر له ئیش، زامه‌ت ئه‌نالم
 وه‌زعم وه‌خیمه، بی‌حاله‌ن حالم
 حال زانی نیه‌ن، هاوار وه‌ مالم
 باده‌ی ئشتیاق، مه‌یل تو وه‌ردم
 ئاره‌زووی دیدار، دین تو که‌ردم
 چون بولبول مه‌حرووم، فسل به‌هارم
 به‌دینت چون گول، دل ئیتزارم
 په‌ی نمونه‌ دیم، به‌ک تا که‌ گولن
 به‌ر ماوهرد خار، غه‌مان له دلن

مه‌ست بيم وه دین، دوو دیده‌ی مه‌شش
 بئ خوڤ بيم له تیر، ناماده‌ی شه‌شش
 ناغافل شاننا، وه قه‌سد په‌ی قه‌سم
 قه‌ت بی له قه‌رن، قه‌فس نه‌فه‌سم
 بئ هوڤ و گوڤ بيم، به‌رلوام له هوڤ
 وا بيم نه‌شنه‌وام، قه‌سی که‌س وه گوڤ
 نه‌رگس و سو‌سن، سه‌فای سومیل ديم
 چون بولبول نه‌وگول، وه که‌یف دل ديم
 سيمای سفیدسيم سيمين ته‌نی ديم
 بالآ سه‌رو سه‌وز سای چه‌مه‌نی ديم
 توپه‌ی تاي توغرای، تاوس ته‌رزی ديم
 بئ به‌لا عه‌جب بالآ به‌رزی ديم
 شیرین شه‌مع شه‌وق، شه‌ب نه‌فرۆزی ديم
 هيمانی ده‌ی بی، من نه‌وورۆزی ديم
 زیبای ته‌بيعت، کوو ده‌شتی ديم
 چه ديم چه بیژم، چه به‌هه‌شتی ديم
 بی حه‌یا دوو حه‌ی، پیچ وه‌رده‌ی به‌ک نه‌ی
 په‌ی په‌ی مه‌دان وه‌ی، بو‌سه له دوو به‌ی
 حه‌ی حافز به‌ی بی، له سه‌ر نه‌ی دا
 «که‌ی» دان وه سه‌ر «جه‌م»، «جه‌م» وه سه‌ر که‌ی دا
 «نوحه‌ده‌ی!» وه‌سن وه‌سف حه‌ی و به‌ی و نه‌ی
 ناخر به‌ی ره‌نگت مه‌که‌رو چون خوه‌ی

په روین بی په روا

دارا موراد بای، دارا موراد بای
 یاخوا همه‌میشه، دارا موراد بای
 هر ثانی وه لوتف، خوداوون شاد بای
 له بهند مسه‌ینت، دنیا نازاد بای
 سه‌رشار و شاداب، شاد و بی‌غم بای
 مه‌دام چون به‌هار، سه‌بز و خورهم بای
 به‌هارت هر وه‌ك، ره‌نگ و پرووی دل‌بر
 بو وه‌شتر له بو، بو گی‌سووی دل‌بر
 وه شاد بویاری^(۱)، چه‌نی نازیزان
 نازیزان نازیز، وه لیت نه‌بیزان
 نازیز کام نازیز، وه‌ش بو بیه‌اری
 نافه‌ی موشکین بیژ، ناهووی ته‌تاری
 قنیات^(۲) وه چووزه‌ی، چنور راخان
 مه‌شام که‌یل وه بو، شه‌بووی نیلاخان
 خاویر خال‌دار، خوه‌ته‌ن په‌روه‌ده
 گول له ده‌ماغ پر، په‌په‌ی گول وه‌رده
 دهر د بی‌ده‌رمان، وه دلان به‌رده
 سلخوو خه‌یالی، له سا^(۳) سل^(۴) که‌رده

۲- پازی - سه‌بور.

۴- تریژ، نیتریس، دووری کردن.

۱- رابویری.

۳- سیهر.

هه‌لۆی وه هه‌لمه‌ت، لاچین لاخیز

شاهین شه‌ش دانگ، شکار نه‌پارین

چه‌رخ چابوک چه‌نگ، چه‌رخ چه‌م شیرین

چه‌م وه ناز بآل‌ده‌ر، «سه‌نعان» به‌ر له‌ دین

تەن وه تۆی کالای^(۱)، ئالای^(۲) و آلای^(۳) شه‌نگ^(۴)

به‌ شوخی و شه‌نگی، پۆشابیش قه‌شه‌نگ

به‌و ته‌وره‌ شاباز، رووی رۆزگاری

نه‌وین له‌ ته‌لار، هیچ شه‌هریاری

وه‌ نوقل مه‌جلیس، کام شیرین که‌رده‌ن

به‌ شیرین شیرین، باس دین که‌رده‌ن

واتم: دین من، دین خاسانه‌ن

دیدم په‌ی دیدهی، قامه‌ت راسانه‌ن

به‌دبه‌خت که‌سیوه‌ن، لیش هه‌راسانه‌ن

مه‌حروومیش چه‌ دین، دیده‌ مه‌سانه‌ن

زیمان ئیمسال، نه‌رچی قه‌هار بی

له‌ شه‌ش به‌همه‌ن^(۵)، گول ئاشکار بی

له‌ سهر قودره‌ت، په‌روه‌ردگاری

سئ فریشه‌ی خه‌یر، وه‌ جاری باری

قه‌ر ئیزه‌دی، مه‌وارا لیشان

شاپه‌ر، بآل وه‌ بان، «کرماشان» کیشان

۱- پارچه.

۲- به‌رگی بووکه‌له‌ی منلان.

۳- پارچه‌ی تەنگ و شاش، جله‌ بووکی کچولان. ۴- جوان وله‌بار.

۵- هم‌ ناوی مانگی به‌فرانیاره‌ وه‌هم‌ ناوی به‌شی له‌ «کرماشانه» که‌ هۆنەر هه‌ر له‌ و مانگه‌داو له‌و شوینه‌دا هۆنراوه‌ که‌ی گۆنوه‌.

وه ئیلا لافاوا ئاوا «قهره‌سو»^(۱)

ئانی «کرماشان»، مه‌کرد ژیر و پرو

هر سال چون نیمسال، کاش مه‌دیام جاری

له شه‌ش به‌همه‌ن، خوره‌م به‌هاری

«نه‌حمه‌ده» ناوینی، دی وا به‌هاری

هر هوری بی‌ری و «په‌روین» بواری

«په‌روین» بی‌په‌روا، په‌روانه‌م کردی

مه‌جنون بیم به‌تر، دیوانه‌م کردی

تو «ته‌رسا» ناسا، من «سه‌نعانتم»

ته‌ره‌بوول بکه‌یت، من قوربانتم

وه قه‌ید موبه‌ت، گیر دامتم

تو هر نه‌و خواجه و من غولامتم

بو تالی له زلف، زهره‌ته‌لاییت

تال تاله له ده‌ور، دیده‌ی شه‌هلاییت

چون جه‌لقه‌ی زنار^(۲)، بووزه‌گه‌رده‌نم

با موریدت بام، تا پوی مه‌رده‌نم

۲- ناوی نه‌لقه‌یه‌که‌مه‌سیحی نه‌ی‌که‌نه‌ملیان.

۱- ناوی پروباریکی گه‌وره‌یه‌له‌کرماشان.

نازیز خه‌یالان

نازیز خه‌یالان، نازیز خه‌یالان
 چیش که رووم چهنی، سه‌ودای خه‌یالان
 ناره‌زووی خه‌یال، نازک نه‌وهالان
 کریشمی گوشه‌ی، دیده غه‌زالان
 پویله و په‌لکه و زولف، وه‌نه‌وشه خالان
 بی‌گهردی گهرده‌ن، بالاشمشالان
 به‌رده‌نم نه‌جه‌مع، جو‌ملله‌ی عه‌به‌دالان
 عه‌قل و فکر و قام، به‌رده‌ن به‌تالان
 باده‌ی مه‌جنوونیم، جه‌نو نوش که‌رده‌ن
 هوشدارئ چون تووم، فه‌راموش که‌رده‌ن
 له‌دووری سه‌وزه‌ی، نزاکته‌ت فروش
 کلّوزه‌پر^(۱) له‌فهرق، په‌لکه‌ی ره‌ش له‌دوش
 چه‌م تا پو بی‌خاودل بی‌قهراره‌ن
 دل‌ه‌ر مونه‌زر، چه‌م ئیبتزاره‌ن
 «نه‌حمه‌د» چون مه‌جنوون، سه‌رعی سه‌رگه‌ردان
 هه‌ر سه‌ر بماله، وه‌خاک هه‌ردان

۱- له‌پاربردوودا ژنانی کورد کلّووی پرله‌سکه‌ی ته‌لایان له‌سه‌ر نه‌کرد که‌ه‌بی‌یان نه‌گوت «کلّوزه‌پر».

یهك رۆ چون مه جنوون

خار خاتر كه یل، خار خاتر كه یل
 یهك رۆ چون مه جنوون، خار خاتر كه یل
 چون «مه جنوون» وه یاد، دین دیدهی له یل
 وه مه یله وه روو، نیام وه «دوجه یل»^(۱)
 مه ریزام نه سرین، حه سره تان چون سه یل
 وه یاد ماوه ردم، چون خاو خال «له یل»
 په شیویا و په شیوی، په ریشان خه یلن
 رام كهفت وه مه نزل، قه دیم گای «له یلن»
 وه په زاره وه، به رلوا هوشم
 دیم دهنگی بی دهنگ، ناما وه گوشم
 دیم «له یلن» وه مه یل، «مه جنوون» مه لاوان
 دل نه رجه سهنگ بی، چون مؤم مه تاوان
 واتش: نهی «مه جنوون»، سه رعی^(۲) سه رگه ردان
 پووست پساكه نده، وه به رد هه ردان
 یه كام ده ردی وهن، لیت نه سه ركه ردهن؟
 گه رمی مه یل «له یل»، له دل به ركه ردهن؟
 راس واچه په ی چیش، وا مه یلت سه ردهن
 گه رمی مه یل «له یل»، ویت له یاد به ردهن

که لپوس^(۱) دوسی، له یل له دؤشت بی
 حه لقه ی غولامی، له یل له گوشت بی
 باده ی مو حیبه ت، له یلئ مه نوشای
 ره دای^(۲) ره هبانی^(۳)، له یلئ مه پو شای
 مه ی مه یل و وه فای، له یلئ نوشت بی
 چ خه یرن و له یل، فه راموشت بی
 بی غم مه ویاری، وه «دوجه یله» وه
 نمه دبه ی وه پرووی، ماه له یله وه
 واتم: فدات بام، له یل خاتر خار
 له ی بی مه یلی یه، مه بهر دل بازار
 به ی ته وره ن گهر دش، چه رخ پرستم
 نمازؤ تا سه ر، دو مه یل چنی هم
 له تو ی^(۴) بوته ی^(۵) عشق، وه نامیته وه
 وه ئاواته وه، بستاویته وه
 نه وه خته وه ختی، گیر داوت بیم
 ده ست و پا به ستی، زولف خاوت بیم
 فریفته ی فریب، گوشه ی چاوت بیم
 وه هرجا مه چبای، له رکاوت بیم
 نه رواحم چون هه نگ، له به ی ئاواره
 کهرده بیت وه گول، گو نات بیچاره

۱- عه پای تیسکن له بیسته بهز.

۲- لیاسی که له سه ر لیاسانی تر له بهر نه کری.

۳- عابدی مه سیحی که له ده یردا عیبادت ده کن و گوشه نشین.

۴- له ناوی.

۵- کووره ی تاوانده نوی زیپر و زیووشتی وا.

وه تاي تورهي زلف، سيای بو عبير
 زه نسجیرش کهردی، بهردی وه نه سیر
 شهید شهیدای، شیفتهی شیوهت بیم
 وه خه یال خال، لیوت لیوهت^(۱) بیم
 دهردم دهردی وهن، خال نوختهی بن گهرد
 مسوبره تهر نیهن، دهردی تهر له و دهرد
 زمسان پیری مه یلم کهردهن سهرد
 تهر پیم بیژن گیان، ته لّخه لیم چون دهرد
 وه نیلا بمرم، پیشم وه خاک بو
 خاک وه زووخ زام، هسرهت نمناک بو
 ریشهی شادانهی، عشقم له توی دل
 سهوز که رو جه نو، بهر به یو چون گول
 تهر چون گول وه باد، بهر، بهر، بهر بو
 ههر بهر وه چه ند هه زار زهره بو
 دووباره گهردم، وه ههرد بشانو
 «نه حمده» ههر سه نای، «له یلی» مه وانو
 «نه حمده» تا مه حشر له غم که یله نان
 لیویای لیوهی لیوی له یله نان

★ ★ ★

نازیز غه مانم

نازیز غه مانم، نازیز غه مانم
 نیشه و دای وه باد، عومده ی غه مانم
 وه گیانت قه سم، ناگروه گیانم
 گیان کفت وه توږدام، دوو دیده ی خانم
 تا ته شریف ناوهرد، وه په رداخه وه^(۱)
 بهری کهرد سوورته، وه دولاخه وه^(۲)
 ده ستش دا وه زولف، سیای بو عه بیر
 چهرخش دا وه چه م، چون باز په ی نه خجیر
 جه لا دا وه جام جه م جه مان بین
 ناهر وست وه گیان شیرین چون «شیرین»
 په رده ی سینه مای، سینه ی دا لاه
 وشک مه ویا هر کس، مه دیا وه پاوه
 په شیو بیم مه دیام، زولف په شیوش
 نه نگوشت ناز به ناز مه نیا وه لیوش
 سیمای موعه مای مه عنده ویش عه یان
 عه یان کهرد وه شه و نشان دا به یان
 دم چون غونجه ی گول نه شکوفته ی باخان
 نه فوس بو ی نسیم، سه بای نیلاخان

قه‌تاره‌ی لیره‌ی، تاقیه‌ی فهرقش
 کهرده بی وه نوور، سه‌راپا غه‌رقش
 تاقمه‌ی تاقیه‌ش، هه‌وا دا له‌فه‌وق
 ره‌خشان بی چون‌مای، چوارده‌ی پر شه‌وق
 موژگانان چون تیر، تورکان ته‌رده‌ست
 مه‌دان وه جهرگم، په‌یاپه‌ی په‌یوه‌ست
 وه ناز دیده‌ی، نساکته‌ی فروش
 کهرده بی هه‌زار، عه‌بد دوپ، له‌گوش
 نه‌و شیرینی شه‌هد، شیریه‌ی که‌لامش
 کهرده‌ن چند هه‌زار، که‌س وه غولامش
 شیرینیش «شیرین»، «په‌رویز» وه بی‌زی بی
 له‌باناش له‌شه‌هد، شه‌که‌ر له‌بهریز بی

قامه تم چون قهوس

دۆسان حال ویم، مه و اچوو پیتان
 مه ر ناگانین، وه حال ویتان؟
 سه رتاپا مه عیوب، زامم قه هارن
 عه بیانم بهك بهك، گشت ناشکاره ن
 قامه تم چون قهوس، قه زه ح^(۱) چه م وه رده ن
 به ده ن هوون ئالوود، زام دار ده رده ن
 مه غزله كاسه ی سه ر، به كسه ر نه مه نده ن
 پی ری عقل و فام، له ده ستم سه نده ن
 سه دای ته پله كه ی، گوشه كه م خه فته ن
 چون ئاسیاو بی ئاو، ئاوه كه ش كه فته ن
 چه م بی وه دوورین، هه وای ته م و تار
 نیشان مه ده رو، دووان وه چوار
 لووت چون ئاوه زای^(۲)، قه لوه زان^(۳) سه خت
 تك تك مه تکیو وه وه خت و بی وه خت
 ده م بیه ن وه نای، ئاسیاو خراوه
 به له مه شانۆ، وه هه ر دوو لاره
 دگان به ده ته رکیب، بهك بهك تاك و واك
 زشت و ناپه سه ند، چون چیخ چاك چاك

۱- بوو كه بارانه، هه سوونه زه پینه.

۲- زۆنگك، زهویهك ئاوی كه می لی هه له ده قولی و ته رو شله، بانلاغ.

۳- تافگه، شه پۆلی ئاوی چه م.

په‌نگ سیا چون چه‌رم، تایی ده‌باغ‌خانه
 پورکه‌نده و فرتوت، تانه‌ی زه‌مانه
 نه‌و خوین و نه‌و گوشت، نه‌و هه‌وا و هه‌موس
 هه‌ساره نارق، چون که‌وک قه‌فس
 «أشهدُ بالله» وه خودا سه‌د هه‌یف!
 نه‌و قسه و گوفتار، نه‌و ده‌ماغ و که‌یف
 نه‌و خه‌نده و نه‌و خلاق، نه‌و بالایی عه‌رعه‌ر
 خاس تر بی له تار، توول نه‌یسه‌که‌ر
 نیسه ناره‌واس، له گشت بازارئ
 بی‌ره‌ونه‌ق، که‌ساد، بی‌خریداری
 نه‌و زه‌ره‌ی گوفتار، شیرین شه‌که‌روار
 ته‌لخ بی‌نه‌ مزاق، وینه‌ی زه‌هره‌مار
 پی‌ری له چه‌ند لا، هه‌وجووم ناوه‌رده‌ن
 قافلّه‌که‌ی جوانیم، وه تاراج به‌رده‌ن

شهم جه‌ماله‌نی^(۱)

شهم جه‌ماله‌نی، شهم جه‌ماله‌نی
 «جه‌مال» نه‌گر چه، شهم جه‌ماله‌نی
 به‌حر که‌ره‌م‌و، کوئی که‌ماله‌نی
 دور مه‌عرفه‌ت، دانسه‌ی لاله‌نی
 شیرین خوی شیرین، خواهش خه‌یاله‌نی
 وه سکه‌ی سفه‌ت ته‌لای قاله‌نی
 راسته مورغ عه‌شق، خه‌ت و خاله‌نی
 دارا په‌ر په‌ر، زه‌رین بناله‌نی
 وه‌لی بآل به‌سته‌ی، زلف کاله‌نی
 شیویاو شیفته‌ی، شیوه‌ی کاله‌نی
 جه‌مالت جیلوه‌ی، جه‌مین جامانه‌ن
 سه‌یرانت سه‌فای، نه‌و نه‌مامانه‌ن
 چون بولبول مه‌دام، له‌ سه‌ر شاخه‌ی چل
 قنیات به‌ن، وه‌ بوئی عه‌تر گول
 نه‌ر چه‌ ویت نه‌و گول، موعه‌به‌رینی
 له‌ لام چون حه‌لوا‌ی، شکه‌ر شیرینی
 وه‌لی من له‌ تو، خه‌یلن دل‌گیرم
 نه‌ر چه‌ مه‌زانووم، ویم با‌ته‌قسیرم

۱- «میرزا فتح‌محمدی داواشی» هم شیعه‌ی له‌ ولایه‌ی که‌سئ به‌ناو «جه‌مال» نوسیه‌وه.

نەپەرسای جاری، لیمان هەوالنی
 نەکیانای وه لام، نامەو شەمالنی
 ئەوەن ئبارەزووی، دین تو دارووم
 وهخته له دووریت، گیان بسپارووم
 سا تۆیچ بو چون من، ئارەزوومەن بەر
 بە شەرتو وهفای، وه رین پابەن بەر
 راسە دل وه دل، تەمووشە دارو
 ئساگساو بیداری، هەمیشە مارو
 مەبو دەروازەیی، مەیلت هەر واز بو
 نەك بەستەو بی دەنگ، رازو نیاز بو
 گوشەیی دەروازەیی، دل مەبو واز بو
 پڕ له دانەیی عیشق، سۆزو گوداز بو
 خەیمەو خەلۆت گای، ئازیزانش بو
 نەك چون پایزان، گول پیزانش بو
 دل مەبو دايم، ئەگەر وه دل بو
 دوو دل وهك یەك دل، مدام وه كول بو
 «جەمال» چەپەیی گول، وه جەمالت بو
 «جەمال» لوتف حەق، شامل حال بو
 «جەمال» بو بەر، گوش وه عەرز من
 بشنەو چۆقەو، چەقەیی لەرز من
 پام کەفتە «قەلۆز» قاپی شاری بی
 «قەلۆز»، قەلۆزە وهش دیاری بی
 «قەلۆز» ئەگەر چە سەخت سەنگ لآخەن
 بۆی بەهەشت مەدو باغات و باخەن

چاگه مه‌ویه‌ری سه‌فاو سه‌یر که‌ره
 مه‌سکن که‌ر نه‌و وخت نوغ‌رخه‌یر که‌ره
 مه‌شی وه جایه سه‌حرای خوه‌تن ته‌رز
 چه جایه، جایه دل‌نشین و به‌رز
 چه‌دوئل کاریه‌ن ده‌ورش دره‌ختن
 پاته‌خت سان و سولتان وه‌ختن
 چه‌وزش موتابق چه‌وز که‌وسه‌ره‌ن
 ناوش ماچی شه‌هد شیرو شه‌که‌ره‌ن
 وه‌شی مه‌نزه‌ره‌ش وادل‌نشینن
 وه‌ش ته‌رله به‌ه‌شت پرگول و شینه‌ن

شیرین شیرینی

شیرین شیرینی، شیرین شیرینی
 فیشته^(۱) له شیرین، شیرین شیرینی
 وه ش‌بو چون شه‌بوؤ، زلف عه‌نبه‌رینی
 به رتزه‌ی پازان، لهب شه‌که‌رینی
 وه ناپه‌نه‌ی حوسن، جه‌مین چون جامی
 ساحیب جه‌مال و، که‌مال و فامی
 موژه‌ت چون خه‌ده‌نگ، زهر ئالووی په‌په‌ر
 نه‌غه‌یزن «باله»، ئاماده‌ی په‌ی شه‌ر
 چیش مه‌بو «شیرین»، له شه‌وان یه‌که‌شه‌و
 ویت به‌ر به «شیرین»، من که‌روه «خوسره‌و»
 تاج خوسره‌وی، بنیه‌ر له‌فه‌رقم
 چون «فه‌ره‌اد» مه‌که، وه ه‌ووناو غه‌رقم
 شیرینیت چه‌نی، «شیرین» بی‌فه‌رقه‌ن
 چون «فه‌ره‌اد» تیش‌هی، عه‌شقم له‌فه‌رقه‌ن
 زه‌لییل زامه‌ت، بی‌ستوتتم
 غه‌لتیای غه‌لتان، خاک ه‌ووتتم
 شه‌وی چون «شیرین»، په‌ی سه‌رکه‌شی من
 ته‌شریف باوه‌ره، په‌ی دلوه‌شی من

سارپش که زامان، خار غه‌مانم
 ده‌ردم ده‌وا که‌ر، ده‌ردت له گیانم
 سه‌رم وه‌ر داره، به‌رَوی فامه‌وه
 بنیه‌ر به‌ دامان، هر وه‌ر زامه‌وه
 بنواز وه‌ پازان، ریزه‌ی نه‌رم ویت
 بمال وه‌ مه‌لهم، مه‌یل گهرم ویت
 خاستر له شیرین، شوخ شه‌که‌رنوش
 به‌ ریزه‌ی پازان، باوه‌رم و مه‌وش
 بنوازم وه‌ ناز، ریزه‌ی نازه‌که‌ت
 مه‌کوشم وه‌ غه‌مزهی، بن نه‌ندازه‌که‌ت
 دیده‌ت چون شاباز، ناماده‌ی شه‌پهن
 چه‌نگالش وه‌ هوون، عاشقان ته‌پهن
 «نه‌حمه‌د» چون فه‌هاد، ده‌یری دیرینه‌ن
 شه‌هید شه‌یدای، شیوه‌ی شیرینه‌ن

قبیلہم وہ دہردم

قبیلہم وہ دہردم، قبیلہم وہ دہردم
 نگہر مہزانی وہ نیش دہردم
 بہخ کہردن ئاوان، لہ ناه سہردم
 زارم، زویہرم، زہ عیقم، زہردم
 نیستدعام^(۱) نیندن، سہوہزی بن گہردم
 گوش دہر بشنہوہ، قافیہی فہردم
 حہیفن حہرف زشت، تو وہ من ماچی
 جہرگم وہ سہر نیش، نلہماس مہ پاچی
 نہ گہر چہ من ویم، جہرگم پاچیان
 وہ نار ہجران، دووریت سووچیان
 پپرووزہی^(۲) پرتزہی، کزہی کہواوم
 تکہی چکہی جہرگ، زام زووخاوم
 سہیل نہ سرینم، جارین چون جو
 سہروازہن وہ بان، زام کونہو نو
 وینہی باوہقوش، نالای دہردمہن
 مہحروومی جہ لہیل، شہفق زہردمہن
 چون مارگہ زدہگان،^(۳) چوق وہردہی نیشم
 خارین و خہمین، داخی و دلپیشم

۱- سووتاو، بوسو.

۲- تہم نام - تکام.

۳- مارلی داوان.

هدی شوخ! هدی شیرین! هدی شه که ریارم
 هدی نامانا مه‌له‌هم بهی گه زده‌ی مارم
 گولم، سونبلم، ته‌سه‌لای دلّم
 مه‌له‌هم زده‌ی زام، دهر د قاتلم
 چنور شاوهم، شه‌وبوی نیلاخم
 هومای گولشه‌نم، تاوس باخم
 سه‌رمایه‌ی فامم، ده‌سمایه‌ی زوقم
 سه‌یقل به‌خش^(۱) زه‌نگ نایه‌نی شه‌وقم
 که‌وکم، کوّترم، ته‌یرم، ته‌وارم
 بازم، شاهینم، سه‌یدم، شکارم
 حه‌جاجم، حه‌جم، قیبله‌ی نیازم
 شوکرم، ته‌وحیدم، پروزهم، نمازم
 عورقم، عاده‌تم، دینم، نیمانم
 له‌یلم، مه‌جنونم، ته‌رسام، سه‌نعانم
 بی خوف و خه‌یال له‌ته‌غیارمی
 نازار نازکیش خانه‌ی خارمی

★ ★ ★

شیرینی و تالی

دانه یه نوقلم، هۆرگرتەن^(۱) وه قەس
 ئاره زۆم کەردەن، سەوزە ی دیدە مەس
 ویم وه دەست ویم، بنیەروو وه دەم
 بووەری وه شەن، پە ی تالی کەم کەم
 چون یه چەندی وەن، هام دەمت تالەن
 لە تالی دەمت، دایم پەر ژالەن
 دەم شیرین کەرە، وه شیرە ی شە کەر
 بەل ساتی تالیش، بەر بشۆ وه بەر

ولام:

میرزام خە یالەن، میرزام خە یالەن
 ئاره زۆت کەردەن، یه خو خە یالەن
 دەمی له ئەزەل، هام دەمش تالەن
 شیرینیش تا پۆی، مەحشەر مە حالەن
 نەر پۆژی سەدجار، بە شیر و شە کەر
 بشۆریش تالیش مە یۆ زیاتەر
 «ئەحمەد» نەر شاعیر نازک خە یالی
 تالی شیرینەن، لە بی کە مالی

شوځ و شه‌نگه‌که‌م

شوځ و شه‌نگه‌که‌م، شوځ و شه‌نگه‌که‌م
 نازار مه‌حبوب، شوځ و شه‌نگه‌که‌م
 بڼ‌پای بڼ‌مروه، دل‌جه‌سه‌نگه‌که‌م
 گومرای بڼ‌نښاف، مه‌یل وه‌جه‌نگه‌که‌م
 سه‌رمه‌شق په‌ندان، نه‌وای په‌مه‌که‌م
 بڼ‌خوف له‌سه‌یاد، دل‌بڼ‌غمه‌که‌م
 جاری بڼ‌بڼیر، دم‌وه‌ده‌مه‌که‌م
 په‌روانه‌م که‌ردی، شو‌له‌ی شه‌مه‌که‌م
 زیبارای زینت، خواه‌ش په‌فتاره‌که‌م
 جه‌مین جه‌ل‌به‌خش، وه‌پوخساره‌که‌م
 ساقی باده‌ی عشق، مه‌ی نو‌شانه‌که‌م
 باش بسالاده‌ست، مه‌هپوشانه‌که‌م
 مه‌هوش مه‌دهوش، مه‌ی بڼ‌وشه‌که‌م
 سه‌وزه و قه‌د باریک، ناز فر‌وشه‌که‌م
 جاری بڼ‌بڼیر، دم‌وه‌ده‌مه‌که‌م
 کان مه‌رحمه‌ت، کو‌ی که‌ره‌مه‌که‌م
 موعه‌نبر زلفان، بڼ‌عه‌بیره‌که‌م
 که‌مانی نه‌برو، بڼ‌انگ تیره‌که‌م
 کافین وه‌ردار، دی زه‌نجیره‌که‌م
 مه‌کوشه‌م بڼ‌تاوان، بڼ‌ته‌قسیره‌که‌م
 حریر کالاکه‌م، نه‌تله‌س پ‌وشه‌که‌م
 عه‌رعه‌ر بالاکه‌م، مار نه‌دوشه‌که‌م

مه‌ردانه بویه‌ر، له ته‌قسیره‌که‌م
 قه‌بول‌که‌ر لاله‌م، کورده‌میره‌که‌م
 جاری بؤ‌بنیه‌ر، دهم وه‌ده‌مه‌که‌م
 جاریم‌ن چون هوون^(۱)، نه‌سر^(۲) چه‌مه‌که‌م
 بینی‌که‌شیده، سیمای‌خواه‌که‌م
 هه‌ناسه‌له‌ته‌رح، بؤی‌گولاه‌که‌م
 زنج‌گرد، لیو‌باریک، خال‌نه‌جیمه‌که‌م
 دهم‌ته‌نگ، گه‌ردن‌زه‌رد، سه‌ول‌سیمه‌که‌م
 مه‌مان‌په‌روه‌رده‌ی، حه‌ریر‌بافه‌که‌م
 به‌یزای‌سوب‌حده‌م، سینه‌سافه‌که‌م
 سه‌ر‌سه‌وز و بؤرچین، توره‌ی‌تافه‌که‌م
 سیمورخ‌حفت‌خوان، قوله‌ی‌قافه‌که‌م
 هه‌ناسه‌م‌سه‌رده‌ن، جه‌مین‌جامه‌که‌م
 نه‌ی‌شه‌که‌ر‌قامه‌ت، نه‌و‌نه‌مامه‌که‌م
 مازه^(۳)‌با‌نه‌مرووم، نه‌زان‌حاله‌که‌م
 شای‌زه‌پک‌لاوان، سو‌سه‌ن‌خاله‌که‌م
 شوخ‌م‌شیرین‌م، شه‌که‌ر‌باره‌که‌م
 له‌قه‌ند‌شیرین‌تر، خواه‌ش‌گوفتاره‌که‌م
 دل‌به‌رم‌توئی، توئی‌دل‌داره‌که‌م
 دل‌خوه‌شیم‌هه‌ر‌توئی، تاکه‌یاره‌که‌م
 تو‌یج‌ده‌ست‌کو‌تا‌که‌ر، له‌نا‌زاره‌که‌م
 که‌م‌سه‌زام‌بده‌ر، هه‌ی‌نا‌زاره‌که‌م!

«سینی»

«سینی» قه شه ننگن، سینی قه شه ننگن

«سینی» سیمین تن، سیما قه شه ننگن

نه شکوفتن، تازن، گول غونچه ره ننگن

گول غونچه که ی وهك، «سینی» قه شه ننگن

نه برؤ که مانن، موژه خه ده ننگن

مه یلش ها له سولج، نازش له جه ننگن

نیاواو نیم رهس، هیما هر کالهن

کالو بالا بهرز، وه نه وشه خاله ن

سَلخوی خه یالی، وه له دغه زالهن

ره ویله ی په م کیش، پامیش مه حالهن

په ری په بکه رهن، حوری سرشته ن

سه رپاش وه نوور، خودایی په شته ن

سیمای سیمین تن، سیمین عوزاره ن

سه رو سه ی تهرز، سه وزه پوخساره ن

به هار شیوهش، نه وه ن پرگوله ن

گول له له تافهت، لوتفش خجلهن

به هار عومرش، خه زانش نه بو

«الله» ره نگ زهردی، نه رزانش نه بو

نه بو گول غونچه ی، ره نگ و پروش یی ره نگ

نه وینووم هرگیز، نازیز وه دلته نگ

بیداد له شوومی، چهفتی چاره‌ی من
 هاوار له نه‌حسی، به‌دستاره‌ی من
 شه‌رجوی شه‌رناشوی، تیرشه‌ر له شمس
 قه‌ساس قاتل، خوینی هه‌زارکه‌س
 جه‌رده‌ی جادوووگر، ته‌ریده‌ی ته‌رده‌س
 به‌موویه موحکهم، ده‌س و پای پیل به‌س
 وه‌بوئی باده‌ی مه‌یل، «پوسه‌م» خومارکه‌ر
 وه‌نیشاره‌ی چاو، شیر وه‌شکارکه‌ر
 له‌ب وینه‌ی غونچه، نیش ناز چون خار
 شیرین چون شه‌که‌ر، تال چون ژارمار
 نه‌مام هه‌ستیم، له‌ریشه‌ساوهرد
 وه‌بسای فه‌نا دا، گه‌ردم به‌رد وه‌ه‌رد
 «نه‌حمه‌د» هه‌میشه، وه‌مه‌یلش مه‌سه‌ن
 تسا مه‌حشر وه‌تای، زلفش پابه‌سه‌ن

دیدم دیدهی بهد

دیدم دیدهی بهد، دیدم دیدهی بهد
له دیدت دور بو، دیدم دیدهی بهد
سهول سیم نه‌ندام، سه‌رو سیما قد
شیرینیت شیرین، خارجه‌ن جه احد
شه‌کر زوانیت له حد بیه‌ن رهد
وه زوان به‌ستی زوان «شه‌حمده»
مه‌سپارووت به‌زات، «الله الصمد»
هه‌نی نه‌ویتی، له دونیای دوون بهد
خاترخار مه‌به‌ر، چه‌رخ به‌کارشه‌ن
پای نازاران له‌نگ، له بازارشه‌ن
شیرینی نه‌وی، چون تو شیرین بو
سه‌وزه و بالابه‌رز، زلف عه‌به‌رین بو
«گول نه‌ندام» که‌نیز، ده‌ست و جامت بی
هه‌زاران «به‌ه‌رام»، گرد دامت بی
«عوزرا» مه‌عزووره‌ن، له پرووی جه‌مالت
«وامق» وامه‌نده‌ی، عه‌قل و که‌مالت
«له‌یلن» به‌شیو زلف، پرپه‌شیوته‌ن
«مه‌جنون» لیویای، خال لیوته‌ن
«ته‌رسا» که‌ی چون تو، وه‌ش ته‌رز ته‌ور بی
«سه‌نعان» وا په‌ریش، بی‌تاب سه‌ور بی

ئىسە من «سەنمان»، تۆ ھەرئەو «تەرساي»

نەتەرساي لە ھەق، نەحوال نەپەرساي

خوشى بى تۆ «تەرسا»، من «سەنمانت» بىم

ھەر ساتى سەدبار، ۋە قوربانى بىم

ئىسە بۆ ۋە ياد، ۋە ھەردە ۋە رىن^(۱)

من كەروە «فەرھاد»، ۋىت كەروە «شىرىن»

ھەرتان مونتەز ناماي نازىم

كەروە بەھار فەسل پايىم

شهم جه‌ماله‌که‌م

شهم جه‌ماله‌که‌م، شهم جه‌ماله‌که‌م
 ناری‌های نازیز، شهم جه‌ماله‌که‌م
 ته‌سه‌لای دل‌هی، پر‌خه‌یاله‌که‌م
 قووت غه‌زای رۆح، ماه و ساله‌که‌م
 نه‌گه‌ر مه‌په‌رسی، چووننه‌ن حاله‌که‌م
 نه‌دیه‌ی عاقل، پر‌که‌ماله‌که‌م
 جه‌وساوه‌ دیدم، له‌ دیدت دوورنه‌ن
 خوار و خومار و، زار و بن‌نوورنه‌ن
 دیدم کام‌دیده، نه‌و دیده‌ی ئاهوو
 به‌دین‌دیده‌ت، داروو ئاره‌زوو
 نه‌قشش کارگای، دیدم گه‌رتنه‌ن ته‌نگ
 خاوه‌ر دوور له‌ رووم، رۆمی دوور له‌ زه‌نگ
 سوورته‌ سیمای ساف، چون‌ئاوحه‌یات
 حه‌به‌ن له‌ حه‌لقه‌ی، دایه‌ره‌ی زولمات
 مه‌وج له‌تافته‌ت، له‌ رووی له‌وحه‌ی سیم
 چون‌زه‌نجیره‌ی ئاو، وه‌ شنۆی نه‌سیم
 زه‌نه‌قدان چون‌گۆی ئاو له‌ هه‌ر لاه
 موعه‌له‌ق مدران وه‌ رووی هه‌واوه
 غه‌بغه‌ب وینه‌ی، سیف خوونساری په‌شته‌ن
 په‌شته‌ی له‌قای حه‌ق، باغچه‌ی به‌مه‌شته‌ن

روشن وینے دور، له تیف تر له گول
 گول له له تافهت، نه و ماته و خجل
 به یازه ی به یزای، بلووری گهردهن
 عاشقان پهریش، زووخ دل وهردهن
 سیمهن، سفیدهن، سافهن بن گهردهن
 به یازهن به رزهن، زهریفهن زهردهن
 سیایی زلفان، بن گهردی گهردهن
 نه قش مائین، پهریم تا مهردهن
 مدخسوسدن غونجهی، نه شکوفتهی دهان
 ره ننگین تر له بهرگ، گولباغی له بان
 زیبای ته بیعت، گول کاری گهردهن
 عاقیق وه معدهن، مرواری گهردهن
 به ریزهی رازان، ریزهی شه که رپیز
 شیرین چون شیرین، شیرین پهرویز
 وه ناز عشوه، دل مه کاونی
 به مهیل موبهت، سهنگ مه تاونی
 خورشید شهرمه ندهی، شوق شیوه تن
 ماه مه عزوور له پرووت، نه ختر لیوه تن
 شمشاد سه جده بهر، به رزی بالآتهن
 سه رش سهر بوله ند، گهرد پالآتهن
 «تارانی» ته رزان، «شیرازی» شیوه
 ههرکهس موینوت شیت مه بوو لیوه

«كهوك» خواهش خه‌رام پاى كووسارمى
سووسك^(۱) سووسه‌ن خال پاى نساارمى

★ ★ ★

وه‌سفى يار

ناهوو له سه‌رخه‌ت، شمش زه‌پى ديم
شمش راويان، لؤلوى ته‌پى ديم
«لؤلؤ» به‌سته‌ى قولف، قاپى قه‌لا ديم
قه‌لا له شاخه‌ى، توپىن ته‌لا ديم
ته‌لاى توپ له فه‌وق، قولى قافى ديم
قولى قاف وه بان، به‌حراسافى ديم
وه روى به‌حروه، دوو گووى گه‌وه‌ر ديم
له گه‌وه‌ر چه‌شمه‌ى، شير و شه‌كه‌ر ديم
نه‌و جووى شير ره‌وا، وه به‌هه‌شتى ديم
نه‌و به‌هه‌شت ره‌وا، وه گول گه‌شتى ديم
يه‌ك جه‌مال ماه، دوو حه‌فته‌من ديم
عه‌قرب له قه‌مه‌ر، غه‌زال چه‌من ديم
تپ سه‌ياحى، ده‌يجوور زه‌نگى ديم
چه‌نى تورك مه‌ست، مه‌خموور جه‌نگى ديم

تورکان ته‌رده‌س، شه‌ر جوئی شه‌پئی دیم
تیرشان له‌خوی، شاهووی به‌پئی دیم

جام جه‌م جه‌مین

جام جه‌م جه‌مین، جه‌مین جامه‌که‌م
تازه‌ره‌سیده، نه‌و نه‌مامه‌که‌م
حکیم حازق، «لوقمان» فامه‌که‌م
مه‌له‌م دلّی، تازه‌زامه‌که‌م
که‌م‌ند زولفت، بخه‌ی بی‌دریخ
ماوه‌ری سه‌د چون، قوله‌ی قاف له‌بیخ
وه تیغ‌نه‌برووت، دوو نیم‌که‌ره
وه پیزه‌ی پازان، سه‌د قیم‌که‌ره
بو‌مه‌زه‌ی له‌زه‌ت، زه‌رده‌خنده‌که‌ت
په‌ی نه‌شه‌ی مه‌ستی، تازه‌به‌نده‌که‌ت
وه به‌های گیان، وه پی‌م بفروشی
خوه‌شه‌خوه‌ت وه‌دمس، خوه‌ت پی‌م بنو‌شی
وه موژگان تیر، موژه‌ی شه‌ست چه‌م
له‌پا‌ده‌ر تیریت، هزار چون «پوسه‌م»

نەر وه دیدهی ناز، بدیهی وه «په‌پراو»^(۱)
 «په‌پراو» په‌ر تاپه‌ر، مه‌که‌ری وه ناو

سۆسه‌ن خالی دیم

شیرینی شیوهی، شهم جه‌مالی دیم
 کان مه‌عرفه‌ت، کوی که‌مالی دیم
 چ که‌د چ قامه‌ت، چ شمخالی دیم
 چ سه‌رو سه‌می، سۆسه‌ن خالی دیم
 چ سیف چ نارنج، پرته‌قالی دیم
 نارنگی و ترنج، لیموی کالی دیم
 نه‌قش و نگین و، له‌عل و لالی دیم
 دورو مه‌رجان و، لیو و خالی دیم
 زه‌نه‌خ چون گوی سیم، ته‌لای قالی دیم
 هه‌ر خالی قیমে‌ت، به‌ک مه‌حالی دیم
 چ به‌ت چ بۆرچین، قوله‌نگ و قازی دیم
 چ چه‌رخ، چ شاهین، چ شابازی دیم
 نه‌مه‌ردام ساتی، نه‌جای من مه‌ویای
 چون من دوو دیده‌ی، سیای ویت مه‌دیای

۱- کیوی به‌رز و دیاری له‌نزیکه‌ی شاری «کرماشان».

بهر مه‌شیا جه پای، ئی شه‌هد تالی
 ویت مه‌دیای ئمو و مخت لیت، مه‌ویا حالی
 عقل و فکر و قام، هوش و به‌شاره‌ت
 گشت به نیم‌نگات، مه‌دای وه غاره‌ت
 وه ئسیلا من ویم، توهر ویتنه‌نی
 بی سوودن و اچوون، ماچی شیتنه‌نی
 من کهره وه «که‌وک»، دیده‌ت کهره وه «باز»
 باز هم تو ماچی وه من بی حه‌فاز
 فیدات بام شیرین، شه‌که‌رباره‌که‌م
 له شه‌هد شیرین‌تر، خواهش‌گوفتاره‌که‌م
 شاباز شه‌ش‌دانگ، شون شکاره‌که‌م
 شابال شاهین، شه‌و بی‌داره‌که‌م
 «چه‌رخ» چابوک چه‌نگ، چاو خوماره‌که‌م
 «ه‌لوی» وه ه‌لمه‌ت، کلاوداره‌که‌م
 «که‌وک» پا نه‌خشین، پای کوساره‌که‌م
 سوسک سوسن، خال سای نساره‌که‌م
 ره‌ویله‌ی ره‌مکیش، سه‌رقه‌تاره‌که‌م
 لاقه‌ید له شنوی، میر شکاره‌که‌م
 بویره له ته‌قسیر، ده‌وره‌ی ویره‌ده
 مه‌کیشه وه به‌ین دوسیمان په‌رده
 دل «نه‌حمه‌د» به تیر، نازت زامداره‌ن
 وه مه‌له‌م میه‌رت، برینش چاره‌ن

بوی عه‌تر گولت

بوی عه‌تر گولت، پهی نه‌شی حالَم
 ناغافل شه‌مال، ناوهرد وه مالَم
 عارفانه‌وار، وه چ که‌مالنی
 سلامش که‌ردم، په‌رسام هه‌والنی
 واتم: فیدات بام، په‌یک پره‌ونه‌ر
 مه‌حرم نه‌سرار، دل‌دار و دل‌بهر
 قه‌ده‌مت وه خه‌یر، موشه‌ره‌ف که‌ردی
 پهی سه‌ره‌رازیم، ته‌شریف ناوهردی
 راست واچه‌ سا‌ده‌ی، سه‌رم له‌ ری‌ته‌ن
 چماننی نامه‌ی، نازیم پی‌ته‌ن
 وات: به‌لنی نامه‌ی، نازک خه‌یالنی
 ئوتاد دانای، ساحیب که‌مالنی
 به‌سته‌ن کیاسته‌ن، په‌یت چون ده‌سته‌ی گول
 باز که‌ر بوانه، پهی ته‌سکین دل
 دیم نامه‌ی نامی، هام فه‌رده‌ که‌ی فه‌رد
 به‌ر ناوهرد و دیم، موتالعه‌م که‌رد
 بو‌سام و نیام، وه سه‌ر بی‌نیاییم
 سفیدم ته‌بدیل، که‌رد وه سیاییم
 ره‌فیق شه‌فیق، هه‌رده‌ جارانم
 سه‌فا به‌خش، نه‌خش به‌زم یارانم

دلّ مه‌دهر وه ده‌س، تازه نه‌وزنه‌سان
 ویت مه‌وزه وه دام، نه‌وزه و چاومه‌سان
 دینشان په‌ی دین، دینداران سه‌مه‌ن
 نه‌رچ دین بی دین، دل‌بهر سه‌مه‌ن
 نه‌مشو وه ی‌اد، دوسه‌که‌ی گیانی!
 نه‌و رو‌ی کونگه‌ره، وا ویت مه‌زانی
 سه‌یر کونگه‌ره‌ی، سافو ساده بی
 تماشای نازیز، فه‌وقه‌لعاده بی
 له‌و ره‌سه‌تاخیزه، قیامه‌ت خیزا
 نازیز په‌ره‌ی نوور، خوه‌رشید مه‌بیزا
 زلف‌که‌رد وه زه‌نجیر، خال‌ش به‌دانه
 به‌دام ماوه‌ردش، خویش و بیگانه
 هه‌ر مورخ رو‌حی، مه‌دیا نه‌و چاوه
 پاش پابه‌ند مه‌ویا، به‌و دانه‌و داوه
 دوو مار دوو نه‌ژده‌ر، له‌سه‌ر دوشش بی
 پاسه‌بان سه‌لقه‌ی، ته‌لای گو‌شش بی
 دوو تورک دوو که‌مان، دووسه‌د تیرش بی
 هه‌ر تیری دووسه‌د، شیر نه‌چیرش بی

من سەرعی و لیۆه

من سەرعی و لیۆه، تۆ وینەى مەجنوون
 تۆ دیدە گریان، من دیدە پىرھوون
 تۆ پەى دین لەیلۆ، من پەى دین تۆ
 تۆ ھای لە کام کاو، من ھام لە کام کو
 من پەى تۆ خەرىك، تۆ ھەردەى دو جەیل
 من ھەر شەیدای تۆ، تۆ ھەر شىت لەیل
 بەلكە باى موراد، نە سەحراى دو جەیل
 من یاونۆ وە تۆ، تۆ یاونۆ وە لەیل
 بەك پۆ نە جايە، سەحراى خووە تەن تەرز
 دا وە دەستەم وە، نامەت «فەرامەرز»
 نامەم گرت لە دەس شىر بەچەى شىرگىر
 مۆتالەم كەرد دىام بە و تەحرىر
 جە وەشىت ئەى سەرو، نە و سەوێل پەشتەم
 تەجدید بى جە نەو، عومر گوزەشتەم
 گلەگى نامای، نامەت لىم كەردەن
 نامای نامەى تۆ، ئەرواحم بەردەن
 پاسە ھام وە كىش، گىسو و كەمەندان
 نامىتەم وە عەشق، سەرمەشق پەندان
 سا من كەى چون، تۆ زامم خە تەرەن؟
 كەى چون تۆ دین و، دنىام دل بەرەن؟

كهى من وينهى تو، خرقه پوشانم؟
 كهى من چون تو شيت، نازفروشانم؟
 پاسه دور نه گوش، ساحيب هوشانم
 هام پيالهي به زم، نازفروشانم
 نازان چون خفتان^(۱) وه سهر پوشانم
 رسواى رابتهى، مار له دوشانم
 من بى ترس له تير، تانهى رهنه بيان
 زوانم جه وه سف، شوخان نه كيشان
 شايستهى نه وساف، وه سف سفتاي
 من گله دارووم، كه من نيلتفتاي
 گله وه گله، ببؤ موتابق
 نه تو چون جارن، نه من چون سابق
 تهره قهى شادى و شور گریم
 بى تو نايتهن، هوون و نه سرينم
 قه سم به و كه سه، نه زا و نه مه ردهن
 دوورى بالاي تو، كارى پيم كه ردهن
 هوش و گوش و نوتق، قه و عقل و فام
 عشق و شوق و زهوق، نه مندهن جه لام
 وه خسته بپوشوون، په داي په هباني
 په نه م بواجان، «سه نمان» ساني
 فيشتهر جه هيجران نه دين بالات
 جه و ساوه نازيز، دوور كه فتم جه لات

باوه قوش ئاسا، شه ویی‌داریمه‌ن
 خه لکان هه‌راسان، شین و زاریمه‌ن
 من هه‌ر ئه‌و مه‌جنوون، دپوانه‌ی له‌یلم
 تو مه‌یل سه‌رد نه‌ویت، من گه‌رمه مه‌یلم
 یه‌ک ئیمشه‌و جارێ، بره‌س وه‌ دادم
 گوشاد که‌ر مو‌شکل، عوقده‌ی مو‌رادم
 «شیرین» چون «فه‌ره‌اد»، «بیستون» وه‌ من
 قوله‌نگ غه‌رق له‌ فه‌رق، غه‌رق هوون وه‌ من

زه بوونم که ردهن

په میز پوژگار، زه بوونم که ردهن
 ته بدیل به نه حوال، مه جنوونم که ردهن
 له گهردش چه رخ، چه واشهی چه پگهرد
 بهرگه ردهن موهرهی، تاس ته خسته نهرد
 نه رچی که س له جهور، زولمش نه رستهن
 نه فشارم گهرتن، شه ش ده ر لیم به ستهن
 شانسم چه نی تاس، ها له که شاکه ش
 دوو خال ماوه رو نه جاگهی دوو شه ش
 هه ر نان خاموشه ن، شه مع شادی دل
 روشن ناوی مه ر، به تماشای گوئل
 وینهی په روانان، بی په رواو بی غه م
 سوخته و کفتهی، سایه ی پایه ی شه م
 زارو زویرو، زه دهی زام به سو
 زاری مه ن په ی به خت، سیام شه ب و رو

★ ★ ★

سووزانی جه‌رگم

«سووزان» سووزنده‌ی، سووزانی جه‌رگم
 زام به سوّم که‌ردی، تا به پۆی مه‌رگم
 تا مه‌حشر که‌ردی، زه‌ده‌ی زامه‌تم
 هم دن‌یام سووزان، هم قه‌یامه‌تم
 بزووسکه‌ی ناهر، نازت بی‌ئینساف
 مه‌که‌رؤ وه توور، نهر بگنؤ وه «قاف»
 وه نیش موژه‌ی، خه‌ده‌نگ خو‌ی کاری
 سوه‌نسای سه‌نگ سوم، «ئسفه‌ندیاری»^(۱)
 چون «پوسته‌م» بنیه‌ر، وه قه‌وس نه‌برووت
 بکیشه وه کیش، کیش باف گیسووت
 به سه‌د نزاکه‌ت، سه‌وزه‌ی نازفروش
 بکیشه هه‌رتا، مه‌یاوی وه گوش
 وه نیشاره‌ی شه‌ست، نازت بده‌ر لیم
 تا له پۆی مه‌حشر، باوه‌ر که‌ران پیم
 به‌ل بو به شاهید، «یوم‌الحسابم»
 شه‌هید عشقم، نه‌ده‌ن عه‌زایم
 مه‌واچان: عه‌زاب قیامت بی شوّن
 قیامت که‌ی وه‌ک دووری بالای توّن

۱- میلی موحکم و تیزی پۆلایی که نه‌سفه‌ندیار به هیزی بازو به‌ردی بی کون کرده.

شەكەر ئۆشەكەم

ئەرھەي شېرىن شوخ! شەكەر ئۆشەكەم
 ئەرھەي زام بە سۆي، دل وە جۆشەكەم
 ئەرھەي شازادەي، ترمە پۆشەكەم
 خەلقەي غولامیت، ھانە گۆشەكەم
 مەمنونم كەردى، نەونەھالەكەم
 سەمەن بۆي سادەي، سۆسەن خالەكەم
 سەرشار بېيم لە شەھد، شەكەر گوفتارىت
 مەمنون بېيم بە لوتف، بوزرگە وارىت
 چەشم و چراغ من، وە پەوشەن كەردى
 يانەي دل مەسرور، وە گۆلشەن كەردى
 وېنەي پەروانان، لە دەوران شەم
 يەك ئېمىشەو وە شاد وياران وە ھەم
 من لە شەوق ئەو، ئەو لە شەوق دل
 دەست بەرد يەك دەستە، لە وەنەوشەو گول
 وېنەي سەپانان، فەھمىدەي عارف
 دىدەم داي بە تو، نازىز وە تارف
 تاسەندى لە دەس ئەو جەمىن چون گول
 بۆنيا وە بۆش، وە ئارەزووى دل
 وە ھەسرەتەو، شكۆفەي چاومەس
 نيام پەي جەستەي، خەستەم لە پرووى دەس

مالام له دیدهو، بو نیام وه بوش
تا مه‌ردهن نیهن، جه لام فه‌راموش

★ ★ ★

ره‌عنای شوخ و شه‌نگ

ره‌عنای شوخ و شه‌نگ، ره‌عنای شوخ شه‌نگ
شوخ که‌س نه‌دار، شه‌یدای شوخ و شه‌نگ
پشت کوّتا پا به‌رز، قه‌د باریک دهم ته‌نگ
نیم نگا چون باز، چه‌رخ چه‌م قه‌شه‌نگ
وه عه‌رز به‌نده‌ی، خوار خاتر ته‌نگ
گوش دهر به شه‌رتن، نه‌که‌ریش وه جه‌نگ
بنوازم به ناز سه‌وزه‌ی خاتر ته‌ر
وه‌سه‌ن وه هوونم دامان مه‌که‌ر ته‌ر
هه‌ره‌ای له گوریز، چون غه‌زاله‌ی به‌ر
گاهن‌های له سولج، گاهن‌های له شه‌ر
وه‌سه‌ن کوّتا که، چه‌نیم داواو شه‌ر
دانی له حه‌فت ناو^(۱)، قابت نه‌ویه‌ن ته‌ر

★ ★ ★

سه‌وزه

دایم هام‌نشین، شای مه‌هوه‌شانم
 هام‌بیالهی بزم نازفروشانم
 وه نه‌ندوه‌ناکی، عه‌رزه‌ی ویم قه‌سه‌م
 وه خال ژیر لیو، سه‌وزه‌ی ویم قه‌سه‌م
 هر تانه‌پیچون، وه سفیدبه‌رگم^(۱)
 به‌رز نه‌بو له عام، ئاوازه‌ی مه‌رگم
 سه‌رد نه‌بو گه‌رمی بازار فهدرم
 شین نه‌که‌ن شوخان، جه‌ نالای ده‌ردم
 تا سه‌وزه‌م پو‌خسار، ویش وه سه‌رناخوون
 وه پووی په‌ختمدا، نه‌که‌رو گولگون
 وه تیشه‌ی نازش، نه‌که‌نی قه‌ورم
 وه زاری نه‌کات، وه گولزار ده‌ورم
 به‌په‌زه‌ی پازان، که‌رو گولکاری
 وه سه‌یل نه‌سرین، قه‌تره‌ی مرواری
 وه نسیم مه‌یل ئاوپاشی که‌رو
 خاس چون شیوه‌ی ویش، نه‌ققاشی که‌رو
 «نه‌حمده» تیر ناز، سه‌وزه‌ش ها له دل
 به‌ر نه‌شی له دل، تا به‌ردش وه گل^(۲)

★ ★ ★

قه‌سه‌م نامه^(۱)

دیدم زه‌روور بی، دیدم زه‌روور بی
 دیدم په‌ی دیدن، دیدت زه‌روور بی
 جه‌و ساوه دیدم، له دیدت دور بی
 زه‌ینش نابینان، بیناش بی‌نوور بی
 نیسه‌ها دیدم دیدت دیمه‌وه
 مه‌رده بیم چمان زنده بیمه‌وه
 شوخم شیرینم شای شه‌که‌رته‌رزم
 به‌رووی لوتفه‌وه گوش ده‌روه‌ه‌رزم
 نه‌وه‌ن ناره‌زووی دین تو دارووم
 وه‌ختن له دوریت گیان بسپارووم
 الْحَمْدُ لِلَّهِ دَیْدَم نَه‌مه‌ردم
 دیده‌په‌ی دیدن دیدت ناوه‌ردم
 با ده‌ست ماچ که‌م قه‌زای ده‌ست لیم
 قه‌زای دوو دیده‌ی سیای مه‌ست لیم
 قه‌زای فکرو فام که‌ماله‌که‌ت لیم
 جه‌مین جام قه‌زای جه‌ماله‌که‌ت لیم
 قه‌زای بی‌گه‌ردی گه‌رده‌نه‌که‌ت لیم
 له مینا گره‌و به‌رده‌نه‌که‌ت لیم

- قه‌زای قه‌شه‌نگی نازو شهرمت لیم
 قه‌زای مه‌یله‌ک‌ی وه مه‌یل گهرمت لیم
 قه‌زای قه‌ول و شهرت وه‌فاو مه‌یلت لیم
 قه‌زای سه‌ختی وه‌خت دل‌ه‌ی که‌یلت لیم
 قه‌زای مه‌جه‌بت میه‌رو وه‌فات لیم
 قه‌زای قین و قار سولج و سه‌فات لیم
 قه‌زای شیرینی ریزه‌ی پازت لیم
 قه‌زای تورکه‌کان شیرنه‌ندازت لیم
 قه‌زای دل‌سوزی و دل‌نه‌وازیت لیم
 قه‌زای شیرینی و شه‌که‌ر پازیت لیم
 قه‌زای نی‌فاده‌و لاره‌و له‌نجه‌ت لیم
 قه‌زای پاو خال‌ده‌س و په‌نجه‌ت لیم
 قه‌زای خاله‌ک‌ی نه‌قش سینت لیم
 قه‌زای وینه‌ک‌ی دی بی وینه‌ت لیم
 قه‌زای بالاک‌ی عه‌رعه‌ر بی‌زت لیم
 قه‌زای شاماران شه‌رئه‌نگیزت لیم
 قه‌زای مه‌سی مه‌ی دیده‌ی مه‌ست لیم
 قه‌زای عه‌زیزی عه‌زیزکه‌ست لیم
 قه‌زای ناره‌زووی عوقده‌ی دل‌ت لیم
 قه‌زای دل‌ک‌ی پر له‌کولت لیم
 قه‌زای غه‌ریبی غه‌ریب که‌فته‌ت لیم
 قه‌زای نیش سه‌خت زام نه‌سره‌فته‌ت لیم
 قه‌زای زلفه‌ک‌ی پر په‌شیوت لیم
 قه‌زای خاله‌ک‌ی ژیر لیوت لیم

قه‌زای دوو دیده‌ی شهو نه‌خفته‌ت لیم
 چاوه‌پین ئازیز غه‌ریب که‌فته‌ت لیم
 وه حه‌لقه‌ی زنار گیسووی ویت قه‌سه‌م
 وه تاق محراب ئه‌برووی ویت قه‌سه‌م
 وه پیشانی پاک پر نوورت قه‌سه‌م
 وه نوور دیده‌ی مه‌خموورت قه‌سه‌م
 وه کولم گونای گولناریت قه‌سه‌م
 وه ره‌نگ و روخسار به‌هاریت قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه خالان خودا ره‌شته‌ک‌ت
 وه گه‌شت و سه‌یران ده‌رو ده‌شته‌ک‌ت
 قه‌سه‌م وه قام‌ت لاره‌و له‌نجه‌ک‌ت
 وه گه‌نجووری ناز پر له‌گه‌نجه‌ک‌ت
 قه‌سه‌م وه بینی سیمین خاوه‌ک‌ت
 وه بو‌ی هه‌ناسه‌ی گول گول‌اوه‌ک‌ت
 قه‌سه‌م وه له‌بان مه‌ی گوونت قه‌سه‌م
 وه دو‌ردانه‌ی دو‌ر مه‌کنوونت قه‌سه‌م
 وه سه‌حه‌ر خیزی به‌یانیت قه‌سه‌م
 وه سه‌فای سووره‌ت سه‌رکانیت قه‌سه‌م
 وه کیش که‌مه‌ند مشکینت قه‌سه‌م
 وه چین چه‌تر پر چینت قه‌سه‌م
 وه مه‌غرب پرووی به‌یانت قه‌سه‌م
 به‌یان وه مه‌غرب عه‌بانت قه‌سه‌م
 وه نیش موژه‌ی خه‌ده‌نگیت قه‌سه‌م
 وه زیبای زینت قه‌شه‌نگیت قه‌سه‌م

- وه پرووناکی پروی پیشانیت قه‌سه‌م
 وه نه‌قش نه‌بروی قه‌ترانیت قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه خه‌نده‌و گریانیت قه‌سه‌م
 وه چه‌قه‌و قه‌رجه‌ی بریانیت قه‌سه‌م
 وه بوی شه‌وبوی زلف شه‌وانت قه‌سه‌م
 وه جسم و جه‌وه‌ر، په‌وانت قه‌سه‌م
 وه تناریکی له‌یل وه نه‌هار قه‌سه‌م
 وه سه‌ختی زمان وه به‌هار قه‌سه‌م
 وه فه‌سل تاوسان پر شه‌ره‌ر قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م و پایز پر سه‌مه‌ر قه‌سه‌م
 وه به‌رزی چنار سه‌وزی سه‌ول قه‌سه‌م
 وه قه‌درو قییمت وه‌فاو قه‌ول قه‌سه‌م
 وه نه‌زرو نیاز نه‌واله‌ت قه‌سه‌م
 وه ئاه‌و ناله‌ی بن ناله‌ت قه‌سه‌م
 وه کبالی لیمو، زه‌ردی به‌ی قه‌سه‌م
 وه ده‌نگ ناله‌ی نه‌وای نه‌ی قه‌سه‌م
 وه تریکه‌ی تار مووکه‌شان قه‌سه‌م
 وه چوبی و چه‌پی مه‌وه‌شان قه‌سه‌م
 وه نه‌شهی نمای نه‌وه‌الان قه‌سه‌م
 وه دیده‌ی سکیمای غه‌زالان قه‌سه‌م
 وه ته‌جه‌لای خوه‌ر وه قه‌مه‌ر قه‌سه‌م
 وه مانگو وه خوه‌ر وه نه‌خته‌ر قه‌سه‌م
 وه بادو باران هه‌ورو وه‌شت قه‌سه‌م
 وه سه‌فاو سه‌یران کوو ده‌شت قه‌سه‌م

- وه هه‌ورو باران، به‌هاران قه‌سه‌م
 وه په‌نگینی په‌نگ نگاران قه‌سه‌م
 وه به‌قره‌به‌قووی یا‌هوان قه‌سه‌م
 وه قه‌سه‌پی که‌وان سه‌رکوان قه‌سه‌م
 وه سیمای سوورته‌ده‌رویشان قه‌سه‌م
 وه ئاه‌و ناله‌ی دل‌پیشان قه‌سه‌م
 وه چه‌شمه‌ی ئاوان گه‌رم‌و سه‌رد قه‌سه‌م
 وه زکر‌ته‌و حید دارو به‌رد قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه عه‌تر چنور راخان
 وه فه‌زاو سه‌فای سه‌بای ئیلاخان
 وه سه‌روه‌و نه‌سیم بای به‌هار قه‌سه‌م
 وه تال تال زلف کرژمار قه‌سه‌م
 وه خه‌وش‌و خاشاک بای زلان قه‌سه‌م
 وه خال گه‌رده‌ن که‌ل‌ملان قه‌سه‌م
 وه ئاو‌کانی جو‌گه‌و چه‌م قه‌سه‌م
 وه وه‌و وه‌سل‌و ئومید خاترجه‌م قه‌سه‌م
 وه کۆی «ئاویده‌ر» «کوردستان» قه‌سه‌م
 وه نازکی ناز چاو مه‌ستان قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه پیران سه‌حه‌رخیز قه‌سه‌م
 وه جوان مه‌ردان خو‌پاریز قه‌سه‌م
 وه ئاو شه‌فای شادی‌ده‌ر قه‌سه‌م
 وه چه‌شمه‌ی خزر «ئاویده‌ر» قه‌سه‌م

- وه «پژوه»^(۱) و «زیکه»ی «ساراهون»^(۲) قه‌سه‌م
 وه دوودو ده‌مه‌ی ده‌ماوه‌ن قه‌سه‌م
 وه شیوه‌ی شوخان بی‌وینه قه‌سه‌م
 وه سه‌فای س‌راو «ش‌روینه»^(۳) قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه زه‌ردی خوه‌راوا قه‌سه‌م
 وه قه‌له‌ندران بی‌ماوا قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه سه‌باو نیواران قه‌سه‌م
 قه‌سه‌م وه ماه و ستاران قه‌سه‌م
 وه حوسن به‌هار ئازیزان قه‌سه‌م
 وه ره‌نگ‌زه‌ردی ره‌ز پایزان قه‌سه‌م
 وه زام «فه‌هاد» «بیستون» قه‌سه‌م
 وه داخ‌داری له‌یل وه مه‌جنون قه‌سه‌م
 وه شیوه‌ی شیرین وه په‌رویز قه‌سه‌م
 وه نیش زامان دژنه‌ی تیز قه‌سه‌م
 وه نه‌ندوه‌ناکی عه‌رزهی ویم قه‌سه‌م
 وه به‌رزی بالای سه‌وزه‌ی ویم قه‌سه‌م
 وه په‌ریشانی زلف تو قه‌سه‌م
 وه نازاری ناز تلف تو قه‌سه‌م
 وه بی‌ده‌رمانی دهد دل قه‌سه‌م
 وه ناله‌ی بولبول عه‌تر گول قه‌سه‌م
 وه مه‌یل له‌یلن وه «مه‌جنون» قه‌سه‌م
 وه «فه‌هاد» وه عه‌شق «بیستون» قه‌سه‌م

۱- پژوه و زیکه ناوی شوینیکه له باوه جانی که ناوی شفا به خشیان هه‌یه.

۲- ناوی کیویکه له نزیکه پژوه‌دا.
 ۳- شاریکه له نزیکه جوانرۆ. (سه‌راو بالاخانی).

وه نه‌قش شاپوور په‌نج وه باد قه‌سه‌م
 وه شوومی «شیرو» ی نامراد قه‌سه‌م
 وه ناله‌ی «خه‌سره‌و» دهم خه‌و قه‌سه‌م
 وه شین شیرین نیمه‌شده‌و قه‌سه‌م
 وه‌ی گشت قه‌سه‌مه نه‌من وه‌رده‌نم
 ده‌ک ده‌ست چون ده‌ین شو وه‌ گه‌رده‌نم
 دوو مار زلفت بووزه له‌ دوشم
 چون «زه‌حاک» که‌ران سه‌ر وه‌ تو‌ی گوشم
 هیچ نیمه‌ وه‌ تنگ ماجه‌رای نیشم
 شه‌رتن تا مه‌حشر نازیان بکیشم
 سا بو‌ تو‌یج چون من‌ نهر وه‌ فاداری
 مه‌سمومی وه‌ مه‌ی باده‌ی دل‌داری
 بس‌نیشیم ساتن وه‌ ناره‌زووی دل
 نهر سه‌م وه‌ سه‌م بو‌ سه‌م مه‌بو‌ پاتل
 «نه‌حمه‌د» سه‌ناخوان شیوه‌ی شه‌متن
 نهر چه‌ مو‌بته‌لای زه‌هر سه‌متن

ئازیزم قاری

ئازیزم قاری، ئازیزم قاری
 ئیسال نه‌وبه‌هار، له به‌ختم قاری
 سومایی بینای، دو‌ودیده‌م تاری
 دیده‌و دلّ پهی دین، تو بئ‌قەراری
 چه‌مان چه‌مان چه‌م، له چه‌م بی‌زاری
 چون له چه‌مه‌دا، چه‌م نادیار بی
 قامه‌تم چه‌مان، چه‌میان چه‌م وهرده‌ن
 چه‌مانم چه‌مان، چه‌مان پرده‌رده‌ن
 له ییلم نه‌هارم، داج ده‌ی‌جورده‌ن
 بینایم بینام، بئ تو بئ‌نورده‌ن
 گولم سونبولم، ته‌سه‌لای دلّم
 وه‌هار فه‌ره‌حش، نیه‌ن بئ‌گولم
 بولبولان یه‌ک یه‌ک، وه سه‌رشاره‌و
 به‌و سه‌وت نوای، نه‌وبه‌هاره‌و
 به‌و کزه‌و سووزهی، زه‌وق دلّه‌و
 به‌و پرووی گولّ نیشته‌ن، وه پرووی چله‌و
 هه‌ریه‌ک وه نه‌وعی، شین و زاریشه‌ن
 هه‌ریه‌ک له گولّی، ئیبتزاریشه‌ن
 بولبوله‌که‌ی دلّ، من بئ‌قەراری
 به‌و دلّ مه‌نالاً، گول نادیار بی

فغانش بە یاد، یادگاریت بی
 مەرامش بە مەیل، شەو بێداریت بی
 گا مەست سەرشار، گا پەشیو لە دەرد
 ھەر شەو مەنالۆ، تا وە شەفق زەرد
 وینە ی پەروانان، سووزیای پای شەم
 کەم کەم گیان تەسلیم، مە کەرد وە بێ غەم
 چەقە ی چریقە ی، شەقە ی چۆقە ی دڵ
 قەرچە ی قەقنەسم، مە نزل وە مە نزل
 مەشیا تە ی مە کەرد، سەحرا و دەشت و دەر
 چون تەم نیشت لە بورج، قولە ی «ئاویەر»
 ھەر ئەو ەن پە ی دین، دیدەت تاسە مەن
 «ئاویەر» عاجز، دووی ھەناسە مەن
 سا بیدیە دیدەم، جە ھەر سەحەردا
 وە دووی ھەناسەم، لە «ئاویەر» دا
 بەل ساتی بە دین، دیدەت بێ تەم بۆ
 ساکن لە دەرد و، فارغ لە غەم بۆ
 ئەسرینم چون پروود، پۆخانە^(۱) ھەر پۆ
 یا تاف لافاو، ئاو «گاوە پۆ»
 سەروازەن وە بان، کۆی بریانەو
 توغیان سەیل کەرد، وە گریانەو
 دوور با شەنەفتم پەشیو ەن حالت
 بۆ ئیش سەرو، بۆ زام بەالت

۱- پروود یەعنی: چۆم، پروویار، پروار، بەلام پۆخانە بە ئەو شوێنە دەلین کە ئاوی پروویار لە سەری دا
 جەریانی ھەبە، جیگە ی پروود.

له تاوشت دهرد، ئیش زام تو
 په‌ی ناه و ناله‌ی بی‌نارام تو
 نیسه برپاگه، بۆت نارام‌که‌م
 بۆزامت ناسور، کفته‌ن زامه‌که‌م
 چیش مه‌بۆ ساتن بی‌ئیش کهری
 وه مه‌له‌م مه‌یل ساپیش کهری

دیده‌م بی‌ده‌ماخ

دیده‌م بی‌ده‌ماخ، دیده‌م بی‌ده‌ماخ
 ئه‌و رۆ دیم دیده‌ت، دیده‌م بی‌ده‌ماخ
 خه‌م دا له غه‌م‌دا، قامه‌تم بی‌قاخ
 په‌ی بی‌ده‌ماغیت، هه‌ر مه‌کیشام ناخ
 هه‌ر‌های له‌گوریز، چون باش ته‌تاران
 ویت په‌نا مه‌دا، له‌میرشکاران
 من هه‌م چون سه‌یاد، له‌گۆشه‌ و کنار
 جۆیات بيم مه‌خفی، نه‌ك وه ئاشکار
 سه‌رسام سادار، ئاشوفته‌ حالن
 دیم ئاما ویه‌رد، به‌چه‌غه‌زالن
 مه‌شعروف بيم له‌که‌یف، شادی دام وه‌دل
 ره‌نگین بی‌ره‌نگم، ره‌نگین تر له‌گول

چمان وه پتیم دای، دنیا سهرته‌مام
 په‌ی دینت دیدهم، بی وه ره‌هنمام
 دیا له قودره‌ت، دانای سیحیب سرپر
 له‌توی تاریکی، مه‌دروشا چون دوپر
 شیرینان ئاسا، شازاده ده‌ستور
 دوور وه دوور مه‌دیای، وه ئهو به‌زم سوور
 دیده‌ت چون شاباز، توپرکه‌رده‌ی شکار
 مه‌ست نه‌و چون جاران، غه‌مین خومار
 دیم که وه بازی، نداری مه‌یلن
 ماتئی، ماتلی، عاجزی خه‌یلن
 ده‌سته‌ی زلف دیز، سیای په‌یحنایت
 مه‌لوول بی وه بان، ته‌خت پیشانیت
 پرچین بی له قین، ئه‌بروی که‌مانیت
 سنگ مه‌کرد وه ئاو، نگای نه‌هانیت
 ماه روخسارت، گرفته‌ی غه‌م بی
 به‌دین دیده‌ت، دیدهم ماتهم بی
 غونجه‌ی ده‌هانت، به‌ناز شکوفته‌ن
 ناخ به‌نیش غه‌م، ریشه‌ی دل سفته‌ن
 نه‌مه‌ردام بدیام، جارئی جه‌مالت
 بی‌وسام ده‌س و، په‌نجه‌ی شمشالت
 بغه‌لتام چون تاس، ته‌خته نه‌رده‌که‌ت
 بکه‌فتام وه خاک، پای بن گه‌رده‌که‌ت
 دوو دیدهم وه گه‌رد، پالات بساوام
 سه‌یر کردام پالات، هه‌رتا بتاوام

به وینهی بولبول، وه ناره زووی دل
 بی هوش بکه فتام وه بوی عه ترگول
 وینهی په روانان، له دهوران شه
 بسوزام وه شوق، جه مالت کم کم
 نومیده وارم، نه بۆ وه ناوات
 بازهم بمالووم، چه م له خاک پات

★ ★ ★

نازیز غه مینه ن

پووشین چون په رچه م، مه جز ئی احترام
 مه لولهن وه بان، بالای نه ونه مام
 ریشه ده سمالان، لفکهی که لاغیش
 په شیوه ن وه بان، بهرگ قه لاغیش
 نه شادی و نه شوق، نه مه زاقشه ن
 گره ی غم له توی، نه بروی ناقشه ن
 تسۆز غم گرتن، نایه نه ی ره نگش
 ته بدیل که ردن ره نگ، شیوه ی قه شه نگش
 شه مال بسۆ چون من، دل وه ناله وه
 نهو تسۆزه له رووی، نهو بماله وه
 شه فاف ده ر وه شوق، شیوه ی قه شه نگش
 دوباره چون گول، ره نگین که ره نگش

ده‌سته‌که‌ر زلفان، سیای چین‌چینش
 چین‌چین‌که‌ر وه بان، جام‌جه‌میش
 دایه‌ره‌ی دو تاق، نه‌بروش پر زهوق بو
 لب‌خندان چون گول، دل پرله شهوق بو
 — مومیده‌وارم، رَبِّ الْمَالِینِ
 هه‌نی نه‌وینم، نازیز وه غم‌مین

یه‌ک زلانی هات^(۱)

ئیتدا به نام، یه‌کتای نیلاهی
 نگاره‌نده‌ی چه‌رخ، له ماه تا ماهی
 سانع سه‌نعت، سه‌ماوات و ئهرز
 سازش ده‌هنده‌ی، هه‌ر یه‌ک وه یه‌ک تهرز
 به‌رعه‌کس جاران، یه‌ک زلانی هات
 رایحه‌ی په‌یحان، به‌خشا وه ولات
 زلان نه‌گهرج، بایه‌خه‌تهره‌ن
 خاس‌تر له شه‌مال، دیم موعه‌تتهره‌ن
 شه‌میش وینه‌ی، په‌وزه‌ی به‌هه‌شت بی
 فه‌زاش فه‌رح‌به‌خش، سه‌فای گول‌گه‌شت بی

۱- میرزا نه‌حمده‌دی داواشی «نهم شیعه‌ی له جراوی نامه‌ی یه‌کئی له هاوه‌لانی نووسیروه.

خلس‌تەر له شه‌مال، شه‌یدای شه‌وق له شه‌ر
 به‌و ته‌ور پو‌شا بی، سه‌خرا و ده‌شت و ده‌ر
 ساف‌تەر له نه‌سیم، خواه‌ش بۆی موعه‌ته‌ر
 نه‌مبه‌رئه‌فشان که‌رد، «پروانه‌ر» یه‌کسه‌ر
 سه‌رسام بیم واتم: داخم به‌ چیشهن
 یاوا پیم و دیم، نامه‌ی تو پيشهن
 دیام به‌و نامه‌ی، عه‌مبه‌رپیزه‌وه
 به‌و گوفته‌ی شیرین، شه‌که‌رپیزه‌وه
 پپ‌ئیلتفات بی، مه‌ملوو له به‌ینه‌ت
 فسارغ بیم له غه‌م، په‌ژاره و مه‌ینه‌ت
 ئیزهار که‌رده بیت، په‌ی تاسه‌خواریم
 من به‌تر به‌ تیر، دووری تو کاریم
 ئومیده‌وارم، نسه‌بو بسه‌ ئاوات
 باز هم بمالووم، چه‌م نه‌ خاک پات
 به‌شاره‌ت نامه‌ی، شیرین عیباره‌ت
 غوسه و هم و غه‌م، گشت دا به‌ غاره‌ت
 وه بۆی باده‌ی مه‌یل، عه‌تف سه‌فای تو
 سه‌فا دام له دل، ویم به‌ وه‌فسای تو
 به‌و پیزه‌ی، پازان عه‌مبه‌رین تو
 به‌و گوفته‌ی شیرین، شه‌که‌رین تو
 سه‌رشار و شاداب، له شیره‌ی قه‌ندت
 له فه‌ردان فه‌رد، دانا په‌سه‌ندت
 شاد بیم به‌ نامه‌ی، موخلس‌نه‌وازیت
 به‌ پوقعه‌ی په‌قه‌م، نوکته‌په‌ردازیت

نه‌شعارت یه‌ك یه‌ك، سه‌رافسی كه‌ردم
 به‌ ئاهه‌نگ نه‌زم، عه‌رووز ئاوه‌ردم
 یه‌ك نه‌ه‌ج و میزان، بی‌ ته‌فاوه‌ت بی
 توحفه‌ی تازه‌ی ته‌ر، پر ته‌راوه‌ت بی
 هه‌ر چه‌ند ئازیزگیان، دو‌ر شكافیت كه‌رد
 وه‌لئ چه‌نی من، بی ئینسافیت كه‌رد
 چون چه‌ندی به‌ جه‌ور، دل پاره‌ كه‌ردی
 بی‌چاره‌ چون من، بی‌چاره‌ كه‌ردی
 خه‌م‌دا قامه‌تم، خاس‌خاس له‌ غه‌م‌دا
 به‌ مورخ پو‌حم، دانه‌ی سته‌م‌دا
 په‌روازهن وه‌ پرووی، سه‌حرای عه‌ده‌م‌دا
 غه‌رقه‌ن له‌ گنجاو، به‌حر ماته‌م‌دا
 به‌ نیش سه‌ر نیش، خاس نه‌قاشیت كه‌رد
 تازه‌ كه‌ردی زام، نمه‌ك پاشیت كه‌رد
 باقی «والسّلام»، «ئه‌حمه‌د» فداته
 تووتیای دیده‌ش، گه‌رد پالاته

شیرین تالی یه ن

شیرین تالی یه ن، شیرین تالی یه ن
 شیرین شیرینیم بی تو تالی یه ن
 چون قه قه نس جه ستم، کوی زوغالی یه ن
 نه فسوس شیرین که ی، تالیش حالی یه ن
 دل له تاو تهو نه لهای ئاوشه ن
 گل مه ورد له گل، گلاراوشه ن
 دل له تاو تهو، توونو تاوی خوه ی
 وشک و سووزانه ن، له بی ئاوی خوه ی
 چاو چمان ری شه، وه نیس تیژی
 نه وه له باتی دل، خوینا و نه ریژی
 ره نگ زه ردو زه عیف، لیو وشک و پر بار
 به هارم هر ئان، زمان قه هار
 باغم بی سه مه ر، باغچه م بی گوله
 بولبولم بی گول، مات و ماتله
 پوژم بی وه شهو، شهو شووم تاره
 ده رد م بی ده رمان، زامم نه و گاره
 ده ستو پا به سته ی، تو پردام ده ورم
 نه ماگه تاقه ت، تهوانای سه ورم
 وه سواسه ی خه یال، نه داو ئاره زوو
 سزام بی نه ده ن، هر شهو تا شهو سوو

ناره زو و خه یال، نه‌دای وه سواسهت
 خه ریکن شیم‌کن، هه‌ر شه‌وله تاسه‌ت
 له و ساوه «نه‌حمه‌د»، گیر داوته
 سووزیاو سووخته‌و، دل‌که‌واوته
 زامی هه‌ر به سوون، ده‌ردی کاریه
 خورد و خوهراکسی، شین و زاریه

شنه‌فتم سادر کریان قه‌رارم

قوربان قه‌رارم، قوربان قه‌رارم
 شنه‌فتم سادر، کریان قه‌رارم
 نه‌ر ویت به ته‌دبیر، نه‌که‌ری چارم
 حه‌تمی مه‌کیشو، نازیز وه دارم
 بفرموو: نازیز! «نه‌حمه‌د» بیچاره‌س
 که‌ی قابل نی‌عدام، یا وه قه‌ناره‌س
 بوه‌خشه خه‌تاش، به تایی زلف ویت
 شیتنه، دیوانه‌ن، با بو‌اچووم پیت
 نه‌ر داخ داری لیش، تو بیچ هه‌ر داخش که‌ر
 گونا‌کاره‌نان، دیل‌دوساخش که‌ر
 یا وه نی‌شاره‌ی، فه‌راشان چاو
 سزاش ده‌ر نه‌وه‌ن، تا مه‌بو وه ناو

یا بازش بهو زووخ، زامان کاری
با هر بنالۆ، بهی یادگاری

★ ★ ★

قوربان مه یله کهم

قوربان مه یله کهم، قوربان مه یله کهم
تازه بی وه خهت، نامهت مه یله کهم
جۆش ناوهرد دلّهی، له غهم که یله کهم
خروشا سیروان، ئه سر سه یله کهم
به غارهت بهردی، فکرو فامه کهم
نهشته ر دای له زام، تازه زامه کهم
کولیاوه زامان، ناسۆر که فته کهم
ببیدار بی نهروای، له غهم خه فته کهم
سه رتاپا وه نارا، خه یالت گسپیا
تاقه تم تاق بی، قه رارم بپریا
تا نامهت یاوا، بو نیام وه بوّش
ناهر هیجران، دووریت بی خامۆش
له نه شته ی نامه ی، باده بیژه کهت
له فه رمایشات، مهستی خیزه کهت
شادم کهرد نسامه ی، پر به شاره تت
به شیوای شیرین، خواهش عیباره تت

یە کێ بو چون تو، ساحب قەلم بو؟
 دەست و قەلمت، ھەر بی عەلم بو
 مەست بێم بەو نامە، عەمبەر قامەو
 مەلھەم وار نیام، وە پرووی زامەو
 سەرتاسەر نامەت، ئەدیوانە بی
 گشت بەندو ئەندەرز، تەبیانە بی
 «ئەحمەد» وە قوریان، شەق خامەتەن
 ھەر ئان مووتەزیر، ئامای نامەتەن

بیچار کهی بیچار مه حیووبه چاره‌ن^(۱)

«بیچار» کهی بیچار^(۲)، مه حیووبه چاره‌ن

ماوای مه حیووبان، هه زار هه زاره‌ن

بی نازی نیه، یه کسه ر بانازن

غهریب نهوازو، شه کهرین پازن

گشت که مه‌ند کلاف، مشکین له دوشن

همه ناز نه سین، همه ناز نه فروشن

«نهرمه‌ن» وه یه ک، «شیرین» شیرین بی

نهویش وه هوونی، شازاده‌ی چین بی

«نهرمه‌ن» بی شیرین، کهی سه‌فا دارو

هره رو له «بیچار»، شیرین مه وارو

زمسان «بیچار»، نهر چه قه‌هاره‌ن

له بوئی گول روخان، ماچی به‌هاره‌ن

گه‌رده‌ن بی‌گه‌ردان، سه‌وزه و بالابه‌رز

به‌ناز ماوه‌ران، قوله‌ی قاف به‌له‌رز

به‌رگ ره‌ش په‌ی نه‌خش، نزاکت پو‌شان

په‌ی عه‌زای «حسین»، جو‌شان خرو‌شان

ده‌س ده‌س ده‌س نه‌گرن تی‌نه‌خه‌یابان

نه‌وا بکه‌فن، له‌به‌ر یه‌خه‌ندان

۱- نهم شیعری بی «آمان‌الله خان اردلان» کورپی «غلام علی خان» نویسیوه.

۲- چاری دار بی.

نه گهر باز کهران، یه خه و قولفشان
 شه مال بشانو، ده سته ی زلفشان
 نه سیم عه ترش، په خش بو وه سارا
 مه ست مه بان یه کده ست، داراو نه دارا
 قوریان له دووریت، زامه تم سه خته
 جات خالی، گهرمه، بازار ته خته
 خواهش بهرگوزارهن، شه ونشینشان
 شه کهر نه واری، له شیرینشان
 هر شه و چون شه و گپر، به زم عه رووسی
 جه من بو سوجهت، خاصه ی خووسی
 شیرین تر له گشت، گشت کوردسانین
 فارخ التحصیل، عیلم نینبائین
 نمه شو تا رو، مه حشر له هوشم
 حسه لقه ی غولامی، کریان وه گوشم
 ناره زووی خه یال، وه سواسه ت هه رشه و
 خه و حه رام کهردهن، له تاسه ت هه رشه و
 په روانه که ی دل، بئ په روان هه رشه و
 بئ سه ر سه رگه ردان، نه ر په روان هه رشه و
 وه مه رگت هه رهام وه خسه یاله وه
 پروم مه کهرده وه پرووی بای شه ماله وه
 چون ماوهرده نه سیم، زلفه تاله که ت
 چه نی بو ی عه تر، لیمو کاله که ت
 مه دا پیم موزده ی، خواهشی حاله که ت
 هیمان باقیهن، زه په ی خاله که ت

خالت وست وه خالّ له دایه‌ره‌ی عه‌ین
 عه‌ینه‌ین عه‌ینه‌ینم، به‌ری که‌رد له زه‌بین
 سا ده‌ی نازیزگیان! په‌ی ده‌وای ده‌ردی
 بکیانه له که‌رد، پالا که‌ت که‌ردی
 شاید وینه‌ی که‌رد، تووتیا بی غم
 پرتزه‌ی بریزوون، له رووی له که‌ی چه‌م
 له نیش زامه‌ت، ساکن بو تاوی
 به‌لکه به راحت، بکه‌رو خاوی
 وه نیلا تا رووی، مه‌حشر بی خاوه‌ن
 «نوحه‌ده» وه ناهر، دووریت که‌واوه‌ن

میرزا نوحه‌ده داواشی
 ته‌مه‌نی ۷۵ سالی بیجار

تازیز وه حومام^(۱)

تازیز وه حومام، تازیز وه حومام
 چمان ته شریفه به‌ردهن وه حومام
 جه‌لا دای جه‌مال جه‌مینت چون جام
 په‌ی تاینه‌ی دق تاملانی وه لام
 پیچ دای وه زلفان سیای مشکین‌فام
 په‌شانه‌ن وه بان بالای نه‌ونه‌مام
 خه‌مخه‌م، خه‌م وه‌ردهن خه‌یاته‌ی خام تاو
 دل‌نر جه‌سنگ بی مه‌کهرده‌ش وه ناو
 خالت به‌دانه‌و زلفت بی به‌دام
 مورخ رۆح به‌ردی وه سه‌رگه‌ردت بام
 تیغ نه‌بروت به‌ی ته‌ور خه‌تاتی خه‌ت که‌رد
 جه‌رگ و دل و و لک هه‌ر سی‌ت سی‌ل‌ت که‌رد
 دیده‌ت وه سرمه‌ی سیای «توور» ره‌شته‌ن
 چون فریشته‌ نوور به‌ پروتا وه‌شته‌ن
 شه‌فاف شیوه‌ی شه‌وقت شیرینه‌ن
 تماشاش شه‌فای شه‌یدای حه‌زینه‌ن

۱- پروژئی میرزا نوحه‌دی داوآشی نه‌روا بو دیداری هاوه‌لیکی له‌شاری «پاوه» به‌ ناوی «میرزا موحه‌مه‌د نه‌عیم» که‌ کارمه‌ندی بنکه‌ی ته‌ندروستی بووه پاش ماوه‌یه‌ک خانمیکی جوان و پازوه‌ دینن و به‌قه‌س به‌رانبه‌ری «میرزا نوحه‌مه‌د» دانه‌نن وه «میرزا موحه‌مه‌د نه‌عیم» نه‌لی: «میرزا نوحه‌مه‌د» سه‌ر هه‌ل بیره‌ نه‌م خانمه‌ هاتوه تا تو شیعریکی بیابلی «میرزا نوحه‌مه‌دیش» فی‌البداهه‌ نه‌م چه‌ن شیعره‌ی بیا ده‌لی.

سەیر جەمالت سەفای گۆل گەشتەن
 نەر باز بۆ دوگمە یەخەت بەهەشتەن
 چیش مەبۆ دیدەم چەنیم ناز کەری
 بە ناز ناز گۆشە یەخەت واز کەری
 تا مورغ رۆحم بگێلۆ پیشدا
 با خاس حالی بۆ چیش هان وە تیشدا

شیرین خە یالی

شیرین خە یالی، شیرین خە یالی
 حەیفە کەردە بیت، وەستەور خە یالی
 عەیبەن پە ی شیرین، ساحیب کە مانی
 بدۆ لە خەسەرەو، ویش تانە ی تالی
 راسەن من «خەسەرەو»، دارا ئەختەرم
 شیرین جە لای تو، کەمتەر نە وکەرم
 حەیفەن پە ی «شیرین»، شیرین تەر لە قەن
 خاستەر لە «شیرین»، شازادە ی نەرمەن
 بدۆ لە دەماغ، «خەسەرەوش» تالی
 شیرینی «شیرین»، لیش نە بۆ حالی
 من هەر ئەو «خەسەرەو»، ساحیب وە فای تو
 من هەر ئەو «فەرهاد»، گیر جە فای تو

توولنه‌مامدن، سه‌ولهن، عه‌رعهرن
 شوخهن، شیرینه‌ن، شه‌هدهن، شه‌که‌ره‌ن
 زلفهن، که‌مه‌نه‌ن، کوته‌ن، زه‌نجیره‌ن
 ئه‌برۆن، که‌مانه‌ن، بزئانگه‌ن، تیره‌ن
 چه‌رخه‌ن، شاهینه‌ن، بازه‌ن، نه‌خچیره‌ن
 جه‌لای جوانه‌ن، زاخاو پیره‌ن
 عووده‌ن، عه‌مه‌ره‌ن، عه‌تره‌ن، عه‌بیره‌ن
 عاجه‌ن، به‌اجه‌ن، تاجه‌ن، سه‌ریره‌ن
 حوکمه‌ن، حاکمه‌ن، میره‌ن، ئه‌میره‌ن
 حاله‌ن، نه‌حواله‌ن، حه‌کیمه‌ن، ژیره‌ن
 باشه‌ن، نه‌قاشه‌ن، دانان، دلیره‌ن
 شیخه‌ن، مورشیده‌ن، ده‌سگیره‌ن، پیره‌ن
 بجوز تو‌نیه‌ن، که‌سی‌ه‌ریفم
 نهمز چیش که‌رووم، چیشه‌ن ته‌کلیفم
 نازار فی‌مه‌ن^(۱)، کی‌که‌رو ژیرم
 نام وی‌م چون قه‌یس به‌رده‌ن له‌بیرم
 فی‌مه‌ن یانی‌های، فی‌هر نامشه‌ن
 «نه‌حمده» گی‌روده‌ی، قه‌ید دامشه‌ن
 ری‌ی ره‌ستگاریم، نهمه‌بو له‌ده‌رد
 شین^(۲) وتی: شیتیم، که‌ردی ئه‌ی هام‌فهرد

نازاران یەك تیر

نازاران یەك تیر، نازاران یەك تیر
 لە قەوس ئەبرۆی نازاران یەك تیر
 شاناوردا وە جەرگ من وە بئێ تەقسیر
 ھەر بە سۆن زامش نەمشۆ جە ویر
 گیان و دڵ بە زلف سیاش وە زەنجیر
 کەرد و گرت و بەرد ھەر دوو بە ئەسیر
 دانەئە مەحەبەت وە مەیل وە شان بۆم
 وە ناخون سینەئە خوہم بۆی کرد وە شۆم
 دەس نیشانم کەرد پەئە یادگاری
 وە جوئی چەمەئە چەم کەردم ئاویاری
 شاہد جە بەھرەش بەرووم گرەوئە
 وە داس ئەبرۆ کەرووم درەوئە

چە دەردیڤم کیشان

ھەر ویم مەزانووم چە دەردیڤم کیشان
 دلّ وە چە دەردی بی دەرمان ئیشان
 لەزەتش نیەن ھام دەردی نەبو
 بەی تەسکین دەرد ھام فەردی نەبو
 دلّ ئارەزۆش بو دلّ سۆزش نەبو
 بسۆزۆ بە سۆز بسۆزش نەبو
 حەیفەن ئەر «لەیل» بو دیوانەش نەبو
 شەمّ بسۆزۆ و پەروانەش نەبو
 ئەو شەمە لە شەوق کەی شەیدا مەبو
 شەھید رای عشق کەی پەیدا مەبو
 ئەر شەم نەسووزۆ پەروانە لە پاش
 بێ پەروا ناکا گیان تەسلیم جە راش

خه‌یالت نازیز

خه‌یالت نازیز، خه‌یالت نازیز
 هه‌ر ئان هام له یاد، خه‌یالت نازیز
 په‌شیوم چون زلف، تال‌تالت نازیز
 ها وه‌خته بوومه، عه‌بدالت نازیز
 په‌روانهم په‌ی شه‌وق، جه‌مالت نازیز
 مه‌دهوشم جه هوش، که‌مالت نازیز
 که‌سه‌م وه شوخی، شیوه‌که‌ت نازیز
 به شیرینی خال، لیبوه‌که‌ت نازیز
 به دانه‌ی ده‌ندان، مرواریت نازیز
 وه کولم گونای، گولناریت نازیز
 به‌و چای زه‌نه‌خدان، چون چینیت نازیز
 شه‌که‌ر نهمه‌دو، شیرینیت نازیز
 زلفان خه‌یاته‌ی، خام‌تاوه‌ن نازیز
 شوربای شه‌ونم، گولاه‌ن نازیز
 شه‌هید شه‌بروی که‌مانم نازیز
 پیکبای سه‌رنیش، په‌یکانم نازیز
 دل‌سفته‌ی سووزان، دوو چاوم نازیز
 دوو چاوت که‌رده‌ن، که‌واوم نازیز
 تو «ته‌رسا» من چون، «سه‌نعام» نازیز
 وه‌لن بو‌مه‌به‌ر، نیمانم نازیز

ئیمانم ئه‌ریت، زه‌رووره‌ن ئازیز
 «استغفرالله»، مه‌ر دووره‌ن ئازیز
 ئه‌ر قولو بده‌ی، له‌ چاوم ئازیز
 خوانه‌کا هه‌رگیز، لیل ناوم ئازیز
 نه‌یم، نه‌مامم، عه‌ر عه‌رم ئازیز
 شوخم، شیرینم، شه‌که‌رم ئازیز
 تاوسم، ته‌یه‌ووم، ته‌وارم ئازیز
 شاباز شه‌ش دانگ، شکارم ئازیز
 به‌ردی په‌نگ له‌ رووی په‌مه‌قم ئازیز
 شه‌مع شه‌وق زه‌وق، شه‌فه‌قم ئازیز
 هه‌ر شه‌و بی‌دارم، له‌ تاسه‌ت ئازیز
 بی‌خاوم که‌رده‌ن، وه‌سواسه‌ت ئازیز
 که‌رده‌نت مینای، بی‌که‌رده‌ن ئازیز
 گه‌ره‌و له‌ مینای، مه‌ی به‌رده‌ن ئازیز
 سینه‌ت زجاچه‌ی، زه‌لاله‌ن ئازیز
 ته‌لای په‌ر جه‌لای، دوو قاله‌ن ئازیز
 شه‌مال سه‌رسامه‌ن، له‌ سامه‌ت ئازیز
 ویش بدو له‌ توو، نه‌مامه‌ت ئازیز
 «نه‌حمه‌د» شه‌هید، شه‌سه‌ت توون ئازیز
 وه‌ مه‌ی نه‌چه‌شته، مه‌سه‌ت توون ئازیز

جه غم خه يالت!

جه غم خه يالت، جه غم خه يالت!
 ماچى په شيون، جه غم خه يالت!
 غم خه مان خه دان، بالاي شمشالت!
 غم دان وه تالان، عه قل و كه مالت!
 غم پات پابه ند كهره، غم به ستهن يالت!
 غم بين غم بين، وه چراي مالت!
 تانه و سه رزه نش، بين سووده ن په ي غم
 كه ي غم به تيرو، تانه مه بو كم
 مه گهر نازاري، بو به دهم سازت
 به ريزه ي رازان، بكيشو نازت
 يا سه لوزه به سوز، بو به هام ده مت
 بسوزوت به سوز، بهر كه رو غه مت
 يا له ساي چه من، چه شمه و سه راوي
 گوش ده ي وه ناله ي، بولبولان تاوي
 وه سه سه رت گولان، چون مه لاونو
 له سه ننگ سه خت تهر بو غم مه تاونو
 يا بشو وه سه ر، قوله ي كو ساري
 نازه كهر حه يات، وه باي به هاري
 نه سيم بوي سه وزه، بدوت نه وده ماخ
 غم هيچ به رنه شو، ساكن مه بوت ناخ

بئی غم بهر له‌غم، بوویار پوژو شهو
 غم که‌روه «شیرین»، ویت به‌روه «خه‌سره‌و»
 یا چون په‌روانان، بئی په‌رواو بئی غم
 بسووزو بساز، چه‌نی غم که‌م که‌م
 نه‌گه‌ر «نه‌فلاتون»، وه «لوقمانه‌وه»
 «نه‌ره‌ستوو» و «سوقرات»، وه ده‌رمانه‌وه
 هه‌ر چوار جه‌م بان، بنیشن وه هم
 مه‌تاوان که‌ران، ده‌وای ده‌رد غم
 غم مه‌بو وه باز، مه‌که‌رو په‌رواز
 شایه‌د وه گوشه‌ی، چه‌م بدویت وه ناز
 نه‌گه‌ر مه‌تاوی، هه‌ر شام هه‌ر سه‌حه‌ر
 تماشای به‌رزی، بالای دل‌به‌ر که‌ر
 عاقلان ده‌ور دنیا بکه‌هیت جه‌م
 به‌غیر له‌بوئی زلف نیه‌ن ده‌وای غم

غه مبارم ئیمشه‌و

غه مبارم ئیمشه‌و، غه مبارم ئیمشه‌و
 هانا هام‌سهران، غه مبارم ئیمشه‌و
 جه ئیش زامان، نه‌وگارم ئیمشه‌و
 تا سه‌حەر جه دهرد بیدارم ئیمشه‌و
 چون «خزر» نه‌گیچ، زولماتم ئیمشه‌و
 مه‌ر خودا بیدا، نه‌جاتم ئیمشه‌و
 بیایوم وه‌ ناو، حه‌یاتم ئیمشه‌و
 بنوشووم وه‌ ییاد، مه‌ماتم ئیمشه‌و
 نه‌لوه‌دای نه‌فوس، ئاخهرن ئیمشه‌و
 قابز په‌ی قه‌بزم، حازره‌ن ئیمشه‌و
 وه‌ مه‌رگت نه‌گه‌ر، نه‌وینوت ئیمشه‌و
 چون گول نه‌نیه‌رووم، بو نه‌بوّت ئیمشه‌و
 هه‌رچه‌ند نه‌ سه‌ودای، نازارم ئیمشه‌و
 فیشته‌ره‌ن قوه‌ی، نازارم ئیمشه‌و
 با خار غه‌مان، خه‌ریکم ئیمشه‌و
 وه‌ حال مه‌رده‌ن، نزیکم ئیمشه‌و
 گه‌رفتار دهرد، ناخارم ئیمشه‌و
 بار غه‌م بیه‌ن، وه‌ بارم ئیمشه‌و
 برپیان هازله‌ پارو زرانیم ئیمشه‌و
 مه‌نالووم جه‌ دهردگرانیم ئیمشه‌و

چه غم چه رامه‌ن، خاوه‌چاوه‌ نیم‌شه‌و
 شاهم مه‌که‌رو، سه‌نگ وه‌ ئاو نیم‌شه‌و
 مه‌دهوشم وه‌ بوئی، عه‌نبه‌ریز نیم‌شه‌و
 مه‌ستم وه‌ له‌قای شه‌که‌ر بیژ نیم‌شه‌و
 چون گدای شاران، بی پوولم نیم‌شه‌و
 چون شاهان له‌ ته‌خت، مه‌عزوولم نیم‌شه‌و
 چون فه‌ره‌اد کوله‌نگ، نه‌ فه‌رقم نیم‌شه‌و
 سه‌ر تا پا وه‌ هوون، دل غه‌رقم نیم‌شه‌و
 شیویاگه‌ن جامه‌ی، په‌ونه‌قم نیم‌شه‌و
 چون په‌زقه‌ساو، شه‌ق شه‌قم نیم‌شه‌و
 وه‌شه‌ن نه‌ر له‌ مه‌ی لیوانی نیم‌شه‌و
 تا سه‌حه‌ر که‌روم، میوانی نیم‌شه‌و
 به‌ل ببو وه‌ ئاو چه‌یا تم نیم‌شه‌و
 روشن بو چه‌ نور زولماتم نیم‌شه‌و
 مه‌فتوون چون «نه‌سحاب، نوخ‌دوودم»^(۱) نیم‌شه‌و
 گیر بلیسه‌ی نار، پر دوودم نیم‌شه‌و
 «نه‌حمده» تا وه‌ روئی، په‌سته‌اخیز نیم‌شه‌و
 زام داره‌و زامین، بو ئازیز نیم‌شه‌و

۱- اشاره به داستانی «اصحاب اخ‌دوده» له‌سوره‌ی «بروج» له‌ قورئانی که‌ریم. «نه‌سحابی نوخ‌دوده» نه‌شکه‌نچه‌گه‌ران و کافرانی بی‌په‌حم و دل‌ره‌ق بوون که‌ له‌ «یه‌مه‌ن» دا چالیک‌ی قوول و دریزیان که‌ندبوو وه‌ له‌ بی‌چاله‌که‌دا ناگرتیکی زوریان داگرسان و له‌ ئیمان‌دوانی مه‌سیحی گه‌ره‌کیان بوو ده‌ست له‌ ئیمان‌که‌یان هه‌ل‌گرن کاتی له‌گه‌ل موقاومه‌ت و پراو‌پستانی نه‌و خودابه‌ره‌سته‌نه‌ به‌رانه‌ر نه‌بوون، نه‌وانیان نه‌خسته‌ناوی نه‌و چاله‌پر له‌ ناگه‌رو خویشیان له‌ لای چاله‌ ناگه‌ره‌که‌ پراوه‌پستان سووزیان و برژان نه‌وانیان سه‌یر نه‌کرد.

قومری مات جه رات

قومری مات جه رات، که بوو تهر سه رسام
 ته یهوو تهرز تهور، که بک خواهش خه رام
 به عیشووه له نجه، گریشمه و لاره
 پاره مه کهیت جه رگ، شیر وه نیشاره
 له یلام به لیلای موشکین گیسوت
 پو شای پی نه زهر، بهد به ماه پروت
 نمه یو وه وه سف، گیسوت به شمار
 کلآفن له تهرح، تایی خه یاتهی شار
 شمشاد سه جده بهر، به رزی بالآتهن
 سه رش سه ر بولهنده، گهرد پالآتهن
 سه رو سه بز بهرز، سه ر له سایه تهن
 سه رسام سادار، بولهنده پایه تهن
 دانهی گرامی ده ریای نه له ستیم
 گهنجوور کوی گهنج، سه رمایهی هه ستیم
 مه مواچووم چیوی، دانای ساحیب هوش
 هوشت بو نه بو، جه لات فهراموش
 بولبول نه که ردهن، گه شت گولزارت
 مه نالو تا رو، شه و له نازارت
 گول غونجهی باغجهی، باغت نه رستهن
 قولف باغجهی گول، تو هیمان به ستهن

سه‌رمایه‌ی هستی ویت، نه‌دهی له‌دهس
 دانه‌ی مع‌عنویت، نه‌دهی وه ناکه‌س
 شیشه‌ی شادی و شوق، ویت نه‌دهی له‌سنگ
 نگه‌داری‌کر، به ناموس له‌ننگ
 ناخوه‌شم وه‌لی، دل‌خوه‌شیم ئیدهن
 تو وه‌ش‌بای وه‌شیت، په‌ی من ئومیدهن

دیدم زه‌روور بی

دیدم زه‌روور بی، دیدم زه‌روور بی
 دیدم په‌ی دیدن، دیدت زه‌روور بی
 جه‌و ساوه دیدم، له دیدت دور بی
 زه‌ینش نابینان، بیناش بی‌نوور بی
 ئیسه‌ها دیدم، دیدت دیمه‌وه
 مه‌رده بیم چمان، زنده بیمه‌وه
 شوخم شیرینم، شای شه‌که‌رت‌ه‌رزم
 به‌رووی لوتفه‌وه، گوش ده‌وه عه‌رزم
 ئه‌وه‌ن ئاره‌زووی، دیسن تو دارووم
 وه‌خته له‌دووریت، گیان بسپارووم
 «الحمد لله»، قییلهم نه‌مه‌ردم
 دیده په‌ی دیدن، دیدت ئاوه‌ردم

چه زانان حالَم؟

چووننه رۆله گیان!، چووننه رۆله گیان!
 چه زانان حالَم چووننه رۆله گیان!
 چه شمانم چه شمه‌ی خووننه رۆله گیان!
 رۆحم ئاواره‌ی تووننه رۆله گیان!
 تا بین هیچ باکم، نه‌وی رۆله گیان!
 بی ئیوه جگر چاکم رۆله گیان!
 خاموش بی چرای، مالَم رۆله گیان!
 بی ئیوه شکیان، مالَم رۆله گیان!
 چون دار گِر به‌سته‌ی، نه‌فتم رۆله گیان!
 سوزیا ریشه‌و، که‌فتم رۆله گیان!
 به‌هارم وه تار کریان، رۆله گیان!
 گول‌باغچه‌م وه خار، کریان رۆله گیان!
 هیچم بی ناکات، گریان رۆله گیان!
 ها وه‌خته بوومه، بریان رۆله گیان!
 به‌ند به‌ند نه‌عزام، گشت جیان رۆله گیان!
 رۆژم وینه‌ی شه‌و سیان رۆله گیان!
 شه‌وان تا وه رۆ، الفراق‌مه‌ن
 چون تاق‌تاق‌که‌ره، هه‌ر تاق‌تاق‌مه‌ن
 جه‌و ساوه رۆله، له ئیوه دوورم
 زه‌ینم نایینان، بی‌تا بی نوورم

جاری هه والی، بدهن وه شه مأل
 به خواهش هه والی، باوه رووم وه حال
 وه نیلا مه بووم وه کوته ی زوغال
 گهردم مه شانۆ، زلان یا شه مأل
 وه ختن جه ناهر، دووریتان به كدهس
 بسوزووم نه وهن، تا بووم وه قهقهس
 بکیانن نامه ی، بو بنیه م وه بوش
 نامانه ن رو له، نه کهن فه راموش
 چون بولبول به لکی وه بوی عه تر گول
 غه م و خه فه تم به ر بشۆ له دل

★ ★ ★

ئەي دَل تا وه كه‌ي؟

ئەي دَل تا وه كه‌ي، ه‌ي له ته‌لاتوم؟
 له به‌حر خه‌يال، خام وِيت كه‌رده‌ن گوم؟
 بو‌بِيدار به‌ره، له خاوغه‌فلت
 سه‌ره‌ر ئاوه‌ره، له په‌رده‌ي خه‌جلت
 وه‌سه‌ن پا‌به‌ندی، وه‌ه‌واو ه‌وه‌س
 ته‌سليمي وه‌ده‌س، وه‌سه‌وه‌سه‌ي عه‌به‌س
 وِيت فريب مه‌ده‌ي، وه‌خه‌يال بازي
 نيه‌ني وه‌ته‌نگ، راي چاره‌سازي
 په‌رکه‌نده و په‌شيو، خام و بي‌چاره‌ي
 دوچار تو‌ر دام، نه‌فس عه‌مه‌اره‌ي
 ئي خه‌رمان وِيت، که‌رد وه‌کاي بي‌دان
 گيري له بيري، بي‌ئاوو بي‌نان
 وِيت به‌ده‌ست وِيت، وستي وه‌زلله‌ت
 وه‌بار ئاوه‌ردی، ئي عه‌يب و عه‌لله‌ت

شەمال وه گیرەن

شەمال وه گیرەن، شەمال وه گیرەن
 شەمال یەك ئیمجار، نامات وه گیرەن
 ئیدەن مەواچۆن قیبلەم زویرەن
 دل زەدە ی سەرنیش، پەیکان تیرەن
 شادیش لئ بیزار، غەمش لە ویرەن
 شادیش لە تۆر دام، غەمش ئەسیرەن
 هەنی وه سوحبەت، نەدارۆ مەیلئ
 قەلاخی کەردەن، داخینەن خەیلئ
 مەواچۆن: زلفان، سیای چین چینش
 بی نازە لە پای، تای عەرەقچینش
 دوارە بی کەیفەن، شوخی شیۆه کەش
 هەر خوهم وه قوربان، خال لیۆه کەش
 شەمال یەك ئیمجار، حالم پەشیۆه
 پە ی پەشیۆی ئەو، خال ژنر لیۆه
 ئامان سەد ئامان، بەل بیاوی پیش
 مەبادا وه نیش، ناخون کەرۆ پیش
 تاقدە ی تاقیەش، هەوا دان لە فەوق
 رەخشانەن چون مانگ، چواردە ی پر شەوق
 فەقیانەش فارغ، وه شەماله‌وه
 بیچ وەر دەن چون مار، وه دوو باله‌وه

چه تفهى چه تر چه م، چه ميدهن وه هم
ستون بالاش، خه ميدهن له غه م^(۱)

★ ★ ★

گولان مونته زير

كولم گونا سور، وهك هه نار ساوا
گه ردهن زهرد له ترح، زهردى خواه راوا
سادارى سوسه ن، سيمای شيوه تن
شه قايق له شهوق، شيوه ت ليوه تن
گولان مونته زير بهر ناماتهن
چون بههار دهسيان به داماتهن
نالهي بوليول پهي قهدهم ره نجه تن
شمشاد حه سره تمه نند، دهسو پهنجه تن
راس تهر له سهرو، چه مهن بالاتهن
چه مهن مونته زير، پاوو پالاتهن
گولان كهى له تهرز كالاي والاتهن
به نه فشه كهى چون، خال نالاتهن

★ ★ ★

۱- به داخه وه هم شيعره به تهواوى له دهس نووسه كهى دا به هوى فهوتيانى به شيكى تهواو نه بووه.

ئازیز خە یالم

ئازیز خە یالم، ئازیز خە یالم
 پەشیوون پەریت ھەر ئان خە یالم
 ۋە مەرگت سەوزە، شای سۆسەن خالم
 نامە حشەر بە دڵ پەریت ئەنالم
 چیش مەبۆ دیدەم دەردت لە مالم
 باز ھەم بکەری فکری ۋە حالم
 لە خەرمان مانگ جەمالت شەوی
 دڵ خوێشم ئەگەر پێم بدە ی جەوی
 لە مە یگوان لەب شەگەر پێزە کەت
 بە مەیل و کەرەم حاتەم پێزە کەت
 بە پێزە ی مووبەت بی نیازم کەر
 ۋە شەو بۆی زلفت سەر ئە فرازم کەر
 بۆ بە حەلقە ی «حە ی» دەس بەن کەن دەسم
 نەر دەس خە تا کەرد با بکەن قەسم
 «ئەحمەد» رازین بەو گەزە ی «حە یە»
 بەو شەرت بیاو نو دەست بەو دوو «بە یە»

شیرین و فه‌ره‌اد^(۱)

رۆیشتنی «شیرین» بۆ سه‌ر له‌شی «فه‌ره‌اد»

«نوحه‌ده» چون «خانای»، خلس خه‌یال خامه

ئینشا که‌رد به‌ی ته‌ور، ئی نامی نامه

شنه‌فتش «شیرین»، بالآ زه‌رستون

ستون که‌رد قامه‌ت، له‌ پشت گولگون

به‌ شین و شیوه‌ن، به‌ دادو بیداد

داد مه‌که‌رد مه‌وات،: «فه‌ره‌اد» ناشاد

کام دلّ جه‌ سه‌نگ بی، زه‌ده‌ی خه‌ده‌نگ بۆ

چون «فه‌ره‌اد» سه‌رش، سه‌رده‌ی سه‌نگ بۆ

دوچار به‌لای، کۆس ناحق بۆ

فه‌رقش چون «فه‌ره‌اد»، وه‌ تیشه‌ شه‌ق بۆ

وات: وه‌ که‌نیزان بیی په‌رده‌ی شه‌رمی

با شین «فه‌ره‌اد» گبیریم وه‌ گه‌رمی

شین نه‌و شه‌و:

نه‌و شه‌و «شیرین» شین، په‌ستاخیز مه‌که‌رد

نفرین وه‌ به‌خت ته‌خت، شای «په‌رویز» مه‌که‌رد

چون سه‌پیده‌ده‌م، غونچه‌ی سو‌بح خبیرا

شیرین چون «شیرین»، تالی شه‌و بی‌زا

۱- رخنه‌ له‌ چیرۆکی «شیرین» و «فه‌ره‌ادی» خانای قوبادی له‌ لایه‌ن «میرزا نوحه‌ده‌دی داواشی» واته‌ به‌ بیروه‌ستی هۆنهر نه‌م چه‌ن شیعه‌ر بۆ ته‌واو بوونی نه‌و چیرۆکه‌ پێویسته.

چه‌نی که‌نیزان، دور دانه‌ی مه‌کنون
 ته‌شریفشان به‌رد، وه پای «بیستون»
 دیش فهاد چون شیر زامی خه‌ته‌رناک
 له پای «بیستون»، که‌فته‌ن وه هیلاک
 تا دیش زیرنا، له پشت گولگون
 واروو وینه‌ی گول، ویش کرد سه‌رنگون
 وه تاک پروالا، چون غه‌زاله‌ی تاک
 وه چالاک نیا سه‌ر، فهاد وه چاک
 وه زایلله‌ی به‌رز، فهاداش لاوان
 وا لاوان تا سه‌نگ، «بیستون» تاوان
 «شیرین» په‌ی مه‌له‌م، شه‌فای نیس شه
 دهم نیا وه دهم زامو، پیش شه
 واتش: فدات بام «فهاد» ناشاد
 شیرین مه‌رده بای، سه‌رت دا وه باد
 «شیرین» چون شیرین، شیرین ته‌ر له‌قه‌ن
 شاه‌ردش وه هوش، فهاد کؤکن
 فهاد وات: شوخه‌ی، «شیرین» نه‌مه‌ردم
 گیان شیرین فدای، گیان شیرین که‌ردم
 «شیرین» وات: «فهاد»، په‌ی چه‌واکه‌ردی
 «فهاد» وات: «شیرین»، واتن: تو مه‌ردی
 من که‌شه‌نم، نام مه‌رگ تو
 مه‌رگم واجب بی، راست بو یا درو
 نینه «شیرینه‌ن»، جه‌رای دل‌داری
 تامان په‌ی «فهاد»، مه‌که‌رو زاری

ئانه «فهراده‌ن»، گپروڊه‌ی عه‌شقه‌ن

په‌ی نه‌هل عاشق، ئینه سه‌رمه‌شقه‌ن

هه‌رکس چون فهراده، عه‌شقه‌ش پئشه بو

فه‌رکش مه‌بو شق، مه‌ودای تئشه بو

عاشق که‌سپوه‌ن، نه‌نیشو وه شاد

تاله رای مه‌تله‌ب، سه‌ر نه‌دو وه باد^(۱)

۱- «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی» نه‌یگوت که چپروکی «شیرین» و «فهراده‌که» «خانای قریادی» به شیمر گوتوویه له بری شوین دا که‌م و کوویری هه‌یه و نات‌ه‌واوه وه نه‌مه‌وی ته‌واوی بکه‌م و نه‌وکه‌م و کوویری ده‌ر بکه‌م نه‌م شیمره‌ی به‌و بو نه‌وه گوتووه به‌لام نه‌جه‌ل مرو له‌تی پی نه‌داو هه‌ر له نه‌و ساله‌دا (۱۳۵۹ ی هه‌ تاوی) کوچی دواینی کرد.

دیدم که رده‌وه

دیدم که رده‌وه، دیدم که رده‌وه
دیدم دل‌ه‌وای دیدم که رده‌وه
دووباره جه نوکفت وه دهرده‌وه
زه‌هر زام زووخ دوریت وه رده‌وه
گرپه‌ی بلّیسه‌ی شه‌ره‌رخیزه‌کم
ناه و هه‌ناسه‌ی دوزه‌خ بی‌زه‌کم
دلّهی دیوانه‌م دواره دیویاوه
کوش که فته‌وه و شادیش شیویاوه
سه‌یلات نه‌س‌رین توفان بی‌زه‌کم
له‌جه‌مان چه‌م، چه‌س‌رت ری‌زه‌کم
سه‌د ئستوار فکرش وه هم‌دا
فام دا به‌سه‌ر سه‌نگ سه‌خت سته‌م‌دا
کولیباوه زامان زه‌دی زامه‌تم
داخ‌مین داخ‌دار، تا قیامه‌تم

شیرین بیژه‌که‌م

شیرین بیژه‌که‌م، شیرین بیژه‌که‌م
 فره‌ه‌نگی مه‌تاب شیرین بیژه‌که‌م
 شاباز شاهین شه‌رئه‌نگیزه‌که‌م
 بهی قه‌تل ناحق، له‌ستیزه‌که‌م
 شیرین چون شیرین شای په‌رویزه‌که‌م
 وه‌نه‌وشه‌و شه‌وبوی عه‌نبر ریژه‌که‌م
 وه‌ریژه‌ی پازان شه‌که‌رپیژه‌که‌م
 سه‌رو سه‌می تهرز سه‌حه‌رخیزه‌که‌م
 گوش‌ده‌ر وه‌عه‌رزم هه‌ی نازیزه‌که‌م
 وه‌حه‌لقه‌ی زلف‌که‌ر حه‌لقاویژه‌که‌م
 بکه‌ر له‌بالات سه‌راویژه‌که‌م
 وه‌موژت بکه‌ر بزمار ریژه‌که‌م
 هم‌نیشان‌ده‌ری په‌ستاخیزه‌که‌م
 که‌لافی سو‌سن مشکین ریژه‌که‌م
 وه‌حه‌لقه‌ی کل‌اف دوو سیای حه‌ی‌دا
 بم‌پیچه‌وه‌توول‌بالای‌چون‌نه‌ی‌دا
 نی‌جازه‌بده‌ر وه‌حه‌یانه‌دا
 بم‌رژین‌خوینم‌وه‌به‌یانه‌دا
 فه‌راموش‌نه‌بو‌ده‌سمه‌دامانت
 زه‌نگین‌که‌ر وه‌هوون‌جاگه‌ی‌زامانت

وا خواهه «نوحه د» بۆ به قوربان
ته سلیم بۆ له بهین هه ر دوو به یانت

قیبلم وه لامان

قیبلم وه لامان، قیبلم وه لامان
په ی چی ناوهردی ته شریف وه لامان؟
گهردی به خاتر شه ریف یاوان؟
لیتمان تووریاگی بی گوناو تاوان؟
فدات بام ساده ی شای نه ونه مامان
قه ده م په نه کهر ناسۆره ن زامان
یا تالی له و زلف خه یاته ی خامان
بدهر وه شه مال ده سم وه دامان
فه رامۆش نه بۆ تامان سه د تامان
یا ویت یا شه مال بکیان وه لامان
وه نیلا زلان خیزیان وه جهخت
سه راو «قه لاش»^(۱) که رده ن وه پاتهخت
له گهرمی سه بوون شه راره ی شه ره ر
پای ده لیل بریان له پای راگوزهر

زلان وه ئاهر بی دوودو پسرگر
 ها کرد وه قه‌قنه‌س سارای ده‌شت حور^(۱)
 پوست‌به‌نی کرده‌ن وه «داله‌هو» وه
 به‌یداخش کوان و کوی «به‌مو» وه^(۲)
 چه‌نی «ساراه‌ن»^(۳) هاله‌ ستیزه
 بی‌زنا فه‌زای سه‌یران «رئیزه»^(۴)
 وا هو‌جووم به‌رده‌ن روو وه «خانه‌شور»^(۵)
 خه‌یالش ئیده‌ن که‌روش وه کوی «توور»
 «قالیچه» و «ئه‌شکی» تا وه «بانی نار»
 ئاگر واران‌ن «تاریکه» یه‌ک جار^(۶)
 «ئه‌زگله» و^(۷) «قه‌یتول»^(۸) تا وه «بان‌دار»^(۹)
 «گاری»^(۱۰) گپ سه‌نده‌ن مه‌سوزیو بی نار
 «حسه‌ن گایار» و^(۱۱) «یادگار» و «بالول»^(۱۲)
 تم غم پوشان په‌شیوه‌ن مه‌لول
 ئیسه‌ ئه‌و ئازیز له‌ و خارسانه
 له‌ سه‌ختی زلان دل هه‌راسانه

۱- مه‌به‌ست ده‌شتی و‌ره که له‌ ناوچه‌ی «باوه‌جانی» «جوانرو» یه، «میرزا نه‌حمده» هه‌ندی جار ده‌بستی حوری هه‌ناوه وه ئه‌یگوت له‌ میژوودا ماوای مه‌ردومانێ سه‌ر به‌رزو نه‌به‌زو ئازاده بووه که زورو زلسی زورکارانیان قه‌بوول نه‌ کردووه.

۲- «به‌مو» و «داله‌هو» ناوی دوو کبوی به‌رزن له‌ سنووری «ئیران» و «عیراق» دا.

۳- هه‌مووی ئه‌م شوین و مه‌حاله‌نه‌ می «باوه‌جانی» «جوانرو» یه.

۴- پشین.

۵- پشین.

۶- گون‌دیکه له‌ سنووری «ئیران» و «عیراق» سه‌ر به‌ شاری «ئه‌زگله».

۷- چوار لادین سه‌ر به‌ شاری «ئه‌زگله».

۸- کبویکه به‌رانبه‌ری «به‌مو».

۹- زیاره‌تگه‌ یه‌ که له‌ نزیکێ «جوانرو».

۱۰- زیاره‌تگای «ئه‌هل حه‌ق» له‌ ناوچه‌ی «رئیزا».

مه‌گه‌ر خوداوه‌ن بینای بوله‌ن مال
 وه ئیراده‌ی ویش نازل کات شه‌مال
 وه فه‌ر نه‌سیم ساراو ده‌روده‌شت
 دواره «ده‌شتی حور» که‌رو وه به‌هه‌شت
 بی‌چو وه توول به‌ژن بالاکه‌ش
 بمالو وه چه‌م گه‌رد پالاکه‌ش
 سه‌رشار بو وه سه‌یر کالای والای نه‌و
 مات بو له به‌رزی به‌ژن بالای نه‌و
 په‌نگین که‌رو په‌نگ په‌نگینش چون گول
 وا بسو به‌ ناله باوه‌رو بولبول
 وا بی بمالو گه‌رد پرووی خالش
 بشانو زلفان مشکین تالش
 گه‌ردی نه‌گیرو گونای بی‌گه‌ردش
 هه‌ر بی‌گه‌ردته‌ر بو‌گه‌رده‌ن زه‌ردش
 زه‌ردی گو‌ی زه‌نه‌خ لیموکاله‌که‌ی
 نه‌قش «مانی» یه‌ن چمان خاله‌که‌ی
 «نه‌حمه‌د» لاله‌که‌ر به‌ل بو شه‌مالی
 تا ئازیزله ده‌س زلان نه‌نالی
 شه‌و شنوی نه‌سیم شه‌بو‌ی «ده‌شتی ور»
 به‌ر دان وه گیانم ئاگر گرای گبر

نهم وئسنه له کاتی دیداری «میرزا نه حمه‌دی داواشی» له پیشانگای تراکتورسازی «ئالمان له «تاران» له لایهن موه‌ندیسی ئالمانی وه وه‌رگیراوه.

موه‌ندیسی نه‌لسی: به «میرزا نه حمه‌دی» یلسین چه ئیرادی له زاهیری نهم تراکتوره‌دا ده‌بیتی. میرزا نه حمه‌دیش دوو رخنه له ته‌راحی تراکتوره که یان به یان ده‌کا که بو‌نه‌وان زۆر به که‌لک و پاینج ده‌بی. پاش چهن سال وئسنه که‌ی له گهل نامه‌به له ئالمانه‌وه بو ده‌بیرته‌وه وه نه‌لی وئنه که‌تمان له کارخانه‌ی خو‌ماندا داناوه وه به ناوی ئوستای خو‌مان یادت لی ده‌که‌ین.

شنوی سه هر خیز

شنوی سه هر خیز، شنوی سه هر خیز
 شنوی سه هر کاوان، شنوی سه هر خیز
 پهنگ په زی گولان، سورخ و سه وزو دیز
 پهنگ و بوی بهار، بهرگ زمسان بیز
 شه ندهی به په زای، بهرز سه راوئیز
 سه راف دانهی، خال خوردهی ریز
 شانای تای توغرای، زلف نازیزان
 په شتهی وهنگ وهن، فه سل پایزان
 شکافه ندهی سهخت، کلبله ی کاوان
 توغیان چه شمه ی، کونه ی سه راوان
 نه سیم شنوی، وهش بوی بهاری
 سهروهی سه فابه خش، دل و دل داری

★ ★ ★

عہ رزم کردہ جنوون!

عہ رزم کردہ «مہ جنوون»، دیوانہ‌ی دیدہ ت
 باوہ فاو بہینہ ت، مہینہ ت کہ شیدہ ت
 سلا مش وہ لای، «لہ یلا» کیاستہ ن
 دین دیدارش، وہ ئاوات واستہ ن
 دیم دہم چون غونجہ‌ی، نہ شکوفتہ‌ی سہجر
 باز کردہ بہ ناز کردہ، سہجرا موعہ تہر
 واتش: ہیچ جہ «قہیس»، ویم نیہن رازی
 سیاست چہ نیم، مہ کەرؤ بازی
 ولحامل نہو شوخ، شای شیرین شیوہ
 بہ تر لہ زلفش، حالش پشہ شیوہ
 مہنی وہ مووبہ ت، نہ دارو مہ یلن
 قہ لآخی کەر دہن، داخینہ ن خہ یلن

گیان وه لهب یاوا

گیان به لهب یاوان، پهی تو دیده مهس
 چیش ماچی به رشو، یا گیلو وه پهس
 ئه ربو دامانت، بگیرووم وه دهس
 شه رتن تا مه حشر، نه یکم مه ره خهس
 سا تویج بو به زات، فهد فهد پهد
 ئازاد کهر مورغی، روحم له قهفس
 سه ماوه ری دل، تاکه ی بجوشو
 چه م تاکه ی پهی تو، په رده ی ته م پئوشو
 نه سرینم نه چه م، پهی تو خروشان
 دل پهی تو باده ی، مهینه تش نوشان
 ساکن کهر کوله ی، دله ی پر جوشم
 رهوشه ن کهر دیده ی، ماته می پئوشم
 سو به کله ی دل، پر تاوی نارهن
 سووزیای سووزان، مدام بیداره ن
 فایده ش چیشهن، کووش کفته بو
 دل پهی نهو بیدار، دل نهو خفته بو
 دلدارو دل بهر، مه بو یه ک دل بو
 نه نه م بی خه بهر، نهو دل غافل بو
 نه ک یه کن بی غه م، نهو زام خه تهر بو
 ئه ر نه م بسووزیوو، نهو بی خه بهر بو

ریزه‌ی نه‌لماسه^۱

هه‌وا تهم‌نه‌نگیز، نه شوور شینش
 زه‌مین بی وه‌گل، خوون و نه‌سرینش
 ری‌سزه‌ی نه‌لماسه، مه‌ریزا له‌سه‌ر
 مه‌ویا وه‌سورمه‌ی، ژیر دیده‌ی دل‌به‌ر
 تو‌خ‌م به‌نه‌ف‌شه‌ش، له‌ی ف‌سه‌ل ده‌ی دا
 شه‌ندو بی وه‌کشت، له‌سه‌ح‌رای وه‌ی دا
 بی وه‌فه‌روه‌ردین، فه‌وری ده‌ی گوزه‌شت
 وه‌گول‌شه‌ن که‌ردش، چون ئوردیبه‌ه‌ه‌شت
 موشک‌نه‌فشان زلف، دیز نازیزان
 بو‌ی نافه‌ی ئاهووی، موشکین مه‌بیزان
 نه‌ک وه‌ک تو‌ره‌ی لوول، له‌ولاوی لاوان
 یه‌ک یه‌ک وه‌مه‌لوول، خانش مه‌لاوان
 شو‌غای شه‌فه‌ق خیز سینه‌ی سیم دوزان
 ئاهر له‌بایر «سنجایی» خیزان
 گونا‌گول‌گونان، گول‌گون هون بی
 نه‌ق‌ق‌اشی ته‌راش، نیش ناخوون بی
 بال‌بهم چون مه‌وج، هه‌ور به‌هاران
 نه‌سرین چون قه‌تره‌ی، شه‌بنه‌م مه‌واران

۱- تهم شیعره وه‌سفی چه‌مه‌ری یه‌ک بووه له‌ناوچه‌ی «سنجایی» کرم‌اشان.

خەم مەویا قامەت، وە پرووی کۆتەلدا^(۱)
 سینگ مەدا وە سەر، زین مەخمەلدا
 پۆل پەلکە شوپ، زلفان سۆسەنی
 شیرین چون شیرین، شیوخ ئەرمەنی
 بەی کەردن دەستە، پەلکە ی زلف دیز
 دەور مەدان لە دەور، چەمەری پەرویز
 ھەر بەک وە رازی، «خوسرەو» مەلاوان
 دل ئەر جە سەنگ بی، چون مۆم مەتاوان
 قومری تەلەتەن، جۆشان خرۆشان
 دێبای ھەور غەم، ماتەمی پۆشان
 بەک بەک لە قودرەت، دانای ساحیب سەر
 جە تۆی تاریکی، مەدرۆشان چون دوور
 نازک نازاران، نزاکەت فرۆش
 گیسووکە مەندان، موشکین مار لە دۆش
 وە شانە ی پەنجە، خەیا تە ی خامان
 مەپریزان چون گۆل، دەس دەس بە دامان
 مەیدان گای شیوەن چەمەری و زاری
 گرتە بی بە ویش پەنگ بەھاری
 بەنەفشە، شەبو، گۆل جە غونچە ی ھوون
 سیمای پۆمەتان پۆمەت مەکەرد پوون
 خەمیا بی قامەت نەوتوول نەمامان
 مەپریزان قەترە ی ئەسیرین بە دامان

۱- کۆتەل: ئەسپی کە لە نازیەدا دەبگێرن و جل و بەرگی مردووە کە لە سەری دانەنن.

مه‌حبوب گولێ وهن

مه‌حبوب گولێ وهن، وه ئاره‌زۆوه
 وه‌شه‌ن وه تاسق، كه‌ریش وه بۆوه
 تماشای شوخان، شه‌كه‌ریار په‌ند
 وه‌ش ته‌ره‌ن له‌ نۆش، شیرهی شه‌هد قه‌ند
 مدام چون بولبول، به‌ دل بنالی
 هه‌ر ئان خاك پاش، وه چه‌م بمالی
 هه‌میشه وه بۆی، مه‌یل نه‌و مه‌س بای
 تا مه‌حشر وه تایی، زلفش پابه‌س بای
 سه‌وزه‌م تو چون گول، «ئه‌حمه‌د» بولبولن
 تاكه‌ی بنالوو، داخه‌ له‌ دلنه‌ن
 زه‌نجیر مه‌یلت، بووگه‌ پابه‌ستم
 تا مه‌رده‌ن وه بۆی، مه‌یل تو مه‌ستم

بی‌مه‌یلی وه‌سه‌ن

نه‌ر دیده‌ت وه‌ ناز، بدیه‌ی وه‌ «په‌راو»^(۱)

«په‌راو» په‌ر تا په‌ر، مه‌کهری وه‌ ئاو

وه‌ تیغ‌ ئه‌بروت، دوو نیمه‌م کهره

وه‌ ریزه‌ی رازان، سه‌د قیمه‌م کهره

بو مه‌زه‌و له‌زت، زهرده‌ خنده‌کات

په‌ی نه‌شه‌ی مه‌ستی، تازه‌ به‌نده‌کات

وه‌ به‌های گیان، وه‌ پیم‌ بفروشی

خوه‌شه‌ خوه‌ت وه‌ ده‌س، خوه‌ت پیم‌ بنو‌شی

بی‌مه‌یلی ئیتیر، وه‌سه‌ن به‌سه‌ن به‌س

«نه‌حمده‌د» که‌م وه‌ نار، ویت‌ که‌روه‌ قه‌فتس

دوور کهفته‌ی وه‌ته‌ن

دوور کهفته‌ی وه‌ته‌ن، کوردسانه‌کم
 ته‌سه‌لای دل‌هی، هه‌راسانه‌کم
 کوردستانی وا، په‌ی من به‌هشت بی
 زمسانش جه‌لام، ئوردیبه‌هشت بی
 ئیسته وه بی تو، نار حیرمانه‌ن
 په‌شیویش وه بار، غم وه خه‌رمانه‌ن
 «ئاویه‌ر» ماته‌م، «ئامانیه»^(۱) ماته‌ن
 «عه‌زامیه» عاجز، چه‌مه‌پرای پاته‌ن
 «سه‌ر ته‌خت» و «باتتاو»، وه‌کول سه‌فاوه
 بی سه‌فان بی تو، هان وه جه‌فاوه
 «زه‌فه‌ریه» زاهر، زار و دل ته‌نگه‌ن
 بولبولش په‌شیو گولش بی په‌نگه‌ن
 سه‌رچه‌شمه‌ی «خزرش»، خیزا و خه‌زان که‌رد
 زه‌رده‌گیش په‌ی شار، «سنه» نه‌رزان که‌رد
 «نزامیه» نیه، سه‌فای جارانش
 مه‌حروومه‌ن جه‌دین، دیده‌ی یارانش
 «خه‌سراوا» نیه‌ن، چون جاران نازش
 شیویان بسات، سوژ و گودازش

«موباره كُتاباد»، مات و ماتمه‌ن
 سهر تا پاش خه‌لات، وه كالاى غه‌مه‌ن
 «ئامانیه» مه‌دو، ئه‌مانه‌ت وه باد
 شایه‌د وه گهردی، پالات كه‌رؤش شاد
 «ته‌كیه» و «چه‌مه‌نزار»، چه‌ن موعه‌ته‌ر بی
 به‌دین دیده‌ی، تو مونه‌وه‌ر بی
 ئیسته وه بی تو، خه‌زانش خیزان
 وه‌لگ چناران، چه‌مه‌نش ریزان
 «ویله ویله‌گه‌ل»، وه‌یلان وه‌یلن
 شادی لیش بریان، له‌غه‌مان كه‌یلن
 «باغه‌نه‌مامه»، مه‌شهوور عامه
 نه‌باغی ماگه‌و، نه‌ئه‌ونه‌مامه
 «گریاشان» یه‌كشان، خوار و په‌ریشان
 په‌ی جاگه‌ی خالیت، هه‌ر ئاخ مه‌کیشان
 جه‌و ساوه‌ ئازیز، ته‌شرفه‌ت به‌رده‌ن
 «كوردستان» یه‌كسان، په‌ریش و ده‌رده‌ن
 ئه‌و تارمه‌و ته‌لار، ئه‌یوان عالیت
 په‌نجه‌ره‌ی به‌سته‌و، ئوتاق خالیت
 ده‌نگ مه‌دا چه‌نی، ده‌نگ ناكه‌سان
 قاپی مه‌عرفه‌ت، جه‌ویشان به‌سان
 تا دیم دیویام، نسالنم كه‌فتم
 له‌و ساوه‌ تا حال، سووزان نه‌فتم
 چوقم دا چه‌میام، له‌غه‌م خه‌م وه‌ردم
 تسا تماشای جای، خالی تو كه‌ردم

نمەشۆ وه ياد، تا به رۆى مەرگم

خەيالت نشتەن، له ريشەى جەرگم

دوو ديسدەم پەردەى، تەم غەم پۆشان

ئەسرىنم چون سەيل، «سەروان» خرۆشان

«فەرەجە» و «قشلاخ»، ساراي «گريزه»

بىئى تۆ نەسەماگە، سەفاشان ريزه

كەى مەشۆ وه ياد، سەفاو سەير «قار»

نەفرين بۆ له چەرخ، چەپى رۆزگار

ئەو بەرزى و سەوزى و سەرچەشمە و كانى

ئەو قولى و قەلەمى، «خان نوحەده خانى»

ئاگر مەيۆ ليش، چون خەرمان خەم

چون كۆى «دەماوەن»، دايم ها له تەم

ئوميدەوارم، بىئى تەم و هەم بۆ

بە دين ديدەت، فارغ له غەم بۆ

له غەوربەت دلت، نەسەبۆ هەراسان

تەشريف باوەرى، باز بە «كوردسان»

رەفەيقانت گشت، مونتەزيرتن

مونتەزير پەسەى دين، بىئى نەزيرتن

تويج بىئى بە ديدەن، دۆس و برادر

مەيلئ تازەكەر، بديه «ئاويدەر»

گولان رەنگ رەنگ، ئاويزان كەردەن

نارەزووى بالاي، ئاويزان كەردەن

«نوحەده» مونتەزر، چەمەراى پاتەن

دوور بۆ با نزيك، گيان بە فيداتەن

شەمال وه جایه

هۆنەر ئەم شەماله‌ی له گوندی «کانی خه‌یران» بۆ ناوچه جوانه کانی
«باوه جانی» هه‌ناردوو.

شەمال وه جایه، شەمال وه جایه

شەمال مه‌کیانوت، بشۆ وه جایه

چون ئەوجا نیه‌ن، له هه‌یج جا جایه

نیه‌نش به‌غه‌یر، سومیل گیایه

یاریم دهر شەمال، وه یاد جاران

بۆ بشۆ وه سه‌ر، چیه‌ی «چل یاران»^(۱)

عوزر ناوه‌ری، نه‌واچی شه‌وه

تا مه‌شی وه سه‌ر، قوله‌ی «سه‌ر که‌وه»^(۲)

نه‌وعی بسویاری، وه «گه‌راوه» دا

هه‌راسان نه‌که‌یت، که‌س له خاوه‌دا

شەمال بۆ عه‌رز، بکه‌ره قبول

بشۆ وه ته‌واف، بارگه‌ی «شیخ ره‌سوول»^(۳)

خاک بارگاش، وه چه‌م بماله

لاله و پاله که‌ر، وه دل ببناله

۱- کێوی به‌رزه له نزیک گوندی «کانی خه‌یران» ماوا‌ی ژبانی هۆنەر سه‌ر به شاری «پروانه‌ر».

۲- پرشته کێوی له نزیکي «کانی که‌وه» ی «پروانه‌ر» هه‌تا «گه‌راوه» درێژی هه‌یه.

۳- مه‌رقه‌دی وا له «ده‌وله‌ت ناوا» سه‌ر به شاری «پروانه‌ر» و له شیخانی «سۆله‌یه».

همه‌ت خواهی که، بالِ دهر دووباره
تا مه‌شی وه کوی، پشت «شوانکاره»^(۱)
راسته کووره پا و، سه‌خت و سه‌ر وه کون
که‌ی شایسته‌ی شه‌ست، به‌ر و بالِ تون
مه‌شی وه جایه، سه‌حرای خوه‌ته‌ن تهرز
سه‌بز و خو‌پرم و دل‌نشین و به‌رز
خاکش عه‌تیقه‌ی نه‌شیای قه‌دیمه‌ن
هر گۆشه‌ش بدیه‌ی، هر زه‌ر و سیمه‌ن
له پای دامه‌نه‌ش، سه‌راوی دارو
شه‌مال مه‌ویاری، مه‌وینیش نارو
باغهن باغاتهن، گولزارهن گولهن
زوان قاسره‌ن، وه سفش موشکولهن
وه ته‌نیا بشو، وه «کانی که‌له‌ک»^(۲)
بدیه وه «که‌له‌ک»، چیش که‌رده‌ن فه‌له‌ک
پلوور و ته‌خت و تاجش بوینه
یافه‌رز یا سوننه‌ت، نویژی بخوینه
وه کانی «گه‌شکی»^(۳)، خاترت جه‌م که‌ر
تماشای هه‌وار، «سه‌ردار نه‌کره‌م»^(۴) که‌ر
باشگای باشکوی، «سه‌ردار نه‌کره‌م» بی
سه‌رداران به‌ی شه‌ور، له ده‌ورش جه‌م بی

۱- شوانکاره‌ی ده‌ولت ناوایه، سپر به شاری «پروانسه‌ر».

۲- چه‌شمه‌به جوان له ناوچه‌ی وه‌له‌د بیگی «روانسه‌ر».

۳- کانی و ناوی له ناوچه‌ی وه‌له‌د بیگی «روانسه‌ر».

۴- یه‌کی له سه‌رداران مه‌شه‌وری وه‌له‌د بیگی.

سەرداری نهوی، چون «سەردار ئە کرەم»
 خاس تر له حاتەم، کان کۆی کرەم
 شەمال جەخت کرە، وه بیم و ئومید
 ئامان وه دزه بەرشۆ، له «شەش بید»^(۱)
 هەنی نە کەری، لا وه دماوه
 سڵامەت بویهر وه «سڵام گاوه»^(۲)
 ئەو وهخت ویت بدەر، وه بەند «بازان»^(۳)
 مینگی هەوارگی، نازەنین نازان
 بدیه وه «کیکەن»، چەند کانی دارۆ
 چەند جای دیواخان، خەوانی دارۆ
 سرشتی قودرەت، لەقای باری یەن
 هەر چەشمەش نەوعی، ئاوش جاری یەن
 جای شانازی ناز، نازەنینانەن
 جای جیلوه و جەلای، ماجەمینانەن
 مدارات نەبو، نەر پۆ بو نەر شو
 نامەشی وه سەر، کۆی «کانی خەسرەو»^(۴)
 بو کرە خاکش، چەند موعەتەرەن
 ئاوش ئامیتە، زولف دل بەرەن
 سیمای مەنزەری، بەرزش عالی یەن
 جای بەزم «خەسرەو خان» والی یەن

۱- ناوایەکی ناوچەیی وه لەد بیگی، «پروانەر».
 ۲- کەژی «بازان» نزیککی جوانپۆیه.
 ۳- ناوی چەشمەیه جوان له «بازان».
 ۴- ناوی کۆییکه له ناوچەیی «ئیمامی».

«کوئله»^(۱) و «ماکوان»، وه «ناته شگاوه»^(۲)

بدیه و بگیله و بوری دماوه

بدیه وه «کهنه»^(۳)، ماچی بهه شتهن

کاو و کوش و کوش، نوور پیا وه شتهن

نیهن چون «کهنه»، جایه موشکولهن

سه رتاسه ر سه حراش، یه کپارچه گولهن

هه وارگه و مینگه و مه نزل مه نزلهن

هر مه نزل موخته س، یه ک دهسته گولهن

شه مال بو عه رزم، بگیریه وه گوش

نامان «پرشکه پین»^(۴)، نه که ی فدراموش

تماشاییهن، چه شمه و سه راوش

له دونسیا نیهن، ئاوی چون ئاوش

«میکان» و «مینگه»^(۵)، ره وانن هر سال

مه حالئ نیهن، وه ش ته ر له و مه حال

هوشت بو شه مال، نامان سه د نامان

ره وانت ره وان، نه بو له «پوان»^(۶)

کویه مه وینی، پرووبه پرووت شه مال

سه رد و سه خت ترن، له قولهی «سارال»

ئاوی ویت بدهر، وه کوو کاوه دا

به و جای بیا سه فای، پر له ئاوه دا

۱- دوو کیوی بهرز له ناوچه نیمامی و ئیناخی.

۲- کیویکه بهرانبه ری شاری «پاوه» که قدیم ناته شگای زه رده شتیان بووه.

۳- ناوی چه شمه یه له ماکوان هه وارگه ی نیمامی و ئیناخی.

۴- چه شمه و هه واری زه ردویی له نزیکه ناته شگاه.

۵- ناوی دوو پرووبار له نزیکه باینگان. ۶- ناوی لادیی زه ردویییه.

مه‌شامت وه بۆی، شه‌وبۆی که‌یل که‌ره
 جه‌و دوما هه‌وای، کۆی «دوجه‌یل»^(۱) که‌ره
 سه‌حرا و که‌ش و کۆو، ده‌ره و دۆل و یال
 ته‌ی که‌ره وه تاو، تا وه «هه‌ره‌گال»^(۲)
 ئاسۆ وه ئاسۆ، دهن و ده‌ر و دۆل
 «چالاو»^(۳) و «ناوئل»، مه‌شی و «شه‌شۆل»^(۴)
 به‌هه‌شت نه‌دارۆ، سه‌فای زینه‌تش
 دونیا نه‌مه‌دۆ، نسیمه‌ی قسیمه‌تش
 جای به‌زم و په‌زم و مه‌رام مه‌یل بی
 چون «دوجه‌یل» ماوای، مه‌جنون و له‌یل بی
 وه یاد که‌دیم، سه‌فای سه‌رپراخان
 زاخاو دل ده‌ر، وه بۆی ئیلاخان
 با عه‌رز به‌نده‌ی، ویت له‌ گوشت بۆ
 بێ خووف نه‌ویاری، شه‌مال هۆشت بۆ
 با وه سه‌راحت، بو‌اچووم وه پیت
 شه‌مال نه‌ترسی، «زلان»^(۵) ها له‌ ریت
 به‌و سه‌حرای شیرین، بۆ عه‌نبه‌رینش
 به‌کپارچه‌ گولهن نیه‌ن قه‌رینش
 چه‌مه‌ن چه‌مه‌نه‌ن، چه‌مه‌نه‌ن باخه‌ن
 که‌مه‌ره‌ن کاوه‌ن، شاخه‌ن ئیلاخه‌ن

۱- کۆی جوانه له ناوچه ئیناخی.

۲- کۆی «بێ وه» له نزیکه «جوانرۆ».

۳- هاوینه هه‌واری تایفه‌ی مه‌نوجهری و «میرناولی» و «لۆرا به‌گی» و «نۆخانی» جوانرۆیه.

۴- کۆی به‌رز له نزیکه «نۆخان» و «نه‌وه‌ل» جوانرۆ.

۵- لادێ یه‌که‌ نزیکه «چه‌مه‌نزاره‌» جوانرۆ.

حه‌وزنه حه‌یاتهن، چه‌مه‌ن کانی‌یه‌ن
 ئاوش ماچی ئاو، زنده‌گانی‌یه‌ن
 هه‌له‌ته‌ن سه‌خته‌ن، که‌مه‌ره‌ن کاوه‌ن
 سه‌یرانگای سه‌یره‌ن، شکارگای پاره‌ن
 شه‌مال ساده‌ی سا، تو‌بی و یا «عه‌لی»^(۱)
 ئه‌ر سه‌ری نه‌ده‌ی، له‌خیل «سه‌یالی»^(۲)
 بکه‌ر تماشای چه‌شمه و سه‌راوش
 تماشاش وه‌شه‌ن، شکارگای پراوش
 حه‌رامه‌ن شه‌مال، لیت ئه‌رکه‌ری خاو
 تا سه‌ری نه‌ده‌ی، وه‌سارای «ناراو»
 سه‌رشار به‌ر وه‌سه‌یر، سه‌فای سه‌راوش
 نهمیۆ هه‌زار، «که‌وسه‌ر» وه‌خاوش
 ئاوش ماچی ئاو، زنده‌گانی‌یه‌ن
 جای میر و ئه‌میر، «باوه‌جانی»^(۳) یه‌ن
 شه‌خسی هه‌ن شه‌مال، به‌رز و دیاری
 شه‌مال بی‌سلا‌م، وه‌ئیش نه‌ویاری
 بسه‌ند «بسه‌نی‌گه‌ز»، به‌رزی «وه‌زه‌نه»
 سه‌یرکه‌ره تا سه‌ر، «سه‌راو‌گه‌زه‌نه»
 په‌پیتل‌گه‌ی راگه‌ی، ته‌لمیت^(۴) بارانه‌ن
 هه‌ر سال هه‌وارگه‌ی، شه‌ده‌لارانه‌ن

۱- حه‌زرتی عه‌لی.

۲- لادی‌یه‌که‌له‌به‌ینی چه‌منزار و میرئاوای باوه‌جانی.

۳- مه‌حالیکی به‌ربه‌لاوه و کویتانی له‌خو‌رنشینی جوانرو تاسنوری «عیراق» ناوی شاره‌که‌یان «سه‌لاسه».

۴- نه‌و بارگه و بنه‌یه‌که‌کوچه‌ربه‌کان نه‌یه‌ن بو‌کویتان.

بـارنـه نـاز بـار، نـاز فـرۆ شـانـه
 شـو مـه نـز لـگـای شـو، مـار لـه دۆ شـانـه
 جـای وـه عـدـه وـه عـیـد، مـه رـام مـه یـلـه ن
 چـون «دـوجـه یـل» مـا وای، «مـه جـنـوون» و «لـه یـلـه ن»
 سـه یـر کـه ر وـه سـارای، خـو هـ تـه ن^(۱) تـه رزـه وـه
 وـه بـه نـد بـا هـووی، سـه و ز و بـه رزـه وـه
 هـر گۆ شـه ش بـد یـه ی، مـا چـی بـه هـه شـتـه ن
 هـر حـو وری نـو وری، ویش پـیا و هـشـتـه ن
 هـر شـاخـی بـاغـی، هـر بـاغـی گـولـی
 هـر چـلـی گـولـی، گـولـی بـولـولـی
 لـه هـه زار لـا و ه، چـه م و کـانـی یـه ن
 جـیی و هـشـی و شـادی و کـامـرانـی یـه ن
 شـه مـال بـه شـادی، رـاهـی بـه ر و ه شـاد
 شـادی کـه ر تـا سـه ر، تـه پـه ی «مـیر نـابـاد»^(۲)
 شـیـت نـه و ی شـه مـال، چـون مـن عـاقـل بـه
 لـه و جـای بـاسـه فـا، چـه ن رۆ ز مـاتـل بـه
 لـه و جـای بـاسـه فـای، سـه حـرای خـو هـ تـه ن تـه رز
 شـه مـال سـه یـر کـه ر ه، و ه سـه د خـو ف و لـه رز
 کـاو و کـه ش و کۆ ش، یـه ک پـار چـه نـو و ر ه ن
 و ه ش تـر لـه بـه هـه شـت، پـر پـه ری و حـو و ر ه ن
 چـیش و اچـو و شـه مـال، چـه نـیـت و اچـو و ن چـیش
 شـه مـال بـه هـه شـتـه ن، بـوی حـو و ر مـه بـو لـیش

۱- ناری قدیمی به شی له تورکستانی خوره لات یا تورکستانی چین که ناسکی موشکی مه شهوور بووه.

۲- میراوی «باوه جانی».

شەمال مەوینی، بەك تاكه حووری

سەر تا پا بی گەرد، گەردەن بلووری

مەوکریمەن مەیو، وە ئیستقبالت

شیت نەوی شەمال، بشیوی حالت

دانا و میهرەبان، میهمان نەوازەن

شیرین سفهتەن، شەکەرین پازەن

چون شنۆی نەسیم، ویت لە بەیاندا

بویارە وە بان، سەراو «شیاندا»^(۱)

لەو ئاوە چون شەهد، شەکەر بکەر نووش

پەنج پای پراگەت، بکەر فراموش

پای «حەفت کەش»^(۲) دوورە، «شیفیله»^(۳) تووشە

چون شەهاب شەو، بویەر لە «لووشە»^(۴)

کۆیە مەوینی، چون «دەماوەنەن»

ئەو کۆو شەمال کۆی «ساراوەنەن»^(۵)

جاگیر بەر لە سەر، قو لەش چون «نادر»

بکەرە تەواف، «شیخ عەبدولقادر»^(۶)

نەگەر مەیلت بو، «پێزە»^(۷) نزیکە

ئاوی مەوهری، مەشی وە «زیکە»^(۸)

«پێزە» لەو پێزە، بەر مەیو سەردەن

هەر پێزە «پێزە»، شفا ی سەد دەردەن

۲- کەزی کاکەرەشی.

۱- سەراوی میرناوا.

۴- نزیککی میرناوایە.

۳- مەشهور بە باخی میری.

۶- نەزەر کەردەدی حەزەرە تی اغەوس.

۵- کۆی سەزینی «پێزە».

۸- شویئێ لە نزیککی پێزە.

۷- چەشمە یە شەفا بەخشە لە باوەجانی.

شه‌مال بزانه، باتن و زایه‌ر
 له راتهن هه‌له‌ت، سه‌خت «سیاتایه‌ر»^(۱)
 مدارات نه‌بو، به وه‌خت و بی‌وه‌خت
 وه جه‌خت بویه‌ره، له و ده‌ریه‌ند سه‌خت
 چون شاهین وه شوین، سه‌ید کوپ کوپ‌دا
 بالی بشانه وه «ده‌شتی‌وپ»^(۲) دا
 ته‌شریف به‌ر وه سه‌ر، کانی «قولقوله»^(۳)
 چون دل‌هی عاشق، مه‌دام پر کوله
 سه‌رده‌ن سفیده‌ن، سافه‌ن زه‌لاله‌ن
 گه‌واران وه‌شن، شایسته‌ی حاله‌ن
 نه‌سیمش هه‌وای، به‌هشت مه‌بیزو
 جه‌فه‌زای هه‌واش، عه‌نبر مه‌پیزو
 شه‌مال بو چون من، وه نالانه‌وه
 پاله‌که‌ر، پال ده‌ر، وه «پالانه‌وه»^(۴)
 مه‌شامت وه بو، چنور و شه‌وبو
 با پر بو وه بو، فه‌زای «داله‌هو»^(۵)
 وه یاد مه‌جنون، دل جه‌غه‌مان که‌یل
 مه‌یلن تازه‌که‌ر، مه‌یله و ده‌شت له‌یل^(۶)
 شه‌مال بو وه عه‌شق، یادگار یاران
 به‌شه‌وق شه‌فه‌ق، زه‌ردی نیواران

۱- مه‌یه سه‌خت له نزیک‌ی تازاوای باوه‌جانی.

۲- ده‌شتی وپ یاده‌شتی جوپ واله «باوه‌جانی» که به شاری «سه‌لاس» مه‌شهوره.

۳- چه‌شمه‌یه‌جوان له قولقوله‌ی باوه‌جانی. ۴- ناوی لادنی‌یه‌کی «قه‌لخانی».

۵- کیویکی به‌رزو دیاری له چه‌می زریسک تا حه‌فت که‌ش له به‌ینی «قه‌لخانی» و «باوه‌جانی».

۶- نزیک‌ی «داله‌هو».

خاترت وه خار، غم مه با مه لولول
 عه رزم عه رزه کهر، وه بارگهی «بالول»^(۱)
 عه رزم هه ر ئیده ن، ئه ر پۆ بۆ ئه ر شه
 ئازیز نزیکه، مه سپاروش وه ئه و
 له دیده ی به دان، مه حفووز بۆ دیده ش
 خه م نه بۆ قامه ت، سه ول که شیده ش
 گه ردی نه گه یرو ئایه نه ی په نگش
 گه ردین بۆ شیوه ی، شیشه ی قه شه نگش
 شسه مال وه نه رمی، بالئی بشانه
 دوعای «گنج العرش» به ویتا وانه
 به ری له ئافات، دوور باله به لا
 بی به لا بشو، وه سه راو «قه لا»^(۲)
 ته واو «ده شتی ور»، تا سه راو «قه لا»
 بی فه رقه ن خاکش، با خاکه ته لا
 درختش گشت عوود، خاکش عه نه رن
 موشک ئه فشان زولف، دیز دل به رن
 قادر وه قودره ت، عه مده ن سرشته ن
 نوور ته جه لای، ویش پی یا وه شته ن
 مه خسوس «سن ته پان»^(۳)، به رگوزیده که رد
 له گشت عه زیزتر، نوور دیده که رد
 شه مال ساده ی سا، ده سم وه دامان
 ته شریف بهر وه سه یر، سه فای «سن ته پان»

۲- سه راوی «میرناوا».

۱- زیاره ت گای قه لخانیه له «داله هۆدا».

۳- دئی به که له نزیکی «تازاوا» ی باوه جانی.

پراسه‌ن «ده‌شتی‌ور»، گشتی شیرینه‌ن
 له گشت شیرین‌تر «دی‌کھی نه‌مینهن»^(۱)
 بـدیـه بـویـنه، چ باخی دارۆ
 چ جیلوه و جه‌لا و په‌رداخنی دارۆ
 چ بـسه‌نه‌فـشه‌جاړ، سـونـبلنی دارۆ
 به‌رجه‌سته‌ترین گشت گولنی دارۆ
 مه‌شامت وه بسۆی، عه‌ترش پرکهره
 نه‌وسا تماشای، «ده‌شتی‌ور» کهره
 مه‌دام چون به‌ه‌شت، نوور لیش مه‌وارۆ
 هه‌زاران هه‌زار، په‌ری و حوور دارۆ
 ئاوش به‌ر مه‌یۆ، له به‌تن حه‌جهر
 «الطهور العین»^(۲) جوئی شیر و شه‌کهر
 شه‌مال نه‌و کانی، پلووری دارۆ
 هه‌ر زه‌ره‌ش نه‌رزش، کورووری دارۆ
 نه‌و سیمای سیمین، جه‌مین چون جامه
 نه‌و شیرین شه‌وکات، شیرین که‌لامه
 نه‌و قسه‌د و قامه‌ت، قسه‌یامه‌ت خیزه
 نه‌و جه‌مال مانگ، چوارده‌ بیژه
 هه‌ر سوچ تیته‌ سه‌ر، «کانی پلووره»^(۳)
 نه‌و گه‌رده‌ن بی‌گه‌رد، گه‌رده‌ن بلووره

۱- نیسته شاری «سه‌لاس» نزیککی بوه‌ته‌وه.

۲- ناشیره به «ماءه‌ طهور» چه‌شمه‌ی ناوی پاک و بی‌گه‌رد.

۳- چه‌شمه‌یه له ده‌شتی وری باوه‌ جانی.

په‌ی سه‌فای سوورته، زولف و خال ویش
 په‌ی جه‌لای جه‌مین، کوی جه‌مال ویش
 چین مه‌دو و جه‌چین، نه‌گریجه‌ی^(۱) چه‌نگش
 که‌رو و جه‌رچین، دیده‌ی قه‌شه‌نگش
 وه‌ په‌نجه‌ی له‌نجه، ناو مه‌که‌رو شق
 مه‌شانوش له‌ پرووی، گونای زه‌پوه‌ره‌ق^(۲)
 نه‌گر دیت و هات، چه‌م وه‌ جه‌لاوه
 چون مای «سه‌لمانه»، وه «سه‌ر قه‌لاوه»
 مه‌خفی نگا‌که‌ر، وه‌ که‌مینگاوه
 نه‌هوا بوینوت، وه‌ نیم‌نگاوه
 موژه‌ش بنیشو له‌ ریشه‌ی جه‌رگت
 چون من بنالی، تا وه‌ پوی مه‌رگت
 پروم نه‌وی شه‌مال، چه‌نمش و اچون چیش
 دل بیهن وه‌ نیش، موژه‌ی دیده‌ی ریش
 یه‌ک ده‌می وه‌ ده‌م، بی نیشش که‌ره
 وه‌ مه‌له‌هم مه‌یل، ساپ‌نیشش که‌ره
 جارئ که‌ری سه‌یر، بالای نه‌مامش
 مه‌وی تا سه‌د سال، تو‌یج وه‌ غولامش
 مه‌ست نه‌وی وه‌ دین، دوو دیده‌ی مه‌مش
 بی خوف بای له‌ تیغ، نه‌بروی په‌یوه‌مش
 نه‌ر بدو و جه‌«قاف»^(۳)، بی رای بی ئینساف
 شق مه‌بو شه‌مال، ئی قاف تا نه‌و قاف

۱- زولف.

۲- مه‌په‌ست له‌ پرووی جوان و سبی نگاره.

۳- مه‌په‌ست قوله‌ی به‌رز و سه‌ختی «قاف» که‌ له‌ چیروکدا نه‌لین جیی هیلانه‌ی سیمورغ بووه.

تسماشای بالآی، نه‌مامش کهری
 گۆل نه‌خوهی شه‌مال، سلامش کهری
 مه‌پیچۆت وه زلف، بۆ عه‌بیره‌وه
 په‌ی ویش مه‌که‌رۆت، وه زه‌نجیره‌وه
 با ته‌نیا «نه‌حمده» گیر دامش بۆ
 تامه‌حشر شه‌مال، هر غولامش بۆ

شه‌مال ئامانه‌ن^(۱)

شه‌مال ئامانه‌ن، شه‌مال ئامانه‌ن
 شه‌مال ساده‌ی سا، ئیمجار ئامانه‌ن
 ئیش بێ سامان، کاری زامانه‌ن
 به‌ وینه‌ی عه‌ره‌و، ده‌سمه‌ دامانه‌ن
 ساکنی زامان، ده‌رد داغانه‌ن
 فه‌زای شکۆفه‌ی، سه‌یر باغانه‌ن
 واده‌ی کۆچ ئیل، به‌رز ده‌ماخاننه‌ن
 هه‌واشان وه مه‌یل، پای ئیلاخاننه‌ن

۱- نهم شیعرانه که «میرزانه‌حمده» به ناوی شه‌مال گوتوووه جگه له جوانی تایبه‌تی‌یان له پوانگه‌ی «جغرافیایی» دانرخ و بابه‌خی زۆریان هه‌یه‌ به‌م جووره‌که‌ زۆره‌ی ناوو ئیسمه‌ جوان و قه‌دیمه‌ کان رابردوو وه مه‌حاله‌ کان ولاته‌که‌ مان دواره‌ زیندوو ده‌ که‌نه‌وه‌ بۆ هه‌تا‌هه‌ تابه‌ له‌ بیر ناچن و له‌ میزوی نهم گه‌له‌ دا سه‌بت ده‌ین.

کهش و کؤجه شوق، گول چراخانه
 چنور توق بهستی، هرد (۱) زاخانه
 وه فراوان جاری، پای مه غارانه
 سوسن و شهوبو، شهیدای بارانه
 نهرگسان کهیل، پای چنارانه
 شه فاف شنوی، وه لگ دارانه
 وادهی شمارهی، رهش ده وارانه
 عیشوه و ئیشارهی، شهده لارانه
 سهیران سهفای، گول عوزارانه
 وهخت دید و باز، دوس و یارانه
 سهرکش شیمر خوان، شه کهر بارانه
 ئیرسال مه رسوول، ده رده دارانه
 سهرافی دانهی، مایوو خالانه
 وهخت گهشت و گیل، کورده مالانه
 مه حروومی «مه جنون»، دیدار «له یلن»
 «له یلن» خاتر کهیل، سه حرای «دوجه یلن»
 شه هیدی «فهرهاد»، شازادهی «چینه»
 زایه لهی «شاپوور»، شین «شیرینه»
 ئیسه من وهی زام، نه سه ره فتمه وه
 شه مال وهی نامهی، بو نه فتمه وه
 بدهین غه مخانهی، دل وه تالاندا
 گنجی بخوهین وه ناو، کورده مالاندا

مینگه^(۱) وه مینگه، هوار وه هوار
 نیل نه حشامات، کو مار وه کو مار^(۲)
 چه شمه وه چه شمه، کانی وه کانی
 تهریگای زومره‌ی خان خهوانی
 بهن، بهن، کو وه کو، باهو وه باهو
 شه مال نه مانهت، من مه‌دهم وه توو
 بگیله هه‌تا، مه‌شی وه جسایه
 بهرز دلنشین، پر جه سه‌فایه
 فه‌زای فه‌رح به‌خش، چه شم نه نازیوهن
 مه‌نزلگای شیرین، شه‌که‌ر پازیوهن
 شه‌وان مه‌ده‌رو، وه شه‌ماله‌وه
 سه‌حر مه‌قایل، وه «گاچاله‌وه»
 نیشانه‌ش نی‌دهن^(۳)، ساتی بکه‌ر گه‌شت
 ساراش بو مه‌دو، چون په‌وزه‌ی به‌ه‌شت
 شه‌مال بو تو دز، من پاشکه‌مانت
 نیم‌جار وه‌گیره‌ن، ده‌سمه دامانت
 من ویم نه‌دهم، وه ناماجشان
 تو سه‌ر بکیشه، وه کو ماجشان
 پاسه‌م شنه‌فته‌ن، وه قه‌ول گف‌تار
 ماچان سی مالن، هان له یه‌ک ده‌وار

۱- شوین.

۲- گه‌ره‌ک - چهن مال له نزیکه‌ی به‌کدا که‌پرو چه‌رداخ و ده‌ واریان هه‌ل دایه‌.

۳- نه‌مه‌یه.

نامانت بووگم، وه ده خيله وه
 ویت بووزه به وار، وه «سه ر تيله وه»
 نه مانه ت فدرزه، من مه دم وه توو
 ستون نه وه، تا ستون دوو
 بدارش وه چه م، وه پیوازه وه
 نیشانه ش ئیده ن، وه شیوازه وه
 نه گه ر مه پرسی نیشانه ش کامه ن
 شیوه ی شیرینیش، مه شهوور عامه ن
 «له یلی» سفته ن، سه وزه رو خساره ن
 «شیرین» شه وکه ته ن، شه که ر گفتاره ن
 عه رعه ر نه نامه ن، بالانه مامه ن
 جه مین چون جامه ن، زلف ده سه دامه ن
 کویچه چه نگئی وه ن، شوخ شه نگئی وه ن
 چه م سیوه نگئی وه ن، نه تلمس ره نگئی وه ن
 خال قه شه نگئی وه ن، مه یل وه جه نگئی وه ن
 دل جه سه نگئی وه ن، به ک فه ره نگئی وه ن
 زلف زه نجیرئ وه ن، بزائنگ تیرئ وه ن
 بو عه بیرئ وه ن، کورده میرئ وه ن
 مار نه دوشئ وه ن، دل وه جووشئ وه ن
 شه که ر نووشئ وه ن، ژار فرووشئ وه ن
 نه ونه هالی وه ن، سو سه ن خالی وه ن
 قه د شمشالی وه ن، شه و غه زالی وه ن
 موشکین مووی وه ن، نافتاب رووی وه ن
 عه مبه ر بووی وه ن، مار گیسووی وه ن

تهرلان بازی وهن كهوك نازی وهن
 تاوس تهرحی وهن تووتی بازی وهن
 پاز وه نازی وهن، تیرئندازی وهن
 وه خود نازی وهن، بهك ته نازی وهن
 شیرین شهرمهندهی، بیستوونی وهن
 چم وه نه سره وه، چنگ وه هوونی وهن
 گهردن زهردی وهن، دل پرده ردی وهن
 خال بی گهردی وهن، بی هام فهردی وهن
 شه مال تو چه کیم، حال یارانی
 مه لهم زه دهی زام، دهرده دارانی
 شه وان شهندهی زلف، شه ده لارانی
 مه حرهم وه سینهی، گول عوزارانی
 ره ونهق به خش شوق، جه مین جامانی
 جه لال جلوهی، نه ونه مامانی
 لاقهید له تانهی، بیگانه و خویشی
 نه شی تم جهوره، بو من بکیشی
 بو مه کهر مدار، تو پهروه ردگار
 تا سپیدهی سوح، نه وگه ناشکار
 غم و په زاره، نه رواحم سهندهن
 شه مال سادهی سا، شه وگار نمهندهن
 مه بادا کیشوم، ژ پردهی نه فوس
 ناهن ناهرین، به وینهی قه قنوس
 «شاوه کو» جه و ناه، ناتهش مه سنانو
 سا پرشنگ وه هر، کوپه مه شانو

ئەو هەم مەسووچنۆ، ئاه ئاتەشیم
 هەمی خاکم وە سەر، چیشەن دلخوەشیم
 سارای «ماهیدەشت»^(۱)، مەکەرۆ خاپوور
 پارچەمی «بەنی گەز»^(۲)، مەبۆ وە کۆی «توور»
 لال بام مەبادا، وە شیوەی دل بەر
 شەرارهی ئاهم، بیاونۆ زەرەز
 یا هەر گەرمی دووی، ئاهم بدۆ لیش
 ئەو هەم مەسووچنۆ، چون گرسندەمی ویش
 هەنی جە دنیا، بەرمەشوۆ دی کەس
 عەرش و ئاسمان، مەسووچۆ بە کدەس
 «نەحمەد»! توۆ وە توون، دنیا وە تەوەس
 دونیای بی دل بەر، حەق نەیدا وە کەس

۱- دەشتیکی زۆر گەورە و بەربلاو و هەر لە «کرماشان» تا «پروانسەر».

۲- پرشتە کۆیۆ جوان لە «بازان» نزیککی «جوانرۆ».

شَه‌مَالِ غَه‌مَانِمِ

شَه‌مَالِ غَه‌مَانِمِ، شَه‌مَالِ غَه‌مَانِمِ
 بۆ بَدَه‌ر وه بَاد، عَوْمَدَه‌ی غَه‌مَانِمِ
 وه مَه‌رگَت قَه‌سَه‌م، ئَاگَر وه گِیَانِمِ
 قِرچَه دَان وه جَه‌رگ، مَوْخ و سَوَقَانِمِ
 سَه‌نَگ کَه‌رۆ وه نَاو، شۆر گِرِیَانِمِ
 مَه‌یَاو^(۱) وه عَه‌رَش، قِرچَه‌ی بَرِیَانِمِ
 شَه‌مَالِ بۆ بَه‌ عَه‌شَق، «مَه‌جَنوون» و «لَه‌یَلِنِ»
 فَرِیَادِرَه‌سِیْم کَه‌ر، دَل کَه‌یَلَه‌ن خَه‌یَلِنِ
 سَه‌رَاپَام وه نَار، گِرَبَه‌سَتَه‌ی نَه‌فَتَه‌ن
 چَوْن نَازِیْز وه نِیْش، زَامَم نَه‌سَرَه‌فَتَه‌ن^(۲)
 چَارَم نَاچَارَه‌ن، رَا‌ی رَاسِیْم چَه‌فَتَه‌ن
 دَووَر بۆ جَه‌ نَازِیْز، سَه‌خَت کَوَسَم کَه‌فَتَه‌ن
 قَامَه‌تَم چَوْن چَو‌ی، چَه‌وگَان چَه‌م وه رَدَه‌ن
 چَوْن نَه‌بِرَو‌ی نَازِیْز، وه هَه‌م خَه‌م وه رَدَه‌ن
 رَه‌نَگ زَه‌رَدَه‌ن جَه‌ دَاخ، رَه‌نَگ زَه‌رَدِی نَازِیْز
 خَه‌زَانَش کَه‌رَدَه‌ن، بِنِ وَاذَه‌ی پَایِیْز
 فِدَات بَام شَه‌مَالِ، جَه‌ غَه‌مَان کَه‌یَلِمِ^(۳)
 چَه‌مَه‌رَا‌ی هَه‌وَالِ، مَوژَدَه‌ی «دَوَجَه‌یَلِمِ»^(۴)

۱- نَه‌گَه‌بَه.

۲- سَاپَرِیْش نَه‌بِرَوَه.

۴- شَو‌یَنَه‌ کَه‌ی مَه‌جَنوون.

۳- پَر.

عوزر ناوهری، را دوورن خه‌یلن

وه یباد جاران، تازه‌کر مه‌یلن

چون سیمورغ وه قاف، بشانه بالن

هه‌وال پرسى‌کر، باوهر هه‌والن

وه شه‌رتن شه‌مال، وه ده‌وان ده‌و

نه وه رۆ نارام، نه شه‌وکهری خه‌و

بکیشه شه‌مال، بال چون شه‌هاب شه‌و

بشو وه ته‌واف، «میرحه‌مزهی»^(۱) عه‌ره‌و»

وه شه‌رتن پاک بسو، سویح سه‌ح‌رش

وه‌شن تماشای، مه‌نزهری خوهرش

«زاخه» و بادمان»^(۲)، کووی «نقاره‌کو»^(۳)

تا «چه‌نگیزقه‌لا»^(۴) مدارات نه‌بو

له «قزل‌قه‌لا»، وه جه‌خت مه‌ویاری

مه‌وینی برجی، به‌رز و دیاری

قوله‌ش هر شه‌وه‌ن، بسوله‌ند و سافه‌ن

مه‌واچی یه‌کی، له قوله‌ی قافه‌ن

کووی «قه‌با سورخه‌ن»، بدیه به‌یه‌قین

دیاره خوهره‌لات، تا وه خوهرنشین

له «قه‌ره‌چیمه‌ن»، مه‌سکه‌ن کر تاوی

شه‌کته‌ی به‌ر کر، وه به‌وره تاوی

۱- مەرقەدی یەکی له ئەسحاب لە بە شی خۆرەه لاتی شاری «جوانرۆ».

۲- دووکیۆن لە نزیکێ سووریدەری «جوانرۆ». ۳- کوپیک لە نزیکێ «هەلانی» جوانرۆ.

۴- قەلای چەنگیزخان لە سەرینی شاری «جوانرۆیە».

«قهره چه‌م» ده‌شتی، خوش‌ه‌وا و به‌رزه‌ن
 ئاسوش له‌هاوین، مه‌واچی ته‌رزه‌ن
 چاگه مه‌ویه‌ری، «حسه‌سار سفیده‌ن»
 چه‌مه‌ن چه‌یمه‌نه‌ن، چناره‌ن بیده‌ن
 «که‌یفه» و «زیران»، «مه‌نمی» و «گولباغی»
 بیشه‌ی پر له‌شیر، له‌شاهان یاغی
 وه‌دققه‌ت بدیه، وه‌مه‌حاله‌وه
 «هه‌وه‌توو» دیساره، وه‌«ساراله‌وه»
 بآئی بشانه، مه‌گیر به‌هانه
 «سه‌قز» و «بووکان»، «سه‌رده‌شت» و «بانه»
 به‌ن به‌ن، کو‌وه‌کو، له‌یلاخ وه‌له‌یلاخ
 سه‌یر که‌رتا وه‌سه‌ر، سه‌رقوله‌ی «باشماخ»
 «باشماخ» یاگه‌ی، شیرین ته‌رزانه‌ن
 چه‌مه‌ن چناران، بسالا به‌رزانه‌ن
 سه‌وزه و بالابه‌رز، قوچ مییش‌چاوه‌ن
 ناهووی خوه‌ته‌ن خوئی، گول‌کوئی په‌راوه‌ن
 چه‌ترچین شیرین، قاز و قوله‌نگ مل
 شه‌ده شه‌وبه‌ند شوپ، که‌مه‌ر شال شل
 شه‌مال فرسه‌ته، له‌م «په‌مه‌زانه»
 شیرینی شه‌که‌ر، له‌وسه‌ر هه‌رزانه
 شه‌مال نه‌روه سه‌مع، شریف‌ت یاوان
 وه‌یاو یاو^(۱) بشو، تا وه‌«مه‌ریوان»

بـویـهـرـه وـه بـان «زـرّـبـارهـو»

بـدیه وـه زینـت، زیـبای شـارهـو

تـمـاشایـهـن، سـهـبا و ئیـواران

دـهـس دـهـس نـاـزـاران، مـهـویـان مـهـویـاران

خـاکـش شـور نـه‌نـگیز، شـاعـیر پـه‌رـه‌رـه‌ن

کـوی مـه‌عـریفـه‌تـه‌ن، کـان گـه‌وـه‌رـه‌ن

کـویـه مـه‌وینـی، لـه کـوان تـاکـه‌ن

قـولـه‌ش چـون قـولـه‌ی، «قـاف» سـه‌مـناکـه‌ن

نـه‌و کـو «کـوسـالان»، بـه‌نـه‌ن شـا وـه کـون

شـه‌مـال شـایستـی، پـه‌ر و بـال تـون

وینـت ناسا دـه‌ی سا، تـه‌یـران کـه‌ر چـون تـه‌یـر

جـاگـیر بـه‌ر لـه تـه‌خـت، چـون شـا بـکـه‌ر سـه‌یـر

بـاغـه‌ن بـولاغـه‌ن، سـه‌و لـاوان دـه‌شـته‌ن

سـه‌یـرانـه‌ن سـه‌یـره‌ن، سـه‌فـای گـول گـه‌شـته‌ن

شـه‌مـال خـاتـرت، لـه غـه‌مـان شـاد کـه‌ر

چـون مـن تـمـاشای، «مـه‌حـمـود نـابـاد» کـه‌ر

بـدیه بـویـته، چ بـاخـن دـارو

چ قـهـسـرو و یـلا، چ کـاخـن دـارو

حـه‌وش و حـه‌یـات و گـولبـاغـچه و گـولش

بـوی بـه‌هـشـت مـه‌دو، مـاوا و مـه‌نـزـش

چـون خـوه‌تـه‌ن خـاکـش، یـه کـسـه‌ر مـوشکـینه‌ن

بـاغـش مـاچی بـاغ، رـوح نـه‌فـزای چـینه‌ن

شـه‌مـال وـه یـه‌قـین، قـاپی مـورادـه‌ن

مـه‌کـان مـه‌قـام، قـوتب ئیـرشـادـه‌ن

له هر حهفت ثقلیم، مه‌عرووفه‌ن نامش
 به‌رزن له ئه‌وتاد، پایه و مه‌قامش
 «أَسْمَاءُ اللَّهِ» و عه‌زیمه‌ن نامش
 شه‌مال چون من به‌ر، تو‌یج وه غولامش
 «نه‌حمه‌د» ریزه‌خوار سفره و خوانشه‌ن
 «فانی فی الله» و، سه‌نا خوانشه‌ن
 ئه‌یجازه بگه‌ره، له‌و پیر کامل
 ته‌شریف به‌ر وه سه‌ر، قوله‌ی «سور که‌ول»
 ئاوی بو‌ه‌ره، له‌و ئاو کانی‌یه
 ئاوش ماچی ئاو، زنده‌گانی‌یه
 شه‌و بخه‌ف سه‌حه‌ر، زوو ئاخیزکه‌ره
 تماشای به‌رزی «کوی ئاریز» که‌ره
 شه‌مال چون شاهین، هر ته‌و به‌یانه
 ویت به‌ده‌ر له به‌رج، به‌رزی «میانه»
 به‌دیه بوینه، چ کوساری وه‌ن
 چ شاخ شیرین، پیر شکاری وه‌ن
 غاره‌ن مه‌غاره‌ن، شاخه‌ن شه‌تاوه‌ن
 قوله‌ش مو‌تابق، قوله‌ی «په‌راوه‌ن»
 سه‌خته‌ن هه‌له‌تن، که‌مه‌ره‌ن کاوه‌ن
 سه‌بیاده‌ن سه‌یده‌ن، شکارگای راوه‌ن
 لیژۆ به‌ر چون ئاو، سه‌ره‌نه‌ر^(۱) که‌ره
 وه جه‌خت بو‌یه‌ره، له‌و دوئل و ده‌ره

فه راموش نه بو، ده سم وه دامان
 نه هار له «تییژتیز» شام له «ناره نان»
 شه مال سه رو نوئی، چه من «مه عمده»
 تماشاییه، له و جا نه وی په د
 بدیه بگیله، شه مال شون وه شون
 وه ته نیا بشو، وه «که میزه کون»
 وه په ژاره وه، شه و نه دهی وه سر
 مدارات نه بو، تا وه «ئاویهر»
 گشت کشتهن گولهن، مه زره عدی سه وزش
 ماچی «کهوسه رهن»، سه رچه شمی حموزش
 ناوی بوهره مه یلی تازه کهر
 حمد و سه نای حق، بی نه نازه کهر
 وه پیچ و قه میچ و وه خه م و ده وه
 ده وری ده ره له ده ور، «ئاویهر» گه وه
 وه نیستیغناوه، بگیله تاو تاو
 وه یه واش یه واش، تا وه «سه ر ئاسیاو»
 له «ماماتگه»، بوهره ناوی
 ناوی و شه مال، دی پهیدا ناوی
 سه ر و سووره ت به پرووی سه فاوه
 سه فا ده ره وه تاو، «کانی شه فا» وه
 چون شای نمو جلوس، زیبای زه رین په خت
 وه «سه ر ته خته وه»، بنیشه وه ته خت
 له نگ نه وی شه مال، وه ختم وه ته نگن
 دوور با پای ئازیز، له سه یران له نگن

ره عدناسا ده‌یسا، وه نالانه‌وه
 ناله‌کهر وه کوی، «عه‌والانه‌وه»
 بوله‌ند کویه‌وه‌ن، با وه‌قیر و شه‌ره‌ف
 بدیه‌ دیاره، له‌هر چوار‌ته‌ره‌ف
 «سه‌رچی» و «نشور»، چهنی «تا» و «دولاو»
 «چالی» و «چه‌مه‌رگا»، مه‌وینی وه‌چاو
 نه‌و جا مه‌عبه‌دگای، پیر‌کامله‌ن^(۱)
 شه‌مال مورادت، له‌و جا حاسله‌ن
 حه‌کیمه‌ن په‌ی ده‌رد، زامان‌کاری
 وه‌بسی زیاره‌ت، وه‌لیش نه‌ویاری
 ته‌وافسی‌کهره، وه‌ته‌مه‌ناوه
 خواحافیزی‌کهر، بشو‌وه‌راوه
 سه‌سه‌ری‌سه‌ر‌ده‌ر، وه‌«باعس‌په‌رنه»
 بشو‌وه‌«گورگان»، بوینه‌«زه‌رنه»
 «زه‌رنه»^(۲) زه‌رینه‌ن، زه‌ر‌لیش مه‌وارو
 چون‌یه‌ک وه‌جبه‌خاک، بی‌تاو نه‌دارو
 «لۆن» و «شایه‌نی»، هه‌ر دوو‌دیاره
 په‌رواز‌کهر چون‌په‌یک، له‌په‌ی‌ئاواره
 «پاگه»^(۳) و «که‌ماله»^(۴) و بخوما‌ی «شهور»^(۵)
 ته‌نگ «نور‌ه‌سوور»^(۶)، «ته‌لاش»^(۷) و «سه‌نجه‌ر»^(۸)

۱- مه‌به‌ست «شیخ‌مرحه‌مه‌دی» زاد نه‌خوره‌که‌مه‌رقه‌دی‌واله «دولاو».

۲- کیویکی‌به‌رزه له‌نزیک‌لادیکانی «لۆن‌کۆن»، «که‌لانی»، «ته‌ختی‌زه‌نگی»، «هسته»، سه‌ر‌به‌شاری‌کامیاران.

۳- کیویکه له‌نزیک‌دی «به‌له‌زین» پروانه‌ر.

۴- کیویکه له‌دی «که‌لاوه‌ی» پروانه‌ر.

۵- ناوی‌کیون له‌لادی «خه‌راجیان» سه‌ر‌به‌ناوچه‌ی پروانه‌ر له‌مه‌حالی‌باشوکی.

۶ و ۷ و ۸- پشین.

بشو وه «زینان»^(۱)، جاگهی شکارهن

قولهی «پروانسه‌ر»، لیت ئاشکارهن

«پروانسه‌ر» ده‌شتی، پیر سه‌فا و کشته‌ن

ماچی پهی به‌ه‌شت، خودا سرشته‌ن

تازه مه‌سجدی سازیان ئارو

وینهی تاق عهرش نور لیش مه‌وارو

«پروانسه‌ر» پویشن، جه نور فه‌رش

خیزیا خه‌یر و، بی‌زیان شه‌رش

واجبهن شه‌مال، بشو بسوینه

فه‌رزی سونه‌تی، تی‌یا بخوینه

تماشای سه‌راو «پروانسه‌ر» که‌ره

ئاوش وینهی ئاو، چه‌شمهی «که‌وسه‌ره»

تاف مه‌دو چون تاف، وه‌فراوان کو

سه‌فاش ههن چه‌نی، کوکوئی «وشکه‌رو»

خاکش ماچی خاک، خوه‌ته‌ن زه‌مینهن

پساته‌خت زیبای، والی نشینهن

مه‌خسوسه‌ن بدیه، وه‌«ته‌ختی زه‌نگی»^(۲)

نیه‌ن ناپه‌یدان، ته‌خت وه‌ی قه‌شه‌نگی

ته‌شریف به‌ر وه‌ سه‌ر، قولهی «پروانسه‌ر»

خاس وه‌ ئاره‌زو، سه‌یر و سه‌فا‌که‌ر

۱- ناوی کیوئیکه له‌گوندی «خه‌راجیان» سه‌ربه‌شاری «پروانسه‌ر».

۲- به‌ردیکی گه‌ردوته‌راشباو و ساف که‌ نه‌لین هی ده‌وره‌ی «ماده» و به‌سه‌نگی مه‌زبه‌ح مشهوره‌و له‌ لیبی سه‌راوی پروانسه‌ر دانراوه.

شەمال دياره، بديه وه زهروور

بهند «سهله كان»^(۱)، «خانيله»^(۲) و «دی سوور»^(۳)

به راس موسته قيم بداره وه چه م

وه خاتر جه می، بشو وه «تهم تهم»^(۴)

فیدات بام شه مال، وه سدق سافئ

له جای من له وجا، بکهر ته وافی

شه مال شیت نهویت، چون من عاقل بهر

زیارهت زات، پبیر^(۵) کامل کهر

جای سدق و سهفا، عیلم و به قینه ن

مه زهر شه ره ف، ئیمان و دینه ن

کان کهر مه ن، کوی مه رحه مه تن

دارای کهرامات، فه ر و ره حمه تن

شه مال بو له جای، که مه تر غولامش

نهك جارئ سه د جار، بکهر سلامش

«ئه حمه د»! ئی دنیا خودعهش سه د ره نگه ن

هه ریهك وه نهوعئ، پاش له را له نگه ن

۱- له گونده کانی پروانسه ران.

۲- پبشین.

۳- پبشین.

۴- پبشین.

۵- شیخ مه حموود له «تهم تهم» دئی سر به ناوچهی پروانسه ران.

شہ مال زہروورہن

شہ مال زہروورہن، شہ مال زہروورہن
 شہ مال وہ جایہ، لوات زہروورہن
 ئیدہن ئەر خاتر، منت مہنزوورہن
 مہکیانوت بشو، نہواچی دوورہن
 عوزر ناوہری، فرمانم پیٹہن
 های شہ مال! نازیز، دیدہش لہ ریتہن
 چون یہ چہ ندیوہن، شہ مال مہنمانی
 توپہی توغرای زلف، ئہو نمہشانی
 بی خہوہرہنی، شہ مال جہ حالش
 مہر تہرکت کہردہن، ناموشوی مالش
 ئیسہ بسو تو مار، حالش بوانہ
 مہلاجزہش کہر، سابو بمانہ
 جہ سہختی زمسان، ئہو بی دہماخہن
 جہ خہلومت خانہی، ویش دیل دوساخہن^(۱)
 نیان پہی جہستہی، خہستہی پہشیوش
 نہنگوشت حہسرت، وہ خال لیوش
 نیہن ناز ناخیز، سویح و بہ یانیش
 کوٹای کردگہ، ناموشوی کانیش

زلفان وینهی مار، جهنگی مه‌دو پیچ
 رۆژ بئ فەزای دهشت، شهو وه سزای کپیچ
 شه‌مال هه‌ی زلانا لیت زۆر که‌رده بو
 ده‌ی چون من نازیز، لیت تۆر که‌رده بو
 سه‌ختی زمستان، لیت مه‌دو تانه
 نه‌ر نه‌کیشی سه‌ر، وه‌و خه‌لوه‌ت خانه
 نه‌به‌خشی فه‌رح، وه‌ جه‌سته‌ی خارش
 نه‌شکاوی چون گۆل، قورس روخسارش
 شی نه‌که‌ی زلفان، مشکین تالش
 که‌یل نه‌که‌ی له‌ ده‌ور، دیده‌ی غه‌زالش
 نه‌شیونی گۆله‌نگ، سه‌رقه‌تاره‌که‌ش
 نه‌زپنی چون زه‌نگ، گۆشه‌واره‌که‌ش
 نه‌مالی نه‌رمی، وه‌ بالاشه‌وه
 وه‌شه‌رمی نه‌و گه‌رد، وه‌ پالاشه‌وه
 سه‌یر نه‌و بالا، په‌ی یاران سه‌فان
 نه‌و گه‌رده په‌ی ده‌رد، بیماران شه‌فان
 فرسه‌ته‌ن شه‌مال، بو‌ په‌رواز که‌ره
 چون قاپی به‌هه‌شت، به‌قه‌ش واز که‌ره
 بشکاوه‌ دوگمه‌و سوخمه‌و سنجاخش
 سه‌رشار به‌روه‌ سه‌یر، تماشای باخش
 بادا شوکرت بو، له‌ی فه‌سل ده‌یدا
 مه‌ویاری بئ غه‌م، له‌ باغچه‌ی به‌یدا
 له‌ سه‌حن نه‌و باغ، سازیان هه‌وزی
 جه‌ نوقره‌ی خام و فیروزه‌ی سه‌وزی

نهو باغ بهه شتهن، نهو جهوز «کهوسه رهن»
 چه شمهش له شه ربهت، شیر و شه که رهن
 حوری که ی شوخی، شیوه ی نهو دارو؟
 ره شته ی نهو رهن، نوور لیش مه وارو
 «توبو»^(۱) که ی وینه ی، بالای نهو به رزنه؟
 «کهوسه رهن» که ی ترحی، جهوزی لهو ته رزنه
 گویا لهوح وینه ی، سینه ی نهو سافهن
 قه له م چون موژه ی، نهو مووشکافهن
 ساق عه رش ماچان، حه ق شه ریف که رده ن
 که ی چون سای گه رده ن، نازیز بی گه رده ن
 پیشانیش کورسی، بی شبهه و شکون
 عه دل و میزانش، که ی دیده و نه برون
 قادر وه قودرته ت، له قای ویش ره شته ن
 هه ر تایه جه مووش، قه سری بهه شته ن
 شه مال مهویه ری، جه سه ر پاشه وه
 مه خیزو گه ردی، وه پالاشه وه
 حه کیمه ن ثامان، په ی دهوای ده ردی
 نه گه ر باوه ری، لهو گه رده گه ردی
 شانی چون نه سیم، وه پرووی داخه وه
 چون خاک «مه که»، وه «له یلاخه وه»
 دی قاپی قه فهس، نه فهس واز مه بو
 نسا زیز له سه رما، سه ره فراز مه بو

ره‌نگ زهردی «نوحه‌ده»، دووری نگارن

نه‌رچی دهر دَل، نه‌و بی شمارهن

★ ★ ★

شه‌مال و «ئاویه‌ر»^(۱)

دَل هه‌راسانه‌ن، دَل هه‌راسانه‌ن

شه‌مال ساد‌ه‌ی سا، دَل هه‌راسانه‌ن

مه‌رامم مه‌یلش، وه «کوردسانه‌ن»

نه‌گه‌ر مه‌یلت بو، جه‌لات ئاسانه‌ن

ئاره‌زۆش وه‌ دین، دیده‌مه‌سانه‌ن

هه‌ر شه‌مال قاسد، نامه‌ره‌سانه‌ن

ته‌سدیعت کی‌شان، فراوان خه‌یلن

باونات نامه‌ی، «مه‌جنون» وه «له‌یلن»

ئیه‌سه‌ بو وه‌ نه‌شق، نه‌و دوو دل‌داره

مه‌جزووب و مه‌حرووم، نه‌و دوو بی‌چاره

وه‌ شیوه‌ی شیرین، وه‌ نه‌شق «فه‌ره‌اد»

«خوسره‌و» وه‌ نه‌فسوون، ره‌نجی داوه‌ باد

وه‌ ناگر عه‌شق، «نووره» وایه‌کده‌س

سووزیا بو «تاووس»، تا بی وه‌ قه‌قنه‌س

۱- کیویکی جوان له‌شاری «سئه» که جیی مه‌یرانه.

وه شیخ «سه نعان»، وه دین تهرسا
 وا دین «تهرسا»، په رسا و نه تهرسا
 منیچ چون نهوان، وه تو موحتاجم
 ویت ناسا شه مال، بکهر عیلاجم
 هه وای «ناویهر»، به رزی ده ماخی
 که فتگسه یادم، گولباخی، باخی
 جاگیر بهر له سر، قولهش چون جارن
 تازه کهره مهیل، وه یاد یاران
 نه جای من بدیه، وهو سر به رزه وه
 بهو سحرای شیرین، خوه تن تهرزه وه
 بدیه و بوینه، وه بی دره نگن
 مهوینی تالار، کیسرای بی ره نگن
 نوتاق شه وخواو، نهو شه که رباره
 هه ر نان له بههار، ها له و ته لاره
 عاده تش نیدهن، نهو بالآ به رزه
 نهو شیرین شوخ، نهیسه کهر تهرزه
 نهو سیمای سیمین، جهمین چون جامه
 نهو شیرین شه وکعت، شه کهر که لامه
 شه و قهد شه و قامهت، قیامهت خیزه
 نهو جه مال مانگ، چوارده بیزه
 تا بیته خهوا، خوئی نه دا له تهل^(۱)
 گوشه نه کیشی، وه ک مانگ له سر کهل

چهرخ چه‌م، چون باز، له هدر سه‌حردا
 چه‌رخ نه‌دا وه ناز، وه «ناویه‌ر» دا
 شه‌مال نه‌و چه‌رخ و چاوه نه‌دا لیت
 خوهت و «ناویه‌ر»، ناگر بچن تیت
 نه‌و نه‌وی وه کل سوبحانی زایه‌ر
 توئه‌وی وه گهرد سفته‌ی سه‌ریایه‌ر
 هدر کاری نه‌که‌ی، شه‌مال به‌ل شه‌و وی
 تا سه‌وزم وه ناز، سه‌رمه‌ست خه‌و وی
 ویت‌ناسا، نه‌وسا، ناخیز‌که‌ر نه‌رم
 یسه‌خه‌ی که‌تانی، لاده‌ر وه شه‌رم
 په‌شیو که‌ر زولفان، سیای ری‌حانیش
 ده‌قی که‌ لایده، له پرووی پیشانیش
 نه‌سیمت نه‌رم، بده‌ر له گونای
 سه‌دچار نک جاری، ملج که‌ی دمس و پای
 نه‌سیمت وه بوی، شه‌وبوی «ناویه‌ر»
 دو وه ده‌ماخی، تسا بیته‌ خه‌وه‌ر
 بی‌ده‌نگ بیژ، دل‌به‌ر، دل که‌واویه
 له تاسه‌ی چاوی، چاو بی‌خاویه
 ناسوره‌ن^(۱) زامم، ده‌ردم کاری‌به
 خویناو له چاوگه‌ی، چاوم جاری‌به
 نه‌ر دلت وه تیر، دل‌به‌ر کاری‌به
 «شه‌حمده» نه‌نالی یسادگاری‌به

وهسفی «ئاویهر»ی «کوردوستان» بویه کئی له دۆسان^(۱)

«کاکه نه‌حمده» گیان، برای ئیمانی
 من هام له «کورسان»، با خاس بزانی
 «کوردوستان» زیبای فه‌ری نه‌ماگه
 هام فەردان یه‌ک یه‌ک، پیری لینی داگه
 من و «مه‌حمودی» و «شیخ‌الاسلامی»
 «وه‌فا»ی باوه‌فا، به‌و خوه‌ش که‌لامی
 نیشترین وه ماشین هه‌ر چوار نه‌فه‌ر
 جیّت خالی «نه‌حمده»، چوینه «ئاویهر»
 «ئاویهر» چادر، غه‌م له سه‌ر لابه‌رد
 ته‌م و غه‌م و هه‌م، وه جارێ با به‌رد
 خاسته‌ر له عه‌رووس، تازه په‌سیده
 سورمه‌ی ده‌لآله‌ت، کیشا وه دیده
 وه بای به‌هاری، کزه‌ی ساز و سۆز
 به سه‌فا و سه‌بای، پیره‌ی جگه‌ر دۆز
 چون باش عه‌یاران، به دل‌پوبایی
 حازر بی به دل، په‌ی په‌زیرایی
 لاله و هه‌لآله‌ش، شکوفا مه‌س مه‌س
 هه‌ریه‌ک یه‌ک ده‌سته‌ی، گول‌گرتن وه دمس

۱- «میرزا نوحه‌ده» نه‌م شیعه له شاری سنه‌وه بو یه‌کئی له دۆسانی دوور له وه‌ته‌ن نووساوه به ناوی «نه‌حمده» که سه‌فا و یادی «ئاویهر»ی بو ده‌خاته‌وه بیر.

وه ی‌باد دووری، دۆس و ئازیزان
 «ئاویهر» ده‌س که‌رد، وه عه‌ن‌ب‌ر پ‌ن‌زان
 چه‌تر چه‌ناران، چه‌مه‌نش واز که‌رد
 نه‌س‌اس‌ه‌ی بسات، شادیمان ساز که‌رد
 رازنا‌گ‌ولان، به‌ دل وازمان
 ئساماده که‌رد گرد، به‌ی پ‌یش‌وا‌زمان
 نه‌وه‌ل گول «نه‌ورۆز»، زیبا وست وه به‌ر
 ره‌نگین بی چون ره‌نگ خال پرووی دل‌ب‌ر
 دی‌بای ئه‌لوانش پ‌وشاو که‌رد وه به‌ر
 ئابی، ئه‌زرقی، ئه‌حمه‌ری و نه‌خزه‌ر
 «به‌ره‌زا» به‌و زولف، تو‌ره‌ی تاتاوه
 وه‌ش وه‌ش مه‌ش‌نیا، وه‌ی لاو وه‌و لاوه
 «خار» چون نه‌گریجه‌ی، کۆرپه‌ کناچان
 تازوه ته‌ر له‌ بان، گۆنای گول پاچان
 «به‌نه‌فشه»ش له‌ توی، چه‌مه‌ن وه‌رده‌ن چیم
 دی‌مای دی‌مشه‌ن، وه‌ شنۆی نه‌سیم
 ته‌ماشاش وه‌شه‌ن، چه‌نی «ئاویهر»
 مه‌دره‌وشۆ چون خال، ژیر لیو دل‌ب‌ر
 «نه‌رگس» چون دیده‌ی نزاکه‌ت داران
 به‌ ناز ناز مه‌دیا چون دیده‌ی یاران
 نه‌سیم کاوان، عه‌تر وه‌رکه‌مه‌ر
 موعه‌ته‌ر که‌رده‌ن، قوله‌ی «ئاویهر»
 لاله‌ وه‌ه‌لاله‌، وه‌ ناز ناخیز که‌رد
 له‌باله‌ب له‌بان، له‌ مه‌ی له‌ب‌ر‌یز که‌رد

ره ونه ق دان زه مهق، له سر دپاران
 مه دیا وه حه سرهت، هه وارگهی یاران
 سو سهن شکوفا، په ی سهیر کاوان
 چه م و خه مش بی، چه نی وه فراوان
 ریواس چون بالای بهرز نازیزان
 ناخیز کهره به ناز، خیزا له ریزان
 چنور چه په ی گول، ویش دا به سهره
 کیشا په رده ی عه تر، وه «ناویهر» دا
 نه رچی «ناویهر»، ویش موعه تهره ن
 عه ترش له عه تر، گولان وه ش تهره ن
 گولباغی له باغ، شکوفا به شاد
 به ناز بولبولان، له غه م کهره نازاد
 «ناویهر» ریزا و خیزا و ناخیز کهره
 سه حراو دهر و دهشت، له گول له بریز کهره
 ویش بی به ساقی، گول چون پیاله
 شه ونم چون قه تهره ی، مه ی له هه لاله
 کشت تو م و گول، مه زرعه و شو م^(۱) بی
 یاد «مه ولهوی» و «مه ولانای» روم بی
 «مه ولانا» وه سو ز، ساز و نه یه وه
 «خه یام» وه خه یال، جام و مه یه وه
 «نزامی» وه نه زم، ساز و به زمه وه
 «فیردهوسی» وه شور، شیعر په زمه وه

«خاقانی» وه فەرد، دَلّ په‌زیره‌وه
 شاهان گشت جه‌م بین، وه وه‌زیره‌وه
 «حافظ» له مه‌نبر، سوخه‌نرانش بی
 هه‌زار چون «خواجو» غه‌زه‌ل‌خوانش بی
 «سه‌عدی» وه له‌حن، سوخه‌ن‌سه‌رایسی
 به‌زم که‌رد وه به‌زم فه‌ر په‌خش شایی
 «جامی» وه جلوه‌ی، پر سه‌فا و سه‌یرش
 «عه‌تار» وه عه‌تر، «منطق الطیر»ش
 «مانی»^(۱) جه‌و ده‌مدا، نه‌قاشی مه‌که‌رد
 هه‌زاران هه‌زار، فه‌راشی مه‌که‌رد
 «سوقرات» له نه‌قش، دَلّ بازی مه‌که‌رد
 دَلّی نه‌ه‌زار، دَلّ رازی مه‌که‌رد
 «ئه‌فلاتون» ده‌ستور به‌راستی مه‌دا
 «ئه‌ره‌ستو» ده‌وای، دروستی مه‌دا
 «لوقمان» ئیفتخار، په‌رده‌داریش بی
 مه‌شغول دانه و دورنگاریش بی
 «شهمس» وه باده‌ی، پر که‌مال ویش
 نه‌شه‌که‌رد هه‌ر یه‌ك، وه خه‌یال ویش
 «مه‌وله‌وی» له به‌حر، عیرفان کوردی
 ده‌س نیشان مه‌که‌رد، گولان به‌وردی
 جوبه‌ی عارفی و عیرفانی پو‌شان
 جام جام له باده‌ی، مه‌عریفه‌ت نو‌شان

۱- ناوی نه‌قاشی ناسراوکه له زه‌مانی شاپووری یه‌که‌م زیاره‌وه.

نه‌شه بین وه مه‌ی، نازک خه‌یالی
 واتن: جای «مردوخ» خالی‌یه خالی
 ته‌ختی له ته‌ختی، مه‌عرفه‌ت نه‌وشه و
 به دانش سازان، وه یادبوود نه و
 به دانه‌ی عرفان عارفانه‌وار
 به که مال ته‌زئین که‌ردن چون به‌هار
 ئیراده که‌ردن بوینون نوورش
 نورین بان وه نوور فه‌زای حزورش
 ته‌لاوت که‌ردن فره‌ی بی غایه‌ت
 پی پوخ «مردوخ»^(۱) هه‌ریه‌ک چه‌ند نایه‌ت
 زهوور که‌رد نوری له سه‌مت مه‌غریب
 «کوردستان» یه‌کسان پو‌شا وه ته‌رتیب
 شه‌رو خیابان کووچه‌و ده‌روده‌شت
 مه‌غازه‌و بازار گشت که‌رد وه به‌هه‌شت
 شکوفا به شاد شکوفه‌ی باخان
 پارچه‌ی «ئاویه‌ر» بی وه چرخان
 پوخ پرفتوح مه‌ردوخ بی چون «ته‌یر»
 ته‌یران که‌ردو به‌زم یاران که‌ردش سه‌یر
 فه‌ر به‌خشا وه به‌زم نه‌وزهوورشان
 به‌رز بی له به‌رزان وه‌جدو شوورشان
 مه‌ست بین وه باده‌ی پرکه‌مال نه و
 شاد بین وه شیوه‌ی شه‌م جه‌مال نه و

۱- ماموستای نایبی و عالمی پایه به‌رزی کورد که له شاری «سه‌ده» ژیاوه، «میرزا نوحه‌دهدی داواشی» نه‌م
 هوندراوه‌ی به‌یادی نه‌و بو یه‌کنی له دۆسانی به‌ناوی کاک «نه‌حمه‌د» نویروه.

چون شەمع نیشت لە جەمەع یاران بە شادی
 وەندشان سررود موبارەك بەدی
 سەلەوات مەدا مەلەك چەنی حوور
 مەواتن: سەدەق نورەن علی نوور
 «ئاویەر» جە زەوق چون کۆی نوور لە دوور
 مەگربا مەوات: ها بيم وه «کۆی توور»
 «ئەحمەد» تا بەدەی ئەجەل ئەنۆشۆ
 چەم لە «ئاویەر» مەبۆ ئەپۆشۆ

«میرزا ئەحمەد داواشی»

کورستان ۱۳۴۵ی هە تاوی

بۆكوردوستان^(۱)

ئوستاد دانای ساحیب تەدارەك
 بەھارت بە خەیر عەیدت موبارەك
 بەھار چون حوسنت، كەى خوش پەنگ و بۆن؟
 چەمەن كەى چون تۆ، دارای سەول نۆن؟
 سەرشار و شاداب، شاد و بی غەم باى
 مودام چون بەھار، سەبز و خورەم باى
 بەھار حوسنت خەزانى نەبۆ
 «الله!» ارەنگ زەردى نەرزانى نەبۆ
 سەرو قامەت لە خەم خەم نەبۆ
 شادى و شور شەوق زەوقت كەم نەبۆ
 نەبۆ گول غونجەى، پەنگ و پروت بىرەنگ
 نەوینوت ھەرگىز، نازىز وە دل تەنگ
 بەلام نەى ناغەى، دانای موعتەبەر
 قەسەت مەدەم وە خودای ئەكبەر
 فەرامۆش نەبۆ، ھەر شام ھەر سەحەر
 وە یادی بەندەت، بىدیە «ئاویەر»
 گوللان پەنگ پەنگ، ئاویزان كەردەن
 ئارەزووى بالای، نازىزان كەردەن
 سەبزەن سفیدن، قەرمزەن چون گول
 ماوەرۆ وە دەنگ، بولبولە كەى دل

۱- ئەم ھۆنراوە نامە بە كە بۆیە كى لەدۆستانى نووسىوہ كە لە شارى سەدا زیاوہ.

ها وه‌ختهن رۆحم، وه بولبولش بۆ
 سه‌رقولش په‌ی سه‌یر، وه مه‌نزلش بۆ
 بـدیۆ بوینۆش، وه ده‌شت و ده‌ردا
 شایه‌د ئسازیش، به‌ راگوزه‌ردا
 فه‌زای «ئاویه‌ر»، سه‌یر سه‌فای ده‌شت
 نیشان مه‌ده‌رۆ، گوۆشه‌ی جه‌ به‌ه‌شت
 سه‌رشار بـروانی، به‌ رووی شاره‌وه
 به‌و شار زیبای، پـرنگاره‌وه
 وێرانه‌که‌ی دل، به‌ رووی سه‌فاوه
 ئاواکه‌ی به‌ ئاو، «کانی شه‌فا» وه
 سه‌رچشمه‌ی «خزر»ش، یادگاری په‌ن
 ته‌ماشای شه‌فای، ده‌ردکاری په‌ن
 «مامانگه‌»ش تاك، ته‌رزش شیرینه‌ن
 چون سه‌حرای خوه‌ته‌ن، بۆش عه‌نبه‌رینه‌ن
 «سه‌رته‌خت» وێنه‌ی ته‌خت مه‌عرووفی جه‌مشید
 نه‌قاشی کـریان وه هه‌زار ئومید
 «زه‌فه‌ریه‌» زا کـر، ئستغاسه‌شه‌ن
 «عه‌زامیه‌» په‌ی دین، دل‌به‌ر تاسه‌شه‌ن
 چه‌مه‌ران ئسازیز، ته‌داره‌ك که‌رۆ
 «موباره‌ك ئسآباد»، موباره‌ك که‌رۆ
 «ئسامانیه‌» گولان، په‌ی ئامان نه‌و
 ئساماده‌ که‌رده‌ن، په‌ی دامان نه‌و
 نه‌ رووی دامانش، به‌ وێنه‌ی نه‌سرین
 بـریزۆ گولان، ده‌سه‌ده‌س و چین چین

سه‌یر «سه‌ر ئاسیاو»، سایه و سه‌هه‌ندش
 هه‌ر کس مه‌وینۆش، مه‌بو پابه‌ندش
 «مه‌سناو» و «مه‌عرووف» تا وه «خانه‌پال»
 مه‌حزرونی دارۆ په‌ری ئه‌هل حال
 «ته‌کیه» و «چه‌مه‌ن» جای، بی‌نه‌زیرشه‌ن
 فه‌رش که‌رده‌ن چه‌مه‌ن، مونته‌زیرشه‌ن
 «خه‌سرئاوا» ئاوا ئاوا‌ی نازشه‌ن
 «وی‌سه‌ و ی‌سه‌» گه‌ل به‌ دل وازشه‌ن
 «با‌خه‌نه‌مامه»، مه‌شه‌وور عامه
 که‌ی نه‌مامش هه‌ن، چون ئه‌و نه‌مامه
 شیوه‌ی شیرینش، به‌وته‌ور نیشان دا
 ئه‌ر نیشان ده‌رو، وه «گریاشان» دا
 «هه‌ر زه‌ری» جه‌نوور، ویش ئه‌فشان که‌رو
 سه‌نگش گشت به‌ له‌عل، «به‌ده‌خشان» که‌رو
 شیوه‌ی شیرینش، به‌و ته‌ور به‌یان دا
 به‌یان دا به‌ پووی، «ده‌ره‌به‌یان» دا
 گاه‌ی نگاه‌ی، به‌ «شیخان» که‌رو
 «قه‌لاچوارلان»، چه‌راخان که‌رو
 «جه‌ورئاوا» مه‌گه‌ر، جاگه‌ی جه‌بیاره‌ن؟
 یا قه‌دیم ما‌وا‌ی گرو‌ی زورکاره‌ن
 به‌ دین دیده‌ش، ئه‌ر ره‌وشه‌ن که‌رو
 به‌لوتف و که‌ره‌م، وه‌گولشه‌ن که‌رو
 به‌لام ئه‌ی ئاغه‌ی، دانای گرامی
 نایافت نایاب، ناده‌ری نامی

«لوقمان» لایق، «سه‌جبان» سانی

کان مه‌عریفه‌ت، که‌نز مه‌عانی

سه‌نای «ئاویهر»، که‌ی مه‌یۆ ته‌مام

هه‌ی خوه‌م وه‌ سه‌رگه‌رد، خاك و خوه‌لش بام

درختش گشت عوود، خاکش عه‌نبره‌ن

سه‌نگش موتابق، له‌عل و گه‌وه‌ه‌ره‌ن

ئاو سه‌رچه‌شمه‌ش به‌ر مه‌یۆ وه‌ به‌ر

وه‌ش ته‌ره‌ن له‌ ئاو سه‌رچه‌شمه‌ی که‌وسه‌ر

سه‌راوش به‌کئی، نیه‌ن هه‌زاره‌ن

هه‌ر به‌کئی شه‌فای، هه‌زار ئازاره‌ن

کاووکه‌ش و کۆش نوور پیا وه‌شته‌ن

گولانش به‌ک به‌ک نوۆ سه‌وه‌یل په‌شته‌ن

چه‌مه‌ن به‌نه‌فشه، باغش پرگوله‌ن

دایم پر له‌ ئاه، ناله‌ی بۆلۆله‌ن

سه‌حراش هه‌ر ئه‌وه‌ن، پرزه‌رع و کشته‌ن

چمان په‌ی به‌هه‌شت، خودا سرشته‌ن

ئاو سه‌رچه‌شمه‌ش، به‌ر مه‌یۆ وه‌ به‌ر

وه‌ش ته‌ره‌ن له‌ ئاو، سه‌رچه‌شمه‌ی که‌وسه‌ر

«ئاویهر» هه‌ر دوو، واگه‌رتنه‌ن جلوس

به‌کئی چون داماد، به‌کئی نه‌و عه‌رووس

ئه‌و باده‌ی هه‌ستیو، سه‌رمه‌ستی نوۆشان

ئێد دیبای حه‌ریر، تازه‌ی ته‌ر پۆشان

مه‌جلس ئارای به‌زم، خوسووسی شاننه‌ن

هه‌رئان مه‌واچسی، عه‌رووسی شاننه‌ن

سەوت سەداي كەوك، سەرشاخەي شاخان
 چىرىكەي چىپەچەي، بولبول لە باخان
 بەرزەن نالەشان، جەشەوق شادى
 مەوانان تەسنىف، موبارەك بادى
 نە ھەر سەراوى، سۆزەي سازى وەن
 دەنگ نازارو، عىشوە و نازى وەن
 شارو خەيابان، كووچە و دەشت و دەر
 موعەتەر بىەن، جە بۆي «ئاويەر»
 نە شكۆي «ئاويەر»، سەفای سەراوان
 شىنۆي سەركاوان، شاخەي شەتاوان
 نەرگس و سۆسەن، وەنەوشەي بەل دىز
 شەويو ھەلالەي، ئەسرحەسەرت پىز
 شكۆفەي شاخەي، خونچەي نەمانان
 مەپىزۆ وە بۆي، نەسىم وە دامان
 فەرش كەردەن دامان، بە دىباي پەنگىن
 خاس ترلە دىباي رۆم و ھندو چىن
 پەنگىن ترلە پرووي، پەنگ و پوي دلپەر
 بو وەش تەرلە بۆي، بۆي گىسووي دلپەر
 تۆي دەرەش^(۱) چون لۆي، يەخەي نازىزان
 بازەن وە كىوئىرى، دىدەي پايزان
 سىما تەرلە تەرز، تازە نەورەسان
 گولانش مەدۆ، شىوہي چاومەسان

شه‌وبوش به‌شادی، سه‌رکیشان وه به‌ر
 خه‌م به‌ستن چون چین، تای چه‌تر دل‌به‌ر
 چنوروش به‌رده‌ن، چه‌م وه که‌مه‌ردا
 عه‌تر نه‌فشانیشه‌ن، وه ده‌شت و ده‌ردا
 نه‌شکوفته‌ی خونچه‌ی، سوسه‌ن دان جلووس
 شیرین چون بوته‌ی، مه‌مکه‌ی نموعه‌رووس
 یا «خوا»! «ئاویه‌ر»، بوله‌ندپایه بو
 سه‌ریه‌رزو سه‌بزو ساحیب سایه بو
 چه‌تر چناران، چه‌مه‌نش واز بو
 چه‌نی نازاران، با عیشه‌و ناز بو
 سه‌ر تا پاش وه نوور، «خودا» ره‌شته بو
 وه‌شت نوور وه بان، قوله‌ش وه‌شته بو
 دوورنمای دیده‌ی، «کوردستان» گشته‌ن
 ته‌فریگای زومره‌ی، حووری سرشته‌ن
 نیه‌ن نمه‌بو به‌وته‌ور کو‌هساری
 له پادامه‌نه‌ش واقع بو شاری
 مه‌نزهری زیبای، زینت‌به‌خش نه‌و
 سه‌رمایه‌ی نیشات، پرله نه‌خش نه‌و
 مه‌کیشو شو‌خان، وه بی‌ته‌حاشا
 وه پادامه‌نه‌ی، ویش په‌ی ته‌ماشا
 نیسه نه‌و شیرین شه‌که‌رین پازه
 نه‌و باز شه‌ش‌دانگ بوله‌ند په‌روازه
 نه‌و هومای گولشه‌ن تاووس باغه
 نه‌و یاخی سلخوی بوله‌ند ده‌ماغه

ئەو زلف ئەنەبەرىن مشکین کلافە

ئەو سیمورخ خوان حەفت قولى قافە

خە یالی و خاویر خاوبەردەى نازەن

پەنجەرەى مەنزور نازەزووش وازەن

بۆ شتۆى شەوبای شەوبۆى «ئاویەر»

هەر شەو پەنجەرەش وازەن تا سەحەر

بە خە یال ئید تا ئوردیپەهەشت

بە یۆ بوەرۆ تە شریف وە گۆل گەشت

عادەتشان ئیدەن هەرنەو بەهاران

دلبەران وە چۆل فرقهى دلداران

سەرو قامەتان سەوزەو دیدە مەس

بگێران ئەسپاب شادیشان بە دەس

هۆردەران چون گۆل خەیمە نە پرووی دەشت

سەحرای «کوردستان» کەران وە بەهەشت

بێ خەم نە خەلۆت خانەى شو وە بەر

خەم بدۆ وە باد، لە پای «ئاویەر»

یاخوا نازیزم مودام هەر وەش بۆ

تا دل هەر پەریش پەر لە ئاتەش بۆ

هەرسال وە خوەشى، لە پای «ئاویەر»

وە سەلامەتى، سەل بوات وە سەر

«ئەحمەد» تا نەبۆ لە گیان هەراسان

شەرتە گیان بدۆ نە رای «کوردسان»

پروانسه‌ر^(۱) و گەرمەخانی

کاکە بزانی، کاکە بزانی
 حال و ئەحوالسم ئەگەر بزانی
 نە شوو خامەن نە پۆ زنگانی
 قییلە ی دڵ بیەن، وە گەرمەخانی
 وەشەن چون «ئەرمەن»، ماوا ی «شیرینەن»
 پە ی کورده‌واری ویستە ی نگینەن
 درەختش گشت عوود، خاکش عەنبەرەن
 سەنگش موتابق دوپو «گەوہەرەن»
 ئاو سەرچەشمەش، بەرمە یۆ وە بەر
 وەشتەرن لە ئاو سەرچەشمە ی «کەوسەر»
 سەراوش یەکی، نیەن ھەزارەن
 ھەر چوار فەسڵش، ماچی بەھارەن
 کاو و کەش و کۆش، نوور پیاوہشتەن
 گولانیش یەک یەک، نو سۆہیل پەشتەن
 چەمەنەن، باغەن، بەنفسەن، گولەن
 دایم پەر لە ئاە، نالە ی بۆلۆلەن
 سەحراش ھەر ئەوہن، پەر زەرە و کشتەن
 چمان پە ی بەھەشت، خودا سەرشتەن

۱- «میرزا ئەحمەد ئەم شیعری لە وەسفی «پروانسەر» زادگای خۆیا داناوہ پروانسەر دووبەشە کە بەشیکی بە ناوی «گەرمەخانی» مەشھوورە.

ئیسە وه «پاوه»ی، جافان مه شهووره
 وه شتەر له «پاوه»، پڕپه‌ری و حووره
 پارێزگا و پایته‌خت، بێشهی شیرانه
 ماوای شه‌ور جه‌نگ^(۱)، دڵ دلیرانه
 «پروانسر» یه‌کسر، له‌ خه‌یر له‌ بڕیزه
 خه‌یر باران بووگه، ریزه وه ریزه
 پاسه‌م شنه‌فته‌ن، له‌ ساحیب‌هوشان
 بێ شک شاریوه‌ن، چون سیاپوشان
 هه‌ر که‌سێ له‌ ئاو چه‌شمه‌ش بنۆشۆ
 لابده‌ن مه‌شیو، سیا بپۆشۆ
 نه‌ی کاکه‌! ساتۆیج، نه‌ر ساحیب‌هوشی
 مه‌شی چون «ئه‌حمه‌د»، سیا مه‌پۆشی

۱- مه‌به‌ست جه‌نگ له‌ گه‌ل رهباشایه که له‌ شیعری جه‌نگی «هه‌لآله‌ زه‌رده» دا باسی لێ کراوه.

داستانی عه‌نته‌رو مه‌یموون

شنه‌فتم له یه‌ك، دیوانی سه‌لیم
 داستانی شیرین، عه‌جیب و قه‌دیم
 نه‌لېت له عه‌سر، جه‌جر و شه‌جر
 فه‌رق نه‌وی له به‌ین، جه‌یوان و به‌شه‌ر
 شه‌گه‌ر زمستان، شه‌گه‌ر به‌هار بی
 وه‌ك هم ماواشان، له بی‌شه‌و غار بی
 له وه‌والی هند، بی‌شه‌یه خه‌ته‌ر
 جاگیر بی له و جا، هه‌موو گیان‌له‌به‌ر
 له شیرو له به‌ور، له گورگ و عه‌ته‌ر
 مه‌عرووف وه بی‌شه‌ی، جن و جانه‌وه‌ر
 فه‌قت زنده‌گی، ئاده‌می سه‌خت بی
 سایه و په‌ناشان، به‌رگ دره‌خت بی
 هه‌رئان مه‌یلشان، به‌ داوا جه‌نگ بی
 جه‌ریه‌ی ئاده‌می، چوماغ و سه‌نگ بی
 مه‌علووم بی با هه‌م، زدونه‌قیز بین
 هه‌میشه با هه‌م، جه‌نگ و ستیز بین
 هه‌ر یه‌ك وه نه‌وعی، زنده‌گی مه‌که‌رد
 به‌عزی بۆ به‌عزی، به‌نده‌گی مه‌که‌رد
 هه‌ر گوشه موخته‌س، یه‌ك جانه‌وه‌ر بی
 هه‌ماسایه‌ی به‌شه‌ر، فه‌قت عه‌ته‌ر بی

نه گهر چه با هم، نفاقشان نهوی
 بازهم وه هر حال، نفاقشان نهوی
 عهنته رپه‌ی به‌شهر، به‌نده‌گی مه‌کرد
 هدریه‌ك وه نه‌وعی، زنده‌گی مه‌کرد
 مه‌ردیان مه‌شیا، هر رۆ په‌ی شكار
 ژنان ماوه‌ردن، وه كوۆل میوه‌ی دار
 نه‌لبه‌ت بو شكار، به‌ند بی فامشان
 جه راگه‌ی شكار، چاه بی دامشان
 له چه‌ندین لاه، مه‌ك‌ندن گاوۆر
 وا شكارشان، ماوه‌ردن وه توۆر
 نه‌سل داستان، ئینه نه‌قلش بی
 ساده مه‌یموون، وه‌زع هه‌ملش بی
 هه‌رتا فسارغ بی له غه‌م و خه‌ته‌ر
 له ده‌ورش جه‌م بین، نه‌قوام عه‌نته‌ر
 خودا دوو نه‌ولاد، وه نه‌و داده بی
 نه‌لبه‌ت به‌كئی نه‌ر، به‌كئی ماده بی
 فارغ بی مه‌یموون، نه‌وشه‌و وه هر حال
 جه‌ژن زایمان، فه‌وری بی به‌تال
 عه‌نته‌ر و مه‌یموون، بی قۆله و بوّله
 بی خه‌یال خه‌فتن، له ده‌ور پۆله
 قه‌زا نازل بی، گورگ گورسنه
 دوو به‌چكه‌ی عه‌نته‌ر، دی وه برهنه
 فه‌وری قه‌پانی، هر دوو وه حولقووم
 بردی خواردیانی، له جای نامه‌علووم

عهنته رو مهیمون، ههردوو وه سه رشار
 سه حه ر بهر له خوه ر، له خه و بین بییدار
 عهنته ر و مهیمون، بهستن توشه شان
 كهفتنه جستووجوی، جگه رگوشه شان
 عهنته ر و مهیمون، له غه مان كه یل بین
 ههردوو له داخا، وه یلان وه یل بین
 ههرده وه ههرده، كوؤ كاو كه مهر
 راشان كهفت وه یهك، مهخفی گای به شه ر
 لهو جا دوو نهوزاد، وه تاكو ته نیا
 تازه وه تازه، هاتوونه دنیا
 پاك و پاكیزه، دوو دانه ی دوپ بی
 یه كیكیان كه نیشك، یه كیكیان كوپ بی
 ههلیان گرد ههردوو، بردیان وه مه نزل
 مراد حاصل بی، وه ئاره زوی دل
 عهنته رو مهیمون، وه خاتر جه می
 خوه بیان دا له دهور، به چكه ی ناده می
 به شادی و سرور، بی بۆله و قۆله
 گهردیانه به غه دل پۆله لهو چۆله
 په ی زیبا و زینت، نهوزادان كووشان
 سهر تا پا وه گول، بالاشان پووشان
 هه ر پۆتا وه شهو، هه ر شهو تا به بیان
 مهوازیان بوون، وهك پۆله ی خوه بیان
 وه كوؤل ئه بیان ورد، بو ئه ملا و ئه ولا
 تا وا گه وره بوون، كهفتنه سه رپا

نه قوام عه نته، له نه ترافیان
 دهس وه دهس هاتن، بو ته وافیان
 له گیا و له گول، له بهرگ درهخت
 بو یان نه هاورد، له وهخت و بی وهخت
 نه یانوت نیوه، تو تان گوپاوه
 نیتر وه به چکهی، مه یموون نه ماوه
 نیمه بیج حازرین، به نده گی بکهین
 له دهور نیوه، زنده گی بکهین
 شایه د بگوپی، نیمه بیج نه سلمان
 بویت وه به شهر، نه وه و نه سلمان
 براو خوه یشک خاس، شکوفا گولیان
 تا ناگر عشق، بهر بوو وه دلیان
 میوه ی باغ عشق، حه قیقی وهردن
 به دل ناره زوی، عه روسی کهردن
 وهختی هه ل گریا، ناگر هه وه سیان
 به شادی کردیان، دهس وه ده سیان
 پاره بی په ردهی، نا پروویشان
 نه نجام دان عه مه ل، زنا شوویشان
 وه خه یال خوه یان، نه سل مه یموون بین
 چون مه یموون وه ناو، بی شه مه سکون بین
 به په سم عادهت، زاوو زوو کهردن
 زکی دوو منال، هه رسال ماوه ردن
 چون به شهر مهویا، وزع حه ملشان
 تا بی وه باعیس، ته ولید نه سلشان

له بیسه ئاده‌م، له عه‌نته‌ر بیس بین
 نه‌ر چه‌ وه‌ خه‌یال، نه‌قوام و خویش بین
 وه‌لن هه‌ر کامیان، فرسه‌ت ماوه‌ردن
 نه‌زیه‌ت به‌چه‌کی، به‌ک‌تر مه‌که‌ردن
 له‌ ته‌نگی جیگه‌ و مه‌سکه‌ن و ماوا
 عه‌نته‌رو به‌شه‌ر، ک‌ردیانه‌ داوا
 له‌ دوا‌ی چه‌ن سالن، زدونه‌قیزی
 عاقبه‌ت مونجه‌ر، بی وه‌ خوون‌پیزی
 له‌ مرخه‌ی مه‌یموون، له‌ پرخه‌ی عه‌نته‌ر
 له‌ قال و گاله‌ی، قاوو قووی به‌شه‌ر
 مه‌یموون وه‌ گاز و عه‌نته‌ر وه‌ چه‌نگال
 گه‌وره‌ وه‌ گه‌وره‌ منال وه‌ منال
 عه‌نته‌ر وه‌ سه‌نگ و به‌شه‌ر وه‌ کوته‌ک
 تا موده‌ی چه‌ن سال، که‌فته‌ گیان به‌ک
 عاقبه‌ت عه‌نته‌ر، بیزار له‌ جه‌نگ بی
 له‌ ده‌سه‌ت به‌شه‌ر، خولقیان وه‌ ته‌نگ بی
 وه‌ چووب و چماخ، وه‌ ته‌ور و تیشه‌
 به‌شه‌ر عه‌نته‌ری، ده‌رک‌رد له‌ بیسه‌
 عه‌نته‌ر و مه‌یموون، گشت فه‌راری بین
 هه‌ر به‌ک وه‌ لایه‌، مه‌تواری بین

شیم^(۱) وه «توانکەش»^(۲)

شیم وه «توانکەش»، شیم وه «توانکەش»

یهك رۆ پراگەم كهفت، شیم وه توانکەش

دیسم كه نازاری، شوخ دیدە رهش

زوق دەستی شهوبۆ، ئاما وه سهرخوش

قومری رهفتاری، له نجه و لاره خواهش

نگاشهه چون باز، شکاری سهركەش

گولهنگان له سهق، سهروین كەردەن پەخش

كەردەن وه سهیوان، پێشانیش پهی نهخش

میل سهوهنای، نوقره كۆی كل چهش

كەردەن به داخل، نهپیهزی و حه بهش

ههنگامهی بسات، بهزم سووری^(۳) بی

سوور نهوزوهوور، بی قوسووری بی

پاسته مهواچووم، وه دەم سووری بی

ئەما یهك بهههشت، پر چه حووری بی

نازیز جات خالی، نهو نازادی به

نهو بهزم و ته رهب، شهوق و شادی به

له تهقهی دههۆل، له چریکهی ساز

دهنگ زیل بهم، سهدای ههی شاواز

۲- گوندیکه له نزیکه شاری کامیاران.

۱- چووم.

۳- زه ماوهن.

لفکە ی دەسمالان، گریه ی پووشین بی
 زپه ی سه ر ئاوێز، چریه ی پووتین بی
 مه داشان وه هم، له رزانه و گوله نگ
 زولف و زنج و خال، فه رزانه وه جه نگ
 نازاران مه خه ند، وه پرووی نازه وه
 عاشقان مه کهن د، له ب وه گازه وه
 گا مه بیان په یوه ست، گا گا نه وریان
 چون قه تاره ی زه نگ، وه هم نه زپریان
 هه رکه س با که س، به ین به ستش بی
 جه و ده م بی په روا، ده س وه ده ستش بی
 خالان له شه فاف، شه میم نه فزای زولف
 په خه و سینم و مه م، ناره زا وه قولف
 هه ی له نزا که ت، لاو شه ده لاران
 وه ی له ئیشاره ی، دیسه خو ماران
 هه ریفان وه و زام، زه ده ی عه شقه وه
 ده ست گه یرو ده ی دام، پا وه مه شقه وه
 په قیبان مه دان، گیان وه داخه وه
 گول پو خان مه دیان، وه و په رداخه وه^(۱)
 سه روین وه و توپه ی خواهش په ونه قه وه
 جه مین وه و گریه ی گول ته به قه وه
 چرکه ی به ند زه نجیر ورشه ی لاگیره
 برقه ی شه شه رفی و خشه ی نیم لیره

خشپه ی پای شهوبه‌ند، زرنګه ی لاسره
 زړه ی مسوره وګو، خرنګه ی که موره
 گاز قولوان، پایه ی گیل گیله
 نیش نه قره وان، سایه ی پاپوئله
 شوق پیشانی، بریقه ی کلاوزه پر
 قریقه ی نازاران، تریقه ی لولوی ته پر
 دیده غه زالان، نهوبه ر نه مامان
 قسامت شمشالان، عه رعه ر نه نامان
 ویشان چون ماهی، که رده بین درووس
 هه ر یه ک وه ک شاهی، گه رته بین جلوس
 هه ر یه ک وه یه ک ره نگ، مه دروشان له دوور
 چون حوور به زمشان پر مه که رده جه نوور
 بازووبه‌ند جه لال، حه مایه ل جه دوپر
 ورشه ی مایوخال، جه رگ جایه ل بوپر
 موشک میخه ک وهن، بو ی عه بیر ساف
 له رهی مه حبووبان، شنوی حه ریرباف
 نازک نه وهالان، چاومه‌ست و که ژه ل
 موسته غریق له ناو نه تله‌س و مه غمه ل
 شه وشو جه به یزای، قه مه ربه رداخان
 بیژیا فه زای، یه کسه ر چراخان
 ره قیبان ماتل، وه نزاره وه
 حه ریفان عاقل، وه ئیشاره وه
 له نجه ی سه ربه نجه ی، نازه نین نازان
 نساز نسا زاران، جه مین په ردازان

شوخان وه گریشمه‌ی به‌زم عشق‌بازی
 مه‌شاق‌تر له‌ نه‌زم، مه‌شق سه‌ریازی
 نه‌ك وه‌ك مه‌عره‌كه‌ی^(۱) شه‌مال و زلان^(۲)
 جه‌نگه‌را له‌ سه‌ر، خال‌كه‌ل‌ملان
 تا شه‌مال وه‌ خال، «فانۆز» مه‌غسل‌دا
 زلان گومی نه‌كرد له‌ تۆز و خوه‌ل‌دا
 تا شه‌مال مه‌كه‌رد گه‌رد خال‌ش پاك
 په‌ر مه‌كه‌رد زلان جه‌مال‌ش وه‌ خاك
 شه‌مال گیسوان مه‌په‌چا په‌ی ویش
 زلان گه‌ردشان مه‌گه‌یجا په‌ی ویش
 جه‌غهره‌ز مه‌كه‌ند رووبه‌رووشه‌دا
 پل و په‌وش مه‌شه‌ند وه‌ گیسووشه‌دا
 شه‌مال وه‌ جه‌سه‌رت ته‌واساشه‌وه
 زلان وه‌ فه‌رسه‌ت مه‌بو‌ساشه‌وه
 ئاخه‌ر نه‌م سه‌روو په‌لك سه‌راوی
 باعیس جه‌ده‌ل «نه‌لك»^(۳) و «ماراوی»^(۴)
 په‌یچ وه‌ گیسوان شو‌رته‌نگه‌یزدا
 چون شه‌یرین جه‌قار تۆر په‌رویزدا
 خه‌یزا و دل وه‌ قین په‌ر خشم و ئالۆز
 له‌ تاوشت گه‌رد خه‌وش و خاك و تۆز
 به‌ توندی چون باز چه‌رخ نه‌خه‌چیردۆز
 به‌ شه‌وق تازی شه‌ب تا‌بنده‌ چون پۆز

۲- ناوی دوو دانه‌ بایه.

۱- جه‌نگ.

۴- په‌شین.

۳- ناوی دوو گونده‌ سه‌ریه‌شاری «کامیاران».

به و جوقه‌ی سه‌روین پای ده‌سما‌ل‌وه
 به و نه‌قش و نگار خت و خاله‌وه
 به و کلافه‌ی زلف، کرژ کاله‌وه
 تال تال وه شنوی، بای شه‌مال‌وه
 چون خور تاوا بی، شی وه مال‌وه
 مه‌ردم مه‌ن وهی خه‌م، وهی خه‌یال‌وه
 مه‌ردمان مه‌ندن، خاتر په‌ریشان
 مه‌کردن زاری، هه‌رکس په‌ی ویشان
 بازی نسا‌پازی، بی وه سه‌رسه‌ری
 ساز مه‌ژند مه‌قام، به‌زم چه‌مه‌ری
 هه‌رکس دو چه‌م داشت که‌رده بی وه هه‌شت
 په‌ی سه‌یر «فانووس»، که‌ی به‌یو وه ده‌شت
 نه‌ما قیبله‌که‌م مات تالوز بی
 فانووزی روخار، هه‌رویش «فانووز» بی
 په‌رگنه و په‌شیو خه‌یلن دل‌گیر بی
 مه‌لول ماته‌م چمان نه‌سیر بی
 دو په‌نجه‌ش په‌یوه‌ند دوو زرانیش بی
 یه‌عنن نیشانه‌ی دل‌گرانیش بی
 نگای وه سه‌سره‌ت، دوور وه دوورش بی
 دل‌وهی تاره‌زووی، به‌زم سوورش بی
 خوون خشم قه‌ست، وه چه‌م پژی‌یاگ بی
 زلف و زنج و خال، گشت پلم‌ژیاگ بی
 چون که‌وک له‌چه‌نگال، شاباز به‌دحال بی
 غه‌مین و غه‌بار، ناشفته خال بی

ھەر سوخ تا وه زۆر خەیلێ غەمناک بێ
 وهلی بە عەدە زۆر یەک جار بێ باک بێ
 وهختێ خەیزیا، پەوێلە ی پەم بێ
 بێ پەروا، لاقەید، بێ خۆف و غەم بێ
 دیم کە بەر ئاما دوو جە سەدەف بێ
 و عەزم بازی دەستار نە کەف بێ
 تەک دا وه تەکیە ی، هامسەران ویش
 بێ وه پەوێلە ی، قەتارە ی پەم کیش
 گا وه عیشوہ ی ناز، گا وه سەر پەنجە
 گا وه لارە ی نەرم، گا گا وه لەنجە
 گا چەتر تاوس، نە سەر مە پۆشا
 گاھ عەرەق خوہ ی، چون مە ی مە نوشا
 چون کەوک وه خالان، ویش مە دا تەرتیب
 گا پا لە بازی، گا چەم لە پەقیب
 گا پیچ چون ئەفە ی، مە دا وه گیسووش
 گا جە قین مە وست، چەند چین وه ئە برووش
 ھەر کە سێ مە دیاش، لەو مە جالە دا^(۱)
 لەو شادی و نیشات، لەو جە لالە دا
 چون «ئەحمەد» مە شوست، دەس لە گیان شیرین
 تەرسایی مە سەند، «سەنعانی» لیش دین

بیره و هری یهك رۆژ سیزده به ده‌له تاقوسانی «کرماشان»^(۱)

نازیز خالی بی، نازیز خالی بی
 ئارو جه بوستان، جاگهت خالی بی
 چون قه‌قنه‌س جه‌سه‌م کۆی زوخالی بی
 «بالله» جای خالیت، په‌ریم تالی بی
 تیپ غه‌زالان که‌ل‌ره‌مان کوو
 جه‌م بین گشت په‌ی من بی‌فایده‌و بی‌توو
 «تاقوسان» جه‌فه‌یز، فه‌زای «کرماشان»
 روخشان بی جه‌شوق، شیوه‌ی مه‌هوه‌شان
 عاشقان وه‌عیشق، نه‌مامانه‌وه
 مه‌عشوقانشان، گشت فامانه‌وه
 حه‌ریف مه‌که‌ردش، حه‌زه‌ر جه‌ره‌قیب
 ره‌قیب ره‌غبه‌تش، نه‌موی، ته‌رغیب
 عارف و عرفان، نیشته‌بین وه‌هم
 وه‌کناره‌وه، ئید مه‌دیان وه‌چه‌م
 هه‌ر شوق گول بی، زه‌وق بولبول بی
 عاشق شور عشق، مه‌عشوق جه‌دل بی
 سه‌دای سوزهی سه‌وت، نه‌غمه‌ی ئاواز بی
 ته‌قه‌ی تریقه‌ی ده‌ول، چریکه‌ی ساز بی

۱- هونه‌ر نه‌م هونه‌راوه‌ی له‌ته‌مه‌نی بیست و پینج سالی داگوتوو.

لوی یه‌خه‌ی که‌تان سه‌رخه‌تان واز بی
 بازار عیشوه و کریشمه و ناز بی
 چرپه و ترپه‌ی که‌وش، پای بازی باز بی
 دلدار به دلبر، ویش سه‌رئه‌فراز بی
 بی‌یا بی‌یا بی، بده و بده و بی
 عه‌رووسی «شیرین» شادی «خوسره‌و» بی
 پاشه و پاشه و بی، بشین بشین بی
 «خوسره‌و» نه‌مه‌جلس، مه‌ست «شیرین» بی
 شه‌قه‌ی په‌نجه و ده‌س، خواهش مه‌زاقی بی
 بس‌ریزای بس‌ریز، باده و ساقی بی
 شتور^(۱) «شیرین»، شین «فه‌ره‌اد» بی
 مهرگ «خوسره‌و» بی، «شیرو» ناشاد بی
 جادار و بی‌جا، جایز وه قریبی
 په‌واج بازار، فوکول و فر بی
 خه‌ز و پاردسو، ژلیت و ژاکه‌ت
 پو‌شا بین شو‌خان، په‌ری نزاکه‌ت
 سه‌ر په‌تی سی‌نگ تاق، بال لوخت و عوریان
 جه‌رگ جوانان مه‌که‌رد وه بریان
 ده‌س به‌ند و ته‌سمه و بلووز و دامه‌ن
 زره و زامنه‌ی، حه‌لقه‌ی که‌مه‌ربه‌ن
 نی‌فاده وه بار، غه‌مزه وه خه‌رمه‌ن
 زلان مه‌شه‌ندش، شه‌مال مه‌که‌رد شه‌ن

نیزهار مووبهت، مودبرماسان^(۱) بی
 بیا و بفرما و بده و بسان بی
 به‌دره‌قهی تهریج، سیزدهی سال نو
 وهش بین گشت بهی من، بی‌فایه و بی‌تو
 سه‌دای ساز و زهره، ته‌مووره‌ی تار بی
 بنوشای بنوش، باده‌ی گولنار بی
 عاشقان سه‌رخوش، مه‌عشوقان سه‌رمس
 دم له نساو دم، دهس له نساو دهس
 نگا و خنده و ناز، نه‌زم و نه‌خلاق بی
 بازار شادی و به‌زم و مه‌زاق بی
 عاشقان وه عشق مه‌عشوق موشتاق بی
 سه‌یر سه‌راو بی، تماشای تاق بی
 مه‌ودای نیم‌نگای، ناز وه بی‌دریغ
 مه‌نیشت له ریشه‌ی، جهرگ و دل چون تیغ
 قه‌بزه‌ی قه‌داره‌ی شه‌مشیر سه‌بروو
 شوق مه‌که‌رد نه‌گر، مه‌شه‌ندش وه کوو
 زه‌هرنالووی خه‌ده‌نگ، موژه‌ی دیده‌مه‌س
 موشراف وه مه‌وت بی، مه‌پیکان هه‌رکس
 حه‌ربه‌ی نزاکات، گریشمه و لاره
 هه‌رکس مه‌که‌رد، مه‌که‌رد دووپاره
 وه نیم‌نیشاره‌ی، نه‌یزه‌ی سه‌ر نه‌نگوشت
 مه‌ویه‌رد جه‌سینه، به‌رمه‌شیا جه‌پوشت

موحبت وه مه‌رام، ناز بی‌قیمت بی
 زیب نارای زیبای، زه‌وق و زینت بی
 «گه‌بر» و «به‌هود» و «ته‌رسا» و «ئه‌رمه‌نی»
 به‌سته بین وه هم، خه‌یمه‌ی چه‌مه‌نی
 حه‌ریفان بی‌غم، ره‌قیب داغ له‌ دل
 به‌ر نامان وه هم، وینه‌ی خار و گول
 یاخی سلخوی^(۱) ره‌م، ره‌ویله‌ی ره‌ندان
 بی‌باک تاك جه‌ توئی، چاك چه‌مه‌نان
 ترفه‌ی توّف تاف، تریفه‌ی ناو بی
 شنوی شاوه‌ی کو، که‌مه‌ر و کاو بی
 چفه‌ی راز ناز، سه‌رگوشی گوش بی
 هو‌شداران جه‌ شوق، شو‌خان بی‌هوش بی
 چه‌مه‌ن نه‌تله‌س پو‌ش، سه‌حرا موعه‌تته‌ر
 زه‌مین لاله‌گون، جه‌ شیوه‌ی دل‌به‌ر
 چه‌ن سه‌ید ناغافل، گه‌یروده‌ی دام بی
 چه‌ن سه‌یاد سه‌رسام، چه‌ن وه‌حشی رام بی
 دل‌به‌ر ماورد زام، دل‌داران وه‌ سو
 وه‌ش بین گشت په‌ی من، بین‌فایه و بی‌ تو
 ناخ و وای و توّف، مه‌رگ و خودا داد
 فدایه‌ت جانم، قوریانم زیاد
 نه‌یا ئولاغی، دورشکه‌ به‌ره‌و
 ئاغایان کنار، خانم پیاده‌ره‌و

گپه‌ی دووچه‌رخه و فپه‌ی مووتر بی
 ئوتر به فدرمان، نهمر شوو فر بی
 به ماده تاریخ، نهو رۆ به ههشت بی
 هزار و سیسه‌د به نجا و ههشت^(۱) بی
 دووشه‌مه و ته‌فریح، سیزده‌ی سال نو
 مهرگش واجب بی، «نه‌حمه‌د» وه بی تو

شکار وه به‌هار

ئاغی عه‌زیم، تهنه‌گچی ته‌رده‌س
 شکارچی چون تو، له دنیا هیچ‌کس
 نه‌ویه‌ن نمه‌بو، تا به رۆی مه‌رده‌ن
 گۆی میر شکاریت، له دنیا به‌رده‌ن
 ده‌رو دی‌سوارت، وه پۆست شکار
 گوئ کاریت که‌رده‌ن، به نه‌قش و نگار
 به‌ر تا به‌ر وه به‌ر، به‌رنده به‌رکار
 نه‌ققاشی که‌ردی، خاس‌ته‌ر له به‌هار
 «سعدوقاص» ئاسای، بۆ تیر نه‌ندازی
 نابغه‌و نایاب، بۆ ساعت سازی

دارا ناستعداد، وه قسرو تاعه تی
 نوستای موخترع، کولی ساعه تی
 له راستی ناغه، نوستای حه قیقیم
 شیویاگه ساعت، خاس وه ده قیقیم
 وهك نه سبی سه رکهش، وه سه د مه یترو
 هر چه نه یکیشم، هر ها له به رو
 نامان سه د نامان، زنه ار سه د زنه ار
 وه عاده ت نه که یت، شکار وه به ار
 دانایان واتهن، له پرووی روزگار
 گونای که بیرهن، به هارو شکار

شه مال ماله که ی

شه مال ماله که ی، شه مال ماله که ی
 شه مال بو بکیش سه ر وه ماله که ی
 هه وال پرسى که ر، بز ان حاله که ی
 هیمان باقین زه ره ی خاله که ی
 بشانه زلفان مشکین تاله که ی
 بو بنیه ر وه بو ی لیمو کاله که ی
 خاس بدیه وهو خال حوسن و جامه وه
 پیروزهن وه پرووی نوقره ی خامه وه

هه‌ی هه‌ی حه‌ی تاران پاسه‌وانشه‌ن
 دین‌داران وه‌ دین هه‌راسانه‌ن
 چون خه‌یال بویره‌روه به‌یانه‌دا
 مه‌وینی نه‌قشش وه‌ عه‌یانه‌دا
 نه‌و نه‌قشه نه‌قشه‌ی له‌وزی حه‌وزیوه‌ن
 چون سه‌سه‌وز په‌نگش سابت سه‌وزیوه‌ن
 له‌وزی نه‌قشش وه‌ن حه‌وزو حه‌یانه‌ن
 نه‌سکه‌نده‌ر په‌ریش جو‌یای زولماتنه‌ن
 نیایفت نیایاب پرووی سه‌ریساتنه‌ن
 ماهو خوه‌ر له‌ شه‌وق جه‌مالش ماتنه‌ن
 شه‌که‌ر شه‌رمه‌نده‌ی شه‌هد شیرینش
 یاس په‌ئس حاصل که‌رد له‌ عه‌بیرینش
 نه‌که‌رؤ وه‌ بو‌ی عه‌تر ویش وه‌ مه‌ست
 په‌شته‌ی ئه‌ختیار نه‌وا شو له‌ ده‌ست
 ناغافل شه‌یدای شه‌وق شیوه‌ش بای
 تو‌یج هه‌روا چون من شیته‌و لیوه‌ش بای
 «نه‌حمه‌د» نه‌و «سه‌نعان» حه‌فتاد ساله‌شه‌ن
 په‌ی دین «ته‌رسا» ئساهو ناله‌شه‌ن

تاقه‌تم تاق بی

تاقه‌تم تاق بی، تاقه‌تم تاق بی
 له دووریت دیدم تاقه‌تم تاق بی
 دل نه گنج مهوج ده‌ریای فراق بی
 دیده به دیدن دیدت موشتاق بی
 «الْحَمْدُ لِلَّهِ» بازهم نه‌مردم
 دیده پی دیدن دیدت ناوهردم
 تسکین دله‌ی هه‌راسانه‌کم
 غونچه‌ی گول باغچه‌ی کوردسانه‌کم
 نه‌دیب دانای دوپ شناسه‌کم
 سو‌مای بینایی دیده پراسه‌کم
 گول بوی گول نه‌ندام گول عوزاره‌کم
 نازک‌تر له گول هه‌ی نازاره‌کم
 نوستاد دانای پایه‌به‌رزه‌کم
 دل‌گران نه‌ویت من چت عه‌رزه‌کم
 نه‌ر چه‌گیر دام روزه‌گاره‌نی
 دوور له نازاران بی نازاره‌نی
 دل‌ت وه باده‌ی مه‌ینت له‌بهریزه‌ن
 به‌هار بی نازیز په‌ریت پاییزه‌ن
 نمانه‌ن خه‌یال نه‌دو نازارت
 سه‌رشار به‌ر وه سه‌یر گول و گول‌نازارت

هدرئان وه سه یران گولباغچه ی پزگول
 بهر مه شو غه مان ساکن مه بو دل
 باغچه ی پر نه مام نه وره سیده ت هس
 عه زیزته ر له گیان نوور دیده ت هس
 چند له عل و گه وه ر دانه و دورت هس
 باغ پر سه مهر میوه ی کوپت هس

فهلهك تو خانه خراوم كهردی

فهلهك تو خانه خراوم كهردی
 جگهر پاره وو كه واوم كهردی
 یهك نوونه هالئی وه دهس ئاوه ردم
 وه ئاو دیده پهروه ردهش كهردم
 ته نیا توولئی بی بی بهرگ و پیشه
 من به ردم نیام له سه حن بیشه
 وه ئاو دیده وه خوون جگهر
 پهروه ردهش كهردم تا هاته سه مهر
 ناغافل فهلهك له به دشانسی ویم
 له چه پگهردی تو له ناراسی ویم
 دهس به ردم گهردم له شاخش چلئی
 وتم: دی تاكهی با بچنم گولئی

به ویم نه زانام ئی نه رده شهندی
 شاخه و چل و گول له دهستم سهندی
 ئیسه من جه کار خه زان وه سهفیل
 «دست ما کوتاه خرما بر نخیل»

«نه حمه د» تیر ناز سه وزه ش به رد وه گل

له ب چون گول خه ندان، نیش ناز چون خار
 شیرین چون شه کهر، تال چون زه هره مار
 هر له حزه ده ردی هر تاوی نیش
 هرئان وه نیشی ریشه ی دل کیشی
 سه مام هه ستیم له ریشه ناوهرد
 وه بای فه نا دای گهر دم به رد وه ههرد
 «نه حمه د» به رد وه گل عومده ی ثاره زوو
 شاهین کو بی و سه یاد ناهوو
 کو به رشی له دهس، ناهوو له دامم
 ئیسه تا مه حشر ناسوره ن زامم
 ناعه من و تو هر دوو هام فه ردیم
 هر دوو گرفتار نیش یه ک ده ردیم
 هر دوو هاین وه کیش گیسوو که مه ندان
 نامیته یین وه عشق سه رمه شق په ندان

دایم هام نشین مار نه دۆشانیم
 هام پیاله‌ی به‌زم ناز فرۆشانیم
 هیچکام نه‌مه‌ندهن پیمان نه‌حوالی
 ناخ من به‌ی سه‌وزه داخ تو به‌ی کالی
 وه شوخی شیوه‌ی کال تو قه‌سه‌م
 وه گه‌رفتاری حال تو قه‌سه‌م
 وه نه‌ندۆهناکی عه‌رزهی ویم قه‌سه‌م
 وه خال ژیرلیو سه‌وزه‌ی ویم قه‌سه‌م
 هه‌تا نه‌په‌چۆن وه سفید به‌رگم
 به‌رز نه‌بۆ له عام ناوازه‌ی مه‌رگم
 سه‌رد نه‌بۆ گه‌رمی بازار فه‌ردم
 شین نه‌که‌ن شوخان جه‌ نالای ده‌ردم
 تا سه‌وزه‌م پوخار ویش وه سه‌رناخوون
 وه پرووی په‌ختمدا نه‌که‌رۆ گولگوون
 وه گیسووی هه‌سه‌رت نه‌په‌چۆ ته‌رمم
 چون شیرین نه‌کا شیوه‌ن گه‌رمم
 وه تیشه‌ی نازش نه‌که‌نی قه‌ورم
 وه زاری نه‌کا وه گسولزار ده‌ورم
 به‌په‌زه‌ی پازان که‌رۆش گولکاری
 وه سه‌یل نه‌سهرین قه‌تره‌ی مرورای
 وه نه‌سیم مه‌یل ناوپاشی که‌رۆ
 خاس چون شیوه‌ی ویش نه‌قاشی که‌رۆ
 «ئه‌حمەد» تیر ناز سه‌وزه‌ش ها له‌ دل
 به‌رنه‌شی له‌ دل تا به‌ردش وه گل

نازیز که رد وه کیش

نازیز که رد وه کیش، نازیز که رد وه کیش
 چون شیرین گیسوی مشکین که رد وه کیش
 په‌رده‌ی دل چون گوژ چل مه‌دا له نیش
 بی ناز که‌فته بی بی ناز کیش ویش
 مه‌دیا وه خه‌سره‌ت خار خاتر ریش
 شیرین هه‌والئی بکیانو په‌ریش
 وه‌سیه‌ت مه‌که‌ردش وه‌و خه‌یاله‌وه
 زلف مه‌دا وه‌و ده‌م بای شه‌ماله‌وه
 واتش: ئه‌ی نه‌سیم په‌یک پره‌ونه‌ر
 چون دووی هه‌ناسه‌م بی‌ری گه‌ره‌ به‌ر
 مدارات نه‌بو پراهی به‌ر نیمه‌شو
 بیاونه‌ په‌یام شیرین وه‌ خه‌سره‌و
 که‌ی په‌وان نه‌و حور له‌ سه‌حرای حور دا
 من له‌ تایی ته‌نوور نار پر گه‌ردا
 واچه‌ به‌ دل‌سوز: دل که‌ه‌واوشه‌ن
 قامه‌تم چه‌م دان چه‌م بی‌ خواشه‌ن
 ئه‌ر ویش وه‌ خه‌سره‌و شیرین مه‌وانو
 تازه هه‌والئی په‌ریم مه‌کیانو
 نه‌گه‌ر چه‌ «شیرین» ویه‌رده‌ یه‌کسه‌ر
 موباره‌کش بو‌ه‌رووسی «شه‌که‌ر»

«شیرین» شیرینه «شه کەر» چکاره
 «شه کەر» بی «شیرین» وه زهر ماره
 تاکه ی من به یتور تن وه جه فاوه
 هوون دل وه رووم به پرووی وه فاوه
 که ی به مقبوله ن له ده رگای باری
 تو خنده وه مه زاق من گریه و زاری
 نهر زره مه یلت مهنده ن جه لامان
 نامانه ن نامان ده سمم وه دامان
 فهر قه ده مت بوهر وه مالم
 باوهره وه حال دلای بی حال
 وه نیلا مه بوون وه کوته ی زوغال
 گهر دم مه وهران زلان یا شه مال
 ههر تو وه شت بوگیان شیرینم
 بوژیوه جارئ بالات بوینم
 زام تیشه ی تو ن «شیرین» له سهرم
 باز هم تو مه ده ی تانه ی «شه کرم»

شهمال ناشادم

شهمال ناشادم، شهمال ناشادم
 شهمال فادات بام، خاتر ناشادم
 چون جاران شمجار، برهس به دادم
 بکهره جه دهست، مهینهت نازادم
 بای غم دان خهرمان، شادی وه بادم
 میهر و هفاو مهیل، بهردهن جه یادم
 چه ندیون شهمال، من لهو سهروه رم
 مهر نهمزانی، من بی خه بهرم
 مهکیانوت بشو، کوکو کاو وه کاو
 هانی وه هانی، سهراو وه سهراو
 مدارات نه بو، دهسم وه دامان
 تهی کهره راگهی، چول بیابان
 شممانت فهرزن، شهول لهم لاوه
 بگیله ههرتا، مهشی وه «پاوه»
 شهمال ساده یسا، بهد حالن حالن
 مازه له حسرت، نازیز بنالمن
 جهختت وه خهیر بو، ناخیز کهر وه جهخت
 ویت بدهر وه قهلب، دهر بهنان سهخت
 تهنگ «لون» وه تاو، تهی کهر وه زه روور
 «هتاوه چه رمه»، دهر هی «نووره سوور»

دگانهی «به رکوپ»، وهو به رزده ماغی
 یال «نوور که وه»، تا وه «گولباغی»
 چیهی «چالآوه»، پشت «تاقه پره ش»
 سه رکیشه خواهه، سه یر که روه سه رخواه ش
 کوپ «سوراوه ری»، «شین کۆو «خه لانه»
 سه یر که ره بدیده، نهو گشت ملانه
 «مای شه وهر» «ده یلم»، تا «خره سفید»
 «قدیم شکارگای»، «سه رداره ره شید»
 «گول کئی» و «به وره وار»، نسا رو هه تاو
 شان «شه تی نوور»، سه رته خت «ساناو»
 «کانی گولبجی»، حهوش «حهوشه زهره»
 ههنگ حورناسا، گیلّه به رد وه به رد
 شهوگهی شکارگای، سینهی «سئی خیران»
 ناومای «چاشته وهر»، کاو «گاقران»
 به رزی «پیر خضر» و، به رزه ده ماخی
 تا وه هه وارگهی، قدیم «قتلاخی»^(۱)
 سه راو «سه ریاس»، تا سارای «شه مشیر»
 شیرانه شه مال، بانه شوّت له ویر
 چاوگهی «دوورسان»^(۲)، چیهی «ده رهنیش»
 دیش «سه راوه ولی»، بوئی هوون مه یو لیش

۱- هه موو ناوو شوپنه و مه حاله کان له م شیرداهی کبوی «شاهویه».

۲- سه ریاس، شمشیر، دوورسان هه رسی گوندی سه ز به شاری «پاوه به».

په‌شیو بی دیا، په‌شیوی «پاوه»
 شابالش کیشا، وه «ناته‌شگا» وه^(۱)
 سه‌سام بی ساتی و نیستغناوه
 نه‌مانایوش که‌رد وه «خانه‌گا» وه
 دیش خاکش چون خاک خوه‌ته‌ن زه‌مینن
 شیرینه‌ن شیرین پسر له شیرینه‌ن
 باغن باغاته‌ن، گولن، گول گه‌شته‌ن
 شینه‌ن شیرینه‌ن، ماچی به‌ه‌شته‌ن
 گو‌شه وه گو‌شه نوور لیش مه‌وارو
 هه‌زاران هه‌زار پهری و حوور دارو
 شیرینشان هه‌رچه‌ند شیرینی دارو
 له شیرینی شان شه‌که‌ر بو‌ارو
 شیرینی شیرین بی وه^(۲) مه‌حاله‌ن
 نه‌گه‌ر وه نه‌بو شیرینی تاله‌ن
 شیرینشان وه نوور ئافتاب شیرینه‌ن
 گول وه بی ئافتاب که‌ی هه‌بیرینه‌ن
 بدیه چه‌قه‌لای تازه سازپوه‌ن
 با شکو و شه‌وکه‌ت قاپی وازپوه‌ن
 هیچ تاقش له تاق «که‌سرا» که‌م نیه‌ن
 ساحیش که‌مته‌ر له حاته‌م نیه‌ن
 چمانی «فه‌ره‌اد چینی» سازنان
 شیرین په‌ی «شیرین» شیرین پازنان

۱- سه‌راو هه‌ولی، دهره‌نیش، ناته‌شگا هه‌رکام به‌ شی له شاری «پاوه» به.

۲- خوور، هه‌تاو.

یا قہر شاہان خسروان دہور
 شاپور نہ قاشیش کردہ بوو وہی تہور
 تارمہو تالار قہررش قہشہنگن
 یہک پارچہ ماچی نایہ نہی سہنگن
 عہرش عہزیمہن باب ہیمتہش
 دنیا نہدو نیمہی قیمہش
 بوئی بہہشت مہدو ماوا مہنزلش
 حہوش و حہیات و گول باغچہی گولش
 «آلہ» گولزارش ہر بی گول نہ بو
 بوئیوئول باغش داخ لہ دل نہ بو
 غونچہی گولالان نہو رہ سیدہ شان
 وہش بان بہی سہیران سہفای دیدہ شان
 بو لہ جای «نہ حمد» کہ متہر غولامش
 نہک جارئ سہد جار بکہر سلامش

«شه‌هلا»

«شه‌هلا»، شه‌هلائی، شه‌هلا چه‌مانم
 بزائنگ خه‌ده‌نگی، شه‌برؤ که‌مانم
 یه چه تیری بی، تو دای له جهرگم
 ئاوات مه‌وازووم، ههر پؤ له مهرگم
 به‌خشای پی‌م دهردو، نیه‌ن دهرمانم
 ده‌وا که‌ر دهردم، دهردت له گسیانم
 نه‌رگس و سو‌سن، وه‌نه‌وشه‌و شه‌وبؤ
 ههر چوار ماتن، له بوئی زلف تو
 نه‌رگس وه دیدهن، دیدت دل ته‌نگن
 که‌ئ وه‌ک دیدهی تو، مه‌ست وقه‌شه‌نگن
 سو‌سن جه لای لیو، له‌علت چه‌زینهن
 په‌ره‌که‌ی وه‌ک په‌ر، لیوت شیرینهن
 به‌نه‌فشه له لای خسالت بی‌ره‌نگن
 که‌ی وه‌ک خال ژیر، لیوت قه‌شه‌نگن
 گولباغی په‌ی گول گونات دل ته‌نگن
 که‌ی گولش وه‌ک گول گونات گول په‌نگن
 راسه دانهی دوپ به‌ها سه‌نگینهن
 که‌ی وه‌ک دانهی دوپ دگانت مه‌کینهن
 نارنج و لی‌مو، پرت‌قال و به‌ی
 ههر چوار که‌یلن، له واوه‌یللو وه‌ی

مەخسوسەن نارنج، ئالان دەردەن
 پەنگش لە لای پەنگ، زنج تو زەردەن
 لىمۇ ۋە خەيال، گەردەنت زەردەن
 كەى ۋەك گەردەنت، زەردو بىن گەردەن
 بەى ۋە پەرتەقال، پەشپون ۋە خسوار
 مەرىك پەى وپشان، مەئالان ۋە زار
 چەنى گەردەنت، گرەوشان كەردەن
 گەردەنت گرەو، ۋە لپشان بەردەن
 سىنەت چەنى عاج، ھەم چەنى مەرمەپ
 ھەر سى چەنى ھەم، ھان لە داۋاو شەپ
 عاج پپشەى فىل، مەرمەپ خو سەنگەن
 كەى ۋەك سىنەى سىم، سافت قەشەنگەن
 نەنە ۋە راسى رازنەبات من
 بواچە چپش بى تەقسىرات من
 سەد سال ۋەك يەك پو، غولامىت كەردم
 ھاتى ۋە سەمەر، مپووت نەۋەردم
 «الله»، «موحەممەدەلى»، يارت بو
 جەىفەن غەىر لە ئەو، خەرىدارت بو
 خەم دان ۋەك ئەبرۆى كەمانت بالام
 ۋەى دەى وپنەى نەى، بىن نەوا ئالام
 ئەفەى زلفانت، وست ۋە گەردەنم
 گەردەن گىرم بو، تا پۆى مەردەنم
 كى دپەن خونچەى نەشكوفتەى نپم پەس
 دەستەى شكوفتەى گول گپرو ۋە دەس

شہمال بُو «نہ و سوود»^(۱)

چاگہ مہویہری وہ سہیرو سہفا
 لہ «کیل سولتان» تا «سہ یدہ لوہفا»
 نہ مجار جہ و دما بہ دلہی موشتاق
 پرووی دل بکھرہ و سولتان ساق
 چہ ولوہ شہمال وہ سدق سافی
 و شلہت پہنہ بُو بکھر تہ وافی
 رجاو لالہ کھر وہ بارہ گاوہ
 با پرو سفید بای بہ لای خوداوہ
 بویہرہ لہ سہر «سیروان» وینہی تہیر
 بہ تہ مہناوہ ساتی بکھر سہیر
 «برج ٹایہنہ» میاوی «تہ کاو»
 تا «بہلہ بزآن» مہوینی وہ چاو
 دہماخ چاخ وہ بُو شہوبوی ٹیلاخان
 مہشی وہ «چاوگہ» بدیہ وہ باخان
 ہہ وارگہی ہہ رسال «بہلہ بزآن»
 جای وہ عدہو وہ عید شہ کھر پازانہن
 سہیر کھرہ «کرن خان نہ حمہ دخانی»
 جہو دما شہمال تو ویت مہزانی

۱- بہ داخوہ ٹہم شہمالہ لہ دہس نووسہ کہیدا زوربہی فہوتاوہ وہ ناتہاو ماوہ تہوہ.

رات غه‌لٔ نه‌بو به‌رزی «وه‌زه‌نه»
 سه‌ختن هه‌له‌تن نه‌و مای گه‌رده‌نه
 نه‌وه‌رؤ نارام نه‌شو کهری خاو
 خاوی وه‌ش کهره‌له‌سهر «وشکه‌ناو»
 تی‌پر کهر شه‌مال بشو وه «نه‌وسوود»
 نه‌وار مه‌رزی تا‌حدو حودوود
 سه‌رمله‌ی «سوونی» تا «که‌له‌ه‌رات»
 بسدیه‌بوینه‌ولات به‌ولات
 سه‌ر کو‌ی «دالانی» پشت «دزاوهر»
 تا «هانه‌ماران» وه‌نه‌زهر باوهر
 «که‌له‌ه‌رات» و «ده‌ره‌ی تاریکه»
 شه‌مال ئهر چی‌راش سه‌خته‌و باریکه
 ئاسو وه‌ئاسو به‌رزی وه‌به‌رزی
 چه‌م بده‌ر وه‌چه‌م باغات و نه‌رزی
 تا‌که‌داره‌که‌دیاره‌که‌حودوود
 مدرؤ مه‌قابل مه‌دیو وه‌نه‌وسوود
 ساتی دانیشه‌سه‌یر کهر خه‌مینن
 شه‌که‌تی به‌ر کهر دل‌هی حه‌زینن
 نه‌م دیو وه‌ودئو خاس بوینه‌وه
 هه‌وار «گه‌شینه» وه «به‌روینه» وه
 قابلن ته‌واف «هه‌ربه‌زاز» کهری
 ته‌وافگای شیرین شه‌کهر راز کهری
 عوزر ناوهری هه‌یچ نه‌وه‌ر چه‌نه
 ته‌شریف به‌ر وه‌سه‌یر «چه‌شمه‌که‌چه‌نه»

كۆی «پروهوزەنی» قەلاگەى «سۆرأل»
 مەحالى نەین وەشتەر لەو مەحال
 تماشای چەشمەى «هانىبا» كەرە
 شوكرزات پساك بى ھەمتا كەرە

نە ھەر تەنیا تۆ

نامیرزا «شەریف»، نامیرزا «شەریف»
 «سەیف اللە» نامەت، نامیرزا «شەریف»
 دا وە دەسمەو، یەك یەك وە پەدیف
 وانام و كردم، لە فامت تاريف
 نە ھەر تەنیا تۆ، زام زە دەى تیری
 گبیر لە تۆر دام، كەمەند پیری
 جوانان دەور، دنیا سەراسەر
 جە دەرد پیری، مەنألۆن یەك سەر
 جوانی و فکرو فام، ھۆش و بەشارەت
 پیری بى پەروا، مەدۆش وە غارەت
 گىلە بە عیدەن، لە دنیای عەبەس
 عومر و یەردە، نەمەق وە پەس
 من جە تۆ فیشتەر، دەروون پرداخم
 پیری ما كەم كەم، گرتەن سەرشاخم

ئیسہ لہ مالاً، خوار خہ ریکم
 شہ ریکیم ناکات، قہدیم شہ ریکم
 مہلک مہ حبوویان، جہمین چون جامان
 شیرین شہ وکھتان، بالانہ مامان
 وینہی من و تو، ئالوودہی دہردن
 یہ کسہر وہ خہزان، پیری رہنگ زہردن
 من ہم چہند فہردی، مہ بؤ بواچووم
 جہرگ جوان و پیر، وہ ہم بپاچووم

★ ★ ★

نامه‌کته یاوا^(۱)

نامه‌کته یاواک موئاله‌عمه‌کهرد
 دوود هه‌ناسه‌م، له‌گه‌ردوون ویه‌رد
 له‌و ساوه‌قوریان ته‌شریف به‌رده‌نی
 زیاره‌ت خاک، «رضا»^(۲) که‌رده‌نی
 ته‌رک‌تاب و خاک، «کوردسان» که‌ردی
 دل له‌دووری ویت، هه‌راسان که‌ردی
 دیده‌م له‌دووری، دیده‌ت ته‌م پو‌شان
 سه‌یلاتش وه‌ک سه‌یل، نه‌سرینم جو‌شان
 خاس بی‌نامه‌کته‌ی، نامیت پیم یاوا
 زیاره‌تم کرد، به‌دیده‌م ساوا
 شاد بیم به‌و نامه‌ی، پر له‌فامه‌وه
 به‌و عه‌ترو ته‌سویر، به‌و مه‌قامه‌وه
 به‌ه شادی باده‌ی، به‌شاره‌تم وه‌رد
 سو‌جده‌م به‌رد بو‌خواو، زیاره‌تم که‌رد
 رو‌شن بی‌زه‌میر، چه‌شم و چه‌راغم
 ساکن بی‌ده‌ردم، سافی بی‌داغم
 به‌ری له‌ثافات، دوور له‌به‌لا‌بای
 سه‌په‌رده‌و مه‌حفوز، زات «الله» بای

۱- جواری نامه‌ی به‌کئی له‌دوسان که له‌خوه‌راسان‌دا بووه.

۲- هه‌زرتی «رضا».

نومیده وارم، وه شای خسوه‌راسان
 ته شریف باوه‌ری، باز وه کوردسان
 تا دلّ به دیدار، دیده‌نت شاد بو
 له به‌ند مه‌ینت، دووریت نازاد بو
 «نوحه‌ده» تا به روّی، قیامت ماتن
 مات و مونت‌زیر، چه‌مه‌پای پاتن

دوور له وه‌ته‌نم^(۱)

دوور له وه‌ته‌نم، دوور له وه‌ته‌نم
 غه‌ریب غوریه‌ت دوور له وه‌ته‌نم
 سه‌رو سه‌هی ته‌رز مینووی چه‌مه‌نم
 ناهووی بی ناهووی خه‌تاو خوه‌ته‌نم
 له‌وساوه پو‌له ته‌شریف‌تان به‌رده‌ن
 دیده پپر له غه‌م دلّ پپر له ده‌رده‌ن
 جه‌وش و جه‌یات و ماوا مه‌نزلّم
 لوتفی نه‌ماگه بی عه‌تر گولّم
 هاین له تایی ته‌نوور توون^(۲) ره‌نجووری
 گرگر ئه‌گرین له تاو دووری

۱- نم شیمه‌ی به ته‌قازای «میرزا عباس گویری» و خیزانی به بونه‌ی دووری و جایی له منداله‌کانیان و تووه.
 ۲- ناگردان - جه‌مه‌نم.

باغان بی پهرداخ گولزار بی گولنه
 چه‌من چه‌م‌پای نامای بولبولنه
 «کرماشان» یه‌کشان خارو په‌ریشان
 په‌ی جاگه‌ی خالیت هر ناه مه‌کیشان
 هر له «تاقوسان» تا «سه‌راوقه‌مه‌ر»
 شارو خه‌یابان کوچه‌و ده‌شت و دهر
 بی نیوه‌ پوله‌ نووری نه‌دارو
 هه‌ور ته‌م پویشان غم لیش مه‌وارو
 «کرماشان» وه‌ نوور نیوه‌ به‌ه‌شت بی
 زمسانش هر نان نوردیبه‌ه‌شت بی
 نیسه‌ بی نار حرمانه‌ن
 په‌شیویش وه‌ بار غم وه‌ خه‌رمانه‌ن
 تاقوسان یه‌کسان تا وه‌ «باغ‌نه‌ی»
 غم لیش مه‌وارو بی نیوه‌ په‌ی په‌ی
 «شه‌ش به‌همه‌ن» به‌و‌گشت فه‌زاو سه‌فاوه
 بی سه‌فان یه‌کسه‌ر هان وه‌ جه‌فاوه
 کسافه‌و سینه‌ما شه‌ه‌رو مه‌غازه
 دووریا بی نیوه‌ یه‌کسه‌ر بی‌نازه
 «مه‌یدان کوورش» تا «پارک شیرین»
 شیوه‌نشان به‌رزه‌ن یه‌کسه‌ر هان له‌شین
 «سیلوو» «سه‌راسیاو» «مه‌لامیرانی»
 بی‌زیان بی‌زار له‌زنده‌گانی

«سنی رای په هله وی» تا «دامنه ی باخ»^(۱)

داخین داخ دار هر مه کیشن شاخ

★ ★ ★

قه دمش وه خهیر

نازیز مسرادت، نازیز مرادت

گوشاد بی موشکل عومده ی مرادت

خوداوهن وه لوتف کردهن دلشادت

غم و په ژاره خاس بهرد له یادت

شکوفا به شاد گول غونچه ی گولت

گول وه بار ناوهرد په ی وهشی دلت

قه دمش وه خهیر نهو په سیده تان

حسب المرام و بهرگوزیده تان

وه خهیر پا نیان وه عهرسه ی زهوور

نه بته کوپه ن نوورن عه لا نوور

چه لازم وه شه رح داده و ده لیلهن

دوو سه ره په یوهن سه رو نه سیلهن

نه داش نه قشینه ن نه قشش وهش ته رزن

سه رو سه عاده ت بهر پیز و به رزن

۱- ته وار شوین و مه حاله کان که له م شیعه دا هاتوه مه مووی می «کرماشانه».

بابوش هر نهو دور سفید سافهن
 نه‌مین موبین تایفه‌ی جافهن
 «الله» ئی غونچه‌ی شکوفه‌ی تازه
 نازارت‌ری که‌یت شایسته‌ی نازه
 ئی غونچه‌ی سه‌رجل تازه به‌سیده
 عه‌زیزتر له نوور بینایی دیده
 پی‌دی دیده شه‌مو پی‌دی دل چرا بو
 وه براگه‌وره‌ی چه‌ندین برا بو
 دره‌خت عومرش ساحیب سایه بو
 سه‌ر به‌رزو سه‌وزو ساحیب پایه بو
 بیاوو وه چه‌رخ حه‌فته‌مین پایه‌ش
 بنیشن وه شاد هر دوو له سایه‌ش
 «نه‌حمده» انشاالله دوعا ده‌وره ویت
 وه ناز باوک و دایک، کوره‌گه‌وره ویت

ته سکین به خشه کت^(۱)

ته سکین به خشه کت، ته سکین به خشه کت
 شه مائل دا نامه ی ته سکین به خشه کت
 «مانی» تهرز ته ور پر له نه خشه کت
 مرواری و مهرجان، له عل به ده خشه کت
 چون بوی زلف له ییل داش له ده ماخم
 روشن بی جه شوق چه شم و چراخم
 شکوفا به شاد گول باخی باخم
 ساکت بی ده ردو سافی بی داخم
 نه شه بیم وه مه ی مه یخانه ی نه ده ب
 کام شیرین وه شه هد شیرینی پوتهب
 نه شه ی ره شحه ی مه ی بن تابی شراب
 په ی مه زه ش مهر هه ر دل که رووم که باب
 دلن په ی مه زه ی شرابت نه بو
 نه ر حازر په ی سیخ که بابت نه بو
 به چه ننگال خسه سم پر نیش له بیخ
 رنزه رنزه بسو بریزی وه تیخ
 سه ره ره به رده باز پاشیل پات بو
 چه م هر توتیای گهر د پالات بو

۱- «میرزا محمد داواشی» هم شیعری له جواوی نامه ی «ملاحی الدین صالحی» که له «لورستان» دا بووه نووسیه.

وه سهن فدات بام سه یید سهروه
 چو کاریم مه کهر جه ئید زیاده تر
 که ی من شایسته ی لوتفر عه تای توّم
 من هه ر نه و که متهر سایه و په نای توّم
 له له عل له بان به ده خشانیت که رد
 له دورج ده مان دور نه فشانیت که رد
 نامه ی خه تابه ی خه ت شیرینت
 مه فاد مه زموون موعه نه برینت
 شه تلّت که رد له دلّ به شیرین کاری
 کاریت که رد به دلّ په ی یادگاری
 مه دام چون بولبول نالان گولّ بو
 نازک تر له گولّ زه ده ی سه ر چلّ بو
 زووخ زامه تان مه ی نه ت وار وه لیش
 غه یر له یاد توّ یادی نه بو تیش
 به شیوای شیرین شه کهر پازه که ت
 به مه ودای مؤبه ت بنّ نه ندازه که ت
 حه لقم حه لقاویز حه لقه ی په تت بی
 به مه رام مه یل دل له ت له تت بی
 مازه به ی زامان ناسور که فته وه
 به نار هیجران گپه ی نه فته وه
 هه ر وا زووخ زام مه ی نه ت بنوشم
 چه م له خاس گشت دنیا بپوشم
 نیزهار که رده بیت دوور له وه ته نی
 چون بولبول مه حرووم سه فای چه مه نی

قوربان نامانن دلّ واپس مه‌بر
 وه‌تن کورؤ بو یاد کس مه‌کر
 وه‌تن کام وه‌تن؟ کئی نه وه‌تنه
 نیسه خراوه‌ی پر له له‌جه‌نه
 وه‌تن چون خواه‌تن نافه‌ی موشکین ریز
 پر له شیرینان شه‌هد شه‌کر بی‌ز
 نیسه قومومه‌و مه‌زووکه‌و مارش
 جاگیره‌ن له جای گولّ له گولزارش
 چ «پروانسه‌ر» وچ «گهرمه‌خانی»^(۱)
 بی‌خان و خاوه‌ن وه‌سه‌ ویرانی
 «قله‌گه»^(۲) خه‌مین «قوله»^(۳) ماته‌من
 ته‌م غه‌م له بان «هیله‌ور»^(۴) جه‌من
 نه‌و سه‌یر «سه‌راو» سه‌ر «ته‌خت زه‌نگی»
 هیچ سه‌فاش نیه‌ن غه‌یر له دلّ ته‌نگی
 جه‌من بی‌جه‌من باغ‌کئی باغه‌نان
 نه‌جای بولبولان پر له زاغه‌نان
 نه‌ماگه‌ زه‌ره‌ قه‌درو قابلی
 بو‌ره‌وه‌ن خاسه‌ به‌یت کاولی
 خودا وه‌ غه‌زه‌ب به‌رقی لی‌داگه
 ته‌لاو مه‌فره‌قی فه‌رقی نه‌ماگه

۱- ناوی به‌شیکه‌ له «پروانسه‌ر».

۲ و ۳- ناوی کیون که‌هر دوویان له پشتی سه‌راوی «پروانسه‌ر» دا قه‌راربان گرتوه.

۴- ناوی کیونکی به‌رزه‌ له باکووری «پروانسه‌ر».

چاوخوخت هاورد له و گشت خراوه
خوخت نه جات دا له و گشت عه زاوه

سهرو سهههه ته رز^(۱)

«موحه مههه عهلی» تازه په سیده
عهزیز ته ره نوور بینایی دیده
سهرو سهههه ته رز باغچهی سولتانی
مه تلۆب تالب دهرس ئینسانی
انشالله له دهور ئی دونیای فانی
بمانی وه شاد وه کامه رانی
بهو شهرت نه واچی «ئهحمههه» نادانه
من ویم مه زانووم «زیره» و «کرمانه»
ئیه بو زرگه و ساحیب مه قامن
شیواو شیرین و شه که ره که لامن
له فه زل و دانش وا بسی نیازن
دهس و دل بسازو مسکین نهوازن
هر تا جوانی و قوهی کارت ههس
تهواناو تاقت پوژگارت ههس

۱- «میرزا ئەحمەدی داوایشی» که له گهه «موحه مهههه تاهیر به گسی سولتانی» هاول ده بیئ نهم نامه بو
ناموژگاری نه دیب و نووسه ری به پیز کاک «موحه مهههه عهلی سولتانی» کوپی نهو که له و کاته دا له شاری
«کرمانه» قوتابی بووه نووسیه..

فرسه ته نامان وهك شیر بوانه
 بترسه له تیر تسانه ی بیگانه
 دانش په ژوو بهر وه دل بخوینه
 پشت په قییبی رهقت بشکینه
 عهرز بهنده ی ویت مه که رفه راموش
 بنیه ری پوتبه ی بوزرگیت له دوش

«میرزا محمدی داواشی»

۱۳۵۳ ی هه تاوی

هەر دڵ دەرد نه‌کا^(۱)

کاکه «نه‌حمده» گیان برای قه‌زوینی
 با خوا تا ماگی ته‌لخی نه‌وینی
 چه‌ندی له‌مه‌و به‌ر پیم‌گه‌یی نامه‌ت
 نه‌شه‌ بیم‌وه شه‌هد شیرینی خامه‌ت
 خوانه‌کا برا به‌د حالّ بی‌حالت
 نیش نه‌کا سه‌رو ده‌سو پاو با‌لت
 وه‌لی «نه‌حمده» گیان کوردی بیژم‌پیت
 قسم با وه‌ک زه‌نگ ده‌نگ بدا له‌گویت
 نیش با‌ل خاسه‌ها له‌ئیداره
 نه‌لبه‌ت بوّ حه‌کیم زوو نه‌ویت چاره
 هەر دڵ دەرد نه‌کا له‌حوجره‌ی ده‌روون
 ده‌رمانی ناکات دووسه‌د نه‌فلاتوون
 کاکه‌درد من له‌تۆ به‌دته‌ره
 ده‌رد تۆ با‌له‌ده‌رد من سه‌ره
 له‌م یه‌خ به‌نانه‌ پام سه‌ریاو که‌فتم
 سه‌رم وا شکیا ده‌رۆژ بوّی خه‌فتم
 ته‌قه‌ی سه‌رم هات حه‌وش په‌رپوو له‌خوین
 «نه‌حمده» چۆن ته‌قه‌ی نه‌گه‌به‌ «قه‌زوین»

۱- نامه‌ بوّ «نه‌حمده‌ فه‌ریق» یه‌کێ له‌هاوه‌لانی «میرزا نه‌حمده» که‌ له‌وکاته‌دا له‌ «قه‌زوین» دا ژیاوه.

«الله» بال تو ساکت بۆ له نیش

تازه زام سه ر من بووگه ساپش

ئهو ماه كامل ئهو دوو ماه پاره

خوالیت نه یستینی ئهو سی نازاره

رووت چون پوجیار «ئه‌حمده» پروناک بۆ

رووی ماهت له گهرده حسوودان پاک بۆ

ویتهی بی وینهت یادگاریه‌ن

مه‌له‌م زامهت دهرده کاریه‌ن

هر ئان وه دیدهن دیدهنیش وه شم

چمانی دنیا بووگه وه به شم

ویتهی «مه‌نووچهر» «مه‌نسور» و «په‌شید»

هرسی روشنهن له لام چون خواهه‌رشید

یاخوا ناغه‌گیان، هرئان خواهه‌شت بی

دین دار، ناخرخه‌یر، به‌هه‌شت به‌شت بی

سروه مه‌علوومه‌ن بای به‌هاریه‌ن^(۱)

ئاغه «سردار»ت، ئاغه «سردار»ت
 هه‌ر پایه‌دار بی پایه‌ی «سردار»ت
 وه زمسان نه‌ویت هه‌رگیز به‌هارت
 هه‌ر پر له‌گوول بی باخچه‌ی گولزارت
 هه‌ر کامره‌وایی له‌پوژگارت
 هه‌ر واگه‌رم بی‌گه‌رمی بازارت
 «سالار»ت نه‌هال یادگاریه‌ن
 سه‌مه‌رش میوه‌ی ره‌ستگاریه‌ن
 شکوفه‌ی شیرین تازه‌چلته‌ن
 خوالیت نه‌سین چسرای دلته‌ن
 وه‌ن‌از دایک و وه‌میهر پده‌ر
 یاخواگه‌وره بی تا‌بیته‌سه‌مه‌ر
 نیسه‌سه‌ولیکه‌نه‌که‌ی تماشای
 خواه‌شه‌وه‌پیری دانیشی له‌سای
 «سردار» انشالله‌هه‌م سالاری بیت
 برای پشتیوان‌که‌س نه‌داری بیت
 نه‌سیم سروه‌ی وه‌ش بو‌ی به‌هاری
 مه‌له‌مه‌ن بو‌ئیش زامان‌کاری

۱- نه‌نامه‌ی بو‌یه‌کنی له‌دوسانی به‌ناو‌ه‌عطاء‌الله‌مه‌ردوخ‌ی نووسیه‌.

مال و دولت و دارایی و سه‌روست
 نمدو بهای نیم سروی «سروه» ت
 کولم گونا سوور وک هه‌نار ساوا
 زهردی گهردهن وک زهردی خوهر او
 چاو وک هه‌ساره‌ی شوهرای به‌مانی
 پرشنگ مه‌شانو شهو تا به‌یانی
 سلخوو خه‌یالی و له‌د غه‌زالهن
 «ناهووی» بی‌ناهووی رامیش مه‌حاله‌ن
 سروه مه‌علوومه‌ن بای به‌هاریه‌ن
 به‌هار بی‌سروه دهردهش کاریه‌ن
 سروه سه‌فابه‌خش شکوفه‌ی گولهن
 گولان بی‌سروه مات و ماتلن
 گول سووسن سادار سیمای شیوه‌شن
 شه‌قایق له‌شه‌وق شیوه‌ش لیوه‌شن
 گولان نسینتیزار شنوی شیوه‌شن
 هه‌ر گولنی په‌ی ویش شیت و لیوه‌شن
 بولبول چمه‌پرای قه‌دهم پنجه‌شن
 شمشاد حه‌سره‌تمه‌ند ده‌ستو په‌نجه‌شن
 سه‌زو کهی له‌تبرز به‌رزی بالاشهن
 چمه‌من چمه‌پرای پاوو پالاشهن
 گه‌لا کهی له‌ره‌نگ کالای والاشهن
 به‌نه‌فشه کهی وک خال نالاشهن
 شه‌وبو له‌بوئی زلف خاوی خجلهن
 چون بوئی له‌لای بوئی زلفش باتلهن

دوو ده‌سته گولهن خودا دایگه پیت
 باخوا «مه‌ردوخی» نه یانسینی لیت
 «نه‌حمده» تاله ده‌ور دنیا بمین
 سه‌نای «سه‌ردار» و «سروه» ت نه‌خوینی

«نه‌حمده» ده‌ماغم

«نه‌حمده» ده‌ماغم، «نه‌حمده» ده‌ماغم
 «نه‌حمده»^(۱) وه «نه‌حمده»^(۲) نین ده‌ماغم
 جه و ساوه هه‌وال «نه‌بیم» شنه‌فتن
 له بالایی مه‌سجد جامعه کهنه
 منیش به و ده‌ستور هه‌وام به‌ست له بان
 سه‌رتاپا نه‌عزام هاته نه‌لثامان
 زام نه‌وکاری ئیش من سه‌ختن
 وه‌لئ زام سه‌ختی «نه‌بی» ناوه‌ختن
 نه‌و ره‌سیده‌ی نه‌و تازه په‌رداخ بی
 چون سه‌رو سه‌هی شکسته‌ی باخ بی
 زام من سه‌ختن ده‌ردم کاریه
 زامم هاله دل نادیاره‌ن

۱- نامه بو به‌کنی له‌دوسان به‌ ناوی «نه‌حمده‌ فربقی».

۲- پیغه‌به‌ری خوشه‌ویست «ه‌زرت موحه‌مه‌ده» دروودو سه‌لامی خودای له‌ سه‌ر بی.

خەیاڵش خاڕەن هەرفان لە جەستەم
 نەشتەرن پەیی زام تازە توژ بەستەم
 دڵ بەو زام سووہ سارنیش نیەن
 غەیر لە خوەشی ئەو دڵ وەشیش نیەن
 ئامان «ئەحمەد» گیان لە ناقت تاqm
 وەختەن تەبەدیل بوو عەقل و ئەخلاقم
 زووتر لە «نەبی» لە چۆنیەتی حال
 بە خوەش هەوایی باوەرەم وە حال
 بە سوژدەیی سەخت وەزەع مەزاجی
 عەلاج پەزیر بی کریان عەلاجی
 سادەیی بە سوژدەیی بێ نیازم کەر
 دەیی سەرەفراز بای سەرەفرازم کەر
 وە ئیلا وە سەلەیی حالم ناجۆرە
 زامە کەم تا پوژ مەحشەر ناسۆرە
 شەوان لە هجران پوژ لە وەسواسە
 تۆ لە چە حالی حال من واسە
 زیادەن پەیی من لاف پەفقیقیم
 حەقیقەت و اجووم بەندەیی فەریقیم
 نەسەر قەبوولتەن دڵ پەر ئیخلاسم
 «ئەحمەد» بوو غولام «ئەحمەد» گیان خاسم

نامه‌ک‌ه‌ی نامی

به‌نام نه‌و‌ک‌ه‌س، ک‌ه‌سه بو ب‌ی‌ ک‌ه‌س
 غ‌ه‌یر نه‌و‌ک‌ه‌س، ک‌ه‌س، ن‌یه بال‌آ‌ده‌س
 سه‌ل‌وات و سه‌لام ب‌ی‌ ح‌ه‌د و شو‌مار
 ن‌ازل ب‌ی‌ له سه‌ر «ن‌ه‌ح‌م‌ه‌د موخ‌ت‌ار»
 «ن‌ال» و «ن‌ه‌س‌ح‌اب» و زوم‌ره‌ی «ت‌اب‌ع‌ین»
 به‌خ‌ه‌تم خ‌ات‌ه‌م «موح‌ه‌م‌ه‌د نه‌م‌ین»
 تا د‌ی‌س‌ر زه‌مانه سه‌ر پ‌ای‌دار بی
 دارا ف‌ک‌رو ه‌وش به د‌ل ب‌ی‌دار بی
 سه‌رچ‌او‌ک‌ه‌ی زه‌ب‌نت و‌ا پ‌ر‌خ‌رو‌ش ب‌ی
 مه‌ی‌لت و‌ا گ‌ه‌رم و د‌لت پ‌ر ج‌وش ب‌ی
 ه‌ر وه‌ها سه‌و‌د‌ای سه‌ره‌ف‌راز‌یت ب‌ی
 به د‌ل ن‌یراده‌ی د‌ل‌نه‌واز‌یت ب‌ی
 له ره‌وی‌ه‌و ره‌وش خود‌ا شن‌اس‌یت
 نه من ع‌ه‌رز نه‌ک‌ه‌م گ‌شت ن‌ی‌ژن خ‌اس‌یت
 ن‌یزه‌ار لوت‌ف و بوزورگ‌یت ک‌ه‌رده‌ن
 ک‌ه‌م‌تر‌ین به‌نده‌ت وه ی‌اد ن‌اوه‌رده‌ن
 گ‌یان‌م به‌ئ‌ید بی نام‌ت پ‌ی‌م ی‌ا‌وا
 ق‌ول‌ف ق‌اپ‌ی ع‌ه‌ش‌ق ش‌اد‌ی ش‌ک‌ا‌وا
 خ‌اس‌تر له ره‌ی‌ح‌ان بو ن‌ی‌ام وه بو‌ش
 غ‌وس‌ه و ه‌م‌و غ‌ه‌م گ‌شت بی فه‌رام‌وش

په يحان كهى تاوشت لوتف تو دارو
 له بوى لوتف تو عمه مبر مه وارو
 بو سام و نيام وه سر بينايم
 مالا چون سه يقه ل رهنگ سيايم
 دهر وازهى مه ينه ت جه پروم به سته وه
 دل جه مه ينه تان دنيا په سته وه
 حه يقه ن هه ر نامه ي چون تو سه رافى
 بكيانو وه لاي «بووريا» بافى
 كهى من قابلم بن عيب و نه لم
 مه قابلت بم به علم و قه لم
 كه مه ند مه يلت هه وادا وا هات
 گرتمى كيشامى هاوردى بولات
 وه سواسه ي مه يلت وا مه جنونم كه رد
 شيت بيم و نه و روزه تليفونم كه رد
 شه كيباى تو بيم وشك بيم وه پاوه
 با شه كيباى جواومى داوه
 تا ديده به دين ديده ت تازه بى
 شاكرى شوكرم بى نه ندازه بى
 سه رخوه ش له شينه ي شو كوفته ي گولت
 مه ست بيم وه مه رام مال و مه نزلت
 عاجزو غه مگين يانه ي دل خاپوور
 بى بهش له شادى له خواهشى هه ر دوور
 سار ته م نه نگيز تاريك ده بيجوور
 زلمات زاتى موبه را له نوور

مه‌گیلیام سه‌فیل^(۱) سائیلان ده‌ستور

یاوام وه دووکان ئاغای «بیدار پوور»

ده‌رلاد فریشته‌ی شادیم به زه‌روور

دل ئاوهرد وه جوش به وه‌جدو سرور

به‌رکهرد خه‌یالان خارغهم نه‌دل

په‌نگین کهرد په‌نگم په‌نگین تر له گول

پوشن بی زه‌میر چه‌شم و چه‌راغم

چه نو شکاوا گول‌باغی باغم

له موساحبه‌ی دوسته‌که‌ی گیانی

ته‌بدیل بی پیری من وه جوانی

ده‌ست وه تو‌ی یه‌خه‌ی عارفانه‌ش به‌رد

نامه‌که‌ی نامی عالیش به‌ر ئاوهرد

تارف کهردش پی‌م وه پرووی فامه‌وه

مه‌له‌م‌وار نیام وه پرووی زامه‌وه

ئومیده‌وارم هه‌ر خاترجه‌م بین

به‌رشته‌ی وه‌فاو مه‌یل هه‌ر موحکم بین

خولوو‌سیه‌تم له پرووی ئیخلاسه‌ن

ئه‌لبه‌ت مه‌جه‌ت دوو سه‌ره‌ خاسه‌ن

به‌خوون ریخته‌ی شه‌هیدان دین

پرایش نه‌ن «ئه‌حمه‌د» بو «ئه‌مین»^(۲)

۱- به‌دبه‌خت - زه‌بوون.

۲- جواوی نامه‌ی یه‌کئی له دۆسان به‌ ناوی «محمد امین بطحایی» خه‌لکی «سنه».

تہ بربک نہ ورووز

سو مای بینایی دیدہ راسہ کم
 تہ سکین دلہی پر ہہ راسہ کم
 مہ گہر وہ دینت بشکین تاسہ کم
 کونتا بو دوو کھل دووی ہہ ناسہ کم
 لہ دووریت قوریان نہ وہن تاسہ مہن
 «ئاویہر» عاجز دووی ہہ ناسہ مہن
 تہ بربک عہد نہ ورووز کہ رده بیت
 پوژو ماہو سال فیرووز کہ رده بیت
 پیرووز فیرووز پووز نہ ورووز بای
 لہ بہ زمو سازو گودازو سووز بای
 نہ و کارت تہ بربک ہہر نہ و دہستہی گول
 دہست خوش تا دہستہ نیشٹ لہ ریشہی دل
 منیش ہم کارت تہ بربک نہ ورووز
 نہ لبہت ناتہشین ریشہی جگہر سووز
 ماہہ ناردم بوٹ دانای دیاری
 تا تویش سووزان بای پھی یادگاری
 فرمانو نہ مرت وہ فرز، فرز نہ کم
 ہہر عہد سال نوٹ تہ بربک عہرز نہ کم

«شحمهد» تا ئه بهد به سدق و یه قین

به ندهن بۆ جه ناب «موحه ممه د ئه مین» (۱)

چون بولبول په ی گول

شهریف شه شراف ساحیب روتبه و شان

جناب سه رههنگ «عہلی شه شرف خان»

یه چهندی وه ختن به وینه ی بولبول

په روازت که ردهن له ی گولزار گول

دوور بۆ له گیانت جاگهت خالی یه ن

جای خالی ت په ی دین دیدم تالی یه ن

چون بولبول په ی گول نالان زارم

به دین دیدت دل ئیتزارم

«الله» خه م نه بۆ به رزی ده ماغت

مه دام پر گول بۆ باغچه ی باغت

جه و ساوه ته شریف به ردی په ی «تاران»

دینت تازه که رد به دین یاران

«پروانه ر» بی تۆ نه ماگه فه ری

وهك تاو ته رزه ئه واری شه ری

۱- جواری نامه ی په کئی له دۆسان به ناوی «محمد امین بطحایی» خه لکی «سنه».

یهك جاری دهردم چه که ردهن کاری
 قسه له من دای پسیم پهی یادگاری
 نه گریا هر نان دلمی تنگ نه کرد
 وه نه سر چه سرهت ده سمی رهنگ نه کرد
 ده و رانت تا سر «سهرهنگ» وه دل ویت
 باغت پر سه مهر باغچهت پر گول ویت
 دهس دشمنن دایم به دامانت بو
 «نه حمده» بهی ته و ره سه نا خوانت بو

★ ★ ★

ره فیک شه فیک

ره فیک شه فیک حاتم ته رزه کم
 شایسته و لایق پایه به رزه کم
 فردو فرموده دهت وه دوپه فرزه نه کم
 حقیقه تی هس هر چه عرز نه کم
 داناو دانشمهند دارا دانشی
 با حوسن نییهت بی نالایشی
 فه یله سووف نام «ته ره ستو» ی دهوری
 «لوقمان» لایق جای سه لاه شهوری
 سیمای سووره تت نه قش «مانی» یه ن
 نایندی خه یال پر مه عانی یه ن
 نوتاق ناتق سوخن سه نجه نی
 کلید قایی ده رگای گه نجه نی
 تو هر نه و دانه ی ده ریای گرامیت
 دوپه معرفت نادر و نامیت
 پوشنه ن له پروو نوور نی خلاست
 لال بام نه ر وه خان که رووم قیاست
 چون تیر شهاب زه پهی باتنت
 جاگیر بو له جه رگ به دخواو دوژمنت
 کان مه عرفهت کوی که ماله کم
 عارفان سفهت خواهش خه یاله کم

هیچ حال نیهن بهد حاله‌ن حاله
 حال زانی نیهن هاوار وه مال
 بهك جار له دووریت تاقه‌تم تاقه‌ن
 دل له گئیج مه‌وج ده‌ریای فراقه‌ن
 دووریت هر نه‌وه‌ن مه‌دو نازارم
 وه گیانت قه‌سه‌م له گیان بیزارم
 له یادت نانه‌ن دل نیهن غافل
 وه خار دووریت مه‌دام مه‌دو چل
 وه گیانت قه‌سه‌م ناگروه گیانم
 به چو‌ن ناشنه‌وی قرجه‌ی بریانم؟

ره‌فعت پایه بای

ره‌فعت پایه بای، ره‌فعت پایه بای
 یاخو! «نه‌رفه‌عی»^(۱) ره‌فعت پایه بای
 سه‌ره‌رزو سه‌وزو، ساحیب‌سایه بای
 به‌فه‌رو دانش، دارام‌سایه بای
 ره‌خشان بۆ‌جه‌فه‌وق، سه‌عد ستاره‌ت
 هر پایه‌دار بۆ، پایه‌ی نه‌داره‌ت
 روتبه‌ی بوزورگیت، بنیه‌ری وه‌ دۆش
 عه‌رز به‌نده‌ی ویت، مه‌که‌ر فه‌رامۆش
 گوڤ مه‌ده‌ر وه‌ چه‌رخ، بئی رای پرستم
 که‌شتیت گوم مه‌که‌ر، له‌ گنج‌او غم
 نه‌ی چه‌رخ چه‌پ‌گه‌رد، چه‌واشه‌ی چه‌پ‌خۆ
 به‌دخۆی به‌دمه‌جاز، بئی‌تانو بئی پۆ
 هر نان به‌ نه‌وعی، هر نه‌وعی ته‌وری
 هر ته‌وری ده‌وری، پر جه‌فاو جه‌وری
 بازار مه‌که‌رش، وه‌ هزار ره‌نگه‌ن
 بوخچه‌ی خه‌لمه‌ش، پر خودعه‌و جه‌نگه‌ن
 سه‌رمایه‌ی لوتفش، هر جه‌فاو جه‌وره‌ن
 موقه‌ده‌راتش، بئی فکه‌رو شه‌وره‌ن

دۆسی و دوشمنیش، هیچ دیار نین
 پای دۆسپیش پهی کەس، پایەدار نین
 دانەیی مۆبەتش، پهی مەردان دامەن
 نامەردان دەوران، دنیای وە کامەن
 عەجووزەیی عەرۆوس، دەور زەمانە
 قەساس قاتل، پیرو جەوانە
 وە کئی تەیی نە کەرد، پای توون و تەووس
 کئی بەرد کئی نە وەرد، کئی گیللا وە پەس
 نە هەر تەنیا تو، دل داخی کەردەن
 بەرگ چەن کەسان، قەلاخی کەردەن
 راستە تو ماچی، ئازیزم مەردەن
 فەلەک هەر تەنیا، وە تۆش نە کەردەن
 دلدارو دلبەر، تا سەر نە وەردەن
 فەلەک داخ وە دل، دلداران بەردەن
 چون «تاق تاق کەرە»، هەر تاق تاق کەری
 شەوان تسا بە رو، الفراق کەری
 لە شالوولەیی عەشق، گاز ئاتەش خیز
 سارا سووزان بو، سەما تەم ئەنگیز
 بلیشەش بەرز بو، وە بەرزی کاوان
 مەناش مە کەرە مە گبیر لیش تاوان
 راستە هەر دلئی، دلبەر مەردە بو
 مە بو ژار مار، نەژدەر وەردە بو
 نەر چە بئ سوودەن، وەر چە دل بەسەن
 زاری پهی مەردەن، کەردەیی عەبەسەن

«شیرین» به‌و شیوه‌ی، شیرین کاره‌وه
 به‌و شوخی شیوه‌ی، شه‌که‌ریاره‌وه
 شازاده‌ی «چین»ش، ناواره‌ی زید‌که‌رد
 به‌وه‌عه‌دی وسال، ویش ناومید‌که‌رد
 نه‌وه‌ی «نوشیروان»، شیوان له‌پا‌به‌رد
 وا‌به‌رد راه‌وه‌سهر، شاهی ویش نه‌وه‌رد
 «نیران» دا‌جه‌پای‌تورپه‌ی مشکینش
 «فه‌ره‌اد» ره‌ها‌که‌رد، چین‌وماچینش
 خه‌سره‌وه‌ئه‌و‌سهریر، فه‌ربه‌خش شاهیش
 ئه‌و‌تاج‌ئه‌و‌ته‌خت، حشمت‌په‌ناھیش
 جه‌عیشق «شیرین»، پاسه‌بی‌دینش
 گشت‌مه‌دا‌به‌نیم، نگای‌شیرینش
 «زلیخا»‌ی‌زیبا، وا‌بی‌زینه‌تش
 تای‌زلفش‌نه‌وی، «مصر»‌قیمه‌تش
 عه‌زیز‌ته‌ر‌له‌گیان «عه‌زیز»، عه‌زیز‌بی
 وه‌مه‌یل‌مه‌ی‌له‌جام، مه‌یلش‌له‌ب‌ریز‌بی
 به‌رگ‌شکو‌ف‌ه‌ی، شه‌رمش‌وا‌ریزا
 تا «یوسف»‌ش‌دی، عه‌زیزش‌بی‌زا
 چه‌ند‌سال‌به‌و‌زامه‌ت، زووخ‌زامه‌وه
 به‌و‌کزه‌ی‌ئه‌وین، بی‌نارامه‌وه
 وا‌په‌رده‌ی‌شه‌رم، له‌رووی‌خوه‌ی‌لادا
 وا‌لادا‌شاهی، ویش‌وه‌گدا‌دا
 «بلقه‌یس» «چل‌گیس»، هه‌مه‌لای‌په‌ری
 خه‌رمان‌چین‌زلف، «له‌یلای‌عامری»

نه‌بی چون «له‌یلا»، چه‌رخ چه‌م شیرین
 «ته‌رسا» «سه‌نمان»ش، به‌ری که‌رد له‌دین
 «مه‌جنون» دیوانه‌ی، دوو دیده‌ی له‌یل بی
 «له‌یلا» به‌ی مه‌جنون، جه‌غمان که‌یل بی
 هه‌ر نانن نه‌و له‌یل، سه‌وزه‌ی شاهین چاو
 بال چاو مه‌دا، سه‌نگ مه‌که‌رد وه‌ ناو
 فه‌له‌ک شیونا، به‌زم باده‌شان
 چین چین، چون گول نه‌مهند واده‌شان
 «ته‌رفه‌عی» «شحمه‌د»، نازیز نه‌مهرده‌ن
 داخ نازیز مه‌ردان، وه‌رده‌ن وا زه‌رده‌ن

نالینم وینه‌ی نه‌ی هزار ته‌رزهن

موعه‌مبه‌رینت، موعه‌مبه‌رینت
 پی‌م یاوا نامه‌ی، موعه‌مبه‌رینت
 مه‌فاد مه‌زموون، نه‌زم شیرینت
 ته‌زهین بی وه هوون، دل‌هی حزینت
 که‌فته‌نی نه‌ دام که‌لقه‌ی زلف دیز
 نه‌شه‌ی به‌ پازان، پیتزه‌ی شه‌که‌رپیز
 دیاره‌ن دووربا، له‌ غم که‌یله‌نی
 سه‌رعی و سه‌رگه‌ردان، سه‌ودای له‌یله‌نی
 ناشوفته‌و په‌شیو، شیویای شیوه‌ی
 له‌یل لیوت که‌رده‌ن، وه‌و خال و لیوه‌ی
 که‌رده‌ن گیروده‌ی، سه‌ر که‌لقه‌ی ته‌وقیت
 پات پابه‌ن وه‌ کوٚت، زه‌نجیر په‌وقیت
 نه‌ر وه‌ ئیش نیس، موژه‌ی دل‌بهرت
 دل‌ پاره‌ بیه‌ن، بریان جگهرت
 هوش و فکر و فام، نه‌ر برد وه‌ غاره‌ت
 دین نه‌ده‌ی له‌ ده‌س وه‌ یه‌ک نیشاره‌ت
 مه‌بو له‌ سزاو، جه‌زا نه‌ته‌رسی
 چون «سه‌نعان» نه‌ر دین، «ته‌رسا» مه‌په‌رسی
 عاشق مه‌بو وا، له‌ سازو سووز بو
 زمسانش هه‌ر ئان، فه‌سل نه‌و رووز بو

چون بولبول هر ثان، مرامش گول بو
 وه نه سیم گول، شوکوفته دل بو
 پیکای په یکان، شهست نازهنی
 نه چه نگال باز، ناز بی هازهنی
 مه زانووم قوریان، گیر دامهنی
 له سه د لا چون من، زهده ی زامهنی
 منیچ هر وهك تو، زووخ زام وهردم
 سه د به رابه ر تو، گران بی وهردم
 شوکر، تو جوانو، نه وهل ده متهن
 بازارت په وواج، دی چه غه متهن
 تو ویت نهو غونجه ی، تازه ده مهنی
 که ی نه وهن دهریهن، دهر دو غه مهنی
 دهر د من به دهن، عه لاجش نیهن
 پیریهن کالام، په وواجش نیهن
 به هارم سر چوو، زمانم سه ختهن
 خوهرم دای له کهل، خوهر اوای وه ختهن
 سه رو زنده گیم، خه زانش خیزان
 خه زان که ردهن به رگ، نومیدم ریزان
 نالینم وینه ی، نه ی هزار ته رزنه
 جه باغ و بوستان، هاوارم به رزنه
 تو نه خل نوخیز، باغچه ی به هاری
 پر سایه و سه مهر، نومیده واری
 به هارن ته شریف، بهر وه سه فاو سه یر
 نه ر چه به هاری، به هارت وه خه یر

شادی به هارت، وه نه نازه کەر
 دل و دین به دین، دلبر تازه کەر
 به هارت هر وهك، پهنگ و پرووی دلبر
 بو وهش تەر له بوی، بوی گیسووی دلبر
 چون خه سره و چه نی، شیرینت سهرشار
 به شاد بویاری، هر سال نهوبه هار
 که ی من نهو دانام، دهواکهم دهردت
 شایسته گیم کۆن، بووم وه هام فهدرت
 تو هر نهو شاعیر، شیرین فهدرده نی
 عارفانه جام، عرفان وه رده نی
 هه میسه نه شه ی، باده ی نه ده بی
 شیرین تەر له شه هد، شیرهی روته بی
 که ی چون من «سه نعان»، هه فتاد ساله نی
 دایم هر خه ریک، نهو ناله نی
 وه تال گیسووش، نازیز دلبر
 دهست و پات بهستن، تا یه مومله حشر
 قوریان گیان «نه حمه ده»، هر غولام تۆن
 که ی نهو هام فهدرو، هام که لام تۆن
 تووتیای دیده ش، خوبار پاتهن
 دورر بو یا نزیك، گیان وه فداتهن

دانای خواهش مه زموون

دانای خوش مه زموون، دانای خوش مه زموون

دانای خوش که لام، دانای خوش مه زموون

هام فهدت نیهن، له پرووی ده هر دوون

حه ککاک حالی، وه دلای پرهوون

مافه وقت نیهن، له ربیع مه سکوون

به ر ناره ندهی دو پر، له «ده ریای جه یحوون»

زاناو پایه به رز، ته بیعت مه وزوون

دایم هام نشین، وه کزهی ده روون

«نهره ستوو» سه رسام، فکرو هوشتن

«نه فلاتوون» غولام، خه رقهی دوشتن

واعزو ناسح، مه وعزه شیرین

پا به رجا به راس، له سه ر راگهی دین

هادی گومپراهان، به ره ویهی نه ده ب

به شیرین شیرین، چون شیرهی روتب

هر مفتی و قازی، پدهر بهر پدهر

هر دو پر له دو پر بین، گه وهر له گه وهر

شیر بی نه ندیش، بی شهی شه ریعت

ناشنای شاهرای، هر جوار ته ریقت

تهی کردهی راگهی، راسی وه نیخلاس

بهی به ردهی نکسیر، کیمیا شناس

نایافت نایاب، نادر و نامی
 چراغ و چشمة شمی، دین نیسلامی
 «کوردوستان» یه کسان، له فه یز فه رش
 گشت بهر خوردار بین، له گه نجو زه رش
 وه نوور دانش، «سنه» ره وشه ن کهر د
 وه به زر فه زلش، گشت وه گولشه ن کهر د
 هه میشه مهس بی، وه بوی له قای حق
 نوور لیش مهوارا، ته بهق وه ته بهق
 عه زمش جه زم بی، خاس وه خاترجه م
 تاشی وه ته واف، مه ککه ی موعه زم
 خاکش پی مه لهم، ده وای دهر د وه ردش
 حه مدو سه نای حه قق، وه جا ناوهر دش
 له به رزان به رزن، به رزی ده ماغش
 ره وشه نه ن وه نوور، نیمان چراغش
 سه فای نوور حه قق، وه لیش مهوارا
 وا وارا وارا، ره حه مهت وه سارا
 مه سووف به سیفات نامی و به رجه سته
 که مه ر بو خزمهت، دین نیسلام به سته
 له باغچه ی عرفان، دانه ی فه زلش کشت
 فه زل نه فشانش بی، وه خه روار نه ک مشت
 «نه حه مه د» نه ر چه دوور، رو حش جه لاته ن
 قه بوول کهر قوربان، گیان وه فداته ن

بی قیاسه‌نی^(۱)

بی قیاسه‌نی، بی قیاسه‌نی
 میرزا! بی نه‌زیر، بی قیاسه‌نی
 ئوستاد دانای، خه‌یال‌خاسه‌نی
 چون سه‌رو سه‌رتل، پیک و راسه‌نی
 مه‌رد موبارز، بی‌گه‌زافه‌نی
 شیر شیرشکین، هر مه‌سافه‌نی
 شاره‌زای نه‌وزاع به‌لاو کیوسه‌نی
 خه‌پرخوای ملله‌تو، وه‌تن دوسه‌نی
 با حوسن‌نیبه‌ت، مه‌ردم‌داره‌نی
 قازی قه‌زاوت دیهو شاره‌نی
 با سه‌فاو سفه‌ت، با‌کرداره‌نی
 با مه‌رو مووبه‌ت، خواهش‌گوفتاره‌نی
 دارا ئسوبوه‌ت وه‌قرو شه‌ره‌نی
 سپه‌رو قه‌لخان، تیر ته‌ره‌نی
 با جوودو سه‌خاو، لوتفو‌که‌ره‌می
 مه‌حرم نه‌سرا، راز‌حهره‌می
 خاستر له‌خانان، سفره‌و خوانت هه‌س
 بو مه‌ردم‌داری، دیواخان‌ت هه‌س

عالمی بۆ وهخت کارت بۆ عه‌مه‌ل
 عه‌مه‌لت خه‌یره‌ن، دووره‌ن له خه‌له‌ل
 ئومیده‌وارم، هه‌ر بئێ نیاز بای
 هه‌ر وا مه‌ردم‌دار، ده‌روازه‌ واز بای
 با یومن و نگین، فه‌رو ئیقبال بای
 «مه‌حبوب القلوب»، مأل و منال بای
 مه‌خسوس «حه‌میده» هیممه‌ت به‌خشته‌ن
 سه‌رمایه‌ی نشات، په‌ر له نه‌خشته‌ن
 هام سه‌ر دلسۆز، دل نه‌وازته‌ن
 نساژکیش نساژار، شه‌که‌رپازته‌ن
 هام مه‌یل و مه‌رام، هام خه‌یاالته‌ن
 قوه‌ی قه‌لب و گیان، چرای مألته‌ن
 ده‌ست و پسا شیل و، جه‌فاکیشته‌ن
 مه‌له‌هم زام، زووخ و ئیشته‌ن
 په‌فییق شه‌فیق، هام سه‌فه‌رتنه‌ن
 بۆه‌ر سه‌ردو گه‌رم، ئابای به‌رتنه‌ن^(۱)
 په‌رونه‌ق مأل و، شیوه‌و په‌نگته‌ن
 هام شه‌ورو سه‌لای، وهخت ته‌نگته‌ن
 تۆ خوه‌ت چون خه‌سه‌رو، نه‌و شیریتنه‌ن
 هام ده‌م، هام نشین، هام قه‌ریتنه‌ن
 سه‌ول سایه‌دار ساحیب سایه‌ته‌ن
 باعس حه‌یات و مایه‌و پایه‌ته‌ن

۱- نیشاره به‌ ئایه‌ی (۱۸۷، بقره)، هُنْ یَیَاس لَکُمْ وَ اَنْتُمْ یَیَاس لَهُنْ.

نه‌نيس و موونس، شه‌وييداريتهن
 باغ ميوه‌ی عشق، يادگاريتهن
 حاتم خوی خه‌يال، شیرين ته‌بيعت
 شاره‌زای نه‌وزاع عيلم شه‌ريعت
 هه‌ر کارئ که‌ردی وه مه‌ردی که‌ردی
 گوئی مه‌ردی له به‌ين هام‌فردان به‌ردی
 زانای پایه به‌رز، پرووی نه‌يامه‌نی
 ره‌نمای راسی، خاس و عامه‌نی
 پده‌ر به‌ر پده‌ر، عوله‌مای نه‌علام
 باشه‌ئن و شه‌ره‌ف، مه‌رته‌به‌و مه‌قام
 به‌ نام نامیت، نه‌سیل و نه‌جیب
 «نَضْرُ مِنْ اللَّهِ وَ فَتَحَ قَرِيبٌ»
 «نه‌حمده» تا زنده‌ی پرووی سه‌ريساتهن
 ميرزای نسايزم، گيان وه فداتهن!

بوزورگواره‌نی

بوزورگواره‌نی، بوزورگواره‌نی
 سه‌روه‌ر عه‌زیز، بوزورگواره‌نی
 گول‌بوی گول‌نه‌ندام، گول‌گوفتاره‌نی
 شیرین‌ته‌ر له‌گول، نه‌وبه‌هاره‌نی
 سومای بینایی دیده‌ی تاره‌نی
 ته‌سکین دل‌ی، پرجه‌خاره‌نی
 دانسه‌ی جه‌واهر، گران‌باره‌نی
 پده‌ر به‌ر پده‌ر، بوزورگواره‌نی
 شه‌کهرین زوان، شیرین‌به‌یانی
 شکوفه‌ی شیرین، باغ‌عرفانی
 راسته‌به‌هاران، عه‌ترگول‌خوه‌شه‌ن
 که‌ی به‌هار چون‌گول، ره‌نگ تو‌گه‌شه‌ن
 به‌هار چون‌ره‌نگت، که‌ی خومش ره‌نگ‌وبون
 به‌هار هر به‌هار، شیوه‌ی ره‌نگ تو‌ن
 به‌هار شیوه‌ت، نه‌وه‌ن پرگول‌ن
 گول له‌تافه‌ت، لوتفت‌خجل‌ن
 په‌ژمورده‌نه‌بو، غونچه‌ی سه‌رچلت
 هر شکوفا‌بو، گول‌باغچه‌ی گولت

حه‌یفه به‌ه‌ارت، کهری وه پایز
 به‌ه‌ار که‌ی خواه‌شه، بی شیوه‌ی نازیز
 یاخوا شادابو، شادو بی غم بای
 مدام چون به‌ه‌ار، سه‌بزو خوره‌م بای
 به‌ه‌ار نازادی، پرله نومیده‌ن
 نومیده‌وار به‌ر، عه‌یدت سه‌عه‌یده‌ن
 به‌ موباره‌کی، سووره‌ی «تبارک»
 «تبارک‌الله»، عه‌یدت موباره‌ک

نامه‌ی ماموستا «سه‌یید تاهیری هاشمی»
 بو «میرزا نه حمه دی داواشی»

پر چه نوشه‌کەت، پر چه نوشه‌کەت
 «نه‌حمه‌د» نامه‌کە‌ی پر چه نوشه‌کەت
 نه‌تیجە‌ی سه‌هبای تازه جو‌شه‌کەت
 ره‌شحه‌ی خامه‌کە‌ی مه‌ی فروشه‌کەت
 مه‌زموونش غارەت ده‌یرو هوشه‌کەم
 یانیه‌ای مه‌تلەع سیا پۆشه‌کەم
 یاواو خاس وانام یه‌ک یه‌ک فەرده‌کەت
 فەرده‌کە‌ی شیرین گشت بن‌گه‌رده‌کەت
 نه‌مز جه‌ ته‌ئسیر سه‌هبای ته‌بع ویت
 چه‌نی حال من نیاوان وه‌ ریت
 ره‌شحه‌ی پر نه‌شته‌ی خامه‌ی مه‌ستی خیز
 ته‌ئیر پر شوور نامه‌ی باده‌بیز
 تازه‌که‌رده‌وه‌ ده‌وره‌ی جوانیم
 هور داوه‌ په‌رده‌ی راز نه‌هانیم
 جه‌شنوی رازان سه‌ر نه‌ په‌رده‌وه
 تن سه‌نگینی که‌رد دل ویرده‌وه
 جه‌ خاوو خه‌لسه‌و رابطه‌ی مه‌ستی
 لادی ئازاد بیم جه‌ قه‌ید مه‌ستی
 دیم نه‌روای زومره‌ی شیرین گوفتاران
 نامی دانایان رووی رۆزگاران

وینئی ماموسای «بیساران» منه نزل
 ههم «ترکه» و «حه یدهر» «خانای» داخ نه دل
 «شاکهی» و «مش مه زمون چهنی» «مه نسورخان»
 «ئه لماس» پر شهوق «شه فی» نوکته زان
 مه لاکهی «گوران» «یاقووی» سوخن سه نج
 «مه هجوری» دل ته نگ «ویسووی» مایه ره نج
 «قادر» و «بولبول» «مه لکه» ی، مه ینهت کیش
 داخی و داخ نه جهرگ «سه یدی» ده روون ریش
 مه لاکهی «کلاش» دیوانهی په روی
 یا نه جه شۆله ی شه مان چه په ی نه ی
 «کوماسی» و «مه جزوون»، «شیخ سازانی»
 «حه بیب» و «سه لیم» «فه هیم» و «فانی»
 چمان ئیبتیدای به زم نوسانان
 یا خه یر په ستاخیز واتهی توشانان
 خه یر توّم و وفات نه دل مه کاران
 قه درزانی توّ وه چه م مه داران
 په ی چیش تا بولبول ته بعشان په رواز
 که رد نه شاخی گول هوردار له ئاواز
 نهر سه د پرووزیای شۆله ی مه ینهت بین
 نهر سه د ساحیب شهرت وه فاو به ینهت بین
 پای دل گیروده نه توّرداو عه شق
 مه گیلان وینئی «قه یس» مه ینهت مه شق
 به رده بی زاری سوّمای دیده شان
 خه فته که رده بی قه د خه میده شان

بەلام جە ئاداب عشق مەجازی
 نە کەردەن چون تو سوخەن پەردازی
 حەقەن جەم بەستەن جە گردین لاوہ
 دَل بە ئافەرین لیبو بە سەناوہ
 بەلن ہی دەروون گەنجینە ی پازان
 دَل نشانە ی تیر ناوہک ئەندازان
 بو وە گیان ویم ہم وە مەرگ ویت
 قە بوول کەر چەنیم چیبوی ماچوون پیت
 حەیفەن ئی گردین دوپو مەرجانە
 ئەلماس و یاقوت مرواری و دانە
 نیمێ نە مەخزەن سینەت مەدقوونەن
 نیمێ تر کەفتە ی سارا و هاموونەن
 پە ی ئی خەزانە ی خەمان پەرپازە
 سەندووقی نە چۆی مۆبەت بسازە
 تائەر گیان تەسلیم دەور ساقی بو
 نامت نە سەفحە ی دەوران باقی بو
 «تاهەر» مەکیانو سەفاو سەلامت
 مەستەن جە نەشئە ی بادە ی کەلامت

تاهەر هاشمی

۱۳۴۰/۱۲/۱۶ ی هەتاوی

نامەى «میرزا ئەحمەدى داواشى بۆ
«مامۆستا سەيید تاهیر هاشمی»

قەسەمت وەر دەن وە دیدەى یاران
 وە کیش کەمەند گیسووی نازاران
 بە شەوق پڕوخسار گوناگونان
 بە نازکی ناز سیمین عوزاران
 بە لەنجەو لارەى نزاكەت داران
 وە شەرت و وە شۆن شای وە فاداران
 بە نیش و وە نیش جەرگەى دلداران
 بە ئیتیزاری سەباو ئیواران
 وە بەیزای بلوور جەمین چون جامان
 وە قەدو قامەت بالانەمامان
 وە ئەتوار ناز نازک کەلامان
 سا چەن مەقبولەن نازش جەلامان
 ماچی یە مایەى دل سەردیمانەن
 یە ئاخەر نامەى هام فەردى مانەن
 «لوقمان» کاران «سەحبان» سانى
 کاتب المکتوب کەنز مەعانى
 هیچ کام نەمەندەن پیمان ئەحوالى
 ناخ! من پەى سەوزە، داخ! تۆ پەى کالى
 بە شوخی شیوەى کال تۆ قەسەم
 وە فریفته گى حال تۆ قەسەم

وه نه‌ندووه‌ناکی عه‌رزهی ویم قه‌سه‌م
 وه خال ژیر لیو سه‌وزه‌ی ویم قه‌سه‌م
 هه‌ر تا نه‌نیه‌ران لاشه‌ی من وه قه‌ور
 نه‌پریزان وه‌نهم خاک گل وه جه‌ور
 نه‌رای لوام بو نه‌ئامان وه په‌س
 نه‌زانو وه حال جه‌سته‌ی من هیچ کس
 تا نه‌بو خاموش به‌زم یارانم
 نه‌شنه‌وان تانه جه‌نه‌غیارانم
 سا نه‌بو سامان نه‌ساسه‌ی فه‌ردم
 شین نه‌که‌ن شوخان جه‌نالای ده‌ردم
 تا سه‌وزه‌م روخسار ویش وه سه‌رناخوون
 وه پرووی په‌ختمدا نه‌که‌رؤ گول گوون
 تا هور نه‌گیران خویش و بیگانه
 له‌شم وه پای ته‌خت مه‌رده‌شورخانه
 غاسل نه‌دو غوسل وه ئاو ثوقبام
 قه‌تع نه‌بو ئومید زنده‌گی له‌لام
 هه‌رتا نه‌پیچون وه سفید به‌رگم
 به‌رز نه‌بو له‌عام ئاوازه‌ی مه‌رگم
 هه‌رتا هام سه‌ران نه‌یان له‌ده‌ورم
 نه‌نیه‌ران چون شاه وه ته‌خت جه‌ورم
 تا هور نه‌گیران تابوت یا ته‌رمم
 خوشک نه‌بو چون چوئی نه‌عزای نه‌رمم
 فاتحه‌نه‌دون وه مه‌جموع یاران
 باز نه‌شو وه جای ویش روچ چون جاران

تا بينى وه سەنگ ئەلحەد نەمالم
 نەكەرۆن پەرسا ئەو پۆ ئەحوالم
 دەست بەردار نېم من جە كۆتەريت
 شەرته باز نەكەم كەمەر نوکەريت
 بەكسى وەن باتن چەنى زاهرم
 «نهحمەد» م بەندهى ئا «سەيد تاهر» م

۱۳۴۰/۱۲/۲۰ هەتاوى

ميرزا نهحمدهى داواشى

سولتان ده عوه تم که رد وه «پروانسه»

«سولتان»^(۱) ده عوه تم، که رد وه «پروانسه»
 دیم که «پروانسه»، له پا تا وه سه
 مونه قهش کریان، به دئیبای ره نگیان
 خاسته ره دئیبای «پۆم» و «هند» و «چین»
 خوردو که لانو، ئناس و زوکوور
 گشت له شادی و شوور، غه رفن له سروور
 «قوله» چون جاران، ده ماغش به رزن
 هر ساتی سه فاش وه هه زار ته رزن
 «هیله وپ» وا بهرگ، شادی ویش پوشان
 له شادی وه نهوج، فه له ک سه رکیشان
 «قه لاگه»^(۲) نیان تاج زه ره وه سه
 زنده که رد نایین، «زردشت» نازه
 ده هوژ که ره نه کات، مه له ک له فه له ک
 فه له ک نه کات سه بر، خشپه ی رهش به له ک
 «سولتان علی خان»، فه همیده ی فازل
 به شیرین شیرین له ب باز که رد چون گوژ
 منیچ وه ناگر عشق و دلداری
 گهش و پویشن وه ک گوژنای گوژناری

۱- «سولتان علی خان نه رده لان».

۲- «قوله» و «هیله وپ» و «قه لاگه» ناری سی کیون له پشتی «سه راوی» «پروانسه» که «هیله وپ» زور به رزتره و له باکووری شاره وه قهراری گرتووه.

په‌ی یاران وه‌ندم شیعیری دیاری
تا هر سووزان بان په‌ی یادگاری

زام غونچه‌ی گول^(۱)

«میرزا لطف‌اله»، تازه ره‌سیده
نامه‌کته نیام، وه بان دیده
«لطف‌اله» لوتف نامت له‌تیف بی
شیعرت شیرین‌و، شیوا و شریف بی
تازه بوی باده‌ی، که‌مالت کرده‌ن
بوکوی عارفان، خه‌یالت کرده‌ن
نه‌کفتی وه ناو، سه‌رمه‌ستی مه‌ستان
بوینی بازار، جه‌مه‌ی په‌رستان
نیمانت نه‌ده‌ی، وه بنی به‌هانه
نه‌کفتی وه ناو، دوردو^(۲) په‌یمان
سه‌له‌ندهر^(۳) ناسا، فام نه‌ده‌ی له‌ده‌س
چون من دیوانه‌ی، تا حیاتت هه‌س
راسه چون بولبول، په‌ی نه‌و غونچه‌ی گول
تازه نه‌شکوفته، داخت چوو له‌دل

۱- نامو سه‌ره‌خویشی بو‌ناغی «لطف‌اله صید احمدی» خه‌لکی گوندی «به‌دراوای» «پروانسر» به‌بونه‌ی کوچی دواپی نه‌وه‌ل مندالی به‌کورپه‌یی.
۲- نه‌وه‌ی له‌شهراب تانشین ده‌بی.
۳- پیای تهنیاو بی قه‌ید له‌دنیا، ده‌رویش، عبدالله.

چهن کسان چون تو دل داخ دهردهن
 ههزاران ههزار پوله‌شان مه‌ردهن
 باز هم چرای شهوق شادیشان گران
 به‌ردهی غم و تهم وه شادی شران^(۱)
 نومیده‌وارم دنیات وه دل بو
 مرادو مه‌تلهب دلت حاصل بو
 بولبولی دلت فارغ له نیش بو
 زام غونچه‌ی گول دلت ساپیش بو
 خوهت بدهی نه‌جرش فهدر فهدریادرس
 بدهر وه دهستش ناواتیش وه دوس

موباره‌كت بۆكهردى عه‌رووسى

شنه‌فتم ئاغه‌ وه‌ تهن‌درووسى
 موباره‌كت بۆكهردى عه‌رووسى
 يومن و ئىقبال و فه‌رو نڭينت
 شيرين‌تەر مه‌بۆچه‌نى شيرينت
 نه‌و غونچه‌ى سه‌رچل حوسن زه‌رافه‌ت
 په‌روه‌رده‌ى عسمه‌ت باغچه‌ى شه‌رافه‌ت
 هر دوو هام‌ته‌راز ميزان و عه‌دلن
 تان و پۆخالس هه‌وريشم نه‌سلن
 وه‌يومن و نڭين وه‌ فه‌رو ئىقبال
 وه‌ خواهش بوياران تا وه‌ هه‌زار سال
 فرشته‌ى خه‌يرت هاورد وه‌ مالت
 په‌ونه‌قن بۆشه‌نن شكۆو جه‌لالت
 نه‌سيل په‌يوه‌ن له‌ هر دوو سه‌ره‌ن
 ئوميده‌وار به‌ر ساحيب سه‌مه‌ره‌ن
 يا شاي خواه‌راسان دامه‌نى پربۆ
 پاي خه‌يرويت بۆخان دايك حه‌فت كور بۆ
 په‌ژمورده نه‌بۆ غونچه‌ى سه‌رچلت
 چون بولبول مه‌ست باي وه‌ عه‌تر گولت

دل مه‌دهر به‌دوان

دل بدهر به یۆ مه‌دهر به دوان
 دل به دوو کهس دهر مه‌بۆ په‌شیمان
 عاشقی «الله» لایق به نه‌و کهس
 یه‌ك مه‌عشووقش بۆ له رووی دنیاو به‌س
 نه‌ك وینه‌ی چۆپی له دنیا‌ی عه‌به‌س
 هه‌ر کهسێ ساتێ بگێرۆش وه‌ ده‌س

نامیرزا نامهت

نامیرزا نامهت، نامیرزا نامهت

یاوا پیتم وانام، نامیرزا نامهت

نه شه بیم وه شههد، شیرینی خامهت

مهلهم بی نازیز، پهی شهفای زامهت

نامهت نه زانیت، وانام و زانام

به ده رکنی که ردی، وه سه رگه ردت بام

مهمنون بیم وه لوتف، بوزورگه واریت

جه مه غز نه غزو، زات هوشیاریت

زام کونه و نوم، یه کسه ر تازه بی

دهرد له بان دهرد، بی نه نازه بی

ناگر له کورهی، دهروونم جو شا

دوود هه ناسه م، پرووی سه ما پو شا

بلیسه ش به رزی بی، وه به رزی کاوان

یانی بوی بو سوش، وه تو نیاوان؟

گیانم به نید بی، نامهت پیتم یاوا

قولف قاپی عشق، شادیم شکاوا

بوی هه تر نامهت، بهو ته ور خواه شم که رد

جه خواه شیت خواه شو، نه شه و گه شم که رد

مهلهم دای وه دهرد، بی ده رمانه کم

بی به راحه تی، نیمه گیانه کم

دست دهرد نه‌کا، ئوستای عه‌زیزم
 ته‌بدیل وه به‌هار، که‌ردی پایزم
 زه‌حمه‌ت وه شه‌مال، داده بیت وه‌مه‌یل
 کیانابیت وه لای، به‌نده‌ی خاتر که‌یل
 قوله وه قوله، کوکو کاو وه کاو
 چه‌من وه چه‌من، سه‌راو وه سه‌راو
 باهوو وه باهوو، له‌یلاخ وه له‌یلاخ
 نه‌ی که‌رده هه‌له‌ت، سه‌خت شاخ و داخ
 «سه‌فی‌ناوا» و «سه‌رو»، تا وه «توور که‌پان»
 سارای «بیا شووش»، «که‌لن»^(۱) و «ما‌فیران»
 به‌رزی «ته‌ی‌مه‌زیه‌گ»^(۲)، چه‌ی «چل یاران»^(۳)
 وه «کانی خه‌یران»^(۴) ناما چون جاران
 نامه‌که‌ی نامی، هام فه‌رده‌که‌ی فه‌رد
 دا وه ده‌سه‌مه‌وه، مو‌تالعمم که‌رد
 گو‌ی مه‌ردی له‌به‌ین، مه‌ردان به‌رده بیت
 ته‌عریف له‌به‌نده‌ی، به‌نده‌ت که‌رده بیت
 که‌ی من وا مه‌وسووف، به‌ئی سفاتم
 که‌ی من شایسته‌ی، ئی ته‌عریفاتم
 هه‌ر تو شایسته‌ی، وه‌سفی چون بولبول
 چون مه‌دام مه‌ستی، وه بؤ‌ی عه‌تر گول

۱- هم‌موگونده‌کان که‌لیم به‌ینه‌دا هاتووه سه‌ر به‌شاری «جوانروه‌یه».

۲- کیویکه له‌ناوایی «که‌لن» وه «مراوا» قه‌راری گرتووه.

۳- کیوی به‌رامبه‌ری لادیی «کانی خه‌یران».

۴- ماوای «میرزا نه‌حمده‌دی داواشی» سه‌ر به‌شاری «پروانسه‌ر».

من وهی کرمۆلی و، ناتوانیه وه
 تو وهی جوانی و، خواهش زوانیه وه
 تو هیمان جلووس، نو جوانیتن
 وهخت وه فساو مهیل، میهره بانیتن
 هه رهای له سهودای، تازه نه وره سان
 دین مهدهی وه دین، سهوزه و چاومه سان
 منیچ یهک وهختی، چون تو جوان بیم
 کهل که له ههرز، به رزه کوان بیم
 جواو نامت، ها دام وه شه مال
 باوره رو وه لای، دانای پرکه مال
 ها کیاستم هات، دهرت له مال
 چه م نینتزار بهر، پهری شه مال
 واتم وه شه مال: به دخاله ن حال
 مازه له هسه رت، ئازیز بنالم
 جهخت که ره وه خهیر، بشو وه راوه
 نامه م دهر وه دهست، «موحه ممه دنیا» وه
 نه مانهت فهرزه ن، من مهده م وه تو
 مدارات نه بو، بهن بهن کو وه کو
 مدارات نه بو، به وهخت و بی وهخت
 ویت بدهر وه که لب، دهریه ندان سهخت
 چیهی «چالآوه»، پشت «تاقه رهش»
 سه رکیشه خواه شه، سهیر که ره وه دل خواهش
 کوپ «سووراوه پئی»، «شین کو»، «خه لانه»
 سهیر که ره بدیه، نه و گشت ملانه

«مای شه‌ور» «ده‌یلم»، تا «خرپه‌سفید»
 قه‌دیم شکارگای، «سه‌رداره ره‌شید»
 «گول‌کئی» و «به‌وره‌وار»، نِسارو هه‌تاو
 شان «شه‌تی نوور»، سه‌رته‌خت «ساناو»
 سه‌سره‌تش بپرِیا، یاوا وه ئاوات
 دای له «هه‌سوونی»، به‌رشی له «کاوات»^(۱)
 سارای «سامله»، «هه‌سپیره‌گولان»
 به‌ند «بیله‌گی»، تا وه «ناوملان»
 له «عه‌زیم کوزیاگ»، تا وه «نیشان کرد»
 مات مه‌به‌ووت بی، خاس دیا به ورد
 چه زیباو زیسنت تازه‌شاری دی
 چه شار «قه‌لای»، پسر نگاری دی
 دیش «کانی خالّ خاس»، باغ «هه‌لانی»
 تهریحگای زومره‌ی، خانو خه‌وانی
 ده‌وری دا له ده‌ور، شار «قه‌لای»^(۲) وه
 دیا وه «قه‌لای»، خاکه ته‌لاوه
 نگاکه‌ردو دیش، وه مه‌نزه‌روه
 نَسازیز سه‌ر کیشان، وه په‌نجه‌روه
 چون میرشکاران، وه بی دره‌نگی
 شانای په‌ی شه‌مال، تاکه خه‌ده‌نگی
 مه‌نزوورش ناز بی، عه‌زش جه‌نگ نه‌وی
 پای شه‌مال وه تیر، نازش له‌نگ نه‌وی

۱- هه‌ر کام له نهم شوین و مه‌حالانه ناوی به‌شی له کئی «شاهو» یا ده‌ور به‌ری «شاهو» به.

۲- مه‌به‌ست شاری «جوانرو» به‌که «قه‌لای جوانرو» به‌شی بی ده‌لین.

چه که مهند کلاف، مشکین له دوشن
 شیرین چون «شیرین»، شه که ر فروشن
 چه رخ مه‌دا وه ناز، چه م وه جه‌لاوه
 مه‌دیا وه قه‌لای، تازهی «قه‌لا» وه
 سه‌ول سیم نه‌ندام، توول ته‌لن بی
 سه‌وزه و نم‌کی، چاو که زه‌لی بی
 وه ختن چون «شیرین» وه ناز مه‌خیزا
 شیرینی «شیرین» «خوسره‌و» مه‌بیزا
 مه‌واتی غونچه‌ن، نه‌گر چه گولهن
 موعه‌مایه‌ن، حه‌لش موشکلهن
 دارای وه‌له‌ده‌ن، وه‌له‌د غه‌زالهن
 به‌چه‌ناهوویه، خواهش خه‌ت و خاله‌ن
 سیره‌ت سال دیده، سه‌یادان پیرکه‌ر
 هیما وه ساوا، مه‌یو وه نه‌زهر
 سه‌رو سه‌هی ته‌رز، تووبا ته‌رکیه‌ن
 نفه‌نگ چی ته‌رده‌س، خه‌یلن عه‌جیبه‌ن
 نه‌گر وه سووفار^(۱)، چاچی که مانش^(۲)
 بنیه‌رو خه‌دنگ، موژه‌ی چه‌مانش

۱- سووفار: بنی چپوی تیر که به ناوی که مان ده به‌خه‌ن، میسال له «نظامی»:

تا به سووفار در زمین شد غرق
 پیش تیری چنان چه درخ و چه درق
 ۲- چاچی: نیسه‌ته به لای «چاچ» که نیوی رابردوی شاری «تاشکنده» یا «کاشفر» بووه وه له نه‌وی‌دا
 که‌مانی زور چاکیان دروست کردوه، میسال له «فردوسی»:
 به‌مالید چاچی کمان را بدست
 به چرم گوزن اندر آورد دست

نەر بدۆ له کاو، کۆی سهخت «شاهوه»^(۱)
 مه‌دۆزۆ «شمشیر»^(۲)، مه‌سۆزۆ «پاوه»^(۳)
 شیرین تەر له گۆل، هه‌نار ساوا
 زهردی گهردهن وه‌ك، زهردی خوه‌راوا
 چه‌م چون ستاره‌ی، شه‌عرا‌ی «یه‌مانی»
 پهرشنگ مه‌شانۆ، شه‌و تا به‌یانی
 گۆل «سۆسه‌ن» سادار، سیمای شیوه‌شه‌ن
 «شه‌قایق» له شه‌وق، شیوه‌ش لیوه‌شه‌ن
 «نه‌سته‌ره‌ن» که‌ی وه‌ك، بالای نه‌و راسه‌ن
 «یاس» و «یاسه‌مه‌ن»، که‌ی عه‌ترش پاسه‌ن
 بۆلبۆل موخته‌زیر، قه‌ده‌م ره‌نجه‌شه‌ن
 شمشاد دلّ چه‌سره‌ت، ده‌ست و په‌نجه‌شه‌ن
 یاخوار هه‌ر خوه‌ش ویت، نه‌و ده‌سو په‌نجه‌!
 نه‌وینی له ده‌ور، دنیا‌ی دوون په‌نجه‌!
 وه‌گیان «نه‌حمه‌د»، «موحه‌مه‌دنیا»^(۴)
 نییه‌ن ناپه‌یدان، له ده‌ور دنسیا

۱- کۆی «شاهۆ».

۲- ناوایی سه‌ره‌شاری پاوه.

۳- شاری «پاوه».

۴- کۆپی سۆفی «نه‌حمه‌ده» خه‌لکی شاری «جوانپه‌وه».

ئیمشه‌و

چون گول له ناو، مه‌حفلمان ئیمشه‌و
 سه‌وز بیت و نیشتی، له دلّمان ئیمشه‌و
 یاد عارفان، کاملان ئیمشه‌و
 دیوانه مه‌کرد، عاقلان ئیمشه‌و
 نه‌وای سازو سوژ، به دلان ئیمشه‌و
 لوتف له تافه‌ت، بوگولان ئیمشه‌و
 سه‌با سه‌فاش دا، ده‌ماغمان ئیمشه‌و
 ره‌وشه‌ن کرد وه نوور، چراغمان ئیمشه‌و
 له ره‌شحه‌ی نه‌شه‌ی، ئیسلامی ئیمشه‌و
 له جم‌وجوش بین، چون جامی ئیمشه‌و
 گهرم بی بازار، عه‌تتاری ئیمشه‌و
 بی‌یزیا گولان، به‌هاری ئیمشه‌و

نامه‌ی ماموستا شیخ «موحه‌مه سه‌عید» ی نه‌قشبه‌ندی
بو «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»

کاکه میرزا گیان، بی تاقت نه‌وی
له بهر نه‌بوونم، له زامهت نه‌وی
چونکه په‌راسووم، که‌من نیش نه‌کا
هه‌روا پشتیچم، نیشی ریش نه‌کا
لیم عاجز نه‌وی، له خزمهت دوورم
له فه‌یز حوزوور، که‌من بی نوورم
مه‌شهووره عوزریش قه‌بووله لای ناس
کام‌ناس؟ نه‌و ناسه نه‌وه خیر‌الناس
مه‌عنای په‌فاقت نه‌ر باتنی وی
که‌میکی له عشق نه‌ر چاشنی وی
دوور له نزیکی، نزیک‌تر نه‌بی
نه‌م له فه‌یزی نه‌و شه‌ریک‌تر نه‌بی
مسافه‌ی دووری، نامین له بهین
یه‌ک‌تر نه‌وینن وه‌کوو علم‌عین
پوژی «له‌یلای» زار فه‌سدی بال نه‌کات
له خواهی شکاتی به‌دی حال نه‌کات
خوین گر نشاره‌ی نه‌شته‌ری لی کرد
خوینی هاتنی له نه‌و په‌یدا کرد
«مه‌جنونی» شیفته‌ی ده‌ردی عیشقی «له‌یل»
دل له زاری و ده‌رد نامرادی که‌یل

له عه بنى جى دا خوین فواره ی کرد
 ته نسیری عشق و وه ها پاره ی کرد
 مؤمن یه کیکن حه دبیسی تیا به
 یه کی و یه ک دهردی نه سللی وه فایه
 تسوولی تسی نه ادهم همه تم نه وی
 قه زای دؤسی خاس له عالم که وی

«موجه ممد سه عید نه قشبه ندی»

«مراوا»

ولامی «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»
بو «شیخ موجه‌ممه‌د سه‌عید نه‌قشبه‌ندی»

بوزرگواره‌کم، بوزرگواره‌کم
سه‌روه‌عه‌زیز بوزرگواره‌کم
گول‌بوی گول‌نه‌ندام گول‌گوفتاره‌کم
عه‌زیزتر له گول‌نه‌وبه‌هاره‌کم
ته‌سه‌لای دل‌هی، پر په‌ژاره‌کم
سو‌مای بینایی، دیده‌تاره‌کم
یاوا پی‌یم نام‌هی، موعه‌نبرینت
وانام عبارت یه‌ک یه‌ک شیرینت
شادم‌کرد نام‌هی پر په‌شاره‌ت
به شیوای شیرین خواهش عبارتت
زیاره‌تم‌کرد هر تا که تاوام
بو‌سام و وه‌بان دو دیده‌م ساوام
چه‌نی گدایه‌ لوتف‌شاهیت‌کرد
وه بوزرگی ویت، عوزرخواهیت‌کرد
دانه‌ی قیمة‌تیت، دور شه‌هواریت
پدر بهر پدر، بوزرگه‌واریت
دانه‌ی پر به‌های گران‌قیمة‌تی
دارا که‌رامات، ساحیب‌هیمة‌تی
شیر به‌چه‌ی نه‌خشی، بی‌شه‌ی عوسمانی
غه‌واس دان‌ای، به‌حر عرفانی

تو تاقهت دار و من بی تاقه تم
 کی من شایسته بو ره فاقه تم؟
 من عوام سرف، رموز نه زانم
 عامی حالیم که، دهرت له گیانم
 تو شیخ نیرشاد، من کی «مهوله وی» م
 کی من ناشنای، ره مز مه عنویم
 بوت وه عه مدل بن، عومده ی ناره زووت
 شفا یافته بی پشت و په راسووت
 فرماییت: «له یلی» فه سد بالی نه کرد
 له خواهی شکایهت به دی حالی نه کرد
 میش یه ک که من فشارخونم هس
 شهیدا چون «مجنون»، حال جنونم هس
 فدات بام قوریان، له پرووی وه فا و مه یل
 خوین گیر چون نه شتهر، دا وه بال «له یل»
 ویت بهر وه خوین گیر، دهرت له مالم
 نیشاره ی نه شتهر، بکه ره وه بالم
 دفع زخوومهت، خوین تالم کهر
 چون ساحیب حالی، حال وه حالم کهر
 «نه حمده» نه رچه دوور، پو حش جه لاته ن
 تووتیای^(۱) دیده ش، غوبار پاته ن

★ ★ ★

ولامی «میرزا ئەحمەدی داواشی» بۆ «سەعید وەزیری»

قوربان لە دووریت تاقەتم تاقەن
 دل نە گێج مەوج دەریای فەراقەن
 ئەوەن ئارەزۆی دین تۆ دارووم
 وەختەن جە دووریت گیان بسپارووم
 پەویە بوزرگی ویت بە راه بەردی
 هە ی یادت وە خەیر وا یادم کردی
 ئە ی کاش من و تۆ جارێ تەر وە دل
 بچین وە قاپی مورشید کامل
 سەر لە ئاستانەش سەرفەراز کەریم
 قاپی فەیز لە پرووی وێمان واز کەریم
 مەجلمان دارای فەرۆ زینەت بۆ
 موبارەك وە لوتف ساحیب هیمەت بۆ
 شەوچەرە ی شەومان فەرموودە ی شیخ بۆ
 حەیفەن گیان لە پای ئەمرش درنخ بۆ
 حەوز و حەیات و گول باغچە ی گولش
 بۆی بەهەشت مەدۆ ماوا و مەنزلش
 ئەو خەتم خوتبەو ئیلتجاو ئەوراد
 ماوەران پۆی مەرگ تا مەحشەر وە یاد
 موفتی و قازی و عولەمای ئەعلام
 سەبیدو شیخ و خەلیفە و عەوام

بەك پروو بەك رەنگن لە ئەو ئاستانە
 شیخ ماچی شەمەو ئەوان پەروانە
 ئەو پاركو ویلای قەسر بێ قوسوور
 مۆنەقەش وە نەقش شاهانە دەستوور
 فەرشەن بە مەفرەش موخەتای رەنگین
 مەر قەسر «خاقان» یا «فەخفوور» «چین»
 قەریش نەین لە ماە تا ماھی
 نەنشتەن لە تەخت شاھی بە شاھی
 ئەحیانەن نازیز ئەر تەشریف بەردی
 زیارەت زات پاك ئەو کەردی
 وەرە لە جای من خاک حەوشە کەش
 چەن جار نەك بەك جار ماچ کەر کەوشە کەش
 عەلامە ی دەهر فازل شەهیر
 «حاجی مامۆسای» پاوہ بێ نەزیر
 «نەرستوو» سەرسام فکرو هۆشەن
 «ئەفلاتوون» غولام خەرقە ی دۆشەن
 ھەر پابەر جا بۆ دانە ی قەدیمش
 ئینشا و ئیملا و خەت مەلا «کەریمش»
 «ئەحمەد» تا لە دەور دنیا زنده بۆ
 ھەر «سەعید» خواجە و «ئەحمەد» بەندە بۆ

یا واپیم نامه‌ی... (۱)

یاوا پیم نامه‌ی، موعه‌نبرینت
وانام عیبارت، یه‌ک به‌ک شیرینت
یه‌ک به‌ک چون دانه‌ی، دور نشانیت که‌رد
له باغچه‌ی نه‌ده‌ب، گول‌نه‌فشانیت که‌رد
کی بۆ وینه‌ی تو ساحب قه‌لم بۆ
ده‌ست و قه‌لمت، هر بی‌نه‌لم بۆ
حقیقت قوربان، بوزرگی که‌ردی
دل نه‌گیچ مه‌وج، غم به‌رئاوهردی
نو‌شای پیم باده‌ی، شیرین خه‌یالی
به‌ر که‌ردی له‌ده‌م ده‌روونم تالی
پینه‌ت که‌رد پاره‌ی نه‌عزای جه‌سته‌کم
ده‌وا دای وه‌زام، تو نه‌به‌سته‌کم
ته‌سکین دای به‌دل، پرزوخواه‌کم
خه‌و به‌خشای وه‌چاوشه‌و بی‌خواه‌کم
زنده‌ت که‌رد پریشه‌ی، گیای زه‌وقه‌کم
شو‌له‌دای وه‌شه‌م، عشق و شه‌وقه‌کم
خاس لیت حالی بی، یه‌ند ده‌ردناکم
په‌ی فه‌وت کاکه‌ی تاکم هیلاکم

۱- له‌جوابی نامه‌ی یه‌کی له‌دۆسان دا به‌ناوی مه‌لامچه‌دینی سألحی که‌بۆ فه‌وتی شاعیری پایه‌به‌رز
«سیف‌الله یقوبی» سه‌ره‌خو‌ه‌شی به‌میرزا نوحه‌دگوتوه.

مهر چون دیوانان، مهر کاو و کوکمه
 بدمه وه سردا و هدر کاکه پوکمه
 نهو خهت و ئیملاو، ئینشا و عیبارت
 تهسه‌لی دا پیم، غم بهرد وه غارهت
 گله‌گی له چهرخ، بی‌وه‌فا کوردی
 بی‌لوتفیت فرموو ته‌شریف ناوهردی
 من هم حازر بیم، بهی په‌زئرایسی
 چهنی هم مهر دوو خوایی نه‌خوایی
 ته‌شریف وه مه‌نزل، کاکه مه‌وه‌ردیم
 باده‌ی مه‌عنوی، فهدش مه‌وه‌ردیم
 مه‌نیشتم وه هم، وه ئاره‌زوه
 مه‌کوردیم غونچه‌ی، فهدش وه بووه
 ئاری دانشمهند، دانای روزه‌گار
 له بی‌وه‌فایی، مه‌به‌ر دل ئازار
 بهی‌ته‌ورهن گهردش، چهرخ پرستم
 نماز^(۱) تا سر، دو مه‌یل چهنی هم
 له تووی بوته‌ی قال وه ئامیته‌وه
 وه ئاواتسه‌وه بتاویته‌وه
 هدر کار له دنیا، «حسب‌المرام» بو
 نه‌قسه‌ن پهری چهرخ، تا سر ته‌مام بو
 باش بالاده‌س، نازک خه‌یالان
 سه‌راف دانهی ساحیب‌که‌مالان

یەك یەك دانایان، دەور زەمانە
 با فەزڵ و ئەدەب، پوتبە و نیشانە
 دانا و دانشمەند، كان كۆی كەمال
 سینە خەزانەیی دوو و دانە و لال
 خاك چون ئەژدەهای، سەمی سەھمناك
 گشت كیشا وە كام، بەرد و كەرد وە خاك
 شایستە گیم كۆن بووم وە ھام فەردت
 بنووسم فەردی، دەواكا دەرت
 ئەحیانەن ئازیز، ئەگەر من مەردم
 گیان فیدای وەفای با سەفات كەردم
 وە خەتت فەردی، لە سەر مەزارم
 بنووس پەیی تەخفیف، سزاو ئازارم
 مەر ئەوسا «ئەحمەد» ساكن بو دەردش
 وە خەتت^(۱) جەم بو، مەجموعەیی فەردش

۱- مەبەست خەتی جوانی ماموستا «محی الدین صالحی» لە شوانکارەیی «دەولەت ناوای» «پروانسەر».

شیخیری بی نۆخته^(١) له «میرزا ئەحمەدی داوآشی»

مەلام کەردەو، مەلام کەردەو
 نایهای دڵ هەوای، مەلام کەردەو
 دڵم پەغداسا، گەرمە کەردەو
 وا کەردو، گەرد، کەرد وە هەردەو
 لە کۆورەیی دڵم، ئاگر مەوارا
 واورا، ئاگر وارا وە سارا
 سەرسام، سام ئاوەر، سەحرا و کاو و کۆ
 کلاو وە کلاو ئاسۆ وە ئاسۆ
 سەراسەر سارای، دڵی وە کۆلم
 کۆل مەدا وە کۆل، لە دووری گۆلم
 ئاما وە هەوآل، دڵ وە ئاراو
 دواوە ئااو وە ئار، دڵم واراو
 مەلھەم دای وە دەرد، کاری دەردەکم
 گەرمی دا دەرلاد، ئاھە سەردەکم
 لوولام لوول وەردم، وەك لوول لەولاو
 وەك ئەو سەد سآل، ئەو دووروی لە ئاو
 پۆحەم دای وە دەم، سەم مەرو
 هەوارم هەلسا وە هەوارو

١- هۆنەر ئەم نامەی لە جوابی «مەلامحی الدین صالحی» نووساوە کە لە خۆپەرم ناوای لۆرستاندا ژیاوە.

کئی طهی کەرۆ پرا وه ئارامه وه
 وه ئارام ئارام، دۆوه لامه وه
 نهر نه و گولاله‌ی، هه‌لاله‌ی کاله
 نهر ئاما وه دهس، له نهو مه‌حاله
 لهو کوڭگای گه‌وه‌هر، لهو له‌عل و دوپه
 وه‌ك کوپ دادپه، لهو کالای^(۱) لوپه

ده‌بیر دانای، داراته‌داره‌ك
 به‌هارت به‌خه‌یر عیدت موباره‌ك
 سه‌رشار و شاداب، شاد و بی‌غهم بای
 مه‌دام چون به‌هار، سه‌بز و خوڤه‌م بای
 یه‌ند لیم حالی‌یه‌ن، نهو ئوستای فهرده
 شیفته‌ی که‌سێ وه‌ن، بی‌نوخته و گهرده
 نه‌ك وه‌ك من نه‌وه‌ن، وه زامه‌ت سه‌ختم
 یه‌ك دانه‌ نوخته کهرده‌ن به‌ده‌بختم
 خال خال کهرده‌ ئه‌و خال، سه‌د خال وست وه‌ لیم
 خه‌یال باقی، خالان نه‌ما پیم

مانگی گولانی ۱۳۵۳ ی هه‌تاوی کانی خیران - بناری شاهو

«میرزانه‌حمیدی داواشی»

مەرسىيە لە «مىرزا ئەحمەدى داوایشی»
بۆ «شىخ حسام الدین»

کیت موحتاج نە کرد، کیت موحتاج نە کرد
 لە پراسی چەپ گەرد، کیت موحتاج نە کرد
 سکی بەخت کیت، ناپەرەواج نە کرد
 کیت موبتەلای دەرد، بن عیلاج نە کرد
 چەواشەن چەرخت، وە چەپ مە گەردی
 مەردان پرووی دەور، لە مەیدان بەردی
 خان تا خەوانی، سەید تا وە شیخ
 فەلەك بىنجینەى، کیت ناوێرد لە بیخ
 خسووسەن ئەو قطب، «علی بن بەها»
 هۆرکەندی لە پرووی، تەخت چون شەهەنشا
 پىر بى نەزىر، رەوشەن زەمىر بى
 پەى کەفتە کاران، هەر ئەو دەس گىر بى
 جادار بەر حەق، «بەها الدین» بى
 سراج مونیڕ، پرووی سەرزەمىن بى
 قطب پرووی دەوران، وەخت و ئەيام بى
 «شىخ المشايخ»، «غوث المقام» بى
 هەم باز شەش دانگ، شىر هوشیار بى
 پىر تىر ئەنداز، هەم مىر شکار بى
 هەم کەمەن ئەنداز، کافر وە زۆر کیش
 هەم پىر سوڤى و هەم شىخ دەرویش

شای سه‌خواهت دار، ساحیو سفره و خوان
 مه‌شهور مه‌عرووف، پیر «هه‌ورامان»
 خانه‌قا تیار، ته‌کیه‌گا قه‌شه‌نگ
 جه‌سه‌رای نیسرار، بی شنو و بی‌ده‌نگ
 نه‌برو و پیشانیش، قاب قه‌وسه‌ین بی
 بی‌شک مه‌لائک، بی‌گوناو ده‌ین بی
 عهدش منه‌ور، په‌رده‌ی حه‌رم بی
 گول روخسارش، په‌وزه‌ی نه‌رم بی
 شه‌هد گوفتارش، په‌وزه‌ی بزوان بی
 هه‌رکس مه‌شنه‌واش، ساحیو ئیمان بی
 هم دینش سه‌یقل، گونا‌باران بی
 ویش جه‌گونا پاک، مینای یاران بی
 «باخه‌کۆن» نشین، «خورمال»^(۱) ماوا بی
 چون خوه‌رله‌ رووی چه‌رخ، نه‌خزه‌رئاوایی
 هه‌زار و سئ سه‌د، په‌نجاچه‌نی هه‌شت
 موشه‌ره‌فش که‌رد، وه‌ په‌وزه‌ی به‌ه‌شت

شنۆی شه‌مالی بو «شیخ نصرالدین» «پاوه»^(۱)

شنۆی شه‌مالی، شنۆی شه‌مالی
 یه‌كړۆ دیم ناما، شنۆی شه‌مالی
 ویم به ویمه‌وه، که‌ردم خه‌یالی
 قه‌یس ناسا با لیش، په‌رسووم هه‌والی
 ده‌س هۆر دام ده‌رسات، دم وه سه‌ناشو
 نالام و که‌فتم، جه‌ سه‌ره‌پاشۆ
 چه‌م وه نه‌سه‌روه، په‌نگ وه که‌رده‌وه
 له‌ب وه به‌اره‌وه و دل وه ده‌رده‌وه
 واتم: نه‌ی مأمور، نه‌مر ئیلاهی
 سه‌یاره‌ی سه‌یاح، هه‌نت ئاگاهی
 مه‌شریق تا مه‌غریب، مه‌ده‌ی وه پاوه
 دایم های له‌رای، «که‌عبه‌ الله» وه
 خه‌وه‌ری له‌تۆ، مه‌په‌رسووم شه‌مال
 ساتۆیچ بو به‌زات، بینای بی‌زه‌وال
 نه‌رچی شه‌که‌تی، ئامای وه پاوه
 مه‌په‌رسووم هه‌وال، ئازیز^(۲) «پاوه»
 دل جه‌ نه‌دینش، بی‌قه‌رار بیه‌ن
 بیناییم په‌ی دیسن، دیده‌ش تار بیه‌ن

۱- میرزا نوحه‌دی داواشی نه‌م شیعه‌ری له‌کاتی نه‌خوه‌شی شیخ نصرالدینی پاوه‌دا نووسیه.

۲- مه‌به‌ست عازفی پایه‌ به‌رز. شیخ نصرالدینی، پاوه‌به.

مونتہ زیرہ نان، پہی ٹامان ٹہو
 دہ سمان بیآؤ بہہ دامان ٹہو
 دیدہ بہ دیدار، ویش رہوشن کہرو
 سہ حرای «ماہیدہ شت»^(۱) وہ گوئشن کہرو
 ہشت قاپی بہہ شت، لیمان واز کہرو
 دہ رویش و مہ نسوب، سہرہ فراز کہرو
 تا ٹہرو احمان، وہ پیشوازش شو
 سہر و مال و گیان، پایہ نازش بسو
 چہندی و ہن شہ مال، بی خہ و ہرہ نان
 ویل و بی ساحو دہرہ دہرہ نان
 نیسہ جہ شنوی، ٹامای تو شہ مال
 ہا و ہختہ سووزیوم، بووم وہ زوخال
 ٹامانت^(۲) ٹیمجار، چون جاران نیہن
 من باب خاتر، نازاران نیہن
 موژدہت وہ مہرام، دہرویشان نیہن
 فہرحت پہی قہلب، دل پڑشان نیہن
 ہاژہ و ہونہی شہوق، شہتاوت نیہن
 چیشہن تہوانای، جواوت نیہن
 یا دنیات چون من، توہیج وہ کام نیہن
 حہ کیمن پہی دہرد، شفای زام نیہن
 رہ قبیان ٹاسا، داوہ جو اوام
 بہد بہخت بو وہ سہخت، کہردی کہ اوام

۱- دہ شتیکی زور بان و بہرینہ کہ لہ «کرماشان» تا «روانسرہ» در پڑہی مہیہ.

۲- ہانتت.

وات: تو به دبه خت بای، جه حق نه ترسای
 هه وال نازیز، جه من مه پرسای
 من همم جهو بوئو، خو لقم وه تنگ بی
 له پرسان تو، زوانم له نگ بی
 مه نومور بیم یهك رو، خیزام وینهی تهر
 وه کوانه دا، پهی ویم، کهرووم سهیر
 بی خوف جه نه غیار، په قیسی به دگو
 مه دام وه پاوه، سه حرا و کوش و کو
 سه رشار و لاقهید، بی خم وه پاوه
 راگم کفت و شیم، وه شار «پاوه»
 سه رسام بیم ساتن، دیام وه «پاوه»
 دیم زه پهی شادیش، نیهن وه لاه
 دیم باخان یه کسر، بی پرداخ بیه
 سه مرشان یه کسر، ناخ و داخ بیه
 هانی «هولی»^(۱) لیل «بی میری» ماتم
 نیشنگه له «شاهو»، هه ور وه شت غم
 «زاوه لی» زاری، زایه لهش به رزن
 «لاره کاو» نالهش، وه هه زار ته رزن
 «هه سارگا» حاسر، وه بار ده ردهن
 «مله برالووک»، له هه سرهت زه ردهن
 «سن مله» «پاوه په»، «هانی» و «زلنخا»
 «کلی به رزه لنگ»، کنیان جه بیخا

«کانی که پریان»، تا «دوزه‌قهی زاز»
 گهرده‌نهی «نجار»، پرووی که عبهی نیاز
 «سینه» و «سه یاران»، تا «یوسف کوژه»
 «بان زه مانگه»، ماتم و مژّه
 «هانساو» هدره‌س، نه سریش گهرمه‌ن
 «ده‌ریه‌ند» و «گه‌زن»، بانگش بی‌شهرمه‌ن^(۱)
 «بان مه‌پان» می‌پریان، «مارانی» بی‌نوور
 «که‌لیان» کاول بی و «پشته» بی خاپوور
 «ئاته‌شگاه» ئاتاش، گرتن یه کسره
 وه قه‌قنه‌س که‌رده‌ن، تاکلی «به‌ره»
 «خانده‌گا» غه‌مگین، «دوورسان»، ماتن
 «چیهی ده‌ره‌نیش»، غه‌مش خه‌لاتن
 یه کسره له ئیش، ئازار نازار
 مه‌ر نمه‌زانی، مه‌نالان جه‌زار
 له و ساوه ئازیز، ئازورده‌ی ده‌رده‌ن
 هه‌نی من عبوور، «پاوه» م نه‌که‌رده‌ن
 واتم: نه‌ی شه‌مال، بی‌په‌روبال بای
 حه‌ق هور نه‌گیرو، لیت به‌لکی لال بای
 مه‌ویا توو زووتر، ته‌شریف باوه‌ردای
 مه‌نسوب و ده‌رویش، حالی بکه‌ردای
 نیسته من ته‌نها، نمه‌ز چیش که‌رووم
 چته‌ور دل ساکن، جه‌ئی ئیش که‌رووم

۱- هه‌رچی ناو هه‌یه له‌م شیعه‌ره دا هه‌رکام کانئ و ناو یاگوندا یاکیو و یا به‌شی له شاری پاوه‌یه.

گیان کیشان نیهن، کەس بە دەست ویش
 نازیز ناوہش بو، من گیانم پەہی چیش
 خوانە کە نازیز، بار دەردش بو
 یا پەہی سەری، من سەرگەردش بو
 حەیفەن ئەو پوختار، چون شەمس ماہش
 زەعیف بو نە سایی، تاج و کولاہش
 خودا نە کەرۆ، خساترش خار بو
 نازیزم عاجز، جەوور ئازار بو
 بیئایی دیدەہی بە دکارش تار بو
 بەدخوایی و جووودش بارش ئازار بو
 دل زە پەہی شادیش، نە مەند وە ئیشدا
 پیچ وەردم چون مار، لە جەوور ئیشدا
 بی ہوش و گووش بیم، چون مەردەہی مەزار
 بـ و ما جەراوہ، مەنالام وە زار
 ناغافل پەہی دەرد، دلەہی پەرچوشم
 سەدای شیوہنئی، ئاما وە گووشم
 سەر ہۆردام و دیم، نیشتگە دوو نەفەر
 مەنالان ہەر دوو یەک لە یەک بەد تەر
 «مەولوود» بی و چەنی، دەرویش «عەلی موراد»
 مەکەردن زاری، وە خاتەر ناشاد
 واتن: ئەہی مەجزووب، جەزب جەزایی
 جەلب قەزای حەق، ئەمر پەزایی
 ہۆرزە تا وە کەہی، مات مەدھوشی
 غەم خانە نشین، جام غەم نووشی

باقامت وه بار، ئاسای غهم که‌ریم
 با خاتر وه مه‌یل، ئازیز جه‌م که‌ریم
 سه‌ر نه‌ ئاستانه‌ش، سه‌ر نه‌فراز که‌ریم
 دلّ جه‌ ئیش غهم، بی‌نیاز که‌ریم
 «فتح‌الله» جه‌و ده‌م، وه‌ موشفیقمان بی
 وه‌ پرووی په‌زای حه‌ق، وه‌ په‌فیقمان بی
 ده‌ست یه‌ک گرتیم، وه‌ داد و بی‌داد
 «فتح‌الله» و «مه‌ولوود»، من و «عه‌لی موراد»
 هه‌ر چوار وه‌ زار، بنار غهم وه‌ کوئل
 وه‌ گه‌ریانه‌وه‌ پروو وه‌ هه‌رده‌ی چوئل
 مه‌که‌ردیم زاری، چه‌مان په‌ر نه‌سین
 هه‌تا که‌ یاواین وه‌ «بوره‌انه‌دین»^(۱)
 «عه‌لی» و «ئیبراهیم»، مه‌نده‌ بین سه‌فیل
 نه‌فسوس جه‌ یانه‌ش، نه‌بی «ئیسماعیل»
 نه‌وان دوو نه‌فه‌ر، هی‌مه‌ چواروین
 هه‌ر شه‌ش هه‌ر عاجز، خوار و غه‌مباروین
 خار خه‌م له‌ دلّ، بار غهم نه‌ دوش
 وه‌ هه‌ر حالّ نه‌وشه‌و شین وه‌ «بیا شو‌ش»
 چون شنوی نه‌سیم، پای په‌یک ده‌لیل
 نه‌خاو بسیم و دیم، ئاما «ئیسماعیل»
 وات: یاران تا که‌ی، خام خه‌موشن
 لاف خاو خه‌م، وه‌ سه‌ر نه‌پوشن

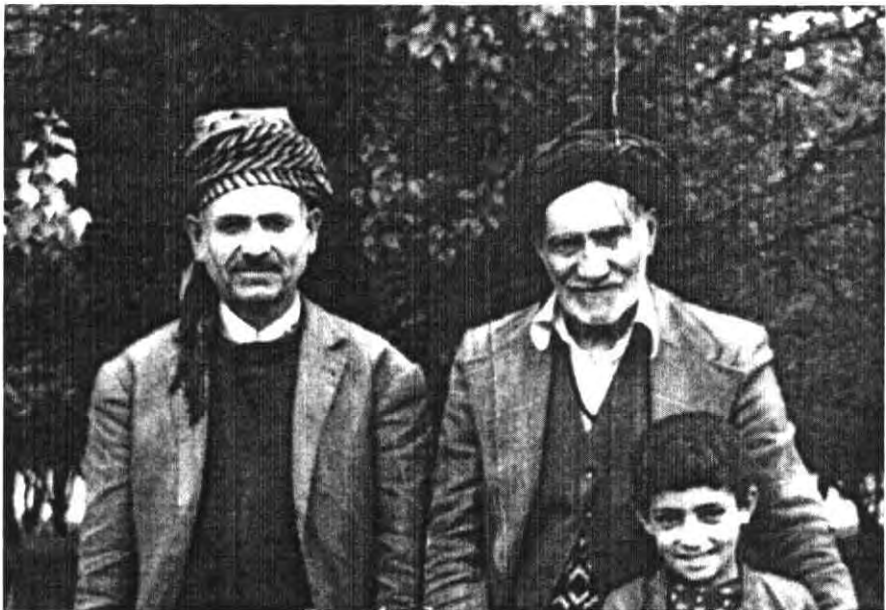
۱- ناوی گوندیکه له نزیکي شاری پروانسه‌ره.

بی‌دار بن یاران، پاهسی وه پراوین
 بهل زووتر وه حال، نازیز ناگاوین
 بار غم نه‌دوش، خه‌ستی دل پرداخ
 وه زاری کردن، یاواین وه «قشلاخ»^(۱)
 دیمان چهن نه‌فر، نه‌هل ته‌ریقه‌ت
 ره‌فیق پراسی، پراگهی حقیقه‌ت
 ته‌شریف وه ته‌کبه‌ی، تاکش به‌رده بین
 زیاره‌ت زات، پاکش کهرده بین
 به‌رسیمان نه‌ره‌هی، یاران گیانی!
 هه‌وال نازیز، چئیوی بزانی
 چوونه‌ن چته‌وره‌ن، نازیز نازار؟
 سهر شارهن دلشاد، یا خواره و غمبار؟
 واتن: جه نه‌لتاف، باری نیلامی
 شاده‌ن وینه‌ی شا، وه ته‌خت شاهی
 گهردی وه خاتر، وجوود نازار
 نیوان ناسیب، نه‌نیش نه‌نازار
 نیمه‌یش وینه‌ی ته‌یر، تیژ وه هه‌واوه
 ده‌ست و پا شه‌ندیم، یاواین وه «پاوه»
 سهر وه ناستانه‌ی، بارگاش به‌ردیم
 خاکش په‌ی مه‌له‌م، ده‌وای دل وه‌ردیم
 چون شه‌مس خاوه‌ر، سوپج له‌شهرقه‌وه
 نمانا جه‌مال، تاج وه فه‌رقه‌وه

ده‌سمان په‌ری چاک دامانش به‌ردیم
 شوکر زات پاک، بی‌ه‌متا که‌ردیم
 نه‌و شه‌و بی‌خه‌یال، بی‌خه‌م و خه‌ته‌ر
 ویا‌راین^(۱) وه‌ شاد، تا واده‌ی سه‌حدر
 شیخ فه‌رما: «میرزا، موحه‌مه‌د قودووس»
 باغان رازبان، وینه‌ی نه‌و‌عه‌رووس
 «عالم‌الموم، مفتی‌القاضی»
 ئوستاد ته‌علیم، عیلم ریازی
 حدل نمای مودریک، عیلم جه‌بر و جه‌ر
 واقف الوقوف، ناگای خه‌یر و شه‌ر
 له‌ تورکی مه‌لاح، له‌ فارسی مه‌لیح
 عوله‌مای نه‌علای، عه‌ره‌بی سه‌حیح
 بفه‌رما ته‌شریف، بوهریم وه‌ باخ
 بادا ساکن بو ساتن دل جه‌ داخ
 نوور دیده‌ و دین، شه‌مع شه‌وچراغ
 موشه‌په‌فش که‌رد، ته‌شریف به‌رد وه‌ باغ
 «سفید چناران»، چه‌میان چه‌م وه‌ردن
 سوجه‌ی خاک‌وپای، عه‌زیزش به‌ردن
 «بی»^(۲) چه‌تر سه‌یوان، سایه‌ی سه‌رش که‌رد
 «توورک» ته‌به‌روک، خه‌رقه‌ی به‌رش به‌رد
 «گردووان» گ‌ردین، شانان شاخشان
 فه‌رش که‌ردن چه‌مه‌ن، وه‌ ساچاخشان

«نه نار» بهو غونچه‌ی، نه شکوفته شه‌وه
 «له‌لواو» بهو شه‌ونم، شه‌و خوفته شه‌وه
 «نالوو بخوارا»، نه‌لوان که‌رد وه به‌ر
 «نه‌مرؤ» جوقه‌ی تاج، زه‌ر نیا وه سر
 «شه‌فتالوو» وهو به‌رگ، پر په‌رداخه‌وه
 «شه‌لیل» مه‌ش‌نیا، وه تو‌ی باخه‌وه
 «نه‌نجیر» نه‌ج‌ب مه‌ن، وهو نه‌س‌اسه‌وه
 «گو‌گجه» یا‌وا، وه «گی‌لاس‌وه»
 «زه‌رده‌لوو» زه‌ریف، زیبای زینت بی
 بازارش په‌واج، که‌درش قیمت بی
 په‌ل کی‌شا «مه‌یوان»، په‌ی پابوسی پاش
 باقی دره‌ختان، مه‌که‌ردن مه‌ناش
 «ما‌باقی دازان»، وه تو‌ی په‌رده‌وه
 خونچه‌شان جه‌ ش‌ه‌وق، شی‌وه‌ش که‌رده‌وه
 فورشید په‌شید، حاتم ته‌بیعت
 غه‌واس دان‌ای، به‌حر شه‌ریعت
 شاباز شه‌ش دانگ، سه‌ید وه چه‌نگ نا‌وه‌ر
 که‌رامات شیرین، سه‌نگ وه ده‌نگ نا‌وه‌ر
 بی‌سه‌بر بی‌نه‌ندیش، بی‌ش‌ه‌ی ته‌ریقت
 مه‌حکوم وه په‌زای، نه‌مر حه‌قیقت
 نه‌ی که‌رده‌ی راگه‌ی، پاسی وه فی‌خلاس
 په‌ی به‌رده‌ی نه‌کسیر، کیمیا‌شناس
 «صادق‌الیقین» با س‌دق و وس‌ووق
 بی‌نا وه با‌تن، وه زا‌هیر مه‌س‌بووق

نایافت نایاب، نادر و نامی
 چراغ چه شمی، دین ئیسلامی
 شان شه و کت خاس، لاو شیوه شیرین
 ئیسمش «نصرالله»، له قه ب «نصرالدین»
 «الله» تا دونیا، وه بان گاوّه
 به نه ن بمیئی، «شیخ» وه دونیا وه
 به ری جه ئافات، دوور جه داخی که ی
 «ئه حمه د» سه رئه فراز، سای به یداخ ی که ی

وینه ی «میرزا ئه حمه دی داواشی» له گه ل
 مامۆستا مه لا ئیسماعیل که لانتهری زاوای

مهرسیه بو هونهری پایه بهرز «سیف الله»^(۱) یه عقووبی «الله یارخانی»

نهرههی موهندس، تهحسیل نه کرده

گروه^(۲) له تکنیک، نهلمانی بهرده

نهرههی دانهی دوپ، ده ریای باهوشم

فهردت چون دانهی دوپ ها له گوشم

فهیله سووفام، «نهره ستوی» ثانی

«لوقمان» لایهق، «سوقرات» سانی

نهرههی دانشمن، ده ریای گرامی

نایافت نایاب، نابغهی نامی

کاکهی بی نه زیر، سوخن سه نه کهم

کان مه عریفهت، کوگای گه نه کهم

نهرههی «جالینوس»، نه وه نده «جامی»

هیچ بیجا نیهن، «جامی» مه قامی

«مه ولهوی» مانهن، مه نهن که لامت

سه د چون «مه ولهوی» ماتهن جه فامت

«نه جهف» و «تورکه» و «شه فیح» و «نه لماس»

«سه یدی» و «سهی یاقوو» قسه و قافیه خاس

«شاکه» «خان مه نسور» «خانای قوبادی»

«مه لکهی مورد وه یس»، بهو شوق و شادی

۱- هونرو نه ندازیاری پایه بهرزله ناوچهی دووچیای نه لایارخانی که «میرزا نه حمده» به «کاکه» ناوی لئ

ده بات.

۲- پروژی «سیف الله یه عقووبی» له کئی بهرکئی نه ندازیاریدا زال ده بی به سهر نه ندازیاریکی نهلمانی دا.

«شاقولی» و «نەورۆز»، «سالم» و «سائیب»
 نامی «ئیل بەگی»، نایب و غایب
 «وہفایی» و «ناری» و «نالی» و «موسٹەفا»
 بەك بەك گەردو بەرد، دونیای بی وہفا
 وەشت بو بادی جیایی نوڤاشی
 چەم لە هام فەردان، دونیایی پوڤاشی
 کاکە مەرگ تو کارئ پیم کەردەن
 وە مەرگت منیش پازیم وە مەردەن
 کاکە بو وە یاد دەورە ی جوانی
 شەوو پو چەنی «عەزیزە جانی»
 شکار مە کەردەن، وە کاوانەدا
 گۆش مەدان وە دەنگ، شە تاوانەدا
 وە شاد مەویاران، چەنی هام فەردان
 وە شوخی و سوحبەت، شەو لە پای ھەردان
 خەو خوەش وە نسیم، شنۆی وە رکاوان
 گۆش وە سەدای کەوک، لە شیرین خاوان
 مەشام کەیل وە بوئی، «سۆسەن» و «شەبو»
 کاکە بی فەزان، بی تو فەزای کو
 مەخووسەن پایز، فەسل کە لە ھەرز
 ھەر شەو لە شەوگە و سەرکوان بەرز
 چەنی هام فەردان، وە شوخی کەردەن
 کاکە ھیچ نەوین، وە یاد مەردەن
 تەفەنگچی چابوک، چالاک توندخیز
 وە پارێزەو، پامەنیای وە پێز

یۆز^(۱) ئاسا بى دەنگ، ئاخىز مەكەردى
 لە شكار چون شىر، پارىز مەوهردى
 «كاكە» وەرکەوان، بى تو خوەش نىەن
 ھازى وەرکەوان، بى تو خوەش نىەن
 «كاكە» وەرکەمەر، بى تو خوەش نىەن
 سەیری دەشت و دەر، بى تو خوەش نىەن
 سەیر سەرھەردان، بى تو خوەش نىەن
 جەرگەى ھامفەدران، بى تو خوەش نىەن
 «كاكە» كەل كوشتن، بى تو خوەش نىەن
 لە شەوگە نشتن، بى تو خوەش نىەن
 سەدای ماردەمان^(۲)، بى تو خوەش نىەن
 رەمىای كەل رەمان، بى تو خوەش نىەن
 چرىكەى سەرکەش، بى تو خوەش نىەن
 سەدای ھەى دەس خوەش، بى تو خوەش نىەن
 سۆسك نىساران بى تو خوەش نىەن
 كەوك كۆساران بى تو خوەش نىەن
 كاكە دەمى خان بەرز دىارى
 «تساھىر» تەنىابال وە كى مەسپارى
 كاكە لەبەكەت دل داخى نەكەيت
 تا مەحشەر بەرگش قەلاخى نەكەيت
 مەواچۆ: سەردار سايەى سەرم پۆ
 دانـاو دلـنـەواز دلـاوەرم پۆ

بۆ بدیه جه‌سته‌ی «په‌بابه» کاکه
 بی‌خوردو بی‌خاو بی‌تابه کاکه
 زه‌لیلو زارو زه‌بوونه‌ن کاکه
 ناگروه کوره‌ی ده‌روونه‌ن کاکه
 په‌کجاری «هاجره» زامینه‌ن کاکه
 قه‌لاخی و داخی و جه‌زینه‌ن کاکه
 گوژ ده‌روه عه‌رزم ئامانه‌ن کاکه
 نه‌ر چی ده‌رده‌کته گرانه‌ن کاکه
 نه‌نیا «تاهیر» ت سه‌رگه‌ردان نه‌ک‌یت
 وه‌ره‌ق شادیش به‌رگه‌ردان نه‌ک‌یت
 وه‌مه‌رگت کاکه خاتر پ‌یش نه‌ک‌یت
 مناله‌کانی بی‌نازک‌یش نه‌ک‌یت
 موپته‌لای جه‌لاد، ره‌وقم کاکه‌پۆ
 به‌تاله‌ن شادی و شه‌وقم کاکه‌پۆ
 زووخواوت له‌جه‌رگ، جه‌مه‌ن کاکه‌پۆ
 هه‌رکاکه‌پۆ که‌م، که‌مه‌ن کاکه‌پۆ
 قامه‌تم جه‌غه‌م، قاخه‌ن کاکه‌پۆ
 له‌سه‌د لاجه‌رگم، داخه‌ن کاکه‌پۆ
 شه‌وو پۆ ئه‌وه‌ن، ئاره‌زۆی تو‌مه‌ن
 نه‌ده‌م وه‌سه‌ردا و هه‌رکاکه‌پۆ مه‌ن
 کاکه‌په‌فیقان مه‌نه‌ی دل داخیت
 تا مه‌حشر په‌کسه‌ر لیباس قه‌لاخیت
 شی‌ویا بی‌سیات شه‌ونشینان
 وه‌بی تو‌تاله‌گشت شیرینی‌مان

مەرسىيەلە «مىرزا ئەحمەدى داواشى» بۇ
 «خەلىفە سەيىد ئەنايەت» «ورا»^(۱)

كەوھى كۆنە سالى، كەوھى كۆنە سالى
 ئەرهەدى ستمەگەر، كەوھى كۆنە سالى
 نادانىمەن ئەر، لىت پەرسووم ھەوال
 كىت نەوست وە ناو، غەم خانەى خەيال
 دل كىت وەك دلەى، من داخى نە كەرد
 بەرگ كىت وەك من، قەلاخى نە كەرد
 بەھار كىت بەرگەرد، وە گول پىز نە كەرد
 كىت وەك من مەحرۇوم لەنازىز نە كەرد
 سەرمايەى لوتفت پەر جەفاو جەورەن
 موقەدەرەتت بى فەكرو شەورەن
 دۆسى و دشمنىت ھىچ دىار نىەن
 پاي دۆسىت پەى كەس پايەدار نىەن
 دانەى مۆبەتت پەى مەردان دامەن
 نامەردان دەوران دنىاي وە كامەن
 شىشەى شادى دل دۆست ئەشكىنى
 دۆسو دشمنت وەك يەك ئەوئىنى
 پراسە پىرە چەرخ دەور زەمانى
 قەساس قاتل پىرو جوانى

۱- گوندېنگە سەر بەشارى «پاوەنئىزىكى ناوایی «داریان»، بەرامبەرى ناوایی «شەپەكان».

خان تا خه‌وانی سه‌یید تا وه‌شیخ
 فه‌له‌ك بنجینه‌ی کیت ناوهرد له‌ بنج
 مه‌خسوس خه‌لیفه سه‌یید «عه‌نایه‌ت»^(۱)
 بولبول گولزار باغچه‌ی هه‌دایه‌ت
 ویننه‌ی مه‌لایک له‌ عیب موبه‌را
 مه‌دروشا نه‌ جمع جه‌ماعه‌ت «وپرا»
 ته‌سکین ده‌هنده‌ی دل‌هی دل‌پیشان
 باش بالاده‌ست ریازت کیشان
 سادق و مه‌سبوق بائیمانم پو
 حاتم ته‌بیعت ساحیب خوانم پو
 خه‌لیفه‌ی شیرین شه‌که‌رپازم پو
 داناو دلاوهر دل‌نه‌وازم پو
 ناوه‌شداری بسوکی بشو وه‌ لاش
 بسو وه‌ مه‌له‌هم په‌ی ده‌فع به‌لاش
 بته‌مه‌رد موراد دل‌داری ده‌رو
 مه‌رده‌ی عه‌زیزش له‌ یادش به‌رو
 دل‌داری وه‌ دل‌پریشانم پو
 دل‌سوز مه‌نسوب ده‌رویشانم پو
 پرته‌قواو تاعه‌ت با سه‌برو سلووک
 نه‌سیحه‌ت کریاگ نه‌ولیا‌ی «که‌رکوک»^(۲)
 خه‌لوه‌تگای خالی نای ته‌کیه‌ی دل‌تنگا
 مه‌حروومی مه‌حرمه‌سنگ مارو به‌ده‌نگ

۱- په‌کئی له‌ پیاو چاکان بووه، خه‌لکی ناوایی «وپرا».

۲- شاری کوردستانی «عیراق».

مه واچۆ: سهردار سایه ی سهرم رۆ

ده رویش مه نسوب دهروه ده رم رۆ

ده ستورات شهرع به وهرع خالیلم رۆ

جاله جه ماعت جومعه ی خالیلم رۆ

ئامان نه ورامان، سه یید چۆل نه کهیت!

خان تا خه وانیش غه م به کۆل نه کهیت

سه تح نه ورامان تا حه دو حودود

«هانگه رمله» و «نۆدشه» و «نه وسوود»

مه رنمه زانی زه لیل زاره ن

چمان گشت په ریت چه م ئیئتزاره ن

«ته ویله»^(۱) و «به لئه»^(۲) و «دزلی»^(۳) «دزاوهر»^(۴)

«شۆشمی»^(۵) «سۆسه کان»^(۶) نالانن یه ک سهر

مه واچان: سه یید ساحیب دین جه کۆن

فریشته ی فه ربه خش رۆوی زه مین جه کۆن

عه وام و عالم خاتر په رشان

په ی فه وت ئاغه هه ر ئاخ مه کیشان

ماچان: خه لیفه ی شیرین راز جه کۆن

سه یید «به رزه نه جی» ته کیه باز جه کۆن

ناو «نه سپه ریز»^(۷) «هه جیج»^(۸) و «روار»^(۹)

هه ر رۆ پۆشانه ن هه ر رۆ تا ئیوار

۱- «ته ویله»: شاریکه له کوردستانی «عیراق».

۲- «به لئه»: گوندی «عیراق».

۳- «دزلی»: گوندی سهر به شاری «مه ریان».

۴- «دزاوهر»: گوندی سهر به شاری «نه وسوود».

۵- «شۆشمی»: ناوایی سهر به شاری «نه وسوود».

۶- «سۆسه کان»: گوندی کوردستانی «عیراق».

۷- «نه سپه ریز»: گوندی «مه ریان».

۸- «هه جیج»: ناوایی «نه وسوود».

۹- «روار»: گوندی «مه ریان».

مه‌واچان: سه‌یید ساحیب نان جه کون
 چرای پوشنایی نه‌ورامان جه کون
 دارا کهرامت نه‌هل دلّ جه کون
 بولبول مه‌نالۆ: ده‌سته‌گولّ جه کون
 «وپا» و «شه‌په‌کان»^(۱) «داریان»^(۲) و «ته‌شار»^(۳)
 چه‌مه‌ران ته‌شریف به‌ری په‌ی «نه‌جار»^(۴)
 دیدنه‌نی به‌ دین ئازیزت که‌ری
 خاکش په‌ی مه‌له‌م ده‌وای دلّ وه‌ری
 ده‌خیل سه‌د ده‌خیل ئامان سه‌د ئامان
 شیر ته‌ریقته‌ بی‌پشه‌ی تاله‌بان
 نه‌ر عه‌زم سه‌فه‌ر قیامت داری
 ده‌رویشه‌کانت وه‌ کئی مه‌سپاری
 «دوئوئاو» و «هیروئ» تا «به‌له‌بزان»^(۵)
 بزان و نه‌زان گشت غه‌رق خه‌زان
 «مله‌مه‌لانده‌ر»^(۶) وه‌ مه‌یل مه‌نالۆن
 تا خاک پالات وه‌ چه‌م بمالۆن
 له‌ «سه‌ردین»^(۷) «پاوه» تا وه‌ «سه‌رده‌ره»^(۸)
 «نوریاو» و «گلّال» «دشه»^(۹) به‌کسه‌ره
 به‌کسه‌ر په‌ی وه‌فات بی‌ واده‌ت جو‌شان
 سه‌رتاپا وه‌ به‌رگ ماته‌می پو‌شان

۲- «داریان» گوندی «پاوه».

۴- «نه‌جار» گوندی «پاوه».

۶- گوندی «پاوه».

۸- به‌شی له‌ شاری «پاوه».

۱- «شه‌په‌کان» ئاوی «نه‌سوود».

۳- «ته‌شار» گوندی «نه‌سوود».

۵- هه‌رسئ گوندی سه‌ر به‌ شاری «پاوه».

۷- به‌شی له‌ شاری «پاوه».

۹- هه‌رسئ گوندی «پاوه».

خەلیفە بکێشه سەر وە «کرماشان»

مەنسوبان بەدیە چەنی دەرویشان

هەریەک وە نەوعی زکر تۆشانەن

بەدیە بوینە ئساغە رۆشانەن

نەک چون «حەمیدی» حەمد حەقق کەردە

جامی جە بەدەی مەیل تۆ وەردە

لە بەحر ئەلتاف لوتفت وای غەرق

بێ پەروا مەکەرد پاره سیم بەرق

مەواچۆ: سەید سام سەنگینم پۆ

وە حەسەت مەردە ی دڵ حەزینم پۆ

باسدق و وسووق ساحیب دینم پۆ

چەلە کێشه کە ی «قولنگە جیم» پۆ

تەکیە چۆل و هۆل بێ بەرداخم پۆ

هە ی پۆ خەلیفە ی بێ ئسوجاخم پۆ

کێ بۆ و دەرویش ویش ئیرشاد کەرو

وا لە «کاکەمیر» بەل ئیجاد کەرو

لە سەری سەریان موعەلەق دەرو

بە مەرام مەیل مەوئەق کەرو

بەخشای بە «دەرویش غەفار ئەمین»

وای «مار» بە مەیل ویش مەکەرد سینی

شیفتە ی شیوەت بی «مەجید» وە نیمان

ساج گەرم مەوئەرد نەرمەتر لە نان

هەر ئایان مەکەرد «عوسمان» بێ درەنگ

مەوئەرد چون نوقل و نەبات پێزە سەنگ

«ده‌رویش موحه‌ممه‌د خان» وا دلشاد که‌ردی
 بی زهره‌ر له به‌ند زندان ناوهردی
 همیشه «ده‌رویش ره‌حمان» مه‌ست بی
 مه‌ست وه نه‌سیم بوی نه‌فست بی
 تا مه‌کرد وه یاد مه‌یل تو هه‌وه‌س
 نه‌می چون نه‌سیح مه‌پیچا وه ده‌س
 «ده‌رویش موسته‌فا» کاروانش که‌رده‌ن
 ناره‌زووی خه‌یال قلیانش که‌رده‌ن
 قلیان له ده‌ستش دا‌کفت و گوم‌بوو
 چمانی زه‌مین قووتی کرد قوم‌بوو
 جه‌دمای حفت‌رو قلیان گوم‌کرده
 شکات وه خزمه‌ت خه‌لیفه به‌رده
 خه‌لیفه قلیان ویش پیش ناوهرده‌ن
 چمانی هر ویش له ده‌ستش به‌رده‌ن
 «ده‌رویش سلیمان» شیوه‌نش گهرمه‌ن
 «ده‌رویش ئیبراهیم» بانگش بی شه‌رمه‌ن
 ئید وات: خه‌لیفه‌ی حه‌ق شناسم‌رو
 نه‌وات: بینایی دیده‌ی راسم‌رو
 «عه‌ینه» بی بابو بار به‌لیوه‌نان
 «خاتون نافتاب» حال په‌شیوه‌نان
 «شافتاب» وه مه‌یل ناغش مه‌لاوان
 دل نه‌رجه‌سنگ بی چون مؤم مه‌تاوان
 مه‌وات: قامه‌تم قاخه‌ن ناغه‌رو
 له سه‌دلا جه‌رگم داخه‌ن ناغه‌رو

باز کیانی له ده ستم ئاغه
 به رشی نیسه پیر شکه ستم ئاغه
 بینایم په ریت نابینان ئاغه
 نه عزام گشت پر زهی تووتیان ئاغه
 شه مع شادیم وا خاموشه ن ئاغه
 وه بی تو هوشم مه دهوشه ن ئاغه
 زامین زامدار زام به سو م ئاغه
 بی کور ئوجاغ کویر، ره نجه پوم ئاغه
 مه له هم زده ی نیش زووخ زامم بیت
 هامدهم هام سوجهت هام که لامم بیت
 هم سایه ی سه رو هم سه ردارم بیت
 وه شی و ناوه شیم ئاگادارم بیت
 کان کو ی که ره م لوتفو مه یلم بیت
 ئاگادار دهر د دلای که یلم بیت
 ئای دای وه تالان خه زانه ی فامم!
 ئاغم تا مه حشره ناسوره ن زامم
 «عهینه» عهینه ینش بی نووره ن سه یید
 دین دیده ی توش مه نزووره ن سه یید
 مه واچو: حالم بهد حاله ن بابو
 جه ستم ماچی کو ی زوغاله ن بابو
 موپته لای به لای زه وقم بابه رو
 به تاله ن شادی و شه وقم بابه رو
 زووخاوت له جه رگ جه من بابه رو
 هر بابه رو کم، که من بابه رو

ئیسه ته‌کیه چۆل خانقا دل ته‌نگ
 مه‌نسویان په‌شیو ده‌رویشان بی ده‌نگ
 مه‌دای ته‌پلت کۆن وه‌به‌یداخه‌وه
 پای «به‌خدا» ت به‌ند بی، شبت^(۱) وه‌ داخه‌وه
 مه‌حرروم له‌ جادار «حاجی شیخ جه‌میل»^(۲)
 مه‌ر له‌ قیامت بیوت وه‌ ده‌لیل

۱- پۆشتی.

۲- یه‌کۆ له‌ شیخه‌ هه‌ره‌ به‌رزو به‌ ناو بانگه‌ کانی ته‌ریقه‌ی «تاله‌بانی» بوه‌ له‌ شاری «که‌رکوک»
 «کوردستانی عیراق».

مه‌رسیه‌بو «که‌ریم سولتان»^(۱)

به چه باده‌ی وهن سولتان که‌رده‌ن نوش
 شیرین و شه‌که‌ر که‌رده‌ن فه‌راموش
 شیرین هاله‌ شین شه‌که‌ر به‌و ده‌ستور
 نیسمش چون «خوسره‌و» ماوه‌ران وه‌ موور
 مه‌واچان: نهره‌ی سان سام سه‌نگی
 زهننده‌ی دلیر نه‌ژده‌های جه‌نگی
 که‌ی واده‌ی خاوه‌ن به‌ چه‌ خه‌یرته‌ن؟
 های! وه‌هار و به‌رد واده‌ی سه‌یرته‌ن
 نیسا تماشای شکوفه‌ی داره‌ن
 فه‌زای شه‌ره‌ به‌ق سیپه‌و و یساره‌ن
 کاوان کلاوان نیتیزارته‌ن
 چه‌مه‌رای ته‌شریف میرشکارته‌ن
 وه‌هار وه‌ی هه‌وای گولان وه‌ش‌بو
 حه‌یف نه‌بو سولتان تور که‌رو جه‌ کو
 داخ و مای گران قه‌سرقه‌ جه‌رت
 سا بو به‌ سه‌یران به‌رکه‌ر له‌ سهرت
 نیسا تماشای شکارگای پاره‌ن
 مه‌وقه‌ی تماشای چه‌شمه‌ی «شیلماو»ه‌ن

۱- که‌ریم سولتان، کوری جه‌عفه‌ر سولتان، خه‌لکی «خانه‌گا» سه‌ربه‌ شاری «پاوه» وه‌حاکمی هه‌ورامان

نیمجار جهو دما وه بی مدارا
 ته شریف بهر وه سهر، سهر چه شمه ی «گارا»
 با حه سهرت نه بو په ی «بزه پریشه»
 وه ناره زووی ویت پیوه بنیشه
 وه «هانسه یدان» کهج کهر کلوت
 تازه کهر په ی کهوک کولیت راوت
 نسه وکه ران وه ش کهن مه نزلگای شهوت
 با بهرز بو کزه ی کهواوی کهوت
 «کیلی» و «تایه ره» «په زله» په زاکر
 وه که یفو مه یلت سه یرو فه زاکر
 بو ی شکوفه ی که یل وه ده ماخه وه
 وه شهوق شکار «بهران شاخه وه»
 مه یاوی وه سهر «قوله ی بهران شاخ»
 وه یناد «قه سر قه جهر» وه چهن شاخ
 بدیه دیاره له ههر چوار لاه
 «که وئله» و «ماکوان» «ئاته شگا» و «پاوه»
 به راس موسته قیم قه دیم قه واله
 تازه کهر تا سهر «قوله ی قهرزاله»
 «گالان» و «گولان» وه گولانه وه
 چه مه ران سولتان تا بلانه وه
 «دوله خلین» و «وهر کهل» وه «نه یوانه» وه
 ههر هان وه تسه مات وه سه یوانه وه
 «کوی حه سن ئاغه» ئاخینه ن سولتان
 «بهره» و «گول بهند» گشت داخینه ن سولتان

«نہ مراو» و «کوٹیل» کوس کہفتن سولتان
 نیش «لارہ تاو» نہ سرہفتن سولتان
 «ہانہ ریونینہ» ہر پوٹشہن سولتان
 ہر پو ٹارہ زوی پوی توشہن سولتان
 «وہنسی جانالی» تا «ہانہ چہرمہ»
 بی توہان لہ شین شیوہ نشان گہرمہ
 «سہردہرہ» «میراوا» «دیلتی» تا «کوٹلہ»
 لہ زہی بال دہبیر شکاریت چولہ
 «کہلیان کہلیانان» وہ باہوو یالدا
 ہوریشہ راو کہر وہ «کوی مہ کال» دا
 خاس بدیہ «دوو سہر» «دہرچیلنی» مازہ
 بہ «قہرنا» بکہر دیاری تازہ
 جہو دما تہ شریف بہر وہ «سہرباوہر»
 پہ یاپہی ساتی و خاس تماشاش کہر
 قاوہ خانہی چہم چاوگہی «دووریان»
 تماشاش مایہی ناخن پہی دوسان
 «شیرہ لاہگ» و «شورزی» پہی توو
 دوو سالہن سولتان ہن وہی ٹارہ زوو
 شاہد سولتان لوتف بی ٹہناز کہرو
 بہ راوی ہر دوو سہرہ فراز کہرو
 چون «پوستہم» بہ پرخش پکاوو پاندا
 جہولانی بدہر وہ «سہر کران» دا
 ہم وہ عہزم سہیر ہم راو نہ خچیر
 شیرانہوار شو تا سارای «شہ مشیر»

نسیمجا جه و دما گل بسا و ره وه
 بسدیه «نوسمه» وه «بسندهره» وه
 وه شهفاف شهوق چناران سهوز
 وه بوی له تسافت گولان «سرحهوز»
 بسدیه وه بالایی نه مامانه وه
 جه غم سهر نیان وه دامانه وه
 نارو وه شت غم جه شه ماله وه
 ماوه رو جه کاو کوی قهرزآله وه
 نه وهن غم واران وه حه ساره کت
 به رزن وه به رزی سنی چناره کت
 «سولتان» سهروه ردار برادرهت نامان
 ره فقیق پای «قهرقه جهرت» نامان
 «وه کیلی»^(۱) و «سولتان» دوو براده ر بین
 هه مرهئی و هه مرای قهرقه جهر بین
 فه لهک نه دا وه خت وه نامانشان
 وه فنا بکهران وه په ایمانشان
 چون «سولتان» جه وه خت حال نه زع ویش
 نساگابی وه حال نه سل و زع ویش
 وات وه «عیزهت به گ» وه سیهت بو په ی تو
 مو حکم کهر ر شته ی دوسی «جوان پرو»

۱- له و کاته دا نالا و کونه لی خوالی خوشبوی «وه کیلی» جوان پرویان هینا نیو چه مره به که و «میرزا محمدی داواشی» نم شیعری پیانگوتووه.
 وه «حوسه بن» بیگی کوری وه کیلیش له و چه مره یدا به شداری کردوه.

هر ته‌وری من بیم حامی کارشان

مه‌ده‌دکار وه کار پوزگارشان

تویج هر بهو ده‌ستور ده‌ست ورمه‌داره

دوسی بابوی ویت نگابداره

(حسین بهگ) نه‌رچی ویت زگارانی

زه‌لییل زامه‌ت پوزگارانی

وه‌لن (عیزت بهگ) زه‌لییل زارهن

بهی فهوت سولتان بی نختیارهن

نیوه لازمه ده‌سگیریش که‌رن

ده‌لاله‌ت وه دل دلگیریش دهرن

مه‌نع زلم و زور زه‌لاله‌تش که‌ن

جه‌پرووی سه‌لاحه‌ت ده‌لاله‌تش که‌ن

مه‌رسیه بو «غولام حوسه‌ین خان نه‌رده‌لان»^(۱)

نه‌ی خاک عه‌رزم هه‌س نه‌ر لیت حالی یه
 نه‌مه «غولام سه‌ین خان» نه‌وه‌ی والی یه
 نازی بکیشی وه‌ک گیان شیرین
 خاتر خار نه‌ک‌ه‌ی خان نازنه‌ین
 کیت زه‌بوون نه‌که‌رد، کیت زه‌بوون نه‌که‌رد
 له‌ پاسی چه‌په‌گه‌رد کیت زه‌بوون نه‌که‌رد
 کیت نه‌وست وه‌ گنج ده‌ریای ده‌ردیسه‌ر
 کیت له‌ گنج‌جاودا ناوه‌رده‌ن وه‌ به‌ر
 داخم کیت نه‌دان وه‌ مه‌ودای خه‌ته‌ر
 کئ له‌ سای چه‌رخت نیشته‌گه‌ بی زه‌ره‌ر
 نه‌ر هه‌ی سته‌مگه‌ر جه‌فات بی سه‌فان
 هیچ سه‌فات نیه‌ سه‌فات بی وه‌فان
 هیچ که‌س نه‌نازۆ به‌ سه‌فاو وه‌فات
 هیچ که‌س نه‌نالۆ به‌ جه‌ورو جه‌فات
 دل فریبه‌نی به‌ نه‌یره‌نگ بازی
 هه‌ر ساتن وه‌ تبع یه‌کئ مه‌سازی
 چه‌نی نه‌رده‌لان های له‌ زلم سه‌خت
 هه‌ر سأل په‌ک والیت مه‌عزول که‌رد له‌ ته‌خت

۱- غولام حوسه‌ین خان کورپی حوسه‌ین خان و برازای سه‌ردار ره‌شیده‌ی والی کوردوستان دانیشتوی شاری پروانسه‌ره‌ وه‌ یه‌کئ له‌ سه‌ردارانن زۆر شو‌جاع و به‌ناو بانگی نه‌رده‌لان بوو.

مخسوس «غولام سهین خان» بهو جوانمردی

چوَن نامات وه دَل ناغافل بهردی

«حاتم» ته بیعت «نادر» کردار بی

«توهه متهن» ته میکن نامی دیار بی

نه ره هی دانه ی دورِ دهریای گرامی

نایافت نایاب نادر و نامی

میر بی نه زیر سوخن سهنجی بیت

کان مه عریفهت کوگای گهنجی بیت

نه ره هی باوه قار شیر زور وه مشت

نه ره هی چرای چاو نه رده لانی گشت

مه لهم بیت په ی دهر د زمان کاری

کیت نه جات نه دا له گرفتاری

نه ره هی شاشناس خه لعت شاپوش

وه عهرز به ندهت ساتی بدهر گوش

یه چه باده ی بی «خه سره و» که رده ن نوش

شیرینی «شیرین» که رده ن فه راموش

فدات بام ساده ی خان «حاتم» خو

وه حه سره ت لاده له حاف گلکو

بدیه وه جه سته ی له ییل دَل داخیت

تا مه حشر یه کسه ر لیباس قه لاخیت

هه ی خان هه ی والی بی نه زیرم رو

خوش نوتق و به بیان خوش ته حریرم رو

عه رزم هه ر ئیده ن والی زاده ی دهر

نه ی کاش مه دیای له و سوراخ قه ور

بدیه ره فسیقان مه‌نده‌ی بریانت
 تمامه‌حشر یه‌کسر چاو به‌گریانت
 یه‌ک یه‌ک چون قه‌قنه‌س ئاگر وارائن
 چه‌مه‌رای خانو ریگی تارائن
 ئاغه‌مه‌رگ تو چسه ئاخنی دارو
 مه‌ر ئاخن وه بان، ئاخ‌دا مه‌وارو
 حه‌یفه‌ن له دنیا په‌ی یادگاری
 توولنی ده‌س نیشان جه ویت نه‌داری
 نه‌جاگه‌ت سه‌وز بو له دیواخانت
 چون ویت بکیشو ناز میوانت
 «نه‌حمده» نه‌ر سه‌ری جیاکن له‌ش
 خان وه هیچ خاننی نایه‌ژم خوه‌ت خوه‌ش

مهرسیه بو «فته تاح بیگ» «وهله د بیگی روانسه ر»

دوشمنیت چیشنه چرخ بی ئینساف
 راست واجه چهنی سهرداران جاف
 یه کیت برد وه توون یه کئی وه ته وهس
 بازهم نه کیشای ناخرلیشان دهس
 یه کئی له غوربت یه کئی له مه جبهس
 یه کئی گۆرغهریب که ردی وه بی کهس
 راسی پهی دهرمان یه ک دهرده دارئ
 له «وهله د بیگی» نه مهند سهردارئ
 یه چه دانهی بی فهله ک تو شهندی
 یه چه دامی بی جه راشان تهندی
 مه خسووس «فته تاح بهگ» وهو جوانمردی
 وه که مهند مهرگ هۆرکه ندی به ردی
 ناغافل بی ئیش زام وه سو که ردی
 «شیرینش» ناوهخت بی بابو که ردی
 «وهله د بیگی» گشت، بی سهردار که ردی
 هه ربه ک وه دهردی گرفتار که ردی
 قوریان سهر وهردار بدیه له یله کهت
 داخین داخدار له غهم که یله کهت
 زووخاو مه تکیؤ تک تک له جه رگش
 تا مه حشهر که ردی قه لآخی به رگش

مه‌واچۆ: سەردار سایه‌ی سەرم رۆ
 میر دلنوازو دلاوهرم رۆ
 بدیه باغت چۆن وا بێ پەرداخەن
 تا مەحشەر میوه‌ش هەر ئاخ و داخەن
 باغ بێ باغبان بێ پەرچینه‌ گۆل
 لە گۆلشەن نساوخت بێزیان بۆلۆل
 دیوان‌خانت چۆل قەلات بێ پەرونەق
 ئەیوانش چون تاق کەسرا بەردەن شەق
 «یوسف» و «یونس» سەرگەردان کەردی
 وەرەق شادیشان بەرگەردان کەردی
 یە کجار «فەریدە» زام وە سو کەردی
 «فەروخ» و «شیرین» بێ بابۆ کەردی
 «فەریدە» ماچۆ: بسابۆی خاسم رۆ
 شایستەو لایق حەق شناسم رۆ
 میر بێ نەزیر وە دەمارم رۆ
 شان و شەوکت خاس با وە قارم رۆ
 «حاجیه خانم» هەر رۆلە رۆشەن
 رۆلە رۆش پە ی مەرگ بێ وادە ی تۆشەن
 وینە ی دیوانان هەر کاوو کۆشەن
 هەر تا رۆی مەحشەر هەر رۆلە رۆشەن
 مه‌واچۆ: بوورن زوانم رۆلە
 بلاونم رۆلە ی جوانم رۆلە
 تۆبیت هیچ نەوی باکم رۆلە گیان
 وە مەودای خەفەت چاکم رۆلە گیان

سۆمایى دیدەم تکیا پۆلە گیان
 وه بى تۆ پشتم شکیا پۆلە گیان
 وه هارم وه تار کریان پۆلە گیان
 گولباغچەم وه خار کریان پۆلە گیان
 یە کجار «فەریدە» دل کەواو ئە کات
 وه شۆر شیوەن سەنگ وه ئاو ئە کات
 تۆ بیت هیچ نهوی باکم باوکه پۆ
 وه مەودای خەفت چاکم باوکه پۆ
 خامۆش بى چرای مالم باوکه پۆ
 شکانی ئە ژنۆو بالم باوکه پۆ
 پۆحم ئاوارەى توونەن باوکه پۆ
 چەشمانم چەشمەى خوونەن باوکه پۆ
 روخسارم جە داخ سیان باوکه پۆ
 ئە عزام گشت لە هەم جیان باوکه پۆ
 دل وه حەسرەتان پێشە باوکه پۆ
 خوردو خوەرەراکم ئێشە باوکه پۆ
 چون دار گرسندەى نەفتم باوکه پۆ
 سوزیا پێشەم و کەفتم باوکه پۆ
 مەسلەحت نین مانم باوکه پۆ
 دەى بسۆدەر نایچى گیانم باوکه پۆ

دوو سهرو سه هی باغچه ی «روانسه ر»

«نه ره ستوو» فامان، «لوقمان» نه زیران
 هوشداران گوشن لیمان بگیران
 له چه پ گهردی چه رخ، چه واشه ی چه مهر
 له بی وه فای، دنیای دوون په روه ر
 نه زمن چون خه مسه ی، «نزامی» ته حریر
 ته قریر کم جه باب، چه رخ که وه ی پیر
 هدی چه رخ چه پ گهرد، هر یه کارته ن
 دانسایان دهور، گـرفتارته ن
 وه پاس چه نی که س، تا سه ر نه وه ردی
 چه پ گهرد که چ باز، وه چه پ مه گهردی
 نه سولحت سولحه، نه جه نکت جه نکه
 بازارچه ی بازیت، وه هه زار په نکه
 چه نازاری بی، نه که ردی بی ناز
 نهوستی چون که وک، له چه نگال باز
 بی مروه ت، بی شهرت، بی وه فاو مه جاز
 پیشه ی جه رگ کیت، نه که نده ن وه گاز
 دل فه ریبه نی، سه نهیره نگ بازی
 هر ساتی وه ته یع، به کنی مه سازی
 چه چه رخی وه ردی، بی رای سته مگر
 بیت وه به دبه ختی، په ری «روانسه ر»

دوو سەرو سەھی، رەشتەیی مەعبوودی
 کەشیدەیی چەمەن، باغچەیی «مەحموودی»
 چون توول سەرتەل، پەیی بین لە باغش
 باقیەن تا پوژ، قیامەت داغش
 بەهار «پروانسەر»، واو تارکەردی
 کشت و گول زارش، گشت وە خارکەردی
 سەر تا پا دیبای، ماتەمی پوژشان
 چەشمەیی سەراوش، جەهوون خوڕوژشان
 «قوله» (۱) و «قەلاگە» و (۲)، کاو «هیلەور» (۳)
 گەر سەندن هەر سەن، مەگریان گەرگەر
 دوو شکۆفەیی تەر، تازەیی سەرچل بین
 سەیرشان سەفای، زاخاو دل بین
 ناخر سەمەرش، غەم ناوەر د وە بار
 شیرینی میوەش، بی بە زەهر مار
 باغەبان داخین، بولبول حەزینەن
 یانەیی ساحیب باغ، واو یلاو شینەن
 حەیف بی وە ناحەق، سەفای سایەشان
 کۆتا بی لە سەر، بابوو دایەشان
 ئەدا هالە شین، بابو بەو دەستوور
 بەک بەک نامشان ماوهران وە موور
 مەواچان: پۆلەیی جوانە مەرگمان
 تا مەحشەر کەردەن سیا بەرگمان

۱- ناوی کۆن لە نزیکیی شاری «پروانسەر».

۲- پیشین.

۳- پیشین.

وه فدای له یله کان شه و نه خهفته تان
 وه فدای نازاران بی ناز کهفته تان
 براکانتان ههرسی دل داخین
 ههرسی تا مه حشر لیباس قه لآخین
 وینهی دیوانان کاوو کووشانهن
 تا پروی قه یامهت برا پروشانهن
 مه‌واچان: کاکهی بی نه زیرمان پرو
 خه تات خهت خوهش سه‌رده بیرمان پرو
 «مه‌حبوبه» ی مه‌حبوب بئ مه‌حبوب بیهن
 دوو پروله ی مه‌حبوب له ده‌ستش شیهن
 ئیژی خوهم وه فدای زام سه‌خت تان بام
 وه فدای مهرگه‌که ی وه ناوه‌خت تان بام
 وه فدای به‌سته ی ده‌ست چون نه‌سیرتان بام
 فدای ناله ی دهد، دم تیرتان بام
 قه‌زای وه حه‌سرهت بال چاوتان لیم
 قه‌زای کاره‌کان ناته‌واوتان لیم
 مه‌واچو «نبی» جوانه مهرگم پرو
 نامی «یدالله» هونین به‌رگم پرو
 دوو باز شهش دانگ زه‌ده ی چلم پرو
 گیر ئاوه‌رده ی دام ناغافلیم پرو
 دوو چه‌په ی نه‌رگس ده‌سته ی گولیم پرو
 دوو غونجه ی سو‌سن داخ له دلم پرو
 دوو پروله ی لایه ق وه جسه‌وه‌رم پرو
 دوو دوپ‌دانه ی دوپ‌دوو‌گه‌وه‌رم پرو

تیژتر بین له تیغ برپنده‌ی ذهوان
 «ی‌الله» وه قه‌له‌م «نبی» وه زوان
 به‌ك جار «عبدالله» خار له جه‌رگشه‌ن
 به‌ی «نبی» ساتن دووسه‌د مه‌رگشه‌ن
 خارو خه‌مین و زارو زه‌بوونه‌ن
 جگه‌ر له‌ت و دل غه‌رق هوونه‌ن
 مه‌واچو: حالم به‌دحاله‌ن «نه‌بی»
 سه‌ر تاپام وه کوی زوغاله‌ن «نه‌بی»
 تو بیت هیچ نه‌بی باکم پۆله‌گیان!
 وه بی تو جگه‌ر چاکم پۆله‌گیان!
 هیچم بین ناکات گریان «یه‌دی» گیان!
 ها وه‌خته بوومه بریان «نه‌بی» گیان!
 چون دار گرسه‌نده‌ی نه‌فتم «نه‌بی» گیان!
 سووزیا ریشه‌م و که‌فتم «یه‌دی» گیان!
 مه‌سه‌له‌حت نیه‌ن مانم پۆله‌پۆ
 نه‌ی کاش به‌رمه‌شیا گیانم پۆله‌پۆ
 وه‌هارم وه تار کریان پۆله‌پۆ
 گول باغچه‌م وه خار کریان پۆله‌پۆ
 یه بو باز ناوی گل کو‌تان پۆله‌پۆ؟
 بیدیه‌ن وه جه‌سته‌ی بابوتان پۆله‌پۆ
 شایه‌د بوینم ره‌نگتان پۆله‌پۆ
 سه‌ر بنیه‌م له‌جای سه‌نگتان پۆله‌پۆ
 چه‌ده‌نگی‌ن ناما وه گل کو‌شاندا
 وه گل کوی حه‌سره‌ت تازه‌ی نو‌شاندا

واتن: هه‌ی بابۆی ده‌روون له‌ غه‌م که‌یل
 وه‌ سه‌سه‌ت مه‌ندی لی‌مان مه‌بیزمه‌یل
 مه‌شغوول به‌ر وه‌ حمه‌د خودای یه‌گانه
 شه‌هید سه‌سه‌ره‌زی هه‌ر دوو جه‌هانه
 خویش و بی‌گانه، قه‌وم و ئه‌قره‌با
 وه‌ك یه‌ك داخین بوون خاس تر له‌ برا
 ته‌اریخ زامه‌ت ده‌رد که‌اریشان
 رۆژ واوه‌یلاو شین و زاریشان
 مه‌بۆ بو‌اچووم له‌ رووی هۆشیاری
 با‌دا بو‌انوون په‌ی یسه‌دگاری
 یه‌ك رۆیه‌ك سه‌عات وه‌ یه‌ك ناکامی
 ده‌سیان دان وه‌ ده‌س جو‌قه‌ی ئیسه‌دامی
 هه‌زارو سێ سه‌د په‌نج‌اچه‌نی هه‌شت
 مو‌شه‌ره‌ف که‌ردن وه‌ په‌وزه‌ی به‌هه‌شت

«جوانرؤ» بى تو^(۱)

قوربان جه دووريت دهروون پردهردم

زؤرتسرله گهردهن ئازيز پهنگ زهردم

لهوساوه ئازيز ته شريفت بهردهن

تەرك ئاموشوى شكار ت كهردهن

«شاوه كو» بى تو نوورى نه دارؤ

قوله وه قوله غم ليش مه وارؤ

«ماميرى» به شيو «ساناو» حه زينهن

«شاوه كو» كو كو واوه يلاو شينهن

كهل «گوليجهى» تاوه «حه وشه زهردهن»

«چاشته وهر» هه رنان مه نالؤ جه دهرد

«شين كو» هاله شين شيوه نش به رزنهن

«خه لانه» و «به ركور» نالهش سه د تهرزنهن

«گول كى» ناگرين تا «سوراوه پى»

گپرگروه ئاگر دووريت نه گپرئ

كهل «به وره وار» مينگه «گولباخى»

دوور با له دووريت پوشان قه لاخى

«لاره ما» هه رنان هه رها له نالان

«ديلم» بريان سهير، سه فاش وه تالان

۱- «ميرزا نه حمدهى داواشى» نهم هونراوه جوانهى به يادى سهردارى بهرزوديارى «جوانرؤ» «حوسه بين به گى» وه كيل تروساوه كه ماوه به له جوانرؤ دوور بووه.

کوی «کوسه قهوی» «تامورده زناو»
 ئه سرین حه سرهت مه پریزان وه تاو
 شاخ «پیر خزر»، «مای ته لاش» تا «لۆن»
 له دووریت ویسنه ی پرووزه ی بۆسون
 «شه تی نوور» بی نوور هه رمیی تاره
 «گاقران» وه قهر چه م ئسینتزاره
 له «قلیان دریژ» تا وه «وه یسیاوال»
 هه وار وه هه وار شادیشان به تال
 «خوره تاوه چه رمگ» تا «خانک و پره زا»
 «چالاه» ی زور جوان بن پرووت بی فه زا
 «مله وس» به ستهن بار غه م نه کۆل
 چۆله ن هه واران «بازگیر» و «شه شۆل»
 «ریژه» مه ریژۆ ئه سرینش نه چه م
 کوی «بالا خانی» گه رته نش مه اته م
 هه ور غه م نشتهن نه شاخ «ساناو»
 «کاوات» بی شه رمه ئه سرینش نه چاو
 «دی توی» و «شه روینه» تا به ند «بازان»
 هه وارگه و ماوای نازه نین نازان
 گشت له دوورستان پهر تاو ده رده ن
 وه ک گه لاپریزان پساییزان زه رده ن
 به هار ئیمسال نووری نه دارۆ
 گولان سه ر وه خاک حه سرهت به ر ئارۆ
 به هار ئیمسال خه مباره ن بی تو
 کساو کۆ و ده شت پهرخاره ن بی تو

«نه رگس» و «سوسهن» «وه نه وشه ی» پهل دیز

چنور و شه و بو مه خیزان نه ریز

داران وه داران غم لیش مهواران

گولان مهر وه خاک حسرت مه سپاران

هیمن «ریواسان» نه خیزان له ریز

وه شکی به هارش بیزیان وه بیز

«لاله» و «هه لاله» نیهن چون جارن

مه حروومدن له فهیز فهزای به هاران

«وه رکه مهر» نیهن عه تر وه هارش

سهنگ مه بو وه ناو پهی دهر دکاریش

«سووری دهر» ماته م، «هه لانی» ماته ن

چم «به رچنار» چه مه پای پاته ن

«هانی خال خاسان» نمهنده ن خاسیش

پوشان وه چه مهن به رگ پلاشیش

نشاتگای قه دیم نشاتگای یاران

له جاگهی نشات غم لیش مهواران

«قازانگا» قه زای به د لیش نازلن

وه بی تو راوگا و راوش باتلن

«چم گویزان» ریزان به رگ دهر ختش

وه جهخت کاری یهن، زامان سهختش

«گوم» و «بانی توان» هه وارگهی «حسه ن»^(۱)

شادیشان شینه ن عه ایشان شیوه ن

۱- مه بهست «حسه ن» به گی، گوندی «سه رو» به سر به شاری جوانرو.

ئازیزان عاجز نازاران بئی ناز
 مەكەندن يەك يەك لەب ناز وە گاز
 «كەلن» و «توپرکەپان» «سەفياوا» و «سەرۆ»
 يەك لە يەك بەدتر داخینەن پەي تۆ
 «لووت تەيمەزبەگ» سارای «بیاشۆش»
 جای خالیت نین پەي کەس فەرامۆش
 «نیمامی» چەنی ئییل «ئیناخی»
 هەردوو وە بئی تۆ پەردەردو داخی
 «جوانسەرۆ» بئی تۆ مات و ماتلەن
 چون بولبول يەكسەر چەمەپرای گولەن
 مأل وە مأل خەلات خەم کریان کوکۆ
 ئازبەت بارەنان پەي تۆ «جوانسەرۆ»
 خاکش وینەي توور کریان وە قەقنەس
 بیەن وە راوگەي راویساری ناکەس
 بەری لە ئافات دوور بسای لە بەلا
 چەمەپرای پاتەن «ئەحمەد» لە «قەلا»
 حەیفەن دیارت لە دیسار دوور بۆ
 دوژمن لە دووریت غەرق سەرور بۆ

مهرسیه بۆ «قاضی» پاوه^(۱)

«پاوه» کۆرۆ بۆ دوور له یانهی شیخ
 کاوو کەش و کۆش گشت بهیۆ له بیخ
 نهمه‌ند له باغ و باغاتش چلنی
 نهمه‌یۆ چه‌نیش ده‌نگ بولبولنی
 باغان گەرد داغان بی پەرداخەنان
 بی تو تماشاش مایه‌ی ناخەنان
 بولبولان مەحرۆم سەفای باغانەن
 له جای بولبولان پەر له زاغانەن
 «وه‌نی جانالی» تا «هانه چه‌رمه»
 بی تو هان له شین شیوه‌نشان گەرمه
 «سەردەره» «میراوا» «دیلنی» تا «کۆله»
 غەم وه کۆله‌نان ویرانه و چۆله
 «کەلیان» «کەلیانان» وه باهوو یالدا
 وه‌شت غەم وه‌شتەن وه «کۆی مەکال» دا
 «زەواره» زامین زەلیل زارەن
 بی فەزان سەیرش مایه‌ی نازارەن
 «تگەر» تکرارش هەر به نامتەن
 ناره‌زۆی بالای نەونه‌مامتەن

۱- «میرزا نوحه‌مدی داواشی» نەم هۆنراوه‌ی له ساڵی ۱۳۳۲ هه‌تاوی سەبارەت به‌ ئه‌په‌ستەمی زۆری
 «سولتان» له‌ گەلی «پاوه» به‌ تاییه‌ت کوشتنی «صبغة الله انصاری» قاضی، مەشهورور به‌ «ناغه‌ مه‌لا» داناو.

«هاله» مه نالو هه رثان وه نالان
 ماچو گولانم بریان به تالان
 میاوی «مهیران» مهندهی په شیوه
 مه واچی گولنی نه ویهن وه پیوه
 هسه رته ها وه لای نه مامانه وه
 جه غم سه ر نیان وه دامانه وه
 وهیشوومهی فه نای گول له باغان بیژ
 خیزنا خه زان بهرگ گولان پرین
 بهر که رد له ده ماغ بولبولان بوی گول
 جهرگهی دلداران مهندهن داخ له دل
 «هسه ولی» مه نالو وه چنار سه وز
 بریان له تفاهت گولان سه رحه وز
 «بی میری» وه ردهن بادهی دل گیری
 زارو زوی رهن نیهن ته قسیری
 ته بدیل بی به شین شادمانی نه و
 چون پای تو بریان له سه رهانی نه و
 مه حلهی «سه ردنی» سه رتاسه ر ته و او
 بهر به یو له بیخ جاش بو به سه راو
 «قه ره مه شانی» قه رار بریا بوو
 به نار هیجران دووریت گریا بوو
 «که لاخوانیان» ماوای که لانهن
 ماچان له «پاوه» جای سه ر ته لانهن
 نیسه چون سه حرای خوه تهن بی نازهن
 بی سه ر سه دا و سازو ئاوازهن

«مەلاشەرىفى» حەق شەرىف كەردەن

ماچان: حەيف سەد خەيف تەشريفشا بەردەن

«مىراوا» كاۋل «تگىرە» بى خاپوور

وہ بىن بالاي تۆ تيش نەمەندەن نوور

«مەرە» مەرامش ھەر بە مەيل تۆن

داخىن داخدار لە غەم كەيل تۆن

«دەرەزىد» زگار زەليل زامەن

ھىچ سەفاش نىن چون بىن نەمامەن

«پشتە» بەروپشت و پىرانەى و پىر بۆ

چىرش بۆ وە بان، بانىش وە چىر بۆ

قەلاكەى «سولتان» كاۋل كۆى شەپ بۆ

بەرەى حەياتش وە ھووناو تەپ بۆ

وہ ھەرە گىرۆ بەرەى حەسارش

بەرق بدۆ لە تاق تارمەو تالارش

ئەيوانىش چون تاق «كەسرا» بەرۆ شەق

بىن ساحىب مانۆ بىن پەنگ و پەونەق

وا ئەنگوشت نەماى سەباو ئىوار بوو

ئەسل ئاسارش وە زىوار بۆ

وا بۆ جە ئاسار ئەسلش نەمانۆ

بىووم شووم وە بان يانەش بوانۆ

پەى چى زولم سەخت «سولتان» كەردەنش

زەولانەى زەنجىر شوۆ وە گەردەنش

نازاران یەك یەك ئاوارەى زىد^(۱) كەرد
 لە زىدو ماواى وىشان تەبەمىد كەرد
 «الله!» ئەو ھەم وىش ئاوارەى زىد بۆ
 لە زىدو ماواى وىش نائومىد بۆ
 مەحبوس دوستاخ دوور كەفتەى وە تەن
 مەحروروم بۆ جە دىن ئەقرەباو فەرزەن
 بەختش چون تالەى ياران زەبوون بۆ
 لە ياران بەد تەر ئاوارەى توون بۆ
 سەرو تەخت و بەخت ساپەش ئىگون بۆ
 دامانش وە ھوون زامان گولگون بۆ
 بشيۆننى بازار بسات بازىش
 سامانش سا بۆ بسانى نازىش
 ئەى چەرخ تا وە كەى چەنەش مەسازى
 غەرق خوونش كە بەد تەر لە «قازى»

گۆش دەن وه عەرزم

گۆش دەن وه عەرزم جەماعەت جەم
 هیچ کەس لە دەوران دنیا وه بێ غەم
 نەویەن نەبوۆ هیچ کەس نەدیدەن
 دل بەستەن وه دەور دنیا بەعیدەن
 ئی چەرخ چەپگەرد چەواشە ی چەپ خو
 بێ دادم لە دەس بێ وه فایب تو
 لە شا تا گدا خان تا خەوانی
 کەس لە مەیدانت فەرەس نەپانی
 خانە و خاندان کێ نەشیوانی
 شادی کیت نەکرد وه بەشیمانی
 بادە ی مەوت فەوت ئەجەل نەدای پیش
 سەرای لە حد گوێ نەکردی وه جیش
 «ئەحمەد» دی وەسەن دنیا دەور دەورەن
 فەقەت ناخر دەور سەرەنجام قەورەن

خار غه م وه کۆم^(۱)

خار غه م وه کۆم، خار غه م، وه کۆم
 خان جه تو فیشتهر خار غه م وه کۆم
 زامین زام دار زه ده ی زام وه سووم
 داخین داخ دار زام پۆله ی تووم
 دل وه زام زووخ مهینه ت مه دۆ چل
 زامش هه ر وه سوون چون زام «عادل»
 بهك جاری «شیرین» خار وه جه رگشه ن
 شینش به ی پۆله ی جوانه مه رگشه ن
 مه واچوون: پۆله ی بی نه زیرم پۆ
 بی واده زه ده ی دهم تیرم پۆ
 چون باز شه ش دانگ زه ده ی چلم پۆ
 بینای دیده و دنیاو دلّم پۆ
 سه سه رته ی ناشاد نامرادم پۆ
 شادو په شیمان ره نج وه بادم پۆ
 وه سوورته جوان سیره ت پیرم پۆ
 ناغافل له خاوه غه فله ت گیرم پۆ
 ئیرانی نه سیل پشه پاکم پۆ
 شه هید رای وه تهن ناوو خاکم پۆ

۱- مه سه به بو «عادل» کورپی «عهلی مورادخانی حه بیی» که له زه مانئ پیش له ئینقلاب له شه ری «ئیران» و
 «ئیراق» دا کوژراوه.

خوه‌یشکت وه سرگرد زام تیرت بو
 شهید ناکام کی جاگیرت بو؟
 مه‌واچو: برای تازه خه‌تم پو
 لاهو شیوه شیرین وه شه‌وکه‌تم پو
 ناخ سه‌یر سه‌فای دنیا نه‌کردی
 داخ وه مه‌یل میوه‌ی باخت نه‌وهردی
 کشت ناره‌زووت له مه‌زره‌عی دل
 مه‌حره‌مانه بی تا به‌ردی وه گل
 براکانت گشت براروشانه‌ن
 زامین زام‌دار زام توشانه‌ن
 مه‌واچان: کاکه‌ی داخ له دلّم پو
 ناوه‌خت نامیتیه‌ی خاک و گلّم پو
 هه‌نی په‌ی زام پوئه‌ی جه‌بیت
 خوداوون هه‌ر ویش بو به‌ته‌بیت
 مه‌ر هه‌ر نه‌و «عادل»^(۱) زام «عادلّت»
 ساپیش که‌روئ نیش له ریشه‌ی دلّت
 نه‌و «قره‌عین» بینایی جه‌زرت
 «واحسرتا» بی واتی وه جه‌سرت
 به‌ی ته‌ورن ده‌ستور نه‌زه‌ل په‌ی به‌شه‌ر
 مه‌بو پازی بین وه «قضا و قدر»

مه‌رسیه بو «عبدالرحمن بیگ وه کیل» «جوانرو»^(۱)

گۆش دهن هه‌ی عه‌شهرت، گشت وه فهد من
 فه‌له‌ك دینوئاش، جه نو دهرد من
 به‌ل حه‌ق بگیروئش ئاه سهرد من
 تاكه‌ی كه‌رو خاره وه نامه‌رد من
 عه‌شهرت كی تاوشت، فهد من دارو
 له فهدم ئاگر، شیوه‌ن مه‌وارو
 په‌ی فهوت «وه کیل»، عه‌شهرت «جوانرو»
 دوودمان دهردان، باوه‌ریم وه سو
 فه‌له‌ك هه‌ی پایه‌ی، ته‌خت شو وه باد
 هه‌روا بمانی، حه‌سره‌تی و ئاشاد
 پیچیده چون لوی، تو‌مار بای فه‌رتووت
 مه‌نیوس دیوان، لاهووت و ناسووت
 جه شهوق شوعله‌ی، خواه‌رشید بئ نور بای
 ئاروفته چون «تاق کبیرا» خاپوور بای
 چی‌ش واجوو په‌نه‌ت، چه‌رخ چه‌بی واز
 جادووی پر ئه‌فسوون عه‌یار حه‌فت‌پاز
 راست وچه نه‌ی چه‌رخ، بئ تان و بئ بو
 دوژمنیت چی‌ش بی، چه‌نی «جوانرو»؟

۱- «عبدالرحمن بیگ» کوری «عبدالکریم بیگی وه کیل» سه‌روك و گه‌وره‌ی جافی «جوانرو» له سالی ۱۳۱۰ی هه‌تاری له لایهن «په‌زاشاه ده‌ست‌گیر ده‌بی و پاش ماوه‌ی هه‌شت سال له زیندانی «قه‌سری قه‌جهری» «تاران» كوچی دوایی ده‌كا.

یه کیت وست وه توون، یه کئی وه ته‌وهس
 بازهم نه کیشای، ناخر لیشان دهس
 یه کئی دای وه گیر، یه کئی نه مه‌جهس
 یه کئی گوږ غه‌ریب، که‌ردی وه بی‌کس
 یه کیت وست وه شام، یه کئی وه شیراز
 یه کئی له «بانه» غه‌ریبه وه سهریاز^(۱)
 یه ج نه‌ردی بی، فه‌له‌ک تو‌شه‌ندی
 وه کیلی له‌دهس، وه کیلی سه‌ندی
 «وه کیلی»^(۲) پیشین، شیر زور وه مشت
 له «کرماشان» دا، ناحق دای‌وه گوشت
 نه‌ک چون «نه‌حمه‌دبه‌گ»^(۳)، حق ستان نه‌و
 به‌ختش به‌رگه‌شت بی پو‌ژش بی وه شه‌و
 سلسله‌ی سامان، وه کیلی «شه‌هاب»^(۴)
 غه‌رق بی چون که‌شتی، نه‌گیچ گه‌رداب
 «نیفتخار»^(۵) به‌و فکر، فام ویشه‌وه
 ها بی وه حه‌لقه‌ی، دام ویشه‌وه
 یه ج دانه‌ی بی، فه‌له‌ک تو‌شه‌ندی
 یه ج دامی بی، له پاشان ته‌ندی

۱- قادریگ.

۲- عبدالکریم بیگ وه کیلی (سعید سلطنه) که له سالی ۱۳۳۰ مانگی له گه‌ل بار موچه‌مه‌دخان سهردار ملی هیرش ده‌بن بو‌هیزی کرماشان که هه‌ردوکیان ده‌کوژرین.

۳- نه‌حمه‌د بیگ «ظفر‌الملک» برای عبدالکریم بیگ وه کیلی بووه که له سالی ۱۳۳۱ مانگی له ناوایی

«کانی‌که‌وه‌ی روانه‌ر کوژراوه». ۴- عبدالغور بیگ.

۵- شیخ موسته‌فاحیسانی که ده‌سال له‌به‌ندیخانه بوه.

مه‌خسوسه‌ن «وه‌کیل» له‌ پرووی حه‌قیقه‌ت
 «سکه‌نده‌ر» ته‌مکین، حاته‌م ته‌ریقه‌ت
 نژاد ئه‌ولاد «شاه» «شاوه»^(۱) کۆن
 ستون سه‌یوان «جاف» و «جوانپۆ» ن
 نازکیش عه‌شره‌ت، یاگه‌ی ئومید بی
 ستاره‌ش له‌ ئه‌وج برج سه‌عید بی
 نژاد له‌ دوو سه‌ر ناده‌ری نامی
 به‌کس «جوانپۆ» به‌کس «هه‌ورامی»
 شیر نه‌ویش تاقت، ته‌وانای تاوش
 ویش دو‌ له‌ گوزهر شکارگای راوش
 چسون سه‌رو نازاد، نه‌وره‌سیده‌ی نو
 په‌ی بی له‌چه‌مه‌ن، باغچه‌ی «جوانپۆ»
 به‌دبه‌خت بای ئه‌ی چه‌رخ، چه‌واشه‌ی چه‌پگه‌رد
 ئه‌وه‌ل چۆنت داو، ئاخه‌ر چۆنت به‌رد؟
 ئه‌وه‌ل به‌و شادی، بی شماره‌وه
 به‌و گشت برای خاس، که‌س نه‌داره‌وه
 ئاخه‌ر وه‌ی خواری، زه‌بونی به‌وه
 وه‌ی داخووما‌ی ده‌رد، ده‌روونی به‌وه
 وه‌ی سزاو جه‌زای، سه‌خت تو‌ی مه‌جه‌س
 له‌ غه‌ریبی دا، به‌ردی وه‌ بی که‌س
 به‌ په‌ی چی «وه‌کیل» له‌ وه‌خت نه‌مه‌ردی
 ده‌رووسی په‌ری «پۆسه‌م به‌گ»^(۲) که‌ردی

فهلک سهرسام بی، نهو وهخت جه شهورت

یهک یهک براگهل، جهم بین له دهورت

«رشیدالسلطان»^(۱) بهو نوکته‌دانی

بهو گشت فهساحت، بهو میپهره‌بانی

له پوتبھی ئهوه‌ل مه‌نشت وه فاخر

پیش‌بینیش مه‌کرد، ئهوه‌ل تا ئاخر

«ناغه عه‌نایهت»^(۲)، بهو مه‌زموونه‌وه

بهو ئینشا و ئیملا، توی ده‌روونه‌وه

له سهدر مه‌جلس مه‌نیشته چون «ئاسه‌ف»

مه‌دام پیش قه‌لم مه‌سله‌حت نه‌کف

«عه‌زیزه‌گ»^(۳) وه شهوق، شیوه و جوانی

کس هامتاش نه‌وی خان تا خه‌وانی

هه‌رتانی ماما و مه‌نیشته له شانت

ره‌ونق بی پی سان، سهدر دیوانت

«پوسته‌م به‌گ» بهو زور، پوسته‌م‌واروه

بهو شان و شه‌وکته کس نه‌داره‌وه

باش ته‌ل‌وژن، دیاری سهر سه‌ف

ئاماده پی جه‌نگ تیغ کین له‌کف

«حه‌سه‌ن به‌گ»^(۴) به زهوق، سهد کوشه‌وه

مه‌دام پیش تهنه‌نگ ویش به‌دوشه‌وه

۱- موحه‌مه‌د ره‌شید بیگ مامر عبدالرحمن بیگ که ده سال له «قه‌سر قه‌جر» له به‌ندیخانه‌ی بووه.

۲- ناغه عه‌نایهت ماموزای وه‌کیل که ده‌سال له به‌ندیخانه‌ی «ئه‌سفه‌هان» دا بووه.

۳- عه‌زیزه‌گ برای عبدالرحمن بیگ وه‌کیل که ده سال له به‌ندیخانه‌ی «ئه‌سفه‌هان» دا بووه.

۴- حه‌سه‌ن بیگ برای عبدالرحمن بیگ وه‌کیل که ده سال له به‌ندیخانه‌ی «ئه‌سفه‌هان» دا بووه.

قهرینه‌ش نه‌بی، به‌و میرشکاری
 چالاک ته‌پده‌س، جای ده‌س دیاری
 «حوسه‌ین به‌گ»^(۱) نه‌جه‌مع، «جوانرو» تاکی
 له‌ دوزمن نه‌ت‌رس، مه‌ست بی‌پاک بی
 هه‌رئان مه‌دا چاک، مه‌ردیش له‌که‌مه‌ر
 کوپه‌ وه‌ کایه، ماوه‌رد وه‌ نه‌زهر
 «برزو»^(۲) چون «به‌رزو» جه‌نگی بی‌عه‌زش
 «فهرامه‌رز»^(۳) نه‌وی، ته‌وانای په‌زش
 مه‌دام له‌ خزمه‌ت، به‌سته‌ بی‌که‌مه‌ر
 حازر په‌ی په‌زای ئه‌مرت چون نوکه‌ر
 «موحه‌مه‌د به‌گ»^(۴) تازه، جه‌ غه‌م په‌سته‌ بی
 به‌ په‌زای «وه‌کیل» که‌مه‌ر به‌سته‌ بی
 ما باقی نه‌وکه‌ر، وه‌ ته‌مکینه‌وه
 «حاضر الحضور»، ده‌ست وه‌ سینه‌وه
 نه‌ک وه‌ی بی‌قه‌دری، چون دانه‌ی فه‌ر‌نگ
 که‌فته‌ بو‌ لاشه‌ت «وه‌کیل» له‌ پرووی سه‌نگ
 که‌ی به‌ باو تو‌ن، زوانم له‌نگ بو‌
 فه‌رشت له‌ ئاجور بالینت سه‌نگ بو‌

۱- «حوسه‌ین بیگ» برای «عبدالرحمن بیگ» وه‌ کیل، که‌ ده‌ سال له‌ به‌ندیخانه‌ی «ئه‌سفه‌هان» دابووه‌ وه‌ په‌کی له‌ سه‌ردارانی زور مه‌شهوور و شه‌جیع و بی‌وینه‌ی جوانرو بووه‌ که‌ به‌ تا‌که‌ سواری له‌شکری دوزمنی شکاندووه‌. وه‌ له‌ رابردوودا «جوانرو» به‌ بو‌نه‌ی غیره‌ت و نازایی «حوسه‌ین بیگ» ناوی ده‌رکردبوو.
 ۲- «برزو بیگ» برای «عبدالرحمن بیگ» وه‌ کیل، که‌ ده‌ سال له‌ به‌ندیخانه‌ی «ئه‌سفه‌هان» دابووه‌.
 ۳- فهرامه‌رز. له‌ شانامه‌ی «فیرده‌وسی» دا به‌ نازایی مه‌شهووره‌.
 ۴- «موحه‌مه‌د بیگ» کورپی گوره‌ی «وه‌کیل» که‌ ده‌ سال له‌ به‌ندیخانه‌ی «ئه‌سفه‌هان» دابووه‌.

جاگەت نە مەجەس، «قەسرقەجەر»^(۱) بۆ

كۆشك چىت دايم، تورك تەتەر بۆ

«وەكىل» بۆ بىدىە، فرقەى يارانت

سەرکەشان جەنگ، نام ئاۋەرانت

ھەر پۇ پۇشانەن، بە زارى كەردەن

مەۋاچان ھەى پۇ، ۋەكىل مان مەردەن

شېۋىناى بىسات، مير شكارانت

خالى بەن شەۋگەى ھەردە جارانت

ھەر مير شكارى، «ۋەكىل» ۋە بى تۇ

ئەر كەرۇ ھەۋاى، سەيرسەيد كۆ

پەنجەش پاچاي تىغ بران بۆ

نايىناى دوۋچەم، شىكستەران بۆ

«ساناۋ» مائەمەن، «شاھۆ» پەشپون

شكارگانىت، گشت بى ساچپون

مەخسوس «سارۋەن» تا سەر كۆى «كلاش»

ھەر ئان حازرەن، تەم ۋ خەم جە لاش

كۆن ھەۋاى شكار، «سەر مەلى گەشتى»

تاۋىران ۋە ھوون، كەلان مەپەشتى

«ۋەكىل» ۋادەشەن، تە شريف بەر ۋە پائ

«ماكوان» گىرە، تا «گەرمە زناۋ»

«سەر قولە» ۋ «بازگىر»، «ھەسونى» ۋ «كاۋات»

ۋە مەرگت ھىماى، ھەر ھان ۋە تەمات

کهل «گوليجی»، ناومای «چاشته وهر»
 «هرمینی»^(۱) شه وگهی توفه ننگچیت په کسه ر
 سه رکوی «پیر خزر»، کاو «گاقران»
 «حه وشه زهره»، «ساناو»، سه ننگ «سی خپران»
 په گشت له حه سه رت «وه کیل» په شیوه
 سه دای ماره دم توش نه مه نه ن پیوه
 «وه کیل» که رده نش، ناره زووی نه خچیر
 سه حه ر ته شریفش، مه شو وه «مای میر»
 فرماش: «لطف الله»^(۲)، «عزیز یا شیخ»
 بشو وه شاهو، بدیه بی درنخ
 دیار نه و دیار، به رزی وه به رزی
 بزانه مه نه ن، وای که له هه رزی
 نیمشه و تا «شاهو»، نه کیشی نه فاس
 سه حه ر به ر جه خوه، بگیلو وه په س
 به ر حه سب فرمان میر «جوان پرو»
 «لطف الله» ده رلاد پرو نیا په ی کو
 «وه کیل» سه ر نیاش، وه بالین خاو
 وه لن بیدار بی، له وه سواسه ی پاو
 دیش که «لطف الله»، جه لاش حازره ن
 واتش نه ی «وه کیل» دونیام ناخره ن
 به ک نیمشه و وه مه یل، مویع توو بیم
 په ی په زای نه مرمت، راهی وه کوو بیم

۱- له رابردودا به واتهی «میرزا نه حمه دی داواشی» «هه رمیزی» شیان پی گو توه.

۲- «لطف الله» به کنی له گه وره نو که رانی نازاو تیر نه ندازی «وه کیل».

سه‌یادان ده‌ستور مه‌شیام وه‌ پراوه
 قوله‌ی سه‌ر کۆن مه‌دام وه‌ پاوه
 سه‌نگ سه‌ر قوله‌ی، سه‌ر دیاران بی
 جاسووسگای قه‌دیم، میرشکاران بی
 خوه‌م گه‌یان نه‌وپای وه‌ سه‌د خوؤف و بیم
 وه‌ په‌ناشوه سه‌ر کیشام و دیم
 وه‌حش ده‌لیله‌ی، سه‌رقه‌تاره‌ی رهم
 نگاشه‌ن سه‌یاد، به‌دارؤ وه‌ چه‌م
 نه‌ سه‌راچه‌ی سه‌نگ، دو پاش که‌رده‌ن به‌ن
 هه‌ردؤو ده‌ست وستن، نه‌ پرووی داری «وه‌ن»
 بی په‌رواو لاقه‌ید، له‌ رۆژمه‌رده‌ن
 سه‌ر خواه‌ش مه‌شغوول بی وه‌ چرا که‌رده‌ن
 که‌م که‌م په‌ستاخیز، پرووی زه‌مینش بی
 نه‌زانا نه‌جه‌ل، نه‌ که‌مینش بی
 ویم کیشا نه‌وبه‌س، بی شنۆو بی‌ده‌نگ
 ده‌س‌دام وه‌ ده‌سته‌ی، چه‌خماخه‌ی تفه‌نگ
 به‌ردمه‌ ده‌روونش، چه‌م سیای نوک تیژ
 درخشنده‌ بی، وینه‌ی گه‌لاویژ
 نه‌نگوشتم به‌ن که‌رد، له‌ په‌شه‌ی ماشه
 قه‌ره‌ول وه‌ تیوی سه‌ر سینه و لاشه
 نه‌نگوشت لیش کیشام کردم چه‌واشه
 دیم وه‌ زور سه‌ر، هه‌ر ته‌قالاشه
 چه‌یم وه‌ سه‌رینش، دیم که‌ مه‌نالۆ
 خاڪ پرووی زه‌مین، وه‌ چه‌م مه‌مالۆ

مه‌نالۆ به‌و ئیش، کاری به‌ن به‌و تیر
 واتم: هه‌ی وه‌ چۆل ئاغه‌ی بێ نه‌زیر
 «کوئه» «پساگه‌لان»، ئیمان‌شان هه‌رده‌ن
 «سفید که‌ل» به‌که‌سەر داغل به‌ ده‌رده‌ن
 «وه‌ کیل» نه‌وه‌ن تو، مه‌یلت وه‌ «شاهۆ»
 «شاهۆ» سه‌د نه‌وه‌ن ئیتیزاری تو
 «وه‌ کیل» ئید شنه‌فت، شکوفا چون گوئ
 فه‌رما به‌راگه‌ل دی مه‌ون ماتل
 با خاتر وه‌ برج، پای «شاهوه» شاد که‌ین
 بنیشیم وه‌ شاد، هام فه‌ردی یاد که‌ین
 په‌ی چی ئی سه‌یوان چه‌رخ چه‌پی واز
 تا سه‌ر که‌س له‌ ساش نیه‌ن سه‌ره‌نه‌فراز
 نه‌نازیم وه‌ی چه‌رخ چه‌واشه‌ی چه‌مه‌ر
 وه‌فاش په‌ی هه‌یج که‌س نه‌ویه‌ن تا وه‌ سه‌ر
 نه‌وه‌ل «عه‌زیز به‌گ»، حازر بی چه‌ لاش
 واتش: تو بشۆ وه‌ سه‌رکوژی «ته‌لاش»
 وات: وه‌ «رۆسه‌م به‌گ»، با بوچه‌ووم پیت
 ئامان تو بشۆ، وه‌ شکارگای ویت
 بشۆ جاگیر به‌ر، نه‌ «مۆرده‌ زناو»
 وه‌ بێ ده‌نگ گوش ده‌ر وه‌ هه‌ی هات پراو
 به‌نازیم بیسات، به‌زم خه‌سه‌ره‌وی
 «حه‌سه‌ن به‌گ»، بشۆ وه‌ «کوسه‌ قه‌وی»
 «ئساغه‌ عه‌نایه‌ت»، به‌یوجه‌ لاوه
 «رَشیدالسلطان»، وه‌ لاره‌ ماوه

«حسه‌ین» و «برزوو»، ماباقی نه‌وکه‌ر

هر یه‌کن کاوی بگی‌رانبه‌ وهر

من ویسم هام وه بان، که‌ل تفته‌نگچی

گوش مه‌دم وه ده‌نگ، نهر ناما هر چی

یاران گشت وه ده‌س، مارده‌مانه‌وه

ناهر دان وه گیان، که‌ل په‌مانه‌وه

هر سه‌دای ده‌س خواه‌ش، تفته‌ی تفته‌نگ بی

کاوان ته‌م نه‌نگیز په‌لاشی سه‌نگ بی

که‌لان وه و زمان، نیش سه‌خته‌وه

مه‌پیچان ویشان وه درخته‌وه

سه‌یادان وه شوون، شکارانه‌وه

مه‌گیلان وه پرووی مه‌غارانه‌وه

ناشی سه‌یادان، که‌ل دیاو که‌م دل

تیرنه‌نداز غه‌یرمه‌وقه‌و دوور مه‌نزل

جه‌ه‌واو هه‌زه‌س، شور شه‌وق وه‌دل

چه‌مشان هه‌شت مه‌ویا نه‌ پای قه‌ره‌ول

نه‌ما سه‌یادان، سه‌ه‌نه‌ی سین سه‌خت

عاجز له‌ قوفه‌ و چفه‌و سه‌ور و جه‌خت

مه‌دپاش دوور وه دوور، هر که‌لنی تاکه‌ن

سه‌رشار و لاقه‌ید، مه‌ست و بی باکه‌ن

مه‌داهش وه چه‌م، مه‌نیشته‌ له‌و منه‌اج

تا ماما مه‌داهش، تن ویش وه ناماج

نه‌و مه‌خت ده‌س مه‌ورد په‌ی ده‌سته‌ی تفته‌نگ

مه‌کیشا چون مار لوولش له‌ پرووی سه‌نگ

چپ مه‌وست وه پیش، راست ماوهرد وه پس
 پشت مه‌دلش وه سه‌نگ، قعت مه‌کرد نفه‌س
 ماوهردش وه عه‌ین، وه ئاره‌زووی دل
 نه‌نگوشت له ماشه‌و چه‌م له قهره‌ول
 تا نه‌نگوشت ماوهرد، له‌غاشه‌ی ماشه
 مه‌غه‌لتیا نه‌خاک مه‌ویا چه‌واشه
 ئی کاو وه ئه‌و کاو، ئی ههرد به‌ ئه‌و ههرد
 ئی کوّ به‌ ئه‌و کوّ، ئی زهرد به‌ ئه‌و زهرد
 مه‌ویا به‌ واره‌م، وینه‌ی عه‌رووسی
 «شاوه» مه‌داش ده‌نگ، ناله‌ی ناقووسی
 له‌و ساوه «وه‌کیل»، ته‌شریفت به‌رده‌ن
 سه‌یر سه‌یرانگات، هیچ که‌س نه‌که‌رده‌ن
 «مله‌وس» مه‌لول، «سامله» به‌دیره‌نگ
 نه‌ک چون «بیلّه‌گی»، ویره‌انه‌ی دلته‌نگ
 «چه‌مه‌میرانت» وه بسی‌ناز که‌فته‌ن
 چه‌ندیوه‌ن «وه‌کیل» تیا نه‌خه‌فته‌ن
 «که‌ل که‌ماجاپ» سه‌رچه‌شمه‌ی «کاوات»
 وه مه‌رگت هیمای هه‌ره‌ان وه ته‌مات
 له‌ وه‌خت گیان که‌نشست، «وه‌کیل» وه‌ ناوات
 نه‌مه‌ردام جامن، ئاوه‌که‌ی «کاوات»
 په‌ی ساکنی نیش زامان جه‌رگت
 بدمام بنو‌شای شفا و په‌ی مه‌رگت
 په‌ی چیش؟ مه‌زانوو، له‌و وه‌خت مه‌رده‌ن
 چه‌تمی «وه‌کیل» یاد، وه‌ته‌نت که‌رده‌ن

دل سوژت نه‌وی، نه‌و وه‌خت له‌لات بو

ده‌ست حه‌سره‌تش، وه‌ بان پات بو

وه‌ حه‌سره‌ت داین، بال چاوه‌کەت

له‌ ناکه‌س کردن نه‌له‌های ناوه‌کەت

گیان له‌ غه‌رغه‌ره، له‌ب خوشک ته‌شنه‌ی ناو

قه‌ره‌وۆ ئامان، سا بکه‌ر سه‌واو

ناخا «سه‌لمات» جه‌و ده‌م، وه‌ میهمان مه‌ویا

ئه‌ر کافر مه‌دیاش، موسولمان مه‌ویا

خویشکت له‌ په‌وزهن ده‌روازه‌ی مه‌جه‌س

ئه‌ر مه‌دیاش «وه‌کیل» که‌فته‌ن وه‌ بی‌که‌س

گر مه‌سه‌ند ده‌رلاد، به‌ وینه‌ی قه‌قنه‌س

هه‌ر به‌و ئاه‌ سه‌خت شه‌راره‌ی نه‌فه‌س

★ ★ ★

«وه‌کیل» سه‌رکاوان، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

هاژه‌ی وه‌فراوان، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

چنوور و شه‌بو، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

فه‌زای «شاوه‌کو»، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

پاییز که‌له‌هه‌رز، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

کزه‌ی جه‌رگ و به‌ز بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

هانای که‌ل کوشتن بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

له‌ شه‌وگه‌ نیشتن، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

شنوی بای نه‌سیم، بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

شکارگای قه‌دیم بی‌ تو‌خو‌ه‌ش نیه‌ن

سه‌یر سه‌ره‌ردان، بی تو خواهش نیهن
 جومله‌ی هام فردان، بی تو خواهش نیهن
 سه‌دای ماردمان، بی تو خواهش نیهن
 ره‌میای که‌ل‌ره‌مان، بی تو خواهش نیهن
 چریکه‌ی سه‌رکه‌ش، بی تو خواهش نیهن
 سه‌دای هه‌ی دمس خوش، بی تو خوش نیهن
 «سۆسک» له‌ نسا‌ران، بی تو خواهش نیهن
 «که‌وک» کو‌سا‌ران بی تو خواهش نیهن
 «وه‌کیل» سای که‌مه‌ر، بی تو خواهش نیهن
 گه‌شت ده‌شت و ده‌ر، بی تو خواهش نیهن
 بساخ «هه‌لانی»، بی تو خواهش نیهن
 نه‌و چه‌شمه و کانی، بی تو خواهش نیهن
 ★ ★ ★
 «جوان‌پرو» بی تو، به‌رباده‌ن «وه‌کیل»
 نسا‌که‌سان له‌ جات، دل‌شاده‌ن «وه‌کیل»
 مه‌خووسه‌ن «قه‌لات» ماته‌مه‌ن «وه‌کیل»
 هیچ شادیش نیهن هه‌رغه‌مه‌ن «وه‌کیل»
 «نادر به‌گ»^(۱) که‌ردی زام به‌ سۆش «وه‌کیل»
 دیار ئاخ‌ر که‌فت جه‌ بابۆش «وه‌کیل»
 «قادر به‌گ»^(۲) ئیم‌رو، نادیاره‌ن «وه‌کیل»
 مه‌گه‌ر نسا‌زانی، ئیجباره‌ن «وه‌کیل»

ئیسه له «بانه»، خه فیفه ن «وه کیل»
 غه ریب و په نگ زه زرد زه عیفه ن «وه کیل»
 غه ریب نه ر شاه بو، هه ر که مه ن «وه کیل»
 خوردو خوه راکش هه ر غه مه ن «وه کیل»
 نه ک ناخر یه ک جار، بی بابۆن «وه کیل»
 مه ردم دیدار، دیده ی تۆن «وه کیل»
 «که یکاوس»^(۱) حالش، عه یانه ن «وه کیل»
 چه لازم وه شه رح، به یانه ن «وه کیل»
 داخم خو خودا عه لیمه ن «وه کیل»
 په ی چی «سلیمان»^(۲) یه تیمه ن «وه کیل»؟
 «سه لمات»^(۳) سه رگه ردان سه واده ن «وه کیل»
 دل پر داخ وده رد ناشاده ن «وه کیل»
 بو بدیه جه سته ی، «په باب»^(۴) «وه کیل»
 بی خورد و بی خاو، بی تابه «وه کیل»
 «جه هان»^(۵) جه مینش زامینه ن «وه کیل»
 چه مانش چه شمه ی نه سرینه ن «وه کیل»
 مه زانی جه سته ی، نه و چوونه ن «وه کیل»
 سه ر تا پای وه هوون، گولگوونه ن «وه کیل»
 گوش ده ر وه عه رزم، نامانه ن «وه کیل»
 نه رچی ده رده که ت، گرانه ن «وه کیل»

۱- پیشین.
 ۲- پیشین.
 ۳- کچی «وه کیل».

۱- پیشین.
 ۲- زنی وه کیل.
 ۳- خوشکی «وه کیل».

«قلای جوانرۆت»، بئ ساحتو نه‌کە
 خانمانت گشت، بار به لئو نه‌کە
 «وه‌کیل» «نادره‌گ»، زام خه‌ته‌ر نه‌کە
 ئامان «قادر به‌گ»، ده‌روه‌ده‌ر نه‌کە
 ده‌خیل «که‌یکاوس»، سه‌رگه‌ردان نه‌کە
 وه‌ره‌ق شادیش، به‌رگه‌ردان نه‌کە
 «ره‌بابه» خانم، دڤ پر بیم نه‌کە
 دووریا «سلیمان» وه‌ یه‌تیم نه‌کە
 «سه‌لمات» بئ سه‌ردار، دڤ داخی نه‌کە
 به‌رگش تا مه‌حشر، قه‌لاخی نه‌کە
 دیواخانه‌کەت، بئ چرا نه‌کە
 هه‌ر چوار خوه‌یشه‌کەت بئ برا نه‌کە
 «عاسه»^(۱) به‌و عسمه‌ت، خاترخار نه‌کە
 «خان زاده خانم»،^(۲) دڤ ئازار نه‌کە
 زنده‌گی «جه‌هان»، وه‌ زنه‌ار نه‌کە
 له‌ گیان شیرین، ویش بیزار نه‌کە
 غونچه»^(۳) غه‌م وه‌ کوڤ دڤ پرده‌رد نه‌کە
 هه‌ناسه‌ش وه‌ مه‌رگ براش سه‌رد نه‌کە
 «عه‌منه‌ خان»^(۴) په‌ریت، خارینه‌ن «وه‌کیل»
 سه‌ر تا پاش په‌ریت، نارینه‌ن «وه‌کیل»
 مه‌واچۆ: برای خاسم بیت «وه‌کیل»
 سو‌مایه‌ دیده‌ی، پ‌اسم بیت «وه‌کیل»

۱- خوشکی وه‌کیل.

۲- پیشین.

۳- خوشکی وه‌کیل.

۴- پیشین.

نابینا که‌ردی، بینایم «وه‌کیل»

سفید بی‌یه‌کسه‌ر، سیایم «وه‌کیل»

«عه‌زیزه‌گ» په‌ریت، نابینان «وه‌کیل»

نه‌عزاش گشت‌ریزه‌ی، تووتیان «وه‌کیل»

★ ★ ★

مه‌واچۆ: شه‌معم، خامۆش بی‌برا

وه‌بی‌تۆ‌هۆشم، مه‌دهۆش بی‌برا

شکست‌دای‌وه‌ش‌هوق‌جوانیم‌برا

بیریت‌هاز‌له‌پا‌و‌زرانیم‌برا

باز‌جوانسی‌له‌ده‌ستم‌برا

به‌رشی‌نیسته‌پیر‌شکستم‌برا

چه‌نی‌به‌ندیان‌خه‌ریکم‌برا

وه‌حال‌مه‌رده‌ن‌نه‌زدیکم‌برا

زامین‌زامدار، زام‌به‌سۆم‌برا

دوور‌که‌فته‌ی‌وه‌ته‌ن، «جوانپرو»م‌برا

«روسته‌م‌به‌گ» سۆمای، تکیا‌گه‌«وه‌کیل»

وه‌بی‌تۆ‌پشتی، شکیا‌گه‌«وه‌کیل»

مه‌واچۆ: حال‌م‌به‌د‌حال‌ن‌برا

جه‌ستم‌ماچی‌کۆی، زوخاله‌ن‌برا

زه‌لیل‌پابه‌س‌مه‌جه‌سم‌برا

ئاخ‌چه‌بکه‌م‌نیه، جای‌ده‌سم‌برا

بینایی‌دیده‌م، بی‌نووره‌برا

عه‌ش‌ره‌ت‌«جوانپرو»م‌زه‌رووره‌برا

هه تا لاشه کت، له پرووی خاک برا
 هورگیزان وینهی، مینای پاک برا
 بهران بنیهران، گشت له بان سه
 نازن بمانو له «قه سر قه جهر»^(۱)
 «حه سن بهگ» به ریت، هیلاکه «وه کیل»
 وه نه ودای خهفت چاک چاکه «وه کیل»
 تا تو بیت نه بیش هیچ باکش «وه کیل»
 نیای داخ و دهرد، وه چاکش «وه کیل»
 ماچو: موبته لای زه وقم برا پو
 به تالهن شادی و شهوقم برا پو
 زووخاوت له جهرگ جه من برا پو
 هه رچی داد که روون که من برا پو
 قامه تم جه خه م، قاخه ن برا پو
 جه سه د لاجه رگم، داخه ن برا پو
 چون دار گر به ستهی نه فتم برا پو
 سووتیا ریشم که فتم برا پو
 وه هارم وه تار، که ردی برا پو
 گول باغچه م وه خار، که ردی برا پو
 مه سله حهت نیه ن، مانم برا پو
 دهی بو دهر ن چای، گیانم برا پو
 «حوسه ین به یگ» دهر دش، کاری یه ن «وه کیل»
 ستاره ش له شهوج تاری یه ن «وه کیل»

شهب و پړو ئه وەن، ناره زووی تۆشن

ئەدا وە سەرداو هەر برا پۆشن

مەواچۆ: برای، گۆرغەریبم پۆ

لاو شیوێه شیرین خوێش تەرکیبم پۆ

حەسەرەتی، دوستاخ، حەسەرەت بەردەم پۆ

نە گۆشەیی مەحبەس بێ کەس مەردەم پۆ

«وێکیل» نسامی، سەنگین سامم پۆ

مەشهور و مەعروف پۆی ئە یامم پۆ

«ئەرەستوو» ئاسا، وە تەدبیرم پۆ

کەهەلی کلاو کەچ کە ئە میرم پۆ

داوخیواز داوی وەخت تەنگم پۆ

فەتەحی و فەرەحناک پۆژ جەنگم پۆ

«سەحبان» سانی وە تەدبیرم پۆ

سین سپەرکەر دەو سەنگەرگیرم پۆ

قاپی دەروازەیی ئە ورامانم پۆ

لەنگەر والی کوردوستانم پۆ

مەنزور نەزەر، شاو وە زبیرم پۆ

خار خاترپیش وە ئە میرم پۆ

هەم بەزم و هەم بەزم سەردارانم پۆ

غەریب گۆشە لە شارانم پۆ

هەیی! ساحب سان، سپاو لەشکەر پۆ

«کە یخەسەر» شەو کەت دارا ئەفسەر پۆ

وێ قەسەم گبیریاگ، دڵ پەر خەتەر پۆ

غەریب گۆشەیی «قەسرقەجەر» پۆ

ئامانهن یاران، خاترخار مهون
 په‌ی فهوت «وه‌کیل»، دل‌نازار مهون
 عاقبت مه‌رگه و هه‌ر مه‌بو مه‌ردن
 مه‌ردن په‌ی مه‌ردن، گه‌ردن که‌چ که‌ردن
 قاعیده‌ی قانون پوزگار پاسه‌ن
 دایم المدام زه‌هرش له‌تاسه‌ن
 موهره‌مه‌شانۆ له‌پووی ته‌خته‌نهرد
 گا مه‌واچان بی‌وگا مه‌واچان مه‌رد
 کاره‌کان گه‌ردوون، که‌س نه‌که‌رده‌نه‌ن
 په‌سم ئاده‌می زاد و مه‌رده‌نه‌ن
 گه‌ردوون ئای گه‌ردوون، هه‌ریه‌کارشه‌ن
 دانایان هه‌یران له‌کردارشه‌ن
 نه‌رشان نه‌رگدان، نه‌گه‌ر خونکاره‌ن
 جاش هه‌ر که‌به‌ر ته‌نگ زولمات تاره‌ن
 وه‌یه‌کی خه‌لمه‌ت ده‌ولت مه‌پوشۆ
 وه‌یه‌کی باده‌ی نه‌جه‌ل مه‌نوشۆ
 وه‌سه‌فاش هه‌رگیز مه‌وه‌سن که‌مه‌ر
 وه‌فاش په‌ی هه‌یچ که‌س نه‌ویه‌ن تا وه‌سه‌ر
 تاریخ وه‌فات، شخیر شکاری
 مه‌بو بو‌اچووم په‌ی یادگاری
 په‌نج شه‌مه‌ه بیس سیی، «جمادی‌الآخر»
 مه‌ئموور نه‌جه‌ل مه‌رگش بی‌حازر
 تاریخ له‌هه‌زار، سن‌سه‌د چه‌نی شه‌ست
 عاسای زنده‌گیش «وه‌کیل» که‌فت له‌ده‌ست

موهره‌ی حه یاتش راست شه‌ش‌ده‌ر بی
 فدوتش له مه‌جه‌س «قه‌سرقه‌جهر» بی
 ستاره‌ش له نه‌وج برج تاری بی
 «قادر به‌گ» له‌و‌ده‌م له نیجباری بی
 هه‌رکس مه‌وانۆ نه‌رواحش بو‌شاد
 «نه‌حمده» وه «أَلْحَمْدُ...» باوه‌روۆ وه یاد

موعه‌مما له «میرزا سوهراب» بو «میرزا نوحه حمدهی داواشی»

یه‌کئی جه مه‌کتوب، باتنی خه‌وه‌ر
 مه‌په‌رسووم جه توو ئوستای پره‌ونه‌ر
 فه‌رمان به‌رده‌ی تاق، لامه‌کان کئی بی؟
 «قاسم الارزاق»، ئوممه‌تان کئی بی؟
 شمش نه‌قف، شمش شمش، مایه له شمش په‌ر
 په‌رئه‌فشانیشه‌ن، پییم بده‌ر خه‌وه‌ر
 نوۆ بالا، حه‌فت ژیر، هه‌شت سه‌رد و حه‌فت گه‌رم
 حه‌فت چه‌پ و حه‌فت راست حه‌فت سه‌خت و حه‌فت نه‌رم
 خاسه خه‌واسان، هه‌رکس ئاگاهه‌ن
 باسم جه مه‌عنی، مه‌عنا‌ی سئ شاهه‌ن
 «قوباد» و «لوه‌راسب»، «مه‌نوچه‌ر» مه‌رد
 شاهان گوزشته و یاران هام‌فهرده‌ر

کیانام وه مه جلس، «میرزای موحه ممه دیم»

سه شاهان بووروو، بکیانو پهریم

جوابی موعه ماما له «میرزا ئەحمەدی داواشی» بو «میرزا سوهراب»

سهروه توئی حوجره ی، دهروون بهرده بیت

مهسته له ی وه لیم، ئیزهار کرده بیت

دیام بهو نامه ی، عهنبهرینه وه

بهو گوفته ی شیرین، شه که رینه وه

چراغ شادیم، وا په وشهن کردی

خار دهروونم، وه گولشن کردی

حه یفهن هه ر نامه ی، چون تو سه پافنی

بکیانو وه لای بووریا بافنی

ئیمرو کهس نیهن، بهرخیلاف تو

شمشیر بکیشو، له مهساف تو

تویش بی غم بی غم، وه راوه مه چی

به ویت مهنازی، وه کلاو که چی

بزانه وه رهفت، خاس و خراوت

با پاس بوکه من، که چی کلاوت

مه ر نه نووسابیت، دانای خواهش گوفتار

دوعاگوئی دوسم، له مهکان یار

جام خالی کرده‌ی، له به‌زم جه‌مدا
 ویت موسته‌غریق کرده‌ی، له به‌حر غه‌مدا
 نه‌لبه‌ت هر سوئال، جوایوئی دارو
 هر کار به‌جای ویش، حه‌ساوی دارو
 نامه‌وه هر جا، نه‌گر مه‌کیانی
 مه‌بو پهبس و پیش، حه‌رفت بزانی
 نه‌و که‌سه قاسم، رزق به‌شهره‌ن
 ساحیب قه‌لم و لوح و ده‌فته‌ره‌ن
 دارای شش نه‌لف، عدل زه‌رکه‌شه‌ن
 له نه‌وه‌ل چوار و له ناخر شه‌شه‌ن
 نو بالآت سه‌ماو شه‌مس و قه‌مه‌ره‌ن
 حه‌فت ژیرت زه‌مین گاوو به‌قه‌ره‌ن
 هه‌شت سه‌ردت به‌هه‌شت، حه‌فت گه‌رمت تاره‌ن
 حه‌فت چه‌پت له‌یل و حه‌فت پاس نه‌هاره‌ن
 حه‌فت نه‌رمت باده‌ن ماچه‌خیلافه‌ن
 حه‌فت سه‌خت نه‌گر بو حه‌فت قوله‌ی قافه‌ن
 خوه‌لاسه‌ی که‌لام، که‌رووم ناگاهت
 غه‌ره‌ز جه‌ته‌مسیل، مه‌عنی سی شاهت
 نیزهار که‌رده‌بیت، وه‌نی به‌نده‌ی ویت
 سه‌رشان بو‌روو بکیانو پهریت
 له «قوباد» قاف، له «لوه‌راسب»، لام
 مسیم «سه‌نووچه‌ر»، «قه‌لمه‌ن ته‌مام
 حوکم حاکمان، وه‌نی ره‌واجه‌ن
 چه‌ن شاهان وه‌نیش، قه‌لم موحتاجه‌ن

هەر کەسێ فەزڵش، ها وە لەفز ویش

من و تۆ کوردین، تورکی یانی چیش (۱)

موعەمما لە «میرزا ئەحمەدی داواشی»
بۆ شاعیری پایە بەرز «سەیف‌الله یەعقوبی»

یەك و دوو فەردم، وە خاتر یاوان
دیهنم لە دیوان، مەعنا شكاوان
سەهلەن سا ئەگەر، مەعناش بزانى
بنووسى جاوا مائىل نەمانى
میرزام زیادەن، میرزام زیادەن
میرزا ئەرە قەلت، ماچى زیادەن
یە چ گۆلى وەن، لە خار ئىجادەن؟
گۆلەن یا گۆلچىن، ئادەمیزادەن؟
هەر کەس پاش وە تۆى، ئەو خارە وەردەن
ئەوێل مەزانو، گۆل کارىش کەردەن
سەفاشەن وەلى، ئەرچى خار زشتەن
حەق بەلوتف ویش، ئەو گۆل سەرشتەن
جەفای خار ماچى، سەفای گۆل گەشتەن
گۆل ماچى حوورە و خار چون بەهەشتەن

۱- گۆیا بەشى لە نامە کەى میرزا سۆھراب قەلخانى تورکى بوو و میرزا ئەحمەد لە ناخر دێردا، ئەسەلەتى زوبانى کوردى پێى ئەناسینی.

وه لگ گول له تهرج، تاي خه ياته ني شار

كه چهن چون نه قره و پيچهن چون شامار

خهت چين چين ناران، ههر چيني سهد تار

تاري سهد نه فعي، نه فعي به سهد مار

ههر ماري سهد گاز، ههر گازي سهد نيش

ههر نيشي سهد دهر د، ههر دهر دي سهد نيش

ههر يهك له سهد لا، دل گه ستهن پهي ويش

دل له سهد لاه، زووخاو مه يو ليش

سه هلهن سا نه گهر، مه عناش بزاني

بنووسي جواو مائل نه ماني

ميرزام جهو بنوونو، نه ماني خجل

نه گهر مه پهرسي، نه سل مه عني گول

ههشت سهر، دوو گهر دن، ده سينه، دوو ناف

با ليت حالي ويت، پهنج پاس بي خيلاف

سا ميرزام نه گهر، مه عنا شكافي

به ويت مه نازي، ماچان سه پرافي

حل بگره پهريم، ئي ثوقده ي موشكل

وه ليم حالي كه، نه سل مه عناي گول

وه زهر ب و ته قسيم، وه جه مع و ته فريق

جه ساوش بگره، له پاسي ره فبيق

نه عدادش وه يهك، بگره شماره

ليت مه علووم مه يو، نه و گول و خاره

موعه‌مما له «سیف‌الله یه عقووبی» بو «میرزا نه حمه‌دی داواشی»^(۱)

نهر هدی فام‌داران صاحب عقل و هوش
 وه عرز به‌ندهت ساتی بدهر گوش
 یهك رۆ راگم كهفت وه سه‌حرای هامون
 دیم لاشه‌ی كهفتن، له پروی ده‌هر دوون
 بی‌سهر و بی‌تووك، بی‌په‌ر و بی‌بال
 نوتق جه نه‌زه‌ل بهن، وینه‌ی كه‌ر و لال
 لاشه‌ی وه‌ی جسوره، هه‌رگز نه‌یمه
 ساخت نه‌زه‌له، كار قه‌یمه
 پیش له «كه‌یوومدرس»، تا ئیسه هه‌نه‌ن
 چهن قه‌رن، چهن نه‌یام، وه‌ی ته‌وره مه‌نه‌ن
 دوو مه‌ل وه متقار، مه‌یه‌ن وه لاشه
 لاشه مات وه چه‌رخ، مه‌ویا چه‌واشه
 لاشه و هه‌ر دوو مه‌ل، هه‌ر سی چهنی هه‌م
 مه‌كیشان خورووش، سه‌دای زیل و به‌م
 وینه‌ی دوو‌پاجان، فه‌سل نه‌ووه‌هار
 مه‌وانان غه‌زه‌ل، هه‌ر یه‌ك وه یه‌ك تار
 «میرزا» وه‌ی مه‌عنا، خاترم پشه
 نه‌و دوو مه‌ل كامه‌و، نه‌و لاشه چیشه؟

۱- سه‌بفوللای یه‌عقووبی، خه‌لكی دوو‌چای نه‌لابارخانی كه شاعیریکی هاوچه‌رخ‌ی «میرزا نه‌حمه‌ده» بووه، كاتتی ناوی شیعر و شاعیری «میرزا نه‌حمه‌ده» ده‌یسی بو ئیتمیجان كردنی نه‌و، نه‌م موعه‌ممایه‌ی بو ده‌ نیری و نه‌لی نه‌گه‌ر شاعیریکی زیره‌ك بی، سه‌ر له مه‌عنا و مه‌فه‌رومی ده‌رتیری.

وه لامي موعه‌مما له «میرزا نه حمه‌دی داواشی» بۆ
 «سیف‌الله یه عقووبی»

«سیف‌الله» فامت، «سیف‌الله» فامت
 «سیف‌الله» که‌ردم، ته‌حسین له فامت
 له شیرینی نوتوق، شوخی که‌لامت
 له گوفته‌ی مه‌ربووت، عالی مه‌قامت
 واتی: «پام که‌فته‌ن، له سه‌حرای هاموون»
 «دیم لاشه‌ی که‌فته‌ن، له پرووی ده‌هر دوون»
 غه‌واسان ده‌ستور، حالی جه مه‌زموون
 لاشه‌ی وه بیه‌رگ، بیه‌گوشت و بیه‌هوون
 نیخترای که‌دیم، مه‌نده‌ی سأل و ما
 نه‌دهم، نه‌زوان نه‌سه‌رو نه‌پا
 دوو مه‌ل وه منقار، جه لاش تایه‌نه‌ن
 نه‌چه‌رخه‌ن نه‌باز، نه‌هم شایه‌نه‌ن
 هه‌ر دوو وه منقار، مه‌ده‌ران وه لیش
 لاشه‌ی وه مه‌جبوور، مه‌که‌ران وه کیش
 گا مه‌یۆ وه په‌س، گا مه‌شو وه پیش
 وه له‌فز کوردی، «بانگل» ماچۆن پیش

موعه‌مما له «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»
 بۆ «سیف‌الله یه‌عقوبی» الله یار خانی^(۱)

«سیف‌الله» خه‌وهر، «سیف‌الله» خه‌وهر
 مه‌سه‌له‌ی جه‌ تو، مه‌پرسوو خه‌وهر
 ئارۆ دینه‌نم، قه‌لاچه‌ی بی‌ده‌ر
 موحه‌مه‌ن وه‌ك سان، سه‌د سه‌كه‌نده‌ر
 پروكه‌ش پیروژه، دیوار له‌ ته‌لا
 چیۆی هه‌نی هه‌ن، له‌و دلئی قه‌لا
 عه‌ترش وه‌سه‌ عوود، بۆش چون عه‌بیره‌ن
 په‌روه‌رده‌ی چه‌شمه‌ی، سه‌راو شیرهن
 شیرش به‌ر مه‌یۆ، مه‌واچی ژاره‌ن
 به‌هار چون قیমে‌ت، نه‌بات شاره‌ن
 نه‌گر چه‌كاکی، دانای عیلم و پاز
 نه‌و قایی قه‌لا، په‌ی کئی مه‌بۆ واز؟

۱- «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»، سه‌ره‌پای نه‌مه‌که‌ جوایی موعه‌مماکه‌ی، «سه‌یفوللا یه‌عقوبی» نه‌داته‌وه، خویشی موعه‌مما به‌کی بۆ نه‌نووسی که «سه‌یفوللا» له‌ ده‌رکی موعه‌مماکه‌ی عاجز ده‌بی و ناتوانی په‌ی به‌مه‌عناکه‌ی په‌ری.

موعه مماله «میرزا ئەحمەدی داواشی» بۆ «سیفاله یعقوبی»

«سیفاله» دیمه «سیفاله» دیمه

عه جاییب چتئ وه چاو خوهم دیمه

ساخت ئەزەلە، کار قەدیمه

شارەزای رەفتار هەر حەفت ئقلیمه

بەرندە چون تیخ، لە تیف تەر لە گۆل

عاشقان دارۆ هەزار چون بۆلبول

دوو قەد بەک قامەت دوو نەقش و بەک رەنگ

دوو تەن بەک شیوێ دوو قسە و بەک دەنگ

دوو سەر چوار ئەبروو دوو بینی چوار چاو

دوو پاو چوار دەس دوو جەسم و بەک ناو

★ ★ ★

موعە مماله «میرزا ئەحمەدی داواشی»

مەزڵوومئێ لە بەین، دوو زالم گیره
 بئێ چاره مەزڵووم، مات و زویره
 زالممان هەر دوو جه پیش و پەشش
 وه تیغ فوولاد، مەکه‌ران قەشش
 ئەو مەزڵووم لە زەرب، زالممان ئاهئ
 مەکشو، له دل دوود سیاهئ
 هەتا بەر مەبو، ئاهش نه قەفس
 دەرلاد مەسووچئو، مەبو وه قەفس
 زالممان هەر دوو، وه دەوان دەو
 دی^(۱) کۆتا ئەکەن، له عەزاب ئەو

موعه مما له «میرزا نه حمه دی داواشی»

هر وهختی مه یۆ، وه وهخت وایهش

به چه بهر مه یۆ، جه به تن دایهش

دایه جه و ده مدها، وه سه د کینه وه

سهر به چهش مه نیۆ، وه پرووی سینه وه

بی گیان و نه رواج، مه یۆ وه ناغاز

به چهش مه بۆ سو، وه چهن عیشوه و ناز

بۆ سهش بۆ سهی عیشق، عاشق مه بی زۆ

جه بۆ سانشان، ئاتهش مه خیزۆ

★ ★ ★

موعه مما له «میرزا نه حمه دی داواشی»

نه گهر عاقلی و عهقلت وه نامه

نه و گوشته کامه؟ بۆ ستش له نامه؟

★ ★ ★

موعه مما له «میرزا نه حمه دی داواشی»

قه لچه به دارۆ چوار پایه له خشت

گا ها له له نگرگا ها له جمشت

شوخی له و قه‌لا سه‌ر ماوه‌رو دهر
نه‌کا ته‌مه‌نای سارا و ده‌شت و دهر

موعه‌مما له «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»

میرزام سونه‌تی، میرزام سونه‌تی
نارو دیم وه چه‌م، نه‌جه‌و سونه‌تی
قادر مه‌نمانا، نه‌جه‌و نیعمه‌تی
نه‌و سونه‌ت سازان، وه هه‌ر ره‌حمه‌تی
نه‌ها له زه‌مین، نه‌له‌ه‌واوه
وه ته‌نها پایه، مه‌شو وه‌راوه
روژ تا ئیواره، ها له‌گه‌شت و گیل
کویره وه‌بی‌چاو پینگه‌ناکا ویل
وه‌پاخه‌ریکه، وه‌دس‌کار نه‌کا
مایه‌یش دهر تیری و قه‌رزیش بار نه‌کا
دایم زوانی، بله‌ی تی وه‌ک‌مار
وه‌ک‌توتی خواه‌ش‌نوتق، هه‌رها له‌گوفتار
سه‌رم سوپ‌ماگه، له‌قسه‌و‌باسی
که‌س‌حالی‌ناوی، له‌دروو‌پاسی
به‌گشتی به‌سته‌س، وه‌ته‌نیا‌سیمین
ده‌می‌ته‌نگ‌تره، له‌حله‌قی‌میمن

جه لای دهندانش، نهشتهر گول تره
لوقمه‌ی له لوقمه‌ی، وشتر زل تره

مه‌رگی «شاهین»^(۱)

«شاهین» شەش دانگ، تیژ بآل تون‌پره و
یه په‌ی چی وه‌ی ته‌ور په‌شیوی ئیمشه و
مانی، مه‌لولی، دلگسیری ئیمشه و
دیاره‌ن دوور با، نه‌سیری ئیمشه و
غەریب غوریه‌ت، خەریکی ئیمشه و
وه حال مه‌رده‌ن، نزیکی ئیمشه و
له‌خا و خەفت، خە‌یالی ئیمشه و
بێ حال وه‌ه‌رحال، مه‌نالی ئیمشه و
ئیش کزه‌ی جه‌رگ، یا زام بآله‌ن
یا ده‌رد دل‌ه‌ن، حال‌ت به‌دحال‌ه‌ن
دیاره «شاهین»، سه‌خت زگاره‌نی^(۲)
زه‌لیل زامه‌ت پۆزگاره‌نی
نمه‌نده‌ن چیکه و چریکه‌ی جارانت
هاژه و هۆنه‌ی بآل، سه‌ر دیارانت

۱- له‌ ئەم شێره‌ جوانه‌دا شاعیر ناوی زۆربه‌ی شوین و مه‌حاله‌ کانی ولاته‌که‌مانی به‌ شیوه‌یه‌ زۆر جوان هێناوه‌. وه‌ کوو: «پاوه‌»، «نه‌وسوده‌»، «بیتتون»، «پروانسه‌ره‌»، «باوه‌جانی» و...
۲- کزو که‌نه‌فت و دل به‌ خەم.

تاقه‌ن تاقه‌ت، قه‌رارت نیه‌ن
 ته‌مه‌نای هوای، شکارت نیه‌ن
 دیاره خسارو زارو زه‌بوونی
 زه‌لیل زامه‌ت چه‌رخ گه‌ردوونی
 ماتی، مه‌لولیت، مه‌ئیوس و کزیت
 خه‌ریک خجَل، خه‌یلن عاجزیت
 نه‌مه‌یل غه‌زا، نه‌ئه‌له‌های ناوی
 هر چه‌ن نه‌ده‌ن پیت ناخوه‌ی که‌واوی
 سه‌رت کز که‌رده‌ن له بان له‌شت
 چمان له خوه‌شی بس‌ریاگه به‌شت
 یا نازیز مه‌رده‌ی وه‌ی ته‌ور دل‌ته‌نگی
 چه‌نی به‌خت ویت له داواو جه‌نگی
 وه مه‌اته‌مه‌وه داوه جـواوام
 وه چه‌جـواوی کسردی که‌وام
 وات: مه‌په‌رس په‌ری به‌دی حال من
 بدیه وه جه‌سته‌ی کو‌ی زوخال من
 «شاهین» بیم شمش دانگ شه‌یدای شکارگیر
 بن خه‌به‌ر له‌مه‌رگ، بن خوف له ته‌قدیر
 چه‌رخ مه‌دام وه چه‌رخ، ده‌ور مه‌دام له ده‌ور
 تا په‌رم مه‌دا له پرووی په‌ره‌ی هه‌ور
 وه سه‌یر و سه‌فا، سه‌روور مه‌که‌ردم
 به مه‌غرووری ویم غوروور مه‌که‌ردم
 چون میرشکاران، گوش به‌ر ناواز بیم
 نیتتیزار ده‌نگ، «قوله‌نگ» و «قاز» بیم

گوش مدام وه دهنگ، «قوله‌نگ» و «قازان»
 «قازان به‌رازان، «قوله‌نگ» مه‌نوازن
 بی‌دهنگ مه‌ویه‌ردم، له‌تفیله‌شان^(۱)
 شکار مه‌که‌ردم سهرده‌لیله‌شان^(۲)
 «که‌و» سهرکوان، که‌واو مه‌که‌ردم
 له‌زه‌ت له‌که‌واو سینه‌ش مه‌وه‌ردم
 گا سهد «ته‌یه‌وو»، گا شکار «پور»
 نه‌زانام فه‌له‌ک مه‌وزووم وه‌تور
 زمسان مه‌که‌ردم، عه‌زم گهرمه‌سیر
 سهردی نیلاخان مه‌وه‌ردم له‌ویر
 «شوی» «کرن» بی، شه‌وگهی شکارم
 هیچ نه‌قسی نه‌دیم له‌پوزگارم
 شیوا بی شیرین، شیوه‌ی ته‌رتیم
 نه‌وی له‌ده‌وران دونیا ره‌قیم
 پوز مدام وه‌شو، شه‌وه‌ده‌م پوزوه
 تا پرو ئاوه‌ردم وه «داله‌هو» وه
 که‌یف ویم کول که‌رد وه «داله‌هو» وه
 که‌فتم وه‌خه‌یال، گه‌شت «به‌مو» وه
 چه‌ندی له «به‌مو» مه‌نزل مه‌که‌ردم
 وه مه‌یل خوم، سه‌یرو سه‌فای دل که‌ردم
 ئاو کانی «که‌ل»، سهرته‌ک مه‌وه‌ردم
 مه‌یدان خالی بی، نه‌بی هام فه‌ردم

دیام وه «ده‌ریه‌ند»، مات و مه‌لولة
 بی نازو نازار چۆله «بی لولة»
 ماتهم و تهم بی، نه‌وئاوو خاکه
 پرووناکیش نه‌وی، بی نه‌و پرووناکه
 لوولام لوولم وه‌رد، بیم وه‌ گهرده لوول
 لوول بآلم دا وه‌ کهل «بالوول»
 نمه‌شو وه‌ یاد، تا یوم‌المحشر
 نه‌و سه‌فای سهردی ئاو کانی «حسه‌ر»
 وه «تیله‌کۆ» وه، ته‌یران مه‌که‌ردم
 له‌ سهر دیساران، سه‌یران مه‌که‌ردم
 دام له «ساراوه‌ن»، بزبان و نه‌زان
 تا شیم وه «کرن» کۆی «بله‌ بزبان»
 وه‌ش وه‌نهم ویده‌رد، له‌و سای که‌مه‌ردا
 سه‌هر چه‌م مه‌دام، وه‌ ده‌شت و ده‌ردا
 مه‌نشتن له‌ سهر، سه‌راو «پازان»
 پازان مه‌که‌ردن، شای شیرین نازان
 من هم‌ گۆش مه‌دام، وه‌و پاز و نازه
 زام کۆنه و نۆم، مه‌که‌ردن تازه
 ناره‌زووی ته‌واف، «سولتان ساقم» بی
 چون تاق‌تاق‌که‌ره، هه‌ر تاق‌تاقم بی
 شیم وه‌ زیاره‌ت، سه‌ید پاک‌دین
 بو‌سه‌ دام قاپه‌ین، وه‌ سلق و یه‌قین
 وه «په‌روینه» شیم، یاوام وه‌ مه‌قسوود
 دیام وه‌ شیوای، شیرین «نه‌وسوود»

سه‌راو «شمشی»، وهو سه‌ر به‌رزهدا
 قه‌لوه‌زه مه‌وست، وه پرووی نه‌رزهدا
 مه‌نزه‌ری زیبای، سه‌ر «حه‌وزه لاره»
 تـمـاشایین، سه‌باو نیواره
 نشین‌گای نشات به‌زم خانان بی
 جای بازی و ته‌خته‌ی نه‌وجوانان بی
 «نه‌وسود» به‌هسته‌ن، «قه‌لوه‌وز» ده‌روازه
 به‌هشت ک‌ه‌ی وه‌شه‌ن، وه‌ئو نه‌نازه
 گوزه‌رگای ناهووی، غه‌زاله‌ چه‌مه‌ن
 ناهووی بی‌ ناهوو، چون «ناهوو» که‌مه‌ن
 چه‌مه‌ن چنار، بسالابه‌رزانه‌ن
 چون نه‌رمه‌ن، ماوای شیرین‌ته‌رزانه‌ن
 وا چه‌مم تیژ بی، بی‌په‌روا له‌خوهر
 وه‌عین ماوه‌ردم نیمه‌پژ نه‌خته‌ر
 په‌ر مه‌دام وه‌په‌ر، هه‌ور له‌هه‌واوه
 هه‌وام که‌رد په‌ی، برج بوله‌ندی «شاوه»
 شیم وه «زاوه‌لی»، وهو سه‌ر به‌رزهدا
 دیام وه «پاوه»ی، خوهرته‌ن ته‌رزهدا
 نیه‌ن ناپه‌یدان، شار وه‌ دل‌گیری
 مه‌خسوسه‌ن نه‌سیم، «هه‌ولی» و «بی‌میری»
 کاوه‌ن سه‌راوه‌ن، سه‌یرانه‌ن ده‌شته‌ن
 «هه‌ولی» «که‌وسه‌ره‌ن»، «پاوه» به‌هسته‌ن
 جای عیلم و نه‌ده‌ب، دانش و دینه‌ن
 ماوای مه‌عبه‌دگای، سدق و یه‌قینه‌ن

مینگو مه نزلگای، جای نازارانن
 خه رمانگای خهران، گول عوزارانن
 خاکش شورنه نگیز، نه دهب په روره
 جاگهی نوستادان، ساحیب هونه رهن
 نامی «مسته وفی»، «مه حمود» نامی
 با جاه و مقام، خاس تر له «جامی»
 «میرزا نه ولقادر»^(۱)، کان کوی که مال
 سینه خه زانه ی، دورو دانه و لال
 سهوزن مه زره عهی، کشت فامشان
 باقی یه ن تا روی، مه حشر نامشان
 «مله برالووک»، وه «حه سار گاهه»
 مله وه مله، خاس دام وه پاوه
 له شون شکار، مه گیلیم چون شیر
 سه رشار ویه ردم، له سارای «شمشیر»
 بین خه م و خه یال، بی ترس و هه راس
 دام له «گریوه» بهر شیم له «سه ریاس»
 بال دام وه بهرزان، پرتاف دام وه تاف
 بهرتر مه نیشتم له سهر قولهی «قاف»
 تا شیم وه برجی، بهرزو دل نشین
 مه دیام خوه ره لآت، تا وه خوه رنشین
 نه وه رۆ نارام، نه شهو که رده خاو
 وه تاو سه رم دا، له سافی «ساناو»

گاهن «بیستون»، گاهن له «په‌راو»
 «نه‌شکفت» و «به‌لووچ»، ته‌ی که‌ردم وه تاو
 ماوه‌ردم وه عه‌ین وه دووربین چاو
 هاماری «بنی کش»، «قوله‌ی نه‌ماراو»
 شاخ «شاخ شکین»، یا هه‌لای «هه‌ژه‌ر»
 «خورپله» و «خورپن» تا باهووی «سه‌نگه‌ر»
 کول‌گهی «حاجی خان»، کهل «وه‌فوه‌چال»
 ده‌روون وه ده‌روون، تا «ده‌روون جه‌مال»
 به‌رزه‌سی که‌ردم، مه‌حال وه مه‌حال
 چگه وه چیبیه، «چال‌اوه» و «گاچال»
 «جاوری»^(۱) ومله‌که‌ی، «مازه‌رد» و «گاسه‌ر»
 «قوله» و «قه‌لاگه‌ی» پشت «پروانسه‌ر»
 به‌رزی «هیله‌ور» «زینان» و «سنجه‌ر»
 «پاگه» و «که‌ماله» و بخو‌مای «شه‌وه‌ر»^(۲)
 سه‌رشار مه‌که‌ردم، سه‌یرده‌شت و ده‌ر
 شکار مه‌که‌ردم، ئی‌وه‌ر وه نه‌و وه‌ر
 نه‌زانام مایه‌ی، نامورادی‌یه‌ن
 ناخرش شینن، هه‌ر چه شادی‌یه‌ن
 ده‌شت «پروانسه‌ر»، مه‌ززه‌عه‌ی کشت بی
 گو‌شه وه گو‌شه، چمان به‌هه‌شت بی
 ده‌شت «پروانسه‌ر»، مه‌ززه‌عه‌ی گول بی
 سه‌یرانش سه‌فای، زاخاو دل بی

۲- هه‌مویان ناوی کی‌ون له نزیکه‌ی «پروانسه‌ر».

۱- سه‌راویکه له نزیکه‌ی «پروانسه‌ر».

چه چه شمه و سه راو چه کۆساری دیم
 چه شاخ شیرین، پرشکاری دیم
 شکار مه که رد، خاس تر له جاران
 تا پام کەفت، وه بان چیهی «چل یاران»^(۱)
 «کانی خهیران»^(۲) و ته په و داری دیم
 گهلهی که مووتهر، بی شو ماری دیم
 نه زانام ناخر، ویم شکار مه بووم
 وه عه مه ل ویم، گرفتار مه بووم
 بی وه مه سکه نم، نه و ته په و داره
 شکار مه که رد، سوح تا ئیواره
 هر پوژ چن کۆتر، مالی ره نگاره نگ
 شکار مه که رد، وه چه نگال و چه نگ
 نه ره حم نه موولهت، نه ئینسافم بی
 هر ساتی سه د سهر، له ته نافم بی
 هر پو وه قه هری، بالئی مه شه ندیم
 هر بالئی چن سهر، له تن مه که ندیم
 چه نی مه زلوومان، زالم بیم زالم
 زالم بیم زه وال شکست دا بالم
 بابو په ی وه له د، وه له د په ی بابو
 زایلئی شین بی، هه ی پو پوله پو
 پاره په یوه سته، گشت پاره که ردیم
 هر یه ک وه نه وعی، بی چاره که ردیم

یهك تووله كوړی، تازه په سیده
 نوڅت و شیرین، دونیا نه دیده
 لیکه و لئ که فنگ، نه وه ل جوان بی
 شهوړ شوق له سهر نه حوال نه زان بی
 داخ که موو تر، په نگای په نگش بی
 نه زانام چه نیم، مه یل جه نگش بی
 نه زانام ماما، مه یل وه دره ختم
 فه لك نه رد سهر د، شاننا وه به ختم
 مات بیم و مه بهووت، بهو جوانه وه
 چه نگ مدام وه گوشت، بی سوخانه وه
 دارای جه مالی، خسوداداده بی
 موخ نه په شته و ساف و ساده بی
 نامش «جه سن موحه مده دی»^(۱) بی
 نه زانم چه نیم مه یلش به دی بی
 دیم دوودی له دم، دوولولش خیزا
 سا خیزا ناگر، وه گیانم ریزا
 دیم نه ما قودرته، بالم له هیزا
 وه بی هیز که فتم، دونیام لئ بیزا
 تم غم پوشا بسینایی عه نیم
 لیل بوو دایه ره ی دووربین زه نیم
 شکست دا وه بهخت فه رو ئیقبالم
 تا مه حشر په ی بهخت سیام نه نالم

نهوئل خوه شېبهختو ئاخړ به دېهخت بېم
 شکسته بال و وه زامهت سهخت بېم
 له نهوئل بهرز بې ئيقبال و فېرم
 نه زانام ئاخړ عاقبیهت شهرم
 نه لېهت ههرفه خړی بهك فقهړی دارو
 له ههرفه خړی سهه، نه گېهت مه وارو
 غوروری مهستی پهستی به دارو
 ئاخړ ههرفهستی نهستی به دارو
 گهردهن فه رازی سه رکزی دارو
 گهمه و پې که نین عاجزی دارو
 وه ناحق نه گهر بالی بشکیني
 وه بال شکیاگی بالت نه ویني
 ههرفه بیچاره به بدهی دهر ديهر
 بیچاره نه ویت لهو بیچاره تهر
 ههرفه کس وه ناحق بکهیت بیچاره
 بیچاره! تو ویت مهبی بیچاره
 «نه حمده» ئی دنیا پهستی و فه رازه
 دهر گای نیک و بهد بو گشت کس وازه
 «نه حمده» دی بهسه ئی دهنگو باسه
 بهدی بدهغه ههرفه خاسی خاسه

وینتهی «میرزا نه‌حمه‌دی داواشی»

جهنگ نامه‌ی «هه‌لاله زهرد»^(۱)

خه‌باتی گه‌لی کورد به سه‌رکه‌ردایه‌تی «سه‌ردار په‌شیدی ئه‌رده‌لان» دژ به حکومه‌تی «په‌زاخان» له‌شاخه‌ به‌رزه‌کانی «شاهۆ» ی «کوردوستان». «میرزا ئه‌حمده‌دی داواشی» ئه‌م جهنگ نامه‌ میژوویه له‌کاتیکدا که خوی و باوکی له‌خه‌بات گیرانی هیزی سه‌ردار په‌شید بوون به‌شیوه‌ی هۆنراوه ده‌رهیناوه که پیشکه‌شی ده‌که‌ین به‌رینوارانی ئه‌وین دارو به‌ غیره‌تی ریی نازادی گه‌ل ونیشتمان.

۱- کۆتیکه له‌ شاهۆ له‌ نزیکه‌ی لادێی «پالنگان» سه‌ر به‌ شاری کامیاران.

ئیبتدا به‌نام، بی‌نای بی‌نه‌زیر
 که‌ریم کارسان، هم عوز‌په‌زیر
 له‌ دوای «که‌ریم‌خان» ده‌وران «قاجار»
 «ئاغه‌ موحه‌مه‌د خان»، که‌ردش به‌رگوزار
 تا‌ئو وه‌خت ده‌وران، شاه‌ی قه‌جر بی
 هه‌ر رۆژی ته‌هات، له‌و پۆژ به‌ته‌ر بی
 نه‌ پۆژ وینه‌ی پۆژ، نه‌ شه‌و وه‌ك شه‌و بی
 مه‌ردم له‌ خه‌یال، خوه‌راك و خه‌و بی
 شه‌مه‌یه‌ له‌ شه‌رح شه‌و رۆزگاره
 عه‌رز شه‌که‌م شه‌رچی، که‌می دشواره
 «موحه‌مه‌د» دیده‌ن «مووسا» شه‌نیده‌ن
 شه‌نیده‌ن که‌ی بو‌ه‌د مانه‌ند دیده‌ن
 من وه‌ دیده‌ی ویم، هه‌رچی‌وم دیده‌ن
 عه‌رز شه‌که‌م نه‌ له‌، مه‌ردم شه‌نیده‌ن
 من وه‌ عومر ویم، یاران گییانی
 چه‌ن جار دیه‌نم، ده‌وره‌ی گران‌ی
 نه‌وه‌لێش هه‌زار، سه‌سه‌دو سی و چوار
 قاتی قووت بی، چه‌نی سال مار
 سونه‌ن^(۱) وه‌ تاریخ، ده‌ و دو سال بیم
 مه‌شغوول ته‌حسیل، که‌سب که‌مال بیم
 نرخی پاره‌ی شه‌و، وه‌ختم له‌ بیره
 گه‌ندومشان مه‌دا، یه‌ك من یه‌ك لیسه

مردم مہوہردن، چون وہ حشی عہلف
 پای عیلاج نہوی، وہ سوود و سہلف
 پدہر لوقمہی نان، لہ دست خہلف
 مہ سہند و مہشیان، ہہردووہ تہلف
 گہندم بی وہ سیر، نان بی وہ مسقال
 خورماشان مہدا، سہروہ سہروہ گال
 پایہی زندہ‌گی، «نیران» خہلہل بی
 جہنگ داوای دین، بین‌الملل بی
 ٹو وہختہ سولتان، «نیران» «قہجر» بی
 «نیران» چون کہشتی، دہریای خہتہر بی
 زہرب سکہی زہر «نوحمد» شای قاجار
 چہندانسی نہوی، پہواج بازار
 حوکمش حہکایہت رۆزگار نہوی
 پایہی تہخت ٹو پایہدار نہوی
 سہراسہر کشوہر، لہ تہلاتوم بی
 شادیش چون خوہرشید، لہ زولمات گوم بی
 لہ بیشہی «نیران»، بہر ناما شیرئ
 چ شیرئ، شیرئ، دانا دلیرئ
 شیرئ و دلیریش، شیاو عہیان بی
 سہریاز بی و ساحیب، تہخت کہیان بی
 وہ کوّمہک نینگلیس، مادی و مہعنہوی
 جاگیر بی لہ تہخت، پہزای پہہلہوی
 ہہتا بی بہ شا، ٹوہل تہدبیر کہرد
 لہ «نیران» نہعلان، سہریاز بگیر کہرد

نہ زم نزام دا، چون باش دلیران
 کوتا کورد ناشووب، نہ شرار له «ئیران»
 بہ وینہی شاہان، نادرہی نامی
 تہ شکیل دا وہ سان، سپای نزامی
 قہ ساس قاتل، خوون نہ شرار ریز
 نہ وہل نارامش، بہ خشا وہ «تہ بریز»
 «سہ قز» و «سابلاغ»، «سہ رده شت» و «پشت درہ»
 «بانہ» و «مہریوان»، کورد وہ بہک له شکر
 «خہ مسہ» و «میہرہ بان»، «زہ نجان» و «گہ پرووس»
 نہ مین کورد شمال، «ئیران» تا وہ «پرووس»
 تاج شامی شاد، نہ نیابی له فہرق
 تا سہ قامش دا، وہ مہنتہ قہی شہرق
 جہو دوما حہملہ، وہ «لوپستان» بہرد
 «شیخہ» و «مہردان» و «شیخ غہزہ لش» گہرد
 له «خورہم ئاباد»، تا ئیل «کہ لہور»
 تہ مین گسیانی دا، وہ «لہک» و «لوپ»
 سان سہرداران، بہ کسہر وست له دہنگ
 گہرتش «سنجایی» و «کہ لوپ» وہ بن جہنگ
 جہو دوما «گوران»، چہنی «قہ لخانہی»
 موتیع کورد بہ کسہر، وہ میہرہ بانہی
 «میرکی» و «قوبادی» و «باوہ جانی» و «جاف»
 تا نہ گرد نہ کورد، شمشیر نہ غہلاف
 «جوانرو» و «پاوہ»، «لہون» سہر تہواو
 «ہورامان» تہخت، «دزلی» تا «پہ زاو»

فہر نارامش، بہخشا وہ ولات

ہر لہ خوہرنشین، تاوہ خوہرہلات

فہرمان دا نہمیر، غہرپ غہزوب خو

دہعوای سہختی ہدن پاجمہن وہ تو

«سہردارہ پہشید»، عالی میقدارہن

ساحیب سپا و سان، تیپ و سوارہن

نہواچی نہلبت، باقی نہکرادہن

تا نارو وہی تہور، مادہر نہزادہن

بہی تہورہ سہردار لہ روژگاری

نہویہن لہ دہورہی، ہیچ شہریاری

بہ پہسم سہردار، بہ شکوہ شاہن

مہنزوورش وہ تہخت تاج و کولاہن

داوخواز داوہن وہ عہزم جہزمی

مساہرہن بہ پہمز، پموز پہزمی

سہردار سہرحہد، کوردہوارہن

لہ ناو سہرداران، چون مانگ دیاری بہن

نہ جہمع شیران، «نیران» نہو بہورہن

«کہ یخہ سرہو» شوکت «توہہ متہن» تہورہن

عہزیم وشہننہن، پوتبہش عالی بہن

نہسل نہ تیجہی، نہسل والی بہن

سہردار نہرہ شدہ، بولہند ثیقبالہن

والی «کورسان»، ہہژدہ مہحالہن

دہمساغش لہ نہوج، برج ناہیدہن

لہ «نیران» ہر نہو «سہردار پہشیدہن»

ئەدارووم بىجوز، تۆۋەن كەس ئومىد
 ھازىر بۇ پەي جەنگ، «سەردارە رەشىد»
 «ئەحمەد ئاغە» جا، سىنە كەرد سىپەر
 كەفت ۋە تەداروك، كارسازى لەشكەر
 دەستە، گروھان، گوردان، چەنى ھەنگ
 سى تىپ، يەك لەشكەر، تەشكىل دا پەي جەنگ
 تەقسىم كەرد سەريان، چون ۋە رەق ۋە كووپ
 گورھان ۋە گوردان، ھەنگ ۋە تىپ ۋە توپ
 بال بەيداخان، ھەرىكە ۋە بەك رەنگ
 رازنا بە رەمز، نەخشەي پۇژ جەنگ
 توپ ۋە توپخانە، موھىمات ھەرچى
 بەك مەنزىلى شار، چى ۋە «دايچى»
 فەكرش كەردەۋە، لە پروى فەراسەت
 بەرپاش كەرد خەرگاي، خەيمەي سىياسەت
 نامەيە نوويا، ۋە ئەمىر مەخسوس^(۱)
 نامى دلاۋەر، شەرت ۋە شوون درووس
 نىيەن لە «ئىران» كەسى ۋە زاىەر
 ھەرتۆنى لايەق، رئىس العشاير
 نىل ەمەلە، «كەلھور» ۋە جارى
 باۋەر چەنى وىت، ھەزار سوارى
 رەزمى سواران، داۋ دىدەي «كەلھور»
 ھەلەي ھەمەلە بەر، قال ھوورە چەر

زود باور ٹوردو، ٹر لیت حالی یہن

عہزم ٹارہ زوم، پہزم والی یہن

دش وہ قاسدی، دہنسدہی تیڑپا

شہبگرد و تون پوہ لہ نسل «کہرگا»

ہر وہ شو نامہش، سپرد وہ ٹہمیر

ٹہمیر تہحریرش، وانا وہ تہحریر

فرمان داگال دہن، سہحر لہ «کہلہور»

«ہیوان» و «گیلان»، تا وہ «گوار»

ٹیل و قہبایل، عہمہ لہ یہ کسر

قہبیلہی «ہووکھل»، مہحسوب وہ نہوکر

باوہران ٹہدای، فہرزم وہ فہرجام

سہحر بہر لہ خوہر، حازر بان جہ لام

وہو زریہ^(۱) وہ کوول، ٹہمیر کریاہ

موور زوور وہ بان، شانہش نریاہ

ہہرکس فہرمانم، ناوہرو وہ جا

پوٹش مہسانوم، بی پوہزای خسودا

وہ ٹہمہرٹہمیر، لہ کسہل بہ یاندا

قال کہفت وہ «قہیتول»، «خاوو شیاندا»

غولغولہی غہوغای، «کہلہور» جوٹیا

وہ سوار سہحرای، «گیلان» پوٹیا

شوہرہ سواران بہتہی زہر لہ دووش

شہیدای شوور شہر، شال ترمہپووش

زله‌ی زایه‌له‌ی، قاووقوایقوو

شاخه‌ی شه‌خهل ره‌خت، نیشته‌له «نمواکوو»

بریق باق به‌رق، ده‌وانچه و تفه‌نگ

زه‌وق زه‌رق و به‌رق، بریق‌ه‌ی فشه‌نگ

شه‌وق ته‌رك و قوول ساچاخ سه‌رزین

چون لاله‌ی به‌هار، چین له‌ده‌ور چین

شه‌هنه و شپه‌ی نه‌سپ، ته‌قه‌ی نال و میخ

زاله‌ی زاله‌دار، ماه‌وردش له‌بیخ

سینه‌به‌ند سیم، له‌جام سه‌رزه‌ر

زیره‌ی وزه‌نگی^(۱)، گه‌ردوون مه‌که‌رد که‌ر

سوچ زوود نه‌میر، بی‌دار بی له‌خاو

له‌قاب به‌رناوه‌رد، دوورین که‌رد وه‌چاو

دیادیش ئوردوو، تیپ تیپ و فه‌وج فه‌وج

سه‌حرا وینه‌ی به‌حر، جه‌یحوون ها له‌مه‌وج

خوه‌شحال بی نه‌میر، ئوردووش دی وه‌چه‌م

ده‌ماغش ویه‌رد، له‌چه‌رخ حه‌فته‌م

فه‌رماش «یاساول»، گورز نوقره له‌که‌ف

سامان ده‌ر به‌سان، سه‌واران سه‌ف سه‌ف

هوما‌ی سه‌عاده‌ت، به‌یداخان زه‌ر

سایش وسته له‌ئووج، بال مه‌شه‌ند په‌ی شه‌ر

ترنگه‌ ترنگ ده‌ول، شادی و به‌شاره‌ت

ده‌لاله‌ت مه‌که‌رد، ئوردوو به‌غاره‌ت

۱- نه‌لقه به‌ناسنی که‌سوار بی له‌نیوی داده‌نی و نه‌پرواته سه‌ر نه‌سپ.

چون «نه میر نه عزم»، سه ر نیل «که لهور»

فرمان زین نه سپ، داش وه میر ناخوړ^(۱)

میر ناخوړ ئاوه رد، یاو ناهووار

موکه مهل وه زین، تاقمه‌ی ته لاکار

پای چه پ قه راردا، له حه لقه‌ی رکاب

نیشت له خوان زین، چون نه فراسیاب

بسه و ئابداریش، نه وه ل بار که ردن

یا «علی» کی شان، نام حق به ردن

جو مجموعه جومیا، نه میر پراهی بی

تا نزیك وه تسیپ، سپای شاهی بی

سپه هدار غه رب، جه ئامای نه میر

خوه شحال بی ده رلاد، دانای بی نه زیر

نه مر که رد کیاست، وه قه در حالش

مووزیک و سپا، وه ئیستقبالش

وه سه لام سه ف، نزام سه رباز

وه سه ووت فلووت، سه روود ئیهاز

وه سه د ئی احترام، نه کرام نامی

داخل بی به سان، سپای نزامی

به رپا بی خه رگای، خه یمه‌ی خسووسی

مه نامانا جه وده م، شه ر وه سه رووسی

نه میر چی سه وچه، وه سپا بود به رد

سپه ه بود نه حسن، ئافه رینش که رد

وات: وه ئی‌یحترام، ئه‌میر عالی
 جادار داوود، هه‌مام‌په‌زم والی
 هه‌ر کاریت که‌رده‌ن، جاف «جوانپرو»
 ته‌ئمین ده‌ر پێشان، موتیع بان وه تو
 عه‌رز که‌ردش ئه‌میر، له‌ رووی په‌ویه‌ی پاس
 به‌کسه‌ر موتیعن، جومله‌ عام و خاس
 چون چه‌ندی جهی وه‌ر، سه‌رده‌اره‌ئه‌ که‌رم
 دلدار په‌زمی، عالی موخته‌رم
 چه‌نی چه‌ند نه‌فه‌ر، عوقه‌لای عاقل
 ته‌شریفش ئاوه‌رد، وه‌ به‌نده‌ مه‌نزل
 هه‌ر پو‌به‌ شکار، ته‌شریف مه‌وه‌ردش
 به‌عه‌دن به‌یانات، ده‌رد دل که‌ردش
 وات: «جه‌عفه‌ر سولتان»، مه‌عرووف نامی
 سان شه‌ست ساله‌ی، ته‌خت ئه‌ورامی
 نه‌تیجه‌ی «بیژهن»، جو‌یای شکاره‌ن
 جه‌ نه‌سل «به‌همه‌ن»، ئه‌سفندیاره‌ن
 خووسه‌ن «وه‌کیل» له‌ رووی حه‌قیقه‌ت
 بایومن و نگین، پوتبه‌ و ته‌ریقه‌ت
 نژاد ئه‌ولاد، شاه «شاوه» کون
 ستون سه‌یوان، جاف «جوانپرو»
 ته‌رقه‌ول نه‌قرار په‌ی مه‌ردان پاسته‌ن
 من شان به‌ پاسی، به‌ لات کیاسته‌ن
 ده‌ست به‌رد که‌لامن، وه‌ زه‌رووره‌وه
 به‌ر ئاوه‌رد و دیم، ها‌وه‌ مووره‌وه

بۆسام و ئەو وەخت، کەردم تماشاش
 دیام بە مەزمون، موهر و مەحاشاش
 نووساین ئەمیر، وە خاترجەمی
 جانشین جای، «ئەمیر ئەعزەمی»
 ئەوەئ وە قورئان، قەسەمان وەردەن
 دووم وە حاجەت توومان ئاوەردەن
 باهەم بۆ جەمبەیی، سولج تفاقمان
 بیا موتەفیک بۆ ئیتفاقمان
 وە بئێ پەزای توئاب مەواحی
 نەوهریم تاتۆ، نەبۆت سەلاحی
 تویج ئەئمین بدەر، وە «سەردار ئەکرەم»
 خاترمن وە مۆر، قورئان بکەر جەم
 وە سیدق راستی، قەسەم یادکەردم
 مۆرقەوئ وە پای، قورئان سپەردم
 هەر تا کە زندەیی، دەور جەهانم
 هام قەوئ قورئان، «جەعفەر سولتانم»
 تا خاک ئەلحەد، نەکات زەلیلیم
 هەم پەئیی و هام پرای، گیان «وە کیلیم»
 بە پەسەم ئیئ و ئەقرار مەردی
 تا مەردەن، نەبۆ پەرەو بەرگەردی
 پەری سەرداران، قەسەم یادکەردم
 وە ئەکرام «سەردار، ئەکرەم»^(۱) شاد کەردم

سہرگہرمن یہ کسہر، وہ قورٹان من
 جہ معن حازرن، وہ فرمان من
 فقہت، سپہ ہبود، وہ قہدر ویشان
 قہول شہرافت، بدا وہ پیشان
 مہرقوم کہر پرقہم، وہ «جہ عفر سولتان»
 تا بو وہ تہمین، تہمام «نہورامان»
 نہمر کہرد «نہ میر»، ناوہردن دہبیر
 دہبیر بہی مہزمون، نامہش کہرد تحریر
 نویسا «سولتان»، دونیادیدہی دہور
 دونیا تسا وہ سہر، نہمہ بو وہی تہور
 سولتانی چون تو، پرسام و سہولت
 حہیف نہ بو خائین، نہر بو بہ دہولت
 ساحیب سلسلہی، سان نہورامیت
 حہقیقت لایسق، قائم مہقامیت
 دارای نہبیران، بیست و چواری
 قابل ہر یک، وہ یک سہرداری
 لہ دہوائرات، «نیران» نہفر ہسان
 ہر بیست و چواریان، مہواجب خوہر بان
 ہر کہس ہر کاری، تا حال کہردہ بو
 چہ پاوو غارت، ہر کہس بہردہ بو
 سارق و قاتل، جہردہ و قاچاخچی
 خائن بہ دہولت، مللت بنی ہرچی
 نہختارہن بہ عام، عموم ہر بہ تو
 نیل و عہشایہر، جاف «جوانرؤ»

ہر کہ سن دوزمن، «سردار رشید» بو
 وہ قہید قورٹان، عہفوش ئومید بو
 تہ نزم نامہ، کردش وہ خسووس
 پپارا و سپورد، وہ «ئمیر مہ خسووس»
 وات: تو ویت ہر تہور، سہ لاج مہ زانی
 بنووسہ لیشان، وہ می پھرہ بانئ
 بہر جہ سب فرمان، ئہ میر لہ شکر
 مہرقووم کرد رہ قہم، قہلم وہ جہ وہ ہر
 نامہی خسووسی، خاس وہ خاتر جہم
 نووساش وہ ئلقاب، وہ «سردار ئہ کرہم»
 ئہر قہول ئہ قرار، مہردیت لہ ویرہن
 شیرانہوار وہخت، وادہی نہ چیرہن
 ئامان سہد ئامان، دہ خیل سہد دہ خیل
 مدارات نہ بو تا وہ لای «وہ کیل»
 بواجہ «ئمیر»، ئوردو و ئاوہ ردهن
 چوار بلووک لہ خاک، «روانہر» کہ ردهن
 ئیستہ بزائن، وہ یہ قینہ وہ
 نامہم کیاستہن، وہ تہ ئمینہ وہ
 بہ زات بیچوون، زہ وائش نیہن
 خسورد و خہ یال و بہ تالش نیہن
 وہ سہ یف دووسہر، بو رندہی ئہ میر^(۱)
 قاتل موقاتل، قہ لای خہ بہرگیر

به‌رسم رسووم، ئیل و عه‌شایه‌ر
 یه‌ك روو یه‌ك ره‌نگیم، باتن و زایه‌ر
 نه‌زه‌ر و نه‌مر «نه‌میر» بی‌مه‌قسوود
 چه‌نی هم هه‌ر دوو بچن وه «نه‌وسوود»
 ته‌ئمین نامه‌ی «نه‌میر» به «سولتان»
 بده‌ن بوانو، په‌ری «نه‌ورامان»
 یه‌ن وه زوانی، به «سولتان» و اچوون
 وه‌تیشه‌ریشه‌ی، پای ویش نه‌پاچوون
 موّره‌ ناوه‌رده‌ن، وه ئیقبال ویش
 نه‌بو وه باعیس، سه‌رو مال ویش
 حوکم حکوومه‌ت، هه‌ر ساله‌ نیه‌ن
 یه‌کسار حیله و حه‌واله‌ نیه‌ن
 به‌شهرت شه‌ره‌ف، وژدان و وجود
 پو‌شنه‌ن ئاهر، سووزان وه بی‌دوود
 سه‌لاح هه‌ر ئیده‌ن، ئیتاعه‌ی «نه‌میر»
 باوه‌ران وه جا، بی‌نقس و ته‌قسیر
 جاف «جوانرو» و «نه‌ورامان» ته‌مام
 حازر بان په‌ی جه‌نگ، باقی وه سه‌لام
 ته‌ئمین توّردام قه‌ید قانونی
 به‌لاک به‌ست و که‌رد، موهر نه‌فسوونی
 داش وه چا‌پاری، جه‌لد سه‌ره‌نه‌فراز
 زوه‌اک زیه‌رک، زه‌نگه‌ی زوان باز
 راهی بی چون به‌رق، برووسکه‌ی به‌هار
 یاونان نامه‌ی، نه‌میر به «سه‌ردار»

موتاله‌عش‌کهرد، سه‌رانسه‌ر وانا
 مه‌فاد مه‌زموون، مه‌تله‌بش زانا
 فه‌رما ئاوه‌ردن نه‌سپش، وه‌ ته‌عجیل
 سه‌وار بی «سه‌ردار»، شی وه‌ لای «وه‌کیل»
 نه‌قل سه‌کایه‌ت، جه‌نگ والی‌کهرد
 وه‌ نه‌مر «نه‌میر»، «وه‌کیل» حالی‌کهرد
 عومده‌ی مه‌تله‌بش، زانا وه‌ به‌قین
 فه‌رمان دا فه‌وری، نه‌سپش‌کهردن زین
 نه‌سپش ئاوه‌ردن، وه‌ به‌س‌راقه‌وه
 سه‌وار به‌ین و شین وه‌ تفاقه‌وه
 دوو عالی‌میق‌دار، سه‌حیب‌قهر و شان
 ته‌شرف وه‌ حوزوور، «سولتان» به‌ردشان
 «سولتان» وه‌ ئیسه‌لاح، وه‌ش‌نامایش‌کهرد
 به‌قهر قوهره‌ت، به‌زیرایش‌کهرد
 فه‌وری به‌مه‌جلیس، چایی‌ئاوه‌ردن
 به‌کی دوو چایی، ته‌ناول‌کهردن
 نامه‌ش به‌رئاوه‌رد، «وه‌کیل» وه‌ ئیکرام
 ته‌قدیم‌کهرد به‌ «سان»، به‌سه‌د ئیحه‌ترام
 «سولتان» جه‌ «وه‌کیل»، نامه‌ش ستانا
 مه‌لاحزه‌ش‌کهرد، سه‌رانسه‌ر وانا
 فه‌رمان دا و فه‌رما، وینه‌ی زال سام
 واتش: فه‌رزه‌ندان، حازر بان جه‌ لام
 نه‌و وه‌خت ستاره‌ش، سه‌عه‌د نه‌کبه‌ر بی
 فه‌رزه‌ندان له‌ده‌ور، نه‌و جه‌ماوه‌زی بی

سپورد به موشی ده‌بیر داناش
 ته‌ئمین نامہ‌ی، سپه‌بود واناش
 وات: به فرزه‌ندان، به‌ک به‌ک له لاتان
 حالی بی مه‌زموون، چیشهن سه‌لاتان
 عه‌رز که‌رده‌ن به‌کسه‌ر، سه‌رمان له ریتنه
 سه‌لاو په‌زاو و مه‌یل، به‌په‌ئی ویتنه
 به‌ک به‌ک وه‌فرمان، نه‌و په‌فعدت پایه
 به‌خاک پای سان، که‌فتن چون سایه
 شه‌و ئاما وه‌سه‌ر، چراغ په‌وشه‌ن بی
 مه‌جلیس گشت وه‌گشت گول و گولشه‌ن بی
 به‌شه‌وق به‌رقی و توپی و گه‌ردسوز
 تاریکی شه‌و که‌رد، روژنه‌تر له پروز
 فه‌رما تائه‌سباب بازی ئاوه‌ردن
 هه‌ر به‌ک به‌نه‌وعی، بازی مه‌که‌ردن
 نه‌و شه‌و تا به‌په‌ بازی که‌ردشان
 نه‌لبه‌ت به‌عزی باخت، به‌عزی به‌ردشان
 سه‌حه‌ر سه‌ر کی‌شا، پرووی شوعله‌ی ئافتاو
 مه‌واتی ئاهر، به‌ر ئاما له ئاو
 قیژه‌ی سه‌ماور، چون قاز^(۱) له وه‌ر کاو
 خان و خه‌وانیش، بیدار که‌رد له خاو
 «میرزا عه‌نایه‌ت»، موشی «سولتان» بی
 دانا و دانش‌وهر، شیرین به‌یان بسی

۱- باندبه‌که‌په‌ش به‌نه‌نازه‌ی کورتی که‌له‌کیووکه‌مه‌ر هیلاته‌ده‌کا هونه‌رده‌نگی سه‌ماوه‌ری تشبیه‌کردوه
 به‌ده‌نگی «قاز».

نه مر کرد «سولتان»، «خواهی نه خواهی»
 چه نی سهردازان، مه یۆ بۆ راهی
 هدی کردن وه ئه سب، سه مه ن و که بوود
 به رشین وینه ی بهرق لامع^(۱) له «نه وسوود»
 ته ی که ردن راگهی، مه رام و مه قسوود
 تا یاوان وه شار، قه لای «جوان پروود»
 نه وشه و تا سفید، سو بچ ناشکار بی
 هه ر باس باز، یۆز و شکار بی
 ئیتخاب کردن، «ئاغه عه نایه ت»
 مودریک دانای، غهیره نه هایه ت
 سه حه ر له دوای سهر ف، سو بچانه و چایی
 با سهر دار ئه که ره م، که ردشان رای بی
 موشی «سولتان» و «ئاغه عه نایه ت»
 سهر داره «ئه که ره م»، که ره م بی غایه ت
 سوار بین هه ر سئ، خاس وه خاتر جه م
 سه رگه رم سو حبه ت، با «سهر دار ئه که ره م»
 وه باس ئاوه ردن، سیا تا سفید
 تا یاوان هه ر سئ، وه قه لعه ی «شه ش بید»
 سهر دار ته له ب که رد، نام ئاوه رانش
 جه نگی و دل ئاوه ر، براده رانش
 به شه وق شادی، نیشتن له پرووی شه ور
 شوخی مه که ردن، هه ر یه ک وه یه ک ته ور

هۆره و گۆرانسی و شانامه خوانی
 به‌گ و به‌گ‌زاده و خان و خه‌وانی
 تا شه‌فق له شه‌و سیوا بی ساف بی
 هه‌ر به‌حس جه‌نگ و مه‌ردی و مه‌ساف بی
 سه‌حه‌ر خوه‌ر کیشا، گۆشه‌ی جه‌لایی
 پووشا ده‌ر و ده‌شت، دیبای ته‌لایی
 «عه‌لی به‌گ» سه‌ردار، زه‌رین سوار بی
 تاك و ته‌ل‌وژن، له تیپ دیار بی
 نوتاق نا‌تق، دانای دیوان دو‌ر
 شایسته‌ی مه‌جلیس، نه‌میر که‌له‌و‌ر
 ده‌ستو‌ر دا «سه‌ردار نه‌که‌رم» به‌عنوان
 وات: بشو‌چه‌نی، نماینده‌ی سان
 نه‌لبه‌ت به‌ته‌دبیر، نه‌ره‌ستوی عاقل
 «ئاغه‌عه‌نایه‌ت»، فه‌میده‌ی فازل
 نه‌لبه‌ته‌وه‌شه‌ور، «ئاغه‌عه‌نایه‌ت»
 بکه‌ران هه‌ر دوو نه‌مرش په‌عبایه‌ت
 با «نه‌میر مه‌خووس» سالار سه‌روه‌ر
 بچن وه‌خه‌رگای، نه‌میر له‌شکه‌ر
 بو‌اچان «سه‌ردار»، «وه‌کی‌ل» چه‌نی سان
 ناماده‌ی نه‌مرن، به‌دیده‌و به‌گیان
 نماینده‌ی «سان»، «وه‌کی‌ل» و «سه‌ردار»
 به‌مه‌یل و مه‌رام، هه‌ر سی بین سوار

ہدی کہردن وہ ٹہسپ، کیشاشان قہمچی

غورووب وہ ہر حال، شین وہ «دایچی»^(۱)

دین خہیمہ و خہرگای، ٹہمیر «کہلہور»

زاہر بی لیٹشان، مہدرہوشا چون دوہر

رہہنما دہرلاد^(۲) رانمایی کہرد

ہر سئ بہ خہرگای، ٹہمیر پایی کہرد

ٹہمیر دین ہر سئ، سلامش کہردن

رہسم نیحترام، وہ جائاوہردن

ٹہمیر خوہش نامہد، بہ دل خواہیش کہرد

خہیرہمہقدم وات، قہدردانیش کہرد

پاس نیحترامو جہ پرووی ہوشیاری

«عہلی بہگ» کہردش، سپاسگوزاری

سفرہشان چنی سہرف شام کہردن

لہ دوا۱ شام چایی، ٹاوہردن وہردن

ٹہمیر ٹہمرش کہرد، پیش خزمہت وہ تاو

ٹاوہرد پہریشان، سئ دہس پہختخاو

سہحر بیدار بین، سوبحانہ وہردن

مہتلہب بہ سہر پای، پاسی ٹاوہردن

سہر نیل کہلہور، نہ کہردش تہفسیر

ہر سئ چہنی ویش، بہرد وہ لای «ٹہمیر»

«ٹہمیر» خوہش حال بی، پہزیرایی کہرد

لہ «ٹہمیر مہخسوس»، عوزر خوایی کہرد

۱- لادیہ کہ لہ پینچ کیلومتری خورنیشی «کرماشان».

۲- گورج - نازا - زور.

مہ‌جز مہ‌سلہ‌حت، ئہ‌میر لہ‌شکر
 ئہ‌مر کرد ئاورد، خہ‌لمعت یہ‌ک نہ‌وکر
 پیش‌خزمت خہ‌لمعت، خلس کردش حازر
 ہر سئ خہ‌لمعت کرد، بہ‌دیبای فاخر
 «ئہ‌میر» وا بہ‌تاس، تہ‌زویر بازی کرد
 ہر یہ‌کئ وہ یہ‌ک، نہ‌جوا پازی کرد
 بہ‌میل مہ‌رام، ئہ‌میر ہر سئ سوار
 ہیچکام نہ‌کردن، پازیان ئاشکار
 پارہ نہ‌کردن، پاز پەردہ‌ی دل
 بہ‌مہ‌رامہ‌وہ، یاوان وہ مہ‌نزل
 ئہ‌وہل «عہ‌لی بہ‌گ»، دانای مووشکاف
 عہ‌رز کرد بہ‌سہ‌ردار، ولہ‌دبہ‌گی جاف
 وات: ئہ‌میر واتہن، بہ‌شہرت شہ‌رف
 بہ‌ئہ‌تہ‌بای پاک، نہ‌جہ‌ف ئہ‌شہ‌رف
 «پروانسہ» یہ‌کەر، تاوہ «شاہ‌گودار»
 مہ‌بہ‌خشوم پیتان، وہ شہرت ئہ‌قرار
 من ہم قہ‌ولم دان، وہ ئایہ‌ی موسحف
 حازرین جہ‌رات، گیان بنین لہ‌کہ‌ف
 «سہ‌ردار» بہ‌مہ‌رام، «ئہ‌میر» بی‌حالی
 نہ‌گونجا لہ‌بہ‌رگ، ویش لہ‌خوہ‌شعالی
 واتش: بہ‌«وہ‌کیئل»، «ئاغہ‌عہ‌نایہ‌ت»
 ئہ‌میر لوتفش ہن، چہ‌نیت بی‌غایہ‌ت
 موژدہ بہ‌دل دا، بہ‌وہ‌جد و شادی
 «بازان» و «زلان» «میرکی» و «قوبادی»

مهده رو و ه پیش وه هزم میری

وه حوكم ئیجراى، ئه مر ئه میری

«وه کیل» وه گوفتهی، ئه میر خواهش رهنگ بی

حازر بی به دل، ئامادهی جهنگ بی

«میرزا عه نایهت»، واتش: به «سولتان»

«ئه میر» قهولش دان، وه قهید قورئان

«دزلی» و «قه لاگه» و «گوشخانی» و «ره زاو»

«هه ورامان تهخت» و «مه ریوان» تهواو

مه به خشووم وه پیش، به شادمانی

تا ئه بهد وه حوكم سولتان سانى

«سولتان» شنهفتش، نه که ردش درهنگ

وات: به فره زه ندان، حازر بان پهی جهنگ

سه ریه ست که رد «ئه میر»، هه ریه ک وه حالئ

هه ریه ک وه خه یال به هره ی مه حالئ

دوو باره «ئه میر»، ساحیب نیشانه

چاپارئ وه جهخت، که ردش رهوانه

چاپار وه ئه مر ئه میر بی رایى

«گه شکى» و «بیله وار»، «سونقر» «کولیاىى»

«خه مسه» و «میه ره بان» «گه رووس» و «له یلاخ»

«سه رده شت» و «بانه»، «سه قز» و «سابلاخ»

سه رهنگ «ئه حمده» خان، چه نی توپخانه

خه بهر که رد با تیپ، پیادهی «بانه»

«کورده سان» به کسان، دهس وه توفهنگ بی

گشت که مر به سته و ئامادهی جهنگ بی

«خوسره‌وی» و «گه‌پووس» تا «قه‌ره‌به‌لاخ»
 «قه‌سلان» و «که‌مه‌ک» پای «ئه‌لمه‌فه‌لاخ»
 «زه‌ن» و «گورگین» و «مه‌نمی» و «گه‌لواخی»
 موغرز به «سهردار»، زام زه‌ده‌ی داخی
 تیپ «حه‌بیی»، تیپ «مه‌شیری»
 تیپ «ئاسه‌فی»، تیپ «وه‌زیری»
 «سهرچی» و «نشور»، چه‌نی «تاو» و «دولاو»
 تا وه «شاهینی»، که‌ردن سهر‌حه‌ساو
 وه ئه‌مر ئاسه‌ف، په‌ی جه‌نگ سهر‌دار
 سالاره «سه‌عید»، بی وه سهر‌سوار
 حاکم «سونقر»، ئه‌میر مه‌خسوس بی
 به‌نسل و نژاد، ئه‌سل «گه‌پووس» بی
 ته‌رتیب دا وه تیپ، به‌یداخ وست وه بال
 تیپ نارایش که‌رد، چون تیپ تووپال
 به‌ئه‌مر ئیجرای فه‌رمان شایی
 سامان دان به‌سان، سپای «کولیبی»
 «وسه‌ین قولی خان»، ئه‌میر ئه‌مجه‌د
 «ئیقباله‌له‌شکه‌ر»، «سهر‌داره‌ئه‌سه‌د»
 باقی خه‌وانین، خان «که‌ل سفید»
 حازر بین په‌ی جه‌نگ، «سهر‌دار ره‌شید»
 به‌و سلسله‌ی سان، بی شو‌ماره‌وه
 له‌رزه‌نیشت وه خاک، «بی‌له‌واره‌وه»
 «خهران» «دیز‌گه‌ران»، هه‌ر دوو «ونرنی»
 «کاریز» و «قه‌لوه‌ز»، مه‌حال «سورنی»

«په زین» و «رازیان» تا وه. «پرزلان سه»

«که نووله» و «که مهس»، تا وه «دینه وه»

«چنار» و «سماق»، «کۆلان» و «کمشور»

نامادهی جهنگ بین، ده رلاد به زه روور

«قه لاقیه وهن»، وه «باتمانه وه»

وه ده سته و به ستهی، «سیف الله» خانه وه

«کامیاران» وه تیپ، «تور به رنزه وه»

به و دلاوه ران شه ر ئه نگیزه وه

«موحه ممد مورادخان»، «گمشکی» مه دار بی

نه بیرهی «زه رقام»، زه پین سوار بی

«خان یارنه حمه دخان»، بی چون وه زیرش

مه دام به نه و بی، عومدهی ته دبیرش

شیر و شیربه چهی، بی شهی «وه رمه ههنگ»

سوار بین وه جهخت، نه که ردن درهنگ

جه و تهره ف «سولتان»، «ئه ورامان» ماوا

ئه شاعهی له شکر، به سه معش یاوا

«سان» ویش شو ر جهنگ، لیش وائه سه ر که رد

تیپ ته نته نهی، سپاش خه به ر که رد

خیزیا له جا، «سان نه ورامی»

داش له ده بیده بهی، ده هو ل نامی

سه تح «ئه ورامان»، تا حه د و حدوود

«هانه گه رمه له»، «نو دشه» و «نه و سوود»

«ور» و «شه په کان»، «داریان» و «ته شار»

که ردن تا سه ر پیل، «سیروان» خه به ر دار

«شیخان» و «زلته»، «هاوار» و «سازان»
 به تهور و تهرتیپ، تپیشان پازان
 «تهویله» و «بهلخه»، «وزلی» «دزاوهر»
 وه حوکم «سولتان»، کهردش جه ماوهر
 نهوهل «ئه حمده بهگ»، تهلهب کهرد وه پیش
 دهستور دا و فرما، بهور بی ئه ندیش
 مه تلهبم ئیده، بهور سام سهنگی
 چه نی سپای ویت، نه زده های جهنگی
 «نو دشه» زیرهك، زانا و زرهنگن
 فه تحی فهره حناك، مه دام پیش جهنگن
 شایسته ن تو ویت، بهور بی ئه ندیش
 بکیشی به یداخ، پیش جهنگی له پیش
 دوهه م «قادر بهگ»، شیر شکاری
 نه وهه م تیپ ویش، بهرد وه دیاری
 وات: به «موسه فا»، سالار «بهلخه»
 بهی دیر ئامانت، نه وقاتم تهلخه
 حازر بهر چه نی، براده رانت
 دلیر و داوخواز، نام ئاوهرانت
 داوخواز داو بن، به عهزم جه زمی
 موکه مهل به ره مز، نه سله حه ی ره زمی
 مه خسووس کهریم بهگ، سالار مه خسووس
 کاندید سانی، تازه ی نهو جلووس
 بههوسان سپای، بی قه یاسه وه
 راهی بی به پای، بان «سه ریاسه وه»

«سولتان» وه باده‌ى، وه شى بى نه شه

به ره حشه‌ى شادى، چرپش له «په شه»

نور بىنايى، دوو ديده‌ى بابو

بابو فداى بو ئيمشه و تا به رو

مداى نه بو، با تىپ «پاوه»

راهى بهر له بهند، بنار «شاوه»

خوره رشيد له مه شريق، نه كيشو به يداخ

بال به يداخت، بال دو له «قشلاخ»

خيزيا له جا، سان نه ورامى

فهرمان دا كوان، ده هول نامى

باده‌ى مه سروورى، به كهيف وئش دا

زال زه رناسا، ساو سهيف وئش دا

«وزلى» و «دزاوهر»، «شوشمن» و «ته شار»

«ورا» و «شه ره كان»، «داريان» و «نچار»

«دووناو» و «هيروى»، تا «به له بزان»

«شيخان» و «زلته»، «هاوار» و «سازان»

«نروى» و «كيمنه»، تا «كومه دهره»

وه نهمر «سولتان» سان دان به كسهره

«دشه» و «گراى» و «نورياب» و «دهرموور»

«نوسمه» و «دووريسان»، سان دان به ده ستوور

به و تىپ سپاي، پر په رداخسه وه

«سان» ناما سان دا، وه «قشلاخه» وه

«وه كيل» «جوانرو» شنه فتش خه بهر

كهفت وه ته دارهك، كارسازى له شكه

یہک یہک برادر، ویش وہ پیش وانا

حالی کہردشان، دلیر دانا

وات: «جہ عفر سولتان»، چہنی سپا و سان

پاسہم شہنفتن، وہ «قشلاخ» یاوان

نیمہ بیج لازمہ، کارسازی کہریم

بہ موہری نہجہل، سہریازی کہریم

یا سہر ماوہریم، یا مہنیہریم سہر

«اللہ اعلم»، بہ نفع و زہرہر

چہرخ وہ ہہور مہیل، نہر نہیرہنگ نہبو

وارای شہہدشن، نہر شہرہنگ نہبو

مہترسم ناخر، شہریہتش ژار بو

وہشت کہرہمش، کہژدم و مار بو

ہہر چہ بادا باد، نوردوو دہنگ کہریم

چون حہنا وہ ہوون، پہنجہ رہنگ کہریم

وہ نہمر «وہ کیل»، بہ شہب و پودا

مہنموور تاین بی، وہ «جوانرو» دا

تیبی «نیناغی»، تیبی «نیمامی»

تیبی «زہردویسی»، شایستہ و نامی

تیبی «مہزیدی»، تیبی «ساتباری»

ہہر یہک تیپ ویش، بہرد وہ دیباری

تیبی «باینگان»، «دہوان» و «شمشیر»

جازر بنین پہی جہنگ، زہنندہی دلیر

«سہریاس» و «قشلاخ»، «مہنموور ناقایی»

تیپ تیپ وہ نہمر، «وہ کیل» بین پایی

نہم کرد وہ کیل، «خوایی نہ خوایی»
 «دی سوور» و «بیولہ» و «دی توی» و «پیلای»
 «زلان» و «زیران» «کلاش» و «بنجو»
 تہمام حول و حوش، خاک «جوانرو»
 جہم بین لہ قہلا^(۱)، پیادہ و سوار
 سہ سہف، سہف بہستن، پہی جہنگ «سہردار»
 «سہردارہ نہ کرہم»، نامی شنہفتش
 خورووش کرد غیرہت، چون نار بہ نہفتش
 دہستور دا، فہوری برادہ رانش
 سامی سواران، سہر ئاوہ رانش
 ہر یہ کئی چہنی، تیپ سپای ویش
 بہ تہور تہرتیپ، تہ لہب کرد لہ پیش
 فہرمان دا سہردار نہ مجہد وینہی شیر
 سامان دا بہ سان، سپای بی نہ زیر
 نہوہل «سوئی بہگ»، بہورہ سہلتنہ
 ساحیب سپا و سان، تیپ و تہنتہنہ
 وہ نہم «سہردار نہ کرہم» بی حازر
 تیپ نارا کردش، خاس تر لہ نادر
 دوہم «عہزیز بہگ»، عہزیز تر لہ گشت
 چون شیر، شمشیر، جہنگش بہست وہ پشت
 حاتمہ تائی تہور، أرفَعُ العالی
 سوار بی وہ جہخت، پہی جہنگ والی

سنی ہم «پوستہم بہگ»، بہو پوستہم واری

بہوران وہ پکاب، وہ سہر سواری

«نہ کرہم» وہ نہ کرام، بہ نہ مر سہردار

سامان دا بہ تیپ، پہری کارزار

«حسین» و «حوسین» «علی» و «نہ ولجہ مید»

سہوار بین ہر بہک، وہ ہزار ٹومید

«موحہ مہد سالح بہگ»، سہ لاحت پینہ

بہر ناما چون شیر، جہنگی نہ بیشہ

«ناغہ بہگ» چون شیر، شہر جوئی شکارگیر

بنی پہروا لہ توپ، بنی نہ ندیش لہ تیر

«خان یار نہ حمہد خان»، چہنی «فہرامہرز»

سواریین چون شیر، بال و باہو بہرز

«سہ عید بہگ» چہنی، فہرزہ ندان ویش

دلدار پہزمی، نامی بنی نہ ندیش

مہسوس «موحہ مہد بہگ»، جہنگی مہشہور بی

ساحیب نہ سرہت و فتح مہنوور بی

جاف «جوانرؤ»، چہنی «نہورامان»

«سہقز» و «سابلاخ»، «بانہ» و «مہریوان»

«خہ مسہ» و «میہرہ بان»، «بیجار» و «لہ یلاخ»

سوار بین وہ جہخت، کیشاشان بہ یداخ

«سونقر»، «کولیایی»، چہنی «بیئلہور»

ناوہردن سپا، پہی جہنگ سہردار

دان لہ دہ بیدہ بہی، کووس بہ شارت

«مارا» و «گورگان»، کہردن وہ غارت

«ئه‌حمده‌وه‌نی»، «الله یارخانی»

به‌گ و به‌گ‌زاده، خان و خه‌وانی

وه ئه‌مر ئه‌میر، ئاماده‌ی جه‌نگ بین

حازر له‌ حزوور، ده‌س وه‌ توفه‌نگ بین

«ئه‌میر ئه‌حمده‌ی»، بازه‌م به‌ زه‌روور

ته‌له‌ب که‌رد «مه‌نسور» خان غه‌ریب پوور

واتش: مه‌نزوورم، دانای سوخه‌ن سه‌نج

ئیده‌ن «که‌ریم خان»، نه‌بیره‌ی «میره‌نج»

چه‌نی قه‌بیله‌ی، ئیل به‌رخوردار

با‌خه‌به‌ر که‌رو، تا «به‌رزه‌چنار»

له‌ب باز که‌رد «مه‌نسور»، شیرین ته‌ر له‌ گول

به‌ی ته‌ور دا‌ جواب، «ئه‌میر» چون بولبول

حه‌تمیه‌ن «سه‌ردار موخته‌در» چون شیر

ئاگا بسو‌جه‌ کار، زه‌ننده‌ی دلیر

ئاماده‌ن وه‌ی ته‌ور، بدو‌ ئازارش

به‌ر ئارو‌ده‌مار، له‌ پو‌زگارش

ئاواتش واسته‌ن، شیر شکاری

یه‌کی‌ نمازو، له‌ به‌رخورداری

ئه‌میر کاری که‌رد وه‌ وه‌سواسه‌ی خام

ویش به‌یو‌ وه‌ پای، ویش بو‌وزو‌ وه‌ دام

قاسدی به‌و شه‌و به‌رق شه‌هابی

ته‌عین که‌رد، کیاست، په‌ری «سنجایی»

وات: وه‌ «که‌ریم خان»، ئه‌مر زه‌رووره‌ن

با‌وه‌ره‌ ئوردوو هه‌ر چیت مه‌قدووره‌ن

حازر بین و چین، با چەندین سوار
 بەرپا بی پەرچەم، ئیڵ بەرخوردار
 تەشریف وە حوزوور، سەپە بود بەردن
 ئیکرام و تەعزیم، وە جا ئاوەردن
 «ئەمیر» تەوازە، کەردش بی حەساب
 وات: وە «کەریم خان»، سەرئیڵ «سەنجاب»
 مەقسەدم ئیمشەو وە «روانسەر» ن
 شەببخوون بەدەیم، ئەرچی خەتەرەن
 تەمام سەرداران، سەرحەدات غەرب
 نامادەم کەردەن، حازرەن پە ی حەرب
 «کەریم خان» جەواب، ئەمیر بە ی دەستوور
 عەرز کەرد بفرما، خان غەرب پوور
 تەشریف بە خەرگا، باوەرۆ ئیمشەو
 واجبەن تەدبیر، کەریم چەنی ئەو
 مەخسوسەن «ئەمیر مەخسوس» دەنگ کەردن
 خەیمە خەلوەت بی شەور جەنگ کەردن
 «سەردارە پەشید»، فیکرش بەردەو
 قاپی خەیاڵان، دەروون کەردەو
 فەرماش بە پەئیس پۆلیس سەردار
 تەعین کەر مەنموور، سەوارە ی سەیار
 بلووک نشینان، سەرحەد مەدارم
 خاسە نوکەرەن، خەزەمت گوزارم
 بەگ لەر بەگ لەران، با فسەپو بەختم
 حازر بان بە کەر، لە پایە ی تەختم

ده‌رلاد به فرمان، فرموده‌ی «سردار»

سرحه‌دارانش، ک‌ردن خه‌ب‌ردار

جوق^(۱) جوق سرداران، شور شه‌رته‌نگیز

جهم بین له قایی، «سردار» چو «پ‌رویز»

حازر بین یه‌ک یه‌ک، وه فرمان نه‌و

چون پال‌ه‌وانان، عهد «که‌یخه‌سره‌و»

سرحه‌دم‌داران، قایل به شه‌ورش

چون ماه و پ‌روین، جهم بین له ده‌ورش

به زیب‌زوه‌ر، به زینه‌تکاری

به‌ریا بی بسات، به‌زم س‌رداری

به سه‌فای مه‌جلس، سه‌ماوه‌ر ده‌م بی

س‌ردار سه‌رته‌فراز، مه‌جلس بی غم بی

سه‌ماوه‌ر نوقره، قه‌ندان ته‌لایی

پیاله له بلوور، جام جه‌لایی

شیرینی و شه‌ریه‌ت، شه‌هد شه‌که‌رپ‌یز

میزبان ناوه‌رد، چنیش له پرووی میز

به عوود و مه‌جمه‌ر، به سوژ و گوداز

سه‌رگه‌رم بی مه‌جلس، هه‌ریه‌ک وه یه‌ک پاز

والی به‌وپازان، ر‌یزه‌ی شه‌که‌رپ‌یز

وات: به س‌رداران، نامی چون پ‌رویز

جهنگ چهنی ده‌وله‌ت، هیچ‌کس نه‌که‌رده‌ن

هه‌رکه‌سی که‌رده‌ن، تا سه‌ر نه‌وه‌رده‌ن

من به ئاره‌زوو عه‌زم جه‌زمم بی
 چه‌نی سه‌به‌بود، مه‌یل ره‌زمم بی
 مه‌زانووم به‌ی ته‌ور، جه‌هد و جه‌ختشه‌ن
 «ره‌زاخان» خه‌یال، تاج و ته‌ختشه‌ن
 «ئه‌حمه‌د ئاغه‌ش» که‌رد، وه‌ ئه‌میر له‌شکه‌ر
 ریشه‌ی سه‌رداران، ماوه‌رو و به‌ر
 هان له‌و فه‌راسه‌ت، ئاوات مه‌وزوون
 له‌ عه‌شایه‌رات، یه‌کن نمازوون
 به‌ فکر و ته‌دبیر، سه‌ردار ستورک^(۱)
 به‌ «کورد» «فارسش» که‌رد، به‌ «فارس» که‌رتش «تورک»
 به‌ «له‌ک»، «لوپ» له‌به‌ین، باز هم به‌ «لوپ» «له‌ک»
 مه‌وه‌ران له‌به‌ین، ئیمه‌یج یه‌ک وه‌ یه‌ک
 ئه‌مر که‌رد سه‌ردار، به‌ وینه‌ی نادر
 حازر بی میرزا، «موحه‌مه‌د باقر»
 فه‌رماش به‌ میرزای، موشی وه‌ش ره‌قم
 هه‌رچی مه‌واچوووم، بی زیاد و که‌م
 ئه‌سل به‌ی مه‌زموون، به‌ سه‌رداران گشت
 ئه‌ختار که‌رد والی، به‌ زیب و به‌ زشت
 من هه‌ر ئه‌و سه‌ردار، والی ئه‌شیم
 با عه‌زه‌ت و جاه، ساحیب نگیم
 ئیوه‌ جه‌ من بی، ئه‌سل مایه‌تان
 به‌ من موحه‌که‌م بی، به‌ که‌سه‌ر پایه‌تان

من وینهی قایی، نیوه قه لآ بین

تا من بیم نیوه، دوور له به لآ بین

ئه گهر من نهوم، یهك رۆ بی درێخ

ماوه ران رهگ و پیشه تان له بیخ

مه زانووم ناخر، نیوه چوون مه بوون

گشت له دمای من، تهر و توون مه بوون

به ره مز نه فسوون، به دام ته زویر

یهك وه یه کتری، ماوه ران وه گیر

وه شال ماشتهی^(۱) عه یاری جاری

ههر یهك مه به ران، وه حه بس شاری

شهرت بۆ من جه داخ، نیوه وه بی دهنگ

«پروانه» وه جا، بازووم وه بی جهنگ

بی جهنگ و جه ده ل، مه شووم وه راوه

چو شا مه نیشووم، وه تهخت «شاوه»^(۲)

ئه ركه سی به یۆ، وهو راگوزه ردا

چه رخش مه ده رووم، وه پرووی چه مه ردا

قولهی سه رکاوان، مه گیرووم وه جهخت

تاچ ماوه رۆ، موهره ی تهخته ی بهخت

چوارشه ممه و حه فتم، سیام بی و به هار

هه زار و سی سه د، چه ل و سی^(۳) «سه ردار»

بار که رد و به ردش، خانمان ویش

خاللی جه داد که رد، دیواخان ویش

۲- مه به ست کۆی شاهویه.

۱- به حيله و قه سه می درۆ - قیل.

۳- ۱۳۴۳ ی کۆچی مانگی.

ٹیبتدا «سہردار ئہ کرہم» بی شاگا
 ہر بہو شہو فہوری، شہ بیخوونش دا
 ہر بہو شہو نامہش، بہ شادی و سرور
 نووسا بہ «ئمیر»، لہ شکر بہی دہستور
 «سہردار» بار کردہن، ئہر لیت حالی بہن
 سن پوژہ تہلار، قہ سرش خالی بہن
 «ئمیر» دا نامہی، فہتخ و بہ شارہت
 قہ رائہت کردن، وہ چہن عیبارہت
 بہ وینہی نادر، پہی فہتخ ئہ فغان
 حہرہ کہتش دا، سپای بسن سامان
 «وہ کیل جوانپو»، شہفتش خہ بہر
 «سہردارہ ئہ کرہم»، گرتہن «پوانسہر»
 غورا وینہی شیر، بسن پہروا و بسن غہم
 وات: بہ «پوستہم بہگ»، نامی چون پوستہم
 راہی بہر بشو، وہ بسن درہنگی
 چہنی «عہزیزہگ»، ئہژدہہای جہنگی
 «حہسہن بہگ» چہنی، نامی «حوسہینم»
 عہزیزتر لہ نسور، بینایی عہینم
 تاشہفق لہ شہو جیا بو چون دور
 مہبو بگیران، قولی «یہلہور»^(۱)
 بوہر چہنی ویت، لازمہن ہرچی
 سہنگہریہنی کہر، چون باش توفہنگچی

«سان» ئه ورامان، به تہر دہ ماخی
 فرماش «ئاغہ بہگ»، میر قشلاخی
 بفرما یہ کسہر، بہگ و بہ گزادہ
 موسہلح بہی جہنگ، ببان ئامادہ
 حہ تمبہن ئیمشہو بہر لہ لیزگ خوہر
 مہ بو بیوشیم، سہ حرای «پروانسہر»
 داشان لہ دہ ہوئل، نام حہق بہردن
 فہوری ہدر بہو شہو حہرہ کہت کہردن
 مہواتی سپای، «سہلم» و «توور» جوشان
 چون موور و مہلخ، «پروانسہر» پوشان
 «گہشکی» و «بیلہوار»، «سوور سوور» بہو وینہ
 راہسی بین لہ پای، «نالہ شکینہ»^(۱)
 سپہ بود فرما، بہ «ئمیر مہ خسووس»
 پازنسان پسرچہم، وینہی نہو عہرووس
 شہ پیور حازر باش، ژہندن ہدر بہو شہو
 راہسی بی سپا، وہ دہوان دہو
 بریق بساق بہرق، قسوبہی بہیداخان
 نہو شہو وینہی، پوژ، کہرد وہ چراخان
 لہ زہر بہی ستور، سہدای نای و کووس
 مہوا تہم نہنگیز، سہما ئسابنووس
 وا ویش تہ یار کہرد، «ئمیر مہ خسووس»
 بہی جہنگ پوستم، مہ گہر «نہشکبووس»

۱- ملہ بہک وکھڑیکی بہرزکہ والہ بہینی «پروانسہر» و «کامیاران» دا۔

یه‌لغار^(۱) دان وه جه‌خت، چه‌نی لیزگ خوه‌ر
 زاهر بی لیشان، قوله‌ی «پروانسه‌ر»
 سه‌دای ته‌پل و کورس، ناله‌ی نای و سه‌نج
 توپچی ناگر که‌رد، توپ سه‌د و په‌نج
 نه‌پابه‌ی جه‌نگی، کوی خارا شکاف
 نه‌فسه‌ران چون شیر، کیشانه‌ مه‌ساف
 سه‌ربازان به‌ نه‌زم، ته‌پال و مووزیک
 نه‌فسه‌ران به‌ستن، سه‌ف تاکتیک
 قهری «موسه‌لسه‌ل»، شاه‌وی «شنیده‌ر»
 ناتشه‌نه‌فشان بی، نه‌و پو «پروانسه‌ر»
 مه‌خسوسه‌ن «ما زه‌رد»، ناگر مه‌پریزا
 بو‌ی پرووز له‌ پریز، «کاشته‌ر» مه‌خیزا
 «کوژشک»^(۲) و «بان کوژشک» و سینه‌که‌ی «قوله»
 گو‌ل گو‌ل بی یه‌کسه‌ر، له‌ گره‌ی گو‌له
 ناگر وست وه‌ کوی، کاو هیله‌ور^(۳)
 چسون نار «نه‌مروود»، مه‌گریا گریگر
 کووچه و خه‌یاوان، مه‌غازه و بازار
 گشت وه‌ تیر توپ، که‌ردن یه‌خته‌سار
 «پروانسه‌ر» وه‌ خاک، ده‌شت په‌ی کردن
 باغ و باغاتش، یه‌کسه‌ر په‌ی کردن

۱- هیرشی سواران.

۲- مه‌به‌ست کوژشکی «فه‌ره‌اده» که له‌ کتیبانی میزوری دا به‌قه‌بری کوچکینی ده‌وره‌ی «ماده» ناوی لی براوه وه
 ۳- شاخیکی به‌رزه له‌ پشتی شاری پروانسه‌ر.

تا حفت روژ دستور، تیر نہ ندازی بی

لہ دوائی حفت روژہ، «نہ میر» رازی بی

خاس وہ نارہ زوی، خوی نفسی دا

نہ و ہختہ دہ ستور، ناتہش بہ سی دا

بہ عزئی فراری، نہ تراف جہم کہردن

ناوہ ردن بہ کسہر، قہلع و قہم کہردن

«سہردار موقتہ در»، «سالارہ زہ فر»

شیران جہنگی، با چہ ندین نہ و کہر

چون شیر زام دار، خار نیش لہ جہرگ

خہ شمی و خہ شمناک، بی نہ ندیش لہ مہرگ

بہور دہ ریا دل، سہردار سہرور

بی خہ بہر وارد بین وہ «پروانسہر»

مہخوسوسن «نہ میر، مہخوسوس» بی لہ راش

نیتیزارش بی بشو وہ خہرگاش

زہرہ نیتنا، بہ نہ و نہ کہردن

تہ شریف وہ خہ یمہی، سپہ بود بہردن

«نہ میر نہ حمدی»، لوتف لہ تیف کہرد

بی پہ زیرایی، ہہردو و تہ وقیف کہرد

نہ و ہخت دہ ستور دا، نیل کہ مانگہر

بہختہ رہ کہردن، با ناغہ و نہ و کہر

چہند روژ بہ راحت، ناب گوشت و ہردن

فراری نہ تراف، بہ کسہر جہم کہردن

کاراگای مہخفی، ناگاہ کار بی

باخہ بہر لہ و ہزع، نیل «سہردار» بی

ناما و به‌یان ک‌هرد، دانای مووشکاو
 وات: «س‌ردار» به‌ردن، مالش وه «پ‌زاو»
 وه‌لی «عه‌مه‌لی»، «پ‌وانس‌ر» به‌ک‌سر
 جاگیره‌ن له کاو قولی «ته‌نگی به‌ر»
 «ته‌میر» و هام‌راش، دره‌نگ نه‌ک‌هردن
 کمیسون کریا، شور جه‌نگ ک‌هردن
 «ته‌میر نه‌حمه‌دی»، ناگا له کار ک‌هرد
 نیراده‌ی غارته، نیل «س‌ردار» ک‌هرد
 واتش: وه «ک‌ریش»^(۱) مه‌خفی نه‌ک‌ زا‌ی‌هر
 چوار هزار ن‌زام، سپان ع‌شای‌هر
 س‌هید «حبیب‌الله»ی دانا بی‌حالی
 «ته‌میر» ک‌هرده‌ن ق‌س، غارته والی
 نامه نویسا، به‌و سوخ‌ن سه‌نجی
 له به‌دبه‌ختی به‌خت، داش وه ه‌جیجی
 فه‌راموشش ک‌هرد، ک‌هفت وه ناو ک‌ولان
 وه دوو پ‌وژ وه‌حال، شی وه «چوارد‌ولان»
 نامه‌ش دا وه ده‌س «موحه‌مد سال‌ح خان»
 موتالعه‌ش ک‌هرد، نه‌ژده‌های ده‌مان
 نووسابیش نه‌ره‌هی، نوور بینای ع‌ه‌ین
 «موحه‌مد سال‌ح خان»، ناغی «س‌هید حوس‌ه‌ین»
 ه‌ه‌فت هزار سپا، سه‌ف‌نارا کریان
 ده‌ستور غارته، نیوه پیش دریان

ئامان سەد ئامان، دەخیل سەد دەخیل
 گۆژ نەخوون وە قەوڵ، بورهان و دەلیل
 هەنى جەى بابەت، بى تەدبیر مەبان
 هۆشیار بان ئامان، غەفلەت گیر مەبان
 وات: وە هەجیجى، مار بدۆ لە پای
 کۆسە ناوەرۆت، پەى چى دیر نامای
 ناغافل سەدای، تیر تەفەنگ هات
 دەرو دۆڵ و یال، سارا وە تەنگ هات
 قەقەى موسەلسەل، پە گبار و تەك تەك
 دەدەى تۆفانى^(١)، یەك لە بان یەك
 شەهەنى «شنىدەر»^(٢)، نالەى «کۆسارى»^(٣)
 «شاو» نىشت لە شىن، زاىەلە^(٤) و زارى
 دەنگ «چواردۆلان»، نالەى «تەنگى خاو»
 دل نەر جەسەنگ بى، مەكەردش وە ئاو
 زىپەى ئەتفالان، قىزەى ژن و مەرد
 مەپىچا لە كاو كۆى «هەلالە زەرد»
 ژنان مەوەردن، تەفەنگ پەى مەردان
 مەردان خو مەدان، لە گولەى هەردان
 دە، پانزە نەفەر، جەنگى جەم وەردن
 شىرانە چون شىر، شەور جەنگ كەردن
 وە عەقىدەى پاك، نام حەق بەردن
 شىرانە پەى جەنگ، دەس بەر ئاوەردن

٢- كەرەسەى جەنگى ئەو پوژەبە.

٤- دەنگى گریان و شىن.

١- كەرەسەى جەنگى ئەو پوژەبە.

٣- كەرەسەى جەنگى ئەو پوژەبە.

قاو و قوای قسو کہفت لہ سر کاوان
 نرکہی توپ قولہی، کاوان مہ تاوان
 ہر سہدای دس خوش، تہ قہی تہنگ بی
 قرہی موسہ لسل، پہ لاشہی سہنگ بی
 مغلہ تہی مہ خلوت، مہ غلووبہی جہنگ بی
 مہردان دل ناوہر، نامہرد دل تہنگ بی
 نالہ نال دہنگ، قولہی کو ساران
 گولہ ہر وک تاو تہرزہ مہواران
 ہور لہ جای باران، ناگر مہ پڑا
 بوئی پہرداخ لہ کوئی، «شاوہ» مہ خیزا
 لہ کوورہی گرہی، گولہی «شنہ یدہر»
 پہ ستاخیزی بی، نہورؤ چون مہ حشر
 «فرج اللہ بہگ»، داناوہ تہ دبیر
 چہنی «عہلی بہگ»، زہ نندہی دلیر
 «نبیراہیم»^(۱) مہ نمی، دہس وہ تہنگ بی
 چابک و چالاک، داخل وہ جہنگ بی
 «عہلی عہلی میرزا»^(۲)، شہنگدان بہست وہ پوشت
 وہ خہنجر دوشمن، لہ سہنگر مہ کوشت
 «عہلی عہلی میرزا»، و «تہورہ حمان عہزیز»
 ہر دوو چون پہلہنگ، چالاک و توندخیز
 «حسہن»^(۳) مہ لا موس تہفا، ہی عاقل
 ناوہرد وہ خہ یال، خوف مہرگ لہ دل

۲- ہر دوو کہس لہ تائفہی دوو پڑی ہون۔

۱- خہلکی «مہ نمی» ہووہ۔

۳- خہلکی ناوایی بناوہج (روانسر) ہووہ۔

«حه‌مه‌مین^(١) که نعان»، یا «وهلی کاکسی»^(٢)

له قه‌لب سپا، دان وه چالاکی
 جه‌نگی چهن نه‌فه‌ر له گو‌شه و که‌نار
 له سپای دوژمن، مه‌که‌ردن قه‌لار
 ته‌ک ته‌ک تفه‌نگچی، سه‌ره‌پا‌که‌ردن
 هه‌ی رو پای دوژمن، وه بی‌پا‌که‌ردن
 یه‌کئی له نه‌قوام، فامیلی سه‌ردار
 له و جا حازر بی، پوسته‌مانه‌وار
 شیر به‌چه‌ی شه‌جیع، به‌نی ئارده‌لانی
 ده‌س دا وه به‌نج تیر، ساخت نه‌لمانی
 تفه‌نگچی ته‌پرده‌س، دوور کوژ جه‌که‌ردوڤ
 روو که‌ردش وه تیپ، سه‌مسام «که‌له‌ور»
 «سه‌مسام» ئیدش دی، غورا وینه‌ی شیر
 هه‌ی که‌ردش له خان، ده‌س دا وه ده‌تیر
 «موحه‌مه‌د سالح‌خان»، له مه‌رگ نه‌ته‌رسا
 له ری‌ز ده‌تیر، «سه‌مسام» نه‌په‌رسا
 نه‌که‌ردش نه‌ندیش، پا نیا وه پیش
 چمان^(٣) گورگنی بی، نیشته له گه‌له‌ی میش
 ئی تیپ وه نه‌و تیپ، ئی بر وه نه‌و بر
 شکسته دا وه تیپ، «سوور سووری» و «که‌له‌ور»
 «عه‌لی عه‌لی میرزا» و «ئه‌وپه‌حمان عزیز»
 مه‌رئزان لی‌شان، سه‌ر چون گه‌لا‌ریز

٢- خه‌لکی لادیی بنجلیی «پروانه‌ر» بووه.

١- خه‌لکی لادیی بناوه‌چی پروانه‌ر بووه.

٣- وه‌کوور.

بی وه قوای قوو دهس دان وه ده‌مدا
 سپا چون توّمار، پیچان وه هه‌مدا
 ره‌عایهت نزام، که‌ردن وه زایه‌ر
 نه‌غله‌ب مه‌شه‌ندن، دهس له‌هه‌شایه‌ر
 وه‌شت تاو تیسیر، گوله‌مه‌واران
 چون غورپشت وه‌شت، هه‌ور به‌هاران
 «سولتان کریش خان» خولقش وه‌ته‌نگ بی
 عه‌زم گوریز که‌رد بیزار له‌جه‌نگ بی
 رای فرار نه‌وی نه‌داشتن چاره
 بیچاره‌ئو شه‌و گشت بین بیچاره
 سه‌وار بی وه‌جه‌خت، پانه‌له‌رکیو
 به‌فرنه‌وی واتش: «هارنه‌بیو»^(۱)
 راشان به‌سته بی، نه‌داشتن چاری
 ئه‌و شه‌و به‌ردشان، په‌نا وه‌غاری
 «غولام‌ره‌زاخان»، «سه‌سام» شه‌هید بی
 له‌زنده‌گانی، ویش نا‌نومید بی
 را لیشان به‌ستن، بی وه‌چاره‌سه‌ر
 گترن به‌ره‌پئی، سوار له‌که‌مه‌ر
 به‌تیه بی وه‌بال، کلّو له‌سه‌ردا
 سوار بی وه‌دال، له‌پووی که‌مه‌ردا
 تفه‌نگ و شه‌نگدان، وه‌قه‌تاره‌وه
 ییادگاری مه‌ند، وه‌مه‌غاره‌وه

ناله نال دهنگ، شین سهركاوان
 لاشه‌ی بی ساحبو لاشخوهر مه‌لاوان
 بی وه واوه‌یلا، كهس نهوی وه كهس
 ته‌سلیم كه‌ردشان، دهس له بان دهس
 ده‌ستور دان نزام، باز كریا پاشان
 فه‌هت مه‌كه‌ندن، پیلا له پاشان
 فه‌لهج و مه‌اتم، مائل وه پاوه
 نه‌تاوان پایه، بشوون وه پاوه
 مه‌ردان ژه‌ندن ته‌پل، شادی و به‌شارهت
 ژنان نه‌سپ و زین، به‌ردن وه غارهت
 چون گورگ وه گه‌له، قه‌لار مه‌كه‌ردن
 پیاده و سوار، سه‌ره‌وخوار كه‌ردن
 نه‌سپ و زین و به‌رگ، بی ساحب هه‌زار
 تفه‌نگ كه‌فت وه بار، فیشه‌ك وه خه‌روار
 «سه‌رگه‌ر»^(١) كه‌فت له دمور، «دل»^(٢) له كه‌شان كه‌ش
 په‌رو بآل وستن، له ده‌وران له‌ش
 لاشه‌ی «نه‌سپ» و «مه‌رد»، په‌پیاران كه‌ردن
 بآل وه سابه‌بان، زام‌داران كه‌ردن
 نه‌ویه‌ن نه‌مبه‌بو، له پرووی پوژگار
 وه‌ی ته‌وره جه‌نگی، یه‌ك له پرووی هه‌زار
 نه‌و‌هول و هه‌وشه، یه‌كه‌روه ته‌نگ هات
 پرای عبور بریا، له بو‌ی فه‌ته‌نات

نه گهرچ فهدرم، نیغراق ئامیزه
 خیلافش نیهن، بزانن پرتزه
 ئوردوو شهل و پار، زه خمی مهینه تی
 یاوان وه ئهمیر، لوخت و پاپه تی
 عه شایه ر هه رکهس، په ی ولات ویش
 پاشیا و په شیو بین، خار و خاتر پتیش
 به جام فریب، نگا کهرد «ئهمیر»
 به نای بازی کهرد به تاس ته زویر
 وات: به «شرف‌الملک» نه ولاد والی
 گوش دهر وه گوفته ی، نه مرم بهر حالی
 ته نمین نامه یه، په ی یادگاری
 بننوسه دیتها، مه نده و فراری
 عه فوو دهر هه ر بهك، به یو وه جای ویش
 خاترشان جه م کهر، بی خوف و نه ندیش
 فراری هه رکهس، له هه ر جایه ههس
 زنده گی ویشان، نه ده روون له دهس
 عه فو عمومی، مه ده روو پیشان
 ئومیده وار بسان، وه جاگه ی ویشان
 وه قهید قورئان، بساوه ران وه پهس
 بواچه ئهمیر، مه یل خاسیش ههس
 «شرف‌الملک» فهوری وه ئهمر «ئهمیر»
 به نینشای شیرین، نامهش کهرد ته حریر
 که دخوداواری، ئه عیان و ئه شراف
 جه م دان ئاوه ردن، بهك بهك له ئه تراف

تا یهك ماه «ئه میر»، له «پروانسه» بی
 فهقهت ته وه جوش، ده فح خه ته بی
 تهنها یهك هه زار، سه ربازش ما بی
 ته سهله حه ی ویشان، له دهس نه دا بی
 دهستور دا «ئه میر»، خار خاتر پهنج
 ئاوه ردن میعمار، ماهر په ریش پهنج
 واتش: به ئوسوول، برج بسازون پهنج
 وه فنون جهنگ، خاس تر له شه ترهنج
 پهنج برج موسته حکم، وه ئوسوول سازان
 په ی دفاع وهخت، سهخت سه ربازان
 هه ره پهنج برج سازان، دانای مه عنهوی
 «قوله» و «قه لاگه»، و له «ته په قهوی»
 «کووره خانه» کهو کاو «هیله ور»
 مه درهوشان له دور، هه ره به وینه ی دور
 په ی خاتر جهمی، ئه میر له شکه ر
 پوس به نی کریا، ده ور «پروانسه»
 به عد ئه میر له شکه ر، له «پروانسه» چوو
 مه ئمووریه تهش، دا وه «گری گوو»^(١)
 سه رهنگ «گری گوو» با سولتان کریش
 داشان به مه ردوم، ئه منی و ئاسایش
 «گری گوو» جامه ی ته زویرش پوشا
 په ی گرتن «سه دار»، مه ردانه کوشا

چهند کەس له ئەشرف، نامی قەبیلە
 وه قەید قورئان، کەرد وه وه‌سیله
 وه دانە‌ی نه‌یره‌نگ، په‌نگ نامیزی کەرد
 پایه‌ی دو‌سیشان، خاس په‌ی پیزی کەرد
 نه‌رقە‌زا له چه‌رخ، بدو‌بال و په‌ر
 دان‌سایان ده‌ور مه‌بو‌ن لال و کە‌ر
 سه‌ره‌نگ «گری‌گوو» با چه‌ندین سوار
 سه‌وار بین وه عە‌زم، دیدە‌ن «سه‌ردار»
 «سه‌ردار» حازر بی، وه مه‌لاقاش
 یا‌وا وه په‌سلی، ئە‌وه‌ل نه‌هاتش
 واتش: به «سه‌ردار»، مه‌شووم وه «تاران»
 ماوه‌رووم حوکم، خاس تر له جازان
 خه‌یالان خام، له دل خالی کە‌ر
 وه خه‌یال راحت، په‌ی ویت والی به‌ر
 به شە‌رت شه‌ره‌ف، بورهان و ده‌لیل
 وه قەید قە‌سه‌م، «قورئان» و «ئینجیل»
 به‌وته‌ور دان وه هم، ده‌ست برایی
 نه‌بو‌ن تا به‌ پۆی، مه‌رده‌ن جیایی
 «سه‌ردار» حازر بی، وه بی‌درد‌سه‌ر
 به‌هه‌م‌پرای سه‌ره‌نگ، هات وه «پروانه‌ر»
 ماشین حازر بی، فه‌وری ئا‌وره‌دن
 «سه‌ره‌نگ» و «سه‌ردار»، په‌ی «تاران» به‌ردن
 سه‌ردار له «تاران»، کە‌فت وه مه‌ترسی
 مه‌بغووز نه‌زه‌ر، ئومه‌رای کورسی

حالی بی «سەردار» یه‌قین بی په‌رئش

ده‌ستگای ده‌وله‌تی، به‌دینه‌ن جه‌ لئش

که‌فت وه‌ ته‌قالا، په‌ی په‌ستگاری

بین وه‌ هام ده‌ستش، دوو‌که‌س دیاری

هه‌ردوو پایه‌به‌رز، نامی و مه‌شه‌ووری

یه‌کئ «مه‌قسوودی»، یه‌کئ «ته‌یمووری»

به‌ شه‌و وینه‌ی پۆ، پۆشن بی راشان

بی‌پرا‌پرا‌که‌ردن، تا‌وه «کرماشان»

حه‌میده^(١) خانم، «شرف‌الملوک»

مه‌عرووف نامی، له‌چه‌ندین بلووک

دارای شه‌رافه‌ت، با‌وه‌قر و نه‌جیب

نه‌جیبی ناجی، به‌تاریخ ته‌رکیب

مال و مه‌نزئش له‌ «کاشته‌ر»^(٢) بی

له‌ نامای «سەردار»، وئش با‌خه‌به‌ر بی

ده‌ستوور دا‌فه‌وری، دانای په‌رکه‌مال

که‌فت وه‌ ته‌دارک، ته‌هیه‌ی ئیستقبال

په‌نج‌شه‌مه‌ شه‌و بی، نه‌زدیک به‌ زه‌وال

«سەرداره‌ ره‌شید»، وارد بی وه‌ مال

مه‌ردم له‌ ته‌تراف، وه‌ دیده‌نی هات

ئاوه‌ردن وه‌ بار، ده‌ها‌ سوور سات

خان و خه‌وانی، له‌چه‌ندین لاوه

جه‌م بین بار‌که‌ردن، شین وه‌ «چالاه»

١- زنی «سەردار په‌شیدی نه‌رده‌لان» بووه.

٢- گوندی سه‌ر به‌شاری کامیاران که مه‌رقه‌دی حه‌ززه‌تی «عکاشه» له‌وئ‌یه.

خہ یال تہ سخیر، «روانسر» ش بی
 وہ ہیچ وہج پھریش، میہ سہر نہ بی
 نیل «دو روئی»، چہ ندین خانہ وار
 «با شوکی» جہم بین، لہ دور «سہردار»
 «کریش» وہ خہ یال، نینتقام ویش
 لہ کہ بسہردارو، لہ سہر نام ویش
 نزام دا سہریاز، پیادہ و سوار
 حازر بی دیسان، پھی جہنگ «سہردار»
 سہرتاسہر «زہرنہ» تا «چہ شہ سفید»
 سہریازان پوشان، وہ خوف و نومید
 «سہردار» چون «نادر»، دانای دلنہواز
 دیش خہ یمو خہرگای، نزام سہریاز
 فرمان دا فہوری، بہ «سولتان موراد»^(۱)
 مہردانہ مہردی، بساوہ رو وہ یساد
 چہن نہ فہر جہنگی، تہفہنگچی عاقل
 بوہر چہنی ویت، ہیچ مہبہر ماتل
 زو لہ سہر پلہ، بیاوہ پیشان
 راگہی «لون» وہ تہنگ، بگیڑہ لیشان
 «ناسولتان موراد»، بہور دہریسادل
 دوو ماہ و یہک پوژ، بی وہ قہرہول^(۲)
 چہنی چہن نہ فہر، تہفہنگچی تہ پردہس
 راگہی دوو ہزار، سہریاز کہرد وہ بہس

۱- یہ کئی لہ نمیر ہیزانی نازای «سہردار پڑہ شید» بوہ.

۲- چاودیر - نگابان.

وه‌لی فکر عیّیل، سه‌ردار با‌تال بی
 به‌تال بین وه‌ دل، وه‌خت حاصل بی
 فکرش که‌رد «کریش»، فه‌وری وه‌ ئاسان
 به‌ک نه‌فه‌ر له‌ سه‌مت، والی «لوپ‌سان»
 با‌نامه‌ی جه‌علی، کی‌یاست په‌ی سه‌ردار
 به‌ نه‌وعی سه‌ردار، په‌ی نه‌ورد وه‌ کار
 «سه‌ردار» سه‌ریه‌س که‌رد، عیّیش که‌رد وادار
 بار که‌ردن به‌کسه‌ر، له‌ ده‌ور «سه‌ردار»
 بی وه‌ چاره‌سه‌ر، پاشیان و په‌ریش
 نه‌مر هی‌رش دا، به‌ فه‌وری «کریش»
 «سولتان موراد» بی، له‌و ده‌ریه‌نده‌ سه‌خت
 سه‌ره‌رای ئوردووی، «کریش» که‌رد وه‌ جه‌خت
 ده‌ نه‌فه‌ر با‌ دووه‌زار جه‌نگ که‌ردن
 خولقی سه‌ریاز و نزام ته‌نگ که‌ردن
 با «میرزا موراد»^(١) جه‌نگ شیر که‌ردن
 هه‌رپوژ چهن نه‌فه‌ر، نه‌سیر مه‌که‌ردن
 «سولتان موراد» سه‌خت، په‌شیو بی حالش
 نه‌سابه‌تش که‌رد، گوله‌ وه‌ بالش
 «سه‌ردار» دی به‌رگه‌شت، وه‌ی ته‌ور ئیقبالش
 نه‌مر که‌رد به‌ردن، مال و منالش
 «سه‌رداره‌ شه‌ید»، به‌رشی له‌ چادر
 گیلپاوه‌ په‌ی جه‌نگ، نامی چون «نادر»

١- به‌کئی له‌ سه‌ر په‌لانی هی‌زی «سه‌ردار په‌شه‌ید» بووه.

وات: «غولام حوسه‌ین»^(۱)، پشت مه‌ده وه جهنگ
 مه‌ردانه جهنگ که‌ر، دل ماوه‌ر وه ته‌نگ
 «غولام حوسه‌ین خان»، پشتش دا وه سه‌نگ
 مه‌ردانه جهنگ که‌رد، به وینه‌ی په‌له‌نگ
 سه‌خت «نه‌حمده عه‌سکه‌ر»، با «شوگری چاوش»
 پای نوردووی «کریش»، کوان وه ماوش
 «موحمده صالح خان» نه‌که‌ردش دره‌نگ
 هه‌لوی وه هه‌لمه‌ت، ده‌س دا وه تفه‌نگ
 «شیخ مه‌جید» مه‌که‌رد، جهنگ وه بی‌قه‌رار
 مه‌ر «پوسته‌م» له جهنگ، بو «نه‌سفندیار»
 نامی «ئه‌مین به‌گ»، تیژتر له شایه‌ن
 چون باز له شکار، زه‌ره‌ژ بی تابه‌ن
 هه‌لوی تاریکی،^(۲) شابالش گو‌شا
 پرووی پوژ وه شاپه‌ر، سیای ویش پو‌شا
 نه‌که‌سن کوژیا، نه‌که‌سن گیریا
 شکار ده‌سی، وه شکار کریا
 سوار بی «سه‌ردار»، چهنی تفه‌نگدار
 له ته‌نگ «گولجی»^(۳)، شه‌و گرتن قه‌رار
 نه‌نه‌هار نه‌شام، سو‌بج سه‌ه‌ری
 هیچ‌کام نه‌وه‌ردیم، ناغه و نو‌که‌ری

۱- غولام حوسه‌ین خان نه‌رده‌لان برازای «سه‌ردار ره‌شیده» بووه.

۲- مه‌به‌ست شه‌وه.

۳- که‌ژی به‌رابه‌ری شو‌انکاره‌یه سه‌ر به‌شاری جوانپو.

ناگابی وه کار، «جه‌بن خان» زانی
 کفت وه ته‌داره‌ک، ته‌هیه‌ی میهمانی
 وات: وه میر ناخوړ چهن نه‌سپ و قاتر
 ئاوه‌ردن که‌ردن، ئاماده و حازر
 پوڠ و برنج و چه‌ند گوشت و په‌روار
 ده‌ستور دان به‌ردن، نان و نارد وه بار
 به‌گ و به‌گ‌زاده، تفه‌نگچی و سوار
 به‌ته‌ور کو‌مه‌ک کیاست په‌ی سه‌ردار
 په‌سَم ئی‌حترام، به‌ردن وه پاوه
 په‌وانه‌ش که‌ردن، تا شین وه «پاوه»
 «موحه‌مه‌د په‌شیدبه‌گ»، نور دیده‌ی «سان»
 که‌ردش ئی‌ستقبال، والی «کوردسان»
 نه‌عیان و نه‌شراف، عوله‌مای «پاوه»
 که‌دخودا و رایه‌ت، له چه‌ندین لاه
 جه‌م که‌ردن به‌ردن، له هر ولاتی
 هر په‌ک په‌ی «سه‌ردار»، سه‌ر و سه‌وقاتی
 مه‌جز مه‌سه‌له‌حت، چه‌ند پوژ له «پاوه»
 خه‌سته‌گی به‌ر که‌رد، له «پاوه» ماه
 واتش: به «سه‌ردار»، «موحه‌مه‌د په‌شید»
 ئومیده‌وارم، نه‌بی نا‌ئومید
 ئی‌ستدعام ئیده‌ن، والی «کوردسان»
 واجبه‌ن که‌ری، دیده‌نی له «سان»
 «سه‌ردار» به‌مه‌رام، موراد مه‌قسوود
 وه عه‌زم دیده‌ن، «سان» شی وه «نه‌وسوود»

«سولتان» جه نامای، «سەردار» بی حالی
 زوو تەشریف ئاوه‌رد، وه ئیستقبالی
 چه‌نی فه‌رزه‌ندان، فه‌رمایش به سالار
 خه‌یره‌مه‌قده‌مش، عه‌رز که‌رد به «سەردار»
 ده‌ست ته‌وازوع، سەردار دا پێشان
 منته‌ت تەشریف، فه‌رمایش کێشان
 چه‌ند رۆژ له «نه‌وسوود»، سەردار بی ماتل
 مورادش له لای، «سان» نه‌بی حاصل
 «غولام حوسه‌ین خان»، «غولام عه‌لی خان»
 هه‌ر دوو شێره‌چه‌ی، بێشه‌ی ئه‌رده‌لان
 به‌رازای «سەردار»، تازه‌ په‌سیده
 گرامی‌تر بین، له هه‌ر دوو دیده
 خه‌زمه‌ت گوزاران، شایسته‌ و لایق
 هه‌میشه‌ له جه‌نگ، فاتح و فایق
 له به‌ین سوچه‌ت، والی «کوردسان»
 پوو‌ی خه‌تابش که‌رد، وه «جه‌عفه‌ر سولتان»
 مه‌نزوورم ئێده‌ن، وێنه‌ی زأل زه‌ر
 پانمایم که‌ر، له خه‌یر و له شه‌ر
 ئه‌ر موافق بی، چه‌نیم وه تفاق
 خه‌یالم که‌رده‌ن، بشۆم وه «ئێراق»
 جه‌واب دا «سولتان»، سان سام سه‌نگی
 وه شه‌رتی نه‌یۆ، په‌ریم وه نه‌نگی
 ماچووم به‌له‌دی وه بی به‌هانه
 هه‌ر ئیمشه‌و وه جه‌خت، که‌رووت په‌وانه

نه مری فهوری دا، هه ر به شهو «سهردار»
 سهوار له دنبال، به له دی له پیش
 راهی بین چون شیر، نه که ردش نه ندیش
 به شوخی و سوجهت، به خه نده و مه زاق
 تا یاوان وه شار، «پینجوین» «ئیراق»
 حکوومهت «پینجوین»، چه نیش یاری که رد
 به میهره بانی، میهمان داری که رد
 نامه‌ی به «مهلیک»،^(١) نووسا «شیخ سه عید»
 ته شریف فهرمایی، «سهرداره ره شید»
 مهلیک له مه زموون نامه بی حالی
 ته شریف ئاوه ردهن سهردار والی
 مهلیک سادات، نه شرفه شریف
 فهرمانی فهوری دا، وه «شیخ له تیف»
 «شیخ له تیف» به لوتف، جلوه و جه لالش
 حازر بی ئاما، وه ئیستیقبالش
 خواهش بی «سهردار» و شیخ وه بهک یاوان
 هه ر دوو په ره‌ی له ب، چون گول شکاوان
 چه نی هه م هه ر دوو ته وازح که ردن
 سهلام و سه فا به وازح که ردن
 به گه رمی و نه رمی، ده ست هه م گه ردن
 ده ست نه وازش، وستن وه گه ردن

«سەردار» چەنی شیخ، شیر شیرشکین
 چەند رۆژ ئیسراحت، کەردن لە «پینجۆین»
 بە مەیل و مەرام، بە شادمانی
 حەره‌کەت کەردن، پەیی «سەلیمانی»
 «مەلیک» بە قودرەت، قەدر کە مألش
 تەشریفش ئاوەرد، وە ئیستقبالش
 دوو عالی مقدار، ساحیب قەدر و شان
 مەلیک «عیراق»، والی «کوردسان»
 ویتەیی پەروانان، بی‌پەروا و بی‌غەم
 شاد بین بە شوڵەیی، دین دیدەیی هەم
 مووزیک سەلام، مەلیکی ژەندن
 سەرود سەنای، سەرداری وەندن
 هەر دوو نابغەیی، پەروی پۆزگار بین
 هەر شەو لە شەورو پۆژ لە شکار بین
 چەند رۆژ بە وەشی و شادی و بەشارەت
 یاران، یاران، غەم دان بە غارەت
 «سەردار» لە خەلۆت، وە یاد ئاوەردش
 پەیی «مەلیک» یەک یەک، دەرددەل کەردش
 «مەلیک» بە مەرام، مەقوود والی
 فکەرش کەردەو، وەختی بی‌حالی
 «مەلیک» لە جەواب، «سەردار» رەشید
 وات: بەستەن، نیەن، لە را، پای ئومید
 مەقدوورم نیەن، سەرباز و عەسکەر
 بێدەم بێوهری، پەری «پروانەر»

وه‌زع سیاسی، من شیرین نیه
 چون ده‌ولت «ئینگلیس»، لیم خوش بین نیه
 سه‌لاحه‌ت ئی‌ده‌ن، چون باش دلیران
 دووباره‌ ته‌شریف، بوهر وه «ئیران»
 «سه‌ردار» له «مه‌لیک»، هیمه‌ت خواهی‌ که‌رد
 «مه‌لیک» به‌ مع‌زور، «سه‌ردار» راهی‌ که‌رد
 چه‌نه‌ند شه‌بانه‌پۆ، را نه‌پراوه
 راگه‌ ته‌ی‌ که‌ردن، یاوان وه «پاوه»
 «حه‌میده‌خانم»، خاس تر له بولبول
 تا «سه‌ردار» ش‌دی، له‌ب‌ باز که‌رد چون گول
 ری‌زنا رازان، ری‌زه‌ی‌ شکه‌ری‌ز
 شیرین چون شیرین، شابانووی‌ په‌روی‌ز
 وه‌ش ئامایی‌ وه‌ش، به‌ دل‌ خواهی‌ که‌رد
 نه‌و شه‌و ته‌هیه‌ی‌ شام، شه‌ه‌ن‌شاهی‌ که‌رد
 به‌ر داوه‌ زولفان، دیز موشکین باف
 چون ره‌ش مار وه‌ بان، میل‌ سیمای‌ ساف
 خه‌ت نه‌ پرووان، وا که‌رد خه‌تاتی
 نه‌قش به‌ست له‌ پرووی، نوقره‌ی‌ نه‌باتی
 چه‌رخش دا وه‌ چه‌م، چون باز ئالبۆز
 به‌ شیوه‌ی‌ شیرین، شه‌یدای‌ شکاردۆز
 په‌ونه‌ق دا به‌ په‌نگ، په‌نگینش چون گول
 دل‌داری «سه‌ردار»، ویش مه‌دا وه‌ دل
 گو‌شواره‌ی‌ ته‌لای، زه‌ردش که‌رد وه‌ گو‌ش
 دل‌ نه‌ر له‌ سه‌نگ بی، ماوه‌ردش وه‌ جو‌ش

به‌يازهى به‌يزاى، بالاى نه‌مامش
 جه‌لال جيلوهى جه‌مين جامش
 شكه‌ست وه به‌رزى، نه‌ى شه‌كه‌ر نه‌ى دا
 خه‌جاله‌ت وه جام، جه‌مشيد كه‌ى دا
 بئ‌گه‌ردى گه‌رده‌ن، چون به‌يزاى بلوور
 چون شه‌مع خانان، مه‌دره‌وشاله دوور
 تيبته‌ى جه‌واهيير، دانه‌ى زه‌به‌رجه‌د
 كه‌مه‌ره‌ى زيباى، زينوش به‌ست وه قه‌د
 مروارى غه‌لتان، باهوو به‌ند لال
 شيرين سفه‌تان، به‌ناز به‌ست وه بال
 دانه‌ى ده‌ندانان، به‌كه‌يه‌كى چون دوور
 ناراسته‌ى نوستاي، سونع ساحيب سر
 زه‌ردى گوئى زه‌نه‌خ، وينه‌ى ته‌لاى ناب
 شه‌ر مه‌كه‌رد چه‌نى، ليزگ ئاقتاب
 به‌رووى لوتفه‌وه، شيرين شه‌رم شه‌ور
 فه‌رماش: به‌«سه‌ردار»، حاتم‌تايى ته‌ور
 له‌كار موشكل، مه‌به‌ر هه‌راسان
 نيه‌ن موشكلن، حه‌ل نه‌بو ئاسان
 نه‌گه‌ر مه‌يلت بو، خه‌يلن وه ئاسان
 ته‌شريف به‌روه‌لاى والى «لوپسان»
 به‌شه‌ور و ته‌ديبر، «نه‌بوو قه‌داره»
 شايد بازكه‌رو، په‌رنت راى چاره
 ده‌ستوور دا سه‌ردار، نوكه‌ران جه‌م بين
 وا جه‌م بين چمان، په‌روانه و شه‌م بين

«که دخودا عه‌زیز»، «عه‌باس کلانته‌ر»

با «میرزا نوحه‌مد»^(١)، دانای دلاوه‌ر

«قولی» و «عه‌لی نه‌سکه‌ر»، کلوا سفید بین

نه‌وکه‌ر مه‌خسوس، «سهردار ره‌شید» بین

هه‌ر به‌شو «سهردار»، کارسازی که‌ردش

«غولام حوسه‌ین خان»، به‌هه‌مرا به‌ردش

به‌ر شین له «پاوه»، راهی بین نه‌و شو

تا سفیده‌ی سوپج، بی‌خوه‌راک و خه‌و

هی‌مان شه‌و له رۆژ، خاس نه‌بی زایه‌ر

شین وه «داروه‌سه‌ر»، دیارگای دایه‌ر

«سهردار» وه دووربین، وه کونجکاوای

به‌نه‌ستۆ گه‌رتش، خاک «سنجاوی»

سهردار دووباره، دی‌ویا ده‌ردش

یاوا وه گه‌ردوون، هه‌ناسه‌ی سهردش

بی‌شه‌ی «سنجاوی»، هه‌زار شیرش بی

نامی سهرداران، سه‌نگه‌رگیش بی

شیری چون «سهردار، موقته‌در» به‌پاس

نه‌ویه‌ن نه‌مبو، بکه‌ریش قیاس

«سهردار ناسر» و «سالاره‌زه‌فه‌ر»

هه‌ر یه‌ک شاهن بین، وینه‌ی «نه‌سکه‌نده‌ر»

«سالار موکه‌ره‌م»، وه ئیکرامه‌وه

به‌وگشت فه‌راسه‌ت، فکر و فامه‌وه

ناگا بی «سەردار»، تە شریف ئاوەردەن
 شەل و شەکت و شو خاوەنە کردەن
 کپاست ئاوەردن، فەوری وە مەنزل
 پەیی پەزیرایی، فەهیم فازل
 ئەو پوژ لە قەلای، «سالار موکەرەم»
 خەفتن بە راحت، بێ خەیاڵ و غەم
 «سالحە خانم»، تۆشە تەهیه کرد
 وە سەد مەعزەزەت، پەیی «سەردار» ئاوەرد
 «سەردار» لە «سالار»، هیمەت ستانا
 سەوار بێن وە جەخت، یا عەلی وانا
 مەشیاں وە پراوە، شەوان تبابە پو
 بە پو مەگەرتن، مەکو لە هەر کو
 بە شو تەیی کردن، ئەو گشت مەحالە
 ئاخەر وە هەر حال، شین وە «دیواله»
 ئیل «عەمەله»، والی دین وە چەم
 شوکر حەق کردن، فارغ بێن لە غەم
 دی یان دوو هەزار، خەیمە پەنگارەنگ
 هۆر دریاں هەر یەك، بە پەنگێ قەشەنگ
 شو بی شەم ئازا، چارخانێ دین
 هەر مائی مساحیب، دیواخانێ دین
 سەرسام بی «سەردار»، والی «کوردسان»
 لە ئیل و ئەحسام، والی «لورسان»
 پشت ماله‌ی والی، دوو هەزار مأل بی
 گشت گەپ و گەورە و خان «توشمال» بی

وه پرسان پرسان، وه حال بین حالی

پهیدا بی ستون، نه یوان عالی

که دخودای ده‌رمال، مه‌شول نازر

په‌ی په‌زیرایی، فهوری بی حازر

میهمانانش دی، گه‌پ و شایسته

سلام سهردارش، که‌رد وه ناهیسته

ده‌ستی چه‌نیش دا، «ئا میرزا عه‌باس»

حالی‌ش که‌رد و وات: وه یه‌ک له‌حنی خاس

بو‌اچه میمان، «والی»، «والی» یه‌ن

والی «کورسان»، نامی عالی یه‌ن

که‌دخودا وه لای، «والی» ته‌شریف به‌رد

ته‌شریف فه‌رمایی، «والیش» حالی که‌رد

ماشین ئاوه‌ردن، «والی» بی سوار

هر به‌وشمو ته‌شریف، به‌رد وه لای «سهردار»

«سهردار» به «والی»، خاس ویش شناسان

ده‌ست وه گه‌رده‌ن بین، رووی یه‌ک‌تر بو‌سان

چه‌ند جار والی که‌رد، سلامش تکرار

وه نیکرامه‌وه، فه‌رماش به «سهردار»

نیل و قه‌بیلهم، بی‌نیاز که‌ردی

ئه‌ی «والی» چون من، سه‌رنه‌فراز که‌ردی

خاک «لورستان» وه گولشه‌ن که‌ردی

دیده و دل به‌دین، ویت په‌وشه‌ن که‌ردی

قه‌ده‌مت وه بان، دیده‌م ئاوه‌ردی

یا خوا به‌خه‌یر بای، موشه‌ره‌ف که‌ردی

ههردوو ههروالی، هام قهرین و شان
 یهکی والی «لوپ»، یهکی «کورسان»
 شین به دیواخان، مهخسوس والی
 فهرش بی وه مهفرهش، سجاده و قالی
 میژ و سهندهلی، موپل و موخهتا
 والی به «سردار»، دهربهست کهرد عهتا
 خهدهمه، خادم، دهستگای ئابداری
 دان و دایهروی، دهسگای سهرداری
 چهندی به شادی، سهردار و «والی»
 و یاران وه هم، وه تبع عالی
 وه حوسن نییهت، والی با سهردار
 ئارهزۆ کهردن، بشۆن وه شکار
 کهفت وه تهدارهك، خاستر له جاران
 والی دهستور دا، به میر شکاران
 میرشکار دهرلاد، وه ئهمروالی
 قوشچی باشیان، یهك یهك کهرد حالی
 قوشچیان قوشان، وه بی بههانه
 ئاوهردن وه بهر، گشت له قوشخانه
 «قرقی»، «قهره قوش»، «بالهوان» و «باز»
 «ههلوئی» وه ههلمهت، «چهرخ» چابك گاز
 شاهین شمقار، چهنگ تیژ و بال شوپ
 ئاماده کهردن، په ی شکار پوپ
 «تسرمته» ی ته یار، «واشه» ی دوم دزیژ
 چابك و چالاک، قولاو هی چهنگ تیژ

دمای سهد و سهیر، سه‌فای کۆگه‌ردی

«والی» به سهردار، فه‌رما به مه‌ردی

ئه‌گه‌ر مه‌یلت بو من خه‌یالم هه‌ن

هه‌رچی له «ئیراق»، مۆلك و مالم هه‌ن

به ره‌سم پیش‌که‌ش، به تۆمه‌سه‌پارووم

فه‌قه‌ت ته‌وانای، ده‌عوانه‌دارووم

سه‌ردار قه‌بوڵ که‌رد، خواهی نه‌خواهی

والی سه‌ردارش، به مه‌یل که‌رد پاه‌ی

پاه‌ی بین وه‌ جه‌خت، هه‌ی ئه‌تلان که‌ردن

ئاوی تال و سوۆل، هه‌له‌تان وه‌ردن

چه‌نی به‌له‌دی، یه‌لغاردان وه‌ ده‌و

نه‌ وه‌ پۆ ئارام، نه‌ شه‌و که‌ردن خه‌و

هه‌ی که‌ردن له ئه‌سه‌پ، کیشاشان شه‌لاق

دمای چه‌ند پوۆژی، یاوان وه‌ «ئیراق»

نۆکه‌ران دل خوه‌ش، «سه‌ردار» به دلشاد

به شادی که‌رده‌ن، یاوان وه‌ «به‌غداد»

په‌ی سه‌فای سووره‌ت، حومامی که‌ردن

غوبار خه‌سته‌گی، پاله‌ پوو به‌ردن

«سه‌ردار» ته‌شریفش، وه‌ لای نه‌قیب به‌رد

شه‌رح حال ویش، عه‌رز نه‌قیب که‌رد

«نه‌قیب» وه‌ گه‌رمی، وا دا دلداریش

سه‌ردار حاصل که‌رد، ئومیده‌واریش

«نه‌قیب» ده‌ستوور دا، په‌ی میهمانداری

شایسته و لایه‌ق، شان سه‌رداری

له ده‌ولت سه‌راش، په‌ی په‌زیرایی
 جا ته‌هیه‌ ک‌ه‌ردن، خاس به‌ دلخوایسی
 له د‌وای چه‌ند پ‌وژی، په‌زیرایی ک‌ه‌رد
 سه‌ردار وه «نه‌جه‌ف»^(۱)، راه‌نمایی ک‌ه‌رد
 ئه‌و ومخت «پ‌ه‌زاخان»، چه‌زرت ئه‌شرف بی
 زه‌وار چه‌زرت، شاه‌نه‌جه‌ف بی
 فه‌رماش «پ‌ه‌زاخان»، چه‌زرت ئه‌شرف!
 ته‌شرف ناوه‌رده‌ن، وه بارگی نه‌جه‌ف
 «سه‌ردار» شنه‌فتش، وه‌ش ئاماش به‌ دل
 پ‌ه‌نگین بی پ‌ه‌نگش، پ‌ه‌نگین تر له‌ گ‌ول
 «والی» فرسه‌تش، غه‌نیمه‌ت زانا
 عه‌زم «نه‌جه‌ف» ک‌ه‌رد، دلیر دانا
 وه ئیراده‌ی حق، گیان نیا له‌ ک‌ه‌ف
 شی وه بارگی، «نه‌جه‌ف ئه‌شرف»
 مسته‌ولی پاک، زات موباره‌ک
 گ‌ه‌ردش په‌ی سه‌ردار، ته‌هیه و ته‌داره‌ک
 په‌ی چیشت ته‌ی ک‌ه‌ردی، ئی پ‌اگی دووره
 په‌ی چی ئامانی، چیشت مه‌نزووره
 «والی» شه‌رح حال، په‌ی مسته‌ولی
 عه‌رز ک‌ه‌رد و واتش: تو بی و یا «عه‌لی»

۱- عوله‌مای «نه‌جه‌ف» و «ک‌ه‌ره‌لا» به‌ پاسپیری اسه‌ید حه‌سه‌نی موده‌ریس له‌ لای ده‌وله‌تی «نیران» شه‌فاعه‌تیاں بو سه‌ردار پ‌ه‌شیده‌ ک‌ه‌رد وه به‌ پ‌یزو حورمه‌ت و بو «تاران» به‌ پی‌ ک‌را، و پ‌اش ماوه‌یه به‌ نه‌مری «پ‌ه‌زاخان» له‌ قه‌سری قه‌جه‌ر زیتدانی ک‌را.

ہر تہور سہ لاتن، دائای مہ عنہوی
 بوہرم وہ لای، «پہ زای پہ ہلہوی»
 قہوّل شہ رافہت، چہ نیش بستانہ
 چہ نیم نہ گیریؤ، برو بہ ہانہ
 بہ ہر تہوری بو تہ نمین بدو پیم
 تہ مری سادر کات، بشوم و جای ویم
 متہ ولی تہ مر، سہ ردار قہ بووّل کہ رد
 شفاعت نامہی، نہ وہی رہ سووّل بہ رد
 داش بہ «پہ زاخان»، خواہی نہ خواہی
 قہوّل عفووش دا، بہ رہ سم شامی
 نیفتیخار حوزوور، بہ خشا بہ «والی»
 متہ ولی خاس، سہ ردار کہ رد حالی
 «سہ ردار» وہ حوزوور، «پہ زاخان» بہ ردش
 بہ گہ رمی نیگرام، لہ «سہ ردار» گردش
 وات: تہ نمین گیانی، مہ دہ رووم وہ حق
 بہ حق خودای، بہ رحق موتلق
 بہو شہرت حازر بی، بہ پہ زای «پہ زا»
 دی دہ ست کوتا کہیت، لہ کوشت و قہ زا
 تہ وہا تہ نمین، مہ دہ رووم وہ پیت
 بشو دل و ہش بہر، لہ سہر جاگہی ویت
 و ہلن مہ بو ویت، زو بہی پہی «تاران»
 دوور گیرہ چہ نی، گہ رووی بہ دکاران
 «سہ ردار» قہوّلش دا، ہی مہت خواہی کہ رد
 «پہ زاخان» چہ نیش، لوتف شامی کہ رد

«سردار» وہ دلّ خوش، شی وہ لای «نقیب»

یہک یہک شرح حال، ویش وات وہ تہرتیب

نہقیب شوکر زات، بارٹیلاہی کہرد

بہ نہحو نہحسن، سردار راہی کہرد

فرما ہمہمراہان، سردار بین حازر

یہک یہک خلعہت کہرد، بہ دیبای فاخر

«سردار» چون شاد بی، وہ ئیقبال بہخت

نہمر کہرد یاران، سوار بین وہ جہخت

یہکسہر سوار بین بہ دہواندہو

نہ وہ پو ئارام نہ شو کہردہ خو

راگہی چوّل و ہوّل، بہر بیاوان

تہی کہردن ہتا، یاوان وہ «ئیران»

شہکت و ہیلک، خہستہ و ہراسان

دمای سنی حہفتہ، شین وہ «دووريسان»

«موحمہدبیگ» فہوری، دانا و دلنہواز

دووريسان یہکسان، ناوہرد وہ پیشواز

«حہمیدہ خانم»، چہسنی فہرزہندان

شاد بین بہ سردار، بہ شادی و خہندان

چون بہروانہ و شہم، دہوردان لہ دہورش

بوسان دہس و پای، توہمتہن تہورش

دمای چہن روژی، ئیسراحت کہردن

فرما موحمہدبیگ، نہدیب ناوہردن

وات: بہ «موحمہدبیگ» فہیم فازل

«مانی» تہرز تہور، نہدیب عاقل

نه‌گه‌ر نه‌مردم، حه‌ق مه‌دووت وه ده‌س
 جه‌ئید زیادتر، زه‌حمه‌ت وه‌سه‌ن وه‌س
 «موحه‌مه‌دییگ» فه‌رما هه‌ر چیت مه‌نزوره‌ن
 نه‌مر که‌ر «سه‌ردار»، نه‌مرت زه‌رووره‌ن
 فه‌رما «انشالله»، ئیدن خه‌یالم
 بار که‌رووم به‌رووم، مال و منالم
 «موحه‌مه‌دییگ» فه‌وری، مه‌ردم که‌رد حالی
 جه‌م که‌رد له‌ قایی، «والی» نه‌هالی
 «سه‌ردار» ده‌ستور دا، خادمه و نه‌وکه‌ر
 چه‌نی نه‌هالی، «دووریسان» یه‌کسه‌ر
 خواحافیزی که‌رد، بار که‌رد یه‌ک باره
 بار نه‌نداز نه‌که‌رد، تا وه «شوانکاره»
 به‌ فه‌وری تایفه‌ی، «نه‌حمه‌د که‌یانی»^(١)
 که‌ردن په‌ی «سه‌ردار»، ته‌هیه‌ی میهمانی
 وات: به‌ دیهباشی موحه‌مه‌د^(٢)، «سه‌ردار»
 دیت چ زولمی که‌رد، چه‌رخ چه‌پ ره‌فتار
 به‌ سه‌د سزا و زام، سه‌ختی و ده‌ر وه‌ ده‌ر
 باز به‌ ویرانه، شین وه «پروانسه‌ر»
 «داواشی» جه‌واب، وه‌ عززو ته‌مکین
 عه‌رز که‌رد به‌ سه‌ردار، سلیمان نگین:
 «والی» والا شان، حاته‌م تایی ته‌ور
 توانای تاریخ، شاهان پووی ده‌ور

١- ناوی تایفه‌ی به‌ ناو بانگ له‌ لادیی «شوانکاره» سه‌ربه‌شاری جوانرۆ.

٢- مه‌به‌ست باوکی میرزا نوحه‌مد داواشی به‌.

یه‌کایه‌ک شاهان، نامی مه‌عنه‌وی
 «کورش» و «داریوش»، تا وه «په‌هله‌وی»
 چهرخ چهنی هیچ‌کام، تا سه‌ر نه‌وه‌ردهن
 یه‌کسه‌ر گرفتار، چهرخ چه‌پ‌گه‌ردهن
 که‌س له‌ زنده‌گی، ویش‌پازی نیهن
 چهرخ به‌راست‌په‌ی که‌س، له‌بازی نیهن
 وه‌عه‌ده‌ش به‌عیده‌ن، وه‌فاش‌نه‌یره‌نگه‌ن
 سه‌لا‌حش‌کینه‌ن، سه‌ول‌حش‌په‌ی جه‌نگن
 که‌س له‌جه‌ور‌زولم، چه‌پ‌گه‌رد‌نه‌ره‌سته‌ن
 شه‌ش‌ده‌ر له‌شاهان، دنیا‌گشت‌به‌سته‌ن
 بازه‌م شوکرش‌بو، چهرخ وه‌کاممان
 نیمه‌چه‌رخ‌نی وه‌رد، وه‌مه‌راممان
 فه‌رما به‌خانم، «سه‌ردار» یه‌کسه‌ره
 مال‌دینه‌باشی، با‌و‌یت‌به‌وره
 من‌نیم‌شه‌و‌حه‌تمی، مه‌گیلووم وه‌په‌س
 فه‌قه‌ت‌نی‌قسه، و‌یت‌بزانی‌و‌به‌س
 ناره‌زووم‌دیده‌ن، «حسام‌الدینه»^(۱)ن
 جای‌س‌دق‌و‌سه‌فا‌و‌عیلم‌و‌یه‌قینه‌ن
 ته‌نمین‌گیانی، بده‌رو‌و‌ه‌پیم
 مه‌شووم‌وه‌«تاران»، وه‌سه‌ر‌قه‌ول‌و‌نیم
 نه‌گه‌ر‌به‌«تاران»، سه‌فه‌ر‌بکه‌رووم
 «نه‌حمه‌د‌داواشی»، چهنی‌و‌نیم‌به‌رووم

به نه سل و نه سب به رزه و دیاری

پاچه تیم مه دو له گرفتاری

ئیل و عه شایه، «پوانسه» به کسه

به نه مرده ولت، با چه ندین نه فسه

به گ و به گزاده، پیاده و سوار

ئستیقبال کهردن، گردین له «سهردار»

«سهردار» قاپی لوتف، له پرووشان باز کهرد

هه ریه که وه مه رام، ویش سه رنه فراز کهرد

نه مر کوچش دا، «سهرداره ره شید»

خانمان ویش، په کسهرد وه ئومید

خانم و خاتون، خه ده مه و نه وکه

بار کهردن به ردن، پرو به «پوانسه»

«سهردار» فه ماش وه، «غولام عدلی خان»

نه مام نه و بهر باغچه‌ی نه رده لان

له سهردی و گهرمی، مه بهر هه راسان

مه وه رووت چه نی، ویم وه «کوردسان»

نه لبت، «ئسفتیخار»، فه هیم فازل

به هه مه راه به رووم، په ی حال موشکل

«نه حمده داواشی»، «شیانی» وه هه م

«که ره م خان» چه نی، که دخودا «پوسته م»

په نج سواره بین، نه وان ناماده

«شیانی» و «نه حمده»، وه پای پیاده

نه و شه وه بی شام، بی خشه و کسه

خاو هه رام تا پرو، یاوایم وه «دشه»

«دشه» چوّل و هوّل، بی‌ ئابه‌دانی
 سوار بین و شین، بی‌ به‌رقلیانی
 راه‌که‌ردیم‌ ئه‌ورپو، بی‌ ئاو و بی‌ نان
 وه‌ زه‌حمه‌ت به‌ر شین، له‌ «هال‌ هه‌مان»
 له‌ «شیخان» ته‌واف، «سولتان‌ ساق» که‌ردیم
 خاک‌ بارگاش، وه‌ موشتاق وه‌ردیم
 له‌ باغچه‌ی «سولتان»، تفتی‌ ته‌ر وه‌ردیم
 ره‌فع‌ ئاره‌زووی، ئه‌ورامان که‌ردیم
 له‌ «کو‌ره‌میان» وه‌ جه‌خت‌ شین وه‌ بان
 له‌ «شوشمن» وه‌رشین، هه‌تا «سو‌سه‌کان»
 ئاواپی‌ خالی، گشت‌ له‌ هه‌وار بین
 چه‌ند‌ نه‌فه‌ر له‌ باغ، مه‌شغوول‌ کار بین
 فه‌وری‌ ئاوه‌ردن، نان‌ نوخشی‌ جو
 وه‌ چ‌ له‌زه‌تیی، واردیم‌ چه‌نی‌ دو
 یاواپم‌ وه‌ به‌لخه‌، سالار له‌وون
 ویه‌ردیم‌ له‌ «گولپ»، شین وه‌ «باغه‌ کوون»
 شیخ‌ المشایخ‌ قطب‌ الطرایق
 «موحه‌مه‌د به‌ها»، شایسته‌ی‌ لایق
 جه‌مالش‌ مه‌دا، تانه‌ له‌ خوهرشید
 ئاما وه‌ پیشواز، «سه‌رداره‌ ره‌شید»
 «سه‌رداره‌ ره‌شید»، پیاده‌ بی‌ له‌ زین
 ده‌ست‌ وست‌ وه‌ گه‌ردن، شیخ‌ ساحیب‌ دین
 هه‌ر دوو له‌ شادی، شکوفان‌ چون‌ گوول
 به‌ر‌ ناوه‌ردن‌ خار، غه‌مان‌ گشت‌ له‌ دل

هه‌ر دوو چون بولبول، مه‌ست وه له‌قای گول
 ی‌اوان وه خزمه‌ت، مورشید کامل
 «عه‌لی»^(۱)، «عه‌لی» ته‌ور، به‌حر عه‌نایه‌ت
 حاتم ته‌رز ته‌ور، که‌ره‌م بی‌غایه‌ت
 دو‌ری بی له‌نوور، حه‌ق سرشته‌بی
 مه‌دام نوور حه‌ق، له‌پووش وه‌شته‌بی
 پی‌ر بی‌نه‌زیر، په‌وشه‌ن زه‌میر بی
 په‌ی وامانده‌گان، مه‌دام ده‌س‌گیر بی
 جادار به‌رحه‌ق، «به‌ه‌اء‌الدین» بی
 وازع چ‌رای دین، «حسام‌الدین» بی
 ئاسایش به‌خش، شفای زامه‌ت بی
 په‌هنمای پاسی، رای قه‌یامه‌ت بی
 فه‌رماش مه‌نزلی، په‌وزه‌ی پ‌زوان په‌نگ
 پرشکو‌و شه‌وکه‌ت، شاهانه و قه‌شه‌نگ
 رازانان به‌په‌مز، می‌مان سه‌رایسی
 شیرین تر له‌کاخ، فه‌په‌خش شایی
 پیش خزمه‌ت «سه‌ردار»، به‌رد وه‌کاخوه
 سه‌ردار کاخش دی، وه‌ده‌ماخوه
 پشت دا وه‌پشتی، موخه‌تای «چینی»
 ئاراسته به‌مور، «حسام‌الدینی»
 له‌«باغه‌کوندا»، سی‌پو‌ژ، راحت خه‌فت
 له‌دوای سی‌پو‌ژه، سه‌ردار ناخوه‌ش که‌فت

کیاستن دوکتور، له «هه له بجه» هات
 سهردار له گرهی گریپ دا نه جات
 «سهردار» سلامت، سهرش گرد وه راس
 بی نه ندازه کهرد، له دوکتور سپاس
 وات وه «ئیفتیخار»،^(۱) «والی» بی دریغ
 ته شریف بهر عهرز کهر، وه حهزرت شیخ
 رای هات و نه هات، گرتنه نم وه پیش
 مات و ماتلم، خار خاتر پش
 کلید قاپی، موشکلات پیشه
 هام له خوف گیان، ته کلیم چیشه
 «ئیفتیخار» شنهفت، شکوفا چون گول
 ته شریف بهرد وه لای، مورشید کامل
 یهک یهک فرمایش، سهردار والی
 عهرز شیخ کهردش عارف عالی
 چون فرشته لهب، باز کهرد وه ته وحید
 بدهر مزگانی وه «سهردار ره شید»
 خهفت نه وه رو خه م نه دو وه دل
 مورادش له لای حهق مه بو حاسل
 ته نمین گیانی، مه ده رو وه پیش
 بشو وه «تاران»، نه بو خاتر پش
 مه و اچوون «عوسمان»^(۲)، وه سههل و ناسان
 ره وانهش کهرو، تا وه «کوردسان»

۱- له قه بی شیخ موسته فای حسامی (نیفتخار مه شیخ) که ۱۰ سال له زیندان ره زاخان داچه بس بووه.

۲- مه بهست شیخ «عوسمانی نه قشبه ندی» کوپی شیخ حسام الدین.

«نیفتبخار» مه‌تلب، ینک ینک بی حالی
 فرموده‌ی شیخش، عه‌رز ک‌هرد به «والی»
 س‌ه‌ردار ش‌نه‌فتش، وه‌ش ث‌اماش وه‌ دل
 خاویّ ر‌اح‌ت ک‌هرد، نه‌و شه‌و له‌ مه‌نزل
 شیخ ف‌ه‌ر‌ما به‌ شیخ، «عوسمان» خواه‌ش خو
 ن‌و‌ور بی‌نایی، دوو دیس‌ده‌ی بابو
 به‌ ر‌ه‌سم ر‌سووم، ت‌ه‌ریقه‌ی خ‌اس‌ان
 به‌ ح‌وس‌ن نی‌ه‌ت، خ‌اس‌ه‌ی خ‌ه‌واس‌ان
 ب‌ار ک‌ه‌ره‌ به‌ره، ث‌اب‌داری و ب‌نه
 به‌ ه‌ه‌م‌رای «س‌ه‌ردار، ر‌ه‌شید» تا «س‌نه»
 س‌ه‌ر ث‌ی‌ت‌اع‌ت، ث‌ا‌وه‌رد و خ‌ه‌مان
 شی وه‌ ل‌ای «س‌ه‌ردار»، ف‌ه‌وری «شیخ عوسمان»
 ب‌نه و ث‌اب‌داری، ب‌ار ک‌ه‌ردیم به‌ردیم
 به‌ ر‌اح‌ت له‌ «ز‌ه‌لم»، ش‌ام شه‌و وه‌ردیم
 س‌و‌فی‌ان وه‌ نار، وه‌ج‌د و س‌و‌زه‌وه
 ب‌ه‌و ک‌زه‌وه‌س‌و‌زه‌ی، ج‌گ‌ه‌رد‌و‌زه‌وه
 گ‌شت له‌ شه‌وق شیخ، چ‌ون پ‌ه‌روانه و ش‌م
 بی‌خ‌ه‌ی‌الّ خ‌ه‌تم‌ن، ک‌ه‌ردن وه‌ بی‌غ‌م
 ب‌اب ت‌ه‌ع‌ارف، پ‌ه‌ی شیخ و س‌ه‌ردار
 ث‌ا‌وه‌ردن وه‌ردیم، ن‌و‌ب‌ه‌ره‌ی خ‌ه‌یار
 «شیانی»^(۱) له‌ س‌ه‌ردار، د‌ه‌ر‌ل‌اد به‌ ز‌ه‌رو‌ور
 م‌ه‌ره‌خ‌ه‌سی و‌اس‌ت، به‌ ع‌وز‌ر م‌ه‌ع‌ز‌و‌ور

مه‌رخه‌ش که‌رد، فه‌وری «شیانی»
 گیلاره وه په‌س، هه‌ر نه‌و به‌یانی
 نام‌ه‌ق به‌ردیم، بنه‌که‌ردیم بار
 ته‌نگ و زه‌رته‌نگ، کی‌شان بین سوار
 له‌په‌له و مه‌له‌ی، «مه‌لا»^(۱) موسته‌فا»
 سه‌رکه‌فتین و شین، وه جه‌ور و جه‌فا
 من وه پیاده، نه‌وان وه سوار
 هه‌ر تاشین وه بان، که‌ل «که‌ماجار»
 نه‌فه‌سی کی‌شام، دیایم وه زه‌روور
 «که‌رکوک» و «موسل» و ساری «شاره‌زوور»
 دیار بی «به‌غدا» و «به‌سره» وه دوورین
 «هه‌ولیر» و «که‌لار»، تا وه «خانه‌قین»
 له‌دمای سه‌یر و سه‌فای نه‌و دهره
 سوار بین لواین، له‌و جایه‌که‌ره
 شین وه دامه‌نه‌ی، شیرین کو‌ساری
 هانی و هانی یاو‌گول و گول‌زاری
 وه‌نه‌وشه و سو‌سه‌ن، چنور و شه‌وبو
 هه‌لاله و نه‌رگس، یاسه‌مه‌ن کو‌کو
 له‌ده‌ور چه‌شمه، هه‌ریه‌ک وه په‌نگی
 مه‌درو‌شان به‌په‌نگ، شیوه‌ی قه‌شه‌نگی
 «ناوسفید» چون دور، زه‌لال خواه‌ش په‌نگ
 مه‌تافا به‌تاف، له‌سووراخ سه‌نگ

«عه و لاخان» دزلی، له و دامه نهی شاخ

به تهرده ماغی، کهرده بی چهرداخ

چه نی چهن نه فەر، تهنه گچی تهردهس

ته شریفش ئاوه رد، وینهی پیل مهس

هات وه ئیستقبال، به تهور ئیهزاز

عهرز کهرده به «سهردار»، سهرو سه ره ئه فزاز

مه علووم «شیخ عوسمان»،^(١) شیخیش به قینهن

نوور دوو دیدهی، «حسام الدینه» ن

به هه مپرای «سهردار»، ته شریف ئاوه ردهن

قه ده مش به خهیر، موشه ر هف کهردهن

مه خسووسهن «سهردار»، به سهرداری ویش

ئومیده وارم نه بو، خساتر پش

مه بو نه هاری، مه یل کهرن وهرن

به عد به سلامهت، ته شریف مه وهرن

مه منون له گهرمی، خه دهو خو لک و خو ت

نه هار مه وهریم، وه یانهی بابوت

وات «عبدالله خان»: جه ناب «شیخ عوسمان»

به دره قه مان کهر، تا مال «مه حموودخان»

چساک مه ردانهی، ویش دا له که مه ر

وه فه رموودهی شیخ، فه وری که فت وه به ر

پراهی بین به راه، پیاده و سوار

یاوان وه دزلی، شیخ چه نی «سهردار»

«عبدالله» تہ شریف، وہ لای بابوش بہرد
 نامای میہمانان، عالی عہرزش کرد
 ساز و دہوئی، مہجز نیفتخار
 زہندن بہ خہیرہ مہقدم پھی «سہردار»
 «مہحموودخان» فہرماش، ناوہردن نہہار
 مہیل کردن و ہردن شیخ چہنی «سہردار»
 بہعد سہرف نان، نہہار و چایی
 خوآحافزی کردن، فہوری بین رایسی
 «عہولابیگ» بہ مہیل، و ہش نامایی کرد
 «سہردار» لہ دہربہند، «دزلی» رایسی کرد
 ہیمن گوم نہوی، خوہر لہ پہناگا
 یاوایم وہ قہلای، سان «قہلاگا»
 شین وہ دیواخان، چ شہر و وپی
 لہ پی گلیم و پلاسہ شہری
 «سان» دہستوروش دا، ناوہردن شامی
 چ شامی چون ویش، نہ پوخت و خامی
 ہر کہ مہکرد، سہیر، وہ تہرز و تفاق
 تا لوقمہ مہوارد، مہکرد نیستفراق
 نہخفتیم نہو شو لہ بہرکہیک و موور
 وبارایم ہر حال، زندانی دہستور
 سہحر خوہر کیشا، گوشہی چون ناہر
 فہرش گہرمی وست، لہ بہرو باہر
 بہنہبار کردیم، ہر بہو بہیانی
 بی چایی بی نان، بی بہرقلیانی

نهوان سوار بين، خوار و خوف له دل
 وه من نيشان دان، مله‌ى «سور كهول»
 له پايين مله، دهره و دولئ وهن
 به پرو بياوان، چؤل و هوئى وهن
 مهويه‌رى مهشى، باغ و ئاوئ ههن
 دوور له ئابادى، يهك ئاسياوئ ههن
 ههر كام زوو ياوايم، نهر شهو بو نهر رؤ
 مه بو بگيريم، لهو ياگه مه كو
 وه ليمان ياوا، نهر شهو بو نهر رؤ
 مه بو بنيشين، تا يوته رمان بو
 شلاقشان كيشا، هه‌ى كهردن له نه سب
 من وه پياده، چون «نازه ر گوشه سب»
 وه پاي بئ پيلا، راهى بيم وه دهو
 كو وه كو مه شيام، چالاك تر له كهو
 ته‌ى كهردم كووان، سهخت دوور مه نزل
 تا ياوام وه بان، مله‌ى «سور كهول»
 سه رم سور مهنده‌ى، زات بارى بيم
 چ ئساوئ له سه ر، مله‌ى جارى ديم
 مه كنيا له ريز، مه ريزا چون دور
 يهخ مه كهرد له دهس، له نيمه رؤى بر
 له تيف وينه‌ى كهف، بهرف سه ركاوان
 مه واتى شه مال وه نه سيم تاوان
 سه يرو سه فاي نهو، ئاو و به نه نه
 مه واتى ريزه‌ى، كوئى ساراوه نه

چه ندکهنی وه رددم، لهو ئاوه سه‌رده
 دهم و دذآنسم، هیمان پر دهرده
 هه‌ل نیشتم هه‌روهک، هه‌ره‌س له سه‌ردا
 دی ده‌سسم له ده‌س، زنده‌گی به‌ردا
 ته‌نیا و نابه‌له‌د، بی‌ئاو و بی‌نان
 پاپه‌تی که‌فته‌مه، به‌ر و بی‌اوان
 ساعت سی له شه‌و یاوام وه باغی
 هیچ نه‌دیم به‌غیر، شو‌له‌ی چراغی
 هه‌وا مونقه‌لب،^(۱) تاریک و تاربی
 چه‌م چه‌م نه‌وین و پاه نادیار بی
 وه‌خت بی مشه‌وه‌ش، بو‌فکر و هو‌شم
 ته‌قه‌ی نال نه‌سپ، ئاما وه‌گو‌شم
 تا خو‌ریم سوار، کین و چ کاره‌ن
 «که‌ره‌م خان» واتش، شیخ و سه‌رداره‌ن
 «که‌ره‌م خان» واتش: «ئامیرزا^(۲) نه‌حمده»
 یا خودا هه‌رگیز، نه‌نالی وه‌به‌د
 ته‌نها و پاپه‌تی، وه‌پای پیاده
 چون شی‌ر شکارت، که‌رده‌ن به‌واده
 «سه‌ردار» وه‌ش ئاماش، له‌بی‌باکی من
 ئافه‌رینش که‌رد، له‌چالاکی من
 هه‌وا توف‌ته‌لخ، سه‌خت دل له‌رزان
 وه‌چ ته‌رزی شین، وه‌«گه‌لانه‌رزان»

۱- مه‌به‌ست هه‌وروه‌ه‌لاو تاریکه‌شه‌وو سه‌رمایه.

۲- ناوی هو‌نهره.

سہحر سوار بین له «تالہ بہران»
 نہہار له «تیزتیز» شام له «نارہ نان»
 «شیخ» شی وہ مسجد، پهری جماعت
 «سردار» له مالن، کوردش نیراحت
 سہحر خوہر له کو، گوشہ دا نشان
 سہرزہ مین وہ بہر، فہر ویش پوشان
 «شیخ» له خوہد لسا، فہر ماش بہ «سردار»
 مہبو مہنسویان، کهریم خہ بہردار
 مہخفی دوو بہ دوو نامہیہ نسوسان
 دان وہ یهک نفہر، بہرد پھی «کوردسان»
 خانان «نہردہ لان»، «وہ کیلی» یہ کسہر
 با دەم و دسگا، کوردن باخہ بہر
 چون ئەوان دلسۆز، دۆس «سردار» بین
 پھی بہزیرایی، «سردار» سہوار بین
 بہگ و بہگزادہ، خان و خہوانی
 «ناسد ف ئەعزہ می» و «موشیر دیوانی»
 «میرزا علی خان»، با «میرزا جافر»
 کہمہر بہستہ بین، نامادہ و حازر
 شیخ موجتہد، ئیمام «مہردوخ»^(۱)
 فازل کامل، پسر کہمال شوخ
 موفتی موفتیان، قوزات قازی
 پھی دیدہن «شیخ»، گشت شین وہ پازی

خورد و کہلان، و ثوناس و زکوور
 لہ شار بہرنامان، وہ شادی و سروور
 دہرویش و سوئی، پوشان پروی زہمین
 بہ یا «غہوس» یا «غہوس»، یا «حسام الدین»
 سہبید و دہستہی، عولہ ما وہ سہف
 دہرویش یا «عہلی»، مہدہد، دای لہ دہف
 بہ زکر و تہوچید، وہ تہہلیلہ وہ
 وہ تہہ پل و بہیداخ، وہ دہفیلہ وہ
 سہبجہ مہ کیشان، گشت لہ شہوق شیخ
 وا بی «ئاویہر» بہر بہ یو لہ بیخ
 «شیخ» چہنی «سہردار»، با جہمعن خاسان
 نام حق بہردن، روو بہ «کورڈسان»
 وہ بسہدرہ قہوہ، ئامان دی وہ دی
 وہ ئیہزازہ وہ، ہہتا وہ «سہرنوی»
 «سہرنوی» یہ کسہر، تا سارای «کہ میز»
 غول غولہ و غہوغا چون روی رہ ستاخیز
 سہبید و شیخ و نودہ بای شہریف
 نہعیان و نہ شراف، سان دان وہ رہ دیف
 «شیخ» وہ شہامہت، «سہردار» وہ تہ مکین
 وہ ئیکرامہ وہ، پیادہ بین لہ زین
 «شیخ» چہنی موفتی، خوہ لاسہی کہ لام
 تہ شریف بہرد وہ جہمع، عولہ مای نہ علام
 «سہردار ئتسار»، پہی «سہردار رہ شید»
 فہرما نہوازان، سروود ئومید

«سهردار» وه مه رام، ئومیده واری

کهردش له و سهردار، سپاسگوزاری

به عد با ئه عیان، نوجه با و نه جیب

دهست موبهت دان، یهك یهك وه ته رتیب

«والی» به گهرمی، با ئه عیان شار

ته وازوع کهردش، بی حهد و شومار

به سه فا و سه لام، به مه یل و گهرمی

دهست یهك گرتین، گویشان وه نه رمی

وه کیلی ته هیهی، نه هار گهرده بین

ئه سباب و ئاشپه ز له پیش به رده بین

ئه و پوژه داشان، عه جهب نه هاری

به ته کمیل نه هار، دوو سی هه زاری

به «والی» واتش، «سهردار ئینتسار»:

بفرما ته شریف، به وریم وه شار

گشت وه یهك سه دا، نام حه ق بردن

ئه عیان و ئه شراف، حه ره کت کردن

وارد بین وه شار، دهس دهس و سه ف سه ف

سهردار ته شریف به رد وه مال «ئاسه ف»

وات: «میرزا ئه حمده»، جایه بدهن پیش

خه ستهن ده خیلن، به د نه گزه رو لیش

په ی په زیرایی، به ته ور ته کمیل

سپردن به دهست، «نایب ئیسماعیل»

خوهش گوزه شت له ئه و ماله شه ریفه

له په زیرایی، «خاتون حه نیفه»

وہ شہوان لہ کہیف، بہیت و ہورہ بیم
 وہ رُوژا سوار، نہسپہ بُوَرہ بیم
 بہک و دوو جہفتہ، ئیسراجت کہردم
 بہک نان و ناوی، وہ راحت و ہردم
 شہویٰ نیشہ بیم، وہ سہرئہ فرازی
 چہنی ہامدہ مان، مہ کہردم بازی
 «نایب ئیسماعیل» چہنی «معمارپوور»
 تہ شریف ناوہ ردن ہر دوو وہ زہروور
 «نایب ئیسماعیل»، یاوا وہ مہنزل
 شکوفا و غونچہی، لہب باز کہرد چون گول:
 سہردار دہ ستوورش، دان وہ «معمارپوور»
 بشو وہ مہنزل، «نایب» بن قسوور
 «نامیرزا محمد»، بیدار کہر لہ خہو
 وہ دہوان وہ لام، بااوہرہ ئیمشہو
 منیچ ہر ئہو شہو، مہردانہ دہ ستوور
 شیم وہ لای سہردار، چہنی «معمارپوور»
 «والی» بہو پازان، شیرین تہر لہ قہن
 فہرماش فہرزہنم، فہرزتہر لہ فہرزہن
 بہرحسب دہ ستوور، «پہزای پہلہوی»
 وارس تہخت و تاج خہسہروی
 وہ ماشین «سہردار ئیتسار» وہ جہخت
 جہرہ کت کہریم، بشیم وہ پای تہخت
 خہ یالم ئیدہن، بہ تہن درووسی
 بہرووت وہ ہہمراہی، ویم وہ خسووسی

«إنشالله» من ہم، بہ قدر کافیت
 نگہ نہ مردم، مہدم تہ لافیت
 توو «کہرہم خان»، «کہریم» نو کہرم
 بازی، ناپازی ہر سنی مہوہرم
 «نا کہریم» بہرووم، نہ لبت پہی کاران
 «کہرہم خان» وہ نہ سپ، بہ یو وہ «تاران»
 سہ سحر خور لہ کو، بہر ناما وہ بہر
 روشن کرد وہ نوور، سہ حرا و دہشت و دہر
 فہوری بہ دہستور، «سہردار نیتسار»
 ناوہردن ماشین، وہ جہخت بین سوار
 «سہردار» لہ مہردم، خواحافزی کرد
 بہ سہر شاد وہ توئی ماشین تہ شریف بہرد
 وات: وہ «نیمایل»، ماشین ناگر کرد
 تہن وہ دہس تہ قدیر نیلاہی سپہرد
 ماشین ناگر بی، نام حق بہردیم
 روو بہ «ہمہدان»، حہرہ کت کہردیم
 شہو لہ «ہمہدان» نیسراحت کہردیم
 سہ سحر سو بجانہ بہ راحت وہردیم
 بہوسہ پہی تہ قدیر، حہیی لایہ نام
 ماشین مان لہ نگ بی، لہ مینگہی نیمام
 بیست و چوار ساعت، ماشین مان لہ نگ بی
 لہ لہ نگی ماشین، خولقمان تہ نگ بی
 پانندہ تہواو ماشینش واز کرد
 بی عہیب کرد و بہست، پہروانش ساز کرد

فهوری ناگر کهرد، خاس تر له جارن
 حه‌ره کهت کهردیم، یاوایم وه «تاران»
 ماشین له کووچه و پهس کووچه بی ره
 تا شین وه ده‌رمال، «حاجی موعته‌مه‌د»
 «حاجی اسدالله، خان موعته‌مه‌د»
 په‌زیرایی کهرد، بی حه‌ساب و حه‌د
 له دواى يه‌ك حه‌فته، خاس وه خاتر جه‌م
 شین بین وه میهمان، «سه‌ردار موعه‌زه‌م»
 «ئاسه‌ف» له «سه‌ردار»، خوش نامه‌د که‌ردش
 وه ئیکرامه‌وه، وه مه‌نزل به‌ردش
 فه‌رماش به «سه‌ردار» جه‌ناب «ئاسه‌ف»
 بشین وه دیدهن حه‌زرت ئه‌شرف
 ئه‌سباب سه‌فه‌ر، که‌ردن جه‌م‌ئاوهر
 وات: «عبدالله بیگ»، دورشکه‌ باوهر
 دورشکه‌ی شه‌خسی، «ئاسه‌ف» ئاوهردن
 قه‌ده‌م خه‌یر وه تو‌ی، دورشکه‌ به‌ردن
 من هم شیم وه‌لای، ده‌س دورشکه‌چی
 دورشکه‌چی فه‌وری، ده‌س دا وه قه‌مچی
 «سه‌ردار» و «ئاسه‌ف»، چون باش دلیران
 ده‌ستوور دان هه‌ی که‌رد، روو به «شه‌میران»
 ته‌فریحن ته‌شریف، تا «قوله‌ه‌ك» به‌ردن
 په‌شیمانۆ بین، عه‌قب گه‌رد که‌ردن
 «سه‌ردار» فکرش که‌رد، په‌ی حه‌ل موشکل
 سه‌لاحش زانا، به‌یۆ وه مه‌نزل

وه ئه نده ئه شه وه، وه بئیم و ئه نئومید

خه وه نه کهرد نه وه شه وه «سهرداره ره شهید»

وات: «میرزا نوحه حمده»، جام جهم ناوهر کهر

دورشکه‌ی مه‌خسوس، په‌یدا کهر باوهر

فه‌رما دورشکه‌چی، نامش «نادر» بی

به نهمر «سهرداره»، فهوری حازر بی

«نادر» دورشکه‌ش به‌رد، وه به‌ره به‌ره

سوار بین و شین، وه دوو نه‌فه‌ره

یاوایم وه «ته‌جریش» نه‌هاری وه‌ردیم

هه‌تا ساعه‌ت سئ، ئیسراحه‌ت که‌ردیم

سوار بین و شین، هه‌ر دوو وه‌ نازاد

هه‌ی که‌ردیم له‌ نه‌سپ، تاوه «سه‌عدنا‌باد»^(١)

به شادی و سه‌روور، به‌که‌یف و ده‌ماخ

وه ده‌ماغه‌وه، په‌یاده بین له‌ کاخ

خاستر له‌ حاته‌م، به‌ور ده‌ریادل

به‌ئیس قه‌ره‌ول، په‌ئیس قه‌ره‌ول

به‌ئیس قه‌ره‌ول، فه‌وری به‌ گوستاخ

موعه‌په‌فی که‌رد، «سه‌رداره» به‌رد وه‌ کاخ

سه‌ردار شی وه‌ کاخ، نه‌مونه‌ی به‌هه‌شت

له‌ دوا‌ی گو‌فت و گو‌ی، زیاده‌هاته‌ ده‌شت

به‌ئیس قه‌ره‌ول، بانگ که‌رد به‌ رووی باز

هه‌ر به‌ك چه‌ند لیره، به‌خشا به‌ سه‌ریاز

بی‌خوف له ئازار، گرووی به‌دکاران
 خوه‌ر غرووب نه‌کهرده، یاوایم وه «تاران»
 «سه‌ردار» له شادی، واتش: نه‌ی فه‌رزه‌ن
 دیاره‌ه‌سه‌اره‌ی، شانسان به‌رزه‌ن
 هه‌زه‌ت نه‌شه‌رف^(١)، له رووی عه‌نایه‌ت
 لوتفش بی‌چه‌نیم، ئیمپرو بی‌غایه‌ت
 وات: هه‌ر دووشه‌مه‌ه، قه‌ول شه‌ره‌فی ده‌ر
 ویت وه مه‌جسه‌ین، موعه‌ره‌فی که‌ر
 له ناو سه‌رداران، «ئیران» نادر به‌ر
 به‌ره‌زای ئه‌رم، هه‌ر ئان حازر به‌ر
 «سه‌ردار» تا چه‌ند ماه، له شار «تاران»
 به‌شادی و نشات، به‌وه‌ش و یاران
 نسان نه‌ما، «تاران»، کووده‌تا کریا
 ئه‌حمده‌شای قاجار، ده‌ر کریا بریا
 به‌ك هفته «تاران»، وه ئیفتشاش بی
 تا سپ‌سپری، به‌دکاران فاش بی
 ده‌سته‌ی نارازی جهمیان جهم وه‌ردن
 روو به‌مه‌جسه‌ین، هوجووم ئاوه‌ردن
 ژن وه یا «حوسه‌ین»، مه‌رد وه یا «عه‌لی»
 ئیجتماع که‌ردن، په‌ی شو‌رای ملی
 نامه‌ی ده‌عه‌وتی، ئاما په‌ی «سه‌ردار»
 سو‌یح ساعه‌ت نو، بشو وه ده‌ربار

فرقہ ی ناپازی، ٹیغفالش کردن

پہی شہرہ فیابی، بہ تالش کردن

سویح ساعت نو، «تاران» وہ تم بی

خائن و خادم، داخل وہ ہم بی

بہ چووب و چماغ، بہ سیلہ و بہ موشت

بہ شق و شلاق، سنگ و پارہ خشت

پولیس وہ نہرمی، مہر دمیش وہ رہق

مہدانشان وہ ہم، وہ شلاق و شق

ناغافل سہدای، بوق ماشین ہات

چ ہات، چ ماشین، شیر غورین ہات

«رہزای پہلہوی»، پہیدا بی چون شیر

دہست دا وہ شہمشیر، زہنندہی دلیر

بہ «گوم شو دوور شو»، وہ پشتہ شہمشیر

ہہی کرد لہ مہردم، شیر شیران گیر

مہردوم وہ ناجور، سنگ و پارہ خشت

پیچان گریبان، «رہزاخان» وہ مشت

بہ ناسزاوہ، لہ پروی نادانی

شکایہت کردن، لہ بہر بی نانی

«رہزاخان» وہ نہرم، وہ میہرہ بانی

واتش: مہترسن، لہ بہر گرانی

نہگر نہمردم، نان نہرزان کہرووم

میلت لہ زلت، نہجات مہدہرووم

خہشن وینہی شیر، درندہی بن باک

وہ شہامہت شی، تا مہجلس وہ تاک

«ببندید در این توپلہ را
 بروشان کنید این قبیلہ را»^(۱)
 مہردوم «تاران»، وہ مہردی خہسان
 «تاران» تہ سلیم بی، مہ جلسان بہ سان
 حوکم حکوومت، نزامی دریا
 «تاران» سہرتاسہر، پوس بہنی کریا
 سئ شو و سئ پوژ، «تاران» وہ تہنگ بی
 شو و پوژ خاموش، چون شوہ زہنگ بی
 نہ تہقی گاری، نہ نوتووموبیل
 نہ شہنہی نہ سپان، دورشکھی شہ کیل
 نہ سہدای سروود، ناوازه و مووزیک
 نہ نہات لہ گوش، لہ دوور یا نزیک
 نہ چرہی پووتین، نہ کیفی چارشو
 نہ ناغہ کنار، خانم پیادہ پوہ
 دہنگ رہ قبیان، بریا لہ گوزہر
 وہک شار خاموشان، کس نہ ہاتہ دہر
 مجلسان بہ سان، شورشان بہ تال بی
 وہ کیلان وہ یلان، حالشان بہد حال بی
 خادمان بی غم، خہ سمان خہ ستہ بین
 بازاریان کہ ساس، دوکان بہ ستہ بین
 حوکم سادر بی، وا دہ ستوور دریا
 خائیان لہ خاو غفلت گیر کریا

هه وچی بی هه و بی، تاك و تووك كریا
 موخالیف نه ما، پاك و پووك كریا
 له دواى سسئ پوژه، دریا ئازادی
 كووچه و خه یاوان، بی وه ئابادی
 وه پارچه‌ی سسئ په‌نگ، بال به‌یداخان
 رازیساوه «تاران»، بی وه چراخان
 په‌قاسان به‌ په‌قس، خواهش ئاوازه‌وه
 مه‌په‌قان به‌ دهم سوژ و سازه‌وه
 وه هر جا مه‌دیای، سه‌راسه‌ر سه‌یر بی
 گوشه‌ وه گوشه، په‌رچه‌م و ده‌یر بی
 تاق نه‌سره‌ت به‌سیا، به‌ دیبای په‌نگین
 «تاران» بی وه خولد، فرده‌وس به‌رین
 نان وه بار بریا، مه‌نزل وه مه‌نزل
 موهر «په‌هله‌وی»، کریا بی چون گول
 میلله‌ت وه نیعمه‌ت، خاس بی‌نیاز بی
 دهر مه‌جلس به‌پرووی، مه‌جلیسیان واز بی
 ئارای عموومی، وا ته‌شکیل کریا
 په‌ی شاهی وه ناو «په‌زاخان» دریا
 په‌ك «موحسین» نامن، كوردسانی بی
 پولیس مه‌خفی، شه‌ره‌بانى بی
 هات وه لای «سه‌ردار»، وه ئیکرامه‌وه
 عه‌رز «سه‌ردار» كه‌رد، به‌ پرووی فامه‌وه
 وات: جه‌معی جه‌من، له شه‌ره‌بانى
 موئته‌زرتن، خان و خه‌وانى

په‌ئیس نه‌زمیه، هاله ئیئتزار
 تامله‌لقاتی بکاله سردار
 به‌لام مه‌تاوی، تهنه‌نه‌فه‌ری
 باوهری چه‌نیت په‌ری خه‌به‌ری
 به‌گرمی و نه‌رمی، به‌چه‌رب زوبانی
 «سردار» وادار کرد، په‌ی شه‌هره‌بانی
 «والی»^(۱) وه‌به‌نده، وه‌ی ته‌ور دا ده‌ستور
 وات: «نه‌حمده» چه‌نیم، تو‌بو دوور وه‌ دوور
 تاشین وه‌ حه‌یات، نه‌زمیه غافل
 فه‌وری ده‌ستور دا، په‌ئیس قه‌ره‌ول
 ئیجازه‌ نه‌دان، من بچم وه‌ ناو
 فه‌قت سردارم، هر مه‌دیا وه‌ چاو
 تا به‌ردن وه‌ ده‌ر، ئوتاقی به‌سته
 دیم که ئاوه‌ردن، کلیل یه‌ک ده‌سته
 ئوتاق باز کریا، سردار شین وه‌ ناو^(۲)
 من جواو کردن، به‌ته‌ور ناحه‌ساو
 من ته‌نیا که‌فتم، «ئاکه‌ریم» گوم بوو
 «که‌ره‌م‌خان» وه‌ نه‌سپ، له‌ «تاران» ده‌ر چوو
 «سردار» گیریا و ماوه‌ ته‌نیا خووم
 نه‌شن شه‌رح حال، به‌دبه‌ختیم بده‌م

۱- مه‌به‌ست «سردار په‌شیده».

۲- «سردار په‌شیده» ماوه‌ی هه‌ژده‌ سال تا خه‌رمانانی ۱۳۲۰ی هه‌تاوی له‌ زیندان‌دا پایان‌گرت، دوا‌ی نازاد بوونیش تا‌کاتی مه‌رگی (۱۳۴۲) هه‌ر له‌ ژیر چاو دیری‌یان دا بووه.

من مامۆ له مأل، «سەردار موغەزەم»
 نان بى وه غوسسە و خوهراك بى وه غەم
 هەر كەسى نانى، ئەسەند ئەموینی
 وه حەسەرەتەوه، ئەكەفتمە شوینی
 كەس نەوى خزمەت، بكا وه سەردار
 مەوازىسى ویت بو شام و نەهار
 وه ئیلا ئەو وهخت، پۆزگارم بى
 تەمەنم له بیست، وهخت كارم بى
 نانیان ئەدا پیم، ئەمبەرد بو سەردار
 پۆزى دوو دەفەه، له شام و نەهار
 نانێچ نە ئەوهن، وافر و خاسو
 دوو بېرشت نان و جاموولكەى ماسو
 نەیانوت فرەس، بەسە نانه كەى
 خوهریشت تیر ئەخۆى له پاش خوانە كەى
 پرووت و قووت كەفتم، داپزىام وهك گال
 لیباسم دپىا، كراس تا شوال
 وهك موجه سەمه، بى حال و هەوال
 وه سەسەر بى زوان، ئەگە پىام وهك لال
 ئەچوومه مەتەبخ، بزان و نەزان
 ئەگە پىام بۆنان، لىوارەى قازان
 بى نان وه برسى، وه بى پاره و پوول
 سەربى وه گزگل، مل بى وه مەفتوول
 بىم وه ئیسكلت، وشكۆبىم له پۆس
 نەمیان ئەناسى، چ دوزمەن چ دۆس

دهس بی وه مه‌قاش، دهست وافوورکیش
 ران تهق و رهق بوو وهك ئاسای ده‌رویش
 نه هۆش و نه گۆش، نه فیکر و نه فام
 له سه‌رم به‌سیا، ده‌ر دونیا ته‌مام
 چاره‌م ناچار بی، نه‌ما رای ته‌دبیر
 استغفرالله، خودام شی له ویر
 لیو وشك و بی خوین، زوان وهك پلاس
 ره‌نگ له رووم، به‌ریا، وهك دیسو ده‌واس
 نه شوخی و سوچه‌ت، نه قسه و نه باس
 نه عیشق و نه شهوق، نه هۆش و حه‌واس
 لووت هه‌لپینکیاگ، چاو قوول و بی نوور
 ته‌شخیسیم نه‌ما، نزیك یا له دوور
 دگان تهق و رهق، هه‌ر چه‌قه‌ی ئه‌هات
 وه حهق و ناحهق، هه‌ر ته‌قه‌ی ئه‌هات
 نه رووی سوالم بی، نه عاده‌ت دزی
 پال دام وه پالشت، که‌سای و کزی
 ماه نازه‌ر بی، سینه‌د و چوار^(١)
 که‌فتم و توور دام، بی رای پوژگار
 بی یار و یاوه‌ر، بی هه‌وال پرسی
 شه‌ش مانگ له «تاران»، مامو وه برسی
 مات و مه‌لوول و داخین و په‌شیو
 خووار و غه‌مین و بار غه‌م وه لیو

یہك رۆ وه مه ئیووس، ئەگه پڕیام خجلی

بپریا بی ئومید، ژنده گیم له دل

پراگم كهفت وه ناو، باغه ئەناری

دیم شەخسی تەنیا، ها له پای داری

سلامی كردم، سەری هەڵوپی

هەواڵ پرسی كەرد، وه زوان كەلهوپی

وت: خەلك كووڕەیت، مەشغوول چ كاریت؟

دەردت، مەرەزت، ئەپرا ئەوگاریت؟

وتتم: له مەرەز، ئەپرا ئەپرسی

من دەردی ئەیرم، بە غەیر له برسی

وت بوویش بزانم، ئەپرا هاتیتە؟

كارت چە بیه، مەر نه هاتیتە؟

وتتم: من هەمپرای، سەردار پەشید بيم

سەردار گیریا و من نا ئومید بيم

وا دل داریم دا، وه ئااره زوی دل

وه دل دەسم گەرد، بەردم وه مەنزل

وت: خولاً مەرگم، بیهیت وه كەلهوپی

شەرو پەرم گشت، له بەرم دەری

ئەو یەك دەس لیباس، تەواوی دا پیم

نەهار، چلاوو كەواوی دا پیم

نامت ئەپرام بووش، با نه چیت له هووش

مەبادا نامت، بکەم فەرماووش

وتتم: پیم ئیژن، «ئەحمەد داواشی»

وت: مەنیچ «فەرچ خان، مەنش باشی»

نجازہ بگر، ہر پروژ لہ «سردار»
 تہ شریف باروہ لام، چ شام چ نہ ہار
 ہر نان دلت بوو کلت کہ مہوہ
 بہند بہ دبہختی، ملت کہ مہوہ
 وتم: دلّم ہس وہ سہرئہ فرازی
 وہ شہرتی «سردار»، نہ بو ناپازی
 شوونت مہ زانم، خوہم مامہ شوونت
 عہرز «سردار» کہم، وہ عہزم چوونت
 یہ ماوا و مہ نزل، یہ ئوتاقمہ
 تہ عارف نیہ کہم، یہ ئہ خلاقمہ
 وت: من و «ئمیر، مہ خسوس» کہ لہور
 «سردار موقتہ در»، شیر شیران در
 بہر بہر در، «سالار زہ فہر»
 تہ حت نہ زہریم، ہر چسوار نہ فہر
 مانعی نہیری، ہر پروژ بوو ئہر شو
 ہر نان تواستی، تہ شریف بارہ و بہو
 دہ توومان پوول، سفیدی دا پیم
 چمان یہک عالم، ئومیدی دا پیم
 ہاتم بو مہ نزل، بہ شادی و سرور
 گوول لہ دہ ماغم، نہ واریا لہ دور
 نہ وکہران ئاسف، لہ دہ ورم جہم بوون
 منیان دی، مات و مہ بہوت غہم بوون
 وتیان: کئی دای پیت، ئی گشت لیباہہ
 وا پاک و تازہو تہ میز و خاسہ

وتم: جهوانی دانا و جهوانمرد
 نووسیم بوی جواو کاغذی وه فرد
 دای پیم له سلهی، فردم بن‌قه‌یاس
 به ره‌سم پیشکش، چ پوول چ لباس
 وتیان: شاعیری، بانه‌زم و فردی
 وتم: نه‌لبه‌ته، وه زوان «کوردی»
 داوایان لیم کرد، هه‌ریه‌ک بوقه‌ردی
 هه‌ریه‌ک وه نیی، هه‌ریه‌ک بوقه‌ردی
 منیچ هه‌ریه‌کن، وه مه‌قام خوهی
 وتم: بوی فردی وه مه‌رام خوهی
 مه‌خسوس «حه‌سن خان»، شیر به‌جهی بابان
 با شه‌ئن و شه‌رف، نامی و نوکته‌دان
 وه عززه‌ته‌وه، با وه‌قر و وه‌قار
 وتی: پیم «نه‌حمده»، مه‌به‌ر خاتر خار
 خاس تر له برای، میهره‌بانمی
 له شام و نه‌هاردی هاوخوانمی
 چووم بوقلای «سه‌ردار» وه نه‌ساسه‌وه
 به‌که‌یف و ده‌ماغ وه لیباسه‌وه
 «سه‌ردار» خوه‌شی هات، حه‌زی کرد وه دل
 شکوفا شیوه‌ش، شیرین‌تر له گول
 هه‌والی پرسی، جواوی فه‌رز بی
 به‌لن ماجه‌رام، «واجب‌المرض» بی
 به‌یان واقیم، هه‌رز سه‌ردار کرد
 سه‌ردارم له کار، خوه‌م خه‌به‌ردار کرد

«سہردار» وہ شیرین، شہکەر رازہ وہ
 نہ وازش فہرما، بہ پروی بازہ وہ
 حہبسم مہوہ قہت، کارم مہ جہوولہ
 «داواشی» بو تو مات و مہلوولہ
 «فہرہج خان» بیہرہ بکہم دیداری
 ہیچ بی مہیل نیہم وہ ئیفتیخاری
 بہ رہزای «سہردار»، بہ شادی و باشی
 فہوری ہاوردم، «خان مہنش باشی»
 تا سہرداری دی، «فہرہج خان» وہ مہیل
 عہرز تہ عزیزم کہرد، خان خاتر کہیل
 سہردار نہ وازش، کہردش وہ نہرمی
 دہست «فہرہج خان»، گوشا وہ گہرمی
 وات: «نہمیر مہ خسووس»، «سہردار موقتہدہر»
 وہ زعیان چوئہن، با «سالار زہفہر»
 «سنجابی» و «کہلہور»، چوار نہ فہریم
 لہ باغ دوساخ، تہحت نہ زہریم
 «سہردار» وات: من و «خان قہرہ داخ»
 ہاین لہم ئوتاقہ، حہببین وہ دوساخ
 نہ لبت بو «نہحمہد»، پا و پلی نہ کہیت
 وہ چ وہ سیلہ، خاس کلی نہ کہیت
 نہ سپ «سہردار» و «سالارہ زہفہر»
 نامادہ کہردن، پہی راگہی سہفہر
 نہمانت نہدہم، وہ «کاکہ مووسی»
 مہ وازی ویٹ، خاس وہ درووسی

خزمهت کاری ویت، خاس تر له نوکەر

پوانه‌ی بکات، تا وه «پوانسه‌ر»

فهرمووی: مه‌منووم، له ئیلتفات

خوهشم پین گوزه‌شت، له ملاقات

انشا الله «ئه‌حمده»، سوپح ساعت هه‌شت

ئه‌تیرم فهوری، بیئیرته ده‌شت

«سەردار» وه‌ه‌زین، «فەرەج‌خان» عاجز

هەر دو دلته‌نگ بین، له‌خودا حافظ

«سه‌ردار والی»، به‌نی‌نه‌رده‌لان

ده‌س به‌رد بازی کرد، قوئف چه‌مه‌دان

چه‌ند ده‌س لیباسی، جوراجووری بوو

تووسی و عه‌نابی و مشک‌ی و مووری بوو

فهرمووی پیم «ئه‌حمده»، کامیان بو‌ت خاسه‌؟

کام په‌سه‌ند نه‌که‌یت، له‌م گشت لیباسه‌؟

فهوری جو‌اووم‌دا، وا وه‌شتابی

عه‌رز که‌ردم قوریان، په‌نگ عه‌نابی

بو‌به‌ك «قل هو الله»، کردی و وه‌به‌ری

که‌ندی و دای وه‌من، له‌پرووی سه‌روه‌ری

فهرمووی: نه‌ژنه‌فی، چه‌رفم خاتر چه‌م

ئه‌چه‌پته خزمه‌ت، «سه‌ردار موعه‌زه‌م»

ئیجازه نه‌گرت، ده‌سی ماچ نه‌که‌یت

خودا حافظ، زووتر قاچ نه‌که‌یت

ده‌ست سه‌ردارم، ماچ کرد وه‌گریان

دل‌ئه‌ر له‌سه‌نگ‌بی، مه‌که‌رد وه‌بریان

سووره تمی ماچ کرد، ده سمی گرد وه دهس
 به پهزا و په غبته، کردمی مه ره خهس
 مه ره خه سیم خواست، له ئاسهف نه عزمه
 لوتفی پیتم فه رموو فراوان نه ک کهم
 «خه سه وه» ی هه نارد، فه وری هاته پتم
 بو خه رجی پتگه، دوو تمه نی دا پیتم
 تا گه یم وه باغ، دیم «کاکه مووسی»
 حازره با ئه سپ، خاسه ی خسووسی
 «فه ره ج خان» ته شریف، ئاوه رد وه مه عقوول
 دا پیتم جفتی که وش با سی تمه ن پوول
 فه ره نجی به، خاس، «سالاره زه فه ره»
 قمرزی بالدار، دا پیتم کرده بهر
 دوو گووش کاکه مووسی گرد وه دهس
 فه رموی ئه لبه ته، خاس هه وه ست ههس
 «نامیرزا نه حمده»، تا وه «پوانسه ره»
 خزمهت کاری بیت، خاس تر له نه وکه ر
 سوار بین وه جهخت، پا ئایم له پکاو
 نه وه پو ئارام نه شه و که ردیم خاو
 هه ی که ردیم له ئه سپ، تون خیز نالدار
 په هوار پاسب، خاس تر له بالدار
 شه و پو پا که ردیم، خوه لاسه ی که لام
 شه و مه نزلمان بی، وه مینگه ی ئیمام
 نه و پو سوار بین، به رشین له پای تهخت
 پازده شه بو پو، مه پانایم وه جهخت

یاواین وه «سه‌هنه»، ناخر وه هه‌ر حال

بئال نه‌سپان دایم، مه‌یله و «چه‌مچه‌مال»

دوازده‌ی زمان، عه‌ید یاران بی

هه‌وا موخالف، نم‌نم یاران بی

بی وه ره‌فیکمان، «نامیرزا سه‌فده‌ر»

خولکمانی کرد، خاس چون براده‌ر

کاکسی وتی وه‌خت، سه‌یدمه ئیمشو

فرسه‌ته نه‌چم، عه‌یدمه ئیمشو

ئیجازه بده، «نامیرزا سه‌فده‌ر»

سو‌یج زوو تیمه‌وه به‌ر له لیزگ خوه‌ر

وت: نه‌چی بچو، موشفیت نیم

چون هاو مه‌رام، و ره‌فیت نیم

نو مه‌چی وه مال، دو‌س حه‌قیقت

«نامیرزا نه‌حمه‌د»، ناکا ره‌فیت

نه‌وشه و خوه‌ش گوزه‌شت، له مال «سه‌فده‌ر»

نیشتیم نه‌خه‌فتین، تا واده‌ی سه‌حه‌ر

گا به‌یت گا هۆره، گا کتاب خوانی

مه‌ردم ده‌عه‌وت بی، گشت وه میهمانی

«سه‌فده‌ر» سه‌وقاتی، بو‌م گرد و زایه‌ر

کش‌میش شیرین، سه‌وز «مه‌لایه‌ر»

یه‌ک جفت جو‌راب، با جفتی ده‌سکه‌ش

وتی خوه‌ش هاتی، باز نه‌چیت وه خوه‌ش

«کاکه مووسی» هات، سوار بین وه تاو

نه‌هار نیمه‌رو، بر‌دیم وه «ده‌راو»

خواردمان نہ ہار، لہ مال «قازیان»
 شام شہومان برد، شین وہ «رازیان»
 لہ مال «علی ناغہ»، ئہوقاتم تال بی
 خہستہ و نیمہ گیان، حالئم بہدحال بی
 سہحر بیدار بین، سویحانہ وہردیم
 ہدی کہردیم لہ ئہسپ، نام حق بہردیم
 شہل و شہکت و شیویاگ و شر
 وہ ہر حال غروب، شین وہ «قولہنگ بر»
 «کاکی» وت: برا، کارمان خراوہ
 دؤسن شناسن، نہیریم لہی ناوہ
 من وتم شناس، خاسم ہس دوورہ
 «ئہودہلیہ سوورہ» نامی مہشہوورہ
 سہلاحمان ئیدہن، ہر یہند تہدیرہ
 ہدی کہین نہوئسین، تا «جلوگیرہ»
 ئہسپان داین وہ بہر، ہدی کہردیم وہ دہو
 گہینہ مہنزل، ساعت سن لہ شو
 «ئہودہلی» ہہلسا، لہ خہو بیدار ہوو
 چمانن خہوری، لئ ئاشکار ہوو
 نساشتامان کرد و فہوری بسین سوار
 وہ سوجہت کردن، تا وہ «شاہ گودار»
 رووی یہکتر بوئساین، وہک برای گیانی
 ئہسپ خہوی دا بہر، بو «قلیج خانن»
 من وہ پیادہ چون شاتر وہ شساد
 نہہارم ہاورد، وہ «مسکین ناباد»

«شرف الملوك» بہو میہرہ بانی

خوش ہاتی فرموو وہ خوش زبانی

لہ دواۓ تہ کریم و عہرز سلامی

لب باز کرد چون گول، وہ خوش کہلامی

ہر نیمرو باوکت، وہ خہ یال تو

ہاتگہ ہا لہ گرہ، بو ہوا ل تو

دانشیہ ٹیستہ، نہ نیرمہ شوینی

ساق و سلامت، بیٹ و بیوینی

ہناردی فہوری، موژدہ یان بو برد

باوکم لہ خوشی، فہوری غشی کرد

خوم ہلسام و چووم، شاد بووم بہ دینی

تا دیم و کہفتم، بو سام زہ مینی

نہو ہم منی دی، چون گیان شیرین

شوکر حق کہردش، پیر صاحب دین

دہردم دہوا بی، ساکن بی ٹیشم

شاد بیم بہ دیدار، نہ قرہبا و خویشم

پہردہی ہم و غہم، پارہ بوو دپریا

تیر نام خواردو ناواتم برپریا

بچین وہ سہر بہ حس، «پہلہوی ٹیران»

چون نابادی کرد ویرانہی ویران

نہزم نزام دا، قودرہت وہ لہ شکر

کہفت وہ فراسہت، دانشگا و نفسہر

پہیمان ٹیقتساد، لہ گہل ہہ مسایہ

بہسا و ٹیرانی، گہیان وہ پایہ

ده‌ستور بهداشت، دا وه بهداری

شار و خیاوان، که‌ردن گول‌کاری

جاده و خهت ناهن، کی‌شا شار وه شار

بو بازار گهرمی، که‌سه‌به وتوجار

تا سیسه‌دو ده، له پرووی هوشیاری

مه‌شغول بی وه‌کار، مه‌مله‌کوت داری

فکر کرد «ئیران»، گشت عه‌شایه‌ره

کشت مه‌زهره‌عی، دایه‌ر بایه‌ره

با شه‌ور و ته‌دبیر، نه‌میران ده‌ور

ده‌ستور مه‌خفی، سادر کرد وه‌ی ته‌ور

به‌ره‌مز سپری، تو‌ر دام نه‌فسون

دایان له ده‌هول ساز کمیسون

له‌غرب تا مه‌شرق، جنوب و شمال

وات وه نه‌میران، با‌فه‌رو ئی‌قبال

سهدار سه‌رئیل، «فارس» و «تورک» و «کورد»

له «له‌ک» و له «لور»، له‌گه‌وره‌و له‌ورد

مه‌خووسه‌ن سه‌فحه‌ی، غه‌رب نه‌کرادی

شار و ده‌کده و وادی و ئابادی

«سه‌قز» و «سابلاخ»، «بانه» و «مه‌ریوان»

نه‌وار مه‌رزی، شار «هه‌ورامان»

خه‌ته‌ی «خانه‌شوور»، تا وه «شیخ سله»

«سه‌رقه‌لاو» «جه‌یران»، تا وه «ئه‌زگله»

«زه‌هاو» و «سه‌رئیل»، «قه‌سیر» و «خه‌سه‌روی»

وه نه‌مر مه‌تاع، «ره‌زای په‌هله‌وی»

ده ستور خلع سلاح گشت دریا
 «نیران» سرتاسر، خلع سلاح کریا
 «نیران» سرتاسر، گشت با خه‌بر بوو
 به‌نای کمیوون، مرامی دهر چوو
 وه دام ته‌زویر، وا ئه‌فسوون کهردن
 له‌م خه‌ته مه‌نزوو، کمیوون کهردن
 وتیان کمیوون، فهرز و واجبه‌ن
 وا وانمود کهرد، پی مه‌واجبه‌ن
 که‌خودا و نوکهر، به‌گ و به‌گ‌زاده
 خان و خه‌وانی، گشت بین ناماده
 له‌ سیسه‌د و ده، بیست و هه‌شت نازهر
 کمیوون کهردن، نزام و ئه‌فسهر
 ده‌سته وه ده‌سته، وه بی‌چهن و چوون
 سوخته وه نوخته، چوون بو کمیوون
 به‌عزی ده‌عوه‌ت نه‌و نه‌چوون وه ناحق
 خو‌یان داخل کهرد، وه چهند شه‌ره شه‌ق
 منیچ ده‌عوه‌ت، بووم، نه‌لبت با تفه‌نگ
 شکاری دوورکوژ، دانسقی فه‌ره‌نگ
 له‌گه‌ل ناغایان، گشت چووین بو «قه‌لا»^(۱)
 ن‌ا‌غافل که‌فتین، وه داو به‌لا
 «یاوهر سه‌می»، خاسمی نه‌ناسی
 فه‌وری له‌و داوه، کهردی خه‌لاسی

چون بەینئ پۆسى، لە پوانسەربى
 لە حال و ئەحوال، من باخەبەربى
 سەرسەوز و بۆرچین، کەوگ و مورغ و مێش
 شکار مەکەردم، مەوەردم پەرتش
 بانگی کرد و هات، یەکنەفەر وەکیل
 توفەنگم دا پئى، بئى بەلگە و دەلیل
 مەخفى و تى پئیم، دەر چۆلە «قەلا»
 زوو وە سلامەت دەرچۆلە بەسەلا
 دەرچووم لە قەلا، پئنگە بەن و بەس
 گرتیمان فەورى، هاوردیمان و پەس
 چوار دەور «قەلا»، وە پۆست سەریاز
 بەسیابى نەوى، پای عیوور وە باز
 دەسم دا وە دەس، دوو نەفەر دژیان
 پوانەم کەردن، تا وە «خووش مەکان»^(١)
 وەختئ بەرنامان، لە تۆی کەمیسوون
 نۆکەران زەلیل، ئاغانان زەبوون
 سەر کەمیسوون، وا بەسەرمەلا بى
 «قەلاى جوانرۆ»، وە «کەربەلا» بى
 شتوور شیرین، شین فەرهاد بى
 واوەیللا و پۆرۆ، داد و بئیداد بى
 یەکجار «حەبئ خان»، پەى فەرزەندانئ
 پیاپەى مەکەند، لەب و دندانئ

ناحه قش نهوی، دل زه دهی غه م بی

فه رزه نانش گشت، وینهی پوسه م بی

«سه لما» پهی «وه کیل»، «فاته» پهی «پوسه م»

ئه سرین خوینین، مه پریزان وه چه م

«ئاسه» پهی «عزیز»، «ئاهوو» پهی «حسه ن»

«جههان» پهی «حوسه ن»، مه که ردش شیوه ن

پاستی پهی ده رمان، بهک ده رده دارئ

له کورده واری، نه ما سه ردارئ

به یگ زاده په شیو خانان وه خجل

وه پای پیاده، که فتنه به رف و گل

چوار چوار به ستن، سه ربا ز دایه به ر

وه شق و شلاق، تا وه «پروانه ر»

وه ناز ته ن په روه ر، خان و خه وانی

پا وه بی پیلا، به رف تا زرانی

سه ید و شیخ و ئاخوند و مه لا

کیشان وهک به سیر، ده شت «که ره لا»

کیشان وه که شان، خاتر په ریشان

بال به سته و خه سته، تا وه «کرماشان»

حه بی کمبسون، «ئه زگله» به که ر

گردن هاوردن، نه و له مان به دته ر

وهک گه له وه گه ل، کریانه گاراج

به ریا نه مه ند پای، ته دبیر و عیلاج

سی پوژ له گاراج، بی به رگ و پو شاک

خه سته و نیمه مرگ، که فتن له پرووی خاک

برا په‌ی برا، فه‌رزه‌ند په‌ی پده‌ر
 ره‌ستاخیزی بی، نه‌ورۆ چون مه‌حشر
 «کرماشان» یه‌کشان، واوه‌یلا و شین بی
 تم غم پو‌شا و کس کس نه‌وین بی
 له‌ دوا‌ی سی‌پو‌ژه، ده‌ستور سادر بی
 ماشین سه‌وقی، حسه‌بی حازر بی
 وه‌ ترک و وه‌ تو‌ف، وه‌ به‌رف و باران
 وه‌ ماشین سه‌ریاز، بریان بو‌ «تاران»
 هه‌ی پو‌ له‌ وه‌خته، شین وه‌ تو‌ی ماشین
 بی وه‌ باوکه‌رۆ، گشت دایان له‌ شین
 ماشین کفته‌ ری، به‌و زه‌لزه‌له‌ی سه‌خت
 وه‌ چ سه‌خه‌تنی، گه‌یین وه‌ پای ته‌خت
 یاوان وه‌ «تاران»، وه‌ خاتر ناشاد
 مه‌جیوسین به‌ردن، وه‌ عشره‌ت ئاباد
 مه‌غرب و مه‌شرق، جنوب و شومال
 گشت وه‌ کمیسون، دریا‌گوشه‌ مال
 «سه‌قز» و «سابلاخ»، «سه‌رده‌شت» و «بانه»
 ئاوه‌ردن وه‌ زه‌رب، زور تازیانه
 وه‌ک گه‌له‌ وه‌ گه‌ل، بو‌قه‌ساوخانه
 قه‌بو‌لیان نه‌کرد، عوزر و به‌هانه
 «سه‌رداره‌ ره‌شید»، هات وه‌ ناویان
 چاوی کفت وه‌ وه‌زع، ناحه‌ساویان
 سه‌ردارانی دی، بال‌ به‌سته‌و حه‌زین
 سه‌ری ته‌کان‌دا، هه‌ر وه‌ پی‌که‌نین

له دواى يهك هفته، له باغ وه حش بين
 گشتيان جهم كردن و ته وهين و قين
 گشت له باغ وه حش، مته وه حش بين
 مات و مه بهوت و بى گيان و لهش بين
 فيشتهر بى فشار، خوف و بيميان
 تاده ستور دريا، بو ته قسيميان
 گشت له يهك بىرين، پاره و پهيوسته
 گرو و گرو، دهسته و دهسته
 مه نومور مه خفى، سهوقى بى تايين
 نه پرسا له كهس، خادم و خاين
 ناوهردن ماشين، سهوقى وه جارى
 بى خه بهر له يهك، هه ر يهك بوشارى
 وه په رت و په لا، بهردن بوشاران
 به عزى مسته و جب، ماوه له تاران
 تا مدهى ده سأل، له حه با خه فتن
 نه لبهت به عزيك يان، گوڤر غه ريب كه فتن
 بهو ته ور بى ته فقير، سر سو بجانى
 هه ل گريا ناگر، جهنگ جهه انى
 «ناسيا» و «نه فريقا»، و «نور و وپا» يه كسه ر
 گوشه وه گوشه ي دونيا گه رته بهر
 له بليسه ي بهرز، گاز ناگر خيز
 سارا سووزان بى، سهما ته م نه نگيز
 دوود و ده مه ي توپ، بى وه هه ور شه ر
 پوشا ناسمان، دونيا په ر تا په ر

له ناله‌ی کووس و ساز و به‌رگ جه‌نگ
 دونیا و مافیها، بی‌وه شه‌وه‌زه‌نگ
 له گپه‌ی توپ و تسانک و ته‌یاره
 ئاگرواران بی، دونیا یه‌ک بساره
 چه‌ندین ده‌وله‌تی، پازی و ناپازی
 ته‌سلیم بین وه نه‌مر، «ئه‌لمان نازی»
 «هیتلر» له «ئه‌لمان» سه‌درئه‌عزم بی
 شه‌رچووی شه‌رناشووی وینه‌ی ئه‌و که‌م بی
 سامان و سان دا سپای «ئه‌سکه‌نده‌ر»
 وست وه مه‌ترسی، دونیا سه‌رتاسه‌ر
 یه‌ک جار نوروپا، شه‌رق و غه‌رب یه‌کسه‌ر
 خاوه‌رام هه‌ر شه‌وه‌له‌ تاو «هیتلر»
 گاز خه‌فه‌کون بووم نه‌ژده‌ری
 ناو ناوشکه‌ن سپای «هیتلر» ی
 فه‌رمان شه‌پدا، هه‌ر وه‌ک شیر نه‌ر
 ئه‌مر حه‌مله‌دا، له به‌حر و له به‌ر
 «ئینگلیس» و «رووس» و «ئه‌مریکا» یه‌کسه‌ر
 گشت بوون وه یه‌کی بو ته‌نیا «هیتلر»
 په‌ی جه‌هانگیری، «هیتلر» ته‌نگش بی
 له چه‌ندین لاوه، جبهه‌ی جه‌نگش بی
 «لنینگراد» گرد، جه‌نگ که‌فته «مسکو»
 «شه‌وره‌وی» بی شو، ئاوه‌رد وه ستو
 نه‌خشه‌ی مه‌رامی، ته‌سخیر «رووس» بی
 بی وه نه‌خش ئاو ته‌رحش مه‌عکوس بی

ہی جہنگ و داوا، ہی کینہ تووزی
«نیران» ہی وہ پیل، فتح فیروزی
وہ ناگر جہنگ، دنیا ہی ویران
لہ سنی لاگوشہی، کیشا وہ نیران
«نینگیس» لہ جنوب، «شہورہوی» لہ غہرب
«نہمریکا» لہ شہرق، داخل بین وہ حہرب
ہر سنی وہ «نیران»، قول شہرفی دان
تہرفہین نہعلان، ہی تہرفی دان
لہم بہینا «نیران»، مہفوز بوو لہ جہنگ
مینای سیاست، خوہی نہ دا لہ سہنگ
وا ہی سیاست، کہس نہوی وہ کہس
مہحبوسین لہ حبس، کریان مہرہخہس
ہر سنی دہولہتہ، پرنی یان دا لہ بان
وہ شاہ نہمین، نیتر «رہزاخان»
بہ عقل و تدبیر، وہ فراسہت یان
بوودہنی نہقس و بو سیاست یان
ہر سنی دہولہتہ، بو یان دانیانیا
«پروس» و «نہمریکا» و «بریتانیا»
لہم سنی دہولہتہ، ہر کامیان خاصہ
نیتخابی کہ، سہلاحت واسہ
زہروورہ دہستور، مہخفی بخوینی
نہقدن لہ نیران، ناوی بمینی
«رہزاخان» وتی، وہ ہی چوون و چہن
بہ رہزا و رہغبت، نہچم وہ «لہندن»

دستوریان دا وه، جرنالی ئینگلیس
 بهر عکس «لہ ندهن»، بهردن وه «مووریس»
 لهو جه زیره ی سخت، خار خه تهرناک
 توشه ی وه تهنی، بی وه مشتئ خاک
 هر شهو تا به رۆ، هر رۆ تا وه شهو
 وه په ژاره وه، بی خوهراک و خه
 هر رۆژ تا وه شهو هر شهو تا به رۆ
 داد مه کهرده وات: هه ی ئیرانم رۆ
 گوشه وه گوشه، ناگر به دبه ختی
 خستیه مه ترسی، «ئیران» وه سه ختی
 شای تازه جلووس، نهر چی جهوان بی
 گگیر سسیاسهت، دیو ده مان بی
 جادوان وه جهخت، وا جادوو کهردن
 برا په ی برا، وه عهدوو کهردن
 هر سی ده ولته ته، له «ئیران» مهنندن
 توخم سیاسهت، خاس خوهران شهندن
 تهمام سهرداران، «ئیران» سهرتاسهر
 گشت غهنی کهردن، وه قهند و شه کهر
 وا شیرازه ی کار، «ئیران» له دهس چوو
 کس بی وه ناکهس، ناکهس وه کس بوو
 سهر سسیاسهت، ناشکار کهردن
 خائنائیش دهست، شهر بهر ناوهردن
 گرۆی به دکاران، وه بهدی بازدا
 وه شه خسی دهستور، خهلع سهریازدا

شه‌خسی وه خه‌یال، یه‌خته‌ر مه و تفه‌نگ
 رۆژ له نزامی، که‌رد وه شه‌وه‌زه‌نگ
 نزامی و سه‌ریاز، گشت ده‌روه‌ده‌ر بین
 بی سپه‌ه‌بود و بی سه‌رله‌شکه‌ر بین
 فسرق نه‌ما له به‌ین نه‌فرد و نه‌فسه‌ر
 پاشیان په‌شپو بین، بی وه چاره‌سه‌ر
 سه‌ریاز له تنگی گشت له سه‌ول گیان
 برپنه‌وی نه‌دا یه‌کی وه دوو نان
 کار به‌دکاران، ی‌اوا نیته‌ها
 «نیران» به‌رد وه بان، پرده‌په‌رتگا
 پادشای جه‌وان، ناگنا بی له کار
 دی «نیران» یه‌کسه‌ر، بووگه شه‌وی تار
 که‌فته رای چاره‌ی، بورهان و ده‌لیل
 به‌ه‌م‌پرای چه‌ن‌که‌س، نیرانی نه‌سیل
 هر رۆک‌میسوون، چاره‌بی و ته‌دبیر
 «فروغی» که‌ردن، وه نوخوست‌وه‌زیر
 له پیشه‌ی مه‌جلس «فروغی» چون شیر
 مه‌ترج که‌رد سوچه‌ت بی په‌رواو دلیر
 وات: موته‌فقین، به‌رخیلای قسه‌ول
 له «نیران» ژه‌ندن، نه‌وه‌ن ساز و ده‌ول
 وه‌ته‌ن خوای شه‌ریف، له په‌رده‌ی غه‌فله‌ت
 ده‌ره‌اتن وتیان، وه هر سه‌ی ده‌وله‌ت
 مۆر و مه‌دره‌کی، بی‌ته‌ره‌فیتان
 نه‌و قسه‌ول و نه‌قرار، با شه‌ره‌فیتان

یك يهك چون دانه، گوم له گوش كهردن
 وهقر و قهدر و قهول، فهراموش كهردن
 تاكهی له «ئیران»، تاخت و تاز شه كهن؟
 درگای بهد بؤ كهس، ناكهس واز شه كهن
 «ئهمریكا» و «ئینگلیس»، یه كه یه وهردن
 جهواب موسته شار، تزاری كهردن
 «قهوام» وه ده ستور، شاشی وه «مسكۆ»
 تاله گهل «پرووسا»، بكاه گفتم و گو
 قه اراداد نهفت، بهستن وه مه جهوول
 وهلنی مه جلسه یین، نه كهردن قه بوول
 «ئیسیتالین» نه علان، ته هیدید ئامیزی
 كهرد وه حه رارهت، شه رارهت خیزی
 واتش: وه نه رواو، قهور «لنین» قه سه م
 وه پشیشه وایان، پاك دیسن قه سه م
 نه ر نه خه فینن، ئی هه راو جه نجال
 ئیران پاك نه كهن، له گهرد شه شغال
 «شهوره وی» بی شهور، بی شهور و ته دبیر
 حازره بؤ هه، قه زا و دار و گیر
 «قهوام» به دل شاد، ئاما وه «ئیران»
 موژده ی نه جات دا، وه باش دلیران
 شه و كاته «قهوام»، موژده ئاوه ردش
 سیاسهت وای بی، ئیستعفا كهردش
 شه خسن فه همیده ی، نوتاق فازل
 به ناو «موسه دق» غه بوور و عاقل

بونہجات «نیران»، ہر وہ پنہلہ پل
 شکایہ تی کرد، وہ «بہ پنہلملہل»
 لایحہ و مہدرہک، بورہان و دلایل
 نہ علام کرد فہوری، «روزولت» و «چرچیل»
 چہنی «نیستالین»، ہر سئی بی قوسور
 «نیران» تہ خلیہ، بکن وہ زہرور
 حہیفہ بشکینین، حہلقہی شہرفہین
 «نیران» بی وہ پیل، بہین تہرفہین
 مہنمور سیاسی، بخوینین وہ زو
 «نیران» خالی کین، لہ ہر ثارہ زو
 «موسہدق»^(۱) زانای، ناگا و پوٹن بیر
 نہفتی مللی کرد وہ شہور و تہدبیر
 شووم و شہرہریان، برپا بیگانہ
 «نیران» یان جی ہیشت، لہ دوا ی ویرانہ
 بہند ٹینحسار، خارجی لہ نہفت
 برپا و پارہ بوو لہ دہسیان دا کہفت
 ناگر بہدبہختی، بہریو بہ ولات
 «نازہربایجان»، بو ی بو سوی نہہات
 ناتہش سووزان، «نازہربایجان»
 سوژنا بہ سوژ، دل و جہرگ و گیان
 دووکہلی خاتر، شہہنشا تہنگ کرد
 مودبرانہ ویش، نیرادہی جہنگ کرد

فرمان دا فہوری، وہ فرماندہان
 گشت نامادہ بین، وہ ک پیل دہمان
 دریا لہ شہ پیور، نہ فہران وہ پیش
 پیش وہ پیش مہچیان، ہدر کس پیری ویش
 توپ و توپخانہ، موہمات جہنگ
 وہ فرمان «شا»، بہردن بی درنگ
 شاہ بہرگ جہنگی، ویش لہ بہر پوشا
 سپا موچہ ہز، جو شا و خرؤشا
 نہ فہران بہ کسر، چون ناگر پارہ
 دہس دان وہ سلاح، توپ و تہ یارہ
 لہ شمال غرب، سہر بہر ناوہردن
 «نازہریا بجان»، ٹیحاتہ کوردن
 نہ فہران چون شیر، وہ گیان فدایی
 قہتہ کوردن ناہنگ، ساز جودایی
 نارامش بہ خشان، وہ شار «تہ بریز»
 خستیانو ناغوش، «نیران» عزیز
 کہ من بسو لہ باس، جہنگ جہانی
 نہ لہت نہ نہوہل، بہل جہنگ سانی
 لہم دار و گیرا، سہر داریش بہر بسو
 وہ لہ رشتہی کار، لہ دہسی دہر چوو
 زندان و پیری و سہختی پوزگار
 تہوانا و ہیژیان لہ سہند بہ بہ کجار
 سہرداری لایق، باش و دلوزوو
 نیشانہی مہردی، و غیرہتی ہوزوو

مەرسىيەى مامۆستا «شەيخ محمەد سعید نقشبندی» بۆکوچی
 دوایی «میرزا ئەحمەدی داواشی»

کاکى عەزىزم، کاکە ئەحمەد، گيانا
 شاعیر ئەدیب، دانای پەر عرفان
 نوکتەزانى پوژ، فەردى زەمانە
 محبوب القلوب خویش و بیگانه
 بولبولی باغی، عیشقی حەقیقی
 وەسفی ناکرئ، نەبوو رەفیقی
 خودای لئى رازی بی، تەسکینی دلان
 لە ھەر مەجلیسی گولچینی گولان
 بەزله گوی دەھرو، تەراز گوftar
 خودا بیبەخشی یەزدانی ستار
 رەحمەتی لئى بی، کوچی دوایی کرد
 یەقین بزانه، رەزای خودای برد
 پوژی سی و یەکی، برجی شەشەم بوو
 سالی پەنجاونۆ لە دنیا دەرچوو
 خودای لە گەل بی، ئیمانی پاکی
 نووری رەئفەت و کرداری چاکی
 بەلکوو لە سایەى، فەخری کائینات
 ئیمەیح ھەر وەھا، بگرین ریی نەجات
 تا پوژی لەقاي، مەحبوبی رەحمان
 لە شەرارەى گەرم، عەزاب یەزدان

له بو وابسته و فہرزه ندان شو

داوای خواهش به ختی نه که م پوژو شو

ریگهی پاسی دین وه گیانو وه دل

بی خه تا بگرن تا اآخر مه نزل

تا پوچی پاکسی، بازی بی لی تان

نه کوو دل تهنگ و نازورده پی تان

نیمهی دل خسته، دواي کوچی یاران

ته نهایی بی ره فیق، غم وه کوو باران

هه رتاوی، تاوی، توفانی ده کا

مال و کاشانهی دل فانی ده کا

پوژی له پوژان، کاتی له زه مان

دیت که وا نه جهل، پهی ده ریافت مان

گه لای به رگمان، وا له دار کنیا

هستی و نه اختیار، له ده سمان سنیا

پوژی که ته نه اعمه ل حه ساوه

ژن، منال و پوول فرپرده لاوه

یا خودا باران په حمه تی باری^(۱)

وه سر مه زره عهی، نوممه تدا باری^(۲)

«سعید» نگران مبه له کوچی

نازانی پوچی که شاده بوچی؟

۵۹/۷/۲ ی هه تاوی شهوی هه یینی «مراوا»

مەر سیه‌ی مامۆستا سه‌یید «موحه‌مه‌د^(۱)» تاهر سه‌یید زاده‌ی
هاشمی «بو کۆچی داوایی» میرزا ئەحمەدی داواشی»

دور شه‌هوار بی دور شه‌هوار بی
«ئه‌حمەد» خه‌زانه‌ی دور شه‌هوار بی
نه‌ نه‌، ویش وینه‌ی به‌حر زوخار بی
سه‌د خه‌زانه‌ی دور تیشدا دیار بی
چه‌نی بوانووش دانه‌ی لال شناس
ئه‌و ویش هور مه‌دا دانه‌ی بی قه‌یاس
نه‌ ده‌ریای قولزم سینه‌ی ساف ویش
به‌ غه‌واس زه‌ین پاک پاک ئه‌ندیش
به‌رماوهرد قه‌تار دانه‌ی بی قسور
درخشان وینه‌ی شو له‌ی شه‌مس پور
دریغ ئه‌و ئوستاد دانای سوخه‌ن سه‌نج
ئه‌و ناده‌ی ده‌ور کیمیای کوی گه‌نج
جا دار وه‌ حه‌ق «خانا»ی خاس خه‌یال
که‌لامش بازار «شه‌فیع» که‌رد به‌تال
که‌ی «ئه‌لماس» چون ئه‌و سوخه‌ن په‌رداز بی؟
که‌ی «وه‌له‌د» چون ئه‌و شه‌که‌رین باز بی؟

۱- مامۆستا سه‌یید تاهری هاشمی مامۆستای ثابینی و زانای به‌ ناوبانگ هونهر و ئه‌دیب و میوزو زان خه‌لکی گوندی «ده‌وله‌ت ئاواي» روانه‌ر به‌ کئی له‌ هاوده‌لانی نزیک و خورشه‌ویستی «میرزا ئەحمەدی داواشی» بروه که‌ زور جار نامه‌یان به‌ شیعربو به‌کتر گۆرپه‌وه‌.

«تورکه میر» شاکر مهرته و خانه‌ش بی
 «حیدر» فدای تبع ثوستادانه‌ش بی
 «شاکه» جه واته‌ش خار خاموش بی
 «مهنسورخان» پهریش حلقه نه گوش بی
 واته‌ی شیرینش شورمه‌وست نه دل
 مهر واته‌ی ثوستاد «بیساران» مه‌نزل
 به جا بی ندر شهم په‌یش بو پهروانه
 نمک سهند جه شیعر «وه‌لی دیوانه»
 به‌یتش «مه‌وله‌وی» وه‌ش ده‌ماخ مه‌کرد
 بولبول شه‌یدا و شیت داخی داخ مه‌کرد
 که لامش نه هه‌وج زیبایی و خووبی
 ویرد نه‌پایه و مایه‌ی «به‌عقوبی»
 به‌راستی «قادر» به‌سته‌ی سه‌یدش بی
 «یوسف» که مانگه‌ش «سه‌یدی» سه‌بحش بی
 تا ماما به نوق به‌و شیرین باسی
 سه‌نگ مه‌دا وه قال «خالوی کوماسی»
 «قادی» ته‌ریق «تاله‌بان» مه‌شرب
 کرده‌وه شه‌ریف «شاعی» مه‌زه‌ب
 مورید ده‌رمال «غوث‌الاعظم» بی
 چوبی سینه ساف نه‌و وینه که‌م بی
 ناخ چند جار جه ویرته‌و حه‌یران مه‌ندم!
 ماشالله وه زه‌ین حافزه‌ش وه‌ندم
 چون شنوی به‌هشت تا مه‌یاوا پیم
 مه‌وستم نه‌و توف نه‌و جوانی ویم

ماوردش نه ویر په‌رده وه په‌رده
 واده‌ی سالان و عومر ویه‌رده
 ناخ چند جار جه ویر نه وچه‌یران مه‌ندم
 ماشالله وه زهین حافظه‌ش وه‌ندم
 ده‌ک شادیش جه حق لایه‌زالی بو
 مهر ته‌بش جه نوهرسات عالی بو

★ ★ ★

۲

مایدم ته‌باهن مایدم ته‌باهن
 که‌ریم مه‌زانی مایدم ته‌باهن
 پروم وینه‌ی ده‌فته‌ر که‌رده‌م سیاهن
 مووم سفید جه هه‌ول مه‌ترسی راهن
 پیری و زویری که‌رده‌و ناکه‌رده
 بار تاوانان جه حد ویه‌رده
 وه سه‌مین نازو شه‌رمه‌ساری ویم
 به لوتفه‌که‌ی ویت بو نه‌گیره لیم
 تا بارو وه یاد هام‌فردم
 هور دو جه قاپیت ناله‌ی نه‌به‌ردم
 یا دانای داوهر یا‌حیی سه‌مه‌د
 جه نه‌زل عالم بیت به واته‌ی (نه‌حمه‌د)
 چند هزار سال پیش جه خه‌لق نه‌روا
 جه خه‌لق نه‌جواد دنیاو مافیها

مهزانات (نه حمده) چند به بیت مه سنجو
 چه کئی مه بو شاد چه کئی مه رهنجو
 مهزانات ژمار قافیه و فەردش
 تاو کوورهی دل هه ناسهی سەردش
 هەر بهو عیلم ویت یا دانای غه فوور
 کهرم کهر وه مهیل بویهر چه قوسوور
 ناخر وه ئیخلاص نام تووش بهردهن
 چند جار وه قاپیت موناجات کهردهن
 وه سف چه بیبت وه ندهن پهی یاران
 شاد کهردهن دهروون چه رگهی خه مباران
 ئیسم دۆسانت ئاوه ردهن وه یاد
 ئه سرینش واران کهرده نش فەریاد
 خوسوس بهردهن نام سلطان الرجال
 شاباز لاهوت «غوٹ» «به غداد» مال
 چه بادهی ته وحید سه رمه ست مه دهوش
 شاهان سه ربه نا قطب رهف رهف دوش
 گدایان هاو ده م سولتانان قاهر
 بهو عبدالجبار «شیخ عبدالقادر»
 یا ره ب تو به حق شیوهی پاک نهو
 بو چه عشق ویت سینهی چاک نهو
 بهو شولهی نهوار شوخی شیوهی نهو
 بهو گرد نهولیا پهریش لیوهی نهو
 بهو حهلقهی ته دریس به حس و فتوای نهو
 بهو زکرو ته وحید جلوه و جه لای نهو

با لوتفت چەنیش لایەزالی بو
 رۆجە رۆفیشتەر پایەش عالی بو
 بوویەر جە «ئەحمەد» ئەحمەدەن نامش
 چون شیرین شیعرەن تال مەکەر کامش

۳

«ئەحمەد» داخو دەرد «ئەحمەد» داخو دەرد
 مەرگت پەی دۆسان بی وە داخو دەرد
 هێجرانت نە تەرح توف هەوای سەرد
 رەونەقش نە پرووی نوگولالان بەرد
 فەسل نو پاییز وادە ی مەینە وەخت
 دووریت شەند نە دل یاران زام سەخت
 پایان دای وە رەسم شادی و شور و شوق
 داخ پە ی تو سەدجار وە گەردەنم تەوق
 کئی بلاونو دلیران کورد
 زەرین رەکابان ساحیب دەست بورد
 کئی واچو تاریف موشکین کلانان
 سەرتا پایی عەیب بو عەنەبەر نافان
 کئی هۆر دو وە سۆز وادە ی موناجات
 وە قایی رەفیعی خوداوەند حاجات
 کئی وانو مەدیح «فخرالمسلین»
 مەحبوب لا ریب «رَبِّ الْعَالَمِينَ»

ههنی کئی به رو چهنی جه زبه و حال
 لاله وه ده رگای «غوٹ» به غداد مال
 به پاس ههی «میرزای دور فرۆشه کم
 «نیای بار خهم ویت نه دۆشه کم»^(۱)
 تۆ نه خاو خوش من مه دهۆشه کم
 تۆ ته سلیم نوش من ژار نوشه کم
 وه ئایر دووریت دل پسر جۆشه کم
 گانه زایه له وگا خامۆشه کم
 چون نه مه یۆده نگ تۆ نه گوشه کم
 وه باتن په ریت سیاپۆشه کم
 نومیده ن وه سهوت ناله و سۆز عشق
 وه پیرتاو تیر جگر دۆز عشق
 وه گدای هستی جه کف داده عشق
 وه مه ست بی خود نه شه و بادهی عشق
 وه شۆلهی شه نوار زولمهت زدای عشق
 وه شادی دایم مهینهت فه نای عشق
 وه وادهی سو بچ ده م کزه ی لهرز عشق
 وه وهخت ئیوار ناله ی به رز عشق
 وه سر وهی نسیم بو عه نه بر عشق
 وه هازه و واران پسر ته ئسیر عشق
 لوتف حق چهنیت لایه زالی بو
 پایت نه مه جلس پاکان عالی بو

۱- هم سراغهی له شیعه گانی «میرزا نوحه حمدهی داواشی» هیناوه.

به‌شی له مه‌رسیه‌ی ماموستا «م‌حی‌الدین صالحی» بو‌کوچی دوایی
«میرزانه‌حمه‌دی داواشی»

میرزام خاموشه‌ن، میرزام خاموشه‌ن
خاموشیش جه‌نوش‌نومالی‌نوشه‌ن
وجودم‌جه‌جوش‌دووریش‌بی‌هوشه‌ن
ئه‌دیبان‌په‌ریش‌کول‌سیاپوشه‌ن
ماتم‌په‌خش‌بیه‌ن‌وه‌ده‌شت‌و‌ده‌ردا
خاک‌که‌رده‌ن‌وه‌سه‌ر‌کوو‌هه‌ردو‌به‌ردا
چه‌شمه‌و‌کوساران‌قه‌لاخی‌که‌رده‌ن
چه‌مان‌په‌ر‌ئه‌س‌رین‌دلان‌په‌رده‌ن
باغان‌بی‌په‌ونه‌ق‌گولان‌په‌نگ‌زه‌رده‌ن
گه‌ل‌په‌زانه‌ن‌چون‌توشان‌مه‌رده‌ن
بولبول‌جه‌گولشه‌ن‌شیوه‌نش‌سه‌ردا
به‌په‌زا‌په‌شیو‌وه‌پرووی‌که‌مه‌ردا
حه‌فتاد‌سال‌خزمه‌ت‌وه‌مه‌ردوم‌که‌ردی
مه‌دال‌جه‌مه‌یدان‌شاعیران‌به‌ردی
ئامیرزا‌پوخت‌وه‌جه‌ننه‌ت‌شاد‌بو
نومالیت‌وه‌په‌حم‌خودا‌ناباد‌بو
مه‌حفووز‌بای‌جه‌سای‌خودای‌ئه‌که‌به‌ردا
شاد‌بای‌وه‌شادی‌رای‌په‌یغه‌مه‌به‌ردا
«میرزا»‌مانگ‌میهر‌سال‌په‌نجاو‌نو
هه‌زارو‌سکی‌سه‌د‌لوا‌وه‌گل‌کو

به‌شئی له مهر سیه‌ی «موحه‌مد علی^(۱) سولتانی»
 بو کوچی دواشی «میرزا نوحه‌مدی داوایشی»

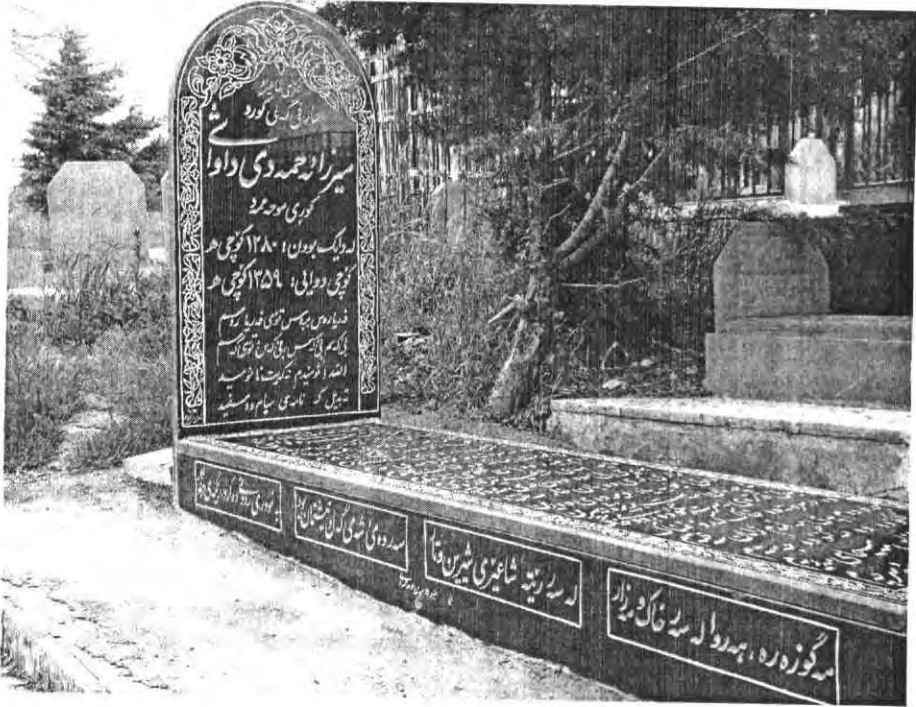
چه‌نی ته‌بیعت خه‌زانش که‌رده‌ن
 ته‌شریف وه‌ سه‌رای خاموشان به‌رده‌ن
 نه‌نجومه‌ن نازای تاله‌بان ته‌ریق
 شووریده‌ی شه‌یدا مرید سدیق
 باش ئوستای چه‌مه‌ر قه‌دیم سه‌رداران
 مه‌ره‌م پهری زام خاتر پر خاران
 چه‌ندین دانه و دوپ‌مه‌گنونت سوفته‌ن
 نه‌ سینه‌ی سه‌ردت چه‌ند راز نه‌هوفته‌ن
 پیر نه‌شه‌ی جام حه‌قیقت تو‌بیت
 مرید سادق ته‌ریقته‌ تو‌بیت
 سه‌نگ سه‌بووری دل‌هی گوس که‌فته‌م
 نه‌پای سه‌نگ سه‌رد وه‌ نارام خه‌فته‌م
 نه‌مه‌یووم نه‌ دل تو‌بلاونو
 وه‌ نه‌زم چه‌مه‌ر سه‌نگ بتاونو
 ئیتر گول روخان وه‌ بو‌نه‌ی کیوه
 وه‌ شه‌وق گوفتار کی‌ بجان لیوه

۱- «موحه‌مد علی سولتانی» کوری «موحه‌مد تاهیر به‌گ» وه‌ به‌کی له نووسهران و شه‌دیانی گه‌لی کورده‌که‌ له «حده‌دیه‌ی سولتانی» دا به‌شی له‌ژیان نامه‌وچه‌ن شیعی له شیعه‌ر کانی «میرزا نوحه‌مدی داوایشی» له‌چاپ داوه‌ وه‌هاله‌ سالی ۱۳۵۹ یادنامه‌به‌کی بو‌کوچی دواشی هونه‌ر نووسیه‌. دو‌سایه‌تی و عیلاقی زوری له‌گه‌ل شاعیردا بووه‌ وه‌ ئیستاش ماموستای زانستگای «تارانه».

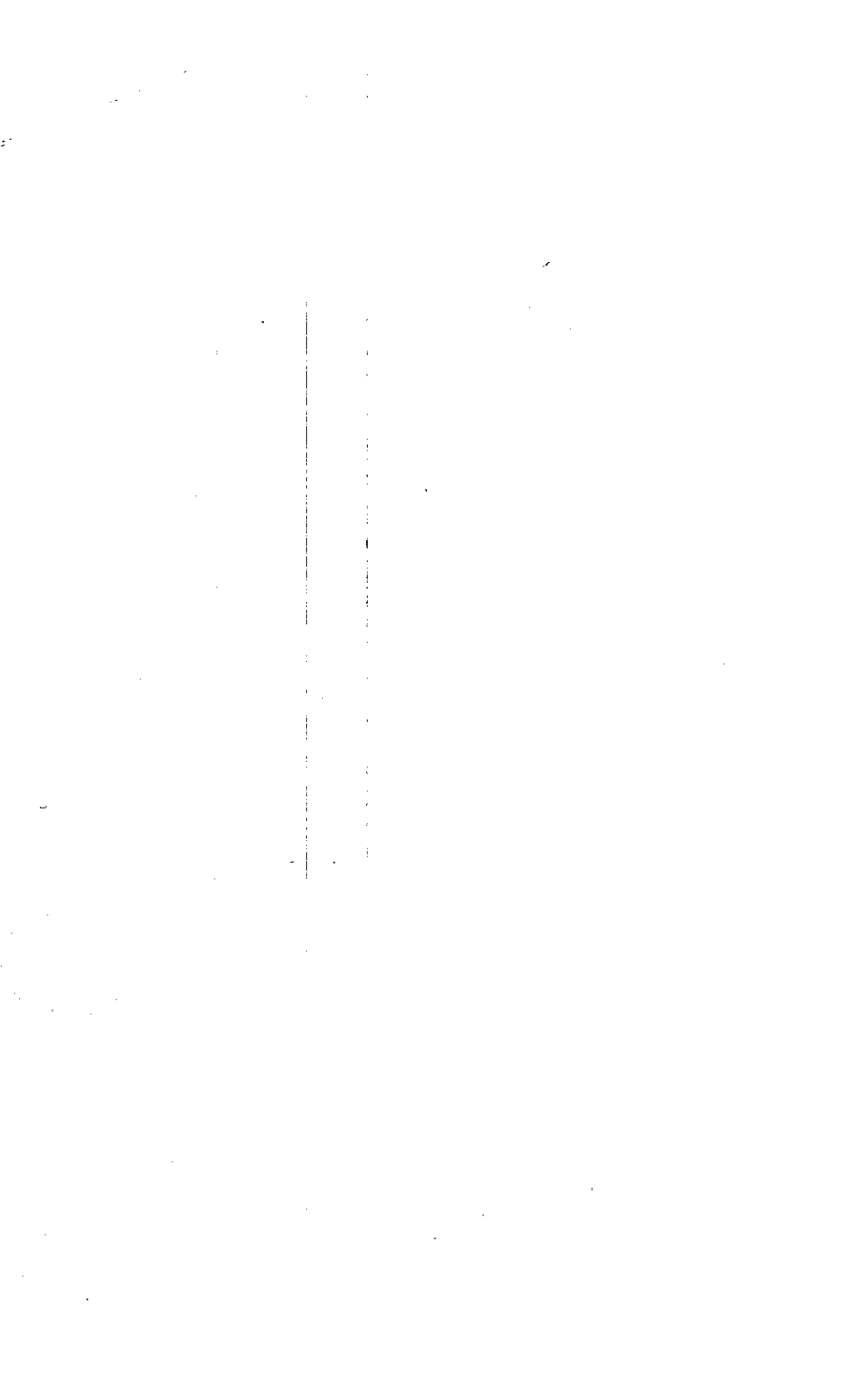
تا سادات ماما چون هزاره‌ی هست
 مه‌عشووقه فهورهن ویش مه‌دا له دست
 تبع بوله‌ندت بوله‌ندت‌تر له «قاف»
 له‌حن په‌وانت چون مانگه شه‌و ساف
 ناسازیزا جه دووریت دیده پره‌وونم
 وه شه‌فلاک یساوان کزه‌ی ده‌روونم
 ناسازاران وه شیمر تو مه‌ویان شیرین
 سه‌رداران وه نه‌زم تو مه‌ویان روونین
 نیسته سه‌ر نیای تو وه سه‌نگ سه‌رد
 کم شه‌رتان ده‌رتوشان نه‌ یاد به‌رد
 نه‌مه‌ردی میرزام هستی زان جامت
 سه‌بتن نه‌ ده‌فته‌ر شه‌دیوان نامت
 یساره‌ب به‌ خاتر «شه‌حمده‌ موختار»
 وه حقه‌ پاسی شه‌سحاب و شه‌نثار
 بویه‌ر جه‌ گونای «داواشی شه‌حمده»
 جه‌شرش که‌رچه‌نی دوس «موحه‌مه‌ده»

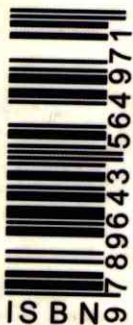
کرماشان ۱۳۵۹ هه‌تاوی

گلکۆر مه‌زاری خوالیخوش بوو «میرزا نه‌حمده‌دی داواشی» له مه‌قبرستانی «أویس القرن»

به شی‌له وه سیه ت نامه ی خوالی خوشبوو
«میرزا ته حمه دی داواشی»

کیان جه رای توغرای زلفت سپه‌ردم	ته حیانه‌ن نازیز ته گهر من مردم
ته شریف بار وه پای سنگ مه زارم	ته مجازه وه ده‌مدا شوخ نازارم
په‌نجه‌ت بماله وه خاک گلکوم	وه‌حه‌سره‌ته‌وه‌نونه‌مامه‌ی‌نؤم
واچه‌ه‌ه‌ی‌شه‌هید‌تیر‌نازه‌که‌م	ده‌م‌بنیهر‌وه‌بان‌گلکوی‌تازه‌که‌م
زاری‌که‌ی‌وه‌بان‌خار‌سه‌خته‌دا	ته‌رحی‌بئی‌سوون‌له‌ی‌سه‌ر‌وه‌خته‌دا
نه‌چه‌مان‌مست‌بریزه‌ته‌سرین	وه‌لسی‌بو‌به‌یاد‌ویه‌رده‌ی‌وه‌رین
وه‌حه‌سره‌ته‌وه‌خاک‌که‌رو‌نمناک	به‌ل‌قه‌تره‌ی‌ته‌سرت‌بگتو‌وه‌رووی‌خاک
وه‌گلکۆوه‌وه‌مه‌گتو‌وه‌جه‌سته‌م	جه‌و‌ده‌م‌په‌ی‌مه‌لهم‌زمان‌خاسته‌م
ته‌حیام‌مه‌که‌رو‌قه‌تره‌ی‌ته‌سر‌چه‌م	به‌وینه‌ی‌ته‌نفاس‌«مه‌سیحای‌مه‌ریم»